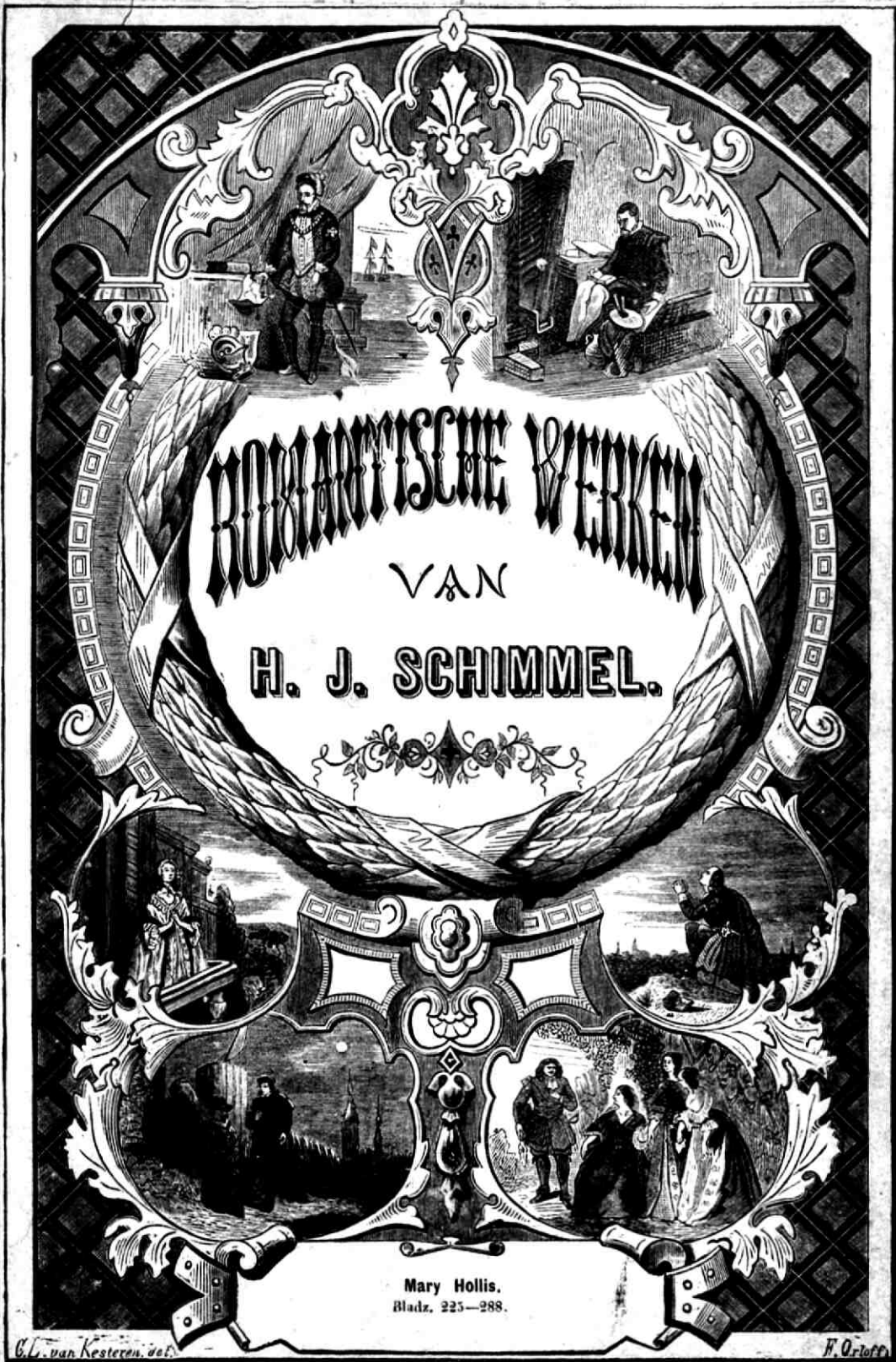




Mary Hollis

<https://hdl.handle.net/1874/231468>

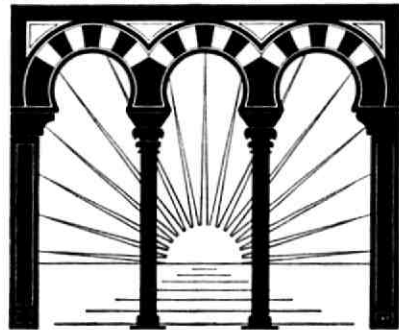


ARNHEM, D. A. THIEME, 1873.

mm 010013

G. F. A. van Deem.
6 Maart 1746.

EX-LIBRIS
DR. C. F. A. VAN DAM



PLUS ULTRA

114.B.30

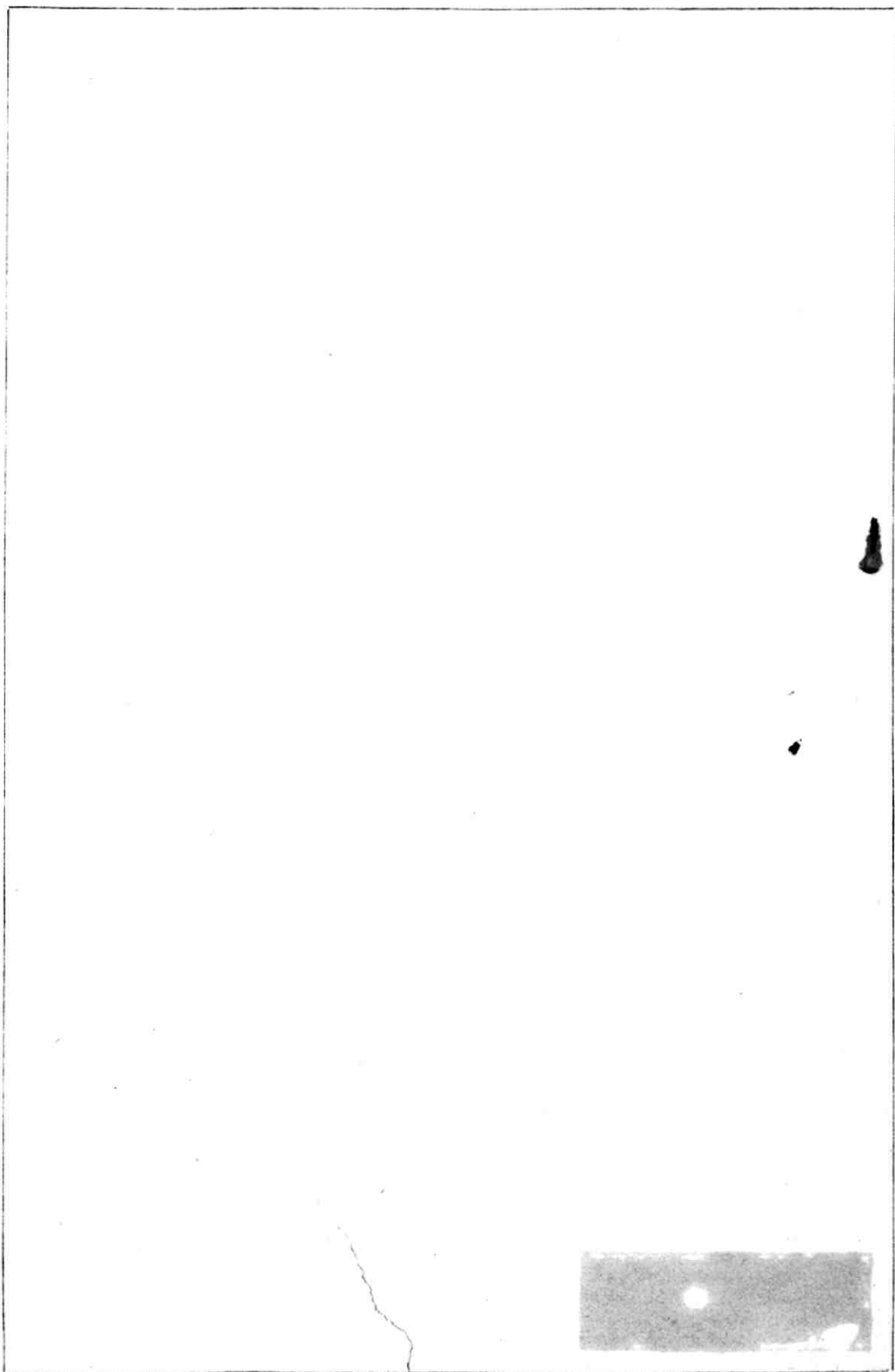
MARY HOLLIS.

BIBLIOTHEEK
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT



0306 0955



MARY HOLLIS.

EERSTE BOEK.

I

Het was op een donkeren avond van de maand November des jaars zestien honderd zeventig, dat er in de wouden, welke Hallam-Castle omgaven, twee ruiters hadden kunnen bespeurd worden, zoo slechts de duisternis het niet had belet. Voorzeker zouden beiden zich blijde hebben betoond, indien het beletsel opgeheven ware en de blik van een of ander bewoner dier streek hen had opgemerkt. In de meening van zich op den rechten weg te bevinden, die van de stad York naar het vlek Leeds leidde, hadden zij zich in de bosschen gewaagd, die zij tegen het vallen van den avond voor zich zagen uitgestrekt, en het spoor gevolgd, dat een tijd lang hun den weg wees, maar eensklaps zich in tweeën verdeelde en hun de keuze liet van ter rechter of ter linker te gaan. Het was toen blijkbaar, dat zij van de gewone postroute waren afgeweken, die in die dagen van Schotland over York naar Londen voerde. Na een oogenblik pozens, en terwijl de regen bij stroomen begon neer te storten, werd de weg ter rechter ingeslagen, minder uit overtuiging dat naar die zijde het eerst op den rechten weg was terug te komen, dan wel op dringend aanhouden van den een, die altijd een weinig achter bleef en door den ander met een soort van gezach werd behandeld, maar ditmaal hem, die schijnbaar zijn meerdere was, had beheerscht. Deze toch was reeds het pad ter linker ingeslagen, in den waan dat het naar den kant leidde waar de uit het oog verloren postweg langs moest loopen, toen de ander hem plotseling terug hield door de mededeeling, dat hij er zeker van was, een haas het pad dwars te hebben zien overgaan. »En Uwe Genade zoude niet weten wat dat beteekent!» riep hij uit, toen hij zag dat zijn medgezel bleef voortstappen; »zoo waar als een raaf den dood mijner moeder voorspelde, zoo zeker meldt een haas, die den weg

dwars overgaat, het ergste wat een reiziger overkomen kan.»

De ander hield op en keerde om, hoewel hij spottend zeide: »Dick, je bent een dwaas.»

Men sloeg dus den weg ter rechter zijde in. Het was een lange baan door iepen gevormd, die 's zomers het daglicht slechts weinig doorlieten, thands echter, hoe ook ontdaan van alle lover het karige schemerlicht van den Novemberavond nog schenen te onderscheppen; want het was zoo donker, dat de ruiter nauw den kop van het paard meer kon onderscheiden.

Hij, die de dienaar scheen, vergat altoos meer den afstand te behouden, die hem van zijn meester behoorde te scheiden. Hij drong voort en op den ander aan, zoodat beiden weldra op éene lijn reden. Wat de oorzaak daarvan was kon men weldra gissen. De dienaar toch liet geen oogenblik voorbijgaan, zonder schichtig om te zien en zijn stem te doen hooren, of den ander te noodzaken, de zijne te doen klinken.

»Uwe Genade spotte niet met voortekenen. Ge herinnert u Mylord Goring, den dappersten man, die ooit voor Zijne Majesteit vocht en een liefhebber van het schoone.... nu, daarin is hij overtroffen.» — De ander lachte spottend, maar vulde den zin niet aan. — De spreker haastte zich voort te gaan. »Ik zag hem bij Naseby met een hand vol knechten zich zoo geducht weeren tegen de zoogenoemde ijzervreter van Olivier, dat, als de duivel niet zelf er naar toegerend was, niet een van die rondkoppen er heelhuids ware afgekomen. Het was een dappere kaerel! Het vuur sprong hem de oogen uit als hij een rondkop zag, en de neusgaten sperden zich wijd op, even als van een strijdhengst die het kruit ruikt.»

Indien we den ander in het gezicht hadden kunnen zien, we zouden weder den ironischen glimlach van straks om de fijne lippen hebben bespeurd, terwijl we hem hooren zeggen: »Wist hij dan, dat hij onkwetsbaar was en nooit zou worden geraakt?»

Dick begreep den zin dezer opmerking niet recht en verdiepte zich ook niet in gissingen. Hij voer liever voort: »En die zelfde Lord, die om hel noch duivel gaf, heb ik zien verbleeken als een nagezet juffertjen. Ik hield de wacht voor de tent waar hij, en een menigte andere officieren, aan het werpbord zaten. Het ging er vrolijk en lustig toe. Er was er een, een jonge gans uit Kent, die deerlijk geplukt was, en dien zij zeker, om hem het leed wat te doen verzetten, de maag met goeden klaret hadden gevuld. De arme jongen! Ik moet er nog om lachen als ik er aan denk..... hoort Uwe Genade niets?» vroeg hij eensklaps terwijl hij zich tot zijn medgezel overboog.

»Ik geloof een vleermuis, Dick! Om het hooren, jongen! geef ik echter niet veel, vooral nu niet; ik zou liever wat zien, want ik ben door en door nat.»

Hij schudde zich even en trok de schouders op, die steeds moeielijker den altijd zwaarder wordenden mantel torschten.

»Ik dacht dat ik ginds een geritsel hoorde....»

»Het kan wel zijn. Er vallen regendroppels genoeg. — Maar ga voort met uw verhaal: het kort den tijd, die mij wel wat lang valt.... Kunt gij er ook al niet voor zorgen dat je meester niet verdwaalt, je kunt ten minste je best doen hem te doen vergeten, dat je op dit oogenblik je loon al heel slecht verdient.»

De schertsende toon, waarop deze woorden werden uitgesproken, ontnamen er het scherpe aan, dat er anders in had kunnen schuilen. Dick was er dan ook niet door beledigd: integendeel vond hij door dien uitval zich nog meer tot vertrouwelijkheid aangespoord.

»Nu, als Uwe Genade geen vrees heeft, behoef ik die waarlijk ook niet te hebben.»

»Onbeschofte vlegel!» hernam de ander lachend, maar eenigzins meer bevelend, klonk het Dick tegen: »Vertel!»

»Ik was gebleven aan den jongen gans die zich plukken liet.... Hij zat recht tegenover Lord Goring, die hem aanzag even als een valk een drijvenden reiger. Nog eens! hoorde ik den jongen zeggen. Nog eens, nog eens en nog eens, en telkens ging er een brok van het erfgoed heen. Daar hoorde men eensklaps iets vallen..... Het was glas dat in scherven spatte; het was de spiegel van Mylord, die losgeschoten en neer was gevallen op Mylords borstplaat..... Mylord stond op..... Ik vergeet nooit de doodelijke bleekheid..... het was het voorteeken van zijn dood en hij sneuvelde ook den volgenden dag....»

»Wel dat is treffend....»

»En als ik Uwe Genade nu vertel, dat het eerste wat ik van morgen hoorde toen ik wakker werd, het krassen van een raaf was, dan zal Uwe Genade toch ook wel aan voorteekenen gelooven; want hoe eindigt deze dag...?»

»De avond is tot dusverre zeker niet zeer genoegelijk.»

»En hoe zal die nog eindigen.....? Als roode

Jack er eens de lucht van had, dat Lord....»

»Noem geen namen!» prevelde de ander, onwillekeurig in het rond ziende.

»Wie weet hoeveel de rooverbende zoude deelen, als sommigen der Londensche vrienden u hier wisten, alleen met Dick Wharton in dit vervloekte bosch, waar geen uitgang aan schijnt te zijn.... Jezus! Heere!» schreeuwde hij eensklaps.

»Wat is 't?» vroeg de ander gesmoord, terwijl hij van top tot teen trilde en de hand sloeg aan het gevest van het zwaard, dat onder den mantel verborgen was. »Wat is 't?» vroeg hij driftiger.

»Och, de knol reed mij tegen een boom aan. Het is dan ook een Egyptische duisternis.»

»Eend, om daarover zooveel geweld te maken!» hernam de andere.

Dick had de opmerking op de lippen, dat 's meesters drift wel wat ongewoon en onverklaarbaar moest heeten voor een man, die werkelijk kalm was, maar hij hield haar nog wijselijk binnen. Waar was het, dat de dienaar zichzelf en zijn meester beangst had, daar het verhaal en de daarmee gepaarde opmerkingen, uit tijdskorting begonnen, een diepen indruk hadden gemaakt en dat in den jaren zestien honderd zeventig ook moesten maken, toen het geloof aan voorteekenen en heksen zich nog in den hoogsten bloei verheugen mocht.

Een oogenblik gingen zij zwiingend naast elkander gedrongen voort. Niets dan het kletteren van den regen en het lekken der druppels van de boomtakken op den grond werd er vernomen. Dicks hart bonsde bijna hoorbaar en dat ook van den reisgenoot klopte niet kalm.

Toch waren beiden geene lafaarts, en had de een zelfs met eere tegen den grooten Olivier Cromwell gediend en waagde de ander — maar van diens heldendaden hopen wij deze geschiedenis te doen getuigen.

Daar stakte plotseling de adem in Dicks gorgel en trok zijn arm zoo hevig aan de teugels, dat het mede schichtig geworden ros steigerde. Het paard des anderen stond stil.

»Hooft Uwe Genade het nú?» vroeg Dick gesmoord. »Roode Jack loert op ons.... ik heb straks twee vlamme oogen door het kreupelbosch gezien. — Vervloekte Schotsche reis! Ik heb het wel gedacht! De raaf krast nooit te vergeefs.»

»Stil dan, ezal!» beval de ander, die begon te luisteren.

Het gedruisch, dat beider aandacht trok, werd heviger en heviger; zij hoorden een geluid alsof iemand zwaar ademhaalde, en tevens het schudden van eenige boomen in het kreupelbosch.

»Mylord! laat ons voortgaan: wat daar gebeurt, gaat ons niets aan,» fluisterde Dick.

De ander scheen hem niet te verstaan en bleef naar de plek staren, waar iets vreeselijks moest voorvallen. In het laatste oogenblik waren er menschenstemmen vernomen en had men duidelijk kunnen hooren zeggen: »Snijdt hem den kop af!» De raad of het bevel scheen gehoorzaamd te zijn, want het

eerst gehoord gedruisch, dat een worsteling aan duidde, had opgehouden, en men hoorde een zwaar lichaam over den grond voortlepen.

»Laat ons voortgaan, Mylord! Het leven van Uwe Genade is zoo kostbaar!" fluisterde Dick, terwijl hij het paard van zijn reisgenoot tot voortgaan aanspoorde. Deze bood geen weerstand, en voort ging het nu in een galop, waar de weeke grond van dreunde. Hunne aanwezigheid scheen daardoor verraden te worden, want verschillende schelle fluitjens klonken hen achterna.

»Ik geloof dat roode Jack aan den arbeid is, Dick!" zeide de meester, ditmaal met eenige beving in zijn stem. »We zullen er den Sheriff voor doen boeten! Je vrees doet me denken, dat je deze bende niet kent, Dick Wharton! Ik geloofde een oogenblik, dat je in het Noorden even goed met het edele gild bekend waart, als vroeger in het Zuiden. Het had je leven gekost, man! want ik had je geveld, eer de vrienden het mij konden doen."

»Maar Uwe Genade gelooft het toch niet meer?" vroeg Dick met wogstervende stem, daar hij zich nu als tusschen twee vuren zag geplaatst.

De opgewekte verbeelding deed hem overal schelle fluitjens hooren en allerlei vreemde gedaanten voor de oogen oprijen, en het toeval wilde, dat er telkens aanleiding bestond om der verbeelding gelijk te geven. Weinig tijds toch hadden zij in galop voortgereden, of het paard van den nog ongenoemde steigerde, en een stem, die hem grof en barsch in de ooren klonk, riep: »Wees dan toch voorzichtig, terug!"

»Wie daar?" riep de toegesprokene, terwijl hij het zwaard uit de scheed toog en Dick, gedachtig aan 's meesters laatste gezegde, zijn paard plotseling een zijsprong liet doen, om te beter buiten het bereik van 's medgezels wapen te blijven.

De vreemde antwoordde minder barsch dan zijn eerste uitroep had doen vermoeden, maar in een sterken neustoon en drukkende op ieder uitgesproken woord: »Ik zou u met meer recht misschien dezelfde vraag kunnen doen. Gij zijt zeker een vreemdeling en ik behoor hier ...

»Dat doet me genoeg: dan zult ge me wel uit dit verdoemde doolhof kunnen voeren. De duivel hale den eigenaar van dit bosch!"

»De vervloeking kan achterwege blijven en de hulp zou dan zeker niet minder bereidwillig verleend worden. Waar gaat ge heen?"

»Dat weet ik juist niet," hernam de ander, die, waarom wist hij zelf nog niet recht, wat minder op zijne hoede was en het wezen, dat voor hem stond meer begon te vertrouwen.

»Ge zijt thands in het bosch van Hallam-Castle en niet zeer verre van 's eigenaars woning. Zijt ge alleen?"

»Neen, een mijner bedienden volgt mij."

»Kan ik u kennen? hoe is uw naam?"

»Wel verplicht voor de belangstelling, maar ik ben gewoon dien naam alleen te zeggen, als ik zien kan tegen wien ik spreek."

»Ge zijt voorzichtig als de slang, en niet ten onrechte. — Ik zal u een eind weegs brengen; geef mij den toom van het paard!"

»Ja.... neen.... voor den Satan! wie zijt ge?"

»Wie den booze aanroept, moet diens rijk wel liefhebben. Hoe ik heet? Jacob Hollis. Zijt gij tevreden?" De vreemde strekte de hand uit en leidde het paard een eind voort, zonder dat de ruiter er zich tegen verzette. Dick zocht zoo goed mogelijk te volgen. Weldra merkten zij, dat zij links af werden geleid.

»Gij kunt nu recht uit gaan en zult dan Hallam-Castle bereiken, waar men u wel een nachtverblijf zal willen geven. Wees gegroet!"

»Hier, vriendlief! de heiligen moeten hun waslicht hebben. De eene dienst is de andere waard; maak u hier een vrolijken avond meê en drink op de gezondheid Zijner Majesteit, wie gij de grootste dienst bewezen hebt, welke een trouw onderdaan wellicht bewijzen kan."

»Goud of zilver wordt niet gevraagd, Heer! waar de broeder den broeder helpt. Wat ge voor mij bestemd, kunt ge straks op het kasteel geven, met verzoek er de armen wel van te doen."

»Ge zijt een vreemd schepsel," zeide de ander lachend, want alle achterdocht was nu verdwenen. »Ge kent mij niet en bewijst me eene dienst zonder belooning. — Bij de rozenlippen van mijn liefste! ik wenschte je terug te zien en dan bij daglicht.... Maar vreest ge zelf dan niet in dit roovershol? We zijn straks getuigen geweest van een misdaad..."

»Een misdaad? En ge hebt die niet voorkomen, niet kunnen voorkomen, gij en uw dienaar?"

Ware het licht geweest, men zou op het gelaat van hem tot wien de woorden gericht werden, voor een oogenblik een blos hebben kunnen bespeuren; slechts voor een oogenblik, want het klonk sarkastiesch als antwoord op de gedane vraag: »Ik ben hier niet zoo goed bekend als gij het blijkt te zijn. En ik heb misschien voor het menschelijk geslacht niet zooveel over als gij."

»Jonkman! — ge moet naar uwe woorden te oordeelen, nog zeer jong wezen — ik bemerk dat gij er zeker van zijt op den rechten weg naar het kasteel te zijn gebracht. Ik meen uit alles te bespeuren, dat niet alleen uw weg door dit bosch een dwaalweg is; moge er een gids zijn, die u ook op dien anderen dwaalweg opvangt en te recht brengt. Waar denkt ge, dat de misdaad of wat ge er voor houdt, is gepleegd?"

»Waarom?"

»Daar zal misschien meer en beter te helpen zijn dan hier."

»Het was in de laan waar ge mij ontmoet hebt. Maar — wacht nog een oogenblik. — Ga met ons meê naar het kasteel en vraag daar een geleide."

»Een rustig geweten is het beste geleide, jonkman! Vaarwel."

De ruiters zwegen en hoorden den voetstap van den vreemde allengs flauwer worden en eindelijk geheel weg sterven.

»Een flesch klaret tegen een glas porter dat het een hond van een puritein is!» zeide Dick.

»Maar dan toch een hond van een goedaardig soort,» hernam de ander, »want hij heeft ons waarsichtig te recht gewezen; daar schemert een licht.»

Hij had zich niet bedrogen, en weldra reden beiden de valbrug over en klopten aan de eikenhouten deur van Hallam-Castle, waar zij, na eenige oogenblikken wachters, werden binnengelaten.

II.

Sir Henry Digby van Hallam-Castle bevond zich in de groote zaal van zijn voorvaderlijk huis, dat echter betere dagen gekend had. Verzwagerd aan de oude geslachten van Beauvoir en de Neville, die Willem den Veroveraar bij diens inval in Engeland vergezelden, beroemde hij er zich op, tot de aanzienlijkste pairs van Oud-Engeland te behooren en zou dit ook geweest zijn, indien niet het kwaadaardig noodlot aan al de leden van het oud en doerluchtig geslacht, het bezit van een fijnen politieken reuk had onthouden; zoodat zij altijd veroordeeld schenen, om de partij, welke het onderspit delfde, te steunen. Zoo had een Digby, juist in een tijdvak dat het geslacht door aanhuwelyking de geërfde bezitting verrijkt zag, de partij van Lankaster gekozen, toen het huis York overwon, terwijl een latere zoon van dat geslacht voor het laatste Koningshuis streed toen een Hendrik Tudor zegepraalde. Voor de Digby's, was het een bange tijd, en van al de leenen die zij bezaten, behielden zij weinig meer dan het oude stamslot met de daarom heen liggende bosschen, heiden en moerassen.

Gelukkig dat de Digby's zeer afgezonderd leefden onder Hendrik VIII, Elisabeth en Jakob I; terwijl hunne zuinigheid, gepaard aan de gunst, door Karel I hun van tijd tot tijd bewezen, hen onder de regeering des laatsten weder eenigermate in glans deed toenemen,

Maar het was of op een korten tijd van bloei altijd een lange periode van verval volgen moest. De burgeroorlog begon. Bij de bekende loyauteit der Digby's kon het niet twijfelachtig zijn, aan welke zijde onze Sir Henry zich zoude scharen. De wettige, de gezalfde Koning, de vertegenwoordiger van God op aarde, het hoofd der éene ware Kerk werd door muitende onderdanen bestreden en het werd de plicht van ieder Engelsch edelman, ja ieder rechtzinnig Christen, den Koning te schragen en goed en bloed te offeren. Sir Henry en zijn oudere broeder, die het hoofd der familie was en in die hoedanigheid ook het stamslot met toebehooren bezat, ijlden naar Oxford, verpandden een goed deel van het hunne om den ledigen koffer Zijner Majesteit te stijven en verdedigde met de kracht hunner armen het Goddelijk recht der Koningen. De oudere broeder liet het leven bij Naseby, waar de ijzeren mannen van Olivier Cromwell het Koninklijk leger uiteen sloegen, en Sir Henry vlood

in allerijl naar Hallam-Castle terug, waar hij weldra een bezoek van de overwinnaars — de Independenten — ontving. Hij, de loyale onderdaan, mocht niet bukken dan voor het geweld, zoodat, toen de toegang tot het kasteel werd geëischt, de poort dicht werd gesperd. Het geschut opende deze echter weldra en de verbitterde vijand drong binnen. Het mocht aan de matiging, welke de Independenten vooral op politiek terrein kenmerkte, toegeschreven worden, dat Sir Henry niet aan een koord van hennep het hoogste venster werd uitgestoken. Hij behield het leven, zelfs het kasteel met bosschen, moerassen en heiden, en — dit vooral niet te vergeten! — met de daarop klevende hypotheeken, maar al het andere, dat zijn broeder had bezeten, werd verbeurd verklaard en aan de opvolgers van den overweldiger gegeven. Het is geene overdrijving indien we verzekeren, dat het verlies dier goederen hem minder trof, dan dat zij aan zulke vagebonden, zondaars en gruwelijke kettters werden weggeschonken. Gedurende Cromwells protektoraat volgde Sir Henry het voorbeeld van grootvader en overgrootvader; hij hield zich afgescheiden van de waereld, nadat hij Lucy Morton, uit een zijtak der Northumberlands, tot vrouw had genomen, en zoude, niettegenstaande de grootste spaarzaamheid, slechts kommerlijk en behoeftig, ongeëigend aan zijn stand, hebben moeten leven, indien hij niet een vreemdeling, een Hollander, Dirk Jansz. genaamd, op zijn weg had ontmoet.

Deze was op verzoek van een der groote landbezitters, een Pair van Engeland, uit Noord-Holland overgekomen, om in den landbouw, die in Engeland op veel lager trap stond, de verbeteringen in te voeren, welke Holland kende. Het was niet vreemd, dat men der kleine Republiek, die men benijdde en bestreed, maar niet overwinnen kon, hulp en voorlichting vroeg. Men had van haar het verwen van wollen stoffen geleerd, men had van haar een verbeterden weefstoel ontvangen, men zou ook door haar de eelste tuinvruchten en de groenten leeren teelen, welke den disch der aanzienlijksten voortaan zouden verrijken. De opstand, welke ten nadeele der meeste Engelsche Pairs, die voor Karel partij hadden getrokken, uitviel, deed Dirk Jansz. te midden der algemeene verwarring verlegen staan. De overwinnaars, die den buit deelden, konden nog niet denken aan de verbetering der hun ten deel gevallen gronden, en daarom had onze Dirk reeds besloten, na rijpelijk gewikt en gewogen te hebben, maar weër naar het lieve vaderland terug te trekken, toen hij Sir Henry ontmoette, den armen Sir Henry, te midden van heiden en moerassen. De overeenkomst was spoedig gesloten. Dirk had besten grond gevonden in den omtrek en aangenomen de drassige dierrie in welig weiland te herscheppen.

De stijve drooge man, die niets veranderd was, hoewel hij een levenslustige Engelsche deerne gehuwd had, hield zijne belofte. Het moeras werd drooggelegd, de heiden omgeploegd: de eerste begon de melkkoe te voeden, de tweede rogge en weit

voort te brengen. Sir Henry was gelukkig, voor zoo verre hij zich dat kon heeten, onder het bestuur van een overweldiger, van wien hij wel niets anders vernam, dan dat hij soldaten had gezonden om de roovers, die de wegen rondom Leeds sinds jaren onveilig maakten, te tuchtigen, maar die toch nog altijd in White-hall nestelde, de woning van den rechtmatigen eigenaar, den gezegenden maar zwerwenden zoon van den onthoofden Koning. Wij kunnen ons derhalve voorstellen welke zaligheid het hart van Sir Henry doortintelen moest, toen hij vernam dat de overweldiger gestorven was; toen hij vernam, dat den 25sten Mei des jaars 1660 de jonge Koning te Dover was geland en Engeland alzoo, na achttien jaren gedooled en gezondigd te hebben, op het pad der deugd was teruggekeerd. Met vrouw en kind — een zoon van even dertien jaren — reisde hij naar Londen. Op den weg derwaards zag hij bijkans ieder huis met groen versierd, in bijna iedere stad 's avonds pikkransen branden, hoorde hij den lof verkondigen van den goeden Karel, den armen zwerveling, den door den onspoed gelouterden; en toen hij te Londen aankwam, White-hall en de aloude troonzaal betrad, kon hij van aandoening geen woord spreken. Hij dacht er aan, om zich te Londen in de nabijheid van zijn Koning te vestigen, die hem zeker zijne goederen zoude terug geven, maar men deed hem verstaan — het was Lord Clarendon, de kanselier — dat daaraan eerst later kon worden gedacht. Door zijne vrouw, die een goede huishoudster was, overgehaald om niet te lang in de dure stad te blijven, trok hij, eenigzins koeler gestemd ten aanzien van 's Konings dienaren, terug en kwam zelfs zeer toornig op Hallam-Castle aan, daar hij, bij Leeds, door een partij roovers omsingeld, al het geld had moeten afgeven dat hij bij zich had. Hij zwoer den onverlaten bloedige wraak, en besloot het ongeval aan Zijne Majesteit te doen melden, waarna hij niet twijfelde of de strengste straf zoude volgen. Hij hoorde echter niets; liet nogmaals schrijven en ontving toen eene aanstelling als vrede-rechter. Ware Sir Henry minder loyaal geweest, dan had hij in die benoeming eene fijne ironie kunnen zien. Thands zag hij er alleen een blijk in van het hoogste vertrouwen Zijner Majesteit, die niemand anders dan hem tot het zuiveren van het Graafschap in staat dacht, terwijl Zijne Majesteit hem bovendien de eere aandeel van hem zoo onbaatzuchtig in zijne loyauteit te gelooven, dat een geldelijke belooning overbodig was en alzoo ook niet werd aangeboden.

In de laatste zes jaren had hij de hooge betrekking naar eisch waargenomen; want hij was telkens onder de vleiendste betuigingen van genegenheid — altijd zonder jaarwedde — herbenoemd. Alleen had het hem verdrotten, dat hij op zijne aanzoeken om in het bezit van de vroeger verbeurdverklaarde goederen zijns geslachts gesteld te worden, geenerlei antwoord ontving, en vooral, dat hij de overweldigers in het genot van het buitgemaakte zag blijven, hetgeen hij toeschreef aan 's Koning dienaren, die zijne wenschen

opvingen en nimmer den koninklijken troon deden naderen.

Behalve dit verdriet leefde hij kalm voort, naast zijne Lucy en zijn Charles, dien hij dus naar Zijne Majesteit genoemd had. Kalm en toch werkzaam was zijn leven; want hij ging met Dirk Jansz. (spoedig in den engelschen mond Dirkens) het ploegen, het zaaien en maaien of het verzorgen van koe en schaaap na.

Zeker was de dag, aan den avond waarin wij hem in de groote zaal zien neêrgezeten, vermoeiend geweest, want Sir Henry is ter zijde van den grooten schoorsteen, waarvan de vooruitstekende mantel op twee steenen pijlers rust, ingeslapen. Wij hebben dus de gelegenheid hem even te beschouwen. Zoo als wij kunnen denken, moet hij niet verre van de zestig jaar zijn, en hoezeer ook een blos van gezondheid de gevulde wangen, en een bruine kleur — gevolg van het veelvuldig verkeer in de lucht — zijn gantsche gelaat dekt, toch is men wel geneigd hem dien leeftijd toe te kennen. Het dik en eenigzins stug hair begint reeds te grijzen, hetgeen het gelaat, dat goedheid en openheid maar weinig fijnheid en schranderheid te kennen geeft, deftigheid en zelfs waardigheid bijzet. Wisten wij het reeds niet, wij zouden het toch dadelijk bij het beschouwen zijner kleeding vermoeden, dat hij behoudend van natuur was en het verleden liever had dan het heden. Zijn kort wambuis van zwart bombazijn, de liggende kanten halskraag, de laag neerhangende broek, evenzeer van bombazijn, waarvan de pijpen bijna de wijde schachten der hooggehakte laarzen ontmoetten: de mantel, dien hij bij deftige gelegenheden zich achteloos omsloeg, de breedgerande vlaamsche hoed met de liggende roode veer, alles getuigde van 's mans voorliefde voor den tijd van Karel den Eersten. Deze was zijn afgod; de tegenwoordige Koning slechts de zoon van zijn afgod.

Het groot vierkant vertrek, waarin Sir Henry zich thands bevond, had vier ramen, waarvoor op dit oogenblik dikke groen saaien gordijnen waren geschoven. Op den dag, als zij een karig licht door de ruiten doorlieten, gaven zij aan den eenen kant het uitzicht op het voorplein, aan den anderen in den tuin, waar het oog echter te vergeefs een enkele bloem zou zoeken. Van elk plekje gronds was partij getrokken voor moesgroenten of ooft. Als iemand bloemen wil hebben, had Dirk Jansz. dikwijls gezegd dan moest hij maar zien dat hij een pot krijgt en wat aard en er een plaatsjen voor inruimen in zijn vensterbank.

Tusschen de vensterkozijns en ook aan de beide zijden, waar geen vensters waren, zag men de wanden besloten met eikenhout, dat hier en daar wel een spleet maar in de hoeken geen enkele spinrag vertoonde. Aan weërzijden van den schoorsteen hing een portret; het eene stelde Karel I, het andere Lucy Morton voor, Sir Henry's dierbre wederhelft op achttienjarigen leeftijd. De vloer was wit geschuurd, waarop sierlijk de spijskast afstak, welke van eikenhout was, belegd met ebbenhout en

voorzien van het schoonste en weelderigste snijwerk; eenige potten van Delfsch aardewerk prijken daarop, even als bij de nieuwerwetsche lieden der eeuw de pas bekend geworden vazen van Chineesch porselein. Een spiegel van Venetiaansch glas, in een lijst van gepolijst metaal, een massive langwerpige vierkante eikenhouten tafel op vier pooten, en waarvan het blad aan de beide uiteinden kon worden uitgeslagen, benevens een zestal stoelen met hooge ruggen, welke, even als de zittingen, met leder waren bekleed, voltooiden de degelijke, maar niet weelderige stoffeering.

Toch zouden wij haast het bijzondere nog vergeten, het eenige wat werkelijk weelde te kennen gaf. Het was het Smyrnaasch kleed, dat over de tafel was gespreid en daar altijd tusschen den middag- en den avondmaaltijd kon worden opgemerkt, als Sir Henry met Lady Digby en Charles in de groote zaal bijeen waren. Dit kleed was een rijk geschenk bij zijn huwelijk geweest en in plaats van het voor feestelijke gelegenheden te bewaren, zoo als zoo menig *parenu* zoude doen, noemde hij het bijeenzijn der familie Digby voldoende om het prachtstuk te doen gebruiken.

Uit de laatste regelen mag worden afgeleid dat, hoewel er tot dus verre slechts van Sir Henry sprake was, ook de andere leden van het geslacht zich bij hem bevonden. Wij hebben tot dus verre nog niet van hen gesproken omdat zij door geen enkel woord, ja zelfs door geen enkel gebaar, de aandacht tot zich trokken. Lady Digby zat tegen over haar gemaal aan het spinnewiel, en hoewel dit snorde, hetgeen ondersteld moest worden van haar uit te gaan, zou men bij eene oppervlakkige beschouwing haar dezelfde rust als haar echtgenoot hebben toegeschreven. Eene deftige matrone was zij, zoo als zij daar neerzat met dat ernstig gelaat, waarop echter ook de bloes van gezondheid gloeide, welke tevens de hoogheid en de fierheid, die het gelaat anders zoo licht had kunnen uitdrukken, temperde; zoo als zij daar neerzat in haar hoepelrok van donker groene floretzijde, van voren en van onderen met zwart satijn lint geboord, in haar jak van dezelfde stoffaadje, stijf om haar mid-den geregen, met mouwen, gesloten aan den elleboog, maar daar de ondermouw van batist vrij latend om zelve in lange slippen te eindigen: den boezem door het laag uitgesneden jak halverwege vrijgelaten, indien geen fijne doek dien zediglijk bedekt had, den hals omgeven door een stijf opstaanden kraag, en het grijze haar ten halve verborgen door de naar het voorhoofd toeloopende en van de slapen afwijkend kanten muts. En als zij hare oogen opsloeg, hare kleine heldere blauwe oogen, dan zou men dien wel wat te purperen bloes der wang, dien fieren trek om de lippen — het een, kenteeken soms van gemeene burgerlijkheid, het ander, van te afstuitenden adeltrots — vergeten, en geneigd zijn haar een eerbiedwaardige, misschien wel edele vrouwe te heeten.

Aan de andere zijde der tafel vlak over den

schoorsteen zat Charles, naar het kleed te oordeelen een kopij zijns vaders, maar naar het gelaat wellicht een samenvoeging van het edelste dat beide echtelingen bezaten. Hij had de kracht zijns vaders, maar veredeld door de uitdrukking van schrandrheid zijner moeder; hij had den fieren trek van deze, maar verzacht door het helder en goedaardig oog van genen. Het voorhoofd was hoog, de lippen dun, en overschaduwed door een neus, wien een Romein hem benijd zoude hebben: in één woord, hij was een waardig vertegenwoordiger van den schoonheidstype van den Angel-Saksischen volksstam.

Links van hem en dus naast zijn vader zat nog een ander, een vreemde, een bediende, zoo als het meest scheen en toch weder meer dan een bediende, zoo als het soms ook bleek. Hij was geheel in het zwart laken gestoken, dat door het gebruik zeker draadschijnend was geworden, en scheen door de natuur als een model van alle uitersten bestemd. Hij zat op dat oogmerk te schrijven, waarbij de uitgeroktheid en dorheid der vingers in het oog viel. Hij hief van tijd tot tijd schichtig het hoofd op, en dan werd men den langen vooruitstekenden breedten neus, de borstelige wenkbrauwen, de buiten alle verhouding groote en ver vooruitstekende kin gewaar; terwijl het oog niet kon worden afgewend van de kale kruin, waar eenige lange verwarde haren om heen hingen, en van de verre van het hoofd afwijkende ooren, zoo dikwijls hij zich voorover boog om de hem opgelegde taak af te werken.

Want een taak was het, waaraan de eerwaarde King, de kapellaan, de sekretaris, de goeverneur, de hode, de boomsnoeier, de erwtenspooter enz. van de familie Digby thands bezig was. Velerlei was in die dagen de roeping van de lagere geestelijkheid der Engelsche Kerk, ja tot allerlei werd zij gebezigd. De verstandelijke ontwikkeling van de meeste geestelijken ten platten lande liet veel te wenschen over, en al ware zoodanige ontwikkeling in hooger mate aanwezig geweest, zij zou weinig invloed hebben gehad bij de geringschatting der leeken van alles wat niet dadelijk nuttig in het werkelijk leven was.

Waren de omstandigheden, om tot eer en aanzien te geraken, voor die geestelijkheid sinds de Reformatie niet gunstig geweest, die, waaronder de eerwaarde Robert King bijkans van der jeugd af verkeerd had, waren het nog minder. Toen hij geordend was, brak de burgeroorlog uit, die eindigde met een nederlaag voor de Episkopale of Bisschops-Kerk, zoodat Robert King, die van kindsbeen af eene hooge mate van zachtmoedigheid, maar ook van onbeholpenheid, van schuchterheid en gebrek aan zelfsvertrouwen deed blijken, en daarom dan ook door vader en moeder voor niets beter dan voor den geestelijken stand in staat werd gerekend, zich gelukkig prees in de familie Digby te mogen wegschuilen voor den modder, dien het puriteinsch gepeupel hem hier en daar naar het hoofd smeed

en waarin soms een keisteen verscholen was. Voor een wezen, anders bewerktuigd dan Robert King, zou de schuilplaats onhoudbaar zijn geweest. Hij was een speelpop voor Sir Henry. met wien hij kaatsen moest bij mooi weer en dobbelen bij regen en wind; hij moest de Lady helpen bij hare gewichtige bemoeiingen in het huishouden, en was de onderwijzer van den wilden, dartelen Charles. En als hij eens met den moed der wanhoop een zucht slaakte en het zweet zich van het voorhoofd wischte, dan vroeg hem Sir Henry op zijn knorrigsten toon en met zijn krachtigsten vloek: of 's morgens, 's middags en 's avonds een gebed op te zeggen, dan zooveel arbeids was voor een stel nieuwe kleeven, drie pond salaris in het jaar en iederen dag vrij eten en drinken?

Toch zouden wij verkeerd doen te onderstellen, dat de lagere geestelijkheid, waartoe Robert behoorde, geenerlei invloed op het volk bezat. Robert, hoe zwak en hoe hulpeloos hij ook scheen, genoot de liefde van niet weinigen, hoe wonderlijk en vreemd die zich ook uitte, van den Heer van Hallam-Castle af tot den kleinsten boer in den omtrek toe. en daartoe had, wat deze laatsten betrof, een karaktertrek van onzen Robert niet weinig bijgedragen. Hoe gewillig ook, om alles te verrichten, wat zijn heer en meester hem oplei, weigerde hij toch de handlanger van den vrederechter te wezen, waar het de vervolging der Non-konformisten ¹⁾ betrof, waarvan hij de heimelijke bijeenkomsten door zijn veelvuldig verkeer met de lagere standen wel vermoedde, maar niet wilde verraden, hoezeer hij als geestelijke der Staatskerk daartoe verplicht ware geweest.

Wij gelooven onzen lezer met de hoofdbewoners van het kasteel eenigzins bekend te hebben gemaakt en vatten nu den lang afgebroken draad van ons verhaal weder op.

III.

De bibliotheek van Sir Henry was niet groot. Zij bestond uit den Bijbel, het algemeen Gebedenboek der Engelsche Kerk, de Lotgevallen van Robin Hood en het Boek der Spelen. De beide laatsten werden van allen nog het meest gebruikt. De »Lotgevallen,» omdat men ze zeer amuzant vond, het »boek der spelen,» omdat men, als rechtzinnig lid der Kerk en loyaal onderdaan, zich tot de lezing er van verplicht achtte. Toen het strenge Calvinisme, waaruit het Puritanisme ontsproot, het hoofd begon op te steken, wilde Jacob I, uit den huize Stuart, de gehate sekte niet alleen op kerkelijk terrein, maar ook op ieder ander bekampen. De Puriteinen gruwden van heilige dagen en van eene schending van den Sabbath, zoo als de zondag in de tale Kanaäns heette, en het hoofd der Engel-

sche Kerk, de pedante Koning, schreef de viering van de heilige dagen gebiedend voor en stelde een boek saâm, waarbij den beminden onderdanen werd voorgeschreven, vooral op zondag na de voormiddagdienst, zich aan eenige uitspanningen, als: dansen, kaatsen, boogschieten enz. over te geven. Voor Sir Henry was dit boek onfeilbaar en volgens den inhoud daarvan wilde hij zijne onderhoorigen doen genieten. Hij prees de lezing zijn huisgenooten ten sterkste aan, en had het dezen avond zijn zoon en erfgenaam, Charles weder voorgelegd, waarna hij zelf, zoo als we weten, in slaap was geraakt.

Hoewel de wind door den wijden schoorsteen gierde en de regendroppels tegen de vensterruiten kletterden, had Charles, niettegenstaande hij het schoone gewrocht Zijner Majesteit voor zich had, de oogen maar niet kunnen openhouden. Het stilzwijgen was algemeen, daar de spinnende Lady noch de schrijvende eerwaarde een klank deden hooren. De laatste waagde echter eindelijk even van zijn werk op te zien, toen Charles zich gereed maakte het hoofd op het bewuste boek, als op een kussen, neêr te vlijen. De goede man hemde even, om den onvoorzichtige van die wandaad terug te houden en stiet hem, toen dit niet baatte, voorzichtig aan.

»Charles!» klonk het bedeesd, »dat boek.... ge moet lezen.»

»Wat? lezen? het verveelt me gruwelijk. Dan nog liever het boek der martelaren, dat ik bij Hollis zag....!»

»St.... ge weet wel dat die naam niet genoemd mag worden;» hernam de kapellaan, den slapenden meester bevreesd aanziende.

»Waarom niet? Als ik ook zoo bang ware als een zeker iemant, die heele lange ooren en een heelen grooten neus heeft...., en» voegde hij er bij, toen hij zag dat Robert King den grooten mond en de doffe oogen wijd opende, en een roode kleur over het verweerde aangezicht heenvloog, »en.... die een heel goed mensch is, waar ik veel van houd....»

De kapellaan scheen de eerste om de laatste woorden te vergeten. »Goed, goed, mijn jongen! maar bedenk, als Sir Henry wakker wordt en gij leest niet, dat ik, ik....»

Het boek vloog van de tafel en op den vloer. »Ik wil niet lezen; hoort ge, ik wil niet.»

De Kapellaan sperde de oogen weder wijd open, terwijl hij in zijn schrik het hoofd als tusschen de schouders trok, en de oogen slechts ter sluiks ophief.

Wat het fluisterend gevoerd gesprek niet vermocht, werkte de doffe val van het boek op den vloer uit. Lady Digby keek op, als uit hare mijmering wakker geschrikt. »Charles, raap dat boek op!» zeide zij koud, terwijl de uitdrukking van haar gelaat strenger was dan ooit. Raap het op!» herhaalde zij, en toen hij met de hand onder het hoofd bleef zitten en de Kapellaan haastig uitstond en de hand naar het gevallen heiligdom uitstreckte, hief Lady Digby zich op, nam den bevenden man het opgeraapte voorwerp uit de hand, en gaf den

¹⁾ Ieder die buiten de Staats- of Bisschops kerk stond werd dus genoemd; alzoo: Presbyterianen, Roomschegezinden, enz.

weerspannigen Charles daarmee eene kastjiding om het oor, waarna zij hem met klem beval: »Gij zult lezen; Sir Henry heeft het gezegd: en wat Mr. King betreft, die zal schrijven zoo als Sir Henry gelast heeft.»

»Moeder!» riep de drie en twintigjarige op dreigenden toon, en op het punt den kinderlijken eerbied na zulk eene bejegening te vergeten. Een blik echter zijner moeder toomde zijn drift en deed hem het hoofd buigen.

Een hevige windvlaag gierde door den schoorsteen en deed de vensterruiten in de looden kassen rinkinken.

»Wel, wat is dat? riep Sir Henry, plotseling ontwaakt en zich de oogen wrijvende.

»De wind!» prevelde de Kapellaan, die bevreesd was dat Lady Digby een ander antwoord op die vraag zou kunnen en willen geven.

»Ja, dat hoor ik. Hoe staat het met de rekening? We waren aan: een *quarter* weit verkocht. — Hola, Charles! wat doe je daar? Heb ik je niet gezegd....?»

»Ja, vader! ik ben gebleven aan den raad Zijner Majesteit, om den boog goed te leeren hanteeren, en nu stond daar juist mijn kruisboog....»

Hij was bij de eerste woorden, die zijn vader met den Kapellaan wisselde, overtuigd dat het een lang gesprek over verschillende zaken zoude worden, opgesprongen, had den boog, die in een hoek van het vertrek stond, in de hand genomen, en de pees beproefd. Sir Henry scheen den ijver van zijn zoon goed te keuren, hetgeen dezen meer moed gaf.

»Het zou juist goed zijn, om eenige strikken te zetten; dat zou morgen ochtend wat kunnen geven.»

»Charles wil in de laatste tijden 's avond dikwijls strikken gaan zetten,» merkte Lady Digby aan.

Waarom kleurde de knaap tot achter de ooren en wendde hij het hoofd af? Toch herhaalde hij na eenige oogenblikken zijne woorden.

»Zijt ge dwaas, jongen?» riep Sir Henry met zijne basstem uit. »Denkt ge dat ge op een kavalier lijkt? Wij hebben wel menigen nacht met zoo'n storm en regen op den grond geslapen, met een vod van een mantel over ons heen, en de hand aan het zwaard. Maar het tegenwoordig geslacht — God beter 't — sneeuwmantel, zeg ik.... pronkers.... Wel, vervloekt, wat een storm! Ga eens zien,» voer hij voort tot den Kapellaan, »of de brakken wel goed verzorgd zijn; je weet wel, vooral Diana, hoor, en stuur me den *Steward* eens boven.»

»Vader, het stortregent en Mr. King....»

»Zoo als Sir Henry zegt, het vorige geslacht kan er tegen,» merkte Robert aan, die met een glimlach op het gelaat zijn zwaren gang aanving; de gang was werkelijk zwaar, vooral voor hem, die niets van wind hield, als een kat het water schuwde en als een kind de duisternis.

Maar hij zou dien gang niet behoeven te doen. Juist toen hij voornemens was heen te gaan werd de deur geopend en trad de *Steward* binnen, wiens waardigheid door de verguld zilveren keten werd

aangeduid, die hij om den hals droeg en die op zijn borst neerhing.

»Twee reizigers, Sir, die voorgeven verdwaald te zijn, vragen voor één nacht gastvrijheid,» zeide de *Steward* eenigzins gehaast, alsof hij van het onverwachte bezoek verschrokken ware.

»Zij zijn mij welkom!» hernam Sir Henry, die eerst den ridderlijken plicht der gastvrijheid betrachtte en toen aan het meer modern gevoel van voorzichtigheid toegaf door te vragen: »Hoe heeten zij?«

»Het schijnt heer en dienaar te zijn. Hij, die het woord voerde, zeide zooveel vertrouwen te stellen in de ridderlijkheid van Sir Henry Digby van Hallam-Castle, dat hij, zonder zijn naam te noemen en alleen om het ongeluk dat hem trof van verdwaald te zijn, zich verzekerd hield door Uwe Edelheid te worden toegelaten.»

»En hij heeft mij recht laten weêrvaren!» riep Sir Henry, »laat den heer boven komen en verzorg den dienaar goed in de keuken.»

Weldra werd de deur geopend; de *Steward* vatte ter zijde van den ingang post tot de gast binnentrad, waarna hij op een wenk zijns meesters vertrok.

De gast mocht een man heeten van even veertig jaren, hoewel hij eigenlijk slechts even in de dertig was. Zijn gelaat, dat men eens voorzeker schoon had mogen noemen, had daarop wellicht nóg kunnen bogen, indien het minder matheid uitdrukte, waartoe de fletsheid der oogen en de roode kringen, daar om heengetrokken, niet weinig bijdroegen. Hoe teêr en vrouwelijk zwak dat gelaat ook scheen, toch lag er een was van stoutheid of liever van onbeschaamdheid over heen gespreid. Het hoofd was gedekt door een dikken hairbos, zoo als Sir Henry het in stilte noemde, en dien hij met den eertitel van pruik zou hebben betiteld, indien hij beter op de hoogte ware geweest van hetgeen smaak en mode was aan het hof in White-hall. Een kastoren hood, thands doorweekt van den regen, met lagen bol en liggende veer op den aan één kant opgeslagen rand, hield hij in de hand. Den druipenden mantel had hij beneden gelaten zoodat thans een zwart laken wambuis te voorschijn kwam en een wijde broek van dezelfde stof, vastgemaakt boven de knieën, terwijl de hooge kappen der laarzen zoover reikten, dat slechts een klein gedeelte van de zwart zijden kous te zien was. Om den hals lag een eenvoudige kraag. Die kleeding moest op Hallam-Castle vreemd schijnen, en tevens niet kostbaar, zoodat zij hem, die haar droeg, niet als een voornaam heer zou hebben doen beschouwen, daar het bekend was hoe hoog de weelde onder de hogere klassen was gestegen, indien niet een ring met kostbaren juweel aan een der vingers van de linkerhand prijkte en het eerst opgevatte vermoeden weder een weinig verdwijnen deed. Maar ook de wijze, waarop hij de groote zaal op Hallam-Castle binnentrad, deed hem kennen als een, die gewoon was onder voorname personen te verkeerren. Met zulk eene gemakkelijheid trad hij nader en groette hij, dat hij den gast-

heer zelve zich niet geheel op zijn gemak deed gevoelen.

»Had ik het reeds niet sinds lang geweten, dat de bezitter van Hallam-Castle de ridderslijkste ridder van Yorkshire was, ik zou het nu bespeurd hebben. Redenen van gewicht verplichten mij mijn naam voor het oogenblik te verzwijgen....»

»En uw geheim zal geeerbiedigd worden,» haastte Sir Henry zich te zeggen.

»Noem mij slechts George.»

»Een naam die Oud-Engeland lief is.»

»En die hier past, omdat alles wat Oud-Engeland goeds heeft hier voorzeker bij een is» zeide Sir George in het rond ziende en de aanwezigen groetende.

»Mylady,» vervolgde hij, »nederig vraag ik ver-
schooning, dat ik niet in voegzamer kleedij u na-
deren kan, maar een verdwaald reiziger....»

Lady Digby neeg diep en antwoordde dat de gas-
ten van haar gemaal haar welkom waren, in welk
kleed zij zich ook voorstelden. Charles boog eenig-
zins bedremmeld, want tot dus verre had hij ni-
emant ontmoet, die zich aldus gedroeg; voor hem was
het de ontdekking van een nieuw waerelddeel.

Het gesprek werd spoedig levendig. De gast voelde
zich genoopt, zoo goed mogelijk zijne afdwaling te
beschrijven en poosde even na zijne schildering van
de plaats gehad hebbende misdaad.

Charles, die spoedig zijne schroomvalligheid over-
wonnen had en van nature en ook door zijn ver-
keer met landlieden en jagers eer geneigd was tot
vrijmoedigheid dan tot bedeesheid, brak thands het
verhaal eensklaps af met den uitroep: »Ze zullen
een reebok gestrikt hebben.»

Het gelaat van den gast bloosde even: dat jonks-
ken verlaagde in een oogenblik het gedreigd heb-
bend gevaar tot een ijdel spookbeeld en maakte hem
voor zich zelve bespottelijk. »Spook dan de roode
Jack en zijn bende niet in den omtrek?» vroeg hij.

»Helaas, ja! Voor den landman is hij echter zoo'n
groot schrik niet,» hernam Sir Henry, »maar voor
ons edelen in den omtrek is hij een duivel. Ik geloof,
dat hij nog afkomstig is van de sattellieten en de
beulen van den overweldiger, en de boeren hier
zijn het meestal ook, of hadden het willen wesen.
Als ik dien vervloekten kaerel eens machtig kon
worden, zoo waar ik vrederechter ben, ik zou hem
doen hangen. Ik heb de militie van het landschap
al eens saamgeroepen, maar al het zoeken was
vergeefs.»

»Wie weet of de schoolje zelf niet onder de mi-
litie schuilt,» merkte de gast, op een geheel anderen
toon dan hij tot dus verre aangeslagen had, aan.
Het was of hij den lantedelman beter begreep. Deze
begon dan ook op zijn gemak te komen, en te be-
grijpen dat zijn gast nog meer dorst zou hebben
dan hij, en zijn keel was reeds zoo droog.

»Robert!» riep hij daarom met zijne basstem tot
den Kapellaan, »zoek met den *Steward* eens den
besten porter uit. Pak die vodden maar op,» ver-
volgde hij, op 's mans papieren wijzend, »die kunt

ge morgen wel volkrabben. Lucy zal wel voor een
goed avondeten willen zorgen.»

»Zoo het Mylady buitengewone zorgen moet ver-
oorzaken, dan zou ik mij de oorzaak achten....»

»De Digbys en de Mortons, Sir, rekenen alle moei-
ten voor een welkom geheten gast gering,» zeide
Mylady deftig en afgemeten.

»Vervloekt, wat een wijf!» prevelde de gast. Hij
boog echter beleefd.

Weldra was de porter op tafel, spoedig gevolgd
van het avondeten. De eikenhouten tafel werd uit-
geslagen; het Smirnaasch kleed er afgenomen, en
vervangen door een grof garen ammelaken, aan het
hoofdeind echter door een fijn damast overdekt. Daar-
op werd aan den *Steward* medegedeeld dat er ge-
diend kon worden. Een dampende reebout en een
stuk wild zwijnvleesch met tarwebrood en grove
weit werd opgedragen, terwijl, tusschen de hoofd-
schotels in, een keurige Hollandsche haring stond,
geflankeerd door een echt Engelsche pudding.

George werd tusschen Sir Henry en diens weder-
helft in geplaatst; daar naast ging Charles zitten.
Aan weerszijden der tafel bleef er toen eene plaats
open, als grensscheiding tusschen meesters en dien-
naren. Vervolgens namen aan den eenen kant de
Steward, aan den anderen de Kapellaan plaats, naast
genen de bediende van den gast, dien we nu eerst
in het gelaat kunnen zien, waarbij wij echter de
late kennismaking ons niet beklagen. Er was iets
terugstootends in zijn aanblik. Of het veroorzaakt
werd door het enigzins scheel zien der oogen, of
door de wel wat gedwongen en daarom overdreven
beleefdheid, hetgeen de dorperheid van houding en
gebaren nog meer deed uitkomen, moeten wij in
twijfel laten. Zeker is het, dat zulk een dienaar
niet voor den hoogen rang van den meester kon ge-
tuigen, vooral waar de laatste slechts met één be-
diende, die dus zijn vertrouwde moest zijn, op reis
toog. Wij gelooven dat Lady Digby dergelijke ge-
dachten bij zich voelde opkomen en daarom haar
aangezicht allengs in een minder vriendelijke plooi
zette, ja er reeds bij zich zelve van sprak Sir Henry
tot voorzichtigheid bij het verleenen van nachtver-
blijf aan te sporen. Zij zou echter niet lang in die
stemming blijven.

De Kapellaan stond op een wenk van den mees-
ter op, nadat al de overige bedienden van het huis
gezeten waren, en zeide het gebed op volgens het
ritueel der Engelsche Kerk. Vervolgens rees de gast-
heer, gevolgd door allen, van zijne zitplaats op, en
de kroes met schuimende porter in de hand hou-
dende, zeide hij met zijne krachtige basstem: »Het
lang leven Zijner Majesteit, de vernietiging zijner
vijanden, de verwijdering van hen die hem slecht
dienen, het weren van de non-konformisten, de glo-
rie der Kerk, den bloei van het oude, vrolijke En-
geland.... Leve de Koning!»

»Hij leve!» riepen allen.

»Gij kent hem, Sir Henry?» vroeg Sir George.

»Ik heb hem eens gezien. Zijne Majesteit was
toen zeer voorkomend, — maar ik wijf het aan zijn

dienaren, dat hij mijn rechtmatig verzoek niet inwilligde...."

»Ik heb de eer Zijne Majesteit te kennen; zou ik weten mogen welk verzoek u geweigerd werd....?"

Lady Digby werd aandachtiger, en begon naar de woorden haars buurmans te luisteren, ofschoon de *Steward* het vleesch voorsneed en rond diende, waarover zij anders gewoon was haar scherpen blik te laten gaan.

»Kent ge Zijne Majesteit waarlijk?" vroeg Sir Digby, die werkelijk eenigen eerbied voor zijn gast begon op te vatten. »Laat ik uw kroes nog eens vullen! Goede krachtige porter, he! Ofschoon Uwe Edelheid, die met Zijne Majesteit bekend is, wel meestal klaret of Spaanschen wijn drinken zal."

»Zal Uwe Edelheid niet van dit zwijnbraad proeven?" vroeg Lady Digby.

»Gaarne, Mylady!"

»Ik was met den vader Zijner Majesteit beter bekend," viel Sir Henry in. »De heilige martelaar! Op den jaardag van zijn vermoorden vasten wij allen en doe ik mijn Kapellaan dienst houden."

»Dezen, die daar zit, niet waar?" vroeg Sir George eenigzins spottend; en of Robert King de vraag hoorde of alleen door een soort van magnetische kracht haar bewust werd, hij kleurde en wendde, terwijl zijn groote mond opgevuld was met een groot stuk reebout, het hoofd in verwarring af, waardoor hij juist den blik ontmoette van 's vreemden dienaar, Dick Wharton. Dit bracht hem nog meer in verwarring en deed hem het hoofd weder omdraaien, zoodat het recht op den romp kwam te staan, en de eigenaar, om zich zooveel mogelijk te herstellen, de hand naar zijn kroes uitstreckte en het gerstebier dat er zich in bevond, in één teug naar binnen sloeg.

Aan het hoofdeinde van de tafel was het gesprek inmiddels levendiger voortgezet.

»Ik had de eer in den slag bij Newbury naast Zijne Majesteit te strijden," vervolgde Sir Henry. »Het gevecht bleef lang onbeslist. Een troep Londonsche villeynen, beurzensnijders, goochelaars en ambachtshui, waar het leger van het lange Parlement uit bestond was nog niet op de vlucht gejaagd. Toen strekte Zijne Majesteit in hare hooge genade hare hand uit, had de genade mij op den hoop muite-lingen te wijzen en te zeggen terwijl de hand Zijner Majesteit mij op den schouder klopte; »Digby, dat is een jacht voor u; stel je ditmaal te vreden met de quantiteit, een anderen keer krijgt ge de qualiteit er bij! Er op in, mijn jongens! Niet waar, Lucy? Dit zeide Zijne Majesteit, niet waar?" Lady Digby, die natuurlijk alleen bevestigen kon, dat haar gemaal het voorgevallene vertelde zoo als hij het meermalen gedaan had, knikte toestemmend. »En ik riep mijn ruiters bij een, en het ging er op in met den kreet: voor God en den Koning! en ik joeg ze uit een en sabelde ze neer. Een van de schurken gaf me nog een stoot in de ribben, voel maar, hier is nog de gleuf," en hij bragt de hand van zijn gast in zijn zijde, waarna hij vervolgde. »en toen ik te-

rugkwam, bloedend als een reebok, toen reikte mij Zijne Majesteit met eigen hand een kroes met water: zijn eigen kroes, want het wapen van Engeland stond er op. — Dát waren tijden! Maar we hebben dan toch overwonnen! De zoon zit op den troon zijns vaders."

»Men kon dat niet voorzien," hervatte George, »toen hij als een vagebond rondzwierf na den slag bij Worcester, vervolgd door de speurhonden van Olivier Cromwell. Ik zal het nooit vergeten, dat Karel Stuart en ik in een schoorsteen verborgen waren, terwijl de rondkoppen van Noll beneden zaten te bidden en een, als door den boozen geest aangeblazen, er van begon te spreken, om vuur aan te maken op de haardsteepplaat."

»En waart ge daarbij?" vroeg Sir Henry. »Dan is het mij eene hooge eer u aan onzen disch te ontmoeten. — Ik hoop, dat het u beter gegaan moge zijn dan mij, en de schurkachtige gunstelingen u niet zoo als mij van den troon terug hebben gedrongen. Mijn goede Koning! Hij had wel geholpen, maar die anderen....! Hij zou Oud-Engeland wel groot en gelukkig willen maken, maar die galgenazen, die villeynige bloedegels beletten het en zuigen het land uit en doen ons door de Hollandsche kaasboeren op zee slaan en door de Spaansche papen bespotten en door de Fransche kleermakers een narrenkap aanpassen...." Hoe krachtig Sir Henry's longen ook waren, tegen zulk eene reden waren zij niet bestand, zoodat hij eensklaps ophield en den vollen kroes met porter weder leégde.

»Mag ik u van de echt Hollandsche haring dienen?" vroeg Mylady, die den gast, welke in de laatste oogenblikken ernstig voor zich had gezien, midde-lerwijl eenige afleiding wilde geven.

»Met genoegen, Mylady! Waarlijk ze smaakt goed, bijna zoo goed als ze in White-hall wordt gegeten. Het is aan de Koninklijke keuken eigen om een haringpastei te maken, zoo als ik zelfs aan het Fransche Hof nooit heb geproefd." Bij de mededeeling, waar het in doorschemerde dat de spreker ook te Parijs geweest was, zagen de beide echtgenoten elkander aan. »Ik kan voor het oogenblik, Mylady, mijne dankbaarheid voor dit onthaal en de kennis-making niet anders bewijzen, dan door u in staat te stellen White-hall daarin op zij te streven. Ik herinner mij het recept. Ge neemt gezouten haringen en legt ze in water; ge wascht ze dan tusschen de vingers en stroopt het vel dat van de visch zal loslaten er geheel af; vervolgens legt ge de haringen in een pan, en vermengt ze met fijn gestampte amandelen, een paar hommen, vijf of zes appelen, geraspte beschuit, suiker, wijn, rozewater en saffraan; ge moet vervolgens alles omroeren tot het beslag stijf wordt, en legt dan een kluit boter in het midden der pastei, en daarop appelen, aalbeziën, krenten, barbarissen en boter; de pan wordt dan dichtgedekt en op het vuur gezet; is het goed doorbakken, dan bedruppelt ge het met boter, verjuis en suiker."

»Het is de klerk der koninklijke keuken," dacht Mylady, die, hoewel zij haar dank betuigde voor de

ontvangen mededeeling, zich toch een weinig berispte over haar te ver gedreven gemeenzaamheid. Sir Henry vermoedde hetzelfde en gaf het niet onduidelijk te kennen, door de vraag: »Hoevele knechts zijn er 's middags wel in de keukens Zijner Majesteit?»

»Ik weet dat niet juist," was het antwoord, »ik geloof ook niet, dat het uwer aandacht waard zou wezen. Het zou voor Mylady belangrijk geweest zijn, indien zij met mij den tocht naar Lissabon had kunnen maken, om de Prinses van Braganza, onze tegenwoordige genadige Koningin in ontvangst te nemen. Toen zij met Zijne Majesteit, door een Engelsch edelman vertegenwoordigd, in den kathedraal te Lissabon werd getrouwd, verscheen zij daar met een „*guard infanta*“, waarbij de vertogadijn *) van Mylady weinig beteekent. Het gantsche kleed was van parelkleurig fluweel, met gouddraad doorwerkt, en de kanten van den kraag waren zooveel waard als de diamanten van den diadeem. Toen zij in ons land kwam werd zij door de *life guards* Zijner Majesteit ontvangen. Ik weet niet of gij ze kent, Sir Henry, in hun gepolijst stalen harnas, in hun wit laken wapenrokken met goud galon geboord, en hun hoeden met witte en roode vederen."

Charles was ongemerkt nader geschoven. Zijne oogen schitterden en deden het nog meer, toen de vreemde een omstandig verslag gaf van den geheelen optocht en van de verschijning der Koningin in de grootsche eetzaal van White-hall. De verhalen moest ooggetuige van beiden geweest zijn. Hij moest dus meer zijn dan opperkok, maar wie was hij dan? Charles was in een geheel vreemde wereld verplaatst; hij duizelde van al die weelde, van al die grootheid, waaraan hij zou kunnen deelnemen, want hij was de zoon van Digby van Hallam-Castle. Hij werd in deze overdenkingen gestoord door de stem zijns vaders, die de onderhoorigen en zijn zoon Charles beval zich ter ruste te begeven. Toen de Kapellaan, de eenige, die in de laatste oogenblikken reeds gedut had, mede opstond, wenkte Sir Henry hem echter te blijven, en toen de minderen vertrokken waren riep zijn meester, wiens gelaat gloeide, hetgeen wel eens meer plaats had na het avondeten en den avondronk, terwijl hij zich van genot de handen wreef, den trouwen *omnis homo* toe: »Gauw, in den kelder gedoken! Ik zal met Mylord nog eens Oud-Engeland denken; breng me den oudsten klaret dien ge vinden kunt, en meê zult ge proeven, oude, hoor!"

»Ik wensch den heeren een vrolijken nachtdronk," zeide Lady Digby. »Slechts verzoek ik Sir Henry te bedenken, dat zijn gast wel wat afgemat kan zijn van de reize. Charles!" vervolgde zij, zich tot haar zoon wendende, die het liedtjen van verlangen zocht en gaarne nog eenige oogenblikken het gezelschap van den gast had willen genieten. »Charles! ge hebt gehoord wat Sir Henry u gezegd heeft? Het is op uwen leeftijd niet goed zoo laat op te blijven."

»Arm schaap!" prevelde de gast, terwijl hij Charles nazag, die heen ging als een slachtoffer, maar als een dat morde en rebelleerde, en niet meer zonder wrevel het gezach erkende, dat hij van kindsbeen af als het hoogste had leeren gehoorzamen. »Een gezonde knaap! Waarachtig Ma'am Carwell weerstond dien niet!"

De kapellaan slofte weldra, gevolgd van den *Steward*, eenige kruiken met klaret onder den arm dragende, naar boven. Ook hij was een slachtoffer, maar een geduldige.

»*Steward!*" zeide Sir Henry tot den Hofmeester, »als we nog iets noodig hebben zullen wij je roepen. Ga ondertusschen de ronde eens doen, en zie of alles goed gesloten is. Kom aan, Sir! nu eens geproefd! Gij zijt een halve waereld door gereisd, maar zeg me of je ergens beter wijn hebt gedronken. Hier, Kapellaan! hier, zeg ik je, oude heilige! Je lust het óók wel," en terwijl hij schaterlachte, maar de arme Robert eene diepe zucht slaakte, schonk hij hem een vollen roemer in.

»Ik geloof dat de eerwaardige heer den nektar op prijs weet te stellen," merkte Sir George tergend aan. Deze woorden vermeerderden de pijniging van den half duttenden, moeden en bevreesden Kapellaan.

»Of hij. Alleen op den kansel preekt hij matigheid," hernam Sir Henry.

Dit was te veel. De groote oogen en de groote mond sperden zich wijd open, en hij zeide minder bedeeld dan hij den gantschen avond geweest was: »Wat geeft het preeken op andere plaatsen als er toch geen hoorders zijn?"

»Juist, eerwaarde heer!" zei George, »en dat is gelukkig ook voor de vrolijkheid in Engeland..."

»Maar om dat ware woord van mijn Kapellaan zullen we een vollen roemer drinken op onze kerk, onze echte, ware Engelsche Kerk, en op den dood van papisten en puriteinen!" riep Sir Henry, die hoe langer hoe vrolijker werd.

»Van gantscher harte! Eerwaarde, stoot aan! En nu, Sir Henry, mag ik u belijden, zelden loyaler edelman ontmoet te hebben. Ik deel volkomen in uw haat jegens de rondkoppen. Toch geloof ik niet dat ze hier nog uitgeroeid zijn. In het duister ontmoette ik een man die zich Jakob Hollis noemde...."

»Wel bekend, wel bekend! Ik loer al sedert jaren op dien kaerel. Het is een verstokte puritein. Hij zat onder Cromwell in de pastorij van het naburig dorp en werd er bij de gezegende restauratie uitgezet, met het geheele afvallige broedsel. Toch is hij in de nabijheid gebleven en vermoed ik, dat de boeren met hem bijeenkomsten houden. Robert, je moet de eerste keer de beste in de kapel er over preeken. Niet zoo flauw als anders, hoor! Maar krachtige woorden — vervloekt ze, die koningmoorders, die huilebalken...! Drink er eens op — hier je glas, man! ik wil het!"

En de Kapellaan hield nog eens bij, schoon zijn kniën begonnen te knikken en zijn hoofd te duizelen.

»Bij Parlementsakte is de vervolging bevolen," zeide George, »en Zijne Majesteit zou het u als

*) Veel gelijkend op onze moderne crinolienas.

magistraat niet goed afnemen, als de wet niet werd toegepast..."

»Ja, als Zijne Majesteit, voor den duivel! mij dan maar een vendel voetknechten zond; maar ik krijg niets. Toch is dat niet de schuld Zijner Majesteit maar wel die van zijne dienaren Als ik daaraan denk begint mij het bloed te schuimen. Wat Cromwell aan zijn gunstelingen heeft verkocht, hebben zij behouden, hoewel het goed van de Digbies was. Opbrengen moeten we, meer dan ooit. Dat vervloekte schoorsteengeld! Ze komen maar in huis vallen om te tellen — een vreemdeling komt ogeroepen in het huis van een vrijen man. Bij God! het is erg; en al dat geld wordt gestolen door lage en vileynige gunstelingen...."

»Ja, gij hebt gelijk. Maar het wordt u misschien door vijanden van het hof overgebriefd. — Clarendon deed veel kwaad, maar die is weggejaagd."

»Maar Buckingham, de grootste schoelje, is er nog. En dan die lichtekooien....! Dat Zijne Majesteit van schoone vrouwen houdt, ik begrijp dat heel goed; ik hou er ook van, in alle stilte; maar dat Zijne Majesteit, die een eigen vrouw heeft.... zie je, dat is de raad dier schurkachtige gunstelingen."

»Goede vriend! het is laster. Ik kan het u verzekeren. Zijne Majesteit leeft wel niet als een kluisenaar of een rondkop maar als een echt Engelsman. Wie heeft u dat alles toch verteld, Sir Henry?"

»Wel, denkt ge dat we zonder nieuws zijn? We hebben onze vrienden in het Parlement, die het heele Graafschap op de hoogte houden."

»En als die eens logen, of zelven het niet goed wisten. Hoor eens, Sir Henry! gij zijt te loyaal om daaraan te gelooven, — gij zijt verbitterd op Clarendon, en te recht; maar laat je zoon met mij naar het hof gaan, hij kan hier toch zijn geheele leven niet blijven; ook gij hebt de wereld gezien. Ik zal hem Zijne Majesteit voorstellen en dan kan hij zelf het belang van zijn geslacht bepleiten. Nu, kameeraad! wat zegt ge?"

»Daar moet ik me op bedenken. Dat heeft je een engel ingegeven."

»Ja, der duisternis," zeide de Kapellaan met eene eenigzins dubbelslaande tong.

»Wat? wat zeg je?"

»Charles... is....beter....hier."

»Onder opzicht van zijn eerwaarden leermeester," merkte George spottend aan.

»Ik kon hem dien medegeven, he!"

»Om Gods wil, neen — dat niet!" riep de Kapellaan met zulk een schrik, dat de beide anderen het uitschaterden.

»Ik geloof dat Zijn Eerwaarde een man naar 's Konings hart zou zijn. Alleen de matigheid prediken op den kansel!" zeide Sir George, toen hij zichzelf weder meester was.

Daar sloeg de Friesche klok, die in een naburig vertrek hing, tien slagen. De oogen van den gast glinsterden, maar de roode kringen daarom heen

getrokken waren nog rooder; het gelaat van Sir Henry was purper; dat van den Kapellaan toekende uitputting, ja halve bewusteloosheid. Toch had de laatste nog begrip om de slagen te tellen en bij den laatsten te prevelen: »Tien!"

»Juist en over een uur zullen het er elf zijn," zeide Sir George. »Edele gastheer! uit den mond der zuigelingen verneemt men soms de diepzinnigste waarheden. Zijn Eerwaarde herinnert mij dat het reeds zeer laat is voor den reiziger, die morgen vroeg weder vertrekken moet."

»Wat? vertrekken dat verbied ik je. Ik moet me bedenken; ik moet Lady Digby raadplegen, die ook haar wil heeft, een wil zeg ik; wis en waarachtig een wil! Charles zal met je meê gaan, indien zij het wil. — Blijf morgen nog. Dan vier ik mijn verjaardag.... Een vrolijke dag, niet waar, Kapellaan? Eerst een morgendienst, die niet lang duurt... Holla, dat je, oude?"

De laatste vraag ging vergezeld van een duchtigen stomp in de ribben des Eerwaarden, die wakker schrikte.

»Je moogt gaan slapen, Eerwaarde! maar eerst moet ge ons uwen priesterlijken zegen geven," zeide George.

»Hoor je niet?" vroeg Sir Henry.

Robert was opgerezen en staarde nu zijn meester dan den gast aan. Allengs verloren de oogen het fletsche en zwerfende, dat zij een oogenblik te voren nog hadden; het gelaat verloor de uitdrukking van simpelheid en drukte afschuw uit: »God de Heer zal nooit vergeven... de zonde tegen den Heiligen Geest!"

George lachte. »Bravo! wat volgt er nog? Een vollen roemer voor die woorden.... De zegen, de zegen, Eerwaarde!"

»Sir! doe mij heengaan, opdat ik niet vloek!" smeekte Robert, de handen vouwende, maar in den toon der bede lag zooveel kracht, dat het beiden verbaasde en Sir Henry bovendien trof.

»Ga, Robert! ga, oude! Rust wel; het was slechts kortswijl." Hij reikte hem zijne hand toe, hetgeen Robert niet scheen op te merken, want hij nam haar niet aan. Dit ergerde den meester, waarom hij hem achterna riep: »Je hand, Robert! Ik geloof waarachtig dat jij je in je dronkenschap een Bisschop denkt. — Hier, oude," En de oude keerde terug en reikte Sir Henry zijne hand maar met een traan in het oog. Henry zag het en zijne vrolijkheid was verdwenen. De *Steward* werd geroepen en de gast werd naar het voor hem bestemde vertrek voorgelicht.

IV.

Dick Wharton had reeds herhaaldelijk de pruik zijns meesters uitgekamd, over den met matten belegden vloer heen en weêr geloopt, en eindelijk den tip van de saaien gordijnen der vierkante bedstede opgeslagen. Hij verstoutte zich den snorkenden meester te roepen, telkens luider te roepen, tot

dat deze ten laatste te kennen gaf dat hij iets hoorde. Nog een roep van zijn dienaar deed hem in zoo verre tot bewustzijn komen, dat hij het hoofd ophief en Dick met slaperige oogen aanstaarde.

„Het is elf uur. Ik moet Uwe Genade mededeelen, dat alles in dit rottenest al op de been is.”

„Loop naar den duivel!”

„Dan gaat Uwe Genade meê?”

„Nog één woord, en ik laat je doodknuppelen, prengel! Vervloekte porter!” prevelde hij, nadat hij het hoofd even opgelicht en weêr neergelegd had. „Het zijn hier wolvenmagen...”

„Die toch meest half leeg zijn, want de mijne, diê nog maar een gewoon mensch toebehoort, is op lang na niet gevuld, na een ontbijt zoo als ze hier geven. Dat lange wijf, ze wordt Lady Digby genoemd, deelt de spijzen uit, en geen kruimel glijpt haar door de vingers. Ik kreeg iets dat grauwas; ze heten het weit en ik kou er een glas melk bij nemen, als ik verkoos, maar liever zag zij dat ik een glas water nam. Toch hebben zij ander voeder genoeg, want op het plein zag ik in een der schuren, die daar staan, tarwe liggen, en geen kleinigheid ook. De oude zag ik al uitgaan met een vreemden snoeshaan: Dirkens noemen ze hem, een Hollandsche kikvorsch. Sir Henry schijnt beter tegen een goeden dronk te kunnen dan Uwe Genade, hetgeen men in White-hall wel niet zal willen gelooven. Als de waard in Springgarden ¹⁾ naar de onderwaereld duikt, zou Sir Henry geschikt voor het baantjen zijn. Maar ik geloof dat Uwe Genade weer insnorkt.”

En de bescheiden Dick had gelijk. Hij gaf de hoop op van zijn meester te doen opstaan en vervolgens te doen vertrekken, waarom hij de gordijnen maar weder liet dicht glijden. Wij hebben echter kunnen opmerken, dat het *profond negligé* des sluimerenden van het fijnste linnen was, dat de Vereenigde Provinciën invoerden en zich tegen goud lieten betalen, en dat het lijnwaad bovendien aan den hals en aan de mouwen van kostbaren kant was voorzien, terwijl bij den boord met gouddraad een hertogelijke kroon was geborduurd, waaronder het naamcijfer B. stond gestikt.

Dick vond het vervelend om nog langer in het maffe slaapvertrek te vertoeven, en besloot daarom naar buiten te gaan, Hallam-Castle eens op te nemen, of op andere wijze zich te verzetten. Hij had geen blik over voor de beeltenissen, die aan den wand der slaapkamer hingen en die den vader en den grootvader van het tegenwoordig hoofd van het geslacht Digby moesten voorstellen; evenmin verwaardigde hij zich, den buffel-leêren kolder, het zwaard en den helm te zien, die tusschen die portretten als een trofee waren opgehangen en nog wel in het leger van Karel I door een Digby waren gedragen. Hij hief de klink van de zware deur op, trad in den met aarden bakken bevoerden gang,

steeg den steilen trap af, schreed het voorhuis door, wat met eenige meerdere weelde ruitgewijze door blauwe en roode bakken bevoerd was, en ijldede buitentrapp van tufsteen af die naar den binnenhof geleidde. Hij zag alles bezig om zich heen. Hier was een knecht bezig een paar ossen te koppelen, ginds werd een kar met zakken graan beladen, verder eenige honden gevoerd, of hooi van de zolders naar de stallen gevoerd, waar hij een bulken en balken en loeien hoorde, wat hem het bestaan van ezels en koeien herinnerde. Hij trad de donkere poort door en de neergelaten valbrug over, en had toen een vrij gezicht over het weiland, waar hij gister avond langs- en op de dichte bosschen die hij toen doorgedwaeld was. De rook zag hij hier en daar omhoog dwarrelen, hetgeen het aanwezig zijn van woningen deed onderstellen, en toen hij zich omkeerde had hij het gezicht op het oud Normandiesch kasteel, dat zoo geducht scheen door den dikken ringmuur, op de flanken gedekt door torens en omgeven van een breede en zeker diepe gracht. De toren, die zich het hoogste voordeed, verhief zich tusschen de leien daken van het slot zelf, en droeg op de tinnen de banier der Digbys. Maar geen wapperende vederdos werd gezien, geen geflikker van de helmen der vazallen, geen lansspits of zwaard flikkerde in de morgenzon van den schoonen Novemberdag. Duidde dit reeds aan, dat de riddertijd was voorbijgegaan, dat, mocht de vorm ook nog bestaan, het wezen was verdwenen, de zegepraal door den modernen geest behaald, werd vooral gepredikt door hetgeen er op het voorhof plaats had, waar alles het verkondigde, dat ook de edelman door arbeid het brood zijns bescheiden deels verdienen moest, en dit ook wilde. Dick mocht bij zijne beschouwingen niet tot zulke gevolgtrekkingen geraken, hij kwam echter tot eene, die met de onze in het nauwste verband stond.

Toen hij verder wandelde en den hoek omsloeg, zag hij een deel van den ringmuur verdwenen, en in de nabijheid dier bres eenige kanonkogels. Het wees zeker heen op den tijd van den burgeroorlog, en wellicht had Fairfax, Iroton of Cromwell zelf dat kasteel als zoo vele andere berend. Dat de bres echter niet geboet, maar het puin was weggeruimd en men voor de open plek geen andere verdediging had noodig gekeurd dan de gracht, toonde genoegzaam aan, dat men, of geene belegering meer duchtte, of de middelen van tegenweer van den ouden tijd toch niet meer voldoende achtte, hetgeen Dick, in wien de oude soldaat nog niet geheel verstorven was, op dat oogenblik beaamde. Maar niet lang dacht hij hierover na, want andere voorwerpen lokten andere gedachten uit. Dicht bij de gracht, maar toch aan de buitenzijde, zag hij een houten schutting, welke des zomers voorzeker verborgen lag achter de buitenheg die er omheen was geplaut, maar op dit oogenblik, nu de heg outbladerd was, het samenlapsel van de oude planken bloot gaf, waaruit die omheining was gemaakt. Aan een der vier hoeken stond een huisjen, dat, vreemd in deze tijden

¹⁾ Een der oudste rendez-vous der fashionable waereld, in het midden der zeventiende eeuw.

en in deze streek, geheel van steen was opgetrokken, en, hoe klein de raampjes ook waren, er toch verscheidene telde, zoodat er naar binnen betrekkelijk veel licht kon vallen. Naast dat huisjen was in de schutting een deur, die half open stond en los in haar hengsel hing, en in den ingang stonden twee personen, een jonge deerne en een man van een goede vijftig. Deze droeg de kleeding van den welgestelden boer ten platten lande, een beverhoed met ronden bol en breeden rand, een wambuis van grof laken en een korte broek waarvan de pijpen tot op de knieën hingen, en daar waren vastgeknoopt, een paar garen kouzen, en dik gezoalde schoenen. Het hair van den boer was kort geknipt, waardoor het rond en bol gelaat nog meer uitkwam. Dat het verkeer in de lucht en de herhaalde spierbeweging de gezondheid verhoogde en de kracht van het lichaam had doen toenemen, daarvan getuigden en gelaatskleur en lichaamsbouw. Hoewel de uitdrukking van het gelaat geene scherpzinnigheid verried en nog minder fijnheid, toch gaf het van tijd tot tijd toeknippen van het eene oog terwijl hij sprak iets slims te kennen, dat men van dat gelaat, indien de lippen zich niet bewogen, in geenen deele zou hebben verwacht. Hij was op het oogenblik dat Dick hem beschouwde, in druk gesprek, en had de eene hand in de zijde, de andere in eene der wijde broekzakken verborgen. Het mocht van zijne bedaardheid en rustigheid getuigen, dat hij zelfs bij het vertrouwelijk onderhoud geen behoefte had om de door hem gesproken woorden van gebaren te doen verzeld gaan. Dick schoon hij het zich op dat oogenblik niet afvroeg, zou voorzeker levendiger het gesprek hebben gevoerd met zulk een meisje, als hij thands tegenover Dirk Jansz zag staan; want het was de Hollander »die Sir Henry tot boer had gemaakt» zoo als de *Steward* of hofmeester met minachting had gezegd. Dick Wharton vond haar een zeer aardig kopjen, en vond het zelfs vreemd, dat zulk een maagdelijn in zulk een land van woestenij en ruwheid kon geboren en opgevoed zijn. Indien wij, negentiende eeuwers, op zijne plaats hadden gestaan, we zouden den vorm, waarin die schoonheid, welke ook wij gehuldigd hadden, zich aan het oog voordeed, minstens vreemd hebben geheten. Indien de deerne zich had voorbereid op eene wandeling, dan zou zij in plaats van den doek, die het licht blonde hair, naar boven opgestreken en van achter vereenigd en vastgehouden door een zilveren hairnaald, dekt, een hoogpuntigen kastoren hoed met breeden rand hebben gedragen, wat het voorkomen voorzeker iets mannelijks zou hebben gegeven, hetgeen vooral hier te bejammeren ware geweest, want het schoon van dit kind, — jong scheen zij nog — was juist echt vrouwelijk. Een *teint*, blank als zwanedons en toch gezond en doorzichtig, zoodat een zacht bloesjen zich op de konen teekende; zachte blauwe oogen en toch glanzend en flikkerend; een neusjen, dat met het zacht gewelfd voorhoofd een zuivere lijn vormde, een mond, die onberispelijk was even als de ronding der kin, in één woord: een

schoonheid, die konde wedijveren met het marmeren beeld des kunstenaars, maar beziel, en vol uitdrukking. Wat den hals niet zou hebben doen vermoeden, zoo niet de halsdoek, geel gesteven volgens het jaren lang en in Londen reeds half vergeten gebruik, de malsche vormen en de blankheid niet verborgen had! Het geregen lijfjen was even als de rok, die niet zoo als bij de ouderwetsche dames uit den hoogerren stand monsterachtig wijd uit stond, van goedkoope stof en van donkere kleur.

»Vriend!» zoo klonk het met een zilveren stem, »ik bid God den Heer alle dagen, dat hij mijn vader wat meer opgeruimdheid geve. Gaf de Heer ons tranen, Hij gaf ons toch ook een lach.»

»Ja, ja, kind» zeide de ander het hoofd schuddend, »dat denkt men zoo op uwe jaren. Als de kwikstaartjens vlug en vrolijk bij mooi weêr! Maar Zijne Eerwaarde heeft dat niet altijd gehad. — Nu, je begrijpt me!» en hij knipte weder veelbeteekeend met het rechter oog.

»Ik weet het, Dirkens! O, als ik niet wist dat ons geen hair van het hoofd valt zonder den wil van onzen hemelschen Vader, ik zou vertwijfelen, ik zou kunnen haten, en mijn binnenst zoude opstaan tegen de menschen en ik zou moeten getuigen: het gedichtsel huns harten is boos. Maar neen, dat is toch zoo niet. Neen, ze zijn niet allen zoo als zij, die hem vervolgd hebben.»

»En 't nog doen zullen, als ze de kans maar schoon zien, vat je?»

»Zou Sir Henry...?»

»Dat is een goed man.»

»Of de kapellaan...?»

»Dat is een vogelverschrikker, anders niet.»

»Maar wie dan?»

»Ja, vat je, de omstandigheden... Zie eens, die geranium, die staat mooi, hé? welnu, als ik het raam van de broeikas openschuif dan verkijnt die, vat je? De omstandigheden... maken den dief, Mary!» Mary, dus scheen zij te heeten, vatte het niet volkomen en bleef hem met de blauwe kijkers dan ook vragend aanzien. »Zou er dan werkelijk gevaar voor hem zijn?»

»Ja, wie zal dat zeggen? ... maar de wet sluit ons maar uit; en als zij het eens ontdekken, vat je...» hij zag behoedzaam rond en bemerkte Dick, die den bast van een eikenboom in de nabijheid zeer opmerkzaam scheen te bezichtigen, maar eigenlijk zich niet verzadigen kon aan de beschouwing van »het snoeperige bekjen,» en de ooren sperde bij den »zalvenden puriteinschen onzin» en bij de vrees voor iets wat zeer geheimzinnig behandeld en niet duidelijk aangewezen werd. Dirk Jansz. bleef Dick een oogenblik bedaard aan zien, keerde toen zeer kalm zich weder tot Mary en eindigde heel onnoozel het gesprek.... gelijk het voor een half uur begonnen was: »zoo als gezegd is, ik kom bij vader op stuur hem mijn oudsten kleuter, die het even zoo goed kan als ik. De knollen zijn goed gezaaid, en moeten goed opkomen. — Dag, kind!» zeide hij haastig, toen hij Dick nader zag treden, en op ru-

wen toon voerde hij dezen toe, terwijl hij met de hand op een bord wees, dat bij de deur aan de schutting hing vastgespijkerd:

»Wacht je voor den hond!»

Dick stoorde zich weinig aan die vermaning, loende sterk met het eene oog, toen hij den lagen boer even met een blik verwaardigde, en trad Mary, die heen wilde gaan, in den weg. »Een oogenblik, lief kind!»

»Het is hier een eigen erf, man!» zeide Dirk Jansz.

»Ik ben te gast op... dit kasteel,» voegde hij er smadelijk glimlachend bij.

»Sinds kort.... Mijn.... heer?» vroeg Mary, die in het onzekere verkeerde hoe zij hem eigenlijk noemen zou en alleen door hare vrees om iemand te kunnen kwetsen, genoopt werd hem dien titel te geven.

»Ja sinds gister avond!»

»Dan zijt ge niet alleen gekomen, maar met nog iemand.»

»Waarachtig, als ge minder lief er uitzaagt, zou ik gelooven dat je een heks waart; nu houd ik u voor een fee.»

»Mary!» zei Dirk Jansz., »ik zal je een eind brengen, of liever, ik ga nu bij je vader doen, wat ik hem beloofd heb. Ik ga meê, vat je.»

»Blijf maar gerust aan het graven en wroeten, mol!» zeide Dick smadelijk. »Ik zal de fee wel te huis brengen ten minste als zij in het ondermaansche verblijf houdt.»

»Ja, vliegen kunt ge geloof ik niet,» zeide Dirk, een spade opnemend en op den schouder leggend.

»Ik dacht dat gij alleen begrip hadt van kruipen,» riep Dick toornig uit. De ander volgde het voorbeeld niet, maar bleef uiterst kalm, en stelde Mary gerust die hem angstig begon aan te zien: »Hou je maar kalm, kind! brandnetels zijn het, onkruid; alleen als je ze aanraakt branden ze; vat je!»

»Wat bedoelt ge, lomper!» bulderde Dick, die uitdagend op den oude toetrad.

Mary vermande zich en trad een stap vooruit. »Mijnheer!» zeide zij, »als gij een gast zijt op het kasteel dan... dan moeten de vrienden van den gastheer ook de uwe wezen. Deze man is de vriend van Sir Henry.»

»Ik vergeef het hem dan,» hernam Dick, die inzag veel te ver te zijn gegaan, en verheugd was zoo roemvol nog terug te kunnen keeren. »Maar laat hij zich niet mengen in het gesprek dat anderen voeren. Om terug te komen op uwe alwetendheid, mijn kind! Ik zou haast zeggen hoe kan het u bekend zijn, dat ik met nog iemand gisteren avond hier ben aangekomen? Het was stikdonker in den omtrek en men had zelfs u niet kunnen zien, ofschoon men daarvoor nog al moeite zou willen doen.»

»Mijn vader was de vreemde, die u den weg naar het kasteel heeft gewezen,» merkte Mary hoe langer hoe beschroomder aan.

»Ja, ja, in het donker zijn alle katten grauw,» mompelde Dirk Jansz., »dat is voor sommigen ge-

lukkig ook,» en een blik schuins op Dick geworpen gaf het adres aan die woorden.

»Dom uilskuiken, als je wist tot wien je spreekt, dan zou je op je kniën vallen en vergiffenis vragen...»

»Om Gods wil, heer! geen twist!.. Goede Dirkens, ga gij maar in den tuin... Mijnheer wil mij naar huis brengen, ga gij maar naar binnen!» Hoe bevreemd zij ook ware, om met dien ruwen vreemdeling alleen te zijn, zij verkoos dat boven een mishandeling waaraan de andere zich blootstelde bij langer verwijl. Deze begreep het echter anders en schudde even met het hoofd, terwijl hij met het oog knippend zeide: »Geen nood, geen nood!»

Maar degeen die het veld dacht te behouden, moest het juist het eerst, en niet met zeer veel glorie, verlaten. Men hoorde haastig iemand naderen; het bleek Charles te zijn, die reeds in de verte Dick wenkte om bij hem te komen, hetgeen deze echter besloot zoo lang mogelijk uit te stellen. Charles moest dus tot hem komen en begon, na Mary en Dirk Jansz. even gegroet te hebben, met eenigen wrevel en op bevelenden toon Dick te vertellen, dat »zijn meester» reeds herhaalde malen naar hem gevraagd had en zeer vertoornd was over zijn wegblijven. »Ik zou je dus raden spoedig terug te gaan en Sir George in het kleeden behulpzaam te zijn.»

Dieper vernedering na onbescheiden aanmatiging kon wel niet worden aangedaan. Het scheen echter Dick niet te treffen, die na eene buiging, welke hoofsche moest heten, voor Mary zich omkeerde en langzaam, ten minste zoo lang de anderen hem zien konden, heen ging.

»Dat wil ook een pond sterling zijn en is nog niet eens een penny,» zeide Dick, waarna hij met een enkel woord het gedrag van den onbeschaamde vertelde.

Wat deed echter Mary? Zij had bij de verschijning van den jonker een kreet van blijdschap niet kunnen onderdrukken, maar stond nu meer verlegen en beschaamd dan straks, hoe vrolijk en vriendelijk ook de begroeting van Charles ware, die hare hand nam en met zoo veel belangstelling naar hare gezondheid en die haars vaders vroeg.

»Vader is wel, Sir! en ik ook.»

»Wat duivel! waarom zoo deftig? Ben ik de oude Charles niet meer? Heb ik iets gedaan wat in uw oog niet goed is? Zeg het mij ronduit, Mary! Och, zeg het mij!»

»Goê dag, kinderen!» viel Dirk Jansz. in, die meteen in den moestuin achter zijne broeibakken verdween. Mary wilde hem nog terugroepen maar het was te laat.

»Kom aan, Mary! vertel me nu eens, wat ge tegen mij hebt. Het is niet goed, dat ge op een Novemberdag zoo lang stil staat... Zijt ge op weg gegaan om Dirkens te spreken, en keert ge nu terug, dan breng ik u thuis.»

»Maar, jonker... Charles,» verbeterde zij, »ik kan den weg waarlijk wel alleen vinden...»

»Ge zijt boos op mij; vroeger stondt ge't mij altijd toe. Gij zijt veranderd, ik niet.»

»Neen neen, dat ben ik niet.... Maar... is de omgang met mij wel die, dien gij zoeken moest?» vroeg zij met neergeslagen oogen naast hem voortwandeland. »De zoon van Sir Henry en de dochter van een landbouwer... van een armen landbouwer...»

Charles zag haar aan: lang en strak aan. »Dat mag zoo zijn,» zeide hij, na eenige oogenblikken peinzens. »Misschien is er veel onderscheid tusschen een jonker, die nog een kind zou zijn onder het toezicht van Sir Henry en Lady Digby...»

»Charles, uwe ouders! heb er eerbied voor.»

»Eerbied? Dien heb ik in de hoogste mate: misschien wel te veel, misschien wel zooveel, dat de liefde geen plaats meer kan vinden. Als ik u niet gekend had, wat zou ik dan zijn? In manieren een stalknecht, in kennis een koemaid, in gehoorzaamheid een lijfeigene van de oude tijden... Wien heb ik hier aan wie ik mijn hart eens kan uitstorten dan u; wie kan ik klagen dat Lady Digby mij vrees inboezemt en Robert King minachting, dan aan u alleen? En dit alles zou voorbij moeten zijn, omdat er zulk een onderscheid is tusschen een dommen landjonker en een meisjes dat meer weet dan alle kapellaans en bisschoppen saam.» Charles was warm geworden: toch was hij meer weemoedig dan treurig gestemd, want de tranen parelden in zijn oogen.

Mary, die begonnen was zich van hem verwijderd te houden, trad hem op zijde en boog haar hoofd naar het zijne en zag hem schalk lachend in de oogen, zoo als vroeger, hetgeen ook thands den ouden invloed uitoefende en den storm in zijn binnenste aan band lei.

»Als al hetgeen ge daar verteldet werkelijk waar was, dan zou het immers niet goed zijn dat ik langer zulk een macht over u bleef behouden... een macht, Charles, die dan toch niet zoo heilrijk gewerkt heeft, daar ik er nog niet in mocht slaan, de vrees van een kind voor zijn moeder in liefde te doen verkeeren...»

»O, gij kent haar niet, Mary! Ik geloof, dat zij goed is, dat zij Sir Henry innig vereert, en mij ook... als Charles Digby van Hallam-Castle; maar ik wilde alleen als Charles geliefd worden. En dat doet gij, en daarom heb ik ook u lief en doet een woord van u, Mary, meer dan de scherpste kastijding van Lady Digby, die mij tot opstand dwingt, zoo als gister avond toen ze me nog als een jongen strafte, als een jongen...»

»Ge zijt dan ook nog geen groote heer!» hernam Mary schertsend. »Hoe gij, jongens, toch oordeelen kunt! Het is dunkt mij zoo zalig, den kinderlijken leeftijd verlengd te zien, te steunen op anderen, te steunen op vader en moeder. De tijd dat men op eigen voeten alleen moet voortwandelen komt zoo spoedig, bij menigeen te spoedig, Charles!«

Zij was luchtig begonnen en eindigde zoo ernstig.

»Daarvoor zijt gij ook van het schoone maar zwakke geslacht!» riep Charles, in zijn gewone vrolijke stemming terug gebracht, uit. Gij hebt

een steun noodig; maar, ziet ge, wij willen op ons zelve staan en door eigen oogen zien wat de waereld geeft. Wat heb ik daarvan nog gezien? Hallam-Castle, en op een grooten feestdag eens naar Leeds! En ik word vier en twintig jaar! Anderen van mijn leeftijd hebben al een huishouden, een eigen vrouwtjen....»

»Welnu, hebt ge al een keuze gedaan?» vroeg Mary schalks, door de goede luim van Charles mede opgewekt.

»Waarom zou mijn speelnoot mijn vrouwtjen niet kunnen zijn?» vroeg Charles haar schertsend aanzijnde. Zij kleurde en sloeg de oogen neer. Toen hij voortging, ongedwongen in het rond zijnde en hier een dooden tak afbrekende, ginds een nog groenen knakkend, zag zij hem ter sluiks aan, maar de uitdrukking van haar gelaat was geheel verdwenen en een mat bleek had den blos van zoo even vervangen.

»Begrijp eens dat we beiden dan naar Londen konden gaan,» voer Charles voort. »Naar Londen! Het moet eene stad zijn zoo groot als de geheele landstreek tusschen Leeds en York. Het moet er wemelen van menschen en rijtuigen. En dan konden we in White-hall Zijne Majesteit onze hulde gaan betuigen, en Zijne Majesteit zou ons welkom heeten, want het huis Stuart heeft groote verplichting aan het huis Digby! We zouden gemaskerde bals bijwonen en zinnespelen, ik in het gevolg Zijner Majesteit, gij in dat der Koningin! Maar dat is waar ook... gij zoudt geene kwartieren op het familiewapen kunnen aantoonen, ja zelfs geen wapen.... Nu, de naam van Digby verborg den uwen, en onze kwartieren hebben geene vermeerdering noodig.»

Mary hield altijd nog het hoofd op haar borst gebogen; het was of zij niet hoorde wat de jonker zeide; toch hoorde zij het maar al te goed en zij begreep de woorden nog beter dan hij, die ze sprak.

»Mary! waar zwerft ge toch met uwe gedachten heen?» riep hij eindelijk wat ongeduldig uit. »Bevalt u dat tafereeltjen niet? Ge zoudt toch niet liever hier willen blijven? Hier, te midden van de boeren, onder toezicht van vader en moeder, aan den leiband van den ouderdom; voor arbeid: zaaien en maaien; voor uitspanning: de vossenjacht, de zalmvisscherij en vooral den drabbigen porter, waar ge u stramme beenen en een draaiend hoofd aan drinkt. Daar ginder is het beter, Mary! Daar laat men den porter voor het gemeen; daar drinkt men geurige Fransche en Deutsche wijnen...»

»Hoe weet gij dat alles toch?»

»Gij weet immers dat wij gisteravond laat nog een gast hebben gekregen. Ik dacht eerst dat het een gemeene kwant was, maar later merkten wij allen, dat het iemand moest zijn, die in White-hall zelfs zeer goed te huis is. Wij gelooven, dat het een zeer hooge persoon is, die door Zijne Majesteit is gezonden, om in den omtrek de stemming van den adel te komen opnemen, betreffende het schoorsteengeld, hetgeen vader wel van de vaderlijke zorg

Zijner Majesteit verwachtte. En dan... Mary!" voegde Charles er geheimzinnig aan toe, »geloofd vader ook, dat Zijne Majesteit, nu de Kanselier is weggejaagd die ons geslacht vijandig was, ons onze goederen terug wil geven; en als dat gebeurt, behooren wij tot de rijkste edelen van Engeland."

»Wat zoudt ge u gelukkig gevoelen!" merkte Mary met gesmoorde stem aan, hoewel zij er bij poogde te glimlachen.

»En om dat spoedig te doen gebeuren, heeft de vreemdeling er van gesproken, mij naar Londen mede te nemen en aan Zijne Majesteit voor te stellen."

»Gij zoudt naar Londen gaan? Gij?"

»Waarom bevreemdt u dat, Mary?" vroeg Charles eenigzins gebelgd. »Zijt ge bevreemd, dat ik verdwalen zal? Maar ik ga niet alleen, want Sir George — zoo laat de vreemde zich voor het oogenblik noemen — gaat met mij."

»Dus die vreemde heeft nog niet eens zijn waren naam genoemd, en Sir Henry en Lady Digby vertrouwen hem hun eenig kind!"

»Er zijn onbedriegelijke kenteekenen, waaraan men den edelman herkent, zegt vader," hernam Charles, wel wat in drift. »En bovendien, ik ben toch geen kind meer, Mary!" zoo besloot hij zachter, »ik zou al een zeer slecht gebruik van uwe lessen hebben gemaakt, als ik nog altijd een voogd behoefde."

»Vergeef mij, Sir! het was niet dus gemeend!" hernam Mary, die in de laatste woorden een scherp verwijt meende te hooren; zij was in een gemoeds-toestand om zulk een verwijt in elk woord van Charles' lippen te verwachten; en toch, de goede jongen was er verre van en bleef zijn speelnoot nog als vroeger beschouwen. Daarom stond hij bij de laatste woorden zijner gezellinne stil, en riep hij half bedroefd en half gebelgd uit:

»Mary, ik begrijp u niet langer. Waarmeê kan ik u beleedigd hebben?"

»Nergens, nergens meê, Charles! Och ik begrijp mij zelve niet. Toch, Charles! toch bid ik u, ga niet naar Londen."

»En waarom niet? Straks hebt ge er zelfs over gesproken, dat we elkander niet meer moesten zien. — Dat zou immers niet gaan zoo lang gij en ik hier blijven. Van kindsbeen af zijn we bij en met elkander geweest, en we zouden nu elkaar ontwijken. Het is een gewoonte, het is een natuur geworden."

»Ja, juist, het is alleen een gewoonte," prevelde Mary.

»Waarom wilt ge dan dat ik hier blijf?"

»Niet omdat ik zelfzuchtig genoeg zoude zijn, om u hier te houden uit gewoonte, Charles! Ik heb straks van scheiding gesproken, en ze was mij ernst. Gij hebt er niet van willen hooren: gij hebt mij als uwe speelnoot noodig verklaard, en ge wist op dat oogenblik reeds, dat ge naar Londen zoudt gaan. Waarom deedt ge dat?"

»Ik veinsde toch niet...! Gij hebt eene wijze van

voorstellen, die me haast zou doen gelooven wat gij gelooft, en toch is het zoo niet. Ik herhaal, dat gij hier de eenige zijt aan wie ik mij kan uitstorten... gij zijt mij lief, Mary!"

»Charles, Charles!... Neen, ik weet het, gij bedoelt niet mij verdriet aan te doen."

»Ik begrijp u waarachtig niet," riep Charles thands waarlijk verschrokken uit. »Verklaar u toch. Mag ik u dan niet lief hebben? En gij hebt het mij zelve zoo dikwijls gevraagd. Maar dat is jaren geleden: in de laatste tijden hebt ge dat niet meer gedaan."

Mary greep zijn arm hartstochtelijk vast. »Charles!" fluisterde zij, »begrijpt ge niet, dat het onkiesch zoude zijn, indien ik wenschte dat ge om mijnentwille hier bleeft... en indien gij... doet onderstellen dat ik het wensch? Maar geen woord meer daarover! Ik kan mij voorstellen dat ge naar eene verandering haakt. Voor iemand zoo als gij moet het leven hier eentoning zijn. Gij moet de waereld zien en uw hart leeren kennen...."

Zij hield op, en Charles, die gereed stond te antwoorden, dat hij haar nog nooit zoo droevig had gezien, terwijl hij zoo vrolijk gestemd was, bleven de woorden aan de lippen kleven. Bij het omslaan van de bocht, die de weg daar maakte, reden hem twee ruiters te gemoet, in wie Charles zijn vader en diens gast herkende. Beide hielden de wandelenden staande. »Charles!" riep Sir Henry hem toe. »Ge loopt daar je tijd te verpraten, en op het kasteel is zoo veel te doen. De Kapellaan is alleen bezig om den vogel op te zetten, en hij zucht er onder als een barbarische merrie voor den ploeg. Ga wat helpen!"

Charles knikte toestemmend: hij hoorde maar half naar zijn vader, want het hoofd was naar Sir George gewend, wiens gemakkelijheid in den zadel hij bewonderde. Had hij daarvoor oog of oor gehad, hij zou nog meer de bevallige manieren hebben gehuldigd, de aangename losheid waarmeê de gast een gesprek met Mary had aangeknoopt, met Mary, die óók overheerscht scheen door den vreemde, op diens vele en velerlei woorden slechts weinig en dan nog zóo onbeduidend antwoordde — zij, die anders voor éen verstandig woord er dadelijk twee terug gaf — dat het Charles voor haar leed deed en hij zich voor haar schaamde.

»Sir Henry wil, met al wie hem genegen zijn, zijn verjaardag vieren," zeide Sir George, »en allen rondom zich vereenigen... Ik hoor dat er een prijstkamp zal plaats hebben. Als uwe hand den overwinnaar zal kroonen, dan zullen er velen zijn, die het onmogelijke zullen beproeven."

»Ik weet niet, of ik zal kunnen," klonk het antwoord bedeesd.

»Wij rekenen er bepaald op, Mary!" riep Sir Henry uit, terwijl hij zijn ros de sporen gaf en wegreed.

Hij zag nog eens om en wenkte Charles naar het kasteel. Mary nam dan ook haastig afscheid van hem. Hij sloeg links en zij rechts af, in welke rich-

ting zij weldra het uit hout en leem opgetrokken huisjen zag liggen waarin haar vader en zij woonden.

»Woont zij op een kasteel in de nabijheid?» vroeg George aan Sir Henry.

»Wie? Dat kind! Ha, ha, ha! Een kasteel! Zij woont bij ongeluk in een hut.»

»Misschien is dat wel niet een ongeluk voor haar,» merkte George aan, terwijl hij nog eens omkeek.

»Hoe heet ze dan?»

»Mary Hollis. De dochter van den halstarrigsten rondkop hier uit den omtrek.»

»Mary Hollis! waarachtig, Sir! ze lijkt de kuische Diana wel met den gordel van Venus.»

V.

Mary trad binnen en vond er goede moeder Anne bezig om het noodige voor het middageten klaar te maken. De oude was zeer ijverig geweest; zij had den steenen vloer met versch zand bestrooid, de vierkante greenenhouten tafel geschuurd, en de stoel met matten zitting, die voor den meester des huizes bestemd was, vlak bij den schoorsteen neergezet. Over het vuur hing een soort van koolsoep te bobbelen, waarbij van tijd tot tijd een stuk spek op de oppervlakte verscheen.

»Mary, kind! wat zijt ge lang uit geweest!» zeide Anne.

»Ik zal mijn schade inhalen, moeder!» antwoordde zij, en zij nam een kroes van de kast, vulde die met gerstebier, en repte zich in het daaraan grenzend kamertjen, om den drank aan haar vader te brengen, dien zij dacht daar binnen te zijn. Zij vergiste zich en toch keerde zij niet terug naar het vertrek waar de oude Anne haar wachtte! Door het vensterken dat open stond zag zij naar buiten, over de akkers en boschaadjes heen, in het verschiep, waar de toren van Hallam-Castle zich verhief. Zij peinsde, zij staarde, en de gedachten, die in haar binnenst oprezen, waren pijnlijk. Een wolk van droefheid voer over het albasten voorhoofd heen; eene uitdrukking van weemoed lag er op het rein gelaat gespreid. Zij dacht misschien op dit oogenblik aan de blijde doorleefde dagen. Ja blijde waren zij, want toen was haar veroorloofd geweest wat haar nu door de stem in haar binnenste verboden, en door eene andere in datzelfde binnenst zoo dikwijls geboden werd. Sinds haar vader uit het zuiden heengetrokken, zich hier neder zette, met haar, als kind van ruim twaalf jaren, en met de oude Anne, de weduwe van een broeder in den geloove door een vonnis van de Sterrekamer onder Karel I gemarteld en aan de gevolgen overleden, had zij met Charles gespeeld en gedarteld. Sir Henry, die geen tijd had aan de opvoeding van zijn zoon te denken, maar deze geheel aan den Kapellaan overliet, had geen hinderpaal opgeworpen, en Jakob, die zijn eenige liefhad als den appel zijner oogen, ja lief, zoo als hij niets en niemand op aarde had, waagde het niet de

spelen te storen, die voor zijn Mary zulk een groot genoegen waren. Daarbij zag hij, dat zijn kind den jonker leidde en bestuurde, zoo als een oudere zuster het den broeder vermag. En hij had juist gezien. Tusschen die beiden ontstond een vriendschap, waarbij dezelfde verhouding als broeder en zuster bleef bestaan. Maar voor het harte der vrouw is de vriendschap gevaarlijker dan voor dat van den man, en het bleek dat Jakob dit niet had vermoed. Juist dat zich vertrouwelijk leunen, die openbaring van zijne geheimste aandoeningen en gevoelens aan haar, deed in haar binnenste een gevoel ontstaan, dat zij niet wederkeerig aan hem vermocht te openbaren, dat zij zichzelf schier niet waagde te bekennen. Zij was een wezen, rijker begaafd dan hij; zij had zelfbewustzijn: waar hij bijkans nog niet moer dan bewustzijn had; had zij reeds de kracht om gevoelens te onderdrukken en zich plichten op te leggen; hij daarentegen had niets te verbergen en had slechts te klagen over de zwaarte der lasten, die anderen, vooral zijne ouders, hem oplegden. Ware ze niet altijd de gids geweest aan wier leiding hij zich overgaf, ware zij niet de vertrouwde geweest, die meer had aan te hooren en te raden dan zelve te spreken en te openbaren, zij zou het geheim, dat in het diepste diep haars harten school niet verborgen hebben kunnen houden: hadde zij minder fijn vrouwelijk gevoeld, zij zou weilicht nog niet hebben geweten, dat zij beminde, en niet... bemind werd! O, de smart van dat gebroken hart was groot. Zij beminde hem zoo innig en zij moest hem ontwijken, want, zij wist het, de klove, die den stamhouder van Digby van Hallam-Castle van de dochter des armen Hollis scheidde, was diep en breed, was niet te dempen. Soms was het haar of het nog zalig zoude zijn, bij de scheiding, die noodzakelijk was, te weten dat zij bemind werd, en scheen het haar nog de grootste smart, dat hij slechts een broeder van haar konde zijn. Soms weder wilde zij het zichzelf diets maken, dat haar genegenheid voor hem altijd nog een zusterlijke was, maar zoodra hij verscheen, zoodra zij zijne stem hoorde, zich in zijn oog spiegelde, ging haar waan voorbij. Nimmer was het haar zoo gegaan als dezen ochtend. De meest tegenstrijdige aandoeningen hadden haar bestormd. Zij had voor het eerst van scheiding gesproken en de noodzakelijkheid daarvan niet zoo betoogd, als zij anders eene waarheid verdedigde, want zij kon de werkelijke oorzaak van haar wensch niet bekennen, ja het was eigenlijk haar wensch ook niet. En dan... zij had duidelijker dan ooit in dat hart gelezen! Charles hield van haar om zichzelf. Het was hem behoefte uit gewoonte geworden, om met haar te verkeerren; overal elders verveelde hij zich; bij allen vond hij tegenstand, waar de levenslust van den jongeling zich gelden deed; overal waar hij zich voelde in de kracht der jeugd en dartelde als het veulen dat zijn krachten beproeft, werd er aan uitspatting gedacht, die te keer moest worden gegaan, werd er

gehoorzaamheid gepredikt aan de machten buiten hem. Slechts bij haar, bij Mary Hollis, voelde hij zich vrij: aan haar deelde hij mede wat hij anderen verzwijgen moest, maar nooit had hij behoefte om ook haar te hooren, of kwam het in hem op, dat er bij haar behoefte kon bestaan, om zich ook mede te deelen. Zij, de meerdere in kennis, de gids die hem leidde, bloosde bij zoo menigen blik van zijn argeloos oog, moest het hoofd afwenden bij zoo menige vraag van zijne lippen, was zoo schuchter, terwijl hij onbeschroomd iedere zijner neigingen beled en zoo vaak haar zijn vrouwtjen noemde, even lachend, even luchtig, als sprak hij over zijn hit of het nieuwe Barbarijsche paard, dat zijn vader voor hem te York eerstdaags zoude koopen. Neen, hij beminde niet; hij wist zelfs niet wat dat was. Mary daarentegen kende er nu reeds niet alleen de angsten van, maar ook de zelfverloochening. Zij had zich voorgenomen hem te ontwijken; dat haar dat ernst was, weten we; of zij haar voorne men had kunnen opvolgen betwijfelen we, hoewel we daartoe nog geen grond hebben in haren schrik bij het vernemen zijner reize naar Londen. Neen, mocht de gedachte aan eene werkelijke scheiding haar nu ook ter neder drukken, op het oogeblik dat zij met hem sprak was dat niet de reden waarom zij hem terug hield. Hij, die haar raad zoo zeer behoefde, die kracht ontving door hare kracht, die dacht zoo als zij dacht, miste de zelfstandigheid welke noodig was om aan de groote verleiding weerstand te bieden die ginder, zoo als haar vader vertelde, bestond. Londen, het was het Babel der ongerechtigheid, het was het Gomorrha, waar geen tien rechtvaardigen woonden. En derwaards zou die onbedorven jongeling gaan! Zeker op den raad van den vreemdeling, dien zij straks had ontmoet, die haar zoo... strak, zoo onbeschaamd, zoo spottend had aangestaard, haar zoo vrij had bejegend. al schenen de manieren ook hoffelijk, zij vreesde dien man.

En hoe zou zij Charles pogen te redden? Wat hij ook op haar raad verrichten wilde of nalaten, de voorgenomen reize strookte te zeer met zijne innigste begeerten, met den grondtoon van zijn karakter, dan dat hij op dat punt niet weerstand bieden en zijne meerderheid als man tegenover de zwak- en teerheid der vrouw zou gaan plaatsen. Zoo zij haar vader eens vroeg te doen, wat zij niet doen mocht!

»Mary!» klonk het eensklaps op den zalvenden door den neus gesproken toon, dien de verdwaalde reizigers den vorigen avond in de duisternis hadden vernomen. Het was de stem van Jacob Hollis, dien we thands in het aangezicht kunnen zien. Het was een bleek beenig gelaat met scherpe lijnen. De oogen hadden iets onbestemds en zwerfends: zij konden bij wijle zich aan een voorwerp hechten en alsdan glinsteren en vonkelen. Het geheele wezen had iets scherps, iets bitter, iets wreveligs, maar iets krachtigs.

Denken we ons dien man, die thands voor ons

staat in het zwart laken wambuis tot den hals dicht geknoot, de zwarte aan de knieën vastgesloten broek, de zwarte garen kousen, en niets wat de somberheid dier kleur brak dan alleen de liggende halskraag, denken we ons dien man in een buffel-leeren kolder, den helm op het hoofd, een sabel aan de linkerzijde, een musket in de rechter hand en een bijbel in den zak van het wambuis, en we hebben voor ons den schrik der kavaliërs, de volgers van Koning Karel I, den soldaat van Cromwell, den dappersten en meest geoeffenden krijger van Europa.

»Mary!» hooren we hem zeggen, en toen zij op dat woord omzag en hij haar blik ontmoette, was het of de trekken van zijn gelaat zich verzachtten, of de scherpten van zijn wezen zich verdeelden. »Waar zwerfen de gedachten heen?» Zij zweeg en wilde door het aanbieden van de kroes bier een antwoord ontwijken, maar Jakob was er de man niet naar, om dat te gedoogen en berekende zijne woorden te zeer, om ze als ijdel te laten voorbijgaan. »Denk gij aan het heden of het verleden, Mary?»

»Aan beiden, vader!»

»En geen van beiden is een vrolijke gedachte, kind!»

»Neen, neen, niet alzo, vader! Dezelfde God en Vader die ons vroeger bijstond, waakt ook thands voor ons. Hebben wij niet het noodige?»

»Ja het noodige, God de Heere zij gedankt! En dat wij het hebben, het strekt tot ergernis aan de ongelooovigen en den antichrist. Herinnert gij u wat er eens op dezen dag gebeurde?»

»Is het iets droefs, vader! dat we 't als beproeving Gods dragen, is het iets blijds dat wij 't als Zijn zegen herdenken!»

»Toen zij voor 't eerst den geest Gods wederstonden, toen zijn zij met schorpioenen gegeeseld. Zij verhieven zich weder en zongen het triumfied der zege, de onbesnedenen van harte! en nóg is de kastjiding niet daar!... Maar de hand des Heeren Zebaoth is niet verkort. Ik ben een wreker van alle ongerechtigheid, zegt de Heere, en Hij zal komen als rechter in vuur en in vlamme.»

»Vader, vader! och, of ge mij lief hadt zoo als ik u, dan zoudt ge God nog dank zeggen voor al wat Hij u liet,» riep Mary uit, den arm om den hals haars vaders slaande.

»Dat doe ik ook, lief kind!» hernam Jakob, en zijn stem was zoo week, dat het Mary door het hart sneed. »Dat doe ik ook: maar daarom juist is het mij zoo bang. Ik moet maaien waar ik niet gezaaid heb, waar ik niet heb kunnen zaaien. De Heere had mij geroepen tot iets edelers en hoogers, kind!»

»Zie de goedheid des Heeren, lieve vader! Hij zond ons een helper in Dirk Jansz, den schrandersten landbouwer en het trouwste schaaap uwer verstrooide kudde. Hij bebouwt den akker en geeft u den tijd om de zielen der getrouwen te stichten en op te bouwen in den geloove.»

»Dus maai ik toch wat ik niet heb gezaaid,» zeide Jakob, en in die woorden lag hij de fierheid zijner gantsche ziel. Hij trad naar het venster en

achte den koelen wind niet, die naar binnen woei en de weinige grijze hairen, die van onder den hoed met breeden rand zichtbaar werden, heen en woër deed golven. Hij nam zelfs den hoed af en liet toen gissen wat hij eenmaal in het verleden moest hebben verduurd. De ooren waren hem afgesneden. De vonnissen van de Sterrekamer, een ongrondwettige rechtbank onder de ongrondwettige regeering van Karel I, door den Parlementsopstand opgeheven en bij de herstelling van Karel II niet weder in het leven geroepen, waren altijd bloedorstig geweest, maar door den invloed van Aartsbisschop Laud, den Primaat of liever den Paus van Engeland, het bloedorstigst waar het de bestraffing der strenge Calvinisten. Puriteinen genaamd, betrof. De geringste overtreding der met bloed geschreven plakaten werd geboet door het verlies van ooren of neus en het te pronk staan op het schavot; en die bestraffing gold meest de voortreffelijkste, de onafhankelijkste, de scherpzinnigste Christenen en inwoners van Engeland. Ook den jeugdigen Jakob Hollis had zoodanige straf getroffen. Het fiere hoofd van dien man werd er niet door gebogen, de heldenmoed van den scherp geest er niet door gebreideld: veel meer werd de ijver er door tot een verterend vuur, de moed vermetelheid, de ernst bitterheid, de schrandereid scherpte. Wee der tegenpartij toen zij het onderspit delfde en van verdrukker verdrukte werd! Toch moet het van den overwinnaar getuigd worden dat hij in zijne vervolging menschelijker was dan de vroegere heerschers, hetgeen te meer voor den overwinnaar pleit, daar hij de zegen door de zwaardspits verkregen had. De geestelijke, die de nieuwe richting niet volgen wilde, moest de pastorij verlaten, maar verkreeg toch eene, zij het ook geringe, toelage. Hoe geheel anders handelden de Episkopalen bij de restauratie van het huis Stuart. Hooren wij het uit den mond van den thands reeds grijzenden Jakob, en van die lippen klinkt het 't roerendst. De gedachte daaraan beheerschte hem, toen hij een wijle in gepeins voor het venster stond. »Ja,» vernemen we eindelijk, als dacht hij zich alleen, »vóór negen jaar — het was óók november... maar de zon scheen niet, want de eene sneeuwbul wisselde de andere af... Ik zat daar aan den haard door den Heer gezegend; en in de nabijheid verhief zich de spits van de zalige plaats waar ik zoo menigzondig en verdord hart laafde aan de fonteinen des eeuwigen levens. Ik dankte den goeden herder, dat hij mij een deel zijner kudde had toevertrouwd. Maar het mocht zoo niet blijven. Gog en Magog zouden de dienst van Jehova voor een wijl te niet doen; de Baäls priesters kwamen en Aärons huis moest smaadheid lijden om der waarheid wil. — Zij moest mij volgen in de woestijn, en alles wat ik nevens haar het liefst heette op aarde: de beide kleinen, ook het jongste nog aan de borst van de moeder.! Wij hadden geen steen om het hoofd op neër te leggen... Wij werden weggejaagd als droegen wij het Kaïnmerk: ouders en kinderen, de vader

met de dochter, de moeder met haren zuigeling... Dat heeft het jonksken het leven gekost, en de moeder ook; de knop verwelkte en de stengel verdorde... Heere God! uw hand was zwaar op mij!" Het oog schemerde; een dikke traandruppel biggelde langs de bleeke magere wang.

Mary kon het niet langer verduren: zij ijde op hem toe. Vlelend drong zij hem van het venster terug; hare hand poogde het van haar afgekeerd gelaat tot haar heen te buigen, opdat haar oog het zijne ontmoeten mocht, en zacht bracht zij de woorden uit: »Waarom weder die herinnering, vader? Moeder en het broertjen leven immers bij God?"

»Waarom, waarom?... Kind, het is heden juist negen jaar geleden: en van avond als de wind giert en snerpt, en de sneeuwjacht de dwalenden zonder dak, zonder toevlucht, overvalt, dan herdenken wij onzen uittocht, kind! Maar,» en de stem werd krachtig en snijdend, de slappe hand werd geheven, de dwalende blik staarde op een vast punt, »maar het lijden zal voeren tot heerlijkheid, en de nek van den vijand zal worden tot een voetbank voor den voet der vernederden, en de wonde des geslagenen zal geheeld worden, en er zal licht stralen in de duisternis, hoe zwart die ook thands zij! Gij weet het nog niet, Mary! wat de Baälsdienaren weder hebben gewaagd. Wij, het afgejaagd woudgedierte gelijk, wij vonden een schuilplaats, een schamele schuilplaats, wij krookten het gekreukte riet, wij bluschten de brandende vlaswiek niet. Toch zijn we ook daar niet veilig; toch dringt de speurhond er door, en verscheurt hij de weerlozen. Mary, gekent Thomas Welstan van Sheffieldmoore? De dagen zijns levens zijn bij de zeventig; toch verkondigde hij het woord in de afgelegen schure of in het morgenuur des zomers op de heide. De samenkomst werd door den Sheriff verstoord, Mary, en hij gegrepen, gebonden en te York veroordeeld...

»Veroordeeld?" vroeg zij in doodsangst. De hoogste vrees teekende zich bij de laatste woorden haars vaders op haar gelaat... »Veroordeeld?" herhaalde zij.

»Tot deportatie naar elke plaats, behalve Nieuw Engeland, waar hij broeders zoude kunnen vinden, die hem het doodsbed nog zacht zouden kunnen schudden. Zij weten te pijnigen!"

»Is dat de straf die iederen prediker wacht? Vader, dus ook u? O spaar u toch, zoo niet om uwent, dan toch om mijnent wil! Vader, zoo ik u moest missen!"

»Lief, lief kind!" en hij klemde haar vaster aan het hart, en hij kuste haar teder.

»Dus gij zult het niet meer doen? Gij zult niet meer tegen 's Konings wil vergaderen...?"

»En het onkruid laten wassen en de tarwe doen verstikken? de ongerechtigheid zien heerschen en haar niet bestrijden? Neen, al de kracht mijner ziel getuigt er tegen, en zal er tegen blijven getuigen. Mijne stem moge worden als het bazuingschal van Jericho. Kind, niets meer! wie mij niet lief heeft boven vrouw en kind is mijns niet waardig! Hij heeft mij verordineerd tot Zijn die-

naar, en ik moet zijne verordineering gehoorzamen. Maar God zij u genadig, mijn kind!"

Fierheid en teerheid, zachtheid en ruwheid wisselden elkaâr bij dien man af. De vaderlijke temperde den ijver van den geestdrijver, heiligde dikwerf het vuur zijns toorns en veredelde zijne kracht, die zoo vaak overspanning scheen.

Hij trad in het vertrek waar de dampende soep hem wachtte, en moeder Anne alles had bezorgd en geschikt. Jakob was streng voor zichzelf en ook voor anderen; de tucht, in Cromwells leger onderhouden, onderhield hij ook in zijn huis, en daarom eischte hij opvolging van den eens aangenomen regel zonder eenigerlij afwijking. Mary mocht daarin soms falen, moeder Anne nooit. Het was haar lust, welbehagelijk te zijn aan hem, die haar als een broeder verzorgde, en dien zij als een waardig dienaar van den Heere vereerde. Ook thands was alles ingericht zoo als Jakob het wenschte: hij merkte het op, en was er dankbaar voor. Dat toonde de blik, dien hij op haar wierp, de glimlach, die zich even op dat gelaat vertoonde en het verhelderde even als de schemerschijn van de zon, die door de dikke wolken even doorstraalt. Zelfs gaf hij der goede oude de hand, en zeide hij: »Gij waart er ook bij, niet waar? Op den avond van den tienden November van het jaar een en zestig? Gij hebt met ons geleden, zuster! Ik dank u voor al die zorg...»

»Dankt gij mij? Gij verzorgdet de weduwe met de aardsche spijs en de hemelsche. Jakob Hollis, God, de Almachtige, vergelde het u!"

Mary hoorde het aan en schreide. Het was of hier woorden van afscheid gesproken werden: het hart werd haar beklemd en de schamele spijs bleef onaangerd op het grof aarden bord staan. Vader Hollis merkte het niet, en moeder Anna wilde niets zeggen, want de oorzaak van de treurigheid harer pleegdochter was, zoo als zij vermoedde, niet hier, maar ginder op het groote huis.

Na het nagbed even als het voorged lang, zalvend en op preken den toon door Jakob uitgesproken, stond deze op. Terwijl hij zich naar zijn gewoonte tot Mary heen boog om haar het voorhoofd te kussen, trad moeder Anne tusschen beiden in, en vroeg zij: »Wat is er gebeurd, Jakob! dat gij ernstiger zijt dan ooit? Zijn de rechtvaardigen scherper vervolgd dan vroeger, want ik weet dat hun leed het uwe is?"

»Ge zult het vroeg genoeg hooren, zuster! Maar laat deze den dag in het harte opgaan," zeide hij op Mary wijzende. »Zij is somber, te droef voor haar leeftijd, en ik ben de oorzaak, niet waar? Ware ik in Kanaän, het land overvloeiende van melk en honig, ik geloof dat het door mij de dorste woestenij zoude worden."

»Neen, beste vader! de dorste woestenij wierd mij een Kanaän in uwe tegenwoordigheid," zeide Mary hartstochtelijk.

»Ik geloof in dat hart te lezen," zeide moeder Anne, een schijn van vrolijkheid aannemend. »Zij heeft getwist met haar speelnoot. Ik zag ze beiden

hier heen wandelen, zoo langzaam, dat de een dacht, dat de dag vier en twintig uur duurde, en de andere, dat er thuis niets te doen viel."

»De zoon zal zijn als zijn vader: lichtvaardig en een kind der waereld, ongevoelig voor het leed van anderen, en spelend met het geluk van zijn naaste," viel Jakob in.

»Neen, vader, waarlijk niet!" hernam Mary levendig. »Ik ken Sir Henry niet genoeg, om zulk een oordeel over hem te vellen, maar zijn zoon is niet zoo als gij hem afschildert, waarlijk niet. Ten minste nu is hij anders dan gij hem denkt. Vader!" vervolgde zij, zijne hand grijpend en drukkend, »is het niet de plicht van de zuster den broeder in Christus te hoeden voor het verderf? Sir Henry wil zijn zoon naar Londen doen gaan, naar Londen...

»Den pool der ongerechtigheid! Eens was 't het herboren Jerusalem!" riep Jakob uit.

»En de jongeling die de zonde niet kent zal derwaards vertrekken! Mogen wij hem verloren doen gaan?"

»Indien de vader den afgrond niet ziet uit onachtzaamheid, en de moeder niet uit hoovaardigheid, en de zoon niet uit verblindheid, wat zullen wij dan daartegen, kind?"

»Indien gij uwe stem verhieft, gij, een dienaar des Heeren?"

»Hij is niet van mijne kudde, kind! Hij is mij een heiden en een tollenaar: ik schudde eens op den drempel diens mans het stof van mijn kleed. Zij hebben hun eigen leidsman, dat zij dien hooren."

»Vader! de barmhartige Samaritaan vroeg naar landaard noch naam, toen hij wonden zalfde en tranen droogde," hernam Mary met eenigen nadruk.

»Gij spreekt woorden die gij niet verstaat, kind!" antwoordde Jakob, terwijl hij het voorhoofd plooidde.

»Wie niet voor mij is, is tegen mij, spreekt de Heere. Met den vijand mijns Heeren mijnes Gods heb ik niets gemeens. En weet ge, kortzichtige, of het niet de wil des Almachtigen is, dat het trotsche, weerbarstig geslacht, dat daar ginder woont en zondigt, door eene kastijding Zijner liefde, gelouterd en gereed moet worden?" Mary zweeg, niet overtuigd, niet bemoedigd, maar gewond en ter neer gedrukt; want de woorden die zij hoorde waren niet die der liefde, al heetten zij die ook van het geloof.

Anne vond de kans gunstig om het onderhoud een andere wending te geven. »Hoe oud zou hij wel zijn, die verdwaasde aanhanger der Bisschoppen?"

»Ik denk reeds vijftig jaren. De dagen van den ernst moesten reeds zijn aangebroken; maar hij dien God verblindt is blind."

»Hij viert heden zijn geboortedag. De pachters in den omtrek gaan alle, naar ik hoor, naar het kasteel, om feest te vieren; weinigen wellicht uit liefde, velen zeker uit vrees."

»Zwak riet, door den wind her en der bewogen, is hij, die zich door menschenvrees laat rogeeren," zeide Jakob met kracht.

»Neen, beste Vader! neen! O ik vreeze, dat gij

te weinig de stem der wijze voorzichtigheid wilt hooren en te veel die van den mannelijken moed. De mensch mag toch niet spelen met zijn leven, dat hem van God werd gegeven: ik spreek nog maar alleen van den mensch, en niet van den vader, van den leidsman der Gemeente."

»Wie zijn leven wil behouden, hij zal het verliezen, kind! Maar ik erken, dat het soms wijs is, het gevaar niet te zoeken, indien het vermeden kan worden. In de Republiek der heiligen vierden wij ook feest, met vasten en bidden, met beproeving van de wapenen des geestes en des vleesches. Wellicht is het den broederen nut den argwaan nog niet meer op te wekken, en een spel bij te wonen, dat, naar ik vermeen, den arm kracht en het mikkend oog wisheid geeft."

Mary en Anne beiden zagen den oude bij die woorden aan, den prediker, die nog altoos den maliënkolder scheen te dragen. Dacht hij aan weerstand, dacht hij aan een nieuwen opstand tegen het geweld, dat weder de vrijheid belaagde? Zou er weder bloed moeten gestort worden ter verheerlijking van Hem, wiens naam en gedachte liefde zijn?

Het mocht ondersteld worden dat moeder Anne van het te vieren feest had willen spreken, want niet lang dacht zij na over hetgeen Jacob daaraan verbond, maar vroeg zij, hoewel thands eenigzins schoorvoetend: »Broeder, zoude onze Mary zich bij dat onschuldige spel onder mijne leiding niet mogen verlustigen? Het zoude eene heilzame afleiding zijn."

»Is het haar een vreugde, hoe zoude ik het haar kunnen weigeren? De reine vindt overal eene plaats!" antwoordde Jakob.

»Neen, vader! Ik walg van zoodanig feest. De luidruchtigheid beangst mij, en het gewoel leidt mij af van nuttiger dingen!" zeide zij levendig, terwijl hare wangen een licht blosjen aannamen.

»Doe wat u goeddunkt, mijn kind! De stilte der binnenkamer is den godvreezenden ook beter dan de chaos der waereld... Vaarwel, Mary, tot van avond!"

»Verlaat ge ons, vader?" vroeg zij met eenigen angst.

»Ja, voor eenige uren. Ik moet een kranken broeder en zuster bezoeken en..."

»En...?" waagde zij te vragen, daarbij de oogen echter nederslaande.

»Met de ouderlingen en diakenen eene vergadering beramen. De ziel smacht er naar als het hert naar de waterbeke. Vaarwel, zuster!"

Anne was reeds aan de deur en had de klink opgeheven. »Ik hoop er bij te zijn, broeder, als de Heere wil en ik leef," had zij hem nog toegeroepen, terwijl hij den drempel overschreed. Toen zij de deur achter hem had gesloten, trad zij weder op Mary toe en zeide, haar in de oogen starende: »Gij hebt toch wel twist met hem gehad."

»Neen, moeder Anne, waarlijk niet! Maar ik maak mij zoo ongerust om vader, die de overheid tergt."

»Er is tóch iets gebeurd tusschen u en den jon-

ker. Ik zag altijd gaarne dat ge speelnoten waart; zoo lang ge dat bleef was er geen gevaar voor zijn Eerwaarde."

»Zoudt ge dan denken....? Neen... neen, maar al ware dat zoo... toch niet altoos kunnen wij speelnoten blijven."

Anne bleef haar vragend aanzien als wilde zij vragen: waarom niet? en Mary bleek het niet te kunnen zeggen, want zij zweeg een wijle: eindelijk zeide zij: »Charles blijft toch niet altijd Charles; hij is de zoon van Digby van Hallam-Castle."

»Heeft hij u dat dan doen gevoelen, Mary?"

»Moeder, ge gelooft toch wel, dat ik het niet zóo ver zou laten komen?" vroeg zij fier. »Dat ik thands onze betrekking, zoo niet afbreken dan toch liever lossen wil maken, het is omdat ik voorkomen wil dat hij het eenmaal doe."

Daar gleed eene groote gestalte het vensterken voorbij, en tastte een hand naar de klink der deur. Moeder Anne moest gaan helpen om die te openen, want de onbekende gast bleek onhandig en in de herhaaldelijk aangewende poging niet te slagen.

De bezoeker was vreemd genoeg, Robert King, die nog nooit den weg naar den presbyteriaanschen prediker was ingeslagen. Hij durfde het niet doen als broeder en hij wilde het niet, hoe dikwerf ook daartoe aangezet, als vervolger. Waarom kwam hij dan thands? Uit eigen begeerte zeker niet, want zijne manieren waren hoekiger, zijn gang lomper, zijne houding verlegener dan ooit. Hij stond daar, en zijne vingers kreuken den rand van zijn hoed; de groote mond met de dikke lippen trok zenuwachtig open en dicht. Mary moest hem vragen wat hij doen kwam, want anders had zij het in de eerste minuten nog niet gehoord en zij was, waarom wist zij zelve niet, verlangend de reden zijner komst te vernemen.

»Moet gij vader spreken, Sir?" vroeg zij hem haastig.

»Neen, Mary, neen!" Zij kon niet weten dat hij reeds voor een kwartier in den omtrek rondgedwaald en niet had aangeklopt voor hij den puritein, dien hij vreesde, maar niet haatte — de haat was eene aandoening onbekend aan zijn hart — had zien verdwijnen.

»Ik kom met een boodschap van Charles. Hij vroeg of gij het feest niet kwaamt bijwonen. Hij had al lang met schieten doen wachten; hij zou het evenwel niet langer kunnen ophouden. Ook Sir Henry heeft gezegd dat ge komen moet."

»Neen, Mr. King! waarlijk, ik ben niet gestemd tot vrolijkheid."

»Doe het maar, Mary! anders denkt men, dat ik er niet genoeg op aandrong."

»Mary past niet bij die vrolijkheid; zij heeft mij straks nog gezegd toen ik haar daartoe aanspoorde, dat zij er geen genoegen in had," zeide Anne.

Robert scheen thands eerst de aanwezigheid van deze op te merken, en gaf er blijk van, door van de eerste tot aan de laatste woorden haar toe te knikken.

»Het is waar, Mr. King, men zal het wel aan u wijten,» zeide Mary eenigzins verlegen. »En ik geloof, moeder, dat ook gij er toe neigdet.»

»Om uwentwil, kind! Ge weet dat ik u dien gang niet vergen zoude.»

»Maar misschien, moeder,» zeide Mary fluisterend, »zijn wij het wel aan vader verplicht. Zou Sir Henry het niet ten kwade kunnen duiden als er niemand van ons kwam? Het is zijn feest.» En er volgde een reeks van bewijzen voor het plichtmatige en het noodzakelijke van den gang, die echter zwaar bleef heeten! Arme Mary, die zich zelve dus bedroog! »Ja, we zullen wel moeten, na de uitnoodiging welke veel op een aansporing gelijkt. Maar we blijven er slechts een oogenblik, moeder Anne, en dan lijdt Mr. King ook geen last,» zeide zij ten slotte.

»En Charles krijgt zijn wensch, de goede jongen!» merkte Robert aan, de lange magere handen over de dijen, door de kale broek gedekt, heen en weder strijkende. »Ja, ja, hij krijgt zijn zin! en die vreemde ook!«

VI.

»Goede morgen, luiaard!» had Sir Henry rond genoeg tot zijn gast uitgeroepen, die eindelijk gekleed en gereed den buitentrap geuwend afsteeg en op het binnenplein door den bezigen gastheer begroet werd. De rechten van den gast waren Sir Henry en Lady Digby heilig, zoodat de een niet meer dan een krachtige vloek uitstiet, de ander de lip smadelijker dan ooit optrok, toen hun geboodschap werd dat Sir George nog altijd onzichtbaar bleef. Beiden stoorden er zich verder niet aan, en begonnen na het krachtig ontbijt, dat uit een schapenbout, ham en ongebuild tarwebrood met stevigen porter bestond, den dagelijkschen arbeid.

Toen de achterblijver echter eindelijk zichtbaar werd, was de kwade luim van den gastheer, die bezig was zijn honden te beschouwen wel geweken, maar moest toch de begroeting volgen die wij straks vernamen.

»Verschooning, Sir Henry! Maar het dons is op Hallam-Castle zoo zacht en de droomen zijn er zoo liefelijk, dat men moeite heeft een en ander vaarwel te zeggen.»

Gelukkig dat Sir Henry zoo fijn niet hoorde, want de uitgesproken woorden, mochten vleidend zijn voor het rustbed dat in het kasteel werd gespreid, zij waren het weinig voor de bewoners.

»Gij hebt dan ook de eer gehad,» hernam Sir Henry, »om te rusten waar Zijne Majesteit eens geslapen heeft.»

»Wat, zou de oude Rowley.... ik meen, onze genadige soeverein, daar hebben geslapen....?«

»Diens zalige vader, bedoel ik. Onze tegenwoordige Koning deed mij nooit de eer hier te komen; en ik ben blijde dat hij het niet deed, want hij had misschien zijn gunstelingen, de landuitzuigers, medegebracht, hetgeen een echt Engelsch edelman....«

»Ik begrijp het volkomen,» riep Sir George uit, terwijl hij hem lachend op den schouder klopte. »Vriendlief! je porter is goed maar sterk.»

»Hebt ge dan straks nog iets gevonden? Ge moogt er Lady Digby dan wel dankbaar voor zijn.»

»Neen, God beter 't! ik spreek nog van gisteravond.... Holla, Eerwaarde!» riep hij den schuwen Kapellaan, die het voorplein poogde over te sluipen, toe. »Hebt ge van morgen een dubbelen zegen uitgesproken? Ge weet, wij hadden er gisteravond een te goed.»

»Ja Heer! ja Heer!... Goed geslapen?» en die vraag kwam zeker uit zijn binnenste voort, want hij had niet goed geslapen en voelde zijn voorhoofd bonzen, telkens als hij zich met eenige haast bewoog.

»Best, oude! en gij rustte zeker ook alleen? Of hebt ge een engel, die u de aarde tot een hemel maakt?«

De Kapellaan wist niet wat hij hoorde; hij kleurde als eene schuchtere maagd, en wendde het hoofd heen en weér, wat onaangenaam gevoel hem die beweging ook veroorzaakte. Sir Henry sprak voor hem, en al waren de woorden en de schelle lach die ze verzelden, ook verre van vleidend voor 's mans eigenliefde, toch werd hij er uit zijne verlegenheid door gered. »Hij, een engel, een vrouw hebben, Sir! zijt ge dol? De man heeft een schrik voor de vrouwen als de Paus en hij heeft genoeg aan de tegenwoordigheid van Lady Digby. Zeg eens, Robert! je hebt de dienst van morgen zoo vroeg laten affloopen, omdat je wist dat er veel was te doen, niet? Dat 's goed, man! maar dan ook niet hier gebeuzeld, oude! Ga eens voor me naar John Kiddy....«

»Dat... is... bij... Hallammoore,» zuchtte de Kapellaan, die op den vroegen morgen de oude beenen reeds voelde, en er op gehoopt had, op Sir Henry's geboortedag eens feest te mogen vieren, dat wil zeggen: stil in de bibliotheek te zitten en »het leven der zeven kampioenen van het Christendom,» voor de tiende maal te lezen, daar het geen jaargetijde meer was om uit hengelen te gaan...! En nu moest hij naar John Kiddy!

Sir Henry zag zijn gelaat betrekken en vermoedde er de oorzaak van. Eenigzins knorrig hernam hij dan ook: »Ja, naar John Kiddy! Ik kan het nu toch zelf niet doen, want ik heb gasten, en je kunt immers den hit nemen van Charles.» De Kapellaan vouwde zijne handen bij de gedachte aan den hit. »Welnu, loop dan, dat 's gezonder ook en zal je roes wat spoediger doen overgaan, oude! ja, je roes zeg ik, drinkebroër, voorman van het gilde! John Kiddy heeft zoo geklaagd over zijn schuur. Je moest die eens op gaan nemen, maar zorg vóór den prijkskamp thuis te zijn, hoor!«

Robert knikte toestemmend en sloop, als een trouwe maar gekastijde hond, met den staart tusschen de poten heen.

»De stakkert!» riep George vrolijk uit, »het spijt me dat ik de oorzaak ben, dat die twee staken, in den omtrek en op het kasteel beenen genoemd,

zoo vroeg op den dag in beweging komen. Sir Henry, het doet mij denken dat een gast dikwijls lastig kan zijn en daar ik bovendien nog een ongenooide ben..."

"St, st, man! We staan onzen tijd te verbeuzelen. Wel, verdoemd! het is al tien... en over twee uren hebben wij het schot al... Hier... Kapellaan..." schreeuwde hij in de buitenpoort den wandelaar achter na, die juist den weg langs de tegenoverliggende weide was ingeslagen. Robert stond stil en keerde terug op den wenk van Sir Henry. "Blijf gij maar hier, oude! om alles voor het prijsschot klaar te maken. Als ge lust hebt, Sir George," zeide hij, "dan zullen wij naar Kiddy gaan; ik kan u dan meteen wijzen wat de Digby's van Hallam Castle eenmaal bezaten."

"En weder eenmaal bezitten zullen," viel George in, "ik twijfel er niet aan, als uw zoon zich aange-naam bij Zijne Majesteit weet te maken. Maar het prijsschot waarop gij doelt herinnert mij het feest, dat ik van daag hier bijwoon, en mij hier doet ophouden. Wees van harte geluk gewenscht, Sir! door den gast, dien ge zoo eelt ridderlijk van zijn druipnatten mantel en misschien ook van rooden Jack hebt verlost, en die u hoopt te toonen dat hij dankbaar kan zijn. Misschien ontvangt uw zoon wel een beteren dank van de gunstelingen Zijner Majesteit, dan gij voor het oogenblik toont te bezitten."

"Zijt gij er dan een van, Sir?" vroeg de ander strak.

George antwoordde niet, want hij zag Lady Digby — het dikke wijf volgens Dick — op den drempel. Hij keerde zich om, en zijn hoed met eene sierlijke beweging van het hoofd nemend, maakte hij eene hoffelijke buiging, die Sir Henry, een kenner, — want was hij zelf niet aan het hof Zijner Majesteit geweest? — onberispelijk vond. "Ik hoop niet," zoo ving George aan, "dat Lady Digby het den vreemden gast euvcl zal duiden, dat hij tegen de zoo goed gestelde regelen van haar huis heeft gehandeld, terwijl hij het eerst van allen had moeten gehoorzamen. Waarlijk de gast heeft zichzelf het strengst gestraft, en zich het genoeg van haar bijzijn en dat van haar waardigen echtgenoot, mijn ridderlijken vriend, daardoor ontzegt."

"De wet van Hallam-Castle, Sir! is gemaakt voor de onderhoorigen, niet voor den gast, die ons de eer aan doet, in ons nederig huis te verblijven," zeide Mylady stijf buigend. Bleef er ook nog altijd eenige afstand tusschen de gastvrouw en den onbekenden gast, dat zij hem echter zoo vele woorden toevoegde, bewees wel, dat hij in hare schatting was gerezen. Werkelijk was dat het geval, en dat hij gewaagd had, niettegenstaande het herhaald wekken, zijn rust zoo lang te verlengen, bewees, volgens haar inzien, voor rang en adel. Daarbij kwam de mededeeling, van haar ega ontvangen, betreffende Charles' reize naar Londen, waarvan het voorstel door den gast met een soort van bescherming gedaan was. Na nog eenige plichtplegingen kwam

het gesprek op die reis, waarmede Lady Digby wel scheen ingenomen, hoewel de bezwaren, die er bij haar tegen bestonden, nog niet waren uit den weg geruimd. "Sir Henry had de goedheid mij te raadplegen, Sir!" zeide Mylady, "en hoewel ik geloof dat het geslacht Digby er bij winnen moet, als de erfgenaam met den erfgenaam der Stuarts samenkomt, en den een den ander het verleden herinneren kan: hoewel ik tevens geloof, dat die reis onzen Charles tot een echt edelman zal kunnen vormen, en genezen van zekere zotte gewoonten, zoo als: zijne gemeenzaamheid met laudvolk en gemeene deernen, zoo vermeen ik, Sir! onder welmeenen van Sir Henry, dat er nog vele hinderpalen bestaan."

"Welke, Mylady? Het zal mij gelukkig maken ze uit den weg te ruimen," zeide George.

"Ik geloof niet, dat gij 't zult kunnen, Sir! Vooreerst zal Sir Henry moeten eischen, dat de erfgenaam der naam Digby's zijner waardig optrede."

"Ja dat verlang ik," haastte Sir Henry zich te zeggen. "En dat zal ook gebeuren."

"Sir Henry vergeet op dat oogenblik, dat een penny op Hallam-Castle zooveel is als een pond sterling in White-hall," merkte Mylady aan. De terechtwijzing werd op bescheiden toon uitgebracht; niettemin bleef het eene terechtwijzing, hetgeen George een glimlach om de lippen plooid; want hij begon nu het wezen van den schijn te leeren onderscheiden, en de onderlinge verhouding der beide echtelingen beter te begrijpen.

"Verplicht mij, door mij te veroorlooven den jonker te mijnent te mogen blijven ontvangen, tot Zijne Majesteit hem eene plaats in de hofhouding aanwijst, hetgeen op mijn woord van edelman spoedig gebeuren zal."

"Gij zult begrijpen, Sir! dat wij, hoe overtuigd ook van uwen stand als edelman, geene... gunsten van een vreemde kunnen aannemen," zeide Lady Digby.

"Juist, zij heeft gelijk; ik zou mij verdoemd schamen als dat gebeurde."

"De vreemde zou een gunst ontvangen, niet gij," hernam George. "Hoewel redenen van gewicht mij noodzaken tot aan de poort der city mijn naam te verzwijgen, kan ik u toch wel den kring aanduiden waarin ik mij beweeg. Gij kent den Hertog van Buckingham voorzeker bij naam?"

"Ja bij naam, en dat is waarachtig ook voldoende! Bah! Ik wou dat de vileyn hier was, om hem op de vossenjacht den hals te zien breken," riep Sir Henry uit.

George kleurde even; de fijne lippen trilden bijkans onmerkbaar: het duurde echter slechts een oogenblik. De gewone glimlach keerde om den mond terug en hij zeide, schoon eenigzins sarkastiesch: "Welnu, in dien kring zal de jonker niet worden gevoerd, want niemand kan den Hertog van Buckingham dikwijls meer haten dan ik."

"Dat geeft u God in, vriend!" riep Sir Henry vrolijk uit, "ik dacht het wel, dat ge niet van zoo'n laffe wijvenpop kondet houden als die..."

»Wij zijn nog niet veel verder gekomen dan we aanvankelijk waren, Sir!» zeide Mylady, haar echtgenoot vrij oneerbiedig in de rede vallend.

»Er is slechts één middel, Mylady! Ge zijt niet rijk...»

»Ik hoop toch, dat wij het onzen gast aan niets hebben laten ontbreken?» vroeg Mylady op snerpenden toon, terwijl het hoofd zich fier omhoog hief.

»Volstrekt niet, Mylady! maar vergun mij de opmerking, dat de vervulling van de plichten der gastvrijheid niet in dadelijk verband staan met den rijkdom; gul is toch ieder gastheer, zelfs de schraalste, want hij geeft onverplicht; dankbaar is iedere gast, zelfs de moeielijkste, want hij ontvangt altijd een gunst.» Na deze woorden, welke Lady Digby die zelden verlegen stond, toch verlegen deed staan, wendde George zich tot Sir Henry en vervolgde: »Gij zijt voor het oogenblik niet bemiddeld, en het zal u dus niet schikken, uw zoon in Londen overeenkomstig zijn geboorte te doen optreden; evenmin kan hij dat op een voet, die hem beneden zijn rang zou doen leven; een gunst wilt ge van een vreemde, die zijn naam nog wel verzwijgen moet, niet ontvangen; toch zoudt ge gaarne den jonker aan het hof doen verschijnen. Schijnbaar maken al deze bedenkingen de zaak zelve onmogelijk en leidt er geen weg door dit doolhof. Evenwel geloof ik u er een te kunnen wijzen. Ik geef u mijn woord van eer dat ik een edelman ben, een pair van Engeland, en lid van den bijzonderen raad Zijner Majesteit. Wilt gij uwen zoon in mijne dienst doen overgaan? Hij kan mijn paadje worden; het is geene oneer voor de Digbys, Mylady!» dus besloot hij eenigzins hooghartig.

»Niet waar? hernam Sir Henry, zijne vrouw aanzijnde; »niet waar? dat nemen we aan, dat kunnen we nu doen.»

Lady Digby knikte en had zelfs de genade hare hand uit te steken en George toe te reiken. »Mylord!» zeide zij neigend, »Ik heb van den eersten oogenblik den edelman in u erkend, toch lei ik mij den plicht op, niet mijne oogen alleen te vertrouwen, want tegenwoordig, nu zoo menig avonturier de gouden sporen ontvangt voor een dienst, waarover Sir Henry's varkenshoeder zich schamen zoude, en in goede kringen opgenomen de vormen van den edelman leert aannemen, moet men dubbel voorzichtig zijn: er is thands evenwel geen grond meer voor den twijfel. Ik vertrouw den erfgenaam der Digby's u volkomen toe.»

»Uwe wijze van handelen en beschouwen zou uwe schranderheid bewijzen, Mylady, ware mij die niet reeds voor lang bewezen,» zeide George met eene buiging en haar met de hand een sierlijk vaarwel toewuivend. Toen hij haar den trap weder zag opklimmen, veranderde echter zijn gelaat; de tanden klemden zich een wijle op elkaar; de teëre blanke hand balde zich: »Vinnige feeks! boeten zult ge voor die woorden. Het heele miereennest zal ik doen uitbranden... Daar komt de lompe boer uit heel

Engeland weër aan!» prevelde hij, toen hij Sir Henry, die in de laatste oogenblikken zich met een paar staljongens bezig had gehouden om twee paarden te laten voorbrengen, zag naderen.

»Opstijgen, Mylord!» riep Sir Henry hem toe.

Eenigzins wrevelig wenkte de gast hem te zwijgen. »Vergeet niet, Sir! dat het mijn wensch is Sir George te zijn, zoo lang ik op Hallam-Castle vertoef.»

»Dan hoop ik u nog lang Sir George te noemen. Kom aan, in den zadel! Holla, John, ezel! holla, hier! Twee glazen porter, dagdief!» riep hij den dienaar toe, die eindelijk verscheen. Spoedig werd het verlangde aangebracht, hetgeen Sir Henry zoo goed beviel, dat hij de kroes, waar zijn gast voor bedankte, aan John reikte, die hem in één teug leégde. Zijn meester vond dat zoo groot, dat hij hem met zijn rijzweep een slag op den rug gaf; wat eene loutere kwispeling heette, zoo als hij slechts in een goed humeur schonk.

In een draf ging het nu den modderigen weg op, aan wiens einde zijn de beide wandelenden uit ons vorig hoofdstuk ontmoetten. Was George stil geworden na het laatste gehouden gesprek, wat moeite Sir Henry ook deed, om hem in dezelfde goede luim van den vorigen avond terug te doen keeren, na den blik op »de kuische Diana met den gordel van Venus», welke uitdrukking Sir Henry als eene herinnering aan den gelukkigen ouden tijd in de ooren klonk, werd George spraakzamer dan ooit. »Het zou jammer zijn, dat zulk een parel in den mesthoop verborgen bleef!» riep hij in geestdrift uit, en het was goed dat hij niet verder aanduidde, wat hij onder dien mesthoop verstond. Henry dacht dat George daarmede de hut van Hollis meende, en hij was het met zijn vriend volkomen eens.

Het ging sneller en sneller het bosch door, hetzelfde zeker, waar de beide reizigers gister avond verdwaald waren geweest; het vermoeden werd zekerheid, toen zij aan eene plaats kwamen, waar het eiken hakhout geknakt en de grond omgewoeld was en alles van eene worsteling blijk gaf; zelfs zag men den grond rood doorweekt, een teeken dat hier bloed had gevloeid. »Sir, hier is de plek,» riep George, die een lichte huivering niet onderdrukken kon. »Sir Henry! daar moet onderzoek naar gedaan worden. Er is een moord geschied... en ik reed er juist voorbij.»

»Ik mag een rondkop wezen, als het niet een strooperij is geweest,» hernam Sir Henry, van het paard spingend en het hout onderzoekend. »Zie!» riep hij zegevierend uit, iets in de hand omhoog houdend, wat naar de staart van een hert geleek.

»Wel verdoemd, die brutale jakhalzen! We zullen ze vervolgen! Ze strikken me al het wild weg! We zullen het onderzoeken, daar geef ik u het woord van een Digby op!» riep Sir Henry, die hoe langer hoe drifttiger werd. Koel had hij wellicht kunnen blijven, indien de vrees van zijn gast bewaarheid ware geworden: maar nu het een diefstal gold in zijn jacht gepleegd, ontwaakte al wat

er aan wraakzucht in zijn hart sluimerde. Wee dengenen, die als schuldig mocht ontdekt worden! Wij, negentiende-eeuwers, wij zouden geglimlacht hebben om de bedreiging van Sir Henry, maar zijn tijdgenoot deed het voorzeker niet, want het was misschien minder gevaarlijk een mensch dan een hert te dooden. De jacht was dan ook meer bijzonder een der rechten en der eigendommen van de kroon en van den adel; bij eene overtreding der jachtwet werd er tegen beiden gezondigd, hetgeen bij manslag minder het geval was; en bovendien: er waren minder herten dan menschen, en de laatsten maakten het der kroon en den adel in die dagen soms bang genoeg.

Mocht Sir George anders ook al geheel in overeenstemming met Sir Henry hebben geoordeeld, thands evenwel was hij blijde dat het een hert had gegolden. Het geschiedde niet uit zuivere menschenliefde, maar veeleer uit loutere liefde jegens zich zelve, want het scheen hem toe, dat, als Roode Jack de herten uit Sir Henry's jacht wist te strikken, hij voorreest minder aanleiding zou hebben, om de veel gevaarlijker menschenjacht te beginnen.

Het bosch was ten einde en men kwam aan eene onafzienbare vlakte, op den voorgrond bebouwd, op den achtergrond echter nog heide. Hier vooral had zich de werkzaamheid van Dirk Jansz. getoond, want toen deze het eerst in deze landstreek kwam, was alles nog heide; en nu hieven reeds verschillende welvarende boerderijen de rieten daken uit de groene dennen en sparren omhoog, die de akkers omgaven en omheinden. Zij kwamen aan de boerderij van Kiddy, die hen met een soort van angst ontving en met eene eigenaardige welsprekendheid buiten een poos aan de praat hield, hetgeen George bemerkte en hem aandreef naar binnen te gaan. Kiddy durfde niet langer weerstand bieden en eindigde met hen, maar op zeer luiden toon, uit te noodigen in huis te komen. Toen zij de buitendeur in kwamen, werd er een binnendeur daartegenover met kracht dicht geslagen; zij zagen in het vertrek drie of vier stoelen om een tafel, en een vreemde man, geheel in het zwart gekleed voor het raam staan. Deze scheen hunne tegenwoordigheid niet op te merken, en bleef in gepeins verdiept naar buiten staren.

»Heb je bezoek gehad, John?» vroeg Sir Henry. »Ik heb het nog, Sir! hernam deze, die scheen te herademen. »Hollis kwam me raadplegen over de knollen, weet u.»

»Goede morgen, Jakob Hollis!» zeide Sir Henry strak en streng.

»Goede morgen,» klonk het antwoord.

»Gij hebt met dezen zeker nog veel te spreken, broeder?» vervolgde Hollis zich tot John wendende. »Mijne tegenwoordigheid mocht storen....»

»In 't geheel niet.... Ik heb u nog te danken....» begon George, maar Hollis vertrok.

»De brutale schoft! Ik wil niet hebben dat je hem meer ontvangt, Kiddy!» riep Sir Henry, die nu eerst het recht gebruik van zijn tong scheen

terug gekregen te hebben. »Hoor je, Kiddy! Ik wil het niet meer hebben.»

»Ja, Sir!»

»Ik heb je in geen drie weken de dienst zien bijwonen. Ik hoop niet, dat je tot die vervloekte non-conformisten behoort... Kiddy, ik zou korte metten met je maken, verdoemd korte, hoor je...»

»Ja Sir! maar mijn vrouw is ziek geweest, Sir! en dan heb ik ook gesukkeld met mijn bles, dien koldert het een beetjen, Sir! En pas heb ik het beest gekocht.»

»De bles! ja ik weet wel. Ik moet het beest gaan zien... Dat 's een slag voor je, man! 't was een kostelijk paard.»

»Moet ge de schuur ook niet gaan zien, Sir Henry?» vroeg George, wien het verdroot langer in de hut te vertoeven.

»Dat 's waar ook! Maar je bent een luie kerk-ganger, Kiddy! en dat bevat me niet, man! Een boer moet godsdienst hebben, hoor je!»

»Ja, Sir! Dirkens weet er van, Sir! Die heeft me gezegd dat ik bij 't beest moest blijven, Sir! en ik had gedacht, dat hij het wel aan u gezegd zou hebben...»

»Zoo, zoo! wist hij er van? Maar ieder het zijne! Hij weet verdoemd veel van zaaien en maaien, maar kerksch is de kaerel ook niet... Nu, hij is een vreemde, een Hollandsche kikvorsch, — half water-half landdier, begrijp je. Hij heeft me gesproken van de schuur en die kom ik nu eens zien.»

»'t Is bijna een puinhoop, Sir! en dan de stal waar de bles in staat ook. Ik geloof, Sir! dat het beest het daar beet gekregen heeft, weet u.»

»Daar heeft Dirkens me niets van gezegd,» merkte Sir Henry aan, den olijken boer kwaad aankijkend, in wien George blijkbaar behagen had. Om hem evenwel den mond wat te snoeren en te doen vermoeden, dat hij niet ieder als den landheer om den tuin kon leiden, begon George onder het opwandelen naar de schuur, den stal en ettelijke plaatsen meer waar gebreken moesten zijn, te vragen: »Wie waren toch die drie anderen, die voor Hollis waren vertrokken?»

»Ik heb ze niet gezien, Sir!»

»Dat is zonderling. Je waart toch in het vertrek met Hollis, en Hollis was er met de drie anderen; dus, naar alle menschenlijke rekening, moet gij er ook zijn geweest.»

»Ja, Sir!»

»Gij hebt ze dus gezien, en straks zedet gij van neen.»

Ja, Sir!»

»Dat verdoemde ja Sir!» riep Sir Henry driftig uit. »Je maakt iemand dol.»

John zweeg.

»Zult ge me antwoorden?» vroeg George, die den kaerel gevangen dacht te hebben.

»Ja Sir! U hebt gelijk, als u zoo spreekt, maar toch heb ik niemant gezien. Hoe zagen zij er wel uit, Sir! die drie vrienden, die in mijn huis geweest moeten zijn?»

»Loop naar de hel, kaerel!» riep George, terwijl hij driftig naar zijn paard stapte.

»Kan ik u ook met iets dienen, Sir?» vroeg John even voor dat de beide heeren weder wilden wegrijden.

»Denk aan hetgeen ik je gezegd heb, John! Aanstaaende Zondag in de kerk, hoor! Kom straks bij het prijsschot.»

John boog diep en zeide ondanks zich zelven: »Ja, Sir!» De beide Edellieden reden weg.

»Ik zou er mijn besten brak onder willen verwedden, dat ze daar konsistorie hadden gehouden. De »broeders» hebben zeker iets groots voor; misschien wel een samenkomst... Die John speelde den onnoozele, maar...»

»Zoo zijn ze allen,» hernam Sir Henry. »Het is vee al wat hier woont; ontrouw aan God en den Koning! maar wat is er aan te doen? Jaag er een weg, en er komen er twee voor terug.»

Indien zij op dit oogenblik plotseling in de hut van Kiddy hadden kunnen vallen, ze zouden de laatste woorden bewaarheid hebben gevonden. Uit het naaste vertrekken kwamen de drie broeders, die zich bij de aankomst der beide bezoekers daar verstoken hadden, weder te voorschijn. John trad kalm als altijd op hen toe. Zijn gelaat had echter den onnoozelen trek verloren, zijn stem de bedeesheid van straks; want zelfs op eenigzins galmenden toon, even als Hollis dat deed, werden de woorden vernomen: »Gog en Magog hebben zich verwijderd, broeders! hunne neusgaten zijn verstopt, hunne oogen geblinddoekt, en, hoewel hoorende, verstaan ze niet. Broeder Hollis blijft er bij! Dat we ons dus voorbereiden voor den dag van morgen... De Heere zij ons genadig, broeders!»

»Amen, broeders,» antwoordden de anderen, waarna zij vertrokken, ieder naar verschillende zijden.

VII.

Gelukkig dat de Novemberdag zoo liefelijk was. Na den storm van den vorigen dag scheen de natuur uit te rusten en in hare ruste was zij schoon. Waren de eiken en beuken van het woud, dat den gezichteinder bezoomde, ook van lover beroofd, de dorre twijgen, zich mengende aan het donker groen der dennen, die er tusschen stonden, maakten de tinten rijker, nu de zon haar bleek goud licht er over goot. De weide van het kasteel mocht in den zomer een schoon tapeet gelijken, op welks smaragdgroen het vee in den bonten tooi zich zoo schilderachtig teekende, thands was de tint een fletsch geele, maar te beter afstekend bij het donkergroene loof van het winterzaaisel op de omliggende akkers. Maar van dien fletsch geelen tint werd thands weinig bespeurd. In het midden der weide stond een lange staak, en daaraan was een vogel met uitgespreide vleugels bevestigd. Om den staak krioelde een menigte landlieden met vrouwen en kinderen wier vrolijk gesprek en gelach de ruimte doorklonk. Hoe vele gebreken ook Sir Henry in de oogen van

het meestal puriteinsch landvolk aankleefden, de goedheid van zijn hart, de gulheid van zijn lach deed bijkans alles vergeten, en daarom had schier iedereen zich gehaast, om het feest te komen bijwonen dat de landheer gaf. Mochten er ook al eenigen onder zijn, wier streng kalvinistische beginselen de deelneming aan dergelijke vermaken veroordeelden, en die dus alleen waren opgekomen om den argwaan van den magistraat te ontgaan, de meesten echter huldigden de stijfheid van de oude puriteinen niet meer, en wilden vrolijk zijn met den vrolijken landheer.

Het zoude voor ons, uit de negentiende eeuw, eene zonderlinge mengeling van kleuren, een zonderlinge verzameling van kleedingen geweest zijn. Zoowel de mannen als de vrouwen droegen hoeden met hooge eenigzins spits toeloopende bollen en breede randen: de meeste vrouwen hadden als sieraad den geel gesteven doek om den hals geplooid, en droegen een jakken van karsaai of baai of grof laken dat van voren met een veter wastoegeregen, terwijl de rok, bij eenigen der welvarendsten van floretzijde en geboord met veterband, bij anderen van fijn of grof saai was. Wij mogen niet getuigen dat het schoeisel — een schoen met linten van voren dicht gemaakt en op hooge hakken — een sierlijke voet deed gissen, maar wagen tevens te beweren, dat al had de natuur ook schoone vormen geschonken, de schoenmaker ze toch volkomen zou hebben verminkt. De mannen droegen allen een kleeding weinig verschillend van die van Dirk Jansz., dien wij in het midden eener groep bejaarden bezig zien de vragen van eenige nieuwsgierigen te beantwoorden. Hunne vragen golden een man, die een tijd lang eenige jonge meisjes vruchteloos, maar met eene hoffelijkheid een beteren uitslag waardig, het hof had gemaakt en thands een oogenblik alleen rondliep met fier opgeheven hoofd, hooghartigen blik en de hand geslagen aan de greep van zijn zwaard. Hoewel zijn kleedij den reiziger teekende, was toch de stoffaadje veel fijner en de snede ook geheel anders dan die van al degenen, die hem omringden.

»Dirkens, wie is die snoeshaan?» »Die pronker?» »Die lomper?» »Laten we hem zeggen, dat hij zijn oogen neërslaat!» »En zijn narrewapen aflegt!» »Bob, hij wou je zuster kussen!» »En hij deed het je vrouw!» was het antwoord van Bob. Aan al die vragen, aansen opmerkingen, wilde Dirk Jansz. in eens een eind maken, door hen toe te roepen: »'t Is een gast van het kasteel, vat je! Of liever de knecht nog maar van den gast! vergist je niet: 't zou licht kunnen gebeuren; want hij doet er zijn best toe om te schijnen wat hij niet is.» De laatste woorden, vergezeld van het leepe ooggeknip, lokten luide kreten van bijval uit.

Aan weerszijden van de plaats, waar om den prijs geschoten zoude worden, waren door de zorg van den Kapellaan, geholpen door eenige bedienden van het kasteel, wien de hofmeester of *Stewart* in de verte zijne bevelen gaf lange tafels en banken geplaatst, waar de gasten, voor zoo verre zij niet ge-

negen waren in de schuur op het binnenplein zich te vereenigen om den schuimenden porter te drinken, zich konden nederzetten. Hoe frisch het ook in de Novemberlucht ware, verkozen allen tot dusverre buiten te blijven, waar zij, heen en weer wauelden, onder vriendschappelijk gekout en gesnap, zich den tijd aangenaam kortten, terwijl zelfs eenigen, zeker het drentelen moede, zich aan een der tafels hadden nedergezeten.

Het waren een viertal mannen, zwaar gebouwd en frisch gespierd, met gedeukten lederen hoed met breeden rand, waarop bij een hunner een roode hanenveder stond, welke, blijkens den blik dien menigeen er op wierp, zeer de aandacht trok. Hun gelaat was gebronsd, hetgeen van een veelvuldig verkeer in de lucht getuigde, terwijl de een met de hanenveer flikkerende oogen had, waarvan de kleur moeielijk te onderscheiden viel, daar ze bijna overschaduwd werden door een paar borstelige wenkbrauwen, en de oogleden bijna altijd half waren dichtgeknepen. Allen zouden deelnemen aan den wedstrijd, want zij hadden hun boog medegebracht op welken hij met de hanenveer de kin leunde, terwijl hij de oogen heen en weer liet gaan en de aangenomen houding niet veranderde, schoon de anderen zich met hem onderhielden.

Dick Wharton, die met een uittartende houding de verschillende groepen was voorbijgegaan, en zelfs nog achterom zag, hier, om te doen zien hoe weinig hij om aller spotternij gaf, ginder, om een aardig meiske met de loensche oogen een blik toe te werpen, die haar blozend deed neerkijken, was zonder het te merken, de vier mannen genaderd. Jack, zoo werd hij met de hanenveer door zijn medgezellen genoemd, stak, zonder eenigzins van houding te veranderen, zijn boog een halven voet vooruit, zoodat de beenen van Dick Wharton, wiens oogen een gants anderen weg opdwaalden, daarmede in aanraking kwamen en hij een oogeblik waggelde, wat reeds een hoerah onder de menigte deed opgaan. Jack stak echter de gespierde vuist vooruit, greep den waggelende vast en behoeftte hem voor een val.

»Verschooning, Sir!» zeide Jack.

Dick zag hem verholpen aan en sloeg dreigend de hand aan het zwaard, terwijl hij het woord: lomper stamerte.

»Gij zegt, Sir?» vroeg de andere, beleefd, maar zoo vast en kalm, dat Dicks toorn plotseling bedaarde en hij zelfs met een hoofdknik voorbij wilde gaan. De ander wenschte dit echter niet; hij had kennis willen maken en hij zou — hij had het zich voorgenomen — zijn oogmerk bereiken. »Hooft ge wel, Sir, hoe dat volk juichte, toen gij waggeldet? ge kunt u voorstellen wat zij gedaan zouden hebben, als ge werkelijk gevallen waart.»

»Wel mogelijk; maar dat had hun duur te staan kunnen komen.»

»Gij zijt zeker een vreemdeling?»

»Waarom?»

»Omdat gij de kracht van de mannen uit Yorkshire niet kent. Ik raad u die niet te leeren kennen.»

»Verplicht voor dien raad, maar ik had er weinig behoefte aan. Wie mij een hair krenkte, zou aan de galg eindigen.»

Jack stiet even een der naastbij zittenden aan, die ten antwoord ter sluiks met het eene oog knipte.

»Ik dacht het wel, dat gij een groot heer waart, Sir! Ik versta me er wel op, op het gezicht af te zeggen: dat is een Sheriff, en dat is er een, die eenmaal met hem kennis zal maken. Ik wed, Sir! dat er bloed van de Digbys in u zit.»

»Mis geraden, man! Het begin is al niet, om veel eerbied voor je kennis te doen krijgen...» hernam Dick eenigzins gestreeld, hoewel hij niet veel lust gevoelde om het gesprek voort te zetten.

»Heb ik me waarachtig bedrogen, Sir! ik kan het niet denken; maar is het niet, zoo als ik dacht dat het was, dan moest het toch zijn. Er is iets in uwe houding, Sir! wat me zou doen denken, dat ge van hooge geboorte zijt en gewoon met groote lui te verkeerden, en daar gij, naar ik hoor, hier te gast zijt en Sir Henry zelden vreemden ontvangt, dacht ik dat ge waart wat gij niet zijt, als ge ten minste voor mij u niet wilt verbergen. Wij zullen toch de eer hebben u mee te zien dingen?»

»Ik geloof het niet; ik ben meer gewoon met het musket om te gaan.»

»De boog is toch Oud-Engelands trots. Maar dan toch aan de vossenjacht van overmorgen zult gij deelnemen, Sir?»

»Dan zal ik misschien niet meer hier zijn.»

»Vertrekt ge dan reeds zoo spoedig, Sir?»

»Ik word ergens anders verwacht; en dan, goede vriend, — ik zonder u uit, met wien men zich kan onderhouden — welk gezelschap kan iemand, die in Londen zijn weg zeer goed weet, hier behagen?»

»Zeker zeer weinig, vooral als men in Londen zoo goed bekend is. Ik zou die stad ook wel eens willen zien, maar wat zou ik er eigenlijk doen? Ik ben meer bekend met de boeren dan met de steblui. Het is zeker hier ver van daan, Sir! Kan men de reis in twee dagen doen?»

»Met de post in twee en een halven dag; maar wij rijden als kavaliers.»

»Gaat Sir Henry dan ook mee naar Londen?»

»Wie spreekt er van Sir Henry?» vroeg Dick eenigzins kort af, daar het gesprek hem begon te vervelen en de man niet ophield te vragen. Bovendien beviel hem dat gelaat hoe langer hoe minder en viel hem de roode hanenveer in het oog, die hem op een onaangename onderstelling bracht.

»Verschoon mij, Sir, dat ik lastig word, maar ik kon het bijkans ook niet gelooven, dat Sir Henry zulk eene reis zoude ondernemen. De wegen zijn altoos slecht, aan de borders bij voorbeeld zeer slecht; en die van Richmond naar York, en vooral van Leeds naar Doncaster...»

»Dat weet ik bij ondervinding. Is er geen betere?»

»Den weg over Sheffield ken ik tot aan Mansfield, en die is veel beter. Ik zou u en... uw dienaar — hier poosde hij even, maar Dick vond het niet noodig iets te zeggen — wel kunnen aanra-

den, dien te gaan. Indien ge van mij als gids gebruik wenscht te maken... Ik loop voor een shilling al een heel eind weegs."

"Dank je, dank je," zeide Dick, die beweging onder de verschillende groepen zag en naar de oorzaak vernemen wilde. De gediensstige vreemde zoude hem nog niet hebben prijs gegeven, indien er geen trompet — het scheen wel een gebroken instrument — in de nabijheid geschetterd had.

"Willie, de kramer, is er ook bij!" zeide Jack half tegen Dick en half tegen zijne medgezellen. "Nu zult ge de meiskens eens zien loopen, Sir! Nu, het is goed dat er wat te doen komt, daar Sir Henry lang op zich laat wachten. Misschien duurt de maaltijd wat lang. Maar die is zeker afgeloopen, anders zoudt gij niet hier zijn, Sir!"

"Juist."

"Gaat gij Willie geen bezoek geven, Sir? Laat den armen stakker wat verdienen. Tot straks, Sir!"

Dick knikte even met het hoofd en wandelde heen. Hij kon niet zien hoe een van Jacks medgezellen hem achterna sloop met de vlugheid der kat, terwijl Jack zelf zich even tot de anderen omwendde en fluisterde: "Hij kan het niet wezen, maar hij gaat er met nóg een op weg. Hij is de dienaar. De andere zal nog binnen wezen. Een fijn, teér en verlept gelaat, handen als een vrouw, waaraan hij gewoon is een ring te dragen. Jongens, let op!"

Willie de kramer had zich de moeite getroost, een paar uur ver met zijn snuisterijkast naar Hallam-Castle te loopen waar het feest was, en er wellicht voor hem wat te verdienen zoude zijn. Hij had van alles voor allen, zoo gaf hij altijd voor, en ook ditmaal aan den *Steward*, wien hij om een plaatsjen op het plein of de weide verzocht, hetgeen de machthebbende evenwel weigerde, daar er geen rondselaars of dobbelaars op Hallam-Castle werden toegelaten. De man bad echter zoo innig en zoo lang, in het belang van zijne vrouw en zijn tien kinderen, waarvan er een lam, een blind en de acht overigen te zwak waren om te werken, dat het den Kapellaan trof. Hoezeer deze het nooit waagde, het gezach van wie ook te betwisten, en den *Steward* alzo niet dadelijk durfde tegenspreken, spoorde hij toch Dirk Jansz. aan, om voor den armen een goed woord te doen. Dit had het gunstig gevolg, dat Willie in een hoek van de weide een plaatsjen kreeg, onder voorwaarde echter dat hij zich weg zou pakken met al zijn "rommel" zoodra Sir Henry en de edele familie op den trap van het kasteel zichtbaar werden.

Willie was zeer bekend in de buurt, en mocht ook deze of gene eens bedenkelijk het hoofd schudden, als men van zijne eerlijkheid en zijn ijver sprak, hij was bij de vrouwen in den omtrek zeer gezien, want hij was een wandelend nieuwsblad. Altijd bij den weg, altijd spraakzaam, wist hij iedereen wat te vertellen en van iedereen wat te hooren: vooral het laatste wist hij zoo behendig, dat men, zonder dat men het merkte, moest vertellen wat men zelfs niet vertellen wilde. Er werd gemompeld dat

hij zeer bevriend was met Rooden Jack en diens bende; men had het hem zelfs eens verweten, maar toen lachend ten antwoord gekregen, dat het hem, die altijd met nog al veel waarde en nog wel 's avonds en te ontijde op weg was, niet euvel kon geduid worden, als hij den duivel wat te vriend hield.

De man, die altijd in een goed humeur was, wilde zijne vrolijkheid zeker ook in zijne kleeding te kennen geven. Zijn hoed was zoo gedeukt en gebogen, dat hij veel geleeck op een zotskaproen, terwijl zijn scharlakenrood wambuis, grasgroene broek, witte of grijze garen kousen — hetgeen alles zichtbaar werd toen hij zijn mantel aflei — de aandacht trok door het bonte en schreeuwende der kleuren. Op het gelaat lag eene uitdrukking van simpelheid, waartoe het gedurig lachen niet weinig bijdroeg; toch drukten de oogen sluwheid uit, wat echter door de uitdrukking van het gehele wezen zoodanig werd getemperd, dat de sluwheid niet meer dan schuldelooze en schalke olijkkheid scheen. Zoo als wij straks reeds lieten gissen, had hij een trompet bij zich, die misschien voor een dertigtal jaren de luchtige en vermete kavaliers van Koning Karel I of wel de rustige en ernstige rondkoppelen van Olivier Cromwell ten strijde had geroepen, maar thands de vreedzame boeren en boerinnen rondom zich scharen deed.

"Willie is aangekomen, Willie met zijn schatten! Al komt hij niet uit den Oost, toch heeft hij het beste uit den Oost; al heeft hij nooit de goudkust gezien, toch heeft hij meer dan goud. Een penny maar is het lot, een penny maar de gooi, voor dat paar zilveren hairnaalden! Ja, bekijk ze maar, Numph! Hier, Kate! bekijk ze maar van onder en van boven, echt zilver zoo waar ik Willie ben. Een, twee, drie..." en zoo ging het voort, terwijl hij looden penningjens uitdeelde, waarop een nummer stond, dat de volgorde aanduidde in welke ieder die deelnam voor het bord kwam, waar de worp met de vier dobbelsteenen geschieden moest.

De man was al tot vijftien geklommen, maar, schoon zijne uitnoodiging en aansporing dringender en dringender werd, en hij herhaalde dat hij twintig loten moest slijten, er werd geen hand meer uitgestoken, hoewel de kring hoe langer hoe breeder en dichter werd. Dick stond in het midden en vermaakte zich met de buitelingen van Willies vernuft en met den indruk na te gaan, dien de man op een paar meisjes maakte, welke blozend van gezondheid en vrolijkheid, vol begeerte de blauwe glinsterende oogen op de schitterende zilveren hairnaalden vestigden, en met elkander raadpleegden of zij nu reeds een penny zouden besteden. "Lieve kinderen!" fluisterde hij haar in het oor, "mag ik voor elk van u beiden een lot nemen? Het zou je wat goed staan in het blonde hair!" en zonder haar antwoord af te wachten, wat dan ook wel bevestigend zou geweest zijn, beproefde hij zijn hand naar boven te brengen en tegen het geschreeuw van den marskramer in te schreeuwen: "Voor mij de loten die er nog zijn!"

"Tot uw dienst, Sir! zes, zeven, Sir!"

Willie maakte van de omstandigheden, zoo als blijkt, gebruik, om het aantal loten eene uitbreiding te geven, welke misschien bij hem zoo spoedig geen grens zou hebben gevonden, als Dirkens, die alles spotachtig aanzag, niet vrij luid had aangemerkt: »veel varkens dunne spoeling, vat je!» en Dick niet geroepen had: »zeven! geef maar hier! Of liever, geef er maar acht! anders kan ik ze niet onder mijn twee kinderkes verdeelen!» waarna hij met veel moeite de beide handen uitstreckte en de loten outving. Ter zelfder tijd werd echter de aandrang om hem heen zoo groot, dat hij een oogenblik meende naar den grond geperst te zullen worden. »Ik dank u, Sir! Ik rekommandeer me, Sir! De arme Willie met zijn tien kinderen is u zeer dankbaar.» En begeerig naar nog meer buit begon hij nogmaals: »Niemant, die een penny wagen wil om vijf shillings te winnen?»

»Begin, Willie! begin, melk niet langer!» riepen de boeren eenstemmig. Willie gehoorzaamde; nummer een werkte zich door den hoop heen en wierp, na zijn geld geofferd te hebben; de tweede volgde en eindelijk kwam de beurt aan Dick, of liever aan zijne lieve gezellinnen; met de elbogen maakte hij ruimte, wat hier en daar een krachtig woord ontlokte. Toen hij voor het bord bij den marskramer was gekomen, nam deze zeer deemoedig den hoed af en stak hij de hand uit. Maar, o wonder, die hand bleef uitgestoken en het zoo deemoedig en zoo tevreden onnoozel glimlachend gelaat van Willie veranderde en liep de verschillende en talrijke *phases* door van de blijde verwachting af tot aan de meest bitse nijdigheid. »Geld, Sir! als het u blijft! Geld, Sir! Gij zijt toch niet doof, of wilt me toch niet bedriegen? Ik zeg: geld!»

Maar Dick, de fiere trotsche Dick, die al dat boerenvolk als van een koningstroom had beschouwd, Dick had geen geld; en hoe hij ook voelde in den zak, waar de geldbuidel was geborgen geweest, hij vond niets wat naar zoodanig voorwerp zweemde. Een oogenblik be kroop hem een gevoel van schaamte, maar dit duurde niet lang; want het maakte plaats voor toorn. »Geld? Als mij de buidel niet gersoneld ware! Ongesnoeide, wichtige, nieuwe guinjes zoo als je er nog nooit hebt gezien¹⁾. Dieven, beurzensnijders, tot op Hallam-Castle, tot op deze kale heil! Maar ik zal weten wie mij heeft durven bestellen, en de gal zal kennis met hem maken. Vervloekt tuig!»

»Ik zou den grooten mond wat snoeren!» riep een der boeren.

»Vuile leugenaar!» riep een ander.

»Holle vaten klinken het meest, vat je,» hoorde men verder.

»Maar ik moet mijn geld hebben, man!» riep Willie uit, zich tot hem overbuigend en de vermetelheid zoo verre uitstreckend, dat hij de hand aan Dicks schouder sloeg. Dat was te veel. Dick stootte rechts en links de boeren van zich af — de boerin-

netjens hadden reeds met roode aangezichten den aftocht geblazen — en poogde zijn zwaard te trekken, om het eerst Willie te lijf te gaan. Deze was hem echter voor en trok een breed mes van onder zijn wambuis te voorschijn.

»Halt!» riep een stem, die bekend en geëerd scheen te zijn, want toen zij vernomen werd, wendden zich de hoofden om en maakten de meesten een beweging als om ruimte te maken. Het was dan ook de Jonker, die in de verte reeds iets van een twist had vermoed, maar bij het flikkeren van het mes zich gehaast had er bij te zijn. »Halt, mannen! Geen gevecht op den grond van Sir Henry! Wie gaf je den moed om dezen man te bedriegen?» vroeg hij aan Willie, wiens gelaat weder in de gewone plooi van simpelheid stond en die den hoed uit eerbied had afgenomen.

»Hij kan 't niet helpen, maar de vreemde... die landlooper in heerenkleeren!» riepen er eenigen.

Toen Charles echter de aanleiding van den twist had gehoord, liet hij in toorn de oogen over de verzamelden rond gaan, als zocht hij den man, die hier op deze plaats een dief kon zijn. »Wee den schuldige! Sir Henry is beledigd en beroofd, omdat de dienaar van zijn gast het is geworden. Stewart, geef dien man het geld wat hem toekomt en laat hem dadelijk vertrekken.»

»Acht pence, Mr. Charles! weet ge wel dat het er acht zijn!» fluisterde de Stewart, »en Mylady weet er niets van.»

»Volg den Stewart dan naar het kasteel, en laat je daar het geld geven,» bromde Charles, die nauw een traan van spijt onderdrukken kon; hij voelde weder hoe hij aan band lag; hij kon niet eens de eer van zijn huis ophouden en zich doen gelden in het afzijn zijner ouders. Hij wist niet meer wat te doen. Hij was als een Digby begonnen en moest nu als een knaap eindigen met stil te zwijgen, want zoo hij iets deed, het mocht door vader en moeder gewraakt kunnen worden, hetgeen hem in aller oog beschamen zou. Gelukkig dat Lady Digby, aan den arm van Sir George en gevolgd door den koning van het feest, op den trap van het binnenplein verscheen, werwaards allen heen stroomden, onder het wuiven der hoeden en het hoerah roepen voor den jarigen edelman.

»Het zijn toch goede kinderen!» zeide Sir Henry geroerd bij die bliken van gehechtheid.

»Zorg, dat zij het altijd blijven!» merkte George koeltjens aan.

VIII.

Dick was schoorvoetend zijn meester op zijde gekomen, terwijl rondom hem de boeren Sir Henry geluk wenschten en opgetogen weder naar hun kring terugtraden, omdat zij de hand van een Digby hadden gedrukt. Hij vertelde George het gebeurde wat dezen in lachen deed uitbarsten. »Hebben ze je waarachtig beet! Vetter vogel konden ze niet

¹⁾ De eerste guinje werd in 1662 geslagen.

plukken. Je moet mij den man wijzen dien ge denkt dat het deed."

»Uwe Genade! twintig guinjes!"

»Dat is de kennismaking wel waard met een meester in het vak. Het geld zult ge spoedig genoeg uit mijn buidel doen dansen. Maar het komt mij voor, dat ge een vermogend man moet zijn om als reiziger zulke schatten bij u te dragen, of dat ge overtugd zijt van de voortdurend broederlijke gezindheid van Oud-Engelands struikroovers jegens u. Daarom kan ik mij uw wanhoop denken nu gij in uw edel vertrouwen zijt teleurgesteld: een wanhoop, die een weinig overdrijft en het cijfer van het verlorene vertiendubbelt. Dick Wharton, gewezen koning van White-friars ¹⁾ Ex-monarch van de straat, zoudt ge mij werkelijk twintig guinjes terug willen laten betalen, terwijl gij er maar twee misschien hebt kunnen verliezen?"

»Ik bezweer Uwe Genade!" stamerde Dick, wiens gerustheid verdwenen was en die angstige blikken om zich heen wierp. Het was hem of Willie het gehoord had, want bij het voorbijgaan groette hij nederig, maar zag daarbij Dick met zulk een spottend gelaat aan, dat dezen het bloed naar het hoofd steeg... »Uwe Genade! ik ben er zeker van, dat roode Jack de dader en die bedelaar ginds de medeplichtige is."

»Ik twijfel in het geheel niet aan je scherpen en geoefenden blik in die zaken; maar niets meer daarvan!"

»Toch moet ik Uwe Genade tot voorzichtigheid aansporen. Mijn verlies kan Uwe Genade een winst zijn en in dat geval beklag ik mij niet langer. Hij, dien ik nu voor het hoofd der bende houd, heeft mij willen uithooren, wat mij zóo zeer verdacht voorkomt, dat ik Uwe Genade smee met spoed te vertrekken en wel langs een anderen weg dan den gewonen..."

»Genoeg voor het oogenblik. Ik kan den tijd beter besteden dan verhalen aan te hooren over je ridderlijke verwanten. Dick! ik heb straks dezelfde schoonheid gezien waarvan ge mij van morgen verteldet. Zie eens of ge haar vindt. Sir Henry heeft haar uitgenoodigd te komen."

De wedstrijd had een aanvang genomen. De volgorde waarin de schutters zouden optreden was door het lot bepaald, en den prijs, bestaande in een keurig gesneden boog van West-Indiesch hout, aan de punten met zilver beslagen, had de *Stewart* onder het gejuich der aanwezigen, die zich aan den porter wakker te goed deden, rond gedragen ten einde door allen bezigtigd te worden. Op een verhevenheid, vlak tegenover den vogel en aan drie zijden tegen den wind gedekt, hadden Mylady en Sir Henry plaats genomen, terwijl Charles verlof had ontvangen aan den wedstrijd deel te nemen. Een stoel was ledig gebleven en bestemd voor Sir George, die dan ook een plechtige uitnoodiging door tusschenkomst van den Kapellaan ontving om bij Sir Henry zich te komen nederzetten.

»Ik zal komen, Eerwaarde!" Na eenige schreden gedaan te hebben hield hij echter bij Charles, wiens gantsche aandacht door den strijd werd ingenomen, op. »Vriend! gij zijt zeker een goed schutter, maar ge zoudt dunkt mij nog wissel treffen als een paar lieve oogen u aanmoedigen. Wat zoudt ge er van denken, als wij uwe vriendin tot koningin van het feest verheven en haar verzochten den prijs uit te reiken?"

»Uitnuntend, Sir! maar ik zie Mary niet."

Hij had haar nog niet gezocht, en haar dus ook niet gemist. Zelfs voelde hij bij zich zelve, — waarom wist hij zelf niet — den wensch opkomen, dat zij niet verschijnen mocht. Hij was echter beleefd genoeg om dien niet te uiten jegens den vreemde, die reeds een soort van heerschappij over hem uitoefende. Al had hij het echter gewild, toch zou het hem onmogelijk zijn geweest, want Sir George wenkte reeds den Kapellaan, die eentwecfel schreden achter hem stond en gereed was om hem naar de aangewezen eere-plaats te leiden, en beval Zijne Eerwaarde naar de woning van Hollis te gaan en Mary namens Mr. Charles uit te noodigen herwaards te komen. »Zeg," dus besloot hij: »dat Mr. Digby haar stellig verwacht."

De Kapellaan bleef een oogenblik met open mond Charles vragend aanzien, waarop deze hem bewoog te gaan met de woorden: »Verzoek Mary, indien ze geen hoofdpijn meer heeft, het feest van Sir Henry bij te wonen."

Just ontstond er eenige beweging onder de schutters en toeschouwers. Op twee na hadden al de mededingenden reeds een beurt gehad, en een van die twee drong thands naar voren. Het was de vreemde, die Dick zoo lastig had bezig gehouden. Hij had tot dus verre weinig deel genomen aan de gesprekken rondom hem en was meestal in dezelfde houding, geleund op zijn boog, een stil toeschouwer geweest. De hem omringenden deden dan ook weinig moeite om hem of zijne vier medgezellen tot spreken aan te zoeken, want ieder, hoewel niemand een woord sprak dat van afkeer jegens hen getuigde, liet echter de stem dalen, als hij in de nabijheid van het vierstal kwam. De vreemden werden met onderscheiding... uit vrees, naar het schein, behandeld. Met de rustigheid en kalme, die hem tot dus verre kenmerkte, trad de man nu naar voren, spande hij den boog en mikte. Vast was de hand. Eenige sekonden verliepen er eer de pijl wegsnorde. Een doodsche stilte had het gewoel van eenige oogenblikken te voren vervangen. Het bleek dat ieder dien man als een scherpen schutter kende, en het was ook niet ten onrechte. Daar trilde het peeskoord en schoot de gewiekte pijl naar den kop van den vogel, dien hij in tweeën spleet. Het gejuich was uitbundig, en zelfs Sir Henry klapte er bij in de handen.

»Een meesterschot, bij St. Hubert!" riep hij in vervoering, terwijl hij opstond en even met de hand wuifde.

Daar de eisch echter was: het laatste stuk van

¹⁾ Een vrijplaats voor bankroeters en zakkenrollers.

het wit van den stang te doen vallen, hetgeen dikwerf meer geluk dan beleid was, konde wedstrijd, hoewel het moeielijkst te bereiken deel van den vogel weggeschoten was, in geen deele nog als geëindigd worden beschouwd. Charles maakte zich dan ook gereed en spande den boog. Hij was koortsig bewogen. Driftig bewoog hij zijn wapen, terwijl de wangen gloeiden.

»Het wild goed aangekeken, anders loopt het weg!» klonk het naast hem uit Dirkens mond.

»Stil! geen raad geven. Ieder moet gelijke kans hebben!» riepen verscheidenen, die in hun gevoel van billijkheid aan niemant, zelfs niet den zoon des gastheers, eenig voorrecht wilden gunnen. Charles had blijkbaar ook weinig naar den gegeven raad geluisterd, want eer nog het protest was uitgesproken, had hij reeds den pijl doen afgaan, die met kracht wegsnorde, maar... zelfs de uitgespreide vleugels van den vogel niet raakte. Het was een slecht schot, te slechter naarmate het vorige beter was geweest. Charles was een van de eersten, die het erkenden; want hij wierp den boog driftig van zich af, terwijl er tranen van spijt in zijn oogen paerelden.

»Laat mij gaan!» snauwde hij Dirkens toe, die hem eenige woorden van troost wilde toespreken. Hij drong door den volkshoop heen, die niet eens de bescheidenheid had van stil te zijn, maar in een gemompel, dat hoe luider en bestemder werd, zijne afkeuring te kennen gaf. Charles was woedend en wierp knarsetandend een afgunstigen blik op den vreemdeling, die hem vooraf was gegaan. »Ik zou het misschien insgelijks kunnen leeren, indien een wis schot mij op gemakkelijke wijze brood moest verschaffen. Het is de grootste wildstrooper uit den omtrek,» zeide hij tot George, de laatste woorden merkelijk zachter dan de voorafgaande uitsprekende. De vreemde wien ze golden bleef even rustig; slechts kwam er een glimlach op het gelaat, dat in dit oogenblik iets sarrands had.

»Ja een strooper en misschien nog wel iets anders!» vervolgde Charles luider. George deed of hij het niet hoorde en klopte den vreemde op de schouders.

»Vriend,» zeide hij, »hoe is uw naam?»

»Jack Kemble, en zoo als eenigen zeggen, gelijk ik veel op den bekenden Rooden Jack.»

George had misschien groote onbeschaamdheid verwacht, maar niet in zulke mate; toch zou zijn nog stijgen, want de vreemde vervolgde: »Maar hoe is uw naam, Sir?»

»Gast van Sir Henry, dat zal wel genoeg zijn, niet waar? Welnu, Jack Kemble, bijgenaamd Roode Jack, als ge wilt en ge zijt niet te vermoeid, dan zullen wij ons straks eens meten... Ik moet toch den boog van Mr. Digby weêr tot eere brengen.»

»Tot uwe dienst, Sir!»

Zoo woordenrijk als de man straks tegenover den bediende geweest was, zoo karig was hij nu. Wist hij dan wat hij weten moest en had de ring, dien hij aan Georges hand had zien schitteren, hem de zekerheid gegeven? Wij laten het in het midden; slechts wijzen wij op het feit, dat het hoofd eener

rooverbende zich niet alleen op het kasteel van een magistraatpersoon waagde, maar in aller tegenwoordigheid niet onduidelijk te kennen gaf, zonder zelfs daartoe gedwongen te zijn, dat hij werkelijk degeen was, dien de wet vervolgde.

Het trotsche woord door George gesproken had Charles gehoord en begrepen. Zijn boog zou weder tot eere worden gebracht, maar... door een ander! De Jonker had lust om dien boog op dat fijne, schier vrouwelijk aangezicht stuk te slaan, en de gedachte dat hij niets tegen dien man, die in alles hem voorbij streefde, vermocht, maakte hem nog toorniger. Hij keerde zich af, zonder iets te zeggen en ging met loome schreden, zichzelf en het gausche feest, Hallam-Castle en den gast verwenschend, naar de plaats waar zijne ouders zaten, die reeds van de nederlaag huns zoons hadden gehoord. Lady Digby vond den ramp minder groot dan hij zelf en oordeelde, dat men een zeer goede Digby konde zijn zonder zich nog uitstekend boogschutter te toonen, en deze beschouwing temperde dan ook het oordeel van Sir Henry, die er zich toe bepaalde hem met den naam van droomer te bestempelen, die langs de velden sloop met de eene of andere deern.

Zij, die zijn vader vooral bedoelde, kwam daar juist aan, begeleid door moeder Anne en den Kapellaan. Charles vergat den schimp zijns vaders, en wilde, zonder iets te antwoorden, weder teruggaan, maar Lady Digby weerhield hem door hem toe te voegen: »Het is nu juist goed, Charles! dat gij blijft.»

Ongemerkt gelukte het Mary om onder de menigte, eerst achteraan, later wat meer naar voren, een plaats te bekomen en den wedstrijd aan te starren. Toen zij begreep door niemant bespied te kunnen worden, nam zij de vrijheid een blik in het rond te werpen. Hare zachte en toch heldere blauwe oogen zochten iets, terwijl hare bleeke wangen door een zacht bloesjen werden getint en haar boezem zich in het keurslijfjen golvend bewoog. Werkelijk, zij verdiende de koningin van het feest te zijn, en die waardigheid zou haar zoo hoog verheffen boven de deernen van den omtrek, als zij er door hare schoonheid en ontwikkeling reeds boven stond.

Terwijl zij zocht en het hoofdjen voorover boog, om de gelaatstrekken van wie in de voorste rijen stonden op te nemen, hoorde zij eene stem haar toefluisteren: »Welkom hier, schoone Mary, waar menig hart reeds naar u verlangde.»

»Sir!» stamde zij, den vreemdeling herkende, dien zij aan Sir Henrys zijde voor het eerst had opgemerkt.

»Gun mij het genoeg, aan mijn arm het kampveld om te wandelen. Zijn Eerwaarde zal uwe... moeder, naar ik meen, wel begeleiden.»

»Sir Henry... heeft mij gewent,» stamde de Kapellaan, die beangst was met een vrouw aan den arm en nog wel een puriteinsche gezien te worden.

»Sir Henry zal wel geduld oefenen als hij weet van welken aard het nut is dat ge hier sticht.» Terwijl hij dit zeide had hij reeds den arm van de

blozende Mary genomen, die hij weldra uit den hoop in het vrije voerde.

»Sir, indien het uwe meening was mij de schutters te doen zien, dan zoude het beter zijn te blijven waar wij waren!" merkte Mary aan.

»Gij hebt gelijk, zeker zoo als altijd: maar ge zult toch geen genoeg vinden in die erbarmelijke schutters. Het moet u aangenaam zijn de vreugd van dit volk van verre te zien, en dat ge dat aan mijn arm kunt doen, daarvoor zorgt immers het bevallig paartjen, dat ons volgt." Hij zag even om, maar vond tot zijne bevreemding, hoewel niet tot zijn spijt, dat de Kapellaan, die het wel niet gewaagd had geheel ongehoorzaam te zijn aan 's vreemden gebod, het evenwel niet van zich had kunnen verkrijgen, om met moeder Anne aan den arm op te wandelen. Hij was naast deze achter in den volkshoop blijven staan.

Mary, die werkelijk na 's vreemdelings woorden dacht gevolgd te worden, voelde zich wat minder ongerust en wat vrijer en ongedwongener jegens den geleider, die haar dan ook den tijd liet om tot zich zelve te komen; want hij was onuitputtelijk in zijne opmerkingen en mededeelingen, welke alle door zijne goede luim, soms wel door eene goedige spotternij, werden gekruid.

»Gij kunt toch niet altijd op het land zijn geweest," zeide hij na zijn gants niet gunstig gevoelen over het laudleven te hebben medegeleefd. »Een Godin wordt niet geboren onder de schaaphoeders."

»Ik geloof dat ge mij iets aangenaams wilt zeggen, Sir!" hernam zij na eenige oogeblikken, »hoe wel ik u niet geheel begrijp en daardoor misschien bewijs, dat ik wel tot het land behoort."

»Gij zijt hier toch niet geboren?"

»Ik moet twee jaar zijn geweest toen ik hier kwam; maar voelt men ook niet iets, Sir, voor de plaats waar de geest is ontwikkeld? Ik geloof ja, en daarom behoort ik tot Hallam, waaraan mij zoo vele herinneringen binden."

»Zeker zeer aangename, ofschoon ge voorzeker geleerd zijt uwe wenschen tot het geringste te bepalen. Anders kan ik mij niet voorstellen, lief kind! hoe gij te midden van zooveel grofheid, van zoo veel ellende, aangename herinneringen bezitten kunt."

George was bij de laatste woorden oprecht geworden en had de vleeiende taal, de bescheiden houding, die hem Marys bedeesdheid hadden doen aannemen, afgelegd. Zijne aanmerking was dan ook minder fijn, dan die hij tot dusverre gemaakt had, en verdiende dus ook het antwoord, zoo kinderlijk eenvoudig gegeven in de vraag: »Waar is die grofheid en die ellende, Sir?"

»Waar? Zeker niet bij u, lief kind! dat mij Londen en hare bekoorlijkheden voor oogen toovert. Daar heerschen Godinnen, die niet waardig zijn u te dienen; daar wonen zij in paleizen en rusten zij op dons en baden zij in glans; en gij, lief kind! bewoont een huiskens, dat juist geen paleis is en hebt tot aanbidders het wild van de bosschen of het wild van het kasteel."

»Ik heb een vader, Sir! dien ik lief heb en ik heb moeder Anne... Kan men meer begeeren? De liefde tot den Heere, de liefde jegens de ouders maakt, dunkt me, ieder leven rijk."

»En ook de liefde jegens den naaste, vergeet dat vooral niet!" riep George lachend uit. »Is er niet ergens een bijbeltext die daarvan spreekt? Als hij er niet is, dan zullen we dien maken."

»Sir!" zeide Mary haar arm los makende van den zijnen. »Ik heb van kindsbeen leeren eeren wat gij schijnt te bespotten."

Hij zag haar een oogenblik vreemd aan. De verontwaardiging deed hare oogen helder glinsteren, de fijne neusvleugels zich sneller bewegen, den maagdelijken boezem onstuimiger zwoegen; hij vond haar zinnelijk schooner dan hij nog wel dacht. Hij vatte hare hand eer zij die terug kon trekken, drukte die vurig en zeide, haar in de oogen starend met een stem, die haar als eene van aandoening trilende voorkwam: »Mary, wilt ge dat ik u op mijne knieën vergiffenis afsmeek?"

»Sir...! De woorden werden zeker niet gewogen eer gij ze spraakt. Niet alzoo, Sir!" zeide het meisje, die werkelijk berouw gevoelde over hetgeen zij gezegd had en hem gunstiger begon te beschouwen.

Hij had weder haren arm genomen, dien hij teder waagde te drukken. »Gij hebt het mij dus vergeven?" vroeg hij op een toon, die een meer geoeffend hoorder theatraal zoude hebben geheeten. »U te kwetsen zou ik een doodzonde noemen. Ik zou mijn leven willen offeren om u gelukkig te maken! Mary! kan ik iets voor u doen? Uw vader is, zoo als ik hoor, naar het hart geen landbouwer; zou hij in Londen of bij Londen ook willen wonen?"

»Sir, die belangstelling...! En ge kent me nog zoo kort!"

»Die belangstelling vindt voldoende verklaring in u zelve; maar er is nog meer. Zonder het te weten misschien heeft uw vader mij het leven gered. Hij was de gids, die mij gisteravond naar Hallam-Castle voerde, en mij redde van de bende, die den omtrek onveilig maakt en naar ik reden heb te onderstellen tegenover mij meer dan een roovertende zoude willen zijn. Ik weet dankbaar te zijn, Mary! en daarom zou ik u en uwen vader gaarne een beter lot willen verzekeren."

»Sir!" bracht Mary alleen in het eerste oogeblik uit. Het duizelde haar. Zou die vreemdeling werkelijk meenen wat hij zeide, en haar vader uit erkentelijkheid uit den kring, waarin hij zich zoo moeijelijk bewoog, naar een anderen overvoeren? Maar het voorstel was zoo algemeen, dat zij het niet ernstig gemeend konde heeten. Wie zou haar vader de middelen geven om ginder te leven? De laatste vraag uitte zij schoorvoetend, waarop George haar veel beteekenend te gemoet voerde: »Waar gij rijk zijt zal uw vader niet arm blijven."

»Ik rijk? Hoe zou ik dat kunnen worden?"

»Gij zijt het reeds, lief kind! Maar uw schatten zijn nog niet aan het licht gebracht; gij zijt even als de mijn, die nog niet ontgonnen is."

»Sir! ik begrijp u niet. Hoe zou ik rijk kunnen zijn in geld?»

»Neen, lieve Mary! dat zijt ge misschien nog niet, maar ge zijt rijk in schoonheid en die rijkdom voert ook tot den anderen. Indien ik zoo gelukkig mocht zijn u dat te doen ondervinden... Spreek er uw vader over!... Gij behoeft tegen hem niet te zeggen, dat hij leven zal van en door u, maar kunt hem doen opmerken, dat een non-konformist veiliger is in of om Londen dan hier, en dat een dankbaar edelman, die eenigen invloed heeft, hem veiligheid waarborgt, zoolang hij zich zelven niet in de waagschaal stelt, door bijvoorbeeld openlijk te gaan prediken...»

»En waarom, Sir! zoude ik tegen hem niet zeggen wat gij tegen mij hebt gezegd?» vroeg Mary. »Het zoude voor mij het hoogste geluk zijn, mijn lieven zwaarmoedigen vader van het mijne te geven, hem te omringen met allerlei gemakken, zonder dat hij daarvoor zich weder in gevaar behoefde te stellen, hetgeen toch het geval zoude zijn als hij, hoe geheim ook, in Londen de Gemeente voorging?»

»Ja, Mary! ik kan u die vraag nog niet ten volle beantwoorden... Gij moet vertrouwen in mij stellen; later zal alles duidelijk worden... Gij, Presbyterianen, zijt toch allen dáarin gelijk, dat ge altijd naar het waarom vraagt, altijd redeneeren wilt... allen, van den vervelendsten prediker af tot het aanbiddelijkste maagdelijn, altijd waarom en van waar? Wilt ge iets van mij leeren? Geniet zonder dat ge vraagt: waarom en van waar? Gij en uw vader zult er mij voor danken als ge dien raad opvolgt. Door al wat edel heet aanbeden, van al wat bevallig en schoon heet omgeven, zult gij het paradijs van Mohammed op aarde zien neêrgeedaald... In Londen zult ge heerschen...!»

Mary was bij die donkere voorspiegelingen van geluk, bij de opening van het prachtig verschiep medegesleept... Zij dacht er aan, dat Charles óók in Londen zoude komen, dat zij dan met hem daar gelukkig konde zijn, dat zij, zoo verheven geworden als haar kavalier het haar afmaalde, Charles dan veel nader zoude staan, ja boven hem misschien wel geplaatst zijn, en wat hij om harentwille niet zou willen, zou zij om zijnentwille gaarne doen — zich vernederen en hem tot zich opheffen. Onschuldig kind, dat de hand zoo gerust uitstrekt naar een bloem, daar zij den adder niet bemerkt, die er onder verscholen ligt!

Mary voelde zich reeds erkentelijk jegens den man, die het ideaal, dat hij in haar had opgewekt, werkelijk wilde. Zij gaf er blijk van, door hem met haar minnelijke oogen zoo warm aan te starren, zoo warm, dat George er zich in bedroog en den arm om haar *taille* slaande, zich tot haar overboog, om zich in die oogen te beter te kunnen spiegelen, en wellicht het verbond der vriendschap met een kus te bezegelen. Mary wrong zich echter uit zijne omhelzing los; en toen het haar gelukt was bloosde zij minder om 's vreemden vermetelheid, dan wel om hare kinderachtige schuchterheid, die

eene betuiging van vriendschap voor een te groote vertrouweljkheid had aangezien. Zij trad hem daarom na eene wijle weder nader en lei zelve haar arm op den zijnen, waarbij hij een houding als overwinnaar aannam.

Hij zou voorzeker ontwaard hebben dat hij, de *roué*, zich door haar eenvoudig bedroog, indien in de verte niet zijn of haar naam ware geroepen geworden. Lomper kon de storing niet zijn dan in dezen oogenblik.

»Sir! Mary!» klonk het dichter bij en weldra sloeg Dirk Jansz. den hoek van den weg om, waar zij zich bevonden. »Sir! de prijs wordt uitgedeeld, laat Sir Henry u weten,» zeide hij hijgend, zoo als de bedaarde man schier nog nooit had gedaan.

»Naar den Satan, kinkel!» bromde George, hem met gefronste wenkbrauw aanstarende.

»Mag ik u den kortsten weg wijzen, Sir? Ge schijnt dien straks niet gegaan te zijn... Mary vergat zeker u dat te zeggen...»

»Ik kan begrijpen, dat gij altijd naar den grond kijkt en u in den weg dus nooit zult vergissen,» zeide George wrevelig.

»Juist, Sir! en ik struikel daarom ook zelden,» zeide Dirk Jansz. nuchter.

Middervijl waren zij den kortsten weg ingeslagen, waar zij Charles in de verte zagen aankomen. Toen deze hen bemerkte, bleef hij een oogenblik stilstaan, vervolgens ging hij hen te gemoet, eindelijk keerde hij terug. De weifeling teekende de ongerustheid van zijn binnenste. Hij had ten laatste verlof ontvangen, zich van zijne ouders te verwijderen. Hij had toen Mary en George gezocht, die arm in arm zich hadden verwijderd, zoo als Anne en de Kapellaan hem zeiden, die stokstijf naast elkaar stonden alsof ze elkander bewaakten. Charles voelde bij die mededeeling eene ongekende aandoening. Het was een gevoel van afgunst jegens George, die dadelijk vertrouweljk was met Mary waartoe hij jaren had noodig gehad. Maar George moest óók meer zijn in haar oog! Hoe hooger de vreemde steeg, hoe dieper hij daalde. Toch woog de bewondering voor den gast zwaarder dan zijne afgunst. Iets wenschte slechts zijne ijdelheid: dat hij óók in Londen ware opgevoed, dan zoude hij ook kunnen zijn zoo als die vreemde, die alles scheen te kunnen en te kennen... Zoo zwierf hij een tijd lang om, tot dat Dirk Jansz. hem in het oog kreeg en met hem een praatjen aanknoopte, eerst over den wedstrijd, die meer en meer ter gunste van Jack neigde, toen over Mary, die hij nergens meer zag. Het gaf Charles lucht dat hij met bitsheid van haar verdwijnen konde vertellen, waarop Dirk Jansz. hem voorstelde het paartjen terug te gaan halen, hetgeen, zoo als we zagen, geschiedde.

»Arme bloeden!» mompelde de koude Hollander, toen hij Charles eindelijk met Mary, die altijd nog door George werd vastgehouden, zag voortwandelen, »Arme bloeden! het is maar goed dat zij van elkaar gaan!»

»Waar is Mylady?» vroeg George, toen hij een

oogenblik later bij Sir Henry aankwam, die in het midden van den schutterskring stond en den prijs aan Jack uitreikte.

»Zij achtte het feest afgelopen, al heeft zij er u niet gezien, Sir!» riep de gastheer eenigzins verbolgen uit.

Weldra echter was de drift van den goedgestemden landheer onderdrukt.

»Wel verdoemd, Sir! had zij weinig geduld, gij hadt weinig haast. Maar wie hebt ge daar? Dag, Mary! Hebt gij onzen gast zoover doen afdwalen? Nu, beste meid, kleur maar niet!» zeide hij, haar zeer gemeenzaam op de wang tikkend.

»Sir! hebt ge moeder Anne ook gezien?» vroeg zij bedeesd en angstig om zich heen ziende.

»Ja, die is bezig mijn Kapellaan ten val te brengen... Hier, Eerwaarde!» riep hij, en Zijn Eerwaarde haastte zich te komen, en dat wel met zoo veel spoed, dat moeder Anne den wedloop, waartoe hij haar verplichtte, moest opgeven.

»Moeder! zullen wij teruggaan?» vroeg Mary.

Sir Henry, die de vraag hoorde, wilde daarvan niets weten. Zijn gast wilde hij zoo veel genoegen aandoen als hij kon, en het grootste genoegen voor dezen was, dat wist hij, het bijzijn dier deerne.

»Gij heb het ver gebracht, Mary!» fluisterde Charles haar in het oor; scherp was de stem haars speelnoots. Waarom ontstelde zij niet, of raakte haar 's jongelings toorn niet? Waarom kwam zelfs een gevoel van vreugde in haar binnenste op? »Hij heeft mij dan toch lief!» Die gedachte was bij haar opgerezen, bij de bitsheid van 's jongelings gezegde.

De kroes was lustig rondgegaan en de vrolijkheid tot den hoogsten top gestegen. Eenige paren waren den nationalen rondedans begonnen — een andere mocht er op het gebied van Sir Henry niet worden ingevoerd, daar het bewuste boek van Koning Jakob slechts van dien dans gewag maakte. George sprak er van tot Mary, om er aan deel te nemen. hetgeen echter door haar met eenige heftigheid werd geweigerd, waarbij Sir Henry prevelde van puriteinsche huichelarij en Charles den tot dusver gelukkigen mededinger met een zegevierenden blik aanzag. Het onderhoud werd echter afgebroken door de komst van Jack, die Sir George de afspraak kwam herinneren. »Gij wildet u met mij meten, Sir! Hier ben ik!»

»Dat is ook waar. Lief kind, gij blijft toch hier? De schoonheid kroone de dapperheid.» In een oogwenk lagen hoed en mantel op het gras. Dick, die elken volkshoop schuwde en zich alleen nog maar te midden der vrouwen waagde, haastte zich ditmaal op 's meesters wenk de noodige diensten te verrichten. Weldra stonden de meeste der aanwezigen weêr om het kampveld gestaad. In ieders oog las men spanning en verwachting.

»Wat zal de prijs zijn?» vroeg Jack.

»Die boog.»

»Dat is goed, als gij overwint, Sir! maar wat, indien ik het doe?»

»Kies dan wat ge wilt en ik geve kan.»

»Goed, Sir!»

»En hoe zal de strijd plaats hebben?»

»Als het u goed dunkt zullen wij doen wat onder ons, die geen kinderen zijn, een goeden naam heeft. Nol!» zeide hij tot een zijner medgezellen, »de shilling op stelten!»

Een stok van een halven duim in doorsnede werd stevig in den grond geplant; op het boveneinde werd een shilling bevestigd, vast genoeg om niet weg te vallen bij een stoot tegen den stok en tevens los genoeg, om door de pijlspits in haar vaart te kunnen worden medegenomen.

»Het gemakkelijkst, Sir! is de shilling er af te schieten, het moeilijkst dat voor de tweede maal te doen door den pijl in hetzelfde gat te drijven, dat de eerste schieter gemaakt heeft,» zeide Jack, Sir George zijn hoed aanbiedende waarin twee loten lagen.

»Het laatste zal wel onmogelijk wezen, man!» hernam de ander het getrokken lot beschouwend, dat hem het eerste schot toeweest.

De afstand werd op dertig schreden bepaald; beiden begaven zich naar de aangewezen plaats. Stelden allen belang in den wedstrijd, niet het minst Charles en Mary; deze beiden echter met geheel verschillende gewaarwordingen. Gene wenschte den gast een volkomen nederlaag toe, en maakte zich beangst dat de blinde fortunin den onbeschaamden indringer begunstigen zoude; deze gunde den *courtoisen* geleider van straks een volslagen overwinning tegen over den onbeschoften en ruwen Jack van wien zij als bij instinkt een afkeer voelde. George scheen er zich weinig om te bekreunen hoe en wat men van hem dacht: hij was allen en alles vergeten, en spande met den meesten ernst den boog van Charles; hij doelde, doelde lang en schoot. Toen de pijl wegsnorde kon de menigte, en Sir Henry het minst van allen, geen kreet onderdrukken; spoedig werd die echter achtervolgd door een luid gejubel, zoo als men den gantschen dag nog niet gehoord had, want de pijl had de shilling medegenomen. George boog zich bevallig voor de verzamelden, wierp een handkus toe aan eenige der naastbijstaande meisjens en een driewerf herhaalde aan Mary. De bevalligheid zijner manieren bleef zelfs bij die onbeschaafden niet onopgemerkt. »Dat is een meester in het vak!» lispelde Mary, die bij Georges tedere begroeting zich half achter Charles verborg. Deze andwoordde niet; hij wendde het hoofd af, om haar de tranen in zijne oogen niet te doen zien, de tranen, die hij niet terug konde houden, hoezeer hij er zich ook, en terecht, over schaamde.

Jack, die met de grootste kalmte den uitslag had afgewacht en van tijd tot tijd als om zijne onverschilligheid te toonen, luidde had gegeeuwd, veranderde van houding toen het schot was gedaan. Hij wisselde eenige woorden met een van zijne medgezellen, die naast hem stonden en trad toen op George toe, voor wien hij even zijn hoed aflichtte. »Sir!» zeide hij, »daar was tot nog toe in Engeland maar een buiten mij die dat kon.... dat was de Hertog van

Buckingham, Sir!" Bij de laatste woorden zag hij George veelbeteekenend aan.

»Dus sta ik volgens u thands gelijk met den Hertog van Buckingham en met Jack Kemble, bijgenaamd Rooden Jack!" hernam George lachend. »Maar nu, meester! doe je best als de boog je lief is! Wat zal het zijn als ge doet wat ik deed?"

»Dan zullen we een nieuwe proef moeten afleggen en den stok tien schreden verder plaatsen en zoo vervolgens. Maar het is nog zoo ver niet, Sir! Ik zeide u bij het begin reeds, dat de shilling nog eens vallen kon. Mijn pijl zoekt het door u geschoten gat op."

»De verdoemde blaaskaak!" hoorde men met de basstem van Sir Henry uitbrengen, en een luid gelach werd gehoord ten blijke van instemming met het gesprokene.

»Geefte ge mij de overwinning, indien een der aanwezigen op veertig schreden de shilling in de hand houdt en ik dien wegschiet? Sir Henry zal mij mischien wel de eer willen aandoen om het geldstuk vast te houden," zeide Jack.

»Ben je dol, man!" riep de verontwaardigde gastheer uit.

»Ik neem het ook niet aan," viel George in. »Ik ben veel te begeerig om te weten, hoe de duivels-kunstenaar het gat in de shilling zal weten te treffen."

»Zoo als ge wilt, Sir!"

Jack spande den ouden onoogelijken boog, waarmede hij gekomen was en den sierlijken had gewonnen. De hoofden bogen alle voorover en staken naast elkaar. Geen geluid werd vernomen dan het popelen der dorre bladen, die hier en daar aan de eiken takken door het zich verheffend windtjen zacht werden bewogen. Eer men het nog verwachtte ging de pijl af. Hij was met een geweldige kracht van het peeskoord gedreven en nam de shilling mede. Het scheen in den aanvang hetzelfde kunststuk dat George had gedaan en wekte geene verbazing op. Charles was echter den pijl achter na gesneld en hief dien, onder het wuiven van zijn hoed in de hoogte, en toen hij in den kring kwam, liet hij Sir Henry en allen zien, dat Jack werkelijk het schier onmogelijke bereikt en zijn pijl in het gat gedreven had, door het vorige schot gemaakt.

»Gij zijt mijn meester, man! Weinige kunnen er roem op dragen dat te zijn!" zeide George koeltjens. »Gij behoudt den boog en moogt kiezen volgens afspraak. Bedenk u goed."

»Ik behoeft mij niet te bedenken. Ik heb straks al gekozen. Sir! Ik wenschte dien ring."

»Hoe!" riep George in verbazing uit. »Waarom juist dien ring? Honderd pond is meer, en ik kan je die geven. Of denkt je me arm, man?"

»Ik geloof, dat ge zeer vermogend zijt, Sir! Maar ik ben niet geldzuchtig. Ik heb uw woord, Sir! wat ik vroeg zoudt ge mij geven."

»En ik geef je wat je vraagt," zeide George den ring, met kostbaren diamant en van binnen met zijn naameijfer voorzien, van zijn vinger nemend. Toen hij het kleinood overgaf boog hij zich tot hem

over en fluisterde hem toe: »Gij hebt daarmee een bedoeling."

»t Kan zijn dat ik een aandenken van u wensch, Sir!" hernam Jack koel, die daarop even groette, een korte dankbetuiging tot Sir Henry richtte en heenging.

»Het spijt me een quarter tarwe, dat ge den prijs niet haaldet," riep deze de hand op den schouder van den gast leggend, »maar toch blijft het eerste schot een meesterschot... Beter leermeester en voorganger kan ik voor mijn jongen niet wenschen....! Maar je gorgel zal wel droog wezen, vriend! Zullen we den Kapellaan nog eens in den kelder doen duiken? Je verdient, bij me ziel, een hartigen dronk!"

Beiden verlieten onder algemeen gejuich de weide, en dat gejuich, dat vooral George gold, getuigde hoe gaarne men hem de zege gegund had.

Charles had zich gehaast de blijde mare van Jacks overwinning aan Mary mede te deelen. Sir George had een meester gevonden: »hij muntte toch niet boven allen uit!" zeide de jonkman triomfeerend.

»Toch is hij een ridder, die juist niet met den boog overwinnaar behoeft te zijn om dat te blijven, Charles!" zeide Mary. »Ge zijt van avond zoo zonderling!" voegde zij er bij, voorbijziende dat zij het zelve mede was.

»Zoo ik het ware, wie zou daarvan de schuld zijn!" zeide de jongeling heftig. »Ik ben zeker wel een nietige knaap geworden, sedert ge met dien pronker gesproken hebt. Vroeger zocht ge mij altijd met de oogen bij het een of ander spel..."

»Charles! die opmerking....! Indien ik het ooit deed, het geschiedde tot uw best," was het wel wat wanwys antwoord, dat echter in verwarring gegeven werd. Boos was zij niet, hoe hard 's jongelings woorden ook klonken; boos kon zij niet worden. Altoos zachter werd haar toon, hoe meer hij zich tegen de meerderheid van George verzette: eene meerderheid, die hij in zijn hart erkende, maar die hem in hare oogen nog meer verkleinen moest.

Moeder Anne was met beiden opgewandeld, den weg langs naar Hollis' woning. Zij hoorde den twist eenigen tijd aan, maar begreep eindelijk tusschen beiden te moeten komen. Het bleek echter onnoodig; want toen Mary Charles, die haar beschuldigde van lichtvaardigheid, zoo duidelijk gebleken bij hare afdwaling met den vreemde, te gemoet voerde dat hij had kunnen voorkomen wat zoo sterk door hem gelaakt werd, zoo hij slechts vroeger haar genaderd ware: toen zij hem op hare beurt al de kleine grieven mededeelde, die zij jegens hem had en tevens te kennen gaf, dat zij dien vreemde, hoe ridderlijk en hoffelijk hij ook ware, toch niet boven den vriend harer jeugd stelde, die veel meer goeds had, ja zelfs dat zij dien vreemde niet kende en ook niet begeerde te leeren kennen, toen was zijn kwade luim geweken, toen drukte hij haar de hand en bekende dat zijn neerlaag bij den prijskamp de schuld van alles was, dat die hem jaloersch had doen zijn op Sir George, wiens partij hij nu zelfs tegenover Mary nam, den vreemdeling, dien hij nu zelfs verdedigde, ja als zijn

voorbeeld voortaan zou gaan beschouwen. En het was vreemd! Toen de verzoening op deze wijze had plaats gehad, werd Mary meer in zich zelve gekeerd dan zij den gantschen avond geweest was. Moeilijk werd het haar, die zijne bitse woorden zoo geduldig had aangehoord, zijne teruggekeerde vrolijkheid te verduren; en nauwelijks beantwoordde zij den hartelijken groot, waarmee hij aan den drempel harer woning afscheid nam.

Toen zij binnentrad en zich alleen wist in het hokken, dat haar slaapkamer heette, drukte zij het gloeiend voorhoofd tegen de ijsskoude vensterruitjes en prevelde zij: »Zelfs verkondigde hij den lof van dien vreemde tegenover mij! Neen, ik moet Charles niet meer zien.»

IX.

Charles waudelde den weg in boter luim terug, dan hij dien op gegaan was. Mary had veel invloed op hem, meer dan eenig ander, want hij had haar lief. Hij zou het ieder verzekeren, aan Sir Henry en Lady Digby, zoo wel als aan allen, die het maar hooren wilden: en zoo hij het aan de beide eersten nog niet gezegd had dan was het alleen uit vreeze, dat de een hem bespotten, en de ander hem laken zou om zijn omgang met een lage deerne. Hij had haar lief! Beteekende dit, dat het hem behoefte was zich in haar oogen te spiegelen, zich zelve te verliezen in haar, de innigste gedachten zijner ziel over te storten in de hare, zich verlaten te gevoelen als hij niet met haar was, in wie en door wie hij eerst recht de waereld rondom zich leerde kennen en waardeeren?

Indien wij het hem konden vragen, hij zou tot zelfs de vraag niet verstaan en ons ten antwoord geven, dat hij haar lief had en het toonen wilde door op den eersten zonnigen dag met haar de geliefkoosde plekjes in den omtrek te gaan bezoeken, voor haar onder den hevigsten regen met den hengel gewapend uit te gaan, om haar de geliefkoosde visch te bezorgen, of onder een sneeuwjacht met het jachtroer gewapend haas en konijn te gaan verrassen, en beide aan haar voeten neer te leggen. Charles, hoe ontwikkeld ook naar het lichaam, was naar den geest nog een kind. Hij zoude het nog meer zijn geweest, indien hij Mary niet op zijn weg had ontmoet, Mary, die, zoo als wij weten, hem van den rijkdom harer kennis, van de ontwikkeling haars geestes, had pogen af te staan. De strenge kalvinistische prediker mocht de aarde ook veroordeelen als in de zonde te liggen en haar beschouwen als het tranendal, dat naar het echte vaderland daar boven leidde, hij had praktischen blik genoeg gehad, om te weten, dat geloof zonder kennis wel een vast, maar een dom geloof was, en wist — hetgeen missehien nog zwaarder bij hem woog — bij ondervinding, dat, bij gebrek aan kennis van de eenig ware leer, de ketterij van de Kerk van Engeland al licht het hart zijns kinds zoude kunnen

overmeesteren. Bij de vatbaarheid, haar door de natuur geschonken, ontwikkelde de studie des bijbels, waartoe haar vader haar aanspoorde, haar ook nog langs andere zijden dan haar vader zelfs noodig had geoordeeld. Haar oordeel was gescherpt door het te slijpen op de twistvragen der eeuw, en het werd weldra toegepast op nog andere vragen dan deze.

De adellijke familie, die op Hallam-Castle woonde, de trouwe volgster en dienaar der Engelsche Kerk, in wie zij de volmaaktheid Gods op aarde neerge-daald aanschouwde, had den eenigen telg anders opgevoed. Zij had eigenlijk, schoon den knaap in den persoon van den Kapellaan een opvoeder was gegeven, aan de natuur het voornaamste beleid toevertrouwd en er alleen voor gezorgd, dat Digbys erfgenaam kennis ontving van twee wetten, onveranderlijk als die der Perzen, namelijk: het goddelijk recht der Stuarts en de volstreckte waarheid der Engelsche Kerk. Verder wenschte Sir Henry dat zijn zoon een man zou worden, die des gevorderd de kracht zijns arms aan zijn Koning zoude kunnen leenen, en, indien de klassieke leeftijd van zes en twintig jaren was bereikt, waarop ieder Digby gewoon was geweest te huwen, zich een vrouw zoude kiezen, die hem gezonde telgen schenken kon. Daarom ging hij zijn zoon voor in het hanteeren van musket en zwaard, in jacht en visscherij, in paardrijden en rennen. Mylady, die daarin volkomen met haar gemaal overeenstemde, of liever, die haar gemaal op dit punt, even als op alle andere, met haar had doen overeenstemmen, wilde bovendien, dat Charles zich niet te vroeg in zijne waardigheid gevoelen, zich niet te vroeg onafhankelijk mocht denken, hetgeen licht het gevolg zoude kunnen zijn van de richting, die Sir Henry in zijn opvoeding volgde. Zij leidde hem daarom in eene strenge gehoorzaamheid op. Nog meer overtuigd dan haar gemaal van de voortreffelijkheid van den adel tegenover de altoos trotscher en krachtiger wordende Gemeenten, en vooral overtuigd van de ontzachelijke hoogte, die de Digbys verdienden in te nemen, had zij langzamerhand zich met hare begrippen zoo zeer vereenzelvigd, dat zij geïndigd was te gelooven, dat de voortreffelijkheid van den adel in de Digbys, en de hooge waarde van deze zich in haar had saâmgetrokken. Het had haar, van nature zoo edel en rechtschapen, een schijn van kilheid gegeven, die zelfs haar eniggeboren, dien zij lief had als zich zelve, van haar verwijderde.

Zij moest van hem blinde gehoorzaamheid eischen, want alleen door een slaafsche opvolging van hare wenschen kon hij worden wat hij in hare oogen worden moest.

Indien Charles niet het heerschzuchtige van haar karakter had gehad, dan zou hij wellicht als het riet voor den wind gebogen en geknakt zijn; indien hij daarbij niet tevens een deel van het levenslustige, het sanguinische temperament zijns vaders had ontvangen, dat plotseling kon opruiscen, maar om even snel weder neder te slaan, hij zou in ver-

zet zijn gekomen tegen de ouderlijke macht. Thands onderging hij, hoewel onwillig, den invloed dier ouderen, te onwilliger naarmate hij meer met Mary verkeerde, door wie hij het eerst leerde begrijpen, dat de kennis die hij opdeed niet voldoende was, om hem edelman te doen zijn, door wie hij tevens leerde inzien, dat vader noch moeder hem die kennis konden doen verkrijgen. Hoe meer hij dit begreep, des te meer hechte hij zich aan Mary met eene liefde, zoo als slechts de weetgierige leerling voor den wijzen leermeester voeden kan. Vandaar dat zijne liefde dikwijls zulk een bepaald karakter van zelfzucht aannam. Zij zou hem leeren wat hij niets wist; zij zou hem leiden waar hij niet alleen kon gaan; en, zooals hij dacht, was er dan in al zijne behoeften voorzien, waren dan al zijne wenschen bevredigd. Hij bemerkte niet, dat zijne gids nog iets anders voor hem wilde zijn; hij gevoelde en dacht niet, dat ook hij dit zoude kunnen wenschen. Het eenig echtbaar dat hij kende waren zijne ouders, en beider verhouding was veel minder innig dan de zijne nu reeds tot Mary was. Of hij haar niet zoude kunnen beminnen, zoo als zij het deed? Of er geenerlei kiem, hoewel thands nog onzichtbaar, in zijn hart bestond, die zich eenmaal zoude kunnen doen kennen. Hij had behoefte zich in het prismavormig glas, dat men waereld noemt, te spiegelen en zich daar in de meest verschillende vormen weerkaatst te zien; en dan, dan zoude hij zichzelf misschien kunnen leeren kennen.

De schemering viel reeds, toen hij de ouderlijke woning bereikte. Bij den terugkeer had hij zich allerlei luchtkasteelen gebouwd en zich aan de hand van George te midden eener groote onbekende waereld gedroomd. Er was echter iets, dat hem het geluk, hetwelk hij zich voorstelde, minder aantrekkelijk, het verschiet dat hij zich opende minder blijde maakte. Het was de gedachte aan de daarmee verbonden scheiding van Mary. Ten langen laatsten trad echter haar beeld voor al de andere, die zijne fantasie schiep, op den achtergrond: en mocht hare beeltenis nu en dan in zijne droomerijen weder naar voren treden, het was met den glimlach der goedkeuring en den blik van bewondering, waarmede zij hem zoude aanzien, als hij uit Londen gants veranderd en ontwikkeld was weêr gekeerd.

Toen hij den toren van Hallam-Castle weder in het oog kreeg, ontstond er echter nog een ander denkbeeld. Hij zou ook daarvan afscheid nemen, ook van hen die daarin woonden en aan wie hij — nooit had hij het als nu gevoeld — zich toch gehecht gevoelde. Hij was week gestemd, toen hij binnen kwam en door de half openstaande deur der benedenkamer zijne moeder bezig zag uit een kast, welke bijna nimmer open kwam, eenige kleedingstukken te voorschijn te brengen. Een geheime stem in zijn binnenste riep hem toe, dat de arbeid zijner moeder voor hem werd verricht. Hij kwam binnen en verwelkomde haar dan ook buitengewoon hartelijk. Zij zag even op en groette hem op haar gewonen toon.

»Ik had gewild, Charles, dat ge te gelijk met

Sir Henry waart terug gekomen. Sir George heeft herhaaldelijk naar u gevraagd. Ook hadt ge mij kunnen helpen in het ordenen van hetgeen ge moet medenemen.»

Die taal en die toon deden Charles terugschrikken; hij ondervond een gevoel alsof de warmgestoofde hand eensklaps in versch gevallen sneeuw werd begraven.

»Ik kon niet eer!» hernam hij wrevelig.

»De Kapellaan zag u wegdwalen met het kind van dien Hollis. Zeg de waarheid, Charles! lieg nooit: dat past geen edelman.»

»De Kapellaan zal het nog zoo ver brengen, dat ik hem den hals breek,» viel Charles heftig in.

»Zoo lang deze oogen open staan zult gij dit niet doen, kind! Maar het is een opwelling van drift die voorbij zal gaan, hoewel ik gewenscht had, dat gij haar hier hadt onderdrukt, hier, waar zij niet voegt. Ik moet u nog zeggen, Charles, dat de Kapellaan met u medegaat.»

»Moeder! Hij? Dan ga ik niet op reis! Ik wil niet bespot worden, ik wil niet...»

»Wij willen het zoo.»

»Moeder, ik bid u, zet het niet door, neen, om den wille van den Kapellaan zelven... het is een goed man, waar ik veel van houd...»

»Daarom gaat hij ook mede. Verzet u niet meer; het zou vergeefs wezen: uw vader en ik hebben het besloten.»

»Maar ge wilt dan toch niet dat ik verwelkomd worde met een schaterlach? Dat de naam van Digby...»

»Die staat te hoog dan dat hij door een trouwen dienaar iets zoude kunnen lijden. Wij willen dat ons kind niet alléén de wijde waereld inga...»

Die zijde van het vraagstuk had hij nog niet beschouwd. De laatste woorden, schoon op denzelfden toon van gezach uitgesproken, maakten toch indruk op hem en stemden zijn toon lager.

»Moeder, als gij 't voor uw kind doet, geef hem dan werkelijk steun, en zet uw plan niet tegen zijn wil door.»

»Sir Henry en ik weten het best wat uw wil moet zijn.»

»Neen, dat is niet waar!» riep hij weder heftiger. »Misschien weet ge wat Mr. Charles Digby, maar niet wat uw kind past.»

»Zwijg; die woorden voegen u niet tegen uwe moeder. Leert ge dat van de deerne, die ge naliept en die ik u liet naloopen, omdat ik dacht, dat het een goed tijdverdrijf voor u konde zijn...?»

»Moeder! zeg alles wat ge wilt, wat ge begrijpt, dat mij pijn kan doen en vernederen, maar geen enkel woord van haar, die zoo verre boven u staat...»

Hij voleindigde niet; hij hield op bij den straffen blik zijner moeder, die echter thands getemperd werd, zoo als hij dacht, door iets weemoedigs. Hij keerde zich om en wilde de kamer verlaten; hij bewoog zich langzaam voort in de hoop, dat zijne moeder hem terug zoude roepen, of hem een enkel

woord toespreken, en dan zou hij in hare armen zijn gevlogen. Zij deed dit echter niet en hij was reeds op den drempel. Toch kon hij niet scheiden en daarom bleef hij daar een oogenblik staan. Hij zag haar, met hetzelfde gelaat als altijd, een groen fluweel wambuis opvouwen en met zorg inpakken, maar — was het schijn of werkelijkheid? — hare vingers daarbij trillen.

»Moeder, wie droeg dat prachtig kleed? Ik zag het nog nooit,» zeide hij schoorvoetend haar nader tredend.

»Uw vader droeg het toen hij trouwde.»

»En waarom komt het nu eerst te voorschijn?»

»Het was voor uwe bruiloft bestemd; maar de reis, die ge thands gaat ondernemen, kan voor u zijn wat anders het huwelijk ware geweest: eene geheele verandering. Daarom voeg ik het bij al hetgeen gij moet medenemen. Ik hoop, zoo dikwijls gij het draagt, dat gij u te binnen brengt, wie het 't eerst heeft gedragen en wanneer hij het deed.»

»Moeder!» zeide hij, naast haar tredend en zijne hand op de hare leggend. »Moeder dat beloof ik u.» Hij nam de broek die er bij behoorde even op, en voelde eene ongewone zwaarte. In den zijzak stak een wichtig rollentjen, dat er uitviel en daarbij toonde wat het inhield: gerande, ongesnoeide kroonen. Charles begreep wat dit beduidde; het was geld, door zijne moeder zeker sedert jaren, want zoo veel zilver was er niet dikwijls in de schatkamer der familie, bespaard voor hem. Dit onverwacht blijk van liefde en moederlijke zorg trof hem: de oogen schemerden; in de vervoering sloeg hij den arm om haar hals en kuste hij haar hartelijk:

»Lieve, beste moeder! gij hebt mij dan toch wél lief!»

En zij, de altijd strakke deftige vrouw, liet thands ook die strakheid en deftigheid glippen, drukte hem aan haar borst, maar voegde er toch op den toon des verwijts bij: »Hebt ge er ooit aan getwijfeld, Charles, mijn kind!»

Samen kwamen zij eenige oogenblikken later boven, waar Sir Henry en zijn gast bezig waren de geneuchten van de jacht te bespreken, en zich van tijd tot tijd verpoosden, om den roemer met tintelenden klaret, die door den Kapellaan uit den kelder was opgedoken, te ledigen. Deze had zich eerbiedig in een hoek van het vertrek in het donker teruggetrokken, misschien wel uit vrees om weder tot drinken te worden uitgenoodigd, waarvan hij thands echter geen gevaar had geloopt, daar Sir Henry een maar al te krachtigen medehelper in zijn gast vond. Op de plek, waar zijne bescheidenheid hem heen had gedreven, had de slaap hem overmand. De veelvuldige bemoeiingen van het feest hadden hem afgemat en luide gaf zijn gesnork te kennen, dat de natuur bezig was het afgeloopen raderwerk weder op te winden. Juist had hij daarvan een maar al te luid bewijs gegeven, toen moeder en zoon binnentraden. Dit, gevoegd bij de grove stem van Sir Henry, die hem

pogde te wekken, deed hem opschrikken. Minder de ruwe berisping van Sir Henry dan wel het sarkasme, dat uit de oogen des vreemden straalde, deed den arme pijn; maar het ergste, iets vreeselijks, wachtte hem nog. Nadat de veelbesproken reize weder ter sprake kwam en Mylady had medegedeeld, dat zij zich gehaast had het noodige te regelen, om den wensch van Sir George tot spoedig vertrek te gemoet te komen, verklaarde deze verrukt te zijn door het onthaal hem te Hallam-Castle ten deel gevallen, en zeer gaarne nog eenige weinige dagen de gulle gastvrijheid te willen genieten, voor het minst, indien hem die gastvrijheid nog langer kon worden verleend. Sir Henry zag daarop zijne echtgenote aan, die statig neeg en hare verrassing betuigde en ook hare vreugde; evenwel, hoewel zij het niet uitsprak, bleek de eerste grooter dan de tweede. Sir Henry gaf hem echter de volle hand en verzekerde hem met een krachtigen vloek, dat niets hem zooveel genoegen kon doen.

Slechts Charles toonde zich nedergeslagen; hij verlangde zoo met koortsig ongeduld naar de verwezenlijking van het plan, dat hem reeds gedurende een etmaal geheel had vervuld. De Kapellaan had het ongeluk zich glimlachend in de handen te wrijven, waarbij de lange magere vingers kraakten.

»Sir, onze eerwaarde vriend doet het óók genoegen dat ik nog hier blijf,» zeide George.

De eerwaarde vriend knikte eenigzins verlegen en noemde half binnen 'smonds den naam van zijn pupil, zoodat het wel bleek, dat hij waarlijk zijn plaaggeest niet bedoeld had.

»Nu, bij Charles zult ge lang genoeg blijven,» viel Sir Henry in, »want ge gaat met hem meê.»

»Mag ik hem brengen tot Leeds?»

»Verder nog, zooals ik je gister avond reeds vertelde; gij gaat zelfs naar Londen en blijft er.»

De Kapellaan sperde de oogen en den mond weder wijd open, hetgeen, zoo als we weten, meer zijne gewoonte was bij het vernemen van verschrikkelijke dingen.

Hij schudde met het hoofd en bracht eindelijk met moeite uit:

»Neen... dát... kan niet!»

»Het is zoo besloten!» zeide Mylady vast, die daarmêe den storm hoopte te bezworen, welke, naar het gelaat van Sir Henry te oordeelen, dreigde los te barsten.

De bui scheen wel eenigzins af te drijven, toch, kon zij ondersteld worden nog niet geheel verwijderd te zijn bij de bitse vraag van Sir Henry:

»Waarom kan dat niet?»

»Het zou niet aangenaam zijn aan... Sir George!» stamde hij; hij meende eigenlijk Charles, maar wilde dien niet in den twist mengen, en hem tot eene gehoorzaamheid hooren vermanen en dwingen, die, hij wist het maar al te goed, den jonkman zoo zwaar viel. Had hij ook gedacht dat de afleiding hem weinig zoude baten, tot zijne groote vreugde bleek het spoedig, dat hij zich ditmaal

vergist en in Sir George een bondgenoot gevonden had.

»De Kapellaan heeft gelijk!» zeide hij hoffelijk tegen Mylady buigende. »Ik zou hem geene plaats weten aan te wijzen die hem paste. Zijt ge er op gesteld dat Charles onder de leiding van een geestelijke blijft, dan zal hij de mijne kunnen ontberen. Mylady!» De laatste woorden werden met een hoogheid uitgesproken die haar beleedigde. Zij klemde echter de lippen op elkander, om het woord dat er op zweefde niet te laten doorgaan. Dit kleine voorval gaf den gantschen avond eene gedwongenheid aan het verkeer. Lady Digby was strakker dan ooit en bejegende haar gast met beleefdheid, maar die zij zoo koud mogelijk maakte door geenerlei voorschrift der etikette te verzuimen.

Zij vertrok spoedig na den avondmaaltijd met Charles, weldra gevolgd door den Kapellaan, die hij langer vertoeven eene herhaling van het tooneel des vorigen avonds vreesde.

Toen Sir Henry en George alleen achterbleven, werd het onderhoud weder levendiger; de oogen van beiden begonnen te glinsteren, de wangen van Sir Henry purper, die van Sir George hoe langer hoe bleeker te worden, tot dat ten laatste, even als den vorigen avond en zoo vele andere avonden, de *Steward* werd geroepen, om Sir Henry en toen Sir George ter slaapkamer heen te leiden.

De laatste vond daar zijn dienaar, die hem gants niet vrolijk verwelkomde en wrevelig vroeg, wanneer zij dit nest toch verlaten zouden.

»Misschien nooit,» klomk het antwoord. »Zeker nog in lang niet Dick, ge hebt waarachtig een goede smaak! De deerne is heerlijk...»

»Ik wou dat ze hier allen leelijk waren als de heksen... Het is hier om je dood te treuren, als je niet vóór dien tijd goeden nacht moet zeggen door het mes van Rooden Jack: want dat die iets in den zin heeft is zeker...»

»Dat geloof ik ook. Welnu, zoek goede vrienden met hem te worden en hem uit te hooren. — Het zou mij niet verwonderen dat zijn broertjens in Londen hem den bal toekaatsen.... Niet waar? toen jij nog meê deede had de bende immers overal vertakkingen en deelde men een rijken buit altijd broederlijk van Wales tot aan York ... Bedaar, man! ge hebt immers het pardon van Zijne Majesteit? Maar dat hebt ge door mij en indien ik het wil, dan bestaat het niet meer, en blijkt het vonnis alleen geschorst te wezen om later te worden uitgevoerd. Die herinnering is noodig. Dick! zij zal je beenen wat leniger maken als ik wil dat ge ze bewegen zult — Dus Rooden Jack opgezocht, hoor! en geen twist meer gemaakt in den omtrek...! Na deze vaderlijke vermaning kunt ge je avondgebed gaan doen...!»

Dick waagde het niet een enkel woord meer te spreken; hij stak de pit aan, die in een klomp was zich bevond, drijvende op het water van een glazen vaas, waarna hij dieper boog dan gewoonlijk en zijn slaapstede opzocht.

Weldra lag de meester in een diepe rust, en droomde Dick van een stapel nieuw gemunte guinjes, die hij na vele gevaren en belemmeringen eindelijk uit den buidel van zijn meester in den zijnen had weten te tooveren... De gelukkige trouwe dienaar!

X.

Het was een droeve voormiddag. Even als op den dag, dat wij het eerst kennis met de twee reizigers maakten, viel er een dichte aanhoudende regen, die de zandwegen onbegaanbaar maakte en neerdrupte uit dikke grauwe en grijze wolken, welke de schuinsche stralen der novemberzon onderschepten. Eentonig lekten de dikke regendroppels van tak tot tak, tot ze eindelijk zich vereenigden met de plassen, die zich gevormd hadden op de verdorde bladeren aan den voet van het eiken kreupelbosch, waar langs de weg naar Hallam-Castle heen voerde. Sir George scheen, in zijn Mantel gedoken, den rogen niet te achten, en zelfs met luchtigen stap over den weeken grond heen te glijden. Waarom zich in dit weder naar buiten in het somber landschap gewaagd, terwijl de uren daar binnen bij den wijden schouw en het knappend vuurtjen, voor het werpbord tegenover Sir Henry, zoo aangenaam konden worden doorgebracht? Voorzeker zou Sir Henry, die met zulk een dag jagen noch visschen kon, zich erkentelijk hebben betoond jegens den gast, die hem gezelschap hield en stellig een dubbele shilling tegen hem aan het werpbord zou durven houden; en die erkentelijkheid zou gebloken zijn bij het ontkurken van een groen glazen flesch, die slechts bij zeer bijzondere gelegenheden geopend werd en echten Hollandschen »sterken drank» inhield, door Dirkens, waartoe hij echter maar zelden kans zag, uit de Geunieerde Provinciën ingesloken. En niet alleen Sir Henry, maar al de huisgenoten, van de nog altijd wrokkende Lady Digby en den nog altijd bevreesden Kapellaan tot aan de jongste meid van de keuken zouden blijde zijn geweest, indien de gast thands gebleven ware, want dan zou Sir Henry voorzeker niet in zulk een kwade luim zijn geraakt. Hij had zelfs de heiligschennis begaan van de kavaliërs — de trouwe tochtgenoten van Zijne Majesteit Karel I — domme eenden te noemen, die zich hadden laten verschalken en hun bloed hadden gestort, om later daarom uitgelachen te worden door de burgers en burgeressen van Londen, die het slimmer hadden overlegd; hij was zelfs zoo verre gegaan, van de non-konformisten gelijk te geven tegenover de heerschende Kerk in verschillende leerstellingen, waaronder hij bijv. de litanie verstond, die hij vervelend vond en nooit meer wou hooren; hij had den *Stewart* met zijn stok gedreigd, omdat twee van zijn hazewinden losliepen, en zijn jager evenzeer, omdat er in de keuken zulk een geweld werd gemaakt, en was eindelijk, zijn eigen toorn moede, in den grooten leun-

stoel bij het vuur neergevallen, waar hij den Kapellaan mede deed nederzitten, om hem uit Robin Hood, den galanten middeleeuwchen struikroover, die den rijke beroofde om het den arme te geven, voor te lezen. Liever deed de Kapellaan dit nog, dan de lasteringen tegen de rechtzinnige Engelsche Kerk aan te hooren.

Voor het grootste deel was Sir George aan dit alles schuld, die bij het ontbijt had aangekondigd, dat hij in de nabijheid een bezoek had af te leggen en daarop, schoon Sir Henry hem de eere van zijn gezelschap had toegedacht, in alle stilte was vertrokken. Sir Henry was beledigd en wreekte zich op de onschuldigen.

George wist niet hoezeer hij misdreven had, maar wij betwijfelen het of het hem gedeerd zoude hebben, indien hij het hadde geweten. Hij was blijde ontslagen te zijn van het bijzijn zijns gastheers, dat hij dan ook op dezen tocht zeer goed konde ontberen. Het bleek toch weldra, dat hij den weg insloeg naar Hollis woning die hij, hoe naauwkeurig zij hem ook ware aangeduid, niet dan na aan een paar huisjens aangeklopt en aldaar inlichting te hebben bekomen, wist te vinden. De woning lag dan ook nog al achteraf in het gehucht, dat zeer onregelmatig was aangelegd.

Hij kwam door het kreupele hek, dat bij de ten deele omgevallen omheining voegde, op het erf, dat, zindelijker dan dat van al de andere boeren, den rijkdom van deze miste en de armoede van Jacob Hollis bewees. De mesthoop, die op andere erven, als of men er trotsch op ware die te bezitten, vlak onder de vensters lag, werd hier niet aangetroffen; de hooiberg was zoo hoog als een kleine heuvel, en in den met plaggen gedekten koestal lag maar éene koe. Jacob Hollis was verre van rijk, dat wist iedereen, maar dat hij niet nog veel armer was dan hij scheen, veroorzaakte op het kasteel algemeene verbazing. Daar buiten echter in al die hutten verbaasde men er zich niet over, want daar wist men, dat deze een schepel graan, die een ham, gene een half tiende van zijn schapenwol aan den trouwen herder der ware Gemeente onder het kruis bracht, om hem te doen blijven arbeiden in den wijngaard des Heeren.

George verbaasde er zich mede niet over. Hij zag om zich heen en vond het eene armoedige verzameling en een ellendige voddenmarkt. Zoo omzichtig mogelijk verreed hij de met water gevulde kuilen, en trad op de lage deur toe, die hij zonder te kloppen opende.

„Met recht een paerel op een mesthoop!” prevelde hij, toen hij een blik naar binnen had geworpen en daar, te midden van den hoogsten eenvoud — George noemde het de grootste ellende — Mary ontwaarde, die naast moeder Anne zat, en, even als zij, bezig was, eenig oud lijnwaad te herstellen.

Mary herkende den vreemden bezoeker het eerst en stond blozend op, terwijl zij hem stamerend welkom heette.

„Den Heer waarvan ik vader sprak,” zeide zij

fluisterend tot moeder Anne, die hem daarop streng en strak aanzag.

„Ik doe immers geen belet?” vroeg George diep buigende nader tredend, en een stoel nemend, op wiens rug hij den eenen arm lei, terwijl hij met den anderen den zwaren druipnatten mantel losmaakte en op den grond neêrwierp. De bevallige gestalte kwam in de houding, die hij had aangenomen, zeer voordeelig uit. Miste hij ook den prachtige ring aan den vinger, toch werd de blik op de blanke en fraai gevormde hand gevestigd; was de kleedij ook van zeer gewone stof en had de reiziger zijn goeden smaak bewezen door zich met geen pracht of praal te beladen, welke overbodig mocht geacht worden, de wijze waarop hij het alledaagsche droeg, deed dit meer dan alledaagsch worden. Dat gelaat mocht niet schoon zijn, het mocht een schijn van uitputting vertoonen, het had toch zulk een uitdrukking van rustig zelfvertrouwen en voornaamheid, dat het boeide en vooral den eenvoudige uit den omtrek van Hallam-Castle, die tot dusverre de boersche gezondheid op de wang van den edelman had gezien, met ontzach vervulde. Ook de beide vrouwen in Hollis' woning ondergingen den algemeen ondervonden invloed en ontvingen hem met eerbied, hoewel zij te oprecht waren om niet te laten doorschemerden, dat het bezoek zelf haar onwelkom was.

George scheen daarvan niets te merken. Hoffelijk boog hij zich, na de oude Anna even te hebben toegeknikt waarmee hij met haar dacht te hebben afgerekend, voor Mary, tot wie hij op vleienden toon zeide:

„Heeft mijne schoone gezellin goed gerust?”

„Voortreffelijk, Sir!” antwoordde moeder Anne.

„Het is waar, ook gij waart gister bij het feest, als gezellin van den Kapellaan. Het doet me genoegen, dat ge voortreffelijk gerust hebt, en geen droomen u hebben ontrust, zoo als mij.”

George had vermoed, dat wellicht tot hem een vraag zou gericht worden, maar geen der beiden vroeg iets. „Vergunt mij u in de houding te zien waarmee ge gewoon zijt een goed vriend te ontvangen. Ge staat zoo deftig tegenover mij, alsof ge mij vonnissen moest.” Beiden zaten neder, waarna hij haar voorbeeld volgde. „En wellicht,” ging hij voort, „moet ik u wel verzoeken de vierschaar te spannen, zij het ook niet over mijn persoon, dan toch over mijne droomen. Verbeeld u, lief kind, dat ik mij op eene donkere vlakke bevond, waar het alleen licht was op de plek waar ik stond. Om mij heen bleiden heerlijke geraniums.”

„Wat zijn dat, Sir?” vroeg moeder Anne, die tegen haar voornemen in begonnen was te luisteren.

„Bloemen uit het verre Zuiden, die heerlijk geuren. Welnu, die bloeiden rondom mij, terwijl een straal van rozewater uit een fontein, onder de bloemen verborgen, alles besproeide.”

„Rozewater, dat is immers een van de middelen waarmee de verloren vrouwen der wereld te Londen de zonde aanlokken?” vroeg moeder Anne.

»De vrouwen, altijd beneden de dertig jaar!» hernam George met een glimlachjen. »Maar Mary luistert geloof ik niet. Zij denkt aan geheel andere dingen en daar men niet denken en spreken kan te gelijk, ontzegt zij mij het genoegen haar te hooren. Gister was het geheel anders!»

Deze uitdrukking was boos; zij deed Mary geheel purper worden, terwijl moeder Anne haar met onderzoekenden blik aanzag.

»Ik ben te verlangend de uitlegging van mijn droom van u beiden te vernemen, om niet voort te gaan. Buiten den kring van licht en geuren scheen het mij ondoordringbaar donker; plotseling echter kwam uit die duisternis iets te voorschijn; het was een wandelende bloem, een heerlijke lelie, die zeker het licht opzocht en door het licht was aangetrokken; al de bloemen om mij heen bogen voor de lelie, en ik hoog mij ook, en een regen van rozewater druppelde op haar neder; het licht flikkerde hoe langer hoe helderder, en drong langzamerhand een gedeelte van het nog omringende duister weg; het deed mij nog een paar andere bloemen zien, die zich ook neerbogen voor de lelie... en toen werd ik plotseling wakker. Wat denkt ge van dien droom?»

»In de dagen, waarvan de Heilige Schrift melding maakt, zou er gewis een beduidenis aan te geven zijn, Sir!» hernam moeder Anne. »Maar neen, in de droomen der Godsmannen kwamen geen bloemen voor... Die kan men alleen vinden in het Babylon dezer dagen.»

»Gij meent Amsterdam, waar Jood en Christen samen huizen?» vroeg George.

»Neen, Sir! ik meen Londen, dat zich bevekt heeft met martelaarsbloed...»

»De Heer zij Zijner Zalige Majesteit genadig!» zuchtte George.

»Als ik van martelaars spreek, bedoel ik niet den Antichrist,» zeide moeder Anne heftig.

Mary kon niet langer zwijgen. Het gesprek nam een keer, dien zij gevaarlijk achtte. Zij had den droom zeer goed begrepen, en kon dit ook, daar het gesprek, den vorigen dag gehouden, haar tot sleutel diende. »Het doet mij leed, Sir! dat ge vader, dien ge zeker hier hadt verwacht, niet thuis treft; ik heb hem evenwel reeds van uwe erkentelijkheid doen kennis dragen...»

»Waarlijk? En wilde hij den raad van een vriend volgen?»

»Hij hoopt het u zelf te kunnen mededeelen.»

»Gij vergeeft mij toch de scherts van straks?» vroeg George zich tot moeder Anne keerende. Hij nam haar de hand die hij kuste, nog wel met een soort van ontzach, misschien omdat zij ruw en gerimpeld was. »Ik denk geheel eenstemmig met u, zuster! Ik schijn soms lichtvaardig voor wie mij niet goed kennen, maar opgevoed bij het ware Woord en gedrenkt met het levend water, voel ik mij dikwijls gekwetst door de aanraking der wereld, wier invloed ik maar al te dikwerf onderga; want men kan haar niet altijd weerstaan als men in haar midden woont. Had ik hier mijn tente opgeslagen,

de geest zou het vleesch kunnen kruisigen, maar nu... Ik weet waarachtig geen texten meer!» prevelde hij.

Moeder Anne zag hem verwonderd aan. »Dus zoudt ge waarlijk een lid der Gemeente zijn...?» vroeg zij argwanend.

»Een lid ben ik zeker. Of ik het echter altijd verdien te zijn, zuster! daaraan twijfel ik zeer.»

»Maar, als ge zoo ver u beproefd hebt en der zonde deelachtig hebt bevonden, waarom strijdt ge dan niet om haar af te sterven?»

»Omdat ik zwak ben, te zwak ben, goede zuster! En dat ik niet vertwijfel, het is omdat ik hoop op de genade... Gij hebt u straks voorzeker verwonderd, dat ik op dit uur en in zulk weder hier een bezoek kwam afleggen...»

»Ja, Sir!»

»Dank voor uwe oprechtheid. Weet dan, dat er op dit oogenblik in de kapel van Hallam-Castle dienst wordt gedaan, en ik, op het kasteel blijvende, daaraan had moeten deel nemen.»

»Werkelijk!» zeide moeder Anne, die hem een weinig meer begon te vertrouwen.

»En zou het dan zulk een groote zonde zijn geweest, om die dienst bij te wonen?» vroeg Mary schroomvallig, want zij was niet zeker of zij ook eene zondige opmerking maakte. Bij den knorrigen blik van moeder Anne voegde zij er nog bedeesder bij: »De Heere ziet toch alleen op het hart en niet op de offerande...»

»Kind! is dat een gevolg van uw omgang met die Bisschopsdienaars? Kan dat woord komen van de lippen van eene voor wie het ware manna nederdaalde? Zelfs hij, die ik dacht als zoo vele anderen, die zelfs erkent in de zonde te leven, maar met een berouwvol hart, hij gruwet er van! Indien hij niet te Jeruzalem kondet opgaan om te bidden, dan zou ik nog kunnen begrijpen dat hij 't te Gerizim deedt... maar er is voor u een Jeruzalem...! Misschien dat hij, te elfder uur, als ge wordt opgeroepen tot den gebede, door vreeze wordt teruggehouden en liever opgaat met de Bisschopsdienaars, waar ge naar de wijze der Heidenen...»

»Moeder! dus meende ik het niet,» viel Mary eindelijk in. »Ik bedoelde geen kwaad, waarlijk niet.»

»Maar moeder Anne heeft toch gelijk, u even een strafpredikatie te houden,» merkte George aan, wien het moeielijk viel zich te bedwingen.

»Sir! het maakt mij blijde dat ge zoo denkt. Hebt ge sedert uw vertrek uit Londen gelegenheid gehad eene samenkomst bij te wonen?»

»Helaas! neen, zuster! Maar ik verlang er naar... Ook daarom kom ik hier, om met Hollis daarover te raadplegen... Ik dacht eerst slechts weinige uren hier te vertoeven; thands nu ik ettelijke dagen hier blijve...»

»Hebt ge behoefte aan geestelijke voeding...? Welnu, heden avond...»

»Moeder!... er is doodsgevaar bij ontdekking...» zeide Mary angstig.

»Dus gij wantrouwt mij, dat grieft mij. Ach, ik scheen jegens u anders dan ik werkelijk was. Ja, gij moet mij wantrouwen. Zuster, zeg mij niets meer! Ik wil Mary niet beangst maken, ik, die mijn leven voor haar zoude willen zetten.»

Mary geloofde bijkans oog noch oor. De man, dien zij wantrouwde, hoewel zij hem geen vernuft konde ontzeggen en hem gaarne hoorde spreken, die het ideaal van man, voor zoo verre zij het nog had kunnen vormen, meer dan iemand verwezenlijkt had, die man zou een broeder der Gemeente zijn, zou dus werkelijk haar vader kunnen en willen helpen. Zij trad op hem toe en reikte hem de hand, die hij in de zijne vatte en drukte, en wel zoo warm en teder, dat zij even als den vorigen dag bloosde en ondanks zich zelve uit de geestelijke sfeer op de aarde nederdaalde.

»Neen, zuster! ik verlang niets meer te weten... het mocht mijne Mary beangstigen.» Hij zeide mijne Mary; de kennis was snel gemaakt, en zij dreigde nog sneller vertrouwelijk te worden... »Ge moet weten,» vervolgde hij, toen Mary de hand, die hij nog altijd in de zijne wilde houden, terug had getrokken en zich een weinig verwijderd had: Ge moet weten, dat ik om de goede zaak een reis naar Schotland heb gedaan om den moed van de oude covenanters ¹⁾ weder te doen herleven. Dit moest echter in het diepste geheim geschieden, en daarom heet ik nu voor ieder, ja zelfs voor u nog, George alleen. Gij begrijpt hoe ik van het verblijf op Hallam-Castle gruwe...»

»Maar waarom het dan verlengd?» vroeg Mary eenvoudig.

»Mary, Mary, welk een vraag! Voor de goede zaak zal dat noodig zijn. De Heer zal onze gebeden verhooren en ons uit onze Babylonische ballingschap eindelijk verlossen!» zeide moeder Anne.

»Mary is wel wreed jegens mij. Misschien blijft ik wel om harentwille, en leg ik mij om haar den omgang met de ruwe kavaliërs van het kasteel zoo lang op.»

»En is het ook om mijnentwil, Sir! dat ge Mr. Charles, den zoon van Sir Henry onder uw geleide naar Londen medeneemt?» vroeg Mary, terwijl zij de oogen neêrsliep en het stuk katoen, dat voor haar lag, losrafelde.

»Mary! Mary!» herhaalde moeder Anne verwonderd.

»Misschien doe ik dat óók om uwentwil, hoewel ik dit niet aanvankelijk bedoelde. Ik meende er onze zaak dienst mede te doen door een Digby mede tot de onzen te doen overgaan; maar om u dat alles uit te leggen, zou ik over staatkunde moeten gaan spreken, en tegenover u beiden noem ik dat een doodzonde.»

George vergat een wyl de rol, die hij had opgenomen. Anne zou er hem echter spoedig aan herinneren. »Ik volg u niet op de wegen, die de Heere u heeft doen kiezen,» zeide zij. »Ik bid alleen, dat gij het doel moogt bereiken. Maar, broeder! nu gij u zoo lang moet onthouden van de spijze des levens, en ge op uwen weg zelden gelegenheid zult hebben, het woord te hooren verkondigen, zal ik u een preëk geven van mijn echtgenoot, die de martelaarskroon verwierf. Het is een dierbaar woord en passend op uwe omstandigheden.»

»Moeder ik zal het halen; zeg mij waar ik het vinden kan!» zeide Mary, die reeds was opgestaan.

»Neen, gij kunt het niet vinden. Ik ben dadolijk terug.»

Zij klom met drift den steilen ladder op, die naar boven leidde, waar haar slaapkamer was. Toen zij uit het gezicht was, trad George op Mary toe, nam haar hand, eer zij dit verhinderen kon en fluisterde haar toe, zich over haar heen buigende: »Mary, het is wel om uwentwil dat ik hier blijf. Het is mij onmogelijk van Hallam te scheiden... en de landstreek is toch niet zoo aantrekkelijk, en mijn gastheer is niet zoo boeiend.»

»Sir George!» prevelde Mary, terwijl zij een stap terug deinsde. »Ik vroeg niet zóoveel vriendschap van u.» Het woord was bits, toch werd er de bitsheid van getemperd, door den zachten toon waarop het werd uitgesproken.

»Gij vraagt niets van mij, en ik moet zooveel van u vragen!» zeide hij bedrukt. »Mary! kondet gij in dit hart lezen, hoe ge medelijden met mij zoudt hebben; want, Mary! ik bemin u, en ik bespeur, helaas! dat ge mij haat.»

»Sir! haten... heb ik u dat doen denken?» Meer kon zij niet uitbrengen; angstig staarde zij naar boven, naar de plaats waar moeder Anne verdwenen was.

»Dus gij haat mij niet? Dus zoudt ge misschien wel vriendschap voor mij kunnen bezitten, indien ge mij beter kentet? — O, dat denkbeeld zou mij gelukkig maken! U dikwerf te mogen zien, u te omringen met al wat de rijkdom heerlijk heeft te geven, u te doen genieten wat het leven schenken kan, elk verdriet van u af te weeren, elke vreugde te verhoogen, Mary! en u dan eindelijk te mogen toefluisteren: kunt ge mij beminnen zoo als ik u bemin?... Vergeef mij: het vermetel woord is mij weder ontsnapt. Ja ik bemin u, zooals ik nimmer beminde... Gij kunt mij gelukkig en zalig maken als een God! Wat ik bezit leg ik als offer voor uwe voeten. Andwoord mij, lieve Mary! Zeg mij wat gij begeert, en zoo stout kan uwe fantasie niet zijn, dat ik haar niet voldoe.» Hij had den arm om haar heengeslagen, en boog het hoofd tot haar over, altijd meer tot haar over, en drukte, hoezeer zij ook van hem terug week, een kus op hare lippen. Dat was te veel; zij spande alle krachten in, stiet hem van zich, en plaatste de tafel tusschen zich en hem. Haar boezem zwoegde; de blanke koon was gloeiend

¹⁾ Het Covenant, door het Schotsche volk in 1638 plechtig bezworen, had ten doel, de hervormde leer naar Kalvijn ongeschonden en vrij van de Arminische richting, die in de Engelsche kerk vold won, te bewaren. Het Covenant bereidde de Republiek voor.

purper geworden; de zachte blauwe oogen hadden zich bijkans verdonkerd tot ravenzwart.

»Sir!» bracht zij nogmaals uit, »gij beledigt mij.»

George begreep blijkbaar de vrouw niet, die hij tegenover zich zag. Zij was slechts een kind der natuur, en zelfs de kinderen der beschaving hadden hem niet lang weerstand geboden. Deze zelfs was minder kind der natuur dan hij in den aanvang vermoedde, daar zij de schuchtere speelde, maar toch niet angstig genoeg was, om den bijstand in te roepen die zoo nabij was. Mary deed dit niet, omdat zij zich zelfs tegenover moeder Anne schaamde. Zoo zij dien vreemdeling eens onrecht aandeed, zoo de stem van haar binnenste, die haar tegen hem tot opstand aanzette, eens onbillijk ware? Zij had zich nooit nog in zulk een toestand bevonden, zij had nog nooit gevoeld, wat zij thands gevoelde,.... en de tranen druppelden haar eensklaps langs de wangen.

George zag thands dat hij zich bedrogen had. »Vergeef mij, Mary! O ik ben een ellendige! Droog die tranen! Ik kan ze niet zien vloeien, liefste!» sprak hij op zoeten toon. »Neen, ik had nog niet dat woord moeten uitspreken.... ik had u eerst moeten overtuigen van mijne liefde, en misschien dat ge u dan tot mij, die aan uwe knieën behoort, hadt nedergebogen om mij op te heffen... Een enkel woord, Mary een enkel woord van vergiffenis!»

Hij liet zich op een knie voor haar nedervallen, en zorgde daarbij de bevalligheid, waarmede hij het wist te doen, te doen opmerken. Eene, die de wereld meer kende, zou terstond hebben bespeurd dat hij voorzeker meermalen die houding had aangenomen.

»Sta op, Sir! sta op! Wat zoude moeder Anne denken als zij u zoo zag? Ik heb u niets te vergeven. Ik wil gelooven dat gij meendet wat gij hebt uitgesproken... Ik moet eerlijk zijn. Sir! vergeet mij want... ik... kan niet voor u zijn wat ge wenschet.»

»Dus bemint ge een ander?» vroeg hij snel.

»Sir! welk recht hebt ge tot deze vraag?» hernam zij met eene waardigheid, die blijk gaf dat zij zich zelve geheel meester was geworden.

»Met het recht dat mijne liefde mij geeft. Gij bemint en het valt niet moeielijk te gissen wien. Het zal wel geen boer van achter den ploeg zijn, en wie anders dan...?»

»Sir! laat het hart van een arm meisjen voor u te nietig zijn, om er een blik in te werpen. Het zou de moeite niet loonen...» Deze woorden, met eenvoud uitgesproken, hadden meer indruk op hem dan de scherpste aanmerking; ze hadden echter niet den invloed, dien Mary wenschte, want ze deden haar, die ze zoo zacht en schuchter uitsprak, schooner zijn in zijn oog dan ooit. Wellicht had hij nogmaals eene poging gewaagd, om haar van zijn liefde te spreken, indien Anne niet eindelijk op den ladder weder zichtbaar ware geworden. Zij bracht na veel zoekens eindelijk het dierbare boekken mede, dat zij George overreikte. Deze betuigde zijne erkentelijkheid voor hare zorg; het geschenk was hem te

welkomer, omdat hij behoefte had zich hier op aarde te vergeten, en verstrooïing te zoeken, in de dingen die niet van deze wereld waren.

»Verstrooïing? Het zal wel vertroosting zijn wat ge bedoelt, broeder! En wat het vergeten van zich zelve aangaat, dat werkt de wedergeboorte en eene waarachtige bekeering nooit. Juist leert men zich gevoelen, en wel verbrijzeld gevoelen,» merkte Anne met heiligen ernst aan.

»Gij kunt gelijk hebben, zuster! En wellicht heeft uw geschenk dan ook het uitwerksel dat gij bedoelt. Voor het oogenblik echter kan ik slechts wenschen de wereld en mij zelve te mogen vergeten.»

Het gesprek werd pijnlijk voor Mary. Er scheen zoo veel natuurlijks in dien wensch, er scheen zoo veel waarheid in de wijze, waarop hij zich jegens moeder Anne gedroeg, dat het denkbeeld, in de laatste oogenblikken weder bij haar opgekomen, dat de lichtzinnige maar bevallige kavalier van gister tegenover haar beiden de rol van huichelaar speelde, verdween. Zij begon te gelooven aan de oprechtheid zijner liefde, die zij had versmaad, die zij nimmer had wenschen te vernemen; zij verlangde hem niet meer te behoeven aan te zien, hem, dien zij had moeten terugstooten. Op onverwachte wijze zou er een einde komen aan hun gesprek. De deur ging open, en Jakob Hollis trad binnen. Hij fronsde die wenkbrauw, toen hij George zag, beandwoordde even diens groet en trad toen op Mary en Anne toe.

»Broeder!» zeide de laatste tot Jakob, »ook deze is een van de onzen.»

»Een lid der Gemeente, hoewel een onwaardige,» merkte George aan, die zich zelve niet kon verklaren, waarom hij den blik van dien man niet kon verdragen en zich beklemd gevoelde in diens bijzijn.

»Sir, gelooft ge waarlijk aan uwe onwaardigheid?» vroeg Jakob scherp.

»Meer dan ooit. Hoe zou men zich niet gering leeren schatten in deze wereld van reinheid en eenvoud.»

»Wij zijn allen vleesch, en wat uit vleesch geboren is, is onrein... Eenvoudig! Ja ik vermoed, dat gij aan onze eenvoudigheid gelooft,» hernam Jakob.

»Ik geloof niets wat u beledigen kan,» zeide George, die waarlijk niet wist wat hij zeggen zoude.

»Een oprecht geloof richt zich daarnaar niet. Maar mag ik de aanleiding weten van uw bezoek in deze hut?»

»Mijn verlangen om u mijn dank te betuigen voor den mij verleenden bijstand. Zonder u had ik aan de grootste gevaren kunnen blootgesteld zijn. Ik heb u wellicht mijn leven te danken, en mijne erkentelijkheid...»

»Spaar die, Sir! Het was duister! Dus kon ik niet weten wien ik op het rechte pad wilde brengen. Ik vervulde alzoo alleen een plicht als mensch...»

»Laat ik mij dan als mensch jegens u verplicht gevoelen, en u mogen vragen of ik u een wederdienst bewijzen kan.»

»Misschien.» Hij wendde zich tot Mary en Anne

wie hij eenige bezigheden opdroeg; de eerste zelfs sloeg een mantel om, en haastte zich met eenig brood en melk naar een der verst adiggende hutten, waar armen woonden, nog armer dan zij. Toen zij heen ging waagde George het niet een enkel woord te spreken, zoozeer was hij onder den invloed van dien starren, bitsen, scherpen man.

Toen beiden alleen waren, bleef die man hem eenige oogenblikken aanstaren; het gelaat werd strakker en strakker, de blik scherper en scherper, zoo dat George zich gedrongen gevoelde te spreken en de stilte te breken. »Ik kan u misschien een wederdienst bewijzen, zeydet gij. Welke verlangt ge van mij?»

»Niet de dienst die ge mijn kind wildet bewijzen. Ik geloof, dat de Heere niet voor u het woord sprak: »wees oprecht gelijk de Juive,» en gij naar Zijne opvatting het addereengebroudsel meer gelijken zoudt. Mijne dochter begreep niet de woorden, die gij tot haar richttet, en die zij mij niet mocht mededeelen. Ik kan die woorden begrijpen, maar niet, dat gij mij zoo onnoozel dacht, naar het gefluit des vogelaars te luisteren en mij te doen bewegen, mijn lief kind in uw striknet te doen vangen. Gelukkig voor u, dat zij u niet konde begrijpen, want had zij begrepen hoe Satan haar verzocht, zij zou in iederen boer van den jongsten tot den oudsten een verdediger, en gij een aanvaller hebben gevonden.»

»Wat heb ik gezegd, dat mij veroordeelt, zulk een boetpredikatie te ondergaan!» riep George ongeduldig en eenigermate hooghartig uit. »Ik wilde uw dochter uit dit moeras redden, en u in een kring verplaatsen waar de arbeid minder gevaarlijk en zeker genoegelijker zoude zijn.»

»Sinds wanneer vergat George Villiers, Hertog van Buckingham, de reinheid te bezoedelen en het ongeluk te beschimpen?» zeyde Hollis met kracht.

George verbleekte; onwillekeurig voelde de rechterhand in de linkerzijde, waar hij gewoon was het zwaard of het nog sierlijker en even scherp dolkmes te voeren.

»Gij doet wel, de hand te doen zoeken naar een wapen, zoodra gij uw naam hoort noemen; een naam, die een vervloeking is voor gants Engeland, en bij het vernemen waarvan Gods heiligen zich afkeeren met afschuw,» zeyde Hollis met kracht, maar zonder dat de toorn hem bleek te overheeren.

»Het is meer dan genoeg, meester!» hernam de ander, wiens lippen beefden en wiens bleek gelaat nog bleeker scheen te worden. »Ik bevroed niet, welke kunsten de vroomheid en kwazelarij hebben gebezigd, om te ontdekken wat ik geheim wilde doen blijven. Ik dacht, man, dat gij misschien grof en onbeschoft tegen een nederigen onbekende hadt durven zijn, maar dat ge een anderen toon zoudt hebben aangeslagen tegen den Hertog van Buckingham, die u het hoofd voor de voeten kan doen leggen, als hij wil, en, bij God! indien ge niet nederig verschooning vraagt, dan zal hij willen...»

»Verontreinig den naam des Heeren niet door dien aan te roepen anders dan tot aanbidding. Ik

vrees uw toorn niet, al weet ik ook dat uwer de macht is, ginder in het broeinest van alle ongerechtigheid. Ik heb uwen vader niet gevreesd, die nog machtiger was dan gij, daar hij de geliefkoosde slaaf was van een machtiger tyran nog dan uw meester is. Zie, welk een herinnering die man mij heeft nagelaten.» dit zeggende nam hij het mutsje af, dat gewoonlijk het hoofd dekte, zoodat de onder-vonden afschuwelijke verminking zichtbaar werd. »De Sterrekamer luisterde naar het bevel uws vaders, zoo als zij luisterde naar de stem van iederen Amalekiet. God de Heer verlaat de zijnen niet, en de laatste der rechtens zag ik vallen in oneere... En nu...! De vader verminkte den vader, de zoon vervolgt de dochter; gene kon alleen het lichaam deren, deze wil tevens de ziel verdueren. Vreest gij het lot niet uws vaders? Mijn kind te willen heenvoeren naar Londen; zondige begeerten in haar hart te doen ontstaan; haar uit het Paradijs te doen verjagen waar zij nog mocht wonen? Gij addereengebroudsels, gij geveinsden! Is het nog niet genoeg, dat gij de Gemeente des Heeren vervolgt en verdrukt, dat gij het volk Gods vertrappt en de dienaren des tempels opjaagt als het schadelijk veldgedierte? Is het niet genoeg, dat ik tien jaren lang als een volgvrij-verklaarde rondzwerf, huis en hof moest verlaten? Moet mij nu nog ook mijn eenig eigendom worden ontroofd, mijn kind, tusschen wie en de zondige waereld ik een klove zocht te graven, zoo wijd, dat niemand haar zou kunnen overschrijden, niemand dan alleen de overste der duivelen, dan alleen een Buckingham...!» Hollis hield de vuisten kramachtig gesloten; al de zenuwen van dien man bewogen zich; het anders koude en strakke gelaat werd vreeselijk in zijne uitdrukkingen, afschuwelijk zelfs door de verminking die het had ondergaan. Buckingham had den tijd gehad om te berekenen met wie hij te doen had; had tijd gehad om te ontwaren, dat een der oud-gedienden van Cromwell tegen over hem stond, een der mannen van staal, omhangen met het pantser der dogmaas, gewapend met het tweesnijdend zwaard der dweeperij. Toch voelde hij zich het bloed koken al beving hem ook de vrees; toch wist hij, dat die man in zijne hand was, en dat hij dien trotschen bedelaar vernietigen kon. Zijn opzet met Mary was ten deele ontdekt; zachtheid en vleierij konden niet meer helpen, alleen kracht kon dien dolzinnige misschien nog tot staan brengen en hem eerbied inboezemen. Daarom deed hij een stap vooruit op Hollis toe, die echter niet deinsde, en zeyde hij hem zoo koud mogelijk, maar toch met een van aandoening trillende stem: »gij zijt minder dan een wilde, die in zijn eigen huis den gast niet zoude wagen te deren; maar ik wil mij dwingen te gelooven, dat ik mij vergis en dat ge een krankzinnige zijt, dien men schadeloos maakt door hem te ketenen, of.. dien men verschoont indien hij bedaard is. Gij hebt den Hertog van Buckingham beleedigd, maar hij zal u vergeven; hij staat te hoog om het jegens u niet gemakkelijk te kunnen.» Het lag niet in het karakter van dien

man, om lang een hoogen en waardigen toon te kunnen voeren en zich te onthouden van dat sarkasme, dat zijn Heer en Meester zoo gaarne en zijne pairs zoo noode verdroegen; hier was zijn sarkasme snijdend en martelend. »Bovendien, oude! is uw dochter te lief en te rijk in bekoorlijkheden, om niet uwe grofheid en ellendigheid te doen vergeten.»

Hollis sprong op hem toe en lei de beenige en nog altoos krachtige hand op zijn schouder. »Onbesnedene van harte, gij zijt in de tent van Jaël en gij waagt te slapen...! Indien God de Heer eens wilde, dat de vijand Zijner uitverkorenen door mijne handen viel en Hij u daarom op mijn weg plaatste...!» Hij staarde Buckingham aan, die werkelijk verschrokken zich van de greep dier hand, maar te vergeefs, zocht te ontslaan. De blik dier zwerende oogen hadden zich op één punt gevestigd, en staarde strak en star, terwijl de bleek geworden lippen prevelden: »Indien de Heere God het wilde.... Indien Hij wilde en ik den Kanaäniet doodde! Heere God! geef mij een teeken van Uwen heiligen wil!... Neen,» zeide hij ten laatste, terwijl hij hem met kracht van zich afstiet, »nóg wil de Heere het niet.. Ga van mij en overschrijd dezen drempel nimmer weder: zoo ik u hier weder ontmoet, dan zal dat mij een teeken zijn dat de Heere wil dat gij valt. Ga, zeg ik u!»

Buckingham waagde geen woord meer te uiten; hij, ongewapende, had werkelijk voor zijn leven gevreesd, en haastte zich dan ook den razenden te ontsnappen. Toen hij zich in veiligheid wist en bekoeld was door den altijd nog neervallenden regen, voelde hij den wrok levendiger dan straks in zijn hart. Hij was als een vagebond weggejaagd en als een hond bedreigd en beschimpt, Wraak, felle wraak zou hij nemen, en bij die wraak tevens de begeerte bevredigen, die vuriger dan ooit in zijn binnenste ontbrandde. Mary, de schoone Mary, nog verleidelijker in hare reinheid, nog bevalliger in hare maagdelijke schuchterheid, nog aantrekkelijker door hare verstandelijke ontwikkeling, schoon deze den strijd zwaar en de zege moeielijk maakte, die Mary zou hem toebehooren zoolang het hem goed dacht.

Hollis bleef nog een poos alleen achter; hoe lang, dat wist hij zelf niet, daar hij, in het gebed verdiept en geheel van het aardsche afgedwaald, door moeder Anne gevonden werd, die zich wel wachtte hem te storen. Toen hij tot het ondermaansche weder neerdaalde, was hij kalm als altijd; hij sprak geen woord van het gebeurde of van de ontdekking van den naam des onbekenden, eene ontdekking, die hij gemaakt had alleen door zijn ambt, dat hem in aanraking bracht met al de hutten in den omtrek, meest bewoond door geloofsverwanten die hem als herder erkenden, en die bekend waren met Willie, den marskramer, wiens verhouding tot Jacks bende reeds daaruit afgeleid kon worden, dat hij den buit gemaakten ring met het naamcijfer der Buckingham had gezien.

Toen Mary thuis kwam, keerde hij zich tot haar en deed hij haar naast zich nederzitten. De blik

van het oog was ongewoon zacht en de stem klonk zelfs week toen hij haar influisterde: »Mary! ontwijk den vreemde! Ontvang hem niet meer in deze tente, waar Jaël met nagel en hamer op den hoofdman der onbesnedenen wacht.» Hij kuste haar op het voorhoofd en trad in het aangrenzend vertrek. Daar bad hij of God de Heer zijn geest wilde verlichten, waarna hij zijn bijbel deed openvallen. Hij las Richteren V: 12. Waak op, waak op, Debora, waak op, spreek een lied! maak u op, Barak, en leid uwe gevangenen gevangen, gij zone Abinoams.» God de Heer had gesproken en hem gezegd, waarover hij dien avond tot de Gemeente spreken zou.

XI.

Toen George op het kasteel was terug gekeerd, vond hij Sir Henry nog altijd in dezelfde slechte luim. Bij zijn verschijnen echter klaarde de bewolkte hemel op en scheen de zon te zullen doorbreken. Het was nog vroeg genoeg om naar de kaatsbaan te gaan of het werpbord door den Kapellaan te doen halen, en reeds was Sir Henry gereed het bevel daartoe te geven, toen George hem even wenkte naar een ander vertrek te volgen, waar beiden lang en zeer heftig spraken, en Dick Wharton na eenige oogenblikken mede opontboden werd. Het gold dan ook niet minder dan een onderstelde samenkomst van non-konformisten, waarop de onlangs uitgevaardigde wet de scherpste en strengste straffen had gesteld. Sir Henry, die hen haatte met een vreeselijken haat, maar dit altijd meer met het woord dan met de daad toonde, had dikwijls vermoed, dat er dergelijke samenkomsten gehouden werden, die hij, als magistraat, geroepen ware geweest te verstoren. Maar had zich ook al in dat binnenste niet eene stem verheven die voor die »verdoemde afvalligen» sprak, had hij ook al niet van nature een afkeer gehad van dogmatische geschillen, hij zou toch met zijn weinig diplomatischen takt den vijand nooit hebben verrast, daar deze, zoo als wij weten, wel geen bondgenoot, maar toch een helper had in den persoon des Kapellaans. George, die dit wel niet vermoedde, maar er toch van overtuigd was, dat de non-konformisten nooit op heeterdaad waren betrapt door de zachtzinnigheid van Sir Henry, maakte daarvan een niet onhandig gebruik door zijn gastheer, wiens lippen overvloedig van gehechtheid aan de Bisschopskerk en Zijne Majesteit, te doen begrijpen, dat zijne zachtheid en nalatigheid op dat punt hem minstens verdacht zouden maken, en het doel, dat de Digby's voor oogen hielden, niet zouden doen bereiken. Hij vorderde hem als vrederechter op, om de wetten des lands te doen naleven, en eischte, ja beval, toen Sir Henry hem verzekerde dat hij op niemand van zijn onderhoorigen en slechts op den adel in den omtrek, met wien hij niet te doen wilde hebben, konde rekenen, naar het nabijliggende York te schrijven en van daar eenige dragonders te ont-

bieden. Sir Henry zocht weder een uitvlucht, toen hij verzekerde, niets van de plaats der bijeenkomst te weten, zoodat hij vreezen moest het krijgsvolk voor niets te zullen laten overkomen, hetgeen de Lord-Luitenant hem niet alleen euvel zou duiden, maar ook zou doen betalen, en hij, vrederechter, die nooit nog een shilling van zijne Majesteit gezien had, was daar niet op gesteld. Dick, die dat hoorde, stelde hem echter gerust en verzekerde hem dat de plaats bekend was. Hij had dien morgen voor Sir George eenige boodschappen moeten doen; hij was bij Hallam-moore uitgekomen achter de schuur van zekeren Kiddy en had daar »een stekelvarken" in de gedaante van een man ontmoet, die, naar hem gezegd werd, Hollis heette en algemeen doorging voor een prediker.

George kon zich niet weêrhouden te glimlachen en maakte de opmerking, — waarbij zijn gast'heer grimmig werd, — dat de schuur, tot de preek bestemd, waarschijnlijk die was, waarvoor reparatie gevraagd en door den landheer toegezegd was. Het tochtte er den rondkoppen zeker te veel, en daarom wilden zij, voor rekening van de tegenpartij, de gaten laten dichtstoppen, om den reeds zoo stuggen nek niet nog stijver en stugger te doen worden. Sir Henry werd geprikkeld en gaf toe. Hij schreef de requizitie in den vereischten vorm en wilde die door een zijner bedienden doen bezorgen, maar voor hij zijn voornemen konde uitvoeren, ontnam George hem het papier en gaf het aan Dick, dien hij beval het beste paard uit te zoeken, dadelijk op te stijgen en naar York te rennen. Sir Henry, de alleenheerscher, voor zoo ver hij zelf wist, in zijn eigen huis, zag zijn gast, die over zijn eigendom beschikte, vreemd aan. »Wel verdoemd, Sir! ik ben een vrij man, en een vrij man is meester in zijn huis, en al kwam zelfs Zijne Majesteit..."

»Gij hebt gelijk!" zeide George, die hier bewees dat hij zijn volk kende en eerbiedigde, want hij nam het papier uit Dicks handen en gaf het Sir Henry terug. »Beschik er zelf over; maar de requizitie moet tijdig te York en door een vertrouwd persoon worden aangebracht."

»Als gij, uit Londen, onze rechten maar erkent!" hernam Sir Henry in de beste luim en het papier Dick Wharton ter hand stellende, »daar, kaerel! hebt ge het terug; ik belast je met de tijding; neem Nelly van stal; het is de beste, hoor!"

Dick wierp een wanhopigen blik op de keuken, die hij voorbij ging, en waar hij een heerlijk reebout aan het spit zag. Hij zou er niets of weinig van genieten, want terwijl zijn heer en meester zich te goed deed, zou hij door Nelly naar York worden gedragen, onder het genot van den meer dan koelen regen, hetgeen zeer wijsgeerige overdenkingen over de onrechtvaardige lotsbedeeling der verschillende menschen bij hem deed ontstaan, daar hij de plaats van zijn meester en deze de zijne zeer goed, zonder dat iemand het merken zoude, had kunnen innemen.

»Wat is er toch gaande, Sir?" vroeg Charles na

het middagmaal aan George. »Vader is zoo neêr-gedrukt of hij met leêge weitasch van de jacht terug kwam. Toen ik vroeg wat hem deerde werd ik afgewezen met de woorden, »dat het staatszaken waren!"

»Dat zijn het ook, Charles! We gaan morgen ochtend waarschijnlijk heen. Laat alles gereed zijn."

»Zoo spoedig? En gij hadt gisteren in het geheel geen haast? Hebt gij Mary dan niets meer te vertellen, Sir?"

»Hoe nu, knaap?" riep hij toornig uit. Hij dacht bespot te worden door den jonkman, dien hij als zijn gelukkigen medeminnaar begon te haten, maar het gelaat van den knaap vertoonde geene uitdrukking van spottendheid: »Gij kent die deerne goed, zeer goed? Biecht eens op, mijn jongen! Gij zijt dikwijls bij haar?"

»Zeker! sedert jaren ken ik haar. Ik heb haar lief, Sir!"

»Zoo'n boerendeerne!" riep hij schamper lachende uit. »Het wordt tijd dat gij dit land verlaat, want gij zoudt in staat zijn, om ook holsblokken aan te doen, zoo als zij ze bij haar werk draagt. Arme jongen! moet die boerin Lady Digby worden?"

»Daaraan heb ik nooit gedacht. Toch is het een lief meisje. Jammer dat ze zoo laag geboren is, Sir! Evenwel zoude niemand het vermoeden, want ze is gants anders als de anderen... Zij is fier als koningin Bessy ¹⁾, ja nog voornameer dan mijne moeder. Zij weet zeer goed wat een edelman is en wees mij daarom ook op u... Zij heeft u gister van nabij gâgeslagen."

»Zoo, mijn vriend? Het kind schijnt nog al openhartig.... Zij heeft zeker dikwijls van mij gesproken?"

Charles zweeg. Hij kon de waarheid niet zeggen, en hij waagde het niet een leugen uit te spreken en de vraag ontkenkend te beantwoorden.

»Och, die boerinkinderen brengt men nog al ver met een lintjen voor het keurslijf of met een vergulden naald in het kapsel," zeide George.

Hij keerde zich af en liet Charles achter, bedroefd en vertoornd tevens. George sprak van Mary op een toon die hem griede; toch kon hij niet ontkennen, dat er veel waarheid in die woorden school. Het beeld van Mary was door dien overmoedigen vreemde verminkt, en hij kon of wilde zelfs niet den schuldige er voor straffen. Een boerendeerne, ja dat was zij! Een boerendeerne Lady Digby! Het was te grof.... Toch scheen George zelf niet ongevoelig voor die boerendeerne, die — hij gevoelde er wrevel over — hem maar te veel aandacht schonk. Wat hem deerde, wat hij wilde, de jonkman wist het niet; maar er was droefheid in zijn binnenste en wrevel in zijn hart.

Het was een ongelukkige dag voor Sir Henry! Bezwaard met de zorg die wij kennen en die hem immer zwaarder en zwaarder begon te wegen, hoe

¹⁾ Elizabeth.

meer de avond naderde; door Lady Digby getroost op eene wijze die hem de plichtsvervulling nog zwaarder maakte, had hij gehoopt hulp en bijstand te zullen vinden bij zijn gast, die de oorzaak van alles was. En de gast was weder verdwenen! Eer hij het wist was George de valbrug weder overgegaan, zonder tegen iemand iets te zeggen. Lady Digby deed hem daarbij opmerken, dat dit reeds de tweede maal op één dag was, dat de gast, dien zij liefderijk hadden opgenomen, van hen afdwaalde, en dat ook zijn dienaar, de zonderlinge kwant, die altijd dubbel zag, dien morgen mede in alle stilte was heen gelopen en bij zijne terugkomst dadelijk naar zijn heer had gevraagd. De eerwaardige Lady gaf verder niet onduidelijk te kennen dat, indien zij niet zoo zeker van het tegendeel overtuigd was, zij beide vreemden voor struikroovers zoude houden, en in ieder geval maar wilde, dat het vertrek spoedig plaats had.

Waarheen ging George thands? Zeker verder dan van morgen, want hij liet zijn paard zadelen en spoedde zich in galop voort. Hij kon nog niet lang gereden hebben, toen hij Charles inhaalde, die op den weg naar het huis van Hollis scheen te zijn; want George groette hem met de hand en riep hem lachend toe: »Veel geluk bij de deerne. Groet Mylady Digby aan de waschtobbe!» Bij het draaien van den weg zag hij even om en bemerkte hij tot zijne blijdschap, dat de woorden den noodigen indruk hadden gemaakt, daar Charles terugkeerde. De jonkman was op weg gegaan om van Mary afscheid te nemen, maar op dit oogenblik was het hem onmogelijk geworden. Vreemd was het! Als zijne moeder Mary beschimpte, dan steeg hem het bloed naar het aangezicht, dan verdedigde hij haar, dan werd haar beeld te schooner en reiner; en als die vreemde het deed, dan waagde hij geene verdediging. De schimp van Georges lippen veroorzaakte eene gemengde aandoening van vreugde en droefheid beide. Hij zou niets liever willen vernemen, dan dat Mary door George niet geacht werd, zoo slechts niet te gelijker tijd diens minachting haar in zijne oogen verkleinde. Lady Digby stond niet hooger dan Mary, maar Sir George was een edelman van het hof Zijner Majesteit.

Deze reed altijd door. Het was dezelfde weg dien hij dien morgen met Sir Henry had afgelegd. Toen hij bij Kiddys woning aankwam, wendde hij even het hoofd naar de bouwvallige schuur, waar naar alle waarschijnlijkheid de geheime godsdienst-oefeningen plaats hadden.

»Onverbeterlijke dwazen!» prevelde hij, en George Villiers, Hertog van Buckingham, had gelijk.

Met zijne denkbeelden aangaande God en godsdienst, aangaande zedelijkheid en geweten, of liever bij zijn gemis aan bepaalde denkbeelden ten dien aanzien, moest hem de hardnekkigheid der ellendigen, die leven en vrijheid op het spel zetten, om God naar hunne overtuiging te dienen, wel als dwaasheid en onzinnigheid voorkomen. Hij was de schuur echter reeds lang voorbij en bevond zich op

de onafzienbare heide. Hij poosde een oogenblik en staarde in het rond. Diek had hem gesproken van een hut, uit plaggen gebouwd, die tot toevlucht diende voor de schaaphoeders bij storm of onweêr. Hij zag haar eindelijk in de verte en reed er heen. Bij de opening stond een man; misschien waren er nog meer daar binnen, en om dat te weten reed hij om de hut heen eer hij er naar toe stapte. Zijn achterdocht bleek echter ongegrond en weldra stond hij voor een wachtende, in wien wij Jack Kemble, bijgenaamd Rooden Jack, herkennen. Deze groette even en wenkte hem binnen te komen.

»Nergens kan ik mijn paard vastbinden, ik zal er dus op blijven. Wij kunnen hier samen spreken. Mijn dienaar verzocht u hier te komen.»

»Ja.»

»Heeft hij u gezegd waarom?»

»Wist hij het dan?»

»Gedeeltelijk. Gij hebt in last gekregen nadere kennis met mij te maken.»

»Niemand heeft het recht mij een last te geven, zelfs niet de Hertog van Buckingham.»

»Ik weet, dat gij mij kent en ook dat ge mij zoekt. Ge wildet zekerheid en maaktet u door een behendigheid van mijn ring meester. Waarom zoekt ge mij?»

»Dat is mijn geheim.»

»Gij hebt mijn dienaar uitgehoord, niet alleen naar den weg dien ik gegaan ben — dien kondet ge alleen willen kennen, om u te verzekeren dat ik de bedoelde persoon was — maar ook naar den weg dien ik nog gaan moet. Ge hebt zekere voornemens, die ge niet uit u zelven hebt opgevat: want, wat zou in dat geval mijn naam en rang u aangaan? Een reiziger is altijd een eend, die bij het veerenplukken eerst vet of mager blijkt. Bovendien niemand dan de Londense vrienden weten van mijn reis en zelfs weinige hunner van mijn reisweg. Gij hebt dus aanwijzingen ontvangen.»

»Misschien.»

»Van wien of liever van wie?»

»Zoo, is er een vrouw in het spel?» en bij die vraag kwam er even een glimlach op dat gezicht en lichtte hij de oogleden wat hooger op, zoodat de slimme oogenblik duidelijker werd.

»Waarom niet?» vroeg Buckingham luchtig. »De vrouwen regeeren de mannen en de mannen de wereld. Ik heb er zoo menig een gehad, wier liefde in haat is verkeerd. Maar, vriend! ge doet u zoo geheimzinnig voor, dat ik haast geloof dat ge niets weet. Toch zou het uw belang zijn mij het tegendeel te doen onderstellen, want dan zou ik het in mijn belang achten u óók iets te vertrouwen, wat u geld in den zak zoude tooveren. Gij kunt mij met uwe bende overvallen, altijd onderstel dat ik, nu ik iets van uwe goede voornemens gemerkt heb, mij niet door eenige van de »Blaauwe Oxforders" ¹⁾ laat begeleiden; maar zoo

¹⁾ Een regiment omstreeks dezen tijd opgericht.

ik u het genoeg gunde mij uit te schudden of wel te vermoorden, dan zoudt ge niet meer verdienen dan de weinige guinjes, die ik bij mij heb en den prijs dien men u in Londen heeft beloofd. Dien prijs kunt ge toch verdienen, daar ge in het bezit van mijn ring zijt en dien aan uw lastgever of geefster, vóór dat ik te Londen aankom, kunt vertoonen..."

»Goed bedacht. Ge zoudt waard wezen een der onzen te zijn. Maar ge vergeet iets... ik kan dat alles doen en u tóch niets vertellen.»

»Ik geloof dat gij iets vergeet, slimme kameraad! Ik op mijne beurt zou dan zwijgen en u geen penny laten verdienen.»

»Wat ik verdien is zeker; wat ik nog verdienen moet is het niet. Goede reis en behouden aankomst.»

»Gij wilt mij vrees aanjagen, maar dat gaat niet zoo spoedig, vriendlief! Drie honderd pond zijn er meê gemoeid.»

»Welnu, als ge die besteden wilt, dan zal ik ze wel krijgen, want... gij hebt mij noodig.»

»Vervloekt galgenaas!" bromde Buckingham. »Ik geloof dat gij mij meer noodig hebt dan ik u. Een letter schrift van mij en de dragonders Zijner Majesteit komen uit York op de bende van Rooden Jack af.»

»Gij begint te dreigen?... Als ik mij niet tot u aangetrokken voelde, zeker door een groote overeenkomst van hoedanigheden, dan zou ik u den rug toekeren. De dragonders Zijner Majesteit! Misschien hebben ze wel een half jaar soldij te goed, die ze van ons zouden kunnen krijgen, maar van Zijne Majesteit niet. Ze liepen tot ons over! Gij dreigt? De Hertog van Buckingham is misschien machtig in zijn slaapkamer, maar daar buiten beteekent hij juist niet veel!"

»Onbeschaamde vileyn!" riep Buckingham, zijn drift niet langer meester, uit.

»Uwe Genade beware die woorden voor de edellieden Zijner Majesteit," hernam Jack. »Wij, meesters van 's Konings wegen, hebben óók ons punt van eer. Maar laat ons eindigen. Gij hebt mij noodig en wilt mij, onder de noodige waarborgen voor de stipte voldoening van uwen wensch, drie honderd pond geven... Het is goed betaald, maar zeker ook halsbrekend werk. Voor den dag er mede; want het begint te schemeren, hetgeen wij zeggen dat onze dag aanbreekt." Buckingham weifelde. Jack bemerkte het, keerde zich zonder een woord meer te spreken om en verwijderde zich. Buckingham liet hem een wijle gaan, in de zekere verwachting dat Jack terug zoude komen, voor het minst het hoofd omwenden, maar niets van hetgeen hij hoopte gebeurde; Jack bleef bedaard voortgaan. Deze bleek gelijk gehad te hebben zich noodig te gelooven, want de ander gaf zijn paard de sporen en was hem weder op zijde. »Gij zijt een koele, vastberaden, verstandige schurk en daarom bruikbaar.»

Jack lichtte even zijn hoed af en antwoordde spottend:

»Ik sprak straks van overeenkomst in hoedanigheden, dus..."

»Ge maakt duchtig gebruik van uw macht, vlegel! het is thands wél zoo. Gij kent mijn dienaar...?"

»Dien slimmert, waar men niets uit kan krijgen?" vroeg Jack schertsend.

»Ik merk dat gij hem kent: hij gelijkt u echter meer dan gij denkt. Welaan, die man, Dick Wharton, zal morgen of overmorgen iemand aanwijzen, die gij ongemerkt, zoo zachtzinnig mogelijk naar Londen moet begeleiden. Er zal weinig weêrstand worden geboden, en van wapenen mag er geen gebruik worden gemaakt. Het geld voor het huren van een rijtuig zal Dick u geven.»

»Ik kan haar — want gij bedoelt een deerne — niet verder dan tot Leicester brengen; daar eindigt mijn gebied.»

»Maar daar begint gewis het gebied van een ander, van een broeder; aan dezen doet ge Dick en de schoone, die men als man moet vermommen, over.»

»En de drie honderd pond?"

»Wordt u bij de levering te Londen uitbetaald. Gij hebt daar immers uwe agenten even als de heeren ginder ze hier hebben? Zoo is het ook gegaan wat mijn persoon betreft, zoodat gij eigenlijk niet weet voor wie gij werkt, wanneer ge mij straks in het zand doet bijten. Heb ik het niet geraden, meester? Gij woudt straks niets zeggen, maar gij weet ook niets.»

»Wie geeft mij te Leicester zekerheid van mijn geld?"

»Op welke wijze zijt ge zeker dat ge den op mijn hoofd gestelden prijs krijgt?"

»Vraagt ge weder naar den weg, dien ik toch niet zal wijzen? Want ik gaf mijn woord en dat is heilig. Het staat niet gelijk, als Uwe Genade zich maar eens bedenkt. Ik ben zeker van mijne broeders, maar nog niet van u.»

»Wel verplicht voor de onderscheiding. De waar behoef niet geleverd te worden dan tegen betaling. Dick geeft u te Leicester veertig pond op rekening, en bij overkomst der schoone, in den omtrek van Londen, worden de overige twee honderd zestig uitbetaald.»

»Ik neem het aan, want alles wel bedacht, zijt gij in mijne handen!" zeide Jack, na eenig nadenken. »Uw dienaar kan mij hier vinden, morgen middag. Goede reis!" Hij stak Buckingham de hand toe; deze weifelde die aan te nemen. »Vat haar," vervolgde Jack, »Wie mijn hand heeft gedrukt is veilig, en de reis is nog lang.»

De Hertog van Buckingham gaf Rooden Jack de fijne en blanke hand.

XIII.

De morgen was aangebroken, schoon het oog geneigd zou zijn te ontkennen wat het gehoor door de Friese klok in den gang van het kasteel Hallam-Castle werd aangekondigd. Met moeite drongen de

schuinsche stralen der winterzon door de dikke wolken en den nog dikkeren mist, die over de akkers walmden, en het uitzicht op vier of vijf schreden belemmerde. Alles was vochtig en kil, somber en dof. Toch had de natuur het hare zelfs niet behoeven toe te brengen, om de bewoners van Hallam-Castle en niet alleen hen, maar ook die van de gantsche omstreek somber te stemmen. Er was in den vorigen avond zóo veel gebeurd wat de meesten met ontzetting vervulde, er zou dezen morgen op het kasteel nog zóo veel voorvallen wat de gemoederen met smart en droefheid vervullen zou! Tot groote bevreemding toch van Sir Henry en Lady Digby had George den vorigen avond verklaard, dat hij van voornemen veranderd was, en reeds den volgende morgen wilde vertrekken. Het kwam Charles alleen niet onverwacht, slechts betreunde hij het, dat hij den voorgenomen gang naar Marys woning had uitgesteld, en verweet hij het zich zelfs, dat hij het gedaan had om den bitteren spot van Sir George. Zijn vader was dien avond uitgereden aan het hoofd van een troep dragonders, die, toen de avond reeds gevallen was, in vollen ren het voorplein waren genaderd en zich daar onder het bevel van den Magistraat Zijner Majesteit hadden gesteld. Met welk doel zij gekomen waren, had hij nog niet vernomen; het waren staatszaken, zoo als hem bij vernieuwing verzekerd werd. Sir George, als had hij bemerkd dat Lady Digby rechtmatig grieven tegen hem koesterde, knoopte met haar een gesprek aan over de adellijke huizen in den omtrek, waarbij hij tot Mylady's vereren bewondering een kennis van de geslachts-historie en geslachts-boomen ontwikkelde, welke de hare zoo niet voorbijstreefde, dan toch evenaarde.

Niets belette Charles dus, om zijn geweten tot zwijgen te brengen, door weg te sluipen en het uitgestelde afscheidbezoek aan Mary te gaan brengen. Het was wel een ongewoon uur, maar hij mocht zich verzekerd houden haar thuis te zullen vinden, en in het bijzijn van moeder Anne haar te spreken, hetgeen hij verkoos boven een onderhoud met haar alleen. Mary toch was in het bijzijn van anderen in den laatsten tijd altijd vrolijker geweest dan met hem alleen, en hij was nog niet de laatste wandeling vergeten, die hij met haar gedaan had, toen de reis naar Londen voor het eerst met haar ter sprake gekomen was. Zonder dat iemand hem bemerkte, trad hij naar buiten, waar hij den Kapellaan vond, die angstig op en neer ging, bij zijn naderen als uit een droom wakker schrikte, en hem onsamenvangend zijn angst en zijn vrees vertelde over het voornemen van Sir Henry, een voornemen, dat hij wel niet kende, maar toch vermoedde, en dat door den liberteyn die boven zat, Sir Henry in het hoofd was gepraat. Charles, die er niets van begreep, keerde zich driftig af; grommende over de eeuwigdurende vrees van Zijn Eerwaarde, en sloeg in haast den donkeren maar hem welbekenden weg in. Vreemd was het, dat in de verte het lichtje door het venster hem niet tegen flikkerde; nog vreemder was het, dat hij, nader gekomen, nergens licht bespeurde,

hoewel de kleine luiken niet gesloten waren. Hij hief de klink der deur op, maar deze was dicht. Er was dus niemand thuis. Werwaards zou het gantsche gezin getogen zijn? Geheel afgescheiden van de wereld leefde Hollis met de zijnen, zoodat er geen sprake kon zijn van een pleiziertocht. Hij besloot naar een der naastbijliggende hutten te gaan en daar eenige berichten in te winnen; maar ook deze was ledig en gesloten. Slechts eene van de velen, waar hij aanklopte, toonde een lichtje, en herbergde een klein meisjen, dat thuis was gebleven, om een broertje in de wieg op te passen. Toen hij het kind, dat verlegen wegschool, door vriendelijke woordjens tot spreken verlokte en naar vader en moeder vroeg, ontving hij ten antwoord dat zij uit waren gegaan, en dat zij mocht gaan slapen als ze weér thuis kwamen. Meer kon hij niet uit haar krijgen, zoodat hij, zich voornemende den volgende morgen naar de oplossing van het raadsel te trachten, besloot terug te keeren. Misschien zou hij Mary morgen bij het voorbijrijden nog wel zien en vaarwel kunnen zeggen; dat wilde en moest hij; want zoo hij het niet deed, zou hij haar immers bedroeven, en zou zij zich gaan verbeelden, dat hij haar reeds vergeten had?

Eer hij het vermoedde, zou hij de oplossing van het raadsel vernemen. Toen hij terug kwam vond hij den Kapellaan in den gang. Groote tranen biggelden hem langs de wangen, en bijkans in wanhoop wrong hij zich de handen. „Het was onmensche-lijk!... Dat was niet, wat de Goede Meester had geleerd,” mompelde, prevelde en zuchtte hij zonder dat Charles, die daarbij stampvoette van ongeduld, er iets van begreep. Daar binnen vond hij Sir Henry met de armen over elkander in het vuur ziende, en nu het rechterbeen over het linker, dan weder het linker over het rechter werpend, hetgeen nooit een gunstig teeken was. Sir Henry was dan ook in dezen oogenblik bij een vulkaan te vergelijken, die wel geen vuur spuwde, maar inwendig kookte en ziedde.

Hij was reeds verbolgen, bits en bitter teruggekeerd, niettegenstaande de ondernomen tocht met het gunstigst gevolg was bekroond. Hij had tegenspraak gezocht, om zich boos te kunnen maken; hij wilde een wrijfsaal, dien hij bij het wrijven omver kon werpen, en Mylady wenschte hem geluk en Sir George gewaagde er van, dat Zijne Majesteit zou weten te beloonen! Daar kwam echter de ongelukkige Kapellaan binnen, die geroepen scheen om van zijn meester altijd de overlopende galbuis in ontvangst te nemen. De non-konformisten waren op heeter daad betrapt; de schuur was omsingeld; de aarts-ketter, de dikste rondkop, de ijzervreter, de verstokte oproerling een der beulen van den koninklijken martelaar” Jakob Hollis, was gevat en naar Leeds gebracht, waar hem het vonnis van deportatie wachtte. Zoo als altijd werden de groote oogen en de groote mond wijd opengesperd, zonder dat er een woord op de lippen kwam, en Henry dacht reeds weder een gelukwensch te hooren, waarbij hij voor-

nemens was op te springen en den Kapellaan toe te voegen dat hij, geestelijke, anders had behooren te oordeelen en met den gevangene eenige deernis te gevoelen, toen hij tot zijne groote bevreemding de armen van den Kapellaan in heftige beweging zag komen, en weldra, toen de woorden verstaanbaar werden, vernam, dat hij, Sir Henry, een onchristelijk werk had gedaan, dat de liefderijke Meester veroordeelde wat hij, Sir Henry, had durven verrichten en dat hij, Sir Henry, werd aangemaand, om te herstellen wat hij misdreven had. Sneller en sneller vloeiden en stroomden de woorden den verontwaardigden Christen, den zoogenaamden armen van geest, maar werkelijk reinen van hart van de lippen, en wellicht zou de reden van Robert King in lengte een puriteinsche preek zijn geworden, zoo niet Sir Henry in woede hem bevolen had te zwijgen en, toen dit niet hielp, de kamer te verlaten. Een oogenblik nadat dit gebeurd was trad Charles binnen.

Voor een nauwkeurig opmerker zou het duidelijk zijn geweest, dat Sir Henry zich zelven even sterk veroordeelde als de Kapellaan het deed. Hij was een vijand van de vijanden zijner Kerk, die de verdienste had de Engelsche Staatskerk te zijn; hij haatte dan ook wat zich niet naar dien naam heette; hij wist dat hij ingevolge de wet van Koning, Lords en Gemeenten gehandeld had, en toch... altijd trad hem de weenende Mary voor den geest; die voor hem neer was gevallen en om vergiffenis voor haar vader had gebeden; altijd zag hij de bleeke gelaats-trekken van al de aanwezigen, de meest stugge grove boeren, die allen baden voor hun leeraar tot zelfs Dirkens, zijn besten vriend, wiens blaam hij schuwde en die met zijn eigenaardig flegma hem bestraffend had aangezien. O hij zou misschien erkend hebben dat hij spijt had van hetgeen hij deed, indien Sir George niet tegenover hem had gezeten met dien glimlach op de lippen, en den spot had gedreven met dat hoenderhok, waarin de vos gesloopen was, met den verminkten goochelaar, die altijd op denzelfden noustoon de texten opdreunde van Genesis tot aan de Openbaring en vice versa. Charles hoorde dit alles met beklemden borst aan. Hij schaamde zich in het eerst, naar het lot van Mary en moeder Anne te vragen, maar eindelijk zegevierde zijn beter gevoel en hij deed de vraag. Knorrig was 's vaders ontwijkend antwoord; de man wist niet waar zij gebleven was. Charles haastte zich den hoed op te nemen, maar Mylady had hem bevolen te blijven. De zoon behoorde niet te gaan troosten, waar vader zoo te recht had gekastijd. Hij moest blijven en vermeederde de gedwongen stemming, waartegen George te vergeefs een tijd lang kampfte. Hij gaf het echter weldra op, en vroeg verlof zich naar zijn kamer te mogen begeven, waar hij nog een en ander voor de reize te ordenen had en gaf tevens in den beleefdsten vorm te kennen, dat zijn dienaar Dick Wharton nog weinige dagen de gastvrijheid der Digbys zoude blijven behoeven, daar hij nog cenige berichten uit York in te winnen had. Weldra maakte hij zich, met Dick alleen gelaten,

vroljik over de lange gezichten der edele familie en schreef hij zijn vertrouwde de te volgen gedragslijn voor. Ook de overige bewoners waren spoedig in de rust, maar de droomen der meesten waren benauwd.

Hadden wij geen recht te getuigen, dat de natuur den volgenden morgen het hare tot de algemeene somberheid niet had behoeven toe te voegen? Het valies van Sir George was door Dick gepakt en op het paard vastgegespt, dat op het voorplein wachtte. Nevens dit stonden er nog twee andere. In het gewone zitvertrek stond het hartig ontbijt gereed. De ham was rooder en eeler dan ooit; de eieren versch gelegd en heerlijk gekookt; het eigen gebakken brood dampte; de tinnen kan met porter even van het vat getapt en toch, Sir Henry, Mylady noch Charles konden iets gebruiken. Waar was de eetlust des laatsten, die anders de bewondering van de beide eersten wel eens opwekte? De Kapellaan, die nimmer het uur van het ontbijt voorbij liet gaan, was ditmaal afwezig gebleven. Gelukkig dat de komst van George eenige verandering te weeg bracht. Er werd ten minste gegeten en gesproken.

De gast scheen in de beste luim. Hij prees alles en hief ten langen laatste, toen de *Steward* binnen kwam om te zeggen dat alles gereed was, de volle kroes omhoog. »Sir Henry en Mylady, als loyale onderdanen Zijner Majesteit hebt gij een vriend Zijner Majesteit de gulste gastvrijheid verleend. Ik voel mij aan u verplicht en hoop mijne erkentelijkheid te zullen toonen door uwen zoon op de plaats te brengen waar een echte Digby hoort.»

»Verdoemd mag ik wezen, als het me niet spijt dat ge vertrekt!» zeide Sir Henry hem de hand reikende, »Draag zorg voor den jongen, hoor! Hij is wild, draag zorg voor hem. Charles! jongen, wees gehoorzaam, en trouw aan Zijne Majesteit, wiens wil je een wet moet zijn: want zoo wil het God, de Koning daarboven. Maak me den naam van Digby niet te schande. Je moogt wel door het kreupelbosch heen, en blijft er ook soms een stuk van je wambuis aan hangen, het heeft niets te beteekenen, zoo je je vleesch er maar niet bij opscheurt... Dag, jongen!»

Charles had de preek maar half aangehoord, want zijne moeder had zijne beide handen in de hare genomen en hem toen in de oogen gestaard en hem toen gekust; terwijl de tranen haar in de oogen kwamen en de bevende lippen stamerden: »Lief kind!»

»Lucy, mensch, wat deert je?» riep Sir Henry bijna geschrokken uit. »Ze schreit waarachtig, ze schreit, en ik had dat, bij me ziel, nog eer van de beeltenis van mijn Koning zaliger, die boven hangt, verwacht...! Het zijn geen zeeën die ons van hem scheiden, en als de oogst goed is dan komen wij het volgend jaar over en halen we hem terug! Lincoln Inn, daar stap je af en daar zal de Kapellaan mijn brieven heen zenden. — Maar, Charles, één ding vergeet je me niet: je kiest me geen vrouw, want ik en je moeder hebben hier al een keuze ge-

daan; we hebben ons woord gegeven en geen Digby breekt dat."

"Vader! denk om Hollis en Mary," zeide Charles, die naar de geopende deur trad.

"Dat belooft ik je, jongen! Ja, ik heb er tot in mijn ziel leed van, dat de aardige meid zoo alleen staat," zeide Sir Henry, en Mylady, die zich werkelijk week gevoelde bij het vertrek haars eenigen, voegde er aan toe: "Wij zullen het meisken tot ons nemen en uithuwelijken en haar man een woning doen bouwen en grond geven..."

Charles knikte zijne moeder toe, hoewel het hem wonderlijk te moede werd bij die woorden. Hoe bang en verlaten zou het hem zijn als hij terugkeerde en Mary als boerin terugzag, getrouwd, geketend aan een ander en dus niet meer met hem wandelend en schertsend... Wie zou hij dan hebben die met hem dacht en sprak?

"Komt, ouden! werpt het jong het nest uit: het is tijd!" riep George, die reeds naar de voordeur was geweest en terug kwam.

Men trad naar buiten, waar al de bedienden van het huis stonden, met den Kapellaan en Dirkens aan het hoofd. De laatste deed mede een kind uitgeleide, want een zijner zonen zou als Charles' bediende meê naar Londen gaan. De Kapellaan, die voor de bagage had gezorgd, stond naast het paard, voor zijn kweekeling bestemd, met iets, dat in een toegeknoopten doek verborgen was, in de hand...

"Charles," zeide hij met trillende stem, "zult ge den ouden... stumpert niet vergeten?"

"Ga haar zien en zeg dat ik haar niet vergeten zal..." fluisterde de jonkman haastig.

"En onthoud dit: doe anderen..."

"Zeg haar, dat ik niet kon komen, maar dat ik schrijven zal en aan Zijn Majesteit gratie voor haar vader zal vragen..."

"Ja Charles!... doe anderen wat ge wilt dat u..."

"Juist, mijn goede vriend!" zeide Charles hem warm de hand vattend, "maar wat hebt ge daar toch? Dag, goede vrienden!" riep hij tot de anderen die hem omringden.

"Maar wat hebt ge daar toch, Kapellaan?" vroeg Sir Henry nader bijkomend en de doek hem uit de hand nemend, juist op het oogenblik, dat King die aan John, Dirkens'zoon, wilde geven, die echter met tegenzin het pak aannemen ging.

De Kapellaan kleurde als een schooljongen tot achter de ooren, toen de doek geopend werd en een pudding bleek te bevatten, die hij in stilte had doen klaar maken om zijn kweekeling een versnapering op reis te gunnen. George en Charles borsten in een luid gelach uit: deze echter reikte daarop den armen stumpert de hand en zeide hartelijk: "Ik dank u, ik dank u." Gene kittelde hem even met den rijzweep in den nek en zeide: "Waarom geeft ge ons de meid ook niet mede, die haar gebakken heeft? Nu, oude, blijf je kudde nog lang weiden... Je juk is licht en je last niet zwaar of hoe staat er ook geschreven?"

Hij wilde voortvaren, maar de blik des Kapellaans, waar geen toorn of verontwaardiging in lag, maar wel droefheid, deed hem ophouden. Middelerwijl was Dirkens bij Charles gekomen, had hij hem gewenkt het hoofd tot hem neêr te buigen, en toen toegefluiserd: "Als zij heenging zou ze vaarwel hebben gezegd, vat je?"

"Weet ge waar ze is? Dirkens, ik kon niet komen, zeg haar dat... maar waar is ze?"

"Bij mij en daar zal ze blijven..."

"Ons weerzien zal blijder zijn dan het vaarwel..."

"Het vaarwel hebt gij niet gezegd, het welkom hoop ik dat zij niet zal zeggen... begrijp je?" vroeg hij, en, hoe langzaam en bedaard de woorden ook werden uitgesproken, toch waren ze scherp en puntig.

"Vaarwel, Sir Henry! vang dezen winter vele vossen, maar bewaar er een voor mij: in het voorjaar kom ik die vangen. Mylady! onthoud de haringpastei, want ik kom u die weldra vragen..." Hij boog bevallig in den zadel ter rechter en linkerzijde, maar geen die het opmerkte: allen omringden den zoon huns meesters, den jonker, onder hen, met hen opgevoed, een der hunnen in spel en vrolijkheid, in winter en zomer... Het vivat klonk luide, achtervolgde de drie ruiters nog lang en verhief zich nogmaals, toen Charles en John bij het omslaan van den weg het hoofd nog eens wendden. Lady Digby was naar binnen gegaan, waar zij, voor de heeltenissen der Digbys neêrgekniel, voor haar kind bad; Sir Henry was tot het einde buiten gebleven, schreeuwde het luidst vivat, wuifde het meest met den hoed alsof hij daardoor de tranen droog wilde wasien, die hem in de oogen paerden. Dirkens trad op hem toe en lei hem, — de oude Hollander was een rechte burgerman — de hand op den schouder, en zeide: "Ik heb er toch ook een die weggaat..."

"Gij hebt er zeven, oude, ik maar een..."

"Dat's krek hetzelfde. Al hebt ge er twaalf, niet één kan er af."

"Ik zou het nooit aan je zeggen. Maar jij bent altijd kalm en taai als een kattendarm..."

"'t Kan wel zijn; maar waar het oog gauw nat is, is het hart niet altijd week en omgekeerd ook, vat je? Maar in uwe plaats, Sir, zou ik me misschien óók niet goed kunnen houden..."

"In mijne plaats? Maar, verdoemd, ge zijt toch vader even als ik," zeide Sir Henry driftig.

"Dat is waar. Goed gerust, Sir?"

"Zijt ge dol, Dirkens? Als ge niet waart die ge waart, dan zoudt ge misschien óók achter de tralies zitten. Ik zag je wel bij den preêkstoel... Bij rondkoppen en republikeinen, beulen van den martelaar, Godloochenaars, Arminianen, Dominikanen..."

"Een mensch is wat God hem gemaakt heeft, Sir! Goed gerust?"

"Nog eens, zijt ge dol?"

"Ik hoop het niet, Sir! Maar omdat ik weet, dat ge niet goed hebt kunnen rusten, daar ge een slechte daad hebt gedaan, vraag ik u..."

»Wel, vervloekte langtong! wat durft ge zeggen!»

»Dat ge geen goede daad hebt gedaan, en daar binnen zegt de echte Sir Henry het zelf,» zeide Dirkens met den wijsvinger op het hart van den landheer wijzende.

»Maar ik moest het doen. Ben ik geen gezwoeren magistraatspersoon? Zegt de wet het niet, door Koning, Lords en Gemeenten gemaakt?»

»En zei die man het óók niet, die daar ginder weg reed? En waart gij niet bang dat die man u voor een lauwen koningsvriend zoude houden? Zeg het maar, Sir Henry! Die man heeft er u toe aangezet, en aan dien man hebt gij uw zoon toevertrouwd; ik begrijp, dat ge u niet goed kondet houden, veel minder dan ik... en dat ge vreest, dat die vreemde voor uw zoon zal zijn, wat hij voor u was... Maar wees gerust, Sir! mijn jongen is meê, en die zal op onzen Charles helpen passen, en op die half uitgebloede stokroos ook. Dat wilde ik u maar komen vertellen, en nu, gedane dingen nemen geen keer; wat ge niet meer voor den vader kunt doen, doe het dan dubbel voor de dochter.»

Hij ging en liet Sir Henry geheel ter neêrgeslagen achter. De oude Dirkens wist toch altijd de rechte snaar aan te raken en te doen trillen.

X111.

Arme Mary! Had de schok haar niet verpletterd, toen zij de ruwe krijgers bij het rosse licht der flambouwen de schuur zag binnen dringen en op haar vader afstormen? Toen zij zich tusschen hem en de aanvallers wierp en door dezen met ruwe hand en nog ruwer scherts werd teruggeworpen? Gelukkig dat Sir Henry zelf tusschen beiden kwam en haar beschermd had. Gelukkig dat Dirkens haar had opgevangen en met zich genomen, daar zij anders in hare radeloosheid wellicht de dragonders ware gevolgd, de barre heide over tot aan Leeds toe. Toen de sidderende Gemeente verstrooid was en Dirkens haar en moeder Anne langs omwegen en binnenpaden naar zijn huis had gebracht en beiden daar welkom heette en beschouwde als een geschenk en zegening des Heeren, toen zeeg zij in de armen der huisvrouw en verloor zij haar bewustzijn, terwijl moeder Anne in doffe wanhoop nederzat en met de oogen starend op één punt, herhaaldelijk de woorden uitbracht; »Die galg... dat rad!» De oude vrouw zag in hare verbijstering wat eens haar man, een andere martelaar, had geleden en bleef dat zien, den gantschen langen nacht door, tot zij eindelijk tegen den morgenstond in slaap viel. Met Mary ging het anders. Zelfs in die diepe droefheid, zelfs bij dien hardsten en felsten der slagen bleek de veerkracht van het rein gemoed, van den opgeklaarden geest. Uit hare bezwijming ontwaakt kon haar de liefde, waarmede dit huisgezin haar omringde, reeds een troost zijn, kon zij reeds danken voor hetgeen zij ontving. Eene reine leger-

stede werd haar naast moeder Anne gespreid, en daar in de eenzaamheid ten gebede neêrgebogen, verhief zij zich tot den Alvader, die haar nabij bleek te zijn; want gesterkt rees zij op, drukte zij een kus op het brandend voorhoofd harer gezellinne en zocht zij ook háar troost en hoop toe te spreken, beide gesproken uit het onwrikbaar en kinderlijk geloof, dat de Vader in de Hemelen uitkomst zoude geven ter zijner tijd en geen kruis gaf boven kracht.

De uitputting na zooveel overspanning deed haar weldra insluimeren, en indien een lichtjen het duister van dat vertrekken schemering had doen worden, dan zoude het wakend oog van tijd tot tijd op dat schoon gelaat, door den slaap weder met een bloes getint, eene uitdrukking van verrukking hebben kunnen waarnemen: want haar droom was zoet en schoon. Zij had haar vader uit den kerker verlost met medehulp van Charles en alle drie waren in een ver en vreemd, maar heerlijk schoon land bijeen, altijd bijeen!

Het was reeds laat toen zij ontwaakte en tot de wreede werkelijkheid terug kwam. Dirkens bleek uit te zijn geweest, want toen zij het voorvertrek binnen trad verscheen hij op den drempel van de buitendeur. Hij had den jonker en zijn zoon uitgeleide gedaan, maar hij wachtte zich er wel voor, dit te zeggen. Zij had met Dirkens en diens vrouw vroeger over de reis van Charles gesproken; zij was met beiden te rade gegaan, had den eersten verzocht zijn invloed op Sir Henry aan te wenden, ten einde dezen van zijn voornemen af te doen staan, maar het bericht ontvangen dat het onmogelijk bleek, omdat Mylady het plan had goedgekeurd. Sir Henry van gedachten te doen veranderen, het was den kouden en bedaarden Dirk Jansz dikwerf gelukt, zoo slechts Lady Digby niet in het spel kwam: had deze echter eenmaal een plan beraamd, dan kon Sir Henry er niet van afgebracht worden, want de goede driftige man, die heerscher wilde zijn in zijn huis, begreep dat hij tegen zijne echtgenote niet volharden kon en een verzet alzoo zoude eindigen met een nederlaag. Mary zag dus hare hoop vrijdeld. Wat er in de laatste dagen gebeurd was deed het haar minder betreuren, want er waren vaak oogenblikken dat zij zelve 'sjonkers afreize verlangde.

Iets anders was het echter, het gevaar, waaraan zij hem nog altijd blootgesteld dacht in die woelige zondige stad aan de hand van den lichtzinnigen en zoo verleidelijken man, zoo veel mogelijk te doen verminderen, door den jonker een vertrouwden dienaar te doen medegeven, en zij wist Dirkens en diens echtgenote te bewegen een hunner zonen af te staan. Zij bezigde daartoe redenen die zij, toen Charles ze tegen haar deed gelden, niet billijkte; maar zij was er ook van overtuigd, dat een zoon van Dirkens in den lageren en gezonder kring waarin hij verkeerde minder gevaar zoude loopen dan de jonker.

Zij verkreeg haren wensch en zoo als wij zagen was John met Charles en George op reis gegaan.

Zoo hij het al niet vermoed had, de bemoeiingen van Mary, die zulk een tedere bezorgdheid te kennen gaven, zouden het Dirkens hebben doen vermoeden dat Mary den jonker beminde. Hij hield van de deerne, al uitte hij het slechts zelden; hij stelde haar hoog, en daarom was hij verbolgen op den ander, dien hij ook lief had, zijn jonker, zoo als hij hem dikwijls noemde.

Deze toch had haar, die zoo liefelijk voor hem zorgde en altijd voor hem gezorgd had, geen vaarwel gezegd, en zoo hij reeds in Hallam-Castle daaraan geene behoefte had, hoe spoedig zou hij zijne lieve speelnote dan niet ginder zijn vergeten! Het zoude wreedheid zijn geweest, haar, die reeds zoo zwaar was beproefd, het vertrek van den jonker mede te deelen en daarom zette hij een onverschillig gezicht en droogde zijne vrouw hare tranen toen zij Mary terug zagen.

„Hoe is 't, Mary?“ vroeg hij. „Wees bedaard, kind! alles kan zich nog ten beste keeren.“

Mary knikte even met het hoofd. Veel geloof kon zij niet hechten aan een gunstigen omkeer: toch wilde zij haar gastheer niet bedroeven door hem haar weinige hoop te verraden.

„Maar, Dirkens!“ zeide zij zelfs deelnemend, „er is u toch niets overkomen? Uw gezicht spelt wel geen onheil, maar gij kunt u altijd bedaard houden. Zeg mij, lieve vrouw Dirkens, is er iets wat u smart?“

„Mary, de zegening is boven de beproeving, laat ik niet treuren, kind! Spreek niet over ons, Mary! Spreken wij over u, over onzen geliefden en eerwaardigen leeraar, die als een tweede Paulus in banden zucht.“

Mary bedwong de tranen die in hare oogen schemerden. „Ja, in banden!“ prevelde zij, terwijl zij de handen vouwde. „Dirkens,“ vervolgde zij luider, „ik heb den Heer om kracht en om licht in deze duisternis gebeden. Er is een stem in mijn binnenste die mij zegt, dat ik vader moet gaan bezoeken en hem vragen wat hij wil dat ik doe... Ik ga naar Leeds.“

„Kind, waarom zoo haastig? Laat ons goed overleggen, en bezinnen eer wij beginnen! Hoe bedaarder men deze zaak behandelt hoe beter de afloop kan zijn. Het geeft ruchtbaarheid aan de vervolging, indien gij u te Leeds laat zien; het zal het medelijden en den wrok van niet weinigen opwekken en de tegenpartij, die op het oogenblik het sterkst is, nog meer verbitteren. De gantsche zaak zal misschien vergeten of op de lange baan geschoven worden, indien wij zelve er geene ruchtbaarheid aan geven en de regering noodzaken de wet toe te passen... Zwijgen wij stil dan gaat alles in den doofpot, vat je, zoo als ze bij ons in Holland zeggen. Niet dat ik u weêrhouden wil uw vader te gaan bezoeken, dat niet; integendeel, ik wil u zelfs naar hem toe brengen, maar niet nu... na eenigen tijd...“

„Dirkens, ik ben besloten, ik ga nog van daag naar Leeds!“ hernam het meisjen met vastheid.

„Wat Dirkens zegt is toch waar,“ merkte zijne vrouw aan.

„Het moge zoo zijn, maar mijn lieve vader in een gevangenis te weten, alleen, geheel alleen, en zelve hier te blijven, dat kan ik niet! Ik moet deelen in hetgeen hij lijdt; het is mijn plicht en mijn recht... ik moet naar Leeds!“

Hoewel Dirkens zijne beschouwing in het geheel niet prijs gaf en ook nooit gewoon was dit zoo spoedig te doen, was hij echter te schrandler om nog tegen te spreken. Hij had besloten haar niet naar Leeds te doen gaan, maar voegde haar na de laatste woorden alleen toe: „In ieder geval moet ge tot morgen wachten, want van daag kunnen ik, noch een van mijn jongens, met u gaan.“

Mary antwoordde daarop niet; zij liet hare blikken om zich heen dwalen en onwillekeurig rusten bij een slecht uitgevoerde koperplaat in eene zwarte lijst, vlak tegenover den ingang, onder den eenigen spiegel en boven een vierkant tafeltjen waarop een bijbel lag. Dirkens, die haar gadesloeg en het gesprek gaarne eene andere wending zag nemen, maakte van deze gelegenheid gebruik. „Gij kent dien man niet, die daar is afgebeeld,“ zeide hij. „Dat is de vader van onze Republiek; Willem-vaar zeggen wij. Dat is de man die ons vrij heeft gemaakt,“ vervolgde hij zelfs met levendigheid, „de Prins van Oranje, bijgenaamd de Zwijger; die wist óók te wachten als het nog zijn tijd niet was en te dralen tot het rechte tij kwam...“

„Gij verveelt haar, Dirkens,“ zeide zijne vrouw glimlachend. „Wat weet zij van de Hollandsche Potentaten!“

„Jammer genoeg,“ hernam hij tot de gewone kalmte teruggekeerd. „Een Engelschman heeft in de laatste jaren toch gelegenheid ze te leeren kennen, vat je? Chatham is door Hollandsch kruit verbrand, vrouw! En ik gaf een quarter van de zwaarste tarwe als ik op dit oogenblik in Londen was...“

„In Londen? waarom?“ vroeg Mary wier gelaat plotseling bloosde.

„Wel, daar is op dit oogenblik, zoo als Sir Henry mij vertelde, een achterkleinzoon van Willem-vaar... Dien zoudt ge juist niet met minachting behoeven aan te zien, vrouw! want die heeft Engelsch koningsbloed in zijn lijf. Had hij 't maar niet!“ voegde hij er zachter aan toe.

Mary was met hare gedachten elders; zij bemerkte niet hoe vrouw Dirkens zich gereed maakte haar man te bestrijden, zooals dikwijls over dezelfde zaak gebeurde en waarbij zij altijd eene bloedeloze zegepraal behaalde, want Dirkens eindigde altijd met te glimlachen, het oog sneller te knippen en weg te loopen. Voor dat de kamp echter ditmaal beginnen kon, kwam er eene afleiding in den persoon van Robert King, die het hoofd naar binnen stak, om het terrein te verkennen eer hij er zich op waagde.

„Dag, Mary!“ zeide hij van verre met het hoofd knikkend.

Dirkens en zijne vrouw, hoezeer overtuigd van

de onschuld van den Anglikaanschen geestelijke aan de vervolging in den naam der Anglikaansche kerk ondernomen, konden toch op dit oogenblik niet vergeten dat Robert King tot de geestelijkheid dier Kerk behoorde en spraken hem geen enkel woord toe. De niet zeer stoute Kapellaan scheen het ditmaal niet te deeren, want zonder de anderen op te merken ging hij naar haar toe, nam hare hand in de zijnen en zeide deelnemend: »Arme Mary!»

De deerne dankte met de oogen, meer om den toon waarop die woorden gesproken werden dan om de woorden zelve. »Vertrouw op den liefderijken Vader daarboven!» voegde hij er aan toe. Mary vergat de leelijkheid, de hoekigheid, het belachelijke van dien man. »Ik moet u de groeten van hém overbrengen,» dus besloot hij, daarmee te kennen gevende, dat hij warmer van gemoed dan rijk in menschenkennis was.

Dirkens beklagde zich, maar te laat, dat hij Robert te lang had laten spreken en niet voorkomen had wat thands gebeurde, want toen Mary vroeg van wien zij dien groot ontving en de Kapellaan de waarheid zeide, werd zij bleek en lef zij de hand op het hart als voelde zij er pijn.

Na eenige oogenblikken van inwendigen strijd gelukte het haar bedaard te schijnen en te zeggen: »Dus is hij vertrokken?»

»Wist gij het dan niet...? en Dirkens... och, vergeef het mij...» hernam de Kapellaan.

»Wat heb ik u te vergeven, Sir?» vroeg Mary kalm: »De zoon van Sir Henry is vertrokken; wenu, waarom moogt ge mij dat niet mededeelen? En hij heeft mij laten groeten, dat is goed van hem.»

»En hij zal u niet vergeten!» zeide de Kapellaan, die den strijd in dat vrouwelijke harte in het geheel niet begreep.

Dirkens begreep het echter beter en voegde aan de laatste woorden van den Kapellaan toe: »En hij vroeg u of gij hem ook niet vergeten wildet... begrijp je?»

»Ja ik begrijp u, goede Dirkens!» zeide zij in tranen uitbarstend. Zij begreep dat hij haar troosten wilde, en door de wijze waarop hij het deed, scheen het dat hij vermoedde welken troost zij behoefde. Zij schaamde zich. Had zij dan zoo de schuilhoeken van haar binnenste prijs gegeven, dat die man kon gissen wat daar gebeurde? De troost van Dirk Jansz. wondde haar na eenig nadenken. Zij wischte de oogen droog, maar waagde ze niet op te slaan. »Ik ben toch nog een kind!» zeide zij eindelijk, »en een zwak kind bovendien, waar ge medelijden voor moet hebben. Als het vader wel ging zou ik niets te wenschen hebben. Sir! zoudt ge Sir Henry willen vragen mij een verlof te geven om mijn vader te Leeds te gaan bezoeken?»

»Dat geeft hij zeker. Hij heeft zulk een berouw van hetgeen hij deed en hij wil voor u zorgen en Mylady zal u een bruidschat geven en beiden zullen .. een knappen man voor u kiezen..!»

»Ik zal van hen niet zóo veel vergen! Die de wonde slaat behoeft haar niet te zalven. Slechts dat verlof, Sir!» zeide zij eenigzins fier.

»Ik ga het voor u verzoeken.»

Dirkens ging den Kapellaan achterna toen hij vertrok en fluisterde hem toe: »Het heeft geen haast, wat je! Morgen is ook goed.»

Maar Mary had besloten niet tot morgen te wachten. Toen moeder Anne verzorgd, en vrouw Dirkens op haar zolder en haar man bij zijne planten bezig was, sloop zij het huis uit en betrad zij Hallam-Castle. Zij was nooit daar binnen geweest en voelde zich altijd bang te moede bij de gedachte reeds van er te zijn. Zij had zich altijd voorgesteld, dat hare kniën zouden knikken en hare lippen beven zoo zij in die vertrekken zich bevond, welke haar zoo hoog en zoo grootsch voorkwamen. En nu was zij er, en haar hoofd werd fierer geheven en haar houding was niet gebogen, hoewel zij tegen over de deftige Lady Digby stond.

»Mary Hollis, men kan medelijden hebben met den misdadiger al straft men ook de misdaad!» zeide zij, het meisjes met nederbuigende vriendelijkheid toesprekend. »Wij hoorden wat uw bede was en Sir Henry doet gereed maken wat gij wenscht. Wij zullen u niet beletten hem te zien die uw vader is en voorzeker gehoorzamer onderdaan ware geweest indien hij zich werkelijk vader had gevoeld.»

Een enkel zacht woord had hier zulk een vruchtbaren grond gevonden, maar Lady Digby was de vrouw niet, om door zachtmoedigheid te verkrijgen wat zij door kracht konde eischen. Bovendien, zonder het zich te willen bekennen, zij haatte dat kind, dat Charles voor haar zoo dikwerf ontembaar had gemaakt en hem als zonder moeite scheen te kunnen leiden. Mary werd gegriefd door de woorden die zij hoorde.

»De beste vader is de beste Christen, Mylady! en de ware Christen dient den Meester met woord en daad. Ik heb er mijn vader liever om, dat hij deed wat hij deed.»

Lady Digby zag haar met eenige verbazing aan. De zachtheid van uitdrukking, waartoe zij haar geelaat had gedwongen, verdween, en de strakheid, die er meest op zetelde, werd alleen merkbaar. »Waarlijk, ge zijt de dochter van Jakob Hollis,» zeide zij. »Indien gij het in dien zin blijft, dan zullen de goede voornemens van mij en Sir Henry met u wel niet verwezenlijkt kunnen worden. Mij dunkt, wat minder fierheid voegde u beter, kind!»

»Ik hoop dat de Hemelsche Vader mij die fierheid zal laten behouden, overal waar de tranen der verdrukten een zegepraal te meer zijn voor den verdrukker!» zeide Mary.

Lady Digby stond op en schelde: *Stewart!* zeide zij toen deze binnen kwam, »houd deze gezelschap tot Sir Henry haar verzoek heeft ingewilligd.»

Zonder groot verlies zij het vertrek. Mary had haar willen najlen en vergiffenis vragen; zij had niet willen kwetsen, zij, de diep gekwetste, zij, die zoo

vernederd, zoo rampzalig, zoo alleen was. O had zij slecht een enkel woord gehoord, een enkelen blik opgevangen die van deelneming getuigde! De tegenwoordigheid van den dienaar weerhield haar thands te doen wat haar hart begeerde. Tegenover hem wilde zij zich niet vernederen, op het gevaar af van weggestooten te worden. Zij bleef dus en zweeg, en wachtte tot de Kapellaan haar eindelijk, eindelijk, het lang verwachte papier overhandigde. De oogen van dien man schitterden van vreugde, daar hij haar een dienst had kunnen doen. »Sir Henry had het u zelf willen komen brengen, maar... Mylady kwam hem in den gang tegen en vond het beter van niet... Wil ik met u gaan, Mary? Ik ken den weg... en... als ge niet praten wilt... dan zal ik zwijgen...»

»Dat zou zeker nog het best zijn,» riep een grove stem, en een schelle lach volgde. Zij waren op het voorplein zonder het te vermoeden door Dick Wharton achtervolgd: hij had het voorstel van den Kapellaan vernomen en maakte er zich vrolijk mede. »Oude hoenderdief,» vervolgde Dick toen de lachhui voorbij was. »Pas gij op de ganzen, maar let niet op de lieve hennetjens zoo als deze er een is. Waar gaat de reis heen, lief kind?»

Mary drong zich tegen den Kapellaan aan, maar deze voelde zich onmachtig tegen zulk een tegenpartij. Hij stamerde, zocht naar woorden en vond ze niet.

»Bewaar ze maar, je woorden, ze schijnen kostbaar te zijn!» riep Dick, terwijl hij Mary het papier, dat zij in de handen hield, vrijpostig afnam. »Dat is braaf, zoet kind! Als ik van daag niet vertrekken moest, zou ik met u naar Leeds gaan. Goede reis! Ver is het niet en veel wandelaars zult ge niet ontmoeten.»

Mary viel een steen van het hart; de ruwe gemeenheid, die zij zoo zeer vreesde en die in Dick verspersoonlijkt scheen, gewaagde er van te vertrekken en dreigde niet haar te volgen, hetgeen alleen in staat ware geweest om Dirkens te doen zegevieren. Van den Kapellaan nam zij een haastig afscheid toen Dick verdwenen was, en weldra was zij den weg naar Leeds ingeslagen.

Zij was alleen. Op de onafzienbare naakte heide voelde zij het dubbel. Haar vader gevangen, Charles vertrokken! Die beide gedachten doorkruisten haar brein en bekampten elkaar en hielden elkaar in evenwicht, zoodat geene dier beiden zich geheel van haar meester konden maken. Nu was zij geneigd dankbaar er voor te zijn, dat de speelnoot harer jeugd vertrokken was, dan weder dreigde zij in tranen uit te barsten en zijn gemis te beweenen. Hij was immers voor haar niets? Hij had wellicht bij het afscheid nemen van zijne ouders over haar toekomst gesproken en met hen haren bruidschat bepaald. Hij wilde haar gelukkig gehuwd zien bij zijn terugkeer! Hij begreep niets, hij wilde niets begrijpen! O had zij hem nooit gekend!

Hare sombere gedachten werden afgeleid door de naderende voetstappen van een wandelaar achter haar. Het was Willie, de marskramer, die haar weldra

op zij kwam. Zij verhaaste haar tred, maar hij verhaaste den zijne, zoodat het haar onmogelijk was het ongewenscht gezelschap te ontvlieden. Misschien was het ook beter dat zij niet langer alleen ging en zich, door onderstelling op onderstelling te bouwen, kwelde en pijnigde.

»Zoo alleen op de wandeling, Mary?» begon de marskramer, die bekend stond voor ieder een praatjen te hebben. »Maar ik begrijp het waar de tocht heengaat. Ik heb er van vernomen. Heel Yorkshire weet het en trilt er van. Dat is nu al de tweede, die geknipt werd en naar het verste land zal gestuurd worden. Er is geen pardon voor een non-conformistisch prediker...»

»Zoudt ge dan denken dat de wreedheid zoo ver zoude gaan, Willie?»

»Wel zeker. Er zit in mij ook nog van dat bloed en daarom doet het me leed, dat het gebeurd is. Ik had eerbied voor uw vader, Mary! meer dan voor mijn besten klant. Ik had het van hém op Hallam-Castle nooit gedacht... maar hij heeft het ook niet gedaan, Mary! De andere was het. Dat's een groote schurk, Mary!»

»Wie dan toch, Willie?»

»Wel hij, die den kostbaren ring droeg. Het is een heele groote. In den ring stond het naameijfer van den Hertog van Buckingham.»

»Die Sir George zou...?»

»Ja, waarom niet? Het is altoos een schurk; draagt hij zijn eigen ring niet, dan heeft hij dien gestolen; draagt hij zijn eigendom, dan is hij de Hertog van Buckingham: in beide gevallen is hij een schurk.. Ik heb uw vader mijn gevoelen nog medegedeeld, en ik geloof dat het meer dan een vermoeden was, Mary, want Roode Jack sprak er ook al van...»

»Het is waar, ge kent dien man,» zeide zij, hem met eenige minachting aanzien.

»Uit waarachtige vriendschap voor uw vader zeide ik het hem. Met zulk een snoeshaan in de buurt kan men altijd een ongeluk onderstellen, maar hoe het in elkaar hangt, dat weet ik niet; want ik vernam dat hij u veel bezocht... Nu, ik hoop niet, dat ik wat al te erg jegens u over hem gesproken heb... maar waarheid is waarheid...»

»Zou hij werkelijk die man zijn!» zeide Mary peinzende.

»Hij is nu vertrokken,» viel Willie in, die de woorden van het meisje verkeerd opvatte. »Misschien jammer, he!»

»Waarom, Willie? ik gaf u toch geene aanleiding...!»

»Word niet boos, de lieve God hoort het me zeggen! liever had ik, dat gij dien hans niet kendet dan wel, ofschoon het laatste mij misschien voordeliger zou kunnen zijn, want er worden aardigheden gekocht als een paar lieve oogen ze verlangt...»

»Willie, meent ge dan alles tegen mij te kunnen zeggen nu ik alleen op de waereld sta?» vroeg Mary op zulk een weemoedigen toon, dat het den marskramer zelfs trof.

»Neen, zoo waar als ik eenmaal zalig hoop te worden en niet meer met een marskraam te loopen,

ik meen het wel met u. Ik wou maar het fijne eens weten, Mary! Dat die vreemde al het kwaad gesticht heeft is zeker, maar waarom deed hij dat? Omdat ge hem terug gestooten hebt, Mary? Ja, niet waar?"

»Men behoeft niets te weigeren waar niets gevraagd wordt.»

»Zoo dus is het dat ook niet. Hoor eens, Mary, ik moet links af; maar eer we scheiden moet ik u iets in het oor fluisteren.»

Zij week ter zijde. »Hebt ge mij iets te zeggen waarbij gij het geluid van uwe eigen stem niet verdragen kunt, zoo zwijg. Spreek luid, niemand dan ik zal u hooren.»

Willie schudde het hoofd en zag om zich heen. »Mary," zeide hij. »Ik mag het u niet zeggen, en toch doe ik het; ik moet uw gangen nagaan...»

»Wie heeft u dat gelast?" vroeg zij met de hoogste verbazing.

»Ja, dat mag ik niet vertellen, en het doet er ook niets toe.»

»Maar waarom moet gij dat doen?"

»Ik weet het niet; ik heb wel eens meer zulk een last ontvangen en dan liep het nooit heel goed af," zeide Willie met neêrgeglagen oogen. »Wees dus op uw hoede... Vaarwel, Mary!"

»Maar waarom moet ik op mijn hoede zijn? Welk gevaar dreigt mij?"

»Ik weet het niet. Als het u later eens goed gaat en ge rijk wordt, denk er dan aan, dat ik u een goeden raad heb gegeven. Ik ben van alles voorzien, Mary!"

Hij ging heen. Zij vroeg niets meer, want de laatste woorden schenen haar weder een zinspel, zoo als hij er straks eene maakte. Die man had misschien in zijne dorperheid een logen bedacht om zich bij haar in te dringen; zijne laagheid dacht het laagste van haar, en zoo zij rijk werd dan kon hij voordeel van haar trekken, zoo als hij straks reeds met een enkel woord te kennen had gegeven... Toch had het gesnap van den marskramer haar eenige verademing geschonken en buiten den kring harer gedachten gebracht. Zij peinsde na over hetgeen hij haar aangaande dien vreemde had verteld, over den vermoedelijken samenhang der gebeurtenissen, maar die samenhang bleef haar duister even als Willie.

»Zij had eindelijk het doel van haren tocht bereikt en klopte aan het somber gebouw aan, dat te Leeds als gevangenis diende. Het was vroeger de woning geweest van een trotschen baron, wiens naam gevonden werd onder de Pairs van het rijk, die Jan zonder land de Magna Charta, het fundament der Britsche vrijheid, afpersten.

In de eerste tijden der Tudors werd het geslacht vernietigd en de burcht vernield, maar de gewelven waren te ruim en te donker, de muren te hecht en te dik, om den puinhoop prijs te geven aan gantsche verwoesting. Als kerker kon het gebouw goede diensten verrichten en het beantwoordde ten volle aan die verwachting.

Vele en velerlei waren de misdaden, die daar in al de vormen, waarin de wanhoop en de vertwijfe-

ling zich hullen kunnen, de laatste kastijding verbeidden; eene kastijding, die maar te dikwijls eene foltering was en waarbij de slag, die den dood schonk, te recht den genadeslag mocht heeten. Maar het waren dan ook rampzaligen, die zich vergrepen hadden aan de wetten der zedelijkheid. Sedert het huis Stuart echter ten troon zat werd dat gebouw een verblijf ook nog voor anderen. De groote strijd tusschen volk en vorst, tusschen vrijheid en dwang begon. Nergens kon zulk een strijd zich tot het staatkundig leven alleen bepalen; want waar de gedachte zich vrij wil uiten in de raadzaal, moet zij dat ook in het bedehuis, en waar het Protestantisme heette geworteld te zijn, was vrijheid een behoefte en tevens eene noodzakelijkheid. De overwonnenen in den aangevangen strijd waren martelaars van het een of het ander beginsel in de oogen der partijgenoten, waren misdadigers in die van den bestrijder. Hoe vele van zulke misdadigers lieten de Stuarts niet ketenen, eer één hunner zelfs als misdadiger werd vermoord! Na de herstelling der dynastie en onder de regeering van den tegenwoordigen Koning bleek het heden de spruit van het gister te zijn, en openden zich weder de kerkerholen voor wie anders dachten dan de heerscher. Wij zagen het, hoe een vreedzame kudde uit een gejaagd en de herder gevat werd, en indien we die sombere poorte doorgaan, beschermd door de hooge torens aan weerszijden, over het binnenhof, omgeven en afgesloten door den hoogen gekanteelden muur, naar binnen treden, den langen gang, waar de met ijzer beslagen deuren het aantal hokken aanwijzen, ten einde gaan, den steenen wenteltrap afdalen tot op eene diepte gelijk met de oppervlakte van het water in de gracht, die alles omgeeft, dan kunnen wij ontwaren hoe zulk een misdadiger niet alleen het ellendigst hok, maar ook de uitgezochteste zielepijn werd waard gekeurd. Hoe groot ook het aantal vertrekken was, toch stond het niet altoos in verhouding tot het aantal gevangenen, zoodat dikwerf meer dan een van deze in één hol moesten opgesloten worden. Jakob Hollis ondervond dit en moest de enge ruimte nog met een ander deelen, en de wreedheid had geweld dat de prediker, »de verstokte rondkop," niet zoude samen zijn met een gelijke of een schuldige van dezelfde soort, maar met den ruwsten, onbeschoftsten, den meest goddelozen booswicht.

Op het rad zou de moordenaar sterven, die den armen Hollis den gantschen nacht had gepijnigd met zijne godslastering en vuile spotternij. En Jakob Hollis, de oude soldaat van Olivier Cromwell, had het lijden verduurd en toonde den Meester dezelfde gehoorzaamheid als eenmaal den generaal. Hij had de hand gevouwen ten gebede; hij had de lippen bewogen, maar de bede kon niet worden gestamerd door het getier van den razende, en Jakob Hollis zweeg. Hij had hooren lasteren wat hem het dierbaarst, spotten met wat hem het heiligst was, en Jakob Hollis zweeg, schoon de spieren zijns arms zich bewogen en de handen zich kromden,

als om den gorgel van den booswicht te omspannen en dicht te wringen. Zoo was de lange, lange nacht eindelijk voorbij gegaan en viel er een schemerlicht door het kleine ronde venster. Hij hoopte op uitputting van de kracht zijns medgezels, die dat bemerkte en alle krachten inspande om hem te belletten het gebed uit te spreken, waaraan hij blijkbaar zoo groote behoefte had.

Lang duurde het nog eer hij het vermocht; want toen Mary bang te moede, huiverend en sidderend, door den wachter in het hol werd gestooten, zag zij haar lieven, ellendigen vader voor het venster en alzoo in het licht, dat daardoor naar binnen viel, en eene ineen gezonken menschengestalte, hijgend en snorkend naast hem in den hoek. Zij bleef bij de deur staan want zij hoorde hem met half luide stem en eene innigheid, zoo als slechts de benauwdheid der ziele geven kan, de woorden aanheffen:

»Mijne stem is tot God; en ik roep: mijne stem is tot God en Hij zal het oor tot mij neigen.

»Ten dage mijner benauwdheid zocht ik den Heer: mijn hand was des nachts uitgestrekt en liet niet af; mijne ziel weigerde getroost te worden.

»Dacht ik aan God, zoo maakte ik misbaar; peinsde ik, zoo werd mijne ziele overstelpt, Sela!

»Gij hielt mijne oogen wakende; ik was verslagen en sprak niet.

»Zal dan de Heere in eeuwigheden verstooten, en voortaan niet meer goedgunstig zijn?

»Houdt Zijne goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging een einde van geslachte tot geslacht?»

Hij poosde een oogenblik; dikke tranen druppelden langs de bleeke wangen, en de gevouwen beenige hand hief hij in de hoogte. Mary kon zich niet langer bedwingen; zij had in haar binnenste den 77sten Psalm met hem gebeden; maar thands viel zij in, waar de klaagzang een geloofszang werd en zeide met vuur:

»Ik zal de daden des Heeren gedenken; ik zal gedenken uwer wonderen van oudsher.

»O God! uw weg is in het Heiligdom: wie is een groot God, gelijk God?»

»Mary, mijn kind! mijn lief, lief kind!» riep Jakob uit, de armen uitbreidende en haar aan zijn harte drukkend, »geloofd zij God in de hoogste hemelen! Maar.. stil.. wek dien... man niet!» besloot hij, met schrik en afschuw op den ronkenden mensch in gindschen hoek wijzende.

»Zijt gij dan niet alleen? Heeft men u een medgezel gegund. Dus was de nacht dan toch niet zoo somber?»

»De nacht, Mary?... Kind, de Heere heeft mij vastgehouden, anders had ik mijn hoofd tegen den muur willen te bersten stooten,» zeide hij, terwijl het zweet hem bij de herinnering alleen reeds uitbrak. »Doe dien verworping niet ontwaken: hij is een dienaar van hem, die een zielemoordenaar was van den beginne. Maar heb ik geleden, ik word verblijd, werd ik verwond, ik word gezalft door uwe komst, lief kind!»

»En ik heb dezen nacht zoo gerust kunnen slapen: ik heb een zacht leger gehad, terwijl gij... Vader, vader! het verscheurt mij het hart.»

Hij zocht haar op zijne beurt te troosten en vroeg haar waar zij en moeder Anne waren gehuisvest, en toen hij vernam hoe Dirkens voor beiden had gezorgd en Sir Henry berouw had over hetgeen hij deed, maar niet had willen doen, bleef Jakob een oogenblik in gepeinen verdiept. »Die de laagste is zal de hoogste wezen! De koude onverschillige Dirkens! En hij van Hallam-Castle, de melaatsche hand van den wulpschen Antichrist..! Het kan hem wellicht niet toegerekend worden... Ik doorzie de strikken door den booze gespannen...! Mary, ik beken het voor God en u, mijn kind, dat ik zelf de pijlen der ongeloovigen op mij deed richten. Wat ik lijd en nog lijden moet, ik zal het dragen met kracht, zoo de Almachtige het wil, maar dat ik u doe lijden, het breekt mijn kracht, mijn kind!» Hij weende; de man, dien de zwaarste smart kon verkroppen, kon dat thands niet, en door de tranen heen snikte hij, haar aan zijn hart drukkend en haar in de liefderlijke oogen starend; »Ik had zoo vurig gebeden om u gelukkig te zien. Wat God ons beiden aan beproevingen had toegeleid, ik bad Hem, het alleen mij te geven opdat gij gelukkig mocht zijn... Ik had wel niet gedacht, ooit het kind mijns kinds op de kniën te mogen wiegelen: dat ware te groote vreugde geweest, maar wel, dat ik u een beter steun zou kunnen nalaten dan ik ben... Een Abraham voor deze Sara heb ik afgebeden, mijn God! En nu is alles voorbij... Was het dan een misdaad, het zondig gebod des menschen te overtreden en U te verheerlijken in geest en in waarheid?»

»Vader! niet zoo twijfelmoedig. — Vader, ben ik dan niet bij u? Heeft uwe dochter u dan niet nog meer lief, omdat ge een gehoorzaam dienaar zijt van den eenigen Meester? Wij zullen niet gescheiden worden, vader!»

Met wellust dronk hij de tonen dier stem in; hij kon zich niet verzadigen ze te hooren, en nog een poos, nadat ze niet meer vernomen werden, klonken ze nog na in zijne ziel.

Ja, de wonde werd gezalft; ja de lijder werd verblijd! Toch waren het niet de woorden, die hem troostten; want hare hope had zoo weinig grond.

»Ik zal worden uitgestooten in de woestijn,» zeide hij met gesmoorde stem, maar toch kalmer.

»Neen, vader! Ik heb gedacht, lang gedacht; ik heb met mijn Heer geraadpleegd en Hij schonk Zijne goedkeuring. Ik voel dat in mijn binnenste, en daarom ben ik vastelijk besloten. Ik ga naar Londen, vader! om den Koning genade voor u te vragen...» Zij kon niet voortgaan, want driftig greep Hollis hare hand; zijn oogen tintelden en met een stem, bevende van toorn riep hij uit: »Genade vragen? Voor wien? aan wien? Ben ik dan schuldig? Is hij geen Ahab, die met zijn Izébel de heiligen Gods belacht en bespot? Gij zoudt naar Londen gaan? Ik verbied het u, hoort ge, ik wil het niet.»

»Vader, waarom niet?» Die vraag werd stamrend gedaan en een vluchtige blos vertoonde zich daarbij op haar gelaat. Zou haar vader misschien denken dat nog een andere reden haar naar Londen dreef? »Waarom niet, vader? De Koning, hoe groot zondaar hij zij, kan u verlossen. Wees niet trotscher dan de Apostel Paulus, die zich op den heidenschen Keizer beriep: zijn leven was kostbaar als het uwe. Geloof ge misschien, dat de poging boven mijne krachten gaat? Vreest ge voor de gevaren, die ginder een onervaren, een zwak kind omringen. Bekommer u daarover niet! God zal het kind beschermen waar het voor haar vader werkt en zal zich verheerlijken in mijne zwakheid. En, vader, het zou zijn den Heere verzoeken, indien ik een wonder vroeg; maar ginder zou ik niet gants alleen staan, zou er iemand zijn die mij hielp...»

»De Hertog van Buckingham wellicht? Mary, gij zoudt toch niet...? Neen, neen, die man is niet almachtig in het kwade...!» Hij zag haar donker aan. »Gij denkt toch niet aan dien vreemde, die tot u is doorgedrongen? Mary, bij den alwetenden God daar boven, zeg de waarheid!»

»Aan dien man heb ik nooit gedacht, vader! Charles Digby is naar Londen vertrokken en diens hulp wilde ik vragen...»

»Ook diens hulp niet. Ik herhaal het, ik wil geene genade... ik wil haar niet tot zulk een prijs. Neen, niet voor de oneer mijner dochter! Mary, het vonnis is verbanning. Vlei u niet met eenige hoop, maar ik lijd met de zekere verwachting, dat de heilige zaak daardoor zal worden bevorderd. Ik weet dat de dag van verlossing voor Sion zal komen... Eenigen denken, dat die komen zal als vroeger met geruchten van krijg en onrust, maar ik geloof veeleer, dat het thands zal zijn met vuur en met vlammen uit den poel van den afgrond...» Hij poosde, de prediker had den vader vergeten, maar deze deed zich toch gelden boven genen, want mat en bevreesd besloot hij met de woorden:... »maar wij zullen scheiden... wij zullen scheiden!»

»Scheiden? En kan ik dan niet medegaan? Wie zal dat beletten? Vader ik ga met u...»

»Dank, Hemelsche Vader!» prevelde Hollis. Hij zou het haar nooit hebben gevraagd; hij zou nooit zulk een opoffering, en het was er eene, als zij zelve haar niet bracht, van haar hebben begeerd. Hoewel zij het zelve aanbod, bleef het een offer, zwaarder dan hij, zelfs dan zij het in den aanvang dacht. De vonk harer liefde was niet uitgedoofd maar glom onder de asche der teleurstelling. Zij zou Engeland verlaten, en Charles voor eeuwig... Een doodelijk bleek overtoog haar gelaat. Het duurde slechts een oogenblik. Weldra was zij weder kalm; het offer zou zij brengen; nog dikwijls mocht het haar zwaar vallen, maar wankelen zou zij niet meer.

Hollis was gelukkig. Hij begon haar eenige voorschriften te geven hoe te handelen: hij zeide haar Dirkens in alles te raadplegen, voor Moeder Anne te zorgen... toen de slaap van den medegevangene

werd gestoord door het binnentreden van de beul en diens knechten. De laatste ure was voor den moordenaar gekomen. Hollis vatte Mary bij de hand, drukte die, leidde haar naar de deur en bad den wachter haar door te laten. »Ga heen, dadelijk!» zeide hij, haar haastig een kus op de lippen drukkend... Indien hij geweten had wat aanstaande was, hij zou het afscheid niet hebben kunnen uitspreken, hij zou haar in de armen geklemd hebben gehouden tot de wachter beiden met geweld had gescheiden... Mary verliet het sombere gebouw, verliet met luchten tred het opbloeiend Leeds: maar zij kwam niet in Dirkens' woning terug. De avond was gevallen; de vader was met zijn zonen in verschillende richtingen uitgegaan, maar teruggekeerd zonder de verdoolde. Het spoor van Mary Hollis kon zelfs bij het licht van den volgenden dag niet worden gevonden.

 TWEDE BOEK.

I.

Hoe woelig het ook in de straat ware, waarin het huis van Falconbridge stond, met zijn nieuwe *façade* van steen sedert den grooten brand, die een tweetal jaren geleden half Londen verteerde en dit huis teisterde, hoe luide de vloeken werden gehoord van de koetsiers der huurrijtuigen, waarvan het getal thands reeds in Londen tot zeshonderd geklommen was, en die den gantschen dag de ongeplaveide straten der wordende waereldstad omwoelden; hoe de wielen der talloze karren met allerlei artikelen beladen ook knarsten en knetterden en tot schrik der voorbijgangers telkens uit het eens gemaakte spoor draaiden en *en zigzag* zich voort bewogen, de man, dien we in het ruime vertrek, dat het uitzicht op de straat schonk, alleen aantroffen, merkt van al het rumoer en gedruisch niets. Hij zit verdiept in de lezing der papieren, welke voor hem liggen op de vierkante tafel, met een fijn groen laken overdekt. Het is een deftig man, wien men het kan aanzien, dat hij het recht had de deftige stoffering te vorderen, welke dat vertrek konmerkte. De wanden waren in vakken verdeeld, waarvan glad gewreven notenboomhout de omlijsting was, en ieder vak was eene schilderij, welke in het nauwste verband stond met hare gebure. De vloer was van ingelegd eikenhout, waarvan het gedeelte, waar de tafel en de stoel van den tegenwoordigen bewoner stonden met een Smirnaasch karpel, welks echtheid herkenbaar was aan den gloed der kleuren, bedekt was. De stoelen met kunstig gedraaide poten en hooge sierlijk besneden rug, hadden een groen damast zijden en mollig opgeulde zitting, terwijl de schoorsteenmantel op twee wit marmeren zuilen rustte. Een buffet van notenboomhout op- en ingelegd met ebbenhout droeg een zilveren schenkan en eenige fluiten en roer-

mers van echt Venetiaansch glas; daar tegenover stond een sofa of divan, waarvan de oostersche zucht tot weelderige dommeling den vorm bepaald had en waarvan het bekleedsel overeenkwam met dat der stoelen. Deftig noemden wij de stoffering en niets meer; want in een tijd, als waarin wij ons zoeken te verplaatsen, was zij, indien wij den divan alleen uitzonderen, weinig weelderig en zelfs eenvoudig te noemen. Hetzelfde mogen wij van den bewoner getuigen. Eene bruine pruik, waarvan de uiteinden aan weerszijden in krullen tot op de borst nederhingen, dekt het hoofd, en hoe groot zij ook zijn moge, zij doet nochtans het gevulde gezonde gelaat goed uitkomen; ja we zouden zelfs mogen beweren, dat zonder die pruik het gelaat wellicht te welgevuld en te blozend schijnen zou. De donker blauwe oogen zijn groot en blikken open en vrij; de neus, in juiste evenredigheid tot het geheele wezen, is recht en vleezig, terwijl de mond, waarvan de bovenlip met een schijn van knevel is voorzien, welgevormd is. Het geheel duidt groote fysieke kracht, voor het minst eene weinig en zeker op dit oogenblik niet gestoorde gezondheid aan: en indien het oog minder verstand uitdrukte, zou men geneigd zijn te gelooven, dat de opgemerkte kracht de eenige was, waarop die man zich verhoovaardigen kon. Een kraag van de fijnste kant, die hem schier tot midden op de borst neder hing en toch nog even twee wit zijden kwastjens liet zien, een zwart fluweel wambuis, dat tot op de heup kwam en daar de broek van dezelfde stof ontmoette, die, eenigzins wijd op de hoogte der dij, even beneden de knie met een rood zijden lint werd dicht gebonden; zwart zijden kouzen en schoenen, die den breeden voet eer uit deden komen dan verbergen, gesloten met een lint van dezelfde kleur, ziedaar het deftig maar gants niet opzichtig gewaad. De deftigheid van den persoon wordt verhinderd tot voornaamheid te stijgen, door het wat al te gezette dier houding, het wat al te forsche dier schouderen. Beschouwen wij hem naderbij, dan zien we nog een andere reden waarom wij er aan twijfelen, dat hij ooit den trotschen edelman van het hof van Lodewijk XIV evenaren kon.

Er is iets hoekigs, iets driftigs in de wijze waarop hij het eene papier opneemt en het andere wegwerpt, en het trillen van de lippen stemt daarmede overeen en geeft den opmerker het recht te vermoeden, dat er in dat sanguinische temperament dikwerf stormen en vreeselijke onweders kunnen woeden. Half Europa zou de waarheid dier opmerking kunnen staven, maar tevens dat, mocht de hoveling van Lodewijk XIV ook altijd den burger in hem gezien en hebben pogen te minachten, die poging hem altijd mislukt, het woord van minachting altijd op de lippen bestorven en in eene soort van ontzach verkeerd was, dat alleen w re vel was geworden zoodra de burger — want dat was hij — den rug had gekeerd. Indien het ons gegund ware een tijdgenoot van dien man geweest te zijn, we zouden voor hem ons hoofd hebben ontbloot en in hem die krachtige en

machtige Republiek hebben gehuldigd, die hij in Europa het grootste deel zijns levens, zoo waardig vertegenwoordigde. En de Republiek der Vereenigde Nederlanden bezat vele tolken zoo als Mr. Koenraad van Beuningen, Burgemeester en Raad van Amsterdam, tolken, die het, in houding en gebaar, in leefwijze en stijl bewezen, dat hunne wieg geplaatst was in een land, droog en vruchtbaar gemaakt door eigen arbeid, door stalen volhardende vlijt; dat hun vaderland, een stip op de waereldkaart, zijne grenzen verzettede door den onwrikbaren moed der bewoners, geschoord door taai geduld en een door streven en strijden geoefende kracht; de grenzen verzettede, zoodat de Statenvlag woei van het Noorden tot het Zuiden, van het Westen tot het Oosten, en de schrik was van velen en de nijd en de afgunst van allen. Zij droegen namen, die tolken, in het gouden boek van den Europeeschen adel onbekend; namen, voor eene halve eeuw nog het eigendom van ruwe poorters: alleen binnen de enge veste eener stille stad genoemd.... En thands! Vraag Kopenhagen of zij de donderende stem van Koenraad van Beuningen zich noch herinnert: vraag het Stokholm of er de Konsul van het moderne Rome is vergeten die kort en beslissend antwoord vroeg, 't welk niet ontkennend moest zijn, daar anders de metalen monden der zeven Provinciën zouden aanvangente spreken, zoodra de gezant zich om had gekeerd; vraag het Parijs, waar de halfgod Lodewijk wordt aangebeden, of zij den breedgeschouderden boer niet meer gedenken, die zoo plomp over de mollige tapijten heen stapte, het oog niet neersloeg voor de allerhoogste majesteit van den alleenheerscher, met ronde, dikwerf ruwe taal de rechten zijner meesteres verdedigde en haar bondgenoot de aangegane verplichting, zoo klemmend herinnerde; vraag het Londen... maar hij is er voor weinig tijds terruggekeerd; naar Londen, waar volk en vorst slechts iets gemeens hebben met elkaar, namelijk: afgunst op den kleinen Staat, die in vrijheid, in kracht, in handel, in rijkdom hen verre overtreft; naar Londen, waar, bij elke handelonderneming niettegenstaande dien nijd, steelsgewijze naar de nabuur het oog wordt gericht om waar te nemen, hoe een dergelijke daar reeds vroeger werd aangevangen en volvoerd; naar Londen, waar men een Bank oprichtte, thands de reusachtigste en even als het gantsche volk ontwikkelde tot de grootste instelling der waereld, maar waarvan men het model had gevraagd aan het Amsterdam der 17^e eeuw! Ondanks zich zelf huldigde Engeland de Republiek der Vereenigde Nederlanden. Deze was de eenige mogendheid die door haar gezant voor den ter dood veroordeelden Karel I liet pleiten. Het doodvonnis luidde in het Engelsch, Fransch en Hollandsch; en bij de opening van het eerste parlement van Olivier Cromwell had de Lord Protector den Nederlandschen afgezant aan zijne rechterhand. De Nederlanden der 19^e eeuw gelijken wel weinig op die der 17^e! Maar de kiemen van den kanker, die in het krachtig lichaam der Republiek rondwoelde en weldra zoude uitbreken,

konden reeds in de 17^e eeuw voor een fijn opmerker en een schrander denker niet meer verborgen zijn. De tweedracht woelde in de machtige Republiek, die juist thands al hare kracht zoude behoeven om een dreigenden vijand het hoofd te bieden. Van Beuningen kon dien vijand nog niet zien; slechts zijn vriend — nóg zijn vriend hoewel de banden reeds eenigzins lossen waren geworden — slechts zijn vriend de Witt, de schranderste der schranderen vermoedde iets, en — het teekent heider afstand en verhouding — waar de Witt slechts duister en slechts flauw kon zien, kon van Beuningen niet meer dan tastend rondzolen en gissen. Vrees voor verraad van de zijde eens bondgenoots, van Engeland, door de Witt nog niet lang geleden tot de beroemde triple alliantie bewogen, deed van Beuningen dan ook niet op dit oogenblik de wenkbrauw fronsen. Neen, de onlangs ontvangen brief van den Raadpensionaris was er de oorzaak van, en die brief deelde alleen mede, dat men de woelingen der Oranjepartij weder te boven was gekomen en deze voor langen tijd weder gefnuikt had. Door een behendig schijnbaar toegeven waren de Gewesten tot harmonie gekomen. Het Stadhouderschap was voortaan onvereenigbaar verklaard met de waardigheid van Kapitein en Admiraal-generaal, en de jonge Prins van Oranje, het gewezen Kind van Staat, dat onder de hoede Hunner Hoogmogenden was opgewassen en thands twintig jaren bereikt had, was lid van den Raad van State geworden zonder eenige vooraanzitting; want men had er zorg voor gedragen den stoel te verwijderen, waarop zijne voorvaderen eenmaal gezeten hadden, zoo dat zelfs de schijn van macht, reeds meer dan voldoende om het gepeupel op te winden, den jongeling ontomen was.

»En de Witt wil Engeland tot bondgenoot houden!» mompelde van Beuningen. »Zijne Majesteit zal er niet handelbaarder door worden, hetgeen mijn zending een schoone kans van slagen geeft,» voegde hij er eenigzins bitter aan toe.

Hij voer voort met lezen en vond in de volgende regelen eenig antwoord op de gemaakte opmerking. Men scheen, door den Prins tot lid van den Raad van State te verheffen, den Koning van Engeland te wille te zijn en zou daarvan nog een meer doorslaand blijk geven, door Zijne Hoogheid naar Oom te doen afreizen.

Het verlof werd daartoe gegeven, zoo luidde de brief in substantie, omdat men begreep op den duur het niet te zullen kunnen weigeren; het was thands gegeven, omdat men inzag dat er geen gunstiger tijdstip ooit zoude komen, daar juist een Ambassadeur van de bekwaamheid Zijner Edelheid (van Beuningen) naar het hof van Engeland was afgevaardigd. Van Beuningen poosde even en las werktuigelijk het slot van den konfidentieelen brief die eindigde met het gewone »Uw ootmoedige dienaar: J. de Witt.» Van Beuningen ging nooit zoo ver; hij noemde zich in officieelen stijl slechts: dienstwillige dienaar. Maar op de onderteekening lette hij thands niet;

des te meer op de hier boven medegedeelde regelen en ook op het naschrift dat van den volgenden inhoud was: »Uwe Edelheid gelieve voor Zijne Hoogheid zorg te dragen waar dit vereischt mocht worden. Het zoude Ilunne Groot Edel Mogenden zonderling aangenaam zijn, van den Prins door Uwe Edelheid van tijd tot tijd het een of ander te mogen vernemen. Uw ootmoedige dienaar, J. de Witt.»

De bovenlip trok eenigzins smadelijk omhoog, terwijl hij den brief nederlei en in gepeins verdiept bleef.

Daar viel de klopper op de deur neder en hoorde hij een haastigen voetstap op den trap. De deur werd geopend en een der schrijvers Zijner Edelheid trad den hellebardier in den gang voorbij en het vertrek binnen.

»Zijne Excellentie Mylord Arlington vraagt voor een oogenblik belet.»

»Verzoek Zijne Excellentie boven te komen.»

Van Beuningen trad langzaam naar den drempel der kamerdeur en bleef daar wachten, hoewel hem de tijd werd gelaten, den trap af en den benedengang door te gaan, indien hij den bezoeker te gemoet had willen treden. Langzaam klom Arlington naar boven; slechts verhaaste hij eenigzins zijn stap, toen hij, naar den bovengang aangekomen, den wachtenden gezant ontwaarde.

Na de gewone plichtplegingen werd Arlington een zetel aangewezen en gingen beiden nederzitten. Bij de begroetingen toonde zich reeds het onderscheid tusschen die beide personen. De zware gestalte van van Beuningen, die zich langzaam en stijf voortbewoog en zich moeielijk boog, vormde een scherpe tegenstelling met de bevallige gedaante van den Engelschen minister, die den donker blauw fluweelen mantel zoo los en bevallig wist te dragen, den hoed met witte veder met zooveel zwier als ten groot bewoog. Was het gewaad des eenen eenvoudig, schoon kostbaar, dat des anderen, sluitend om het slanke lijf was prachtig en smaakvol. De kanten van den kraag en die van de broek, waar deze aan de knie met een gouden gesp werd gesloten, waren kostbaar; de linten, tot den reusachtigen strik gevormd, waarmede de kleine *brodequins* met rooden hak werden dichtgebonden, waren sierlijk en rijk, terwijl het sneeuw wit satijn van de voering smaakvol afstak bij het *ponceau* fluweel van het loshangend buisje. Een degen met verguld zilveren greep sierde de linker heup, en werd bij het nederzitten als niet aanwezig beschouwd, daar men als edelman gewoon was, met dat wapen om te gaan, zelfs in die voor een gewapenden burgerman zeker moeilijke houding.

Henry Bennet, Lord Arlington, Sekretaris van Staat, die met Clifford, Buckingham, Ashly en Lauderdale — de voorletters dier mannen saamen genomen vormden het woord *Cabal* — het bewind voerde, was dan ook een schier volmaakt edelman. Het fijn besneden gelaat, de slanke gestalte, de tedere blanke hand, alles werkte er toe mede om hem behagelijk bij zijn Koning, en wat nog meer zegt, geëerd te maken bij de beheerscheressen Zijner Majesteit. Geene buitengewone schranderheid tee-

kenden die oogen, geen buitengewone denkkraft zetelde achter dat blanke voorhoofd; maar bij zijn binnentreden in het staatsievertrek of de raadzaal, bij de woorden, die behagelijk en welklinkend diens lippen ontvloeiden, bij de menschenkennis waarvan hij bij beschouwingen van menschen en zaken dikwerf blijk gaf, en bij de meer dan liberale begrippen aangaande redelijkheid en zedelijkheid werd hij een zeer geschikt dienaar Zijner Majesteit Karel II geacht en bevonden.

»Uwe Edelheid beroofde mij te lang van hare tegenwoordigheid, dan dat ik niet den eenigen weg zoude inslaan, langs welken ik zeker ben die te kunnen genieten,» zeide Arlington buigend.

»Mijne bezoeken bij den Sekretaris van Staat waren ook zóo onvruchtbaar, dat ik besloot ze vooreerst te staken,» was het antwoord zoo beleefd mogelijk gegeven.

»Dat is toch niet het rechte middel om volgende bezoeken, zoo zij te eeniger tijd mochten noodig worden gekeurd, vruchtbaarder te doen zijn.»

»Nadenken brengt dikwijls op den rechten weg. Ik wilde den tijd tot nadenken geven, Excellentie!»

»Er is dus sprake van een verdwaalden Sekretaris van Staat?» vroeg Arlington met de kant van zijn kraag spelend.

»De waarheidsliefde verbiedt het te ontkennen.»

»Het is een strijd waaraan moeilijk een einde kan worden gemaakt. Ik kan natuurlijk niet toegeven dat ik dwaal en door Uwe Edelheid op den rechten weg zou gebracht moeten worden. Het loon, dat de Hollandsche gids wel eens vraagt, is voor menigen Engelschen minister soms zeer hoog geweest, zonder dat deze zag dat er niet meer gedwaald werd.»

»Zijne Majesteit heeft vaak bewezen dat het heden hem liever was dan het verleden; het mocht Zijne dienaren misschien even zoo gaan,» merkte van Beuningen eenigzins heftig aan. De uitval mocht stout heeten, want hij bedoelde niets minder dan Karel II te verwijten, dat hij ondankbaar was en genoten weldaden spoedig kon vergeten. De baling, die gastvrijheid in de Republiek had genoten, had haar herhaaldelijk beoorloofd.

Van Beuningen was dan ook geprikkeld door de uiterst langzame behandeling van zaken, eene langzaamheid welke wel berekening scheen. Hij diende een memorie in, en men vroeg eene adstruktie; hij gaf er eene en men stelde er eene andere tegen, waarbij de memorie, om wie het eigenlijk te doen was, op den achtergrond trad. Wilde de gezant persoonlijk inlichtingen geven of ontvangen, dan was de Sekretaris van Staat in den bijzonderen Raad of was hij ziek; en liet hij eindelijk den gezant bij zich toe, dan stond hij op het punt naar Zijne Majesteit te gaan die hem opontboden had. Begon de driftige van Beuningen dit te ergeren en brak hij voor een poos alle betrekkingen af, dan werd hem eene memorie gezonden, waarin een deel der zijne werd beantwoord, of werd hem een bezoek gebracht om hem weder in een goede luim te brengen zoo als thands. Maar de laatste uitval, hoe verklaarbaar ook, was onvoorzichtig.

»Gij brengt eene zware beschuldiging tegen mijn verheven gebied in,» merkte Arlington plotseling ernstig geworden aan. »Als Zijne Majesteit zoo spoedig het gister voor het heden vergat, dan zou hij nooit de triple Alliantie gesloten, of, zoo hij haar al sloot, niet gehouden hebben zoo als hij doet.»

»Zoo als hij doet? De Republiek wordt toch niet meer behandeld als eene bondgenote, sedert Madame d'Orléans hier is geweest.»

»Ah, is het dát weér? Hunne Hoogmogenden schijnen zich zeer te bekommeren over een familiebezoek, een bezoek door een zuster aan haren broeder gebracht. Wat moet de Koning van Frankrijk zich dan wel niet beangst maken over het aanstaand bezoek Zijner Hoogheid, den Prins van Oranje.»

»Het geval staat niet gelijk, Mylord!» zeide van Beuningen zich op zijn stoel te reent schikkend en zich gereed makend van deze gelegenheid tot spreken en onderhandelen partij te trekken. »De Koning van Frankrijk is een machtig monarch, die eer doet vreezen dan behoefte te vreezen. De Koning van Frankrijk is niet de bondgenoot van Engeland en kan zich niet bezorgd maken, meer dan hij het nu reeds is, over de vriendschappelijke betrekkingen der Republiek met Engeland, betrekkingen, die niet begonnen, maar alleen worden voortgezet. De Koning van Frankrijk heeft zich niet te beklagen over de belemmering van de visscherij, over tegenwerking in den handel, over vijandigheid in Oost- en West-Indië.»

»Dat wil ik wel gelooven,» riep Arlington levendig uit, »want Frankrijk heeft visscherij, handel noch koloniën.»

»Maar al heeft de Republiek die, toch wenschte ze daar niet in gedeerd te worden, Mylord!» hernam van Beuningen scherp.

»Het zou nog bewezen moeten worden of ze er in gedeerd wordt. Maar dit punt maakt een deel uwer laatste memorie uit. Men is bezig de vermeende bezwaren der Republiek te beantwoorden door... het aanvoeren van de onze. Zijne Majesteit is een trouw bondgenoot, maar wil ook rechtvaardig en trouw Koning zijn. De Republiek — Uwe Edelheid veroorlove mij het te zeggen — is er in Europa voor bekend, slechts één belang te kennen en dat is haar eigen. Zijne Majesteit wil zich blijven gedragen als een trouw bondgenoot, en, als hare grieven zijn weggenomen, zich met de Republiek verstaan, wat de tuchtiging der Algerijnsche zeeroovers aangaat, ofschoon zij niet inziet, dat daardoor juist de veiligheid ter zee verzekerd zal worden, daar er nog zoo vele roovers overblijven, die men niet tuchtigen kan.» Arlington staaarde, hoewel lachend, van Beuningen daarbij veelbetekenend aan, die den blik niet alleen doorstond, maar de kracht had zich bedaar te houden en hem toeknikkend te antwoorden:

»Zeer waar, Mylord! En als de Republiek elken roof aan haar gepleegd met geweld zou willen te keer gaan, dan mochten hare kruimolens wel dag

en nacht malen. Om dat te voorkomen kiest zij den weg der onderhandeling."

»Die altijd blijken zal de beste te zijn, zoo men dien met goede trouw bewandelt."

»Het verheugt mij zeer Uwe Excellentie dat te hooren zeggen!" hernam van Beuningen, terwijl de gespierde hand zich om den stoel klemde en dien met kracht verschoof. »Wanneer die niet ter goeder trouw wordt bewandelt dan is die weg geen rechte maar een bochtige. Ik geloof er de onderfinding van opgedaan te hebben... aan dit hof."

»De scherts is wat grof," antwoordde Arlington, die zich op zijne beurt gebelgd wilde toonen. »Jammer is het voor den vrede, dat de Hoogmogende Heeren, Uwe lastgevers, maar al te veel op Uwe Edelheid gelijken. Altijd klaagt men van Uwe zijde over verongelijking, en dat op eene wijze, welke uwe scherts van zoo even herinnert. Denkt ge, dat de klachten van Zijner Majesteits onderdanen uit den Indischen Archipel niet tot ons komen? Waant ge zelfs, dat wij te hardhoorend zijn, om den wrevel van de bewoners onzer eigen kusten te vernemen, die de Hollandsche visschers in hun vaarwater zien en verstormd zouden staan indien zij hoorden, dat de Republiek eene tuchtiging der Algerijsche zeeroovers voornam en daartoe de... edelmoedigheid had de hulp van Engeland in te roepen? Geloof ge, dat Zijne Majesteit, die ge weinig liefde schijnt toe te kennen voor zijne onderdanen, evenmin deel neemt in het lot zijner bloedverwanten, en zonder toorn of liever zonder droefheid kan aanzien, dat men zijn neef, den zoon van zijn zuster, de waardigheden zijner voorvaderen ontzegt, hem tot onmacht veroordeelt en hem, naar de lessen van de sluwste staatkunde, een opvoeding geeft, die hem tot altijdduurende onderdanigheid en afhankelijkheid veroordeelen zoude, indien het bloed der Stuarts, met dat der Oranjes vermengd, hem niet in zich zelven de middelen had doen vinden, welke het sluwe plan moeten doen mislukken?"

»Ik dank Uwe Excellentie voor deze aanklacht. Men strijdt liever tegen vleesch en been dan tegen de onzichtbare overheden in de lucht, en tot dusverre hoorde ik weinig meer dan onbestemde klachten. De aanklacht is nog wel wat onbestemd, maar zij is toch te begrijpen. Uwe Excellentie gewaagt van hetgeen er in den Indischen Archipel voorvalt. Het is de strijd tusschen kompanje en kompanje, waar Zijne Majesteit en de Republiek zich gerustelijk buiten kunnen houden. Beiden strijden met gelijke wapenen en wie de slimste is wint het. Dit zal met de visscherij ook wel het geval zijn. De visschen, geloof ik, zullen geen partij trekken en bij voorkeur de Hollandsche netten inloopen. Ook is het nog niet bewezen, dat de onzen de grenzen, hun bij de Navigatie-akte gesteld, hebben overschreden. En wat het derde punt aangaat, er gebeuren in een huishouden dingen, die men daarbuiten niet goed kan beoordeelen. Wij wenschen gaarne onze vrijheid te behouden, hetgeen menigeen in Engeland reeds zonderling zal noemen. En zonder te willen

beweren, dat Zijne Hoogheid ooit iets tégen die vrijheid zal ondernemen, gelooven de Heeren Staten met Gods hulp de Provinciën voor als nog beter te kunnen besturen, dan een onervaren jonkman van nauwelijks twintig jaren."

»Dien men bovendien bij voordacht onkundig van regeeringzaken laat," viel Arlington in.

»Dien men eerst de nuttige kundigheden als Christen en burger wil doen verkrijgen, opdat hij later als Magistraat zijne rechten en plichten zoude kennen, Mylord! Het is een lasterlijk gerucht, dat men Zijne Hoogheid veronachtzaamt. Uwe Excellentie zal wel beter leeren oordeelen als zij den Prins hier ontmoet; en moet zij ook erkennen, dat Zijne Hoogheid zwak en gebogen is vóór den tijd, zij zal het toch wel niet aan de opvoeding willen toeschrijven. Reeds nu is men genegen om Zijne Hoogheid, uit aanmerking van de diensten zijner voorvaderen, het aandeel in het bewind te geven, dat hem afgestaan kan worden zonder nadeel voor 's Lands zaken. Hij is lid van den Raad van State geworden. En dat men Zijne Majesteit zoo veel mogelijk te wille wenscht te zijn blijkt daaruit, dat men den jongen zwakken Prins verlof geeft zijn verheven Oom te gaan bezoeken. Indien men klachten vreesde van zijne lippen, indien men zich verongelijking bewust was, men zou hem immers terug hebben gehouden?"

»Zoo, begrijpt Uwe Edelheid de reize alzoo?"

»Begrijpt Uwe Excellentie haar dan anders?"

»Men zou door den Neef op den Oom kunnen werken, ten einde grooter inwillingen te erlangen dan door een Ambassadeur, zelfs van de bekwaamheid Uwer Edelheid..."

»Uwe Excellentie spreekt zich zelve niet weinig tegen. Straks was het, dat hij in onkunde van alle regeeringzaken was groot gebracht en thands acht zij Hunne Hoogmogenden in staat, om Zijne Hoogheid met eene geheime zending te belasten..."

»Het een en het ander kan zeer wel gepaard gaan," hernam Arlington zich tot van Beuningen overbuijgende. De Engelsche diplomaat had alle scherpte verloren en was beleefd, ja zelfs vleiend geworden wat den toon zijner stem betrof. »Mijnheer de Witt weet dat zeer goed te vereenigen. De hond krijgt op het laatst den halsband lief, zoo ook de pupil zijne voogden; vergeef de vergelijking. En als men dan niet in staat is alle zijden van een vraagstuk te overzien en de voogd wijst maar éene zijde aan, dan wordt die door den pupil voor de eenige gehouden. Mijnheer van Beuningen, ik wil openhartig zijn! Ik geloof, dat Mijnheer de Witt een geheim doel met dat bezoek heeft. Welnu, ik wil het bevorderen als het is wat ik denk. Ik ben der Republiek geenszins vijandig, maar het belang Zijner Majesteit gaat voor alles. Wil men Zijne Majesteit overhalen tot het sluiten van een nieuw traktaat tegen Frankrijk, ik zal het niet tegenwerken, mids Zijne Hoogheid Stadhouder worde, onze grieven, waaraan ik niet twijfel, opgeheven worden en... de schatkist van... Engeland eenig voordeel geniete..."

Van Beuningen zweeg een oogenblik; hij fronsde

nauw merkbaar de wenkbrauw. »Ik weet het niet, Mylord! Bestaat er iets zoo als gij denkt, dan zal ik er onderzoek naar doen, en ... de eene konfidentie is de andere waard.»

Arlington was door dat antwoord niet geheel bevredigd, ofschoon hij geloofde een stap nader aan het doel van zijn bezoek gekomen te zijn. Van Beuningen was te rond om niet bepaalder te ontkennen dan hij deed, indien hij er reden voor meende te hebben. Wellicht zou Arlington meer hebben gepolst, zelfs meer dan de voorzichtigheid toeliet, zoo niet een vervaarlijk gejoel en gedruisch beider onderhoud plotseling had doen staken en de deftige diplomaten opspringen en naar het venster gaan. Een ontzachelijke menigte was op de been. De meesten bleeken nieuwsgierigen, maar toch altijd deelnemende nieuwsgierigen te zijn, want hier en daar zag men uit de massa er een met het hoofd goedkeurend knikkend tegen de leerjongens, die de eigenlijke helden schenen te zijn. Men herkende er de slagers en de wevers onder, gene aan hunne blauwe of groene voorschoten, deze aan hunne mouwen. Zij hieven, op lange stokken, stukken van vrouwenkleederen omhoog, hetgeen vooral toejuching uitlokte. Juist waren zij in de nabijheid van van Beuningens woning, toen een edelman te paard hen tegen kwam. Het scheen, naar zijne kleeding te oordeelen, een landedelman te zijn. Nieuwsgierig naar hetgeen voorviel, vroeg hij de oorzaak van den oploop en vernam dat zij eenige slechte huizen bij Moorfields omver gehaald hadden, waarop een reusachtige slagersknecht met stentorstem uitgalmde, dat zij verkeerd deden door zich met de kleine te vergenoegen en niet naar White-hall te gaan, om er het groote neer te halen. Een uitbundig gejuich en gejoel volgde, en de landedelman nam zijn hoed af en zeide: »daar geef God zijn zegen toe,» welke woorden hem onder daverend handgeklap een breed doortocht verschafte. Van Beuningen nam den schijn aan niets gehoord te hebben, maar gewaagde er van, twee zijner hellebardiers met het wapen van Staat op de borst naast den karos Zijner Excellentie te doen post vatten. »Het gepeupel mocht zich eens vergissen!» zeide hij ditmaal argeloos, en misschien daarom juist wel zoo koud en scherp.

»Ik geloof, dat de beste bescherming voor den karos van Lord Arlington Lord Arlington zelf is. Niettemin wordt Uwe Edelheid bedankt voor de intentie.» Met een diepe buiging, die zoo goed mogelijk door van Beuningen werd nagevolgd, verliet Arlington het vertrek.

II.

»Neem die *mouche* weg, Kate! Ge schijnt geen smaak meer te hebben of denkt ge, dat ik tot den tweeden rang ben afgedaald en dat niemand mij meer zal aanzien? Ik wil het anders!»

De vrouw, die dus sprak, lag in een leunstoel van ebbenhout, waarvan de rug als met grillige arabes-

ken overladen en de zitting van karmozijn rood fluweel met goud passement was afgezet. Het was een groot en weelderig gestoffeerd vertrek in het paleis van Englands koningen: White-hall. Een half licht viel in het vertrek en spreidde een molligen toon over al het omringende. Zware rood zijden damasten gordijnen, door koorden, van roode zijde en gouddraad gevlochten, in golvende plooiën opgehouden, verborgen de vensterruiten, in het midden prijkkende met het koninklijke Engelsche wapen, en weerden ten deele de stralen der zon af. Het behangsel was van roode zijde, omboord met goud passement en geborduurd met gouden bijen en kappen. In een hoek stond een divan of rustbed, dat in harmonie was met de kleur der gordijnen en behangsels. Het prachtig uitgesneden buffet, waarop thands een zilveren lampetkan met Chineesch porseleinen kom, fijne borsteltjens en welriekende zeepen bespeurd konden worden, de tafel op vier kunstig gedraaide poten van mahoniehout als een nieuwe proeve nog niet lang geleden uit Suriname aangebracht, met marmeren blad, de hoogrugge stoelen met mollige zittingen, de voetbanktjens, waarvan het bekleedsel even als de divan en de stoelen met goud passement was omboord, het tafeltjen, onder den Venetiaanschen spiegel in vergulden lijst, waarop een servies van echt Chineesch porselein op zilveren blad prijkte, alles mocht getuigen van de pracht, die in dit vertrek heerschte en bij den eersten oogopslag wel eenigzins overladen scheen. Maar vergeten wij niet het kostbaar Smirnaasch karpel, dat voor den divan lag uitgespreid, den mozaïek ingelegden vloer van mahoniehout en vooral de kaptafel met ovalen spiegel in rijk gesneden mahoniehouten lijst en met marmeren blad, waarop thands een zilveren doos staat, welke geopend is en alles bevat wat voor een damestoulet van die dagen noodig was en zelfs voor eene van den tegenwoordigen tijd overbodig zoude zijn. Van de fijnste haarspeld, die, in het kapsel verborgen, toch medewerkte om dit saam te houden en te bevestigen tot aan de geurigste pommades en parfumeriën, tot zelfs de blanketdoos waarin het sneeuw wit en het liefelijkst rood geborgen was, alles vond er zijne plaats. Naast die doos stond nog een andere, die hoewel eenvoudiger van buiten, van binnen des te kostbarer schat bevatte. Het waren de bijouteriën: snoeren paerelen, die door het blonde hair werden gevlochten; gouden halsketenen, diamanten spelden en booten, kortom het rijkste, het heerlijkst wat Engeland bezat.

En dat alles behoorde aan Lady Castlemaine, Lady van de koninklijke slaapkamer, een goede vriendin Zijner Majesteit, eene vrouw »van het ras der Villiers, de Hertogen van Buckingham» die de eer had gehad te Oxford Zijne Majesteit te leeren kennen en hem te behagen. Zij werd toen uitgehuwelijkt aan een zekeren Mr. Palmer, die een geduldig echtgenoot was en om die goede hoedanigheid — in Karels oog een groote hoedanigheid zelfs — verheven werd tot den Ierschen adelstand onder den

titel van Earl van Castlemaine. Mylady was toen eene schoonheid. Rijke blonde lokken goldden haar om den blanken hals en boezem, dien zij geene moeite deed aan het oog des bewonderaars te onttrekken. Het licht-blauwe oog kon zoo minachtend staren, zoo verleidelijk lonken, zoo aantrekken en schalk terugwijzen; de rozenroode lippen, die zoo ongezocht een rij van parelen lieten zien, konden zoo vleien dat de geliefde, wanneer de blanke mollige arm hem aan den zwoegenden boezem klemde, meer of minder dan mensch moest geweest zijn, om niet vuur in de aderen te voelen tintelen, om zich niet een half-God te droomen, waardig gekeurd om deel te nemen aan de festijnen der Goden op den Olympus. Maar, helaas! alle schoonheid is als een bloem: de knop belooft, de bloem schenkt veel, maar, geheel ontplooid en ontzuchteld, dreigt de geur te vervliegen, de kleur te verwelken. Lady Castlemaine had haren gemaal, die zich in Ierland ophield, verscheidene telgen geschonken, telgen, die het geluk hadden dikwerf door Zijne Majesteit, door Gods Genade Koning van Engeland, te worden geliefkoosd; de moederweelde scheen haar echter slechts eene geringe vergoeding voor haar verminderende schoonheid. Nog mocht zij wel schoon heeten, maar de ronding van boezem en arm, van koon en hals, hoe blank altijd nog, getuigde er toch van, dat de zomer reeds voor een goed deel was voorbijgegaan. Indien zij 's morgens zich ophief uit het donzen bed en het zachte kussen, half nog verborgen door de kanten die er van afhingen, als zij de doorstikte deken van karmozijn, overtrokken met taf, gevuld met wol, gevoerd met zijde, wegwierp, dan vroeg zij in de laatste maanden aan Kate Danson, haar kamenier en vertrouwde, niet meer om den spiegel. Slechts na eene poze voor de kaptafel gepoosd en uit de blanketdoos eenige frischheid te hebben geput, waagde zij het oog op te heffen, en bewonderde zij zich nog. Dan ontwaakten weder in haar boezem de stoutste verwachtingen, dan kon zij weder gelooven dat haar vermetele wensch eenmaal, misschien weldra, kon worden vervuld. Wel waren die verwachtingen stout, die wensch vermetel, en oogenschijnlijk de kansen gering. Mary Darris en Nell Gwyn, de danseres en de tooneelspeelster, die den Koning van de zorgen des daags verpozing en vergoeding schonken, waren niet gevaarlijk. Zij had ze zelve voor Zijne Majesteit uitgekoken en Zijne Majesteit was haar er zeer dankbaar voor geweest en had het haar dan ook niet euvel geduid, dat zij het verdriet over 's Konings wispelturigheid in het gezelschap van een tooneelspeler en een koordedanser, de twee lievelingen van Londens *fashionable* wereld, trachtte te vergeten. Maar een ander en grooter gevaar dreigde. Vier of vijf manden geleden waren er groote feesten gevierd ter eere van Henriette van Orléans, de zuster des Konings. Zij kwam haar geliefden broeder bezoeken en... wat zij nog meer uitrichtte wist Mylady niet.

Er werd veel gefluisterd, veel over politiek ge-

mompeld, vele geheime bijeenkomsten gehouden, waarover Karel — hij had het voor een drietal jaren zeker niet gedaan — zich niet jegens haar uittiet, hoe dikwerf hij ook werd gepolst, geveid, gestreeld en geliefkoosd!

Mylady schreef die achterhoudendheid niet aan den goeden vriend, niet aan de trouwhartige zuster toe, ofschoon ook die niets liet gissen, maar wel aan den invloed van die schijnbaar zachtzinnige, zwakke, onbeduidende, stille de Quérouaille, die in het gevolg van Henriette d'Orléans was medegereisd en de edele zelfopoffering had het hof van Versailles, het hof van Lodewijk XIV, een poos voor White-hall te verlaten. Van het oogenblik dat die gehate met Karel Stuart had gesproken was deze veranderd. Hij durfde het Mylady niet bekennen dat hij Ma'am Carwell — dus noemde gants Londen haar weldra — dikwerf bezocht, en dat hij dit niet durfde was een gevaarlijk teeken. Hij schertste met Mylady over Nell Gwyn en de overige godinnen, die in den koninklijken hemel een tijdelijke plaats innamen, maar hij sprak nooit met haar over Ma'am Carwell. Het was om krankzinnig te worden van spijt en ergernis!

Nog meer: van het oogenblik dat hij de Fransche vrouw zag en dikwerf zag, zij hoorde het altijd van de trouwe Kate Danson — hoorde hij Mylady met meer ongeduld over de zaken van Staat aan, ja kwam zelfs de ondankbare Arlington, die door haar was wat hij was, minder bij haar, om over de gewichtigste punten te raadplegen.

Hoe zij verlangde naar het vertrek van Mevrouw van Orléans! Die dag brak eindelijk aan, maar had Mylady dien een gelukkigen gedacht, hij bleek de rampzaligste te zijn, want... Mevrouw van Orléans met hare gantsche hofhouding keerde wel terug, maar Ma'am Carwell bleef en werd zelfs aan het Engelsche hof als Lady van de garderobe Harer Majesteit een cereplaats ingeruimd.

Welk een nacht bracht zij door, toen Buckingham, de valsche, dubbelhartige Buckingham, aan haar salon te middernacht nog kwam aankloppen, om haar die tijding nog vóór haar nachtrust te komen mededeelen, Buckingham, de gunsteling des Konings en diens verrader; Buckingham, nú de verdediger van het goddelijk recht van het Koningschap, en dan de aanvaller van dat zelfde recht in het huis der Lords. Zij was het niet vergeten, hoe hij, toen de Hollandsche vloot de Theems opvoer en de gantsche koninklijke Marine dreigde te vernielen, toen het Parlement woedend rekenschap afvroeg van de gelden voor de Marine bestemd, maar verkwest in de koninklijke slaapkamer, partij had gekozen tegen het hof, tegen Zijne Majesteit, tegen Mylady, die toen voor haar leven een oogenblik had gevreesd. Maar diezelfde Buckingham werd weder door Karel in genade aangenomen toen de storm voorbij was, en zelfs Sekretaris van Staat gemaakt. Mylady kon wel niet strenger zijn; zij verzoende zich met hem; maar daar in haar binnenste, in de diepste schuilhoeken van het wraakgierig hart riep

eene stem om wraak en vergelding. Al haar kracht behoefde zij dan ook, om zich kalm te veinzen, toen hij met een gewaande dienstvaardigheid haar het vreeselijk nieuws kwam melden zoo spoedig hij kon, opdat de nacht, die rustig had kunnen zijn, toch vooral haar geen rust mocht brengen. En zij moest zich nog dankbaar veinzen. Zeker was zij wel niet, dat Buckingham haar had willen kwetsen, want die man handelde zoo zelden naar een plan, volgde altoos impulziën van het oogeblik, daarin gelijk aan het bedorven kind, met hetwelk hij de grillige luimen gemeen had, maar hoe dit ook ware, zij voelde zich gekwetst en minder dan ooit genegen om zijn vroegere ontrouw te vergeven. Zij zwoer hem te doen vallen, of hem te beletten ooit weder haar in den weg te treden. Hij daarntegen vermoedde niets kwaads, sprak van toenadering, van een wederzijdsch bondgenootschap, om Ma'am Carwell, die ook hem gevaarlijk werd, te doen vallen. Zij scheen daaraan gehoor te leenen, en nam van hem een teerhartig afscheid met vriendelijken aandrang, om toch spoedig terug te keeren, toen hij, door den plotseligen dood van een bloedverwant in het Noorden, erfgenaam was geworden van een aanzienlijk grondbezit, waarvan het beheer sedert jaren in de hand van een schelmschen intendant was geweest. Buckingham had als altoos geld noodig en verlangde niet, dat zijne pachters beter behandeld, maar wel dat de boerderijen meer opbrengen en de pachten trouwer verandwoord zouden worden. Wie onder de zijnen echter zulk een last toe te vertrouwen? Hij had vele geestige, vele vrolijke, maar weinige trouwe en eerlijke vrienden. Wellicht zou hij toch nog besloten hebben den minst hebzuchtigen en oneerlijken den last op te dragen en naar de Schotsche *borders* af te vaardigen, als zijn vriendin, Lady Castlemaine, hem niet beide handen gevat en toegeroepen had op den toon van gemaakte bewondering: »Gij waagt naar de *borders* te gaan, waar geen edelman in de laatste zestig jaren zich heeft durven vertoonen? ik kan het niet gelooven, George! Ja, al maakt ge u voor eenige weken onzichtbaar, dan nog geloof ik veeleer dat ge een van 's konings lusthuizen als de *borders* zult beschouwen, en daar de terugkomst van een uwer dienaren afwachten." Buckingham voelde eensklaps lust om zelf te gaan; niemand anders dan hij zou den tocht doen, en toen Mylady altijd de ongelooovige speelde vroeg hij eenigzins gebelgd hoe hij haar zou kunnen overtuigen.

»Indien gij mij een *bowie-knife* en een volledige kleeding, zoo als die doer de *borders*-bewoners gedragen wordt, over de post toezendt. Het adres moet van uwe hand zijn, George, en de post Zijner Majesteit moet niet vergeten haar stempel er op te drukken, anders... geloof ik u nóg niet..." Buckingham, die behagen begon te scheppen in deze luim, nam lachend de uitdaging aan, en reeds zes uren daarna zaten hij en Dick Wharton in den zadel. Toen Kate aan hare meesteres het bericht zijner afreize bracht, zag zij tot hare bevreesing

Mylady's oogen vonkelen, hetgeen altijd in oogeblikken van groote vreugde of hevige woede werd opgemerkt: zij balde de mollige hand en prevelde: »Goede reis, George!»

Met meer ijver dan in de laatste dagen voor 's Hertogs vertrek, was zij bezig met haar grootsche plannen: het omverwerpen van den zetel harer mededingster en misschien van nog een hooger gestoelte; want tot hare groote blijdschap zag zij dat Karel, hoe hij het ook wilde, zich niet van het juk, dat zij hem had opgelegd, konde ontslaan. Hij beminde haar misschien niet meer maar hij gehoorzaamde haar toch: het eerste had hij sedert lang niet meer gedaan, ja verlangde zij zelfs ook niet, zoo het laatste slechts plaats had.

Het lynxoog der sluwe vrouw had Karels zwakste plaats zeer goed leeren kennen. Voor een vasten wil moest hij buigen; voor een straffen blik deinsde, voor een stug woord gehoorzaamde hij tegenover een wezen, waaraan de kracht der gewoonte hem verbond. Zij wist het en geloofde te hebben opgemerkt, dat zij meesterlijk partij trok van de voordeelen door de natuur haar verzekerd. Ma'am Carwell, hoe bemind ook door den heer van den harem, zou vernederd worden en weggezonden, en dan zou zij nog éene schrede moeten zetten, om de verhevenheid te bereiken, die in het verschiep voor haar lag. In het openbaar lag er een glimlach op haar gelaat, zweefde er een scherts op haar lippen, zocht zij allen, die zij vroeger van haar vervreemd mocht hebben, met zich te verzoenen, had zij vooral vele beleefdheden voor Ma'am Carwell, overlaadde zij de arme Koningin met bewijzen van eerbied en hulde. Maar in hare vertrekken teruggekeerd, moest Kate boeten voor de kwelling door hare meesteres verduurd, voor den dwang dien zij zich had opgelegd, en in dubbelen zin lei Mylady in hare tegenwoordigheid het galakleed en blanketsel af, om zich *en profond négligé* te vertoonen.

Er konden oogeblikken zijn, dat die vrouw, in de eenzaamheid neergezeten, verrast kon worden met een van tranen schemerend oog. Dan dacht zij aan het verleden, toen zij scheen zoo als zij was, en wel reeds verlangde te zijn zoo als andere rijkere en voornamere dan zij waren, maar toch oogeblikken kende van geluk, oogeblikken, waarin die zoo pozitive geest, toen reeds gehecht aan wat de waereld bood, soms verwijlen kon in ideale sfeer aan den arm van den jongeling, dien zij boven alles, ja bijna boven zich zelve beminde.

Toen was zij wat zij scheen, vrolijk en levendig met een open oog voor de schoonheid der natuur, met een hart, ontvankelijk voor alle indrukken en voor de edele, de reinste het eerst. Hare liefde was als de bron, die de woestenij bevochtigt, en eene oasis schept; maar die liefde werd bedrogen, die bron weigerde de bevruchtende paerelen te schenken, en de oasis werd weder woestenij, woester en onvruchtbarer dan vroeger, want de planten en heesters, er vroeger gekoesterd en ontwikkeld, ont-aardden in onkruid en giftig gewas. Zij was eens

getrouw geweest en werd met ontrouw beloond; zij nam bloedige wraak; nimmer stelde zij zich weder bloot aan het gevaar van bedrogen te worden, want altijd kwam zij den bedrieger voor. Haar leven ontving eene andere richting; waar de liefde had gegeurd, bloeide thands de eerzucht, niet bevredigd, ja altoos aanwassend, hoe meer voedsel hij ontving. Kon zij niet meer geliefd worden, zij zou ten minste gehuldigd zijn; kon zij niet gelukkig zijn, ze zou voor het minste groot wezen; en daar zij zich nog niet het meest gehuldigd en niet het grootste konde heeten, woelde de onvoldane begeerte altijd in haar binnenste rond, werd zij, eerzuchtige, door haar eerzucht zelve gestraft.

Oogenblikken van weekheid als waarop wij straks doelden, kende zij zelden slechts; oogenblikken van onvoldane begeerten echter vaak, en de woorden, waarmede wij ons hoofdstuk openden, waren er weder een bewijs van. Vooral tegenover Kate gaf zij zich zoo als zij werkelijk was: vervuld met hare grootsche plannen, met de keuzen der middelen, welke zij tot bereiking van haar doel zoude aanwenden, uitgelaten bij een behaalde zegepraal, wrevelig, ondankbaar, onbillijk bij de geringste nederlaag.

Reeds twee uren had het toilet geduurd en nog was het Kate niet gelukt de eischen harer meesteresse te begrijpen. Met een geduld, eener betere zaak waardig, had zij losgebonden wat zij vastgebonden, verschikt en veranderd wat zij herhaaldelijk geordend had.

»Neem die *mouche* weg!» klonk het eensklaps weder.

»Maar ge hebt me gister avond bevolen van ochtend er daar juist eene te plaatsen.»

»Gister avond wilde ik het dus, van morgen anders. Wat zou er van worden als ik altijd hetzelfde wilde? Gij zoudt den langsten tijd om mij heen hebben getalmd en gedrenteld, tot groot voordeel van een zekere geldbeurs, en misschien ook van een zekere Lady. Geene *mouches* meer, hoort ge. Geef mij een handbad van rozenwater... Hoort ge niet, wat ik u zeg? Van rozenwater en wel van dat, hetwelk Ma'am Carwell uit zusterlijke tegenwoordigheid mij geschonken heeft.»

»En vrees Mylady niet dat...?»

»Wat?«

»Er kon vergift in gemengd zijn... Ma'am Carwell acht ik tot alles in staat.»

»Zoo, Kate! Dat klinkt nog al verstandig,» hernam Barbara Palmer op zachter toon. »Maar vrees niet; wat zij ook waagt, dit zeker niet... daarvoor heeft zij te weinig moed. Ik ken haar; ze is vrolijk, vernuftig zoo als de domme Monmouth zegt, bevallig zoo als de roekelooste man van geheel Engeland haar noemt, maar moed heeft zij niet, en daarom...» Zij voleindde den volzin niet, maar de smadelijke glimlach om hare lippen deed gissen wat zij meende. Kate bood haar een porceleinen kom en goot het rozenwater over de blanke poezele handen. De frissche geur was Mylady aangenaam;

zij wierp zich in den rug van haar stoel en liet zich door Kate afdroegen, terwijl zij onachtzaam zeide: »Geef mij den ring eens, Kate!«

»Mylady meent...?»

»Ik zou u kunnen vertellen dat White-hall in was gestort en dan zoudt ge mij zeker ook vragen: Mylady meent...? De ring, dien gij mij gebracht hebt...«

Kate verschoot even van kleur, boog zich over de doos met bijouteriën en zocht het verlangde kleinood uit.

»Mylady herinnert zich zeker wel, dat ik dien kostbaren ring niet gevonden zou hebben als Mylady mij niet de plaats had aangewezen waar hij lag...«

»Hetgeen wil zeggen, dat ik er toch vooral aan moet blijven denken dat ik het hoofd ben en gij slechts de hand. Bekommer u daarover niet dat vergeet ik nooit en ik zal zorgen dat gij het ook niet doet.» Zij beschouwde den ring met zelfvoldoening. »Gij hebt trouw woord gehouden, beste Buckingham!» mompelde zij, »ik heb mijn kostuum ontvangen... Wees er dankbaar voor dat ik u de gelegenheid ontnam, om ooit weér uw woord te breken. Leg hem nu maar weér weg, Kate! maar op dezelfde plaats. Het zal mij goed doen hem van tijd tot tijd eens te zien. Daar is nog menigeen onschadelijk te maken...! Het zou een aardige verzameling kunnen worden als ik van ieder een aandenken bewaarde.» Zij lachte schamper en de uitdrukking van haar gelaat had zulk een hardheid, dat het Kate zelfs koud om het hart werd.

»Wie zijn er van morgen geweest, Kate?«

»De Hertog van York...«

»Ma'am Carwell wil niets van hem weten: en zijn vrouw nog minder, die te sterven ligt en langzamerhand een engel wordt.»

»De Hertog van Monmouth.»

»Heb ik den knaap niet verboden mijn slaap te komen storen? Het is of de narren en de kinderen mijn deur belegeren... Monmouth! Als zijn vader minder van hem hield zou hij te slecht voor een staljongen zijn...«

»Indien Zijne Majesteit dit eens hoorde, Mylady!» riep Kate verschrikt uit.

»Zoudt ge denken, dat ik hem dit van zijn lieveling niet zou durven zeggen? Maar wie nog meer?«

»Mistress Howard, die uit naam Harer Majesteit naar uwe gezondheid vragen kwam. Hare Majesteit begeerde u spoedig eens te zien.»

»Goed! Morgen, of als wij dan geen tijd hebben overmorgen... het heeft geen haast.»

»Maar Hare Majesteit liet boodschappen, dat het zeer veel haast had.»

»Zoo, des te minder zullen wij ons spoeden; het is goed dat men naar zich doet verlangen. Wie maakte nog meer zijne opwachting?«

»Niemand, Mylady!«

»Hoe? Is Lord Arlington niet hier geweest, of Clifford?«

»De Sekretarissen van Staat zijn niet hier geweest.»

»Waarom drukt ge zoo op die qualiteiten, Kate? Wat meent ge daarmee? Opgebiecht! ik wil het.»

»Mylady weet wel dat ik er niets meê meen. Mylady weet, dat de Staatslieden niet meer hier komen.»

»Waarom drukt ge op dat woord: hier? Waar komen zij dan, Kate? Bij Ma'am Carwel misschien? Ik weet dat. Waarom druft ge mij dat niet zeggen? Denkt ge dat het mij beangst? Nog regeer ik, nog... vergeet mij de Heer en de Koning van Engeland niet.»

Zij bleek een volmaakte aktrice. Bij de laatste woorden zag zij, door den spiegel vóór haar de geheime deur naast den divan opengaan en een man binnentreden, wiens verschijning zij wel met gejuich had willen begroeten, maar tevens een geheel anderen toon noodzakelijk maakte.

Hij, die daar binnen trad, was toch Karel, de Koning der drie Vereenigde Koninkrijken, haar heer en gebieders.

Werkelijk, dat gelaat had iets voornaams, wellicht iets koninklijks. De matbleeke kleur, de fijne lijnen sloot iedere gedachte aan dorpere gezondheid, aan ruwe kracht buiten. De groote donkere oogen zouden zelfs schranderheid hebben kunnen uitdrukken en deden het ook bij wijlen, indien de vermoeidheid of afgematheid ze niet ten halve had doen luiken of ze met een nevelig waas overtoegen had. Die man had niets schoons; daarvoor waren de neus, hoe dun hij ook ware, en de mond te groot; daarvoor was het geheele gelaat voor het schildersoog onregelmatig en de afstand tusschen den neus en de breede eenigzins omgebogen kin te klein, in vergelijking met die van het bovendeel des gelaats. De uitdrukking van het geheel had iets vriendelijks, iets goedigs, waartoe de glimlach om de lippen en de dofheid der oogen niet weinig mocht heeten bij te dragen. Een onberispelijke pruik dekte hem het hoofd en doorgearde de sfeer waarin hij zich bevond. Zijn kostuum ontlokte Barbara Palmer een kreet — of het er een van afkeuring of bewondering was, viel niet te onderscheiden. Het schein geheel nieuw te zijn: een nauw sluitend vest van *ponceau* fluweel, afgezet met wit satijn, waarover in weelderige plooiën een wijd overkleed of tuniek van een eenigzins oostersch karakter viel. Uit dat overkleed kwamen slechts even de blaauw fluwelen hopen, eindigende beneden de knie, te voorschijn, terwijl de wit fiolet zijden kousen aan den voet schuil gingen in de sierlijke *brodequins* met een gouden gesp gesloten.

»Neen, dat doet de Heer en Koning niet, die trouwens niets minder is dan dat, Sara!» riep Karel lachend uit. De naam waarmede hij haar aansprak had hij haar gegeven, toen het getal lievelingen, waarmede zij haar echtgenoot verraste en verbaasde, tot zes geklommen was. »Heer en Koning!» vervolgde hij. »Vraag het aan ons goed Parlement, wat die woorden beteekenen, en

het zal antwoorden: een fraai aangekleede pop, die allerlei kunsten maakt als wij, Lords en Gemeenten, aan de draden trekken... En hier in mijn eigen huis? Oude Rowley weet dat hij er niets te zeggen heeft; maar dat deert hem niet, want voor de schoonheid buigt hij zich gaarne! Goed geslapen, Sara?»

»Bijna zoo goed als Uwe Majesteit!» hernam Mylady, die in den rug van haar stoel bleef geleund en haar Heer en Koning geen zetel aanbod.

»Bijna? Maar gij moest beter dan ik geslapen hebben. Is Tom ontrouw, of hebt ge met Noll getwist? Die ezels, die zoo hun geluk verschoppen!»

Tom en Noll waren de beide bevoorrechten, die Lady Castlemaine heetten te troosten over de wispelturigheid van den koninklijken minnaar. Was er ook meermalen op gedoeld zonder dat Zijne Majesteit of Mylady het euvel duidde, de laatste begreep de zinspelende thands anders te moeten opvatten.

»Ik kan hegrijpen, dat Uwe Majesteit wenschte dat ik oude verbintenissen verbroken had en nieuwe vrienden zocht om een vroegeren maar verloren vriend te vergeten. Zij zoude wenschen dat ik handelde als Karel Stuart. Maar den man, dien ik eens lief had, blijf ik getrouw, al vergeet, al verstoet hij mij.»

»Stil, mijn lief! Ik u vergeten, ik u verstooten! Maar waarachtig ge vergt te veel van u zelve door u tot de eenzaamheid te veroordeelen. Kate, zorg dat uw meesteres haar fraaiste kleedij aantrekke! denk, dat ge mijn neef van middag onder de oogen komt, en die is een kenner van vrouwelijke schoonheid! Ha, ha, ha!»

Hij schudde van het lachen en droogde zijne tranen af.

»Uwe Majesteit is zeer vrolijk. *Mademoiselle* was zeker zeer lefballig?» Zij strekte haren molligen arm naar hem uit, waarop hij een kus drukte, nam zijn hand en trok hem tot zich. »Gij weet wel,» zeide zij op zoeten toon, »dat ik niets dan uw geluk wil en u nooit de inwilliging van een luim of gril heb geweigerd. De schoonsten deed ik Whitehall kennen; zij konden u niet schaden, daarvoor leefden zij te kort.» Bij die woorden kulde een glimlachjen hare lippen. »Deze echter,» en haar stem werd luider en eindigde met dreigend te worden, »deze echter kan gevaarlijk worden. Zij is eene vreemdelinge, eene Fransche... Het Parlement mocht eens rekenschap vragen van zekere sommen... Er mocht weder eens een oorlog uitbreken, en weder eens een neerlaag worden geleden... *Mademoiselle* zou dan Karel Stuart niet dekken...»

»Gij zijt een engel... en *negligé!*» riep Karel lachend uit. »Hebt ge daarom slechts bijna zoo goed als ik gerust, Sara? Denk er liever aan, hoe wij het onzen neef naar den zin zullen maken. En wilt ge mij waarlijk gelukkig zien? Sluit dan vriendschap met Louize, die u recht laat wedervaren, die u de schranderste vrouw vindt die zij ooit ontmoette...»

»En dat zal zij zeggen als ik háar maar 'de

schoonste vind, niet waar? Zij eischt niet veel, geloofst gij wel?" vroeg Mylady schijnbaar bedaard, maar het trillen harer vingertoppen op de leuning van haar stoel deed vermoeden, dat hare kalme slechts was voorgewend. Dat hij partij voor haar trok tegenover haar, dat hij dit waagde te doen, bewees wel dat zij begonnen was hem te beheerschen, overtuigde Lady Castlemaine er van, dat zij op hare hoede moest zijn, dat de tijd van worsteling gekomen was.

"De schoonste!" vervolgde zij schamper, "de schoonste, zoodra de negerkleur eene schoone tint, zoodra een dwerg een schoone gestalte is...!"

"Stil, stil! Men mocht u hooren!" hernam Karel gehaast en haar den vinger op den mond leggend... "Vervolg haar niet met uw spot. Wie heeft ook een *teint* zoo blank, wie een gestalte zoo vorstelijk, wie een blik zoo scherp als gij...?"

"Ik dank u; maar pas op, men mocht u eens hooren," zeide zij bits. Op een gants anderen toon vervolgde zij:

"De kapitein der *Life guards*, Raleigh Morton, is een schoon jonkman. Ik merkte hem gisteravond op bij Hare Majesteit. Hij is geestig, wel wat scherp, en niet zeer galant. Ik knoopte een gesprek met hem aan, dat hij dadelijk afbrak, toen een zeker iemand het vertrek verliet..."

"Neem *revanche*, Sara! Ge weet die van den scherpsten te nemen."

"En wie was die zeker iemand, denkt ge? De blikken Harer Majesteit ontmoetten de mijne... Ik moet bekennen dat de voortvarendheid een karaktertrek der Franschen is. De jonkman was kort geleden benoemd; het was de eerste reize, dat ik hem zag, en nu reeds zoo goed bekend met *Mademoiselle*, want hij volgde haar naar hare vertrekken..."

"Zij is niet beter dan een andere," hernam Karel, die met moeite den onverschilligen toon behaarde.

"Geloofst ge dat? Neen, dat doet ge niet." Zij glimlachte terwijl zij hem doordringend aanstaarde. Hij wendde het hoofd af en trad naar haar toilet, aan welks schatten hij schijnbaar zijne aandacht wijdde. Zij volgde hem met de oogen; zij peilde dat hart en meende er een genegenheid te ontdekken, die zij daar niet gedacht had te zullen vinden. Zij wist tot dusverre dat hij slechts ernstig dacht op één punt, namelijk: de toekomst van zijn geslacht; nu bespeurde zij echter, dat hij werkelijk hechte aan nog een ander, waarmee hij vroeger altijd het meest had gespot: de eer eener vrouw, en wel slechts van eene. Een gevoel van bitterheid sneed haar door de ziel, en tevens een gevoel van leedvermaak: hij was dus kwetsbaar.

"Welke diamanten denkt ge aan te doen, Sara?" vroeg hij naar den kleinodiën-koffer grijpend.

"Geene, Sir!" zeide zij bits.

"Ook deze niet, Sara?" vroeg hij vleiend, een kostbaren diadeem uit een zijner zakken te voorschijn brengend en haar dien aanbiedend. "Verdien ik nu geen enkel goed woord. Sara?" Hij stond op

den rug van haar stoel geleund en boog het hoofd voorover; zij strekte de hand uit om het kleinoord te vatten, beschouwde het en sloeg toen de vonkelende oogen omhoog, terwijl zij hem een vriendelijken blik toewierp.

"Goede vriend!" zeide zij bijna teder. "Gij zijt toch nog niet gants en al veranderd.... Als het mij blijkt, dat ge nog geheel dezelfde zijt, zal ik den diadeem dragen. Kate, berg hem tot dien tijd weg, goed weg, hoort ge, het is een kostbaar geschenk, maar de grootste waarde moet de gever er aan schenken."

Karel glimlachte en dreigde met den vinger. Hij was reeds te blijde haar kwade luim overwonnen te hebben, om ernstig de gesproken woorden te wegen. "Als gij er die voorwaarde aan verbindt, zult ge de diamanten zeer spoedig dragen.... Kate, zorg dat ge kokend water krijgt. Begrijp, Sara! dat een onzer Londensche geldbuidels mij gister met twee pond en twee ons van dien beroemden Sineeschen drank kwam verrassen. Ik geloof nimmer het gewicht te zullen vergeten, want de scheutige man herhaalde telkens hoeveel thee hij gaf. Zie, ik heb wat meegebracht: ge kunt haar zoo heerlijk zetten... Wij hebben die meer gedronken, weet ge wel? toen de Hollandsche Ambassadeur ons een kleinigheid bracht, die we echter duur moesten betalen."

Hij deed het mogelijke om beider verleden haar te herinneren, om haar te overtuigen dat hij als vroeger was. Hij gaf haar het medegebrachte pakje, dat zij op de hand woog. "Gij hebt twee pond twee ons ontvangen? Dat is... twee ons voor mij, en twee pond voor *Mademoiselle*? Ontken het maar niet!" voegde zij er glimlachend bij.

"Zeker niet; alles is voor u bestemd. Ik zal het u doen brengen."

Hij had een stoel genomen en zich voor de tafel geplaatst, waar Kate een kostbaar porcelein servies neêrzette. Mylady deed Zijner Majesteit de eer aan, tegenover hem te gaan zitten. Bij de eerste teug van den saamtrekken drank begon Mylady zich wat behagelijker te gevoelen en zich gunstiger gestemd tegenover Zijne Majesteit te toonen. Zij luisterde met een glimlach naar zijne verhalen uit beider verleden en wilde er niet aan denken, dat het nooit een zeer gunstig teeken mag heten voor liefde of vriendschap, als men van weerszijden elkaar zoekt te overtuigen van den reeds zoo langen duur der bestaande betrekking en daardoor bewijst in het verleden een kracht te zoeken, die men in het heden niet vinden kan. Mylady werd werkelijk zeer beminnelijk en de blik Zijner Majesteit werd teêrer en teêrer.

"Weet ge wel wat er gister in Moorfields is gebeurd?" vroeg zij eensklaps zich over de leuning van haar stoel heenbuigend. "Het losbandig gemeen heeft daar een huis geplunderd, waar eenige arme vrouwen woonden, die niets hadden dan hare schoonheid."

"Ja, tot zelfs het gepeupel is oproerig. Het zal anders worden, Sara, als ons voornemen gelukt! Ik

zal u dan niets behoeven te weigeren, niets... Rijk zal ik u maken als de rijkste..."

»Maar reeds nu kunnen wij de machtigsten zijn. Ik weet niet of het op bevel Uwer Majesteit geschiedt, dat mij niets meer wordt medegedeeld van wat de Kroon betreft. Ik vermeen dat de tegenwoordige Sekretarissen wat overmoedig zijn als ze gelooven de ondervinding van allen te kunnen missen."

»Ik heb hun niets gezegd. Hebt ge behagen om den baaiert te beschouwen? Ik heb er niets tegen. Maar spreken we over iets anders! Doe mij hier ten minste vergeten dat het vervelend is Koning te wezen."

»Ik wilde u juist doen gevoelen, hoe heerlijk het is de macht te hebben rechtvaardig te zijn. Ik wilde juist een beroep doen op den Koning. Het gepeupel heeft zich vergrepen aan Uwer Majesteits onderdanen, en heeft daarbij Uwe Majesteit beschimpt.

»Dat vergeef ik ze. Kate, schenk mij nog een koppen in."

»Ik zal Uwe Majesteit helpen. Het is mij een genot den Koning van Engeland te mogen dienen; laat het hém een plicht zijn de zwakken te beschermen."

»Niet zoo deftig, Sara! Gij rangschikt u zelve toch niet onder de zwakken? Dat zou koddig zijn. De Koning, dat weet ge, is uw eerste onderdaan."

»Indien hij dat werkelijk ware, dan zou mijn oodmoedig verzoek om recht, een bevel voor hem geweest zijn. Maar ik mag zelfs niet ondervinden dat mijn verzoek wordt aangehoord. De Koning zou mijn eerste onderdaan zijn? Neen, ik ben de vernederde onderdane van eene andere onderdane, die op onwettige wijze den Koning beheerscht. Ik vorder recht. Oude puriteinen en jonge oproerlingen hebben u beschimpt."

»Maar ik vergeef ze dat. Mijn God, waar zou het straffen eindigen, als ik ieder die mij beschimpte...?"

»Maar ik vergeef ze dat niet. Mij is de eer van mijn Koning te lief, dan dat ik die wil zien verguizen. Het wordt tijd, dat men het volk doe gevoelen dat het een meester heeft. Ik eisch een onderzoek en de straf der belhamels. Ik eisch, dat zij voor 's Konings eere te Tyburn worden gehangen... Kate, wij zullen bij de terechtstelling tegenwoordig zijn."

»Vorder het niet, Sara! Vorder het niet. Laat ze schimpen en joelen. We zitten rustig hier en we zitten nog zacht."

»Indien we rustig blijven bij het gejoel daar buiten, dan zal onze rust niet lang duren... Heden plunderen zij een huis een Moorfields, morgen slopen zij Whitehall. Het moet geschieden, Karel! Het moet!" zij lei haar hand op zijn arm en staarde hem strak in de oogen.

»Als gij 't dan wilt! Maar laat mij er buiten... Ik wil er niets van weten... Ik zal Clifford bij u zenden; zeg dien wat gij wilt dat geschiede... Is het nu goed, Sara?"

»Gij zijt weder mijn goede oude vriend! Ik zal den diadeem dragen, Rowley! Maar van morgen wacht ik Clifford nog, met een door u in blanco geteekende volmacht. Laat mij voor uw eer zorgen; laat het mij altijd doen als zij gevaar loopt... Uwe eer is de mijne... en het gemeen zal het ondervinden!" De laatste woorden werden op een toon geuit, die het gemeen, indien het dien had kunnen vernemen, zou hebben doen huiveren. Karel was geheel onder haren invloed en waagde geene enkele tegenwerking meer.

In den aanvang had hij nog eenigen wederstand geboden, daar hij Shaftsbury, den bekwaamsten van het Cabal-ministerie, dien morgen nog beloofd had aangeene vervolging der schuldigen te zullen denken, daar de ontevredenheid onder de burgers groot was en de loyaalste koningsgezinden begonnen te wankelen. Men behoefde den schuldigen de straf niet kwijt te schelden, maar slechts eenig uitstel te verlenen tot er een gunstiger oogenblik kwam. Karel boog voor den invloed des Ministers, maar deed het nog meer voor dien van Lady Castlemaine. De vervolging zoude wél plaats hebben, maar thands door een anderen Sekretaris van Staat. Clifford zou er mede belast worden; misschien dat Shaftsbury het nimmer vernam en er zijn Meester alzo nimmer over zoude onderhouden.

Maar het moeielijkst was bereikt. Sara was bevredigd. Sara was weder de tedere goede vriendin, die hij nu misschien zoude durven mededeelen wat zij in den loop van den dag toch zoude moeten vernemen. Hij was gereed den mond te openen... maar de woorden bestierven hem op de lippen... Hij waagde de mededeeling nog niet. Toch vreesde hij weder van staatszaken te zullen hooren, en daarom begon hij over dingen, die hem veel nader aan het hart gingen en zijne belangstelling in hooger mate opwekte, namelijk: de nieuwe kleedij, die hij wenschte in te voeren, die zijn naam zou dragen en als zoodanig bekend zoude worden door gantsch Europa... Hij had dagen lang met Henry Valler, den kleermaker van den Londensche *fashion* geraadpleegd, en uit het gemeen overleg was het kostuum geboren, dat hij dezen morgen droeg en aan de goedkeuring van Mylady onderwierp, eer hij den Bijzonderen Raad van Engeland mededeelde, dat hij tot deze nieuwigheid, die het aanzicht der gantsche beschaafde wereld zou kunnen veranderen, besloten had.

Mylady was wel zoo goed en liefvallig, om's Meesters plan goed te keuren en toe te juichen, ja zelf diens smaak te huldigen. Het gesprek was juist het levendigst, en zoo even was door Mylady een aanmerking gemaakt op de snede van de tuniek, toen een der Kamerdienaren den Hertog van Buckingham aandiende. Het deed Mylady plotseling in die mate ontstellen, dat Kate naar den flacon met *eau de la reine* greep om de meesteres, die eene bezwijming nabij was, tot zich zelve te doen komen.

»Het is niets... waarlijk niets, lieve vriend!" fluisterde zij Karel toe, die verschrikt was opgestaan. »Een flauwte, zoo als ik er in den laatsten tijd wel

meer had na groote onrust... thands wijt ik het aan de vreugde, die gij mij hebt bereid..."

"Het zou wel eens een beroerte kunnen worden!" klomk het heel zacht in het diepste diep van Karels hart, dat er niet sneller of langzamer om begon te kloppen.

Onze bekende, George Villiers, Hertog van Buckingham trad binnen, en werd door Karel met open armen ontvangen. »Will, dolle Will!" klomk het. »Wat hebt ge ons hier lang op u doen wachten! We moeten wat dwaasheden hebben, man, we hebben in uw afzijn geleefd als rondkoppen, niet waar, Sara?"

»Wees hartelijk welkom, George! Gij hebt goed woord gehouden. Wanneer zijt gij terug gekeerd?"

»Dezen nacht. Mijn eerste bezoek was voor de goddelijk Juno, mijn tweede voor Jupiter geweest. Hoe gelukkig voor mij, dat ik den God en de Godin bij elkander vind. Op mijn weg naar den Olymp hoorde ik een gewichtig nieuws."

»Dat ge mij moet vertellen, Will!" riep Karel levendig uit. »Sara moet haar toilet nog ten einde brengen. Zorg toch bij tijds gereed te zijn, lieve, want ik wilde u niet gaarne in de receptiezaal missen! Kom aan, Will, volg mij. Ik zal Clifford bij u zenden, schoone Juno!" zeide hij Mylady hartelijk omhelzende en haar een kus op den boezem drukkend. Op den drempel van de deur keerde hij zich nogmaals om en wierp haar eenige kushanden toe, terwijl hij Buckingham bij herhaling wenkte hem te volgen. Deze scheen aan de uitnoodiging te voldoen, liet Karel voorgaan, maar keerde zich, toen deze buiten het vertrek was, snel tot Lady Castlemaine. »Ik heb met u te spreken, ik heb voor u gezorgd... Heeft hij u verteld, dat Ma'am Carwell van morgen verheven is tot Hertogin van Portsmouth?"

Er ging een rilling door het gebeente van Mylady. Karel had het haar niet durven zeggen. Was dat de reden geweest van zijn bezoek, van zijn kruipende vriendelijkheid, van zijn kostbaar geschenk? Hij had de fransche vrouw wagen te verheffen tot een rang, die de naaste was aan den troon; hij had haar wagen te verheffen boven haar, en Buckingham moest haar dat mededeelen, Buckingham, die juist van een lange reize terugkeerde, waarvan hij nooit had behooren terug te keeren; Buckingham, die er behagen in scheen te scheppen, haar te wonden! Het bloed ziedde haar in de aderen. Ware White-hall van stroom gebouwd, en stond zij in aller midden met een brandenden fakkel in de hand....! Vreeselijk was de storm in haar binnenste, te vreeselijker omdat hij niet los mocht barsten, en in dien engen boezem teruggehouden werd. Want de zegepraal van haar verdederd te zien, gunde zij Buckingham niet. Haar gelaat bleef de kalmte behouden, zelfs den glimlach waarmede zij hem tegen was getreden. »Welnu, is dat het nieuws, dat ge u zoo haast mij mede te deelen? Karel behoefde het mij niet te vertellen, ik heb alles zoo gewild!" zeide zij onverschillig.

»Gewild? Zijt ge dol? Nog een stap en ze is Koningin."

»Dien stap zal zij niet doen... Ga, George, Rowley roept u... Van avond wil ik u alleen spreken..."

Buckingham knikte toestemmend en volgde den Koning.

Barbara Palmers, Lady van Castlemaine was alleen. Zij viel op de divan neder, staarde een oogenblik strak voor zich heen, maar zeeg toen onder hevige stuip trekkingen in een.

III.

Onafzienbaar was de menigte, die zich op de oevers der Theems had saamgeschoold. Hier en daar werd onder de wemelende massa de schitterende uniform van 's konings *Life guards* zichtbaar. Aller oog was gevestigd op een tiental barken en jachten, welke statig de rivier langs gleden, en uit den mist van den Novemberdag als opdoemden, bewimpeld en bevlagd, en beladen met eene schare, glinsterend en flikkerend van het goud, dat om wambuis en mantel was geboord, en van het staal van menigen degen en borstplaat. Vrolijk wiegden de bonte vederen op den hoed, vrolijk en sierlijk mengden zich de onderscheidene kleuren van het gewaad der prachtige hofhouding ondereen, welke thands in de koninklijke vaartuigen koers zette naar Whitehall, waar de Lord Kamerheer aan de Waterpoort reeds speurde en staarde naar de komst der lang verwachten. De eerste bark was mogelijk de prachtigste. Zij droeg de groote koninklijke vlag van Engeland, en zoo het windtjen het dundok had doen uitgolven, dan zou op de banen het roode kruis onder de vergulden letters C. R. (Charles Rex) zichtbaar zijn geweest. Rijk verguldsel prijkte waar het oog zich ook vestte, en in de kampanjes van alle zijden van venetiaansch glas voorzien, zaten een tiental personen op de rood fluweelen kussens, alle met de letters C. R., in goud er op gestikt, neder. De blikken van de toeschouwers op de oevers richtten zich vooral daarheen, maar indien er de nieuwsgierigheid hadde kunnen binnendringen, zij zou zich, zoo als wij gelooven, weinig bevredigd hebben gevonden. De pracht, die er heerschte, had zij wellicht meermalen aangestaard; de fluweelen mantels, de satijnen vesten en hozen, de met gouddraad doorwerkte kousen, de nette hooggehakte *brodequins*, met linten of gouden gespen, had zij misschien dikwijls aangegaapt; maar zeker zou ze zich teleurgesteld hebben afgewend, bij de stilte, die er onder de aanzienlijken heerschte, anders zoo vrolijk, zoo los, zoo vrij en bij wijlen zoo geestig. Allen zaten met ongedekten hoofde op één na: allen zwegen en spraken alleen, als die eene tot hen het woord mocht richten en dat bij het aan boord gaan te Gravesend plaats gehad en sedert slechts weinig. Die eene, voor wien allen zich bogen, het hoofd ontblootten en zich zulk een dwang

oplegden, was een jonkman van even twintig jaren; zóo mager, zóo zwak, zóo nietig, dat men hem nauw dien leeftijd geven kon. Alleen zijn hoofd was gedekt door den hoed, waarvan de breede rand het mager en becnig gelaat nog magerder schijnen deed, en het breed en hooge voorhoofd verborg, dat zooveel ernst en waardigheid zelfs aan het anders weinig bevallig gelaat bijzette.

Hij hield het hoofd een weinig gebogen, het oog meest nedergeslagen; het oog altijd helder en flikkerend, en soms bliksemend als dat van het arendsjong, speurend naar buit. De neus was, buiten alle verhouding tot dat kleine gelaat, groot en gebogen, als de bek van den gier. Wie hem daar zag nederzitten in het eenvoudig donker blauw gewaad, waarvan de eentonigheid slechts werd afgebroken door den bandelier van oranje zijde, die hem schuins over de borst hing; wie hem daar zag nederzitten, meest zwijgend, kuchend, met moeite ademhalend en, wanneer hij een enkel woord sprak, dat alleen deed, om te verzoeken een der glazen deuren een tijd lang open te zetten, daar het hem daar binnen zoo benauwd was; wie hem had gageslagen, in een gedoken, slechts zelden het oog opheffend, en zoo hij het deed den blik van dezen of genen, die den zijnen ontmoette, schuchter ontwijkend, hij zou het koninklijke jacht hebben beschouwd, als het voertuig te zijn van een doodelijk kranke, van een in alle opzichten zwakken jongeling, die voor het laatst een spelevaart waagde, welke hem verdroot of van een armen gevangene, die naar zijn laatste rustplaats werd overgebracht.

Met verschillende gewaarwordingen werd hij door de hem omringenden beschouwd en gadegeslagen. Jonkhr. Boreel naast hem, de Graaf van Dona, de Graaf van Styrum met den heer van Brederode, tegenover hem gezeten, staarden hem bij wijlen met eenige onrust aan, letteden op zijne minste bewegingen en voorkwamen zijne geringste wenschen, terwijl de Graaf d'Ossory benevens de andere Engelsche edellieden, die den gast Zijner Majesteit hadden afgedaald, hunne teleurstelling, hun wrevet ter nauwernood verbergen konden en gebelgd waren over de lompeheid en boerschheid van den knaap, wiens bijzijn hen echter, waarom wisten zij niet, zelfs weerhield een fluisterend gesprek aan te knoopen.

Welk een verschil tusschen dezen gast en die van weinige maanden, in hetzelfde jacht met dezelfde praal en deftigheid af- en ingehaald, voor wie even als voor dezen knaap het geschut van den Tower gebulderd, de bazuinen en de trompetten der *Life guards* bij het doorvaren der London-Bridge hadden geschetterd! Henriëtte van Orléans, de zuster zijner Majesteit, was een geestige vrouw, in wie men niet wist wat meer te bewonderen, den toon waarop zij met ieder wist te verkeeren of haar houding en manieren welke volmaakt waren! En indien zij al niet geweest ware wat zij bleek te zijn, dan zou men reeds eene ruime vergoeding hebben ontvangen door de tegenwoordigheid dier aanbiddelijke *Mademoiselle de Querouaille* (dezen morgen zoo als

wij weten hertogin van Portsmouth geworden), van de Gravin de Grammont en een stoet van edellieden, allen gevormd aan het hof van den grooten Lodewijk. En bij den stuggen schuchteren knaap vond men in den stoet, die hem omringde, geene of niet die vergoeding, welke de weinig sprekende en weinig hoofdsche hoofdpersoon zoo noodig maakten. Toch moesten zij de vergelijking tusschen toen en nu in hun binnenste bewaren en door geen blik of gebaar verraden dat zij gemaakt was, want de kranke of zwakke dien zij overvoerden was de neef huns Gebieders, was de telg van een der oudste vorstengeslachten in Europa, een der weinige geslachten, waar gantsche volken van gewaagden, als een zegen Gods op aarde, — was Willem Hendrik, Prins van Oranje.

Was het in het koninklijke jacht, toen Hare Koninklijke Hoogheid Henriëtte van Orléans naar White-hall werd overgebracht, een spiegelgevecht geweest met de vergulde maar dikwijls zoo puntige wapenen van geest en vernuft, had de reize van Gravesend naar het koninklijk paleis, die thands zoo lang viel, een oogenblik geschenen, de bevolking, mede langs de oevers geschaard, had toen de rol gespeeld, welke den Edellieden thands was opgelegd, terwijl haar thands de plaats, welke deze toen innamen, scheen ingeruimd.

Toen toch werd geen gevoel vernomen; ieder schouwde uit nieuwsgierigheid, niemand uit belangstelling. Geen hoed werd gezwaaid, geen welkomstgroet gehoord, en thands.... Het kon niet den persoon van den Prins gelden, daar men dien niet kon zien en nooit nog gezien had, maar het gold den naam dien hij droeg. Het Engelsche volk was najverig op het Hollandsche. In vredestijd kibbelde en twistte men; maar werd, vooral door de intriges der hofpartij welke de Republiek haatte, daaruit een oorlog geboren, dan streed men in de hoop van weder spoedig vrede te kunnen sluiten. Het Engelsche volk had zijne nationaliteit lief, maar misschien het Protestantisme nog liever, en dit had het met de Republiek der Vereenigde Provinciën gemeen. De Republiek had één verleden met Engeland: beiden hadden voor denzelfden vijand gesidderd, en moesten nog, zij gevoelden het nu, denzelfden vijand bestrijden. Onder de vele kloven, die Karel van zijn volk scheidden, was deze niet de minst wijde. Hij haatte de Republiek, omdat... ja om een reden die niemand nog vermoeden kon en die het ons nog niet voegt aan te duiden. Het Engelsche volk wist van dien haat — het waarom echter evenmin — en liet dan ook niet na bij elke gunstige gelegenheid van zijne zucht voor een bondgenootschap met de Republiek te doen blijken. Karel, die van zijn vader de lusten van het Absolutisme geërfd had, die hoe apathiesch hij ook ware, altijd de warmste sympathie toonde voor de alleenheersching en daaraan toegeven konde zoo lang er nog eenige duizende ponden sterling in een koffer was, moest wel naar zijn Parlement hooren, zoodra de geldnood zich gevoelen deed en er subsi-

dies van zijn volk moesten gevraagd worden. En wanneer dat gebeurde, dan verhiel zich de oude republikeinsche geest in het huis der Gemeenten; dan sloop de lang gesluimerd hebbende de dicht bezette banken langs en fluisterde sommige woorden in de ooren der loyale onderdanen, woorden, die de tong rapper bewegen, woorden, die den Bijzonderen Raad zijner Majesteit op de donzen kussens dikwerf deden trillen van angst en de gunstelingen der Kroon met de snelheid der vrees ten lande uitdreven. Zoo was het geweest na den laatsten oorlog, die den Hollandschen Admiraal de Ruiter op de Theems bracht. Karel had zich gehaast vrede te sluiten en was wel gedwongen geworden den vijand tot vriend te maken, ja met hem een bondgenootschap aan te gaan. De groote Witt trok partij van de omstandigheden en de zoo beroemde Triple Alliantie ontstond, eene alliantie, die drie Protestantsche Mogendheden nauw aan een sloot, en den vijand van den een tot dien der beide andere maakte. Het streven van het Engelsche volk naar Protestantsche verbintenissen was niet verminderd, sinds den openlijken overgang van den broeder des Konings, en diens vermoedelijken erfgenaam, tot het Katholicisme. Die stap, zoo nadeelig voor de populariteit van den Hertog van York en zelfs voor die des Konings, wiens gehechtheid aan de Staatskerk minstens twijfelachtig was, gedijde tot voordeel van die leden van het koninklijk geslacht, die men opgegroeid en opgewassen wist in de godsdienst, welke men zelf lief had en als het palladium van het volksbestaan en van de volksvrijheid vereerde.

Geen wonder, dat de Prins van Oranje een onthaal van de zijde der bevolking ten deel viel, waarover al de Edellieden en misschien ook de jonge Prins zelf zich verbaasden. Toen men de brug voorbij was, waar het gejoel en gejubel trompet en pauk had overstemd en het kanongebulder verdoofd, had Willem het hoofd even opgeheven en tot den graaf d'Ossory gezegd: »Mijn koninklijke oom moet wel bemind zijn, daar men zijn onbekenden neef zoo verwelkomt.»

Zou hij de ware oorzaak van het gejubel niet begrepen hebben? Wij hebben alle reden de vraag bevestigend te beantwoorden, en in dat geval mocht het gevat heeten, dat hij zijn oom vleide met dat geen wat hem juist beleedigde. d'Ossory dacht echter niet bij die woorden aan een verborgen meening te moeten gelooven; hij dacht het reeds zeer voldoende, indien die knaap eene meening toonde te bezitten. Hij boog beleefd en hernam: »Uwe Hoogheid zal, ik twijfel daaraan niet, aangename dagen onder ons doorbrengen.»

Het woord was niet veel betekenend en scheen den Prins niet tot een repliek te nopen. Had hij het slechts gedaan, hij zou nieuwe ergernis hebben voorkomen, want het meest onbetekenend woord zou welkomer zijn geweest dan de wel wat op korten toon gedane vraag: »Zijn wij er haast?»

»Binnen vijf minuten denk ik, Het zal Uwe Hoog-

heid wellicht een langen tijd toeschijnen, daar zij zoo zeer verlangen zal naar Zijne Majesteit.»

»Ook dat, maar toch ook wel een weinig om uit deze engte verlost te worden... De deur is weer dicht geslagen. Wilt ge die openzetten...?»

»Is Uwe Hoogheid benauwd, erg benauwd?» vroeg Boreel deelnemend zich naar hem overbuigend.

»Het is hier ook niet de lucht van Honselaarsdijk,» zuchtte de Prins, hetgeen de Engelsche Heeren elkaar weder veelbetekenend deed aanzien. Hij zweeg en allen zwegen, zoodat de vijf minuten, waarvan de Graaf d'Ossory had gewaagd, werkelijk lang, zeer lang, schenen te duren.

De Lord Kamerheer zag eindelijk zijn hoop vervuld en den hoogen gast op den met tapijten belegden steiger aan wal stappen. Een rij van hovelingen stond op den marmeren trap geschaard. De edelste namen van Engeland hadden daar hunne vertegenwoordigers. Naast den Lord Kamerheer, herkenbaar aan den grooten gouden sleutel die aan zijne zijde hing, stond Mylord Arlington, een der ministers, die den Prins bij het uitstijgen behulpzaam was en hem namens Zijne Majesteit welkom heette in haar huis, dat hij dikwerf de eer toewenschte door den voortreffelijksten der Prinsen betreden te worden. Willem boog bij die woorden, nam den arm van Boreel en steeg de trappen op, terwijl de Sunderlands, de Hydes — verzwagerd aan den Hertog van York — de Norfolks en Shrewsbury's zich voor hem ter aarde bogen. Willem had de opmerking kunnen maken hoe groot het verschil was tusschen zijne hofhouding en die zijns ooms, tusschen de Edellieden, die hem omringden en met moeite slechts het hoofd bogen, en de bevallige gestalten, schitterend van goud en edelgesteenten, die in staat waren te buigen alsof de ledematen de buigzaamheid der buigzaamste stoffe bezaten. Langzaam werd de lange gang doorwandeld. De vergulde vleugeldeuren werden opengeworpen; de Lord Steward met den witten staf boog dezen ter aarde. Er werd een gezuus en gedruisch gehoord, verzoorzaakt door het kreuken en plooiën van de goudstof en het fluweel der talrijke schare, welke in de groote eetzaal van White-hall vereenigd was en bij het verschijnen van Willem en diens stoet opstond. Het was een werkelijk schoone aanblik. De eetzaal was beroemd als het meesterstuk van den architect Inigo Jones. Was White-hall ook een groot, maar onregelmatig gebouw, dat dezelfde kunstenaar had willen om-scheppen tot een paleis, Englands Koningen waardig, maar waarin hij was teleurgesteld door den geldnood der Engelsche Majesteit, wat hij zoude hebben kunnen doen, had hij toch in eene der zalen van het uitgestrekte gebouw getoond. »Hare afmetingen,» zoo zegt een tijdgenoot, »geven haar het karakter van grootheid, terwijl de eenvoudige majesteit der lijnen, de schilderachtige combinaties der deelen, de smaakvolle verdeling der versierselen haar onder de schoonste kunstgewrochten een plaats verzekeren.»

De koepel prijkte met eene fresko van Rubens' hand, voorstellende; de apotheoze van Jacob I. De wanden gaven voorstellingen, welke van het talent van van Dijk of diens beste leerlingen getuigden; de vloer was van het kostelijkste West-Indische hout, met smaak tot allerlei arabesken ingelegd. Tegenover de vleugeldeur, door welke Willem was binnengetroden, stond de troonstoel van Englands Koning onder het dak van rood fluweel, welke stof men in dezelfde kleur op de beide leunstoelen, waarboven de kroon was uitgebeiteld, terug vond. Een prachtig Perzisch tapiet dekde het gedeelte van den vloer dat door den troonstoel werd ingenomen. Aan weerszijden zaten de edellieden en de dames van het hof op taboeretten met het wapen van Engeland voorzien neder.

Karel, de linkerhand gevend aan de rechter zijner vrouw, Catharina van Braganza, die met moeite haar kleed van goudstof torste en het wicht der gouden ketens, zwoegende op den ingevallen boezem, kwamen Willem halver wege te gemoet.

»Wij heeten onzen neef welkom in ons rijk en hebben vernomen hoe ons volk ons voorbeeld reeds heeft gevolgd.»

»Ik zeg Uwe Majesteit dank voor hare vriendelijke woorden,» hernam Willem bedeest.

»Omhels ons, Neef!» zeide Karel eenigzins strak. De Prins gehoorzaamde het bevel, hetgeen hij had behooren te voorkomen. »Wij hebben zeer verlangd u te zien.. De eenige zoon onzer beminde zuster lag ons immer na aan het hart. Wij zullen u met de edelste onzer onderdanen doen kennis maken, waaronder er zijn wien wij de eer toedenken van U gedurende Uw verblijf alhier als geleide te dienen. Mylord Buckingham...» Verschillende namen noemde hij op, terwijl hij de buigende rijen langs ging. Willem, wiens blik eenige meerdere vastheid had gekregen en die het begon te wagen in het rond te zien, sloeg echter in verwarring het oog neder voor eene Lady, die hem onder den naam van Hertogin van Portsmouth werd voorgesteld. Was deze dan zoo verschikkelijk? Hij, die dit had wagen te verzekeren zou men in het *fashionable* Londen een wilde hebben geheeten, die weinig meer verdiende dan met den woudbeer te leven. Maar niemand verzekerde dit ook. Ieder boog zich voor dit ovaal rond gelaat, waarvan de donkere *teint* de brunette aanduidde, zoo reeds de ravenzwarte lokken — zij had de vermetelheid gehad met eigen haar te verschijnen en ditmaal de pruik te verbannen — haar niet reeds als zoodanig kenmerkte; en één lachjen van die zuiver en fijn gevormde lippen bleek reeds een meer dan ruime vergoeding voor de bewezen hulde. Het geheele wezen, de gansche gestalte naderde het ideaal der bevalligheid. Feilloos schoon naar de regelen van het schildersmodel kon zij niet heeten, reeds omdat zij elke gedachte van een beeld bij den eersten aanblik verwijderde. Alles leefde, alles ademde, alles bewoog, van het glimlachjen van hare lippen tot den fijnen schier doorschijnenden vingertop. Schoon was zij niet, maar zij was wellicht

meer dan dit bij den blik van dat zwarte oog, zoo vriendelijk lokkend, zoo teder dikwerf, zoo smachtend menigmaal en toch ook zoo, niet te omschrijven niet uit te drukken soms, maar zoo tintelend van vuur, waarbij de aanschouwer zich van vrees bijna afwendde. Als een Nymf zweefde zij over de gras-sprietjens heen van het park, als een snelgewiekte vogel sneed zij, een met haar telganger, door de lucht, altijd vrolijk, altijd darterlend, sporend tot scherts, lokkend tot vreugde. Geest en vernuft straalden haar dan de oogen uit en tintelden in de woorden, die er stroomden van hare lippen. Echt vrouwelijk bij al haren overmoed en dartertheid bleef zij altijd binnen de sferen van het intime leven, scheen zij nooit een uitstap op het politiek gebied te wagen; wel lei zij iederen Staatsman haar juk op, maar het was er een onder rozen verborg en nimmer maakte zij het hem bezwaarlijk haar de dienst te bewijzen die zij vroeg, ofschoon, zoo als eenigen fluisterden, haar onbegrijpelijke takt daarvan de oorzaak mocht heten; een takt, die nooit iets scheen te vragen, maar toch eigenlijk tot het verrichten van elke zelfs zware dienst verplichtte.

De glimlach, die om hare lippen speelde, konde nooit een grove belediging zijn; hij gaf echter bij de fijnheid en tederheid der lijnen en het eenigzins opgewipt neusjen soms een fijnen en daarom juist niet minder scherpen ironischen schijn aan het geheele gelaat. Zulk een glimlachjen ontmoette het oog van den Prins toen hij het tot haar ophief, om het dadelijk weder neder te slaan.

»Ik heb er lang naar verlangd de eerste persoon van de Republiek der Vereenigde Provinciën te ontmoeten!» fluisterde zij, met een zilveren stem en daarbij bevallig buigend.

Willem ging verder en nam den schijn aan niets gehoord te hebben. Lady Castlemaine werd aan hem voorgesteld. Deze had hooghartig den schouder opgetrokken, met een eenigzins smadelijken blik hare gebure van ter zijde aangezien, en daarop even gelachen, toen de Prins haar geen woord gunde, hetgeen door den jongen Hertog van Monmouth dadelijk den Graaf d'Ossory onder belofte van geheimhouding werd medegedeeld, en door dezen met zoo veel gevolgtrekkingen en met zoo gloeiend koloriet werd rond gefluisterd, dat allerlei onheilspellende teekenen van eene aanstaande botsing der twee grootste sterren van het firmament bespeurd werden. Mylady had zich voorgenomen van den Prins eenige woorden te ontvangen, en daardoor op de andere te zegelieren voor de oogen van het gantsche hof.

»Ik heb de eer gehad de moeder Uwer Hoogheid te mogen helpen verplegen, toen zij Zijne Majesteit, haren verheven broeder, een bezoek bracht...»

»Ik hoop dat ik gelukkiger zal zijn, Mylady,» zeide Willem kort af. De toon waarop hij deze woorden uitbracht maakte ze zoo lompe. De herinnering aan zijne moeder, die bij het bezoek, dat zij Engeland bracht, gestorven was, mocht wel niet fijn aangebracht zijn, zij verdiende echter nog niet

zulk eene straffe terechtwijzing als 's Prinsen antwoord bevatte; want meer nog dan hij bedoelde werd daaruit begrepen, en algemeen fluisterde men, dat de Prins het een ongeluk voor zijn moeder had genoemd door Mylady Castlemaine verpleegd te zijn.

Met de tanden op elkaar geklemd en de krampachtig saamgetrokken hand in de plooiën van haar kleed verborgen, staarde zij den jonkman na, en antwoordde zij niets op de op zoeten toon gemaakte aanmerking harer gebure: »Het is dan nog beter dat de boer zwijgt.»

De rij der dames was ten einde gewandeld en ook van die der Heeren was de uiterste grens bereikt.

»Vreesden we niet, dat de reis u te zeer vermoeid had, we zouden u na het bezoek aan onzen broeder uitnoodigen ten onzent te middagmalen!» zeide Karel, met moeite een luiden geeuw onderdrukkend.

»Ik hoop later het genoegen te mogen hebben aan Uwe Majesteits tafel...»

»Niet zoo deftig Neef! Het gaat goed voor eenige oogenblikken... Noem mij oom! Ik ben het toch, dat heb ik u meermalen bewezen tegenover de hollandsche ossen.»

»Ja, oom! dat deedt ge. Met recht ossen! En ze hadden hoorns niet waar?»

Karel zag hem even verbaasd aan; hij dacht iets te hooren wat hij van die lippen niet zou hebben verwacht; maar een blik op dat strakke gelaat, die onderworpen en schuchtere houding deed hem gelooven, dat de knaap zelf niet juist begreep wat hij zeide.

»Het doet me genoegen dat ge erkent wat ik voor u deed. Och, mijn jongen, als ge eens wat ouder zijt, zult ge op alles behalve dankbaarheid leeren rekenen. Ik heb het goed met u voor... ge zult er spoedig meer van hooren...» Hij geeuwde.

»Kom morgen ochtend vroeg mijn patrijshonden zien. Als ge om tien uur komt, zullen wij ze samen voeren. Buckingham, geleid Zijne Hoogheid naar Yorks-house! Tot morgen, neef! Zeg mij dan hoe Cockpit-house je bevalt. Ik heb het voor u in gereedheid doen brengen, omdat het aan White-hall paalt.»

Toen Buckingham hem door de gaanderijen heen leidde naar den karos, wilde hij beproeven, hij, die met alle edellieden wist om te gaan en allen wist te behagen, of hij bij dezen niet beter dan de anderen zou kunnen slagen.

Er was hem bovendien veel aan gelegen om dien knaap ter zijner gunste te stemmen. De jongen beteekende niet veel, maar hij was neef van Karel; hij scheen bij dezen in hooge gunst te staan, en Buckingham, die wel niet alles maar toch veel wist van hetgeen er in de laatste maanden was omgegaan, begreep ook wel waarom. Bij de verhevene plannen die hij voor had, kon de vriendschap zelfs van dien zwakken knaap hem van nut zijn; en tegenover het gepuipel, dat hij haatte met een echt aristokratischen haat maar nochtans ontzag, daar het hem bij zijn »bascule-systeem» dikwerf te stade konde komen,

was zulk een vriendschap uitermate geschikt om hem aanhang te verschaffen.

»Zonder onbeleefd te zijn jegens uw vaderland dat beroemd is om zijne schoone vrouwen, waag ik toch te beweren, dat White-hall Uwe Hoogheid eene verrassing heeft geschonken,» zeide Buckingham, toen de prins even stilstond, om door een venster te zien dat het uitzicht gaf op het park.

»Ja, verschillende verrassingen zelfs!»

»Zijne Majesteit weet de schoonheid dan ook te waardeeren. De uitstekendste kunstenaars zoeken hier hunne modellen.»

»Aan het hof? Laten de vrouwen zich hier uitschilderen?» klonk het eenigzins verbaasd.

»Soms, en zij geven zich... in beeld natuurlijk, ten geschenke aan de edelsten en verhevensten in Europa, die of bevriend of vermaagschapt zijn aan Zijne Majesteit,» hernam Buckingham met eene diepe buiging.

Er volgde geen antwoord. De Prins zette de gestaakte wandeling voort.

»Ik heb op mijne reizen op het vaste land verschillende typen van schoonheid ontmoet en al dezen vind ik in White-hall vertegenwoordigd. Denkt Uwe Hoogheid niet eenstemming met mij op dit punt?»

»Och, Mylord! ik weet er zoo weinig van. Ik ben nu voor het eerst op reis, en Uwe Genade zegt dat zij het dikwijls deed. Kan men van hier het Parlements-huis zien?»

»Neen, Uwe Hoogheid!» Daar Uwe Hoogheid er belang in schijnt te stellen, verzoek ik de eer om haar gids te zijn, als zij er heen wenscht te gaan. Ik twijfel er niet aan of Uwe Hoogheid zal binnen een week liever in White-hall dan in West-minster zijn, en zij zal dan met haren bekenden scherpen blik en fijnen smaak wel hebben uitgemaakt welke type haar het schoonst voorkomt.»

»De Hertogin van Portsmouth is een Fransche vrouw, niet waar?»

»Zij is bekoorlijk. Uwe Hoogheid ziet op hare eerste reize reeds zeer goed.»

»Zij kwam met mijne tante uit Parijs hier, niet waar?» Buckingham boog. Zij waren bij den karos aangekomen, dien de Prins insteeg, terwijl hij Buckingham vaarwel knikte en toeriep: »Groet vooral Hare Majesteit. Ik heb zoo weinig gelegenheid gehad met haar te spreken...»

Buckingham boog weder, maar was thands eenigzins gebelgd. De Koning had hem het eereambt van 's Prinsen geleider opgedragen, en deze liet hem staan en gaf niet onduidelijk te kennen, dat hij den geleider ontberen konde. Welke moeite hij ook gedaan had, hij was geen stap nader gekomen aan zijn doel. Hij had zoo menigen knaap onder zijne heerschappij gebracht door middel der schoone sekse, die hij soms zeer goed als middel wist te gebruiken, maar bij dezen knaap scheen de prikkel der zinnelijkheid onmachtig. »Groet vooral Hare Majesteit!» Het woord klonk Buckingham als eene bespotting in de ooren. Catharina

van Braganza was eer een marionet dan een menschelijk organisme. Zij woonde de openbare plechtigheden bij, uit kracht van den rang dien zij innam; zij mocht zetelen op een troon, maar zij mocht niet denken, niet voelen, niet spreken, niet handelen en naar het algemeen gevoelen, kon zij dat dan ook niet, zoodat het verbod haar juist geene groote opoffering oplet.

En deze vrouw liet hij juist groeten, en hij droeg dit Buckingham op, die, hij kon het weten, te veel smaak, te veel kennis had van wat werkelijk schoon was, om de onbeduidende Koningin niet zeer onbeduidend te vinden.

Arlington had er nog wel van gesproken, dat de knaap niet ontbloomt was van verstand! »De goede Arlington, de beleefde, diplomatische Arlington! dat is de beleefdheid en de diplomatie toch wat ver getrokken!» mompelde hij, terwijl hij den terugtocht naar de groote zaal weder aannam. »Toch kan de boer ons van dienst zijn en hij zal het.»

Van zijn eigenwaarde en van den invloed dien hij kon uitoefenen overtuigd, stapte hij stevig voort. Moeielijk vinden wij den bekenden George in den Hertog van Buckingham terug. Maar ook welke verandering onderging deze! Een nieuwe paruk, naar de laatste uitvinding van den *perruquier* Zijner Allerchristelijke Majesteit dekte thands zijn hoofd; het gelaat, dat wij kenden als met een vaal bleek bedekt, had een vernis ontvangen van het fijnste blanketsel; het grove wambuis, de onaanzienlijke hoze, de hooge laarzen waren vervangen door een vest van gouldlaken met een rij paerelen afgezet, door een karmozijn rood fluweelen tuniek, wit satijnen hosen, witte met goulddraad geborduurde kousen, en marokijn lederen schoentjens, die den schoon gevormden voet gunstig deden uitkomen, hetgeen vooral werd opgemerkt, omdat een schitterende diamant de *brodequins* boven op den voet sloot. Een rijk gestikte bandelier, schuins van den rechter schouder naar de linker heup afhangend, droeg den degen, waarvan de verguld zilveren greep van edelsteenen schitterde. Waarlijk, George Villiers, Hertog van Buckingham verdiende den eertitel van de eerste pronker aan het hof van Karel Stuart te zijn!

IV.

In de eetzaal te White-hall begon men vrijer te ademen na het vertrek van den gast. Ieder scheen zich van een last ontheven en gerechtigd te achten het vrolijk gesprek te hervatten, dat bij het binnentreden van den Prins noode was gestaakt. Hoe voorbereid ook de meesten waren, toch bleek de kennismaking voor velen nog eene teleurstelling. Slechts een enkele der aanwezigen was te 's Hage geweest, en had er den Prins van Oranje ontmoet of liever gezien. Dat hij was zoo als hij bleek te zijn, weet men aan de Regeringspartij, die met eene staatkunde, welke aan de Republiek van Venetië

herinnerde, den Oranjedelg met schijnbaar liefderijke zorg, met schijnbaar vorstelijke eer omringde, maar hem te gelijkertijd afsloot van de wereld rondom hem, hem liet opwassen in de eenzaamheid en alzo onschadelijk maakte voor de toekomst. Zijne opvoeding scheen er op ingericht, om hem altijd kind en afhankelijk te doen zijn! En tegenover een minder schrandere zelfs dan de Witt was, zou hij dat wel altoos blijven. In gezelschap was hij hoekig in zijne bewegingen, een gevolg van de volstrekte afzondering, waartoe hij aanvankelijk veroordeeld was en waaraan hij later was gewend; in het openbaar of in het bijzijn van eenige vreemden sprak hij zelden meer dan een enkel kleureloos woord, een gevolg van zijne opvoeding, die weinig meer dan eene voeding van staatswege was geweest.

Dus had men reeds sedert jaren in White-hall gefluisterd, en als Arlington daarbij soms het hoofd schudde, en een enkele reize eene tegenwerping maakte, had men de schrandere van den diplomaat in twijfel getrokken. Arlington beweerde in de gelegenheid te zijn geweest, den jongen Prins van eene gants andere zijde te hebben leeren kennen dan de oppervlakkige bezoekers van den Haag. Zijn beweren maakte echter weinig indruk, daar hij nimmer bepaald aanwees wanneer hij het kind had ontmoet, en in welke omstandigheden het gezond verstand was gebleken... Eenige feiten, hoewel niet behoorlijk gestaafd, deden vermoeden, dat Arlington tijdens den laatsten oorlog met de Republiek zich in 's Hage had gewaagd, maar, had dit werkelijk plaats gehad, dan kon de uitslag van den gevaarlijken, ja dolzinnigen, tocht niet gunstig zijn geweest, daar Arlington, wel verre van er op te stoffen, altijd daarover het stilzwijgen bewaarde.

Men zou na het vertrek van den gast hebben weten te veinzen en met eerbied voor Zijne Majesteit den stuggen bloedverwant hebben verheven tot het ideaal van menschelijke volmaaktheid, zoo Zijne Majesteit niet zelve het sein tot de meest mogelijke oprechtheid gegeven had.

»Myladies,» zeide hij, zich tot de Lady van de slaapkamer — Lady Castlemaine — en de Lady van de Garderobe Harer Majesteit — de Hertogin van Portsmouth — wendende, »Myladies, ge zoudt de engelen tot afval kunnen brengen, maar ik verwed er mijne goede stad Londen onder, dat ge op mijn hooggeschatten neef niets vermoogt. Bij Jupiter, ik moet zeggen, dat mijnheer de Witt een knappe kaerel is, dat hij een meesterstuk met dezen heeft verricht, want de aanleg was toch zoo goed. Zijn moeder zou haar eigen bloed niet herkennen... Waarachtig, een meesterstuk!»

»En hoe lang zal Uwe Majesteit dit meesterstuk hier doen verblijven?» vroeg Lady Castlemaine.

»Zoo lang hij voor ons een nieuwhed blijft. Niet waar Mylords, zelfs geest en vernuft behoeven soms eenige rust, en als die sluimeren moeten de tegenovergestelde uitersten op het tooneel. Het is als

bij de maskes van onzen Will: tusschen de bedrijven komt de clown."

Algemeene bijval oogstte Zijne Majesteit bij deze geestige vergelijking. Karel was in een goede luim en bemerkte Arlington, die in gesprek was met Monmouth en d'Ossory. »Harry," dus was de naam, waarmede hij altijd zijn lieveling Monmouth aansprak. »Harry, ge zijt niet opgewassen tegen Mylord Arlington. Waagt ge 't weêr van hem in gevoelen te verschillen? Zeg mij waarover gij handelt, ten minste indien het geen staatszaken zijn!"

»Het was wel over iets wat met de Staatkunde in verband staat," schertste Harry, »namelijk met uw neef, Sir!"

»En wat heeft die neef met de Staatkunde te maken?"

»Meer dan Uwe Majesteit denkt, zegt Mylord Arlington en ik ook; maar wij zijn het niet eens over de redenen. Ik meen dat onze neef alleen in zóoverre met de Staatkunde in verband staat, dat de Staatkunde hem ons doet verdragen."

Er was een oogenblik van stilte veroorzaakt door verbazing. Monmouth werd hoe langer hoe stouter; hij noemde den Prins van Oranje neef en sprak van hem op eene wijze als menige werkelijke neef het niet zoude wagen, maar... den zoon van Lucy Walters en Karel Stuart werd nooit iets ten kwade geduid, en dus ook thands niet. Zelfs werd hij in zijne vermetelheid gesterkt door Zijne Majesteit, die hem met den welriekenden handschoen, dien hij in de hand hield, een tikjen op den wang gaf. Harry, hoe jong nog, had werkelijk in de laatste maanden reeds een politieke beteekenis ontvangen. Sedert den overgang van den Hertog van York tot de Roomsche kerk, ontkiemde reeds bij eenigen het denkbeeld, den Hertog van de erfopvolging uit te sluiten en den natuurlijken zoon Zijner Majesteit te doen kroonen. Het was dus niet alleen toe te schrijven aan de vrolijk- en darterheid, aan de goede inborst van den knaap, dat hij door alle rangen in Londen ontzien werd, maar tevens ook aan de plaats die hij in de koninklijke familie innam. Wat de Engelsche burger zoo gaarne zag, stoutheid en wilskracht in het handelen, merkte hij bij den gezonden knaap op en hij stond te verre, om de oorzaken van het bestaan dier beide bij zijn lieveling opgemerkte hoedanigheden, nauwkeurig te kunnen nagaan. Voor den burger was het karakter, wat voor den scherper ziende slecht baldadigheid en onmatig zelfvertrouwen was: beiden een gevolg van eene opvoeding die alleen toegevend wist te zijn. Wij weten hoe Mylady Castlemaine over hem denkt; hare gebure oordeelt misschien niet anders, maar is te luchtig en te darter of misschien te voorzichtig om daarvan te doen blijken. Zij heeft dan ook bij het stoute woord geglimlacht en goedkeurend geknikt, welk voorbeeld, vooral nu het ook door Zijne Majesteit gesteund werd, door al wie nabijstonden werd gevolgd. Wij vergissen ons. Een stemt in die vrolijkheid niet in. Het is Mylord Arlington, die Monmouth

strak aanziet en de stoutheid heeft te zeggen, dat de Hertog van Monmouth in staat zoude zijn, in éene minuut een gebouw omver te werpen dat de schranderste diplomaat in geen jaren weder zoude kunnen opbouwen...

»Dat getuigt alleen... tegen den schrandersten diplomaat," hernam Harry lachende.

»Stil, Harry, Mylord Arlington mocht eens gelooven dat gij ernstig waart."

»Uwe Majesteit beoordeelt mij verkeerd en naar mijne overtuiging ook nog een ander," merkte Mylord aan.

»Goed, goed! Wij hebben reeds genoeg van hem gehoord. Het zou toch beter zijn, Arlington, als ik gelijk had en onze neef was zoo als ik hem beschouw. Wij zouden een bondgenoot te meer hebben, wij zouden Lodewijk..." de volgende woorden konden niet meer gehoord worden, daar Zijne Majesteit Arlington onder den arm had genomen en met hem naar een der vensterbanken was gewandeld waar beiden zich nederzetten. Of het alleen de politiek gold durven wij niet verzekeren.

Het gesprek werd thands verdeeld tusschen de verschillende groepen welke zich vormden. Slechts twee der aanwezigen spraken niet of werden niet aangesproken. De eene heette in rang na Zijne Majesteit de eerste, heette Koningin van de Vereenigde Koninkrijken. Zij had den gantschen tijd voor zich heen gestaard en nog tevreden geglimlacht wanneer Mylady Castlemaine haar een woord toevoegde. Toch kon op haar kalm en eenigzins strak gelaat geene verveling, geen wrevel of ergernis gelezen worden; een marionet moest zij zijn en ze scheen het ook gewillig te wezen. De ander, dien wij bedoelden, was een jonkman, die een scherpe tegenstelling vormde met de kalme vorstin. Wie hij was weten nog zeer weinigen, en die het gehoord hadden waren het reeds weder vergeten. Hij bekommerde zich echter niet over zijne verlatenheid; hij verveelde zich niet in zijne eenzaamheid: dat getuigden de verbaasde blikken, die hij niet ophield om zich heen te werpen, het hoofd, dat hij telkens voor over boog om goed te zien wat er bij den troon gebeurde en de kreet, dien hij niet geheel had kunnen onderdrukken, toen Hunne Majesteiten en Mylady Castlemaine en de Hertogin van Portsmouth binnentraden. Hij was verblind van al de pracht en al de schoonheid; hij bewonderde de juweelen, schitterend en vonkelend aan het kleet van Mylady, de diamanten knopen en gespen aan de kleedij Zijner Majesteit en van den jongen Hertog; hij wilde ze tellen, maar hij vermocht het niet; hij wilde ze schatten, maar hij wist geen cijfer groot genoeg om er de waarde meê aan te duiden. Hoe rijk moest de Koning der Vereenigde Koninkrijken niet zijn! Hoe gelukkig moest de onderdaan zich heeten, hem te mogen naderen en door zijn gunst te leven. Naïve Charles Digby van Hallam-Castle! — want zoo noemde zich de jonkman — zoo ge de zaal in hare breedte doorschrijden en achter de beide mannen

ginder in de vensterbank mocht luisteren, hoe zeer zoudt ge geloof weigeren aan hetgeen uwe ooren hooren of liever wantrouwen wat thands uwe oogen zien!

Mylord Arlington toch fluisterde, dat het hem niet langer mogelijk was Mijnheer van Beuningen te vreden te stellen of met zoete woorden op te houden, waarom hij dus Zijne Majesteit voorstelde eenige schepen te doen uitrusten onder voorgeven van de Hollanders te willen bijstaan tegen de Algerijnen, terwijl men alsdan met meer schijn van recht de oude grieven ophalen en de onderhandeling konde doen slepen.

Zijne Majesteit had meermalen gegeeuwd en met de vingers op de vensterruiten getrommeld en zeide eindelijk na het herhaald betoog van zijn Secretaris van Staat, dat hij alles goed vond wat Arlington deed of wilde doen. »Ik ben van daag te goed geluimd, mijn vriend!» dus besloot de kroondrager van Engeland, »om mij lang met politiek bezig te houden; zoo als gezegd is, doe zoo als ge wilt...»

»Uwe Majesteit zij gedankt voor dat blijk van vertrouwen; maar Zij gelieve mij in staat te stellen tot de uitvoering van het plan.»

»Ik? Wat weet ik van de uitrusting van een schip?»

»Zulke nietigheden zou ik niet onder de aandacht Uwer Majesteit durven brengen; maar ik wenschte haar te raadplegen over de gelden... Zoo als Uwe Majesteit weet hebben we geen matrozen meer; de soldij is de laatste tien maanden niet betaald.»

»Arme kaerels! ik beklaag ze: maar zeg dat dadelijk aan de Lords van de Admiraliteit. Waarom spreekt ge daar mij over? Is het mijn schuld? Spreek over dergelijke zaken later. Wees van daag eens amuzant, Arlington! Vergeet Mijnheer van Beuningen en de Hollanders. Het is waar ik zou het belangrijkste nog vergeten.... Toon u een bekwaam diplomaat tegenover den Franschen gezant en doe mij ten spoedigste honderd duizend kroonen uitbetalen... Ik heb ze nodig, heeft mij d'Ossory gezegd, dringend noodig...»

»Dus is het waar wat Lord Clifford mij straks verzekerde, dat de laatste subsidie van het Parlement...?»

»Weg, man! geheel en al! Wat beteekende die subsidie ook? Er is in zoo veel te voorzien... Bij den titel behoorde de Hertogin van Portsmouth toch een dotatie te ontvangen... Zij is allerliefst, zie Arlington! wat bevalligheid!»

»Mylady van Portsmouth verdient zulk een bewonderaar!» hernam Arlington met eene diepe buiging; en alsof hij na dit dubbelzinnig gezegde het gansche terrein wilde verkennen voegde hij er bij: »Zelfs de Majesteit van Mylady van Castlemaine overschaduwde de gratie harer gebure niet... Welk een prachtige diadeem siert gene van daag!

»Vindt ge niet? Op hoeveel schat ge dien wel?»

»Op drie duizend pond.»

»Leg er nog vijftien honderd op. Zij verdiende ook iets goeds... Ik had anders den storm niet ont-

loopen nu Louize Hertogin is. Thands is het volle vrede... Zie, hoe druk zij met elkaar spreken. Ik moet hooren waarover zij handelen.»

Zijne Majesteit haastte zich aan zijn voornemen gevolg te geven en vergat spoedig die vervelende politiek. Onze Charles kon niet hooren; hij zag alleen. Hoe hij zich thands schaamde over de woning zijner ouderen, over de lomphheid hunner manieren! Hoe hij thands het leven dat hij geleid had reeds eentonig vond en zijnen ouders er bijkans reeds een verwijt van maakte, hem niet eer naar het hof te hebben gezonden. Er was genoeg van vaders en moeders aard in Charles, om datgeen voor hem reeds een genot te doen zijn, wat voor anderen, door de natuur met grooter bedeesheid beschenken, eerst later een genieting kon worden, maar het bij de eerste intrede in de nieuwe waereld nog niet was. Hij had eene groote mate van vrijmoedigheid, maar misschien was het bij hem minder de vrijmoedigheid, die het zelfvertrouwen, dan wel die welke de eenvoudigheid geeft.

Neen, hij had zich de werkelijkheid niet zoodanig kunnen voorspiegelen. Toen hij in het gevolg van George wegreed en met kleine dagreizen Londen naderde, zag hij met zijn medgezel tevens alles om zich heen veranderen. George nam af in vriendelijkheid en gemeenzaamheid; alles wat hem omringde werd echter vrolijker, welvarender, lachender in zijn oog. Toen Dick Wharton hen den vierden dag had ingehaald was George reeds de meester geworden van Charles Digby, die nooit een meester had erkend en slechts als gids de lieve Mary, en dan soms nog onwillig genoeg, had geduld. De jonkman boog voor de meerderheid van George, die, hoe meer men Londen naderde, steeds met grooter eerbied en ontzach werd bejegend.

Zij reden Londen binnen, Londen, dat voor hem een nieuw leven was; Londen, waar hem niets dan edellieden schenen tegen te komen die hij alle begon te groeten, waarmee hij ware voortgegaan zoo de vermoedheid en ook de spot van Sir George — Zijne Genade, zoo als Dick Wharton hem gestadig noemde, — hem dit niet hadden belet. Zij hielden voor een prachtig gebouw stil: het heette Buckingham-paleis, zoo als een der buigende lakeien hem op zijn vraag mededeelde, maar hem daarbij verbaasd aanzag en dat nog meer deed, toen hij vroeg wie hier dan wel woonde en of Sir George een bloedverwant van den bewoner was. Zijne Genade was op het oogenblik van de reize teruggekomen, had het antwoord geluid, en toen Charles er nog aan twijfelde, dat George zulk een hoogen rang bezat, werd hij door den meester geroepen, die hem zelf met naam en titel bekend maakte en er bijvoegde, dat hij de belofte, als George gedaan, zich als Hertog van Buckingham herinneren zou, op voorwaarde echter dat hij blinde gehoorzaamheid onderdond. Als een blijk daarvan vorderde hij, dat Charles de eerste drie dagen onzichtbaar zoude blijven, daar de boer, die nog in hem stak, moest worden uitgeschud en de hertogelijke *artiste-tailleur* daartoe

het eerst moest behulpzaam zijn. Charles was gehoorzaam; hij, die uren lang gewoon was rond te zwieren en in de vrije natuur geen anderen bandkende dan zijn eigen wil, sloot zich drie dagen in een eng vertrek op. Hij kortte zich dien tijd met het schrijven van een brief aan zijne ouderen, wien hij poogde te schilderen wat hij reeds gezien had. Langer dan drie dagen had echter de opsluiting niet moeten aanhouden, want dan ware hij wellicht onder de proef bezwéken. De Hertog had hem vóór dien tijd een bezoek gebracht, zijne gedrukttheid en de bleekheid van zijn gelaat bespeurd en toen last gegeven den karos in te spannen. Een zijner kamerdienaren liet hij met Charles er in stappen met bepaalden last dezen in het St. James-park te doen wandelen. »Ge moet uw gezonde kleur niet verliezen,» had hij hem gezegd en hem daarbij vriendelijk toegeknikt.

Eindelijk was het lang verbeide gewaad gereed gekomen. Het was prachtig en stond hem uitnemend. Zijne Genade had de goedheid hem bij zich te roepen en aanmerkingen te maken, aanmerkingen, welke getuigen mochten van zijne ingenomenheid met 's jonkmans persoon. »Ik wil een groot man van u maken!» had hij hem gezegd. »Bezie u van tijd tot tijd in den spiegel; dit leert u opmerkzaamheid en doet u goede manieren aannemen. Zie niets voorbij wat ge denkt dat de harmonie der kleuren storen of de bevalligheid der gestalte verminderen kan. Vergeet vooral niet, dat de *fashion* geuren vraagt die u als in een tooversfeer verplaatsen; vergeet gij dat vooral niet, daar gij nog veel hebt te doen om den omgang met rund en paard te doen vergeten.»

Charles had bij die woorden gebloed; hij had een zweem van ergernis gevoeld bij zulk eene kwetsende veroordeeling van het leven dat hij leidde... maar hij zelf zag reeds laag op het verleden neer; en zoo hij het nog niet gedaan had, de volgende woorden zijns beschermers zouden er hem voorzeker toe geleid hebben: »Uwe opvoeding zal nu beginnen, Mr. Digby! Ik heb groote voornemens! Het hartelijk onthaal bij uw vader heeft mij gunstig voor hem gestemd, en dat zal ik toonen door zijn erfgenaam te beschermen. Ik zal u aan Zijne Majesteit voorstellen, maar geen woord nog over het ongelijk waarover uw vader, — een goed edelman, maar van den ouden stempel! — wel wat al te heftig klaagt. Gij heb nog nooit bemind? Bloos maar niet, mijn jonksken! De *liaison* met die dorpsheilige beteekende toch niets! Nu, ge zult andere vrouwen leeren kennen! En als ge u niet spoedig onderscheidt en al de vlasbaarden niet op zij schuift, dan zal het wel u we schuld, maar niet de mijne zijn!»

Zijn vader werd een edelman van den ouden stempel genoemd! Mary een dorpsheilige! Er kon toch wel eenige waarheid in de woorden Zijner Genade schuilen, Zijne Genade, die het zoo goed met hem voor had.

Korten tijd na dit gesprek waren beiden naar White-hall gereden, en was hij in de achterhoede

van de breede rij hovelingen geplaatst, omdat hij nog niet aan Zijne Majesteit konde worden voorgesteld. Zoo als wij weten had hij geduld, en had hij zoo veel te beschouwen, dat het uur, hetwelk hij reeds werkeloos had doorgebracht, hem slechts een oogeblik had toegeschenen. Na het vertrek des Prinsen, die hij om zich heen op zulk een wijze hoorde afmalen, dat hij God dankte Mr. Digby te zijn, was het gesprek levendiger en intimer geworden voor allen behalve voor hem. Hij zag thands echter de gelegenheid schoon, om ongemerkt voort te dringen en in de nabijheid te komen der beide schoone vrouwen, die hij bijkans goddelijke eer zag bewijzen, en die hij dat bijkans waardig keurde. Had hij tot dusverre slechts gezien, thands gelukte het hem ook te hooren; maar verstond hij werkelijk wat hij vernam, en begreep hij wat tusschen Lady Castlemaine en de Hertoginne van Portsmouth voorviel?

»Ik moet erkennen,» zeide de laatste, »dat Zijne Majesteit zelden gelukkiger is geweest in de keuze van een nieuw kleed... Het is geen wijziging, maar dit maal een gantsche verandering. Vindt ge dat ook niet?»

»Zeker!» hernam Mylady Castlemaine op zoeten toon. »Ik vind de snede zoo bevallig, dat ik haast zoude denken, dat Mademoiselle de Quérouaille Zijne Majesteit in de keuze had ter zijde gestaan.»

»Ge zoudt mij waarlijk trotsch maken. Als mij door u goede smaak wordt toegekend, dan zou ik bijna in den rei der Gratiën een plaatsje durven vragen en de vaak herhaalde verzekeringen van het hof gelooven.»

De woorden werden schertsend geuit, maar waren misschien niet geheel als scherts gemeend. Lady Castlemaine ten minste vatte ze niet als zoodanig op.

»Waart ge waarlijk zoo geduldig, om daarmede tot zoo lang te wachten?»

»Werkelijk, ik was zoo geduldig. Dát is het woord; want ik wist dat ik lang zou moeten wachten.»

»Omdat er geen plaatsje open was in den rei der Gratiën? vroeg Lady Castlemaine.

»Omdat zij, die ik voor rechter erkende, niet gemakkelijk een krans uitreikt...»

»Daar zij er zoo weinig heeft te geven?»

»Dat zeker niet; spaarzaamheid is bij haar geene dochter van de armoede!»

»Dan van den rijkdom, Mademoiselle?»

»De beleeftheid doet mij ja zeggen. Ik ben anders bevreesd voor de gevolgtrekkingen.»

»Ze zouden toch niet anders dan liefelijk zijn!» hernam Lady Castlemaine, wier stem nauw hoorbaar trilde. »De bevalligheid paart zich immers altijd aan de zachtheid...»

»Dat is even waar, als dat de verwelkte schoonheid immer verbonden is aan de meest bitse scherpte.»

»Het verheugt mij, dat uwe laatste opmerking, Mademoiselle! de mijne zoozeer bevestigt... Maar, vergeef mij, lieve! dat ik u altijd nog betitel zoo

als ik gister deed. En gij hebt mij daarover niet berispt, Hertogin van Portsmouth! Waarlijk, ik had wel gelijk toen ik bevalligheid met zachtheid deed paren..."

"Denk er niet over, Mylady! De gewoonte alleen zal u aan dien titel doen wennen. Geloof mij toch niet zoo kinderachtig, dat ik er aan hechten zou Hertogin te worden gehoemd. Gij kunt er zeker van zijn dat Mistress Palmer mij even lief zou geweest zijn als Lady Castlemaine... Maar nu gij dit punt aanroert, moet ik u een vermoeden mededeelen. Andwoord mij niet als ik onbescheiden word. Gij hebt mij straks naast Zijne Majesteit geplaatst bij de keuze der nieuwe kleedij, moet ik u niet dezelfde plaats aanwijzen bij de keuze van mijn titel? Het denkbeeld zou uwer waardig zijn."

Lady Castlemaine dreigde los te barsten. Het venijnig woord harer gebure kon zij niet beandwoorden, zoo als het dat verdiende, zoo als, en dat griefde haar nog het meest, hare tegenpartij in hare plaats het voorzeker zoude hebben kunnen doen.

"Gij vergist u, en het doet mij leed dat gij u vergist... ik ware zoo gaarne uwe weldoenster geweest. Misschien heeft Hare Majesteit meer recht op uwe dankbaarheid."

Zij boog zich naar Catharina van Braganza over en had den moed deze te vragen of zij bij haren Koninklijken Gemaal ten behoeve van Mademoiselle de Quérouaille had gesproken. De blik, die deze woorden vergezelde, gaf Hare Majesteit genoegzaam te kennen met welke bedoeling zij die vraag deed. Toch haperde de stem der Koningin, toen zij ontkenkend wilde antwoorden. In het donker zwart oog was het of er iets flikkerde, maar het was spoedig voorbij, en de vroegere kalme was weder terug gekomen. "Neen, Mylady! ik heb van niets geweten. Ik mag alzoo de erkentelijkheid van de Lady onzer garderobe niet aannemen."

"Het was Mylady Castlemaine, die in haren ijver en goedheid die erkentelijkheid aan Uwe Majesteit wilde opdringen!" hernam de Hertogin, een innemend glimlachjen aan die woorden toevoegend.

Dat was juist het oogenblik, dat Zijne Majesteit den blik op haar vestte, en zijne hulde op zulk eene ondubbelzinnige wijze jegens Arlington uitte. Hij trad op beide Ladies toe en was weldra in een levendig gesprek met beiden gewikkeld.

Charles was zoo gelukkig thands Zijne Majesteit te mogen hooren spreken, even als hij straks het onderhoud der beide Ladies had aangehoord. Hij hoorde, maar hij begreep weinig. Hij kon de harts-tochten niet zien woenen, hij kon den zin der gesproken woorden niet begrijpen, en zag aanminnige tederheid en innemende goedhartigheid waar het bitterste sarkasme snierpte en de haat ieder woord met venijn bezwangerde. De taal was logen even als de blankheid en het blosjen op voorhoofd en wang.

Buckingham trad tot bevreesding van niet weinig weder binnen.

"Reeds terug, Will?" riep de Koning hem in de verte toe. "Gij zijt de vlugste renner in mijn koninkrijk. Hoe hield zich Mylord van York?"

"Zeker als uw broeder, Sir!" hernam Buckingham eenigzins haastig. "Maar ik ben er niet bij geweest. Onze gast had zich, geloof ik, reeds van te veel menschen omringd gezien om niet te wenschen, al ware het ook maar gedurende den rid van Whitehall naar York-house, aan eigen overdenkingen te worden overgelaten. Kort en goed, Zijne Hoogheid wenschte mijn geleide niet."

"Dat is zeker de eerste reize dat de Hertog van Buckingham zoo iets ondervindt..." merkte de Hertogin van Portsmouth aan.

Buckingham verschoot van kleur, terwijl zijn lippen beefden; het eerste kon niet opgemerkt worden, het tweede, schoon ter nauwernood merkbaar, werd spoedig algemeen bekend.

"Zoo als gij te recht aanmerkt. Tegenover een Prins van den bloede wordt evenwel zulk eene weigering gants anders opgevat dan tegenover... een van lageren rang..."

"Ik wist, dat gij fijn waart in het onderscheiden," hernam de Hertogin van Portsmouth eenigzins spottend. "Mij zijt gij te fijn. Ik hoop toch niet dat ik u beleedigd heb door de opmerking: dat zou mij leed doen. Was deze tocht ook niet zeer gelukkig, al uwe andere zijn evenwel — het is genoeg bekend — des te beter geslaagd."

Buckingham keerde zich af, want het was hem onmogelijk langer bedaard te blijven. Lady Castlemaine had den gantschen dag niet zooveel genoeg gekend als op het oogenblik, dat Louize de Quérouaille Buckingham begon te trotseeren. Zij had haar nooit zoo puntig, zoo stoutmoedig als heden gezien: wellicht, dat de hoovaardij haar ten val bracht, en het bewustzijn harer almacht haar alle voorzichtigheid uit het oog deed verliezen. Hoe meer Buckingham door de Fransche vrouw werd vervolgd, hoe meer hij zich aan Barbara Palmers zoude moeten aansluiten. De laatste aanmerking echter harer mededingster, doelende op de laatste reize des Hertogs, bevreesde, ja joeg haar schrik aan.

Karel, die aan het spiegelgevecht een einde wilde maken, voegde Buckingham toe. "Will, wees met die lofspraak te vreden! Al uwe tochten zijn goed geslaagd, zegt ze! Zij rankschikt daar uw laatste ook onder, waar wij nog niets van gehoord hebben. Ge zijt onbegrijpelijk stilzwijgend geworden. Reeds drie dagen hier, en het halve Koninkrijk weet nog niet waar Will gedurende drie weken zich hield verscholen."

"O het zou een verhaal zijn, waardoor het medelijdend gemoed Uwer Majesteit te zeer zou worden aangedaan," hernam Buckingham met kluchtigen ernst.

"Maar waarbij Uwe Genade toch altijd zoude blijken een *chevalier* te zijn, *sans peur et sans reproche*. Spreek ik niet goed Fransch, Hertogin?" vroeg Monmouth.

»Aan het hof Zijner Majesteit te Versailles wordt het nog beter gesproken, zoodat ik u wel zou kunnen aanraden derwaards te gaan.»

»De Hertogin van Portsmouth zou al onze Engelsche Edellieden naar Parijs willen zenden, mids de ledige plaatsen in White-Hall van daar werden aangevuld, niet waar?» vroeg Buckingham.

»Geen politiek, Will! Geen politiek, Louize! Ge hebt u daaraan nog nooit bezondigd,» zeide Karel.

»Hetgeen zeer politiek kan zijn,» vulde Lady Castlemaine aan.

»Ik vergat wat Zijne Hoogheid mij bij het scheiden heeft opgedragen. Zijne Hoogheid verzocht mij Hare Majesteit te groeten; hij had, naar hij geloofde, vergeten het bij zijn vertrek te doen,» zeide Buckingham.

»Hare Majesteit is waarachtig de eenige niet die hij vergat,» riep Karel uit. »Mevrouw,» zeide hij zich even tot Catharina wendende, »stracht toch vooral die eer te waardeeren en de hooge gunst van onzen neef te verdienen. De Oranjes zijn zeer galant zoo als men weet.»

De Koningin antwoordde niet. Zelden richtte haar gemaal tot haar het woord, en zoo hij het deed viel het haar moeielijk te antwoorden.

»Indien Uwe Majesteit het mij veroorlooft, zou ik haar toch iets van de vruchten mijner reis doen beschouwen. Ik ben een exemplaar machtig geworden van een speciës, die hoe langer hoe zeldzamer wordt. Of Hare Majesteit zich daarover al of niet beklagen moet, beoordeele zij zelve. Op mijn reize ontmoette ik een edelman, die geen grooter genot kent dan aan Uwe Majesteit te denken en aan Uwen persoon het hoogste en heerlijkste wat een sterveling bezit te verbinden. In zijne beschouwingen mag hij geslaagd heten, voor ieder die het voorrecht mist, den geheiligden persoon onzes Soevereins te kennen.»

»Goed, Will!» viel Karel lachend in. »Ge kunt ons die opmerkingen schenken. Hebt ge dat exemplaar medegebracht? Waarachtig, het is zeldzaam.»

»Ik heb eerbied gekregen voor het verleden, dat die edelman mij herinnerde, en helaas! voor altijd dreigt verloren te zijn gegaan. En dan de eenvoud en de zedigheit der edelvrouw, die het mij vergund was te naderen! Maar het is waar, die hoedanigheden worden in het heden ook aange troffen....»

»Ware het ook maar alleen bij hen, die het Noord-sche Paradijs van Engeland hebben mogen leeren kennen, niet waar?» merkte Louize aan.

»Maar het exemplaar... ga dat terstond halen! Ik ben nieuwsgierig er mede kennis te maken,» riep Zijne Majesteit.

»De oude was niet meer vervoerbaar, daarom heb ik mij met den welp vergenoegd. Hij is hier, Sir!» Buckingham zocht met de oogen en vond Charles eindelijk, die met een vuurrood gelaat luisterde. »Mr. Digby, Sir!» vervolgde hij, toen de jonkman naar voren was getreden, en, volgens het

bevel zijns vaders, die deze plechtigheid voorgevoeld en zijn zoon de noodige voorschriften had medegedeeld, op eene knie voor zijn Koning nederboog. »Mr. Digby, zoon van Sir Henry Digby van Hallam-Castle, een der oudste, zoo niet het oudste van Englands edele geslachten en een der grootste grondbezitters uit het Noorden, hoewel niet zoo groot als hij zelf wel wenschte.»

Karel had zijn gelaat in een vriendelijk ernstige plooi gezet, vatte de hand des jonkmans en deed hem oprijzen. »Wees welkom, Mr. Dig... hoe is uw naam ook?»

»Charles Digby,» zeide de jonkman, bij wien de illuzie, door zijn vader zoo zeer gevoed, dat Zijne Majesteit hun geslacht van nabij kende, op het punt stond van verstoord te worden.

»Welnu, Mr. Digby, wees welkom... Dat onze vriend Buckingham u voorstelt is reeds eene goede aanbeveling. Uw vader leeft nog zoo als ik hoor. Een Edelman van den ouden stempel! Het doet mij genoegen zijn zoon te ontmoeten.»

»Uwe Majesteit zal zich mijn vader wellicht nog herinneren,» waagde Charles bescheiden aan te merken. Hij voelde dat aller blik op hem gevestigd was.

»Uw vader? Kan ik hem ontmoet hebben, Will?»

»Sir Henry vocht bij Naseby en Worcester, geloof ik.»

»Zoo, zoo! Een loyaal onderdaan dus, en zijn zoon schijnt mij niet ontaard. God zegene u, Mr. Digby! Denkt ge hier lang te vertoeven?»

»Hij hoopt,» zeide Buckingham, »genade te vinden in Uwer Majesteits oogen en opgenomen te worden onder de bevoorrechten, die het geluk hebben U te omringen.»

»Zoo, zoo! — Will, is hij rijk?» vroeg hij zacht.

»Zeer rijk.»

»Wie zouden wij liever om ons zien dan de edellieden, die van hunne liefde voor ons geslacht zulke overtuigende blijken hebben gegeven! Bij Naseby en Worcester streed uw vader dus...»

»Bij Naseby...» Charles wilde er aan toevoegen: niet bij Worcester, maar de Koning liet er hem den tijd niet toe, want hij vervolgde; »Ja, wij herinneren ons... in beide veldslagen streed hij als een leeuw. Had ieder zich maar zoo dapper gekwetend! Het was geloof ik een Digby, die een tijd lang tegen acht streed. Een dapper geslacht...»

»Uwe Majesteit geeft weder blijk van haar bewonderenswaardig geheugen!» merkte Buckingham buigend aan.

»Reken er op, mijn vriend! dat zoodra er een plaats aan mijn hof open is, u die gegeven zal worden... Onze vriend Buckingham kan zich verzekerd houden dat wij zijn gast bedoelen bij al onze uitnodigingen tot hem gericht. Tot wederziens, Mr. Digby!» Hij wenkte hem met de hand het afscheid toe. Zijne bewegingen konden innemend en waardig zijn en ze schenen het Charles in hooge mate; toch had hij zich den Koning anders, gants anders gedacht; hij wist zich zelve wel niet duidelijk te kennen te geven wat hij verwacht,

had, maar het Heiligenbeeld, bij welks beschouwing en vereering hij was opgewassen, had den straalkrans verloren, hoewel het altijd nog een schoon beeld bleef. Hij kwam eenigzins teleurgesteld terug, het minst echter voldaan over zijn beschermer, die op zulk een zonderlinge wijze hem had voorgesteld.

V.

»Kate! er zijn acht van de boeven gevat!» zeide Mylady, die een tijd lang onrustig het vertrek op en neêr had gewandeld, en eindelijk zich op den weelderigen divan had uitgestrekt.

»Welke, Mylady?»

»Welke? Gij zijt toch zoo oud nog niet, dat ge alle geheugen verloren kunt hebben. Welke? Wilt ge mij tergen? Wilt ge mij de oogenblikken, die mij ter herademing overblijven, vergallen? Welke? Ge stelt geen belang meer in hetgeen mij betreft? Vroeger was dat anders: vroeger wist men ook niet, hoe men gevoed en gedekt zou kunnen worden, zonder dat men er iets voor deed. Gij vindt in mij de dwaze, die u opnam en opvoedde! Ik ben er goed voor beloofd!»

»Ik kan zwijgen, Mylady! en dat is voor ons beiden goed.»

»Maar ik wil dat ge spreekt! Zwijgen, ja dat kunt ge, maar ik wil niet dat ge zwijgt... Ik moet u hooren... ik wil mij zelve niet altijd alléén hooren. O, mijn hoofd! Spoedig wat *eau de Paris!* Spoedig!» Kate gaf haar het gouden doosjen, waarin de spons met welriekend vocht zich bevond. Bedaarder ging zij voort: »Ik bedoelde de acht boeven, die het huis in Moorfields geplunderd en den Koning beleedigd hebben. Slechts acht zijn er nog gevangen; er zijn er meer aan schuldig, maar voor een begin is het niet kwaad. Lady Castlemaine heeft nog niet alle macht verloren. Clifford verontschuldigde zich, dat hij in zulk een geruimen tijd niets van zich had doen hooren. Arlington zal ook terugkeeren, zoo als Buckingham terug gekeerd is.»

»Tot genoeg van Mylady?»

»Zwijg. Zoo gij van deze zaak rept...!»

»Ik kan zwijgen, Mylady! Als ge echter wilt dat ik spreek...»

»Hebt ge nu geheel en al het verstand verloren? Geen woord meer daarover! Kate, kom eens hier; ge zijt een goed en een getrouw schepsel; ge weet ook dat het u alleen goed kan gaan, als het mij wél gaat. Hebt ge mij niets nieuws te melden?»

»Ma'am Carwell...»

»Voorzichtig. Meer eerbied voor 's Konings keuze: de Hertogin van Portsmouth meent ge,» zeide zij vriendelijker. »Wat weet ge van haar?»

»Ontvangt Zijne Majesteit van avond en spreekt op het oogenblik met den Franschen gezant.»

»Dus Karel gaat van avond weder bij haar?»

»En hij heeft van middag, na de receptie bij haar, het middagmaal gebruikt.»

»En wat is er gesproken?»

»Over beider liefde en eeuwig gehechtheid.»

Mylady schaterlachte. »Vervolgens?»

»Over u. Hare Genade de Hertogin van Portsmouth maakte zich vrolijk over de vracht van juweelen, die de oude Rowley u gegeven had, om u in een goed humeur te houden.»

»Ha! zeide zij dat?» Krampachtig plantte zij de hand in de donzen kussens van den divan. »Nog meer, Kate! nog meer?»

»Ja, nog iets werd mij door haar lakei verteld. Er werd gelachen over uw wordend *embonpoint*, zoo als men het noemde. De negerinnen moeten zoo iets óók hebben, als de zomertijd voorbij is, zeide Hare Genade de Hertogin...»

»Revel mij niet langer aan het oor van Hare Genade de Hertogin. Ma'am Carwell, die we, nederig als eene dienstmaagd van Henriëtte van Orléans, hier zagen komen, die we hebben zien buigen, die we hebben hooren vleien... en die we weder, na een korten tijd van bloei, in denzelfden staat zullen zien weggagen! Lieve Louize, de spot zal u duur komen te staan!»

Zij was van den divan afgesprongen en liep weder het vertrek op en neder Sinds de receptie, waar wij haar verlaten hebben, had zij nog geen rust gekend. Na het spiegelgevecht tusschen haar en de gehate geleverd, broedde zij wraak en thands snelle wraak. Haar geduld was ten einde; vooral na de mededeeling van Kate, scheen haar alles, wat de verwijdering van Louize de Quérouaille zou kunnen doen vertragen, onduldbaar. Was zij in den aanvang voornemens geweest met beleid en alzoo met voorzichtigheid aan het werk te gaan, thans achtte zij alle verwijl, alle matiging noodlottig en zoo Buckingham niet beloofd had te komen en haar niet geheimzinnig genoeg, had toegefluisterd, voor haar gezorgd te hebben, dan zou ze reeds nu tot het uiterste hebben besloten.

In hare opgewondenheid zag zij niet met welk een blik Kate haar gade sloeg, en hoe de scherpe groeve langs neus en mond nog dieper werd en het gelaat iets grijnzend spottends gaf. Vermeide de bediende, de vaak mishandelde zich in de nederlaag harer meesteres?

»Kate!» en zij wenkte haar tot zich te komen, »Kate, geef mij den bewusten ring!»

»Den ring? Den ring van Buckingham?»

»Spreek zachter... Gij wordt hoe langer hoe minder te gebruiken; dat komt van mijne te groote lankmoedigheid. We hebben dan ook reeds zoo vele jaren samen doorleefd en gij hebt mij soms zoo goed gediend, dat ik veel vergeef. Zoek den ring op, Kate!»

»Mylady heeft gelijk dat zij dien vernietigen wil. Ik kon mij bijna niet bedwingen toen ik van ochtend den Hertog zag binnentreden... Ik dacht eerst dat het zijn schim was. Maar neen, ik zag hem met Mylady zoo vertrouwelijk fluisteren, zoo geheel als in vroeger dagen...»

»Gij hebt hem bij mijne juweelen geborgen,» riep Mylady haar toe.

Kate ging met zoeken voort en zette middelerwijl de mededeeling harer opmerkingen voort. »Jammer maar dat Tom Buddie niet verwijderd kan worden. Ik geloof dat de koning der bankroetiers iets vermoedt...»

»Maak u maar niet beangst; er is voor gezorgd, Kate! Geloof ge mij dan zoo veranderd, dat ik hen, die schaden kunnen, niet meer onschadelijk zou weten te maken? Bovendien heeft de ellendeling mij bedrogen.»

Het kistjen met kleinodiën scheen door Kate moeielijk gevonden te kunnen worden, hoe ijverig zij ook scheen te zoeken. Bij de laatste woorden harer meesteres staakte zij haar onderzoek een oogenblik en zag zij Mylady vraged aan. »Zou Tom Buddie belet worden...?»

»U in gevaar te brengen, Kate!»

»Maar, hoe ware dat mogelijk, Mylady? Gij hebt White-hall van daag niet verlaten en dezen ochtend wist gij nog niet dat het plan mislukt was... Mylady geeft dan ook maar iets voor, om mij gerust te stellen.... Toch maak ik mij nog beangst...»

»Gij kunt gerust zijn; stel nu mijn geduld niet op de proef,» zeide de meesteres op haren gewonen gebiedenden toon, terwijl de wenkbrauw dreigend fronsde.

Maar Kate had zich voorgenomen zekerheid te ontvangen betreffende een punt, wat haar na aan het hart lag. Zij trad op hare meesteres toe met gevouwen hand en vroeg zoo deemoedig: »Ik zou Mylady zoo dankbaar zijn, indien zij mij wilde zeggen, hoe zij den man, dien ik op haren last opzocht, onschadelijk wist te maken. De vrees voor ontdekking heeft mij den gantschen dag achtervolgd. Ik weet niet wat ik doe of denk. Mylady heeft wel gelijk mij bijna onbruikbaar te noemen, maar indien ik zekerheid had, dan zou ik weder worden wat ik was: eene trouwe dienaar, die niets vuriger wenscht dan U goed te dienen.»

Mylady staarde haar met eenige minachting aan: »Welnu, ik zal uw geschokt zenuwgestel eenige rust geven. Onder de acht boeven, die ik gevangen liet nemen, is Tom Buddie. Hij zal gestraft worden wegens rebellie.. Of hij te Tyburn hangt voor die misdaad of een ander is hetzelfde; het wezen der zaak is dat hij hangt.»

»Gij zijt eene groote vrouw!» riep Kate bewonderend uit. »Gij waart waardig Koningin van Engeland te zijn.»

»Betoom uw tong, snapster!» hernam Mylady op zeer genadigen toon. »Maar ik heb u nu, hoop ik, gerustgesteld. Zoek nu met scherpen blik. Wij hebben haast, Kate, want te negen ure zullen we bezoek ontvangen.»

Na nog eenig oogenblikken gezocht te hebben, bracht Kate eindelijk het begeerde kistjen van achter eenige fleschjens met reukwater te voorschijn. Mylady strekte reeds de hand uit, maar Kate bleef na een uitroep van ontzetting als versteend staan.

»Wat deert u? Kate, wat is u overkomen?»

»Gestolen, Mylady! Gestolen?»

»Wat is gestolen? Mijn nieuwe diadeem? Maak niet zulk een misbaar... De oude Rowley is er nog wel een rijk...»

»Den ring, Mylady!»

»Die van... Onmogelijk! En de andere kleinodiën zijn gebleven...?»

»Neen, alles is weg, behalve den diadeem, die Mylady van middag droeg en dien ik ergens anders borg.»

Mylady rukte haar het kistjen uit de hand en speurde met vlammen blik in al de laden der toilet-tafel.

Zij vatte eindelijk den arm der verschrikte Kate en voegde haar met heesche stemme toe: »Gij weet niet wie de dief is? Gij weet er niets van, Kate? Beken, en lever uit wat gij mij ontnaamt of ik lever u over, en dezelfde, die Tom Buddie kan doen straffen, doet het ook u.»

»Mylady! om Gods wil... laat mij! Gij zoudt zoo iets onderstellen! Als ik mij wilde verrijken, zou ik dan niet reeds vroeger u hebben beroofd? Zou dan de prachtige diadeem in uw bezit zijn gebleven? Ik zou zoo ondankbaar en tevens zoo dom wezen?»

»Ondankbaar! Of men iets anders van u verwachten kan!» zeide Mylady nog altijd met heesche stem, die de oude Kate vreeselijk in de ooren klonk.

»Maar tevens zoo dom!» stamde zij. »Wie wordt het eerst bij een diefstal in uwe vertrekken beticht? Immers ik. Wierd ik al niet overtuigd, ik zou toch worden weggejaagd, verstooten uit eene plaats, die mij zoo veel voordeel aanbrengt...»

»Dat is waar. Dom zou het zijn, en daarom alleen, daarom geloof ik niet, dat gij het zijt. Hebt ge geenerlei vermoeden? Gij hebt deze vertrekken den gantschen dag niet verlaten?»

»Ja, Mylady! Ik heb uw toorn verdiend. Ik heb uw gebod niet opgevolgd. Maar de verleiding was ook zoo groot, Mylady! Zijne Hoogheid zoude aankomen. Uit de vertrekken Harer Majesteit zou men den stoet kunnen zien aankomen! Het was verkeerd van mij, Mylady! maar oude vrouwen zijn nieuwsgierig.»

»Genoeg! gij gingt den stoet zien, en gaaft alles prijs... En ik kan haar niet tuchtigen zoo als zij verdient!» zeide Mylady in zich zelve, terwijl zij met driftige schreden het vertrek op en neer ging. »Ik ben aan haar gebonden zoo lang ik Buckingham behoef, en de feeks weet dit maar al te goed...! Kate!» vervolgde zij luid, »gij hebt schuld; maar ik zal weten te vergeven, indien mij teruggebracht wordt wat mij is ontnomen... of neen... ik zal uw ijver prikkelen... Als mij de ring door u wordt teruggebracht kunt gij al de andere juweelen behouden...»

»Mylady, dat is te veel!» riep Kate in geestvervoering uit. »Zoo veel grootmoedigheid heb ik niet verdiend! Indien ik slechts hoop hadde het gestolene weder machtig te worden...»

»Dan zoudt ge nog blijder zijn, niet waar? en dat om een zeer goede reden... edele ziel! Ik heb u van avond niet voor tien uur noodig... Gij kunt

gaan." Kate zag haar daarbij vragend aan, maar indien zij gewild had de reden te vernemen waarom zij gaan kon, waarom zij den gantschen avond niet noodig was, dan werd haar wensch niet bevredigd. Mylady herhaalde haar bevel en voegde er aan toe, dat zij wel de stad zoude kunnen ingaan en niet behoefde binnen te komen vóór zij gescheld werd. Toen Mylady alleen was wierp zij zich onrustig op den divan neer. Het was vreemd dat die ring verdwenen was; het denkbeeld echter dat met dezen al de andere juweelen waren ontroofd, gaf haar eenige kalnte. Nog liet het aangekondigde bezoek op zich wachten... Zij verlangde er naar, en beefde toch ook weder voor de ontmoeting... Zoo er iets van ware uitgelekt, en hij in stede van bondgenoot thands haar vijand werd zoo als vroeger! Zij kende dat wispelturig gemoed, dat telkens wisselde, daar het behoefte had aan verandering, om de verveling te verdrijven, en de verveling was zijne grootste vijandin.

En van dien man zou zij eene afdoende hulp verwachten? Geenszins. Wellicht berouwde het haar een oogenblik niet, dat de aanslag was mislukt: wellicht geloofde zij hem te kunnen gebruiken. En als zij dat had gedaan, als hij alles gegeven had wat hij te geven had en hij verbruikt was, dan zou zij, even als hare kinderen dat zoo vlug en gestadig wisten te doen met het kostbare speelgoed door de moederliefde hun geschonken, hem breken en vernield wegwerpen! Nog altijd was de rekening tusschen hem en haar niet vereffend en vorderde het verleden wraak.

Zij was opgestaan en voor haar toiletspiegel getreden. Het onderzoek dat daar plaats had scheen eene bevredigende uitkomst te hebben opgeleverd, want zij glimlachte, hetgeen de paerelwitte tanden zichtbaar deed worden.

Werkelijk zij was dat oogenblik schoon, schoon zoo als Karel II dat het meest begeerde. Wat de natuur begon te weigeren had de kunst aangebracht; de koon vertoonde de frischheid der lente, terwijl hare vormen de weelderige en mollige rondheid van den zomer bezaten, en het oog eene wulpschheid uitstraalde, die Karel nog boeien, nog medeslepen, ja overheerschen moest.

Er werd getikt, en bij hare toestemming trad met een nauw hoorbaren voetstap de lang verwachte binnen. »We kom, welkom, George!" riep zij Buckingham toe! maar deze lei den vinger op de lippen, sloot, na voorzichtig om zich heen gezien te hebben, de deur en voegde haar toen nog op fluisterenden toon toe: »Wij kunnen niet te voorzichtig zijn, Sara!"

»George, zijt ge 't waarlijk, of is 't uw schim? Zoo onvoorzichtig als ge vroeger waart, zoo voorzichtig wilt ge nu zijn. Vriend, waarom hebt ge die Schotsche reis niet reeds ettelijke jaren vroeger gedaan?" riep zij lachende uit.

»Waarom? Omdat ik u vroeger nooit zulk een blijk van getrouwheid schuldig was. Heb ik geen woord gehouden, Sara? Is het u niet in orde toe-

gekomen? En wilt ge mij nu belooven, als eenige belooning voor mijn moeitevollen tocht, het gezonden kostuum het eerst op mijn gemaskerd bal te dragen? Ik ben voornemens aan den Prins van Oranje een feest te geven, dat zelfs hém den slaap uit de vakerige oogen zal jagen."

»Als u dat mogelijk is, geloof ik aan uw almacht. De oude Rowley heeft mij het een en ander van zijn hoopvollen neef verteld wat werkelijk zeer interessant was, en geschikt om ons zelfs bij een *lever* bij Hare Majesteit te doen lachen."

Zij waren beiden op den divan nedergezeten. Buckingham had hare hand gevat, die in geen deele terug werd getrokken, en staarde haar eenige oogenblikken aan. »Ik wist toch nog niet, dat ge zoo schoon waart."

»Dan kon George Villiers nog iets leeren wat hij niet wist? Maar ge zijt immers niet bij mij gekomen, om mij dat te vertellen?"

»Neen, maar de kracht der waarheid dreef mij tot bewondering en de bewondering tot het uiten dier woorden. Ik wenschte dat ik niets of weinig te bewonderen had, want dan zou ik met meer zekerheid aan het gelukken van mijn plan gelooven."

»Een plan? George Villiers heeft een plan?"

»Ik dank u, Sara, voor uwe verwondering! Ik heb u trouw gezworen en daarvan reeds een blijk gegeven. Sara," zeide hij fluisterend en zich tot haar overbuigend, »die Carwell moet van hier.... zij wordt u gevaarlijk..."

»Mij?... U niet?"

»Misschien ook mij."

»Ik heb reden haar niet onder mijne vriendinnen te rangschikken, daar ik weet dat zij mij haat, dat zij mij bij Rowley belastert. Maar gij..."

»Ik haat haar niet minder."

»Heeft zij u dan beleedigd op politiek terrein? Maar zij waagt zich op dat gebied nooit, en daarvoor bestaat een zeer goede reden, want de stap zou een struikeling zijn. En nochtans zou zij u verschalkt hebben? George zou zij u verschalkt hebben, u, den vluggen, den zwevendenden staatsman, die sneller kan zijn dan de wind?"

»Eene ondeugende vergelijking, Sara! Ge weet wel beter dat mijn haat een andere oorzaak moet hebben. In de politiek zou ze mij overwonnen hebben, en daarom zou ik haar haten? Ik ben niet zoo kinderlijk om het haar euvel te duiden, als ze dat had gedaan! Politiek! De mijne heeft wel iets van die van den ouden Rowley, of staat met de zijne in het nauwste verband. De fijnste politiek vind ik nog altijd, die mij aan het meest mogelijk geld helpt, en derhalve aan het meest mogelijk genot. Zijne Majesteit en ik zijn reeds sinds lang eenig op dat punt."

»Ik geloof het gaarne. Gij gelijkt elkaâr in veel: in iets zijt ge echter zeer van hem onderscheiden; hij aanbidt Carwell en gij haat haar, omdat, omdat..."

»Ik u aanbid... Niemand kan twee godinnen dienen en daarom zal ik de eene den Olymp afja-

gen. De andere — ik weet het — was nooit on-dankbaar, en zal het ook nu niet zijn. Gij twijfeldet straks aan mijne politieke bekwaamheden, maar luister en aanbid. Gij hebt van morgen den jongen Digby gezien?"

»Ja, een schoon jonkman."

»Schoon? Nu ja, een frisch en gezond gelaat. Ma'am Carwell mist het een en ander, en daar men in anderen het meest bewondert, wat men zelf het meest mist, kan het niet anders of de jongen moet Carwell bevallen, hetgeen den oude jaloersch moet maken..."

»De oude is niet jaloersch."

»Wel op haar; geloof mij, hij is jaloersch als een Turk. De juiste reden van dat raadsel heb ik nog niet kunnen gissen."

»Arme George, die nog gelooven kunt dat Rowley op dat punt moeielijk kan zijn!" zeide Castle-maine, die het denkbeeld niet verdragen kon, hoe overtuigd zij ook van de waarheid ware, dat de Koning voor Louize de Quérouaille een hartstocht kon voeden, zoo als hij jegens haar nooit had gekend.

»Hij was het nooit, Sara, hij is het nu..."

»En hoe zult gij, fijne en scherpzinnige diplomaat, het dan wel aanleggen, om de vrouw te verschalken die zulk een groote overwinning wist te behalen?"

»Schrandere Sara! hoe kunt gij dat vragen, gij, die zoo menig mannenhart wist te veroveren en te boeien, al was het nog zoo weerbarstig of veranderlijk! De jeugd van mijn beschermeling zal vermogen wat uwe schoonheid vermocht. De jongen heeft nog veel van een vogel zonder veeren, maar met den tijd zal hij wel krijgen wat hem ontbreekt, en ik mag met eenig vertrouwen zeggen dat mijne leiding zijne ontwikkeling verhaasten zal."

»Maar hoe wilt gij het kiekeken onder haar bereik brengen...?"

»Dat zult gij doen. Ik meen daar niet meê, dat gij hem in uwe dienst moet nemen, want — vergeef mij, aanbiddelijke Sara! — dan sprong misschien de mijn verkeerd; ik meen alleen, dat gij uwen invloed zult aanwenden bij de Koningin, om hem daar onder 's Konings goedkeuring te plaatsen. In de dienst van Rowley zou hij te veel met de schoone sekse in betrekking komen en zou het onnoozel hart van het kiekeken in een warreling van aandoeningen geraken; bij Ma'am Carwell zal Rowley hem nooit willen plaatsen; bij de Koningin zal hij er niets tegen hebben. Carwell huist in de nabijheid of is een groot gedeelte van den dag bij Hare Majesteit en dus..."

»En dus... zou ik de schuldige zijn, indien de reine en heilige Louize eens van het pad der deugd afweek? ik, die haar niet zooveel kwaad toewensch als gij, hoewel ik er meer reden voor heb; want wat ik tot dus verre van u hoorde, geeft nog geen aanleiding om aan een ernstig gemeenden haat te gelooven... Misschien zou ik niet ongeneigd zijn

u in het fijn overlegd plan, dat waarlijk uwe schranderdheid eer aandoet, te ondersteunen, indien ik eenigen waarborg had voor de hechtheid uwer gezindheid ten mijnen opzichte... Duid het mij niet ouvel, mijn goede vriend! maar ik ben te dikwerf bedrogen, om bij het helpen mijner vrienden niet wat voorzichtig te worden."

»Wel, bij Venus, mijn patronesse! dat is om alle geduld te verliezen! Wat ik u voorstel geschiedt toch niet alleen om mijnentwil. Zoudt ge mij niet willen doen gelooven, dat gij de barmhartige zuster zijt, die een zieltogende verzorgt en verwarmt...?"

»Welnu, George!" hernam Mylady, den molligen arm op zijn schouder neerleggend, »ik wil ditmaal niets anders zijn dan een bondgenote of een barmhartige zuster... De Hertogin van Portsmouth is mij zoo onverdragelijk niet..."

»Maar sinds wanneer zijt gij dan zoo veranderd?"

»Sinds ik leerde inzien, dat zij mij niet gevaarlijk kan zijn. Zij is het voor u ook niet, George; want daarvoor acht zij u, — mag ik openhartig zijn? — van te weinig belang..."

»Heeft zij u dat gezegd?"

»Met halve woorden."

»En is de reden waarom zij u niet gevaarlijk kan zijn misschien ook dezelfde?" vroeg Buckingham bits.

»Ik wil bevestigend antwoorden, als ik daardoor uwe gekwetste eigenliefde eenige verzachting kan aanbrenge. Maar, George, wees verstandig en minacht haar zoo als zij u..."

»Dat doet zij niet. Ik heb er een overtuigend blijk van ontvangen, want mijn vermoeden is bijkans zekerheid. Op mijne reis naar het Noorden ben ik als door een wonder aan Rooden Jack ontsnapt. Er was een prijs op mijn hoofd gesteld; wie kon dit anders dan zij hebben gedaan? wie anders had er belang bij, mij niet terug te zien keeren? Maar ik ben de hinderlaag ontkomen! Ik moet toch ook lachen als ik er om denk! Ik heb haar den bloedprijs laten betalen, zeker een hoogen prijs, want het hoofd van een Buckingham koopt men niet voor weinig, en ik stond in levenden lijve voor haar. Vindt gij 't niet koddig? Hé, Sara?"

»Ja, ja." Zij hield even op en ging toen haastig voort: »Gij moet mij dat alles eens later verhalen... Zou zij u een praalgraf in Westminster-abbey hebben willen doen bouwen? Dat hadt ge zeker als laatste gunst van Rowley gekregen..."

»Als hij ten minste geld had gehad," viel Buckingham lachend in.

»Nu wordt mij uw wrok eenigzins verklaarbaar. Gij hebt dan toch eenige reden! De stoutmoedige! Zij doelde van morgen nog op uwen Noordschen tocht! Zij beschimpte u nog... Zij moet toch weinig gevoel in zich omdragen, om met een gewezen slachtoffer in die mate te spotten."

»Ik zag u zelden in zulk een goede luim," zeide Buckingham, terwijl hij de kanten zijner ondermouwen verscheurde. »Ik hoorde het dezen morgen ook, en gij toont u de barmhartige zuster van straks door mij dat te herinneren. Zij zal er voor

boeten, zoo waar ik een Buckingham ben. Ma'am Carwell waagde een Buckingham, den pair van zijn Koning, te beleedigen! Zij zal hem leeren kennen dien zij durfde trotseeren. Wilt gij mijn bondgenoot zijn, maar niet alleen om mijnent, ook om u zelfs wil...?"

»Maar voor ge nog naar het Noorden vertrokt, en dus vóór den moordaanslag, scheent ge reeds op haar verbitterd. spraakt ge er van mijn bondgenoot te willen zijn. Toen moest er reeds een oorzaak bestaan hebben... Beste George! wil ik eens gissen...? Zij waagde u te trotseeren. Gij hebt uwen Heer en Meester zoo als dikwijls op zijde willen streven, gij hebt...»

»Zwijg, Sara! De ellendige, die, weggejaagd uit Engeland, in een klooster hare verwelkte bevalligheden eerlang zal moeten zoeken te verbergen!»

»Ik ben er... Gij hebt de andere Godin, waar ge straks van spraakt, aanbeden, en toen de eene, die ge nu bewierookt, van den Olymp willen jagen; maar die andere Godin heeft u, misschien wel toen ge juist een knieval voor haar deedt, met den voet weggeschopt... en nu zal een landjonker u wreken. Goed overlegd, George! Ik ben uw bondgenoot, want thands ben ik er van overtuigd, dat ge eenigen tijd zult blijven haten...»

Buckingham zweeg een oogenblik; niet aldus had hij de zegepraal gewild; in plaats van helper en redder bleek hij de geholpene en geredde, en behalve de nederige rol, die zij hem spelen liet, had zij hem nog tot bekentenissen gedwongen die hij niet had gewild.

Sara nam hem onder den arm en wandelde het vertrek op en neder, zeer vertrouwelijk, zeer vriendschappelijk.

»Wanneer kan ik nadere kennis maken met uw kieren?» zeide zij.

»Terstond. Ik heb hem in de billardkamer gelaten in zeer goed gezelschap. Misschien is er reeds menige deuk in de bolster geslagen.»

»Breng hem bij mij.»

Buckingham gehoorzaamde. Mylady bleef hem nastaren; het gelaat, dat bij zijn vertrek eene dreigende uitdrukking aannam, verhelderde. »Dieper kan hij niet gewond worden dan in zijne ijdelheid! Zij heeft hem dus van zich afgestooten, welnu, men zal niet lang kunnen zeggen dat de Castlemaine opraapt wat de Quérouaille weggeworpen heeft.»

Buckingham kwam met Charles binnen, dien hij in slechte luim op de plaats waar hij hem achterliet, terug had gevonden. Werkelijk had deze en gene der jonge dartele edellieden de noot pogen te ontbolsteren en juist niet op de meest bescheiden wijze. De schimp, dien hij ondervond, had hem het bloed doen zieden; maar hoe driftiger hij werd, hoe koeler en bitser en scherper en kwetsender de spot, zoodat hij bijkans gebogen ja gebroken zich in een hoek van het vertrek had teruggetrokken.

»Nader, mijn jonge vriend!» klonk het hem van Mylady's lippen toe, en of de toon harer stem

werkelijk zoo melodisch ware of dat het hem zoo toescheen na het gejoel in de billardkamer en de ruwheid der fijn beschaafde edellieden, wat hij hoorde was hem muziek. Mylady had zich op den divan zoodanig geplaatst, dat de waskaarsen op de sierlijke vergulde kandelabres haar met haar zacht licht bestraalden. Zij had, volleerde *coquette*, zich een *rose* gazen met gouddraad doorwerkten sluier bevallig over het hoofd geslagen, in dier voege, dat het gelaat onbedekt bleef, maar toch zacht rood er door getint werd.

Het was Charles of hij in een feëntuin was overgebracht, en de Koningin der tooveressen hem wenkte te naderen. Hij erkende de Lady niet, hoewel hij haar dien morgen in de receptiezaal had gezien. Buckingham noemde haren naam niet; alleen had hij hem gesproken van een hoog geplaatste Lady, die hem eens gezien had en hem wilde beschermen. »Uw fortuin is gemaakt, Digby!» had hij hem op weg naar Castlemaines vertrek nog toegefluisterd. »Uw fortuin is gemaakt, sinds gij den beerenhuid uittrokt. Overigens behoeft ge niets te veranderen. Stel u voor, dat ge op de vossenjacht zijt. Het wild springt greppels en heiningen, zwemt vaarten en sloten over, maar de jager doet insgelijks. Hebt ge mij begrepen, Digby? Stoutmoedigheid, mijn vriend! maar in een zijden kleed, hoort ge, en de weg tot het hoogste geluk staat u open...»

Onder deze vaderlijke onderwijzing was Buckingham met Charles het heiligdom van Barbara Palmers genaderd waar de hoog verheven dame woonde, die Charles eens gezien had en hem wilde beschermen, die schier als een Godinne neergezweefd was op den prachtigen divan, en hem uitnoodigde naast haar zich neder te zetten. Hij bloosde bij de uitnoodiging en aarzelde, maar Buckinghams woorden: Stoutmoedigheid en de weg staat u open, deden hem een kloek besluit nemen en hij zeggend naast de schoone neder in het mollig fluweel.

Buckingham nam tegenover die beiden plaats: hij kon nauw zijn lachlust bij Charles' schuchterheid bedwingen en zocht een blik van Mylady op te vangen, om te ontwaren wat zij van het jonken dacht; maar het was vergeefs. Mylady wendde het oog van den blozenden knaap niet af. Hoewel hij den mannelijken leeftijd genaderd was, scheen hij echter haar niet meer dan een knaap. In de heidevelden van Hallam mocht hij de stoutste en levendigste ruiters zijn, hier was hij een knaap, die zich zelven niet begreep in zijne verhouding tot hen die hem omringden. Het gelaat werd rooder en rooder, de oogleden steeds zwaarder, de tong stijver, daar hij altijd nog het oog der Godinne op zich gevestigd gevoelde. In het eerste oogenblik had hij gemeend in die vrouw eenige gelijkenis met Mary te bespeuren, maar weldra was hij er van overtuigd, dat hij nimmer zooveel schoons zooveel goddelijks, voor het minst engelachtigs, had aanschouwd. En die blik op hem gevestigd! Toen hij het waagde zijn oog ter sluik even tot haar

op te heffen en het hare te ontmoeten, toen voelde hij zich het hart sneller bonzen, de polsen kloppen, maar de woorden op de lippen besterven... en hij schreef dit aan het bijzijn van Buckingham toe, daar hij, alleen met die vrouw, wellicht zoude durven spreken en haar bekennen, dat hij haar veel schooner vond dan Mary Hollis.

»Ge zijt zeker nog niet lang hier,» zeide Mylad, met eenige ironie, hoewel de vriendelijkheid, die tot vertrouwen uitlokt, de grondtoon was.

»Nog maar eenige dagen... Mylady!»

»Dan zult ge nog veel te zien hebben, mijn vriend! Gij hebt echter een gids, zooals er geen tweede in Londen bestaat.»

»Mylady is zeer vleierend voor haren onderdanigen dienaar!» zeide Buckingham diep buigend.

»Ik geloof ook wel zulk een gids te behoeven,» merkte Charles eenigzins aarzelend aan. »Voor mij is de Londensche wereld nog een doolhof, waarin ik telkens vrees te zullen verdwalen.»

»En dat zou jammer zijn,» zeide Mylady, zoo ernstig mogelijk, ja voor Buckingham nu zelf te ernstig. »Maar waarom schijnt zij u een doolhof toe, mijn vriend?»

»Omdat zij zoo geheel anders is dan de wereld waarin ik ben opgevoed.»

»Ja, op het land is het geheel anders!» zeide Mylady eenigzins smachtend.

»Daar leert men omgaan met het vee, ofschoon men dat hier ook — vooral het gehoornde — in overvloed vindt,» zeide Buckingham lachend. »Maar de omgang is niet zoo intiem. Op het land staat men met het gedierte op den vertrouwelijksten voet, omdat men er zich eenigzins afhankelijk van weet en in zoo vele opzichten daaraan verwant gevoelt. Een goede oude wolf van Yorkshire in zijn hol, en een goede oude landedelman uit diezelfde strek op zijn kasteel, hebben dunkt me veel overeenkomst...»

Charles' oogen vonkelden. Reeds meermalen had hem de schimp zijns beschermers gekwetst. Het is waar, er was grond voor dien schimp, en hij zelf, nu hij bekend werd met Londen, zou dien wellicht hebben kunnen en willen uitspreken, toch kon hij niet dulden dat Buckingham dien hooren liet. Hij had een scherp en ruw woord op de lippen, maar weder beheerschte de eerbied hem voor den man, die zooveel meer was dan hij. Of Mylady begreep wat er in zijn binnenste omging? Levendig hief zij het hoofd, terwijl bij die beweging de sluier een weinig meer naar achter viel en den blanken hals iets verder bloot gaf. »Mylord! gij lastert wat gij niet kent, ofschoon gij in de gelegenheid zijt geweest het te kennen, daar gij, zoo als ge mij mededeeldet, ettelijke weken op het land hebt vertoefd. Ik heb jaren te midden der natuur gewoond. Mr. Digby, en mijne ervaring is eene gants andere als die van Zijne Genade. De natuur! De wonderse stemmen die zij laat hooren, verneemt men niet in de steden, niet waar? Het is of men in het paleis van een grooten tooverkoning zich

bevindt, als men poost in het woud, zich verkwikt in de koele schaduw en aëmechtig luistert naar de tonen der zangers, wiegelend en dartelend en kozend op de geurige twijgen...»

»Waarachtig, Mylady, Nell Gwyn speelt niet beter!» riep Buckingham schaterlachend uit. Gelukkig dat Charles niet wist, dat Nell Gwyn een tooneelspeelster was, en alzoo den zin van Buckingham's uitroep niet goed begreep. Hij werd dan ook niet in zijne verrukking gestoord en behoefde de woorden van bewondering, die hem op de lippen beefden, niet terug te houden.

»Mylady! om op het land dus te genieten moet men zijn als gij of als Mary...»

Het gelaat van Mylady drukte eensklaps de grootste verbazing uit

»Als Mary? Wie is die Mary met wie gij mij de eer bewijst mij te vergelijken...?»

Charles begreep eene dwaasheid gezegd te hebben; gelukkig dat Buckingham voor hem antwoordde; »Een aardige deerne, die werkelijk er allerliefst uitzag, zoodra men haar beschouwde naast de magere koe, die zij en haar vader hun eigendom mochten heten.»

»Zij is arm, ja, maar wie dat niet bij haar konde vergeten...!» zeide Charles met vuur.

»Zij was arm, dat zou misschien veel juister zijn,» hernam Buckingham. »Begrijp Mylady! op een goeden dag is zij verdwenen... Zij wist, dat ze een aardig gezichtjen had en dat daarmee wonderen zijn te doen... Zij is op reis getogen; met welk doel valt niet moeielijk te gissen; dom is ze nooit geweest.»

»Uwe Genade schijnt Mary niet te kennen!» hernam Charles met trillende stemme. »Het is een edel meisje, dat den bruidschat en den man, die Sir Henry voor haar bestemd had, wel verdiende.»

»Gij moet mij later meer van die deerne vertellen, mijn vriend! Gij begrijpt dat mijne deelneming in haar lot niet zoo groot kan zijn als die van u beiden, welke haar gekend hebben. Toch schijnt ge beiden niet zeer eenstemming op dat punt; ik hoop dat gij 't meer zult zijn in White-hall, anders, mijn jonge vriend! voorzie ik dat gij den doolhof niet gemakkelijk zult doorwandelen.»

Mylady wilde zeer bescheiden haar jongen vriend doen opmerken, dat hij zijne beschouwingen te plooiën en te richten had naar die zijns beschermers. Aan de wijze, waarop zij zich begon uit te drukken, kon worden afgeleid, dat zij zich bekneld gevoelde in het keurslijf waarin zij zich een poos gewrongen had.

»Het kan zijn, Mylady!» hernam Charles, die door Buckingham's schimpwoorden van straks en diens laatste spottentijen over Mary geprikkeld was en alle bedeesdheid verloren had. »Ik vrees, den weg zelfs aan de hand Zijner Genade niet te zullen vinden, ten minste als die weg nogmaals loopt door de billardkamer Zijner Majesteit...»

»Het ros begint te steigeren,» prevelde Buckingham, »het belooft een goede renner te worden.»

»Wat viel daar dan voor, Mr. Digby? Vertel

het mij als uwe vriendin die Zijne Majesteit verzoeken zal u te beschermen..."

»Ik meende hen niet aan te klagen, Mylady! Het zijn laffe melkmuilen, die op een afstand met vergiftige pijlen schieten en daartegen ben ik niet bestand. Hun grootste wrok tegen mij had, geloof ik, tot oorzaak dat ik mijn wangen niet verwde, geen valsche *moustaches* droeg en me niet met valsche hair en met allerlei reukwateren overlaadde.»

Mylady had herhaaldelijk de wenkbrauw gepronst; zij scheen echter de woorden meer als een dwaasheid van den spreker dan als een belediging voor wie ze sanhoorden aan te merken; zij tikte hem dan ook met de *rose* geverwden en met parfumeriën overstroonden vingertop op de wang, en zeide daarbij glimlachend tot Buckingham: »Hoe naïef nog, niet waar?»

Charles voer een trilling door de leden en een purperen blos dekte weder zijn gelaat. Had hij een dwaasheid gezegd of juichte Mylady, die zoo voorkomend, ja vertrouwelijk met hem begon te worden, hem toe?

»Alles wat gij gezien, gehoord en ondervonden hebt, Digby!" hernam Buckingham, »zal tot uwe ontwikkeling bijdragen... Ik wil een volmaakt edelman van u maken; de stof is bij u aanwezig. Mylady zal mij dat toestemmen en dan ook een genadig oor leenen aan Mr. Digby's verzoek om in White-hall een plaats te mogen erlangen.»

»Wij zullen het verzoek van onzen vriend indachtig zijn... Er is geloof ik bij de *life guards* Harer Majesteit een officiersplaats open. Dunkt Uwe Genade niet, dat zulk eene plaats onzen jongen vriend voegen zou.»

»Volkomen, Mylady! Het kostuum kleedt goed... ik heb het zelf nog uitgekozen...»

»Het waren immers de *life guards*, waarvan Uwe Genade vertelde?" riep Charles levendig uit. »Zij hebben wit laken wapenrokken met goud galon geboord en een opgetoomden hoed met witte en roode vederen...»

»Goed onthouden, Digby!" zeide Buckingham.

»Wij meenen te zien dat gij er behagen in scheidt, aldus gekleed te worden; welnu, beschouw u als benoemd.»

»Waarlijk, Mylady!... Waaraan heb ik toch zóoveel goedheid te danken?" Ik heb nog één verzoek, Mylady!"

»Zeg het mij openhartig... Ik kan het gissen. Ge wenscht vaak in de gelegenheid te worden gesteld mij uwe verzoeken voor te dragen...?»

»Ook dat," stamde Charles in verwarring, »maar ik wilde u, die zooveel vermoogt bij Zijne Majesteit, namens Sir Henry Digby van Hallam-Castle, verzoeken, mijne bede om teruggave van de goederen, die ons geslacht bij de Revolutie verloren heeft, te ondersteunen. Het zijn Montonfield en...»

»Daar spreken wij later over.... Zijne Majesteit zal het zeker niet weigeren." Zij rees op en had moeite achter den zakdoek, dien zij voor de mond hield, een glimlach te verbergen.

»Vaarwel. Mr. Digby, aanstaand officier van de *life guards* Harer Majesteit!" en zij tikte hem weder op de wang. Buckingham maakte een diepe buiging; terwijl zij die beantwoordde, zeide zij: »Uwe Genade helpe mij de verloren goederen van het geslacht Digby herinneren. Werkelijk, gij hebt een goed stuk wild opgejaagd, George, het is eer een hertebok dan een vos!" fluisterde zij hem in het oor.

Nauwelijks waren zij in de gaanderij of Charles was zijner verrukking niet meer meester. Het was een engel die hij ontmoet had! Hij dankte Zijne Genade dat zij hem bij zulk eene Lady had ingeleid. En Buckingham lachte en antwoordde, dat de Lady, die zij bezocht hadden, zijne eigenlijke beschermster nog niet was; dat eene andere, veel schooner, veel liefvalliger nog, maar door de banden der teerste vriendschap aan Mylady verbonden, hem zéer goed gezind was, dat die Lady Hertogin van Portsmouth heette en hem later wel van hare vriendschap overtuigen zoude. Midden in zijne mededeelingen hield Zijne Genade echter op, waarvan de persoon zeker de oorzaak was die Charles aan het eind der gaanderij zag aankomen.

»Zoo, Will! waar hebt ge den avond doorgebracht? Ik en Louize ook hebben u gewacht.»

»Bij Sara, bij wie ik dezen heb ingeleid," hernam Buckingham.

»Zoo, mijn jongen! dan hebt ge onder de Goden geleefd! Morgen moet ik u zien, Will! ik heb tijdning van Versailles. Slaap wel!"

»Wie was dat?" vroeg Charles, die geloofde hem te kennen, maar niet den naam zich herinneren kon.

»De koning van Engeland, Schotland en Ierland, die bovendien nog den titel van Koning van Frankrijk voert." Beiden kwamen in de beste luim te huis. Ook Zijne Majesteit had vrolijk zijne wandeling vervolgd en verraste zijn kamerdienaar door zijne goede stemming. Zijne Majesteit had er reden toe. De dag, waarop hij een onweder te gemoet had gezien, was voorbij en de hemel was onbewolker dan ooit. Louize Quérouaille was Hertogin geworden en Barbara Palmers had White-hall niet doen daveren op hare grondvesten! Werkelijk, het was een blijde dag geweest.

VI.

De receptie in Yorkhouse was statiger, korter en toch nog afmattender voor den Prins van Oranje geweest dan die in White-hall. Met welwillendheid, met voorkomendheid was hij door den jongsten oom ontvangen en door diens bijna half stervende echtgenote. Maar de opmerker behoefde zelfs niet een ongewoon fijnen blik te bezitten om waar te nemen, dat de welwillendheid en voorkomendheid hier niets anders waren dan vormen. Er lag kilheid op 's Hertogs gelaat even als in de door hem gewisselde woorden en in de officiële omhelzing. De Prins van Oranje, die den Koning met kalmte tegen was getreden, en bij diens aanblik het beeld, uit de

herinneringen zijner kindsheid hem bijgebleven, bewaarheid had gevonden, voelde een gevoel van afkeer bij de ontmoeting van dezen oom, dien hij sedert nooit had gezien, die altijd in Frankrijk was gebleven, toen de Stuarts Engeland ontweken waren, en daar door Lodewijk XIV was opgekweekt en opgevoed. Er lag iets koude en straks en ook iets droefgeestig op het gelaat, dat de middelmatigheid of liever de bekrompenheid met haar merk gestempeld had. De bijkans vierkante vorm van het voorhoofd en de afgeplatte slapen mochten van wilskracht getuigen, deze moest ontaarden in hardnekkigheid en halstarrigheid, omdat de rede, welke die kracht leiden en vruchtbaar maken moest, zich weldra als niet hoog ontwikkeld deed kennen. De oogen var een matblauw waren meest neergeslagen en staarden, zoo de oogleden werden opgeheven, flauw voor zich uit. De lijn van neus en mond was in de hoogste mate berispelijk en gaf het geheel werkelijk dat inkorrekte en misvormde, wat afstiet en afkeer wekte. Wellicht ging het den meesten der tijdgenoten en was hij bevooroordeeld. Van nature streng Calvinist, hoewel in de hoogste mate verdraagzaam jegens andersdenkenden, of liever de eerlijke overtuiging van ieder eerbiedigende waar hij die ook aantrof, trad hij zijn oom, die de Godsdienst verlaten had waarin hij was opgevoed, de Godsdienst van den Staat, dien hij willicht geroepen kon zijn te besturen, met eenigen argwaan tegen. Het was misschien overtuiging geweest, die den Hertog van York tot dien stap bewoog, maar het kon ook staatkunde zijn, en zoo het al overtuiging ware dan gaf zij blijk van de neiging tot de alleenheerschappij tot welke, naar het oordeel des Protestantschen tijdgenoots, het Katholicisme alléén voedsel konde geven. Zoo dacht ook de Engelschman van 1670 en daarom werd ieder stap van den Hertog van York met achterdocht gadeslagen, ieder woord in den ergsten zin uitgelegd, elke afdwaling ten scherpste beoordeeld en veroordeeld. En dit mocht den van nature reeds somber, norsch en hard gestemden vorst, wien de ballingschap verbitterd had en de tegenwoordige achterdocht beledigde en kweste, misschien nog somberder en killer hebben doen worden. Zoo als wij reeds met een enkel woord aanstipten, werd er gemompeld van eene veranderde erfopvolging, en de enkele gedachte daaraan deed reeds de vuist van den beledigde ballen. Was Monmouth hem reeds als voorwerp van 's volks liefde en 's Konings gunst een gruwel, ook de Prins van Oranje wekte in hem de onaangenaamste voorstellingen op, daar hij, na 's Konings broederen, de naaste was tot den troon. De aanblik van den stuggen knaap droeg er bovendien niet toe bij, om de bestaande stemming te wijzigen, zoodat bij de ontmoeting de meest hoofsche vormen in acht werden genomen. Mr. Vaughan, 's Hertogs kamerheer, gevolgd door het vereischt aantal lakeien, wachtte den Prins op en leidde hem voort; de Hertog trad twee schreden voorwaards bij 's Prinses binnentreden, en wachtte toen bedaard af dat

de neef zich in het bereik van zijn armen plaatste, ten einde hem te omhelzen; de Hertogin stamelde een flauw welkom; de weinige heeren van het Hertogelijke huis bogen zich zwiingend, bogen zelfs diep; maar er was geene hartelijkheid, geene ingenomenheid met de komst van den gast te bespeuren. Eenige onbeteekenende woorden werden er gewisseld; met de meest beleedigende kilheid werd den Prins verzekerd, dat het Zijner Koninklijke Hoogheid een groot genoegen zoude zijn hem dikwijls te zien, waarna een stijve buiging Zijne Hoogheid een wenk gaf te vertrekken.

De Prins haalde diep adem toen hij weder in den karos stapte, die hem eindelijk naar de voor hem gereed gemaakte woning — Cockpit-house — bracht. Zijn talrijke hofstoet, meer dan honderd personen sterk, zoo als een Haagsch nieuwsblad van dien tijd ons meldt, was daar reeds bijeen.

Het wemelde van lakeien in de kleuren van het huis van Oranje. De opperhofmeester, de Heer de Bie, stond, toen de karos stil hield, met vier lakeien in de vestibule hem op te wachten. In de benedenzaal waren de hogere Edellieden, aan wie Zijne Majesteit nog verscheidene Engelschen had toegevoegd, bijeen. Slechts een oogenblik vertoefde hij in hun midden. »Heeren!» zeide hij hun kuchend en met moeite adem halend, »de reis heeft mij zoo aangetast, dat ik mij vroeg te bedde zal leggen. Mijnheer de Bie, heb de goedheid te zorgen dat mijn middagmaal boven worde gebracht!» Hij wenkte een in het zwart laken gedosten man van middelbaren leeftijd, die de muts of barret van het hoofd nam, toen hij Zijne Hoogheid nader trad; het was Widerts, 's Prinses raad en schrijver. »Goede Widerts,» fluisterde hij hem in het oor, »wilt gij wel naar Mijnheer van Beuningen voor mij gaan, en Zijne Edelheid uit mijn naam verzoeken mij de eer te willen aandoen zich hier te vervoegen? Ik vrees dat men Zijne Edelheid niet officiëel van mijne komst zal hebben verwittigd, in welk geval men eene lomphheid beging, welke wij ons haasten moeten uit te wisschen.»

Hij ging naar boven waar voor hem en voor nog één gedekt werd. Wie was die tweede? Mijneer Boreel, 's Prinses vertrouwde politieke vriend? Maar die was mede verzocht beneden te blijven. Misschien wel Mijnheer van Beuningen; maar indien dat zoo ware en Zijne Hoogheid verwacht had dat de Ambassadeur Hunner Hoogmogenden zich zou spoeden aan de ontvangen uitnodiging te voldoen, dan had Zijne Hoogheid zich misrekend. Deze liet echter niet merken of hij iemand verwachtte, en zoo ja, dat het wegblijven van den gast hem teleurstelde. Hij had zich neêrgeleid in den gemakkelijksten leunstoel die gevonden was, dank zij het nauwlettend onderzoek van Widerts en de Bie; een koperen stoof met heet water gevuld — gants zoo warm niet als de kool, die in het lieve vaderland zoodanig voorwerp doorgloeide — werd onder de kille voeten gezet, en de maaltijd nam een aanvang. Zijne Majesteit had eenige flesschen Portugesche wijn, de Hertog van Buckingham, wiens keuken door gantsch Londen

beroemd was. en die in de edele kookkunst nog hooger dan zijn Fransche opperkok stond aangeschreven, had hem een faizanten pastei gezonden, benevens een Olympus, met goden en godinnen bevolkt — alles uit suiker en noga gebakken.

»Doe Zijne Majesteit wel mijn hartelijken dank betuigen! Zeg aan Zijne Genade dat ik hem vriendelijk bedank!» had Zijne Hoogheid bij deze geschenken gezegd en zich toen gewend tot een stuk gebraden rundvleesch, tot den mand met tarwebrood en den zilveren schenkan, die in plaats van wijn slechts zuiver water bevatte. Het rundvleesch nuttigde hij met smaak, het brood werd daarbij in het vleeschnat gedoopt en gebruikt, en het water daarna met graagte gedronken. De maaltijd Zijner Hoogheid was geëindigd.

»Mylord Arlington vraagt bij Uwe Hoogheid een oogenblik gehoor,» zeide Boreel geheimzinnig aan 's Prinsen oor.

»Best, Hendrik!»

»Zou Uwe Hoogheid niet beter vinden Mylord te verzoeken morgen terug te komen?»

»Waarom?»

»De vermoeidheid en...

»Die zal morgen wel even groot wezen en overmorgen ook, ja zal wel blijven tot aan het laatste oogenblik... Maak u maar niet beangst, goede vriend!» vervolgde hij glimlachend tot Boreel, toen hij den schrik op diens gelaat waarnam. »Maak u maar niet beangst, niemand sterft voor dat zijn tijd gekomen is, zoo wel de zwakke als de sterke; en mijn tijd is nog niet gekomen, dat weet ik óók...» onverschillig liet hij er op volgen: »Het is zeer vriendelijk van Mylord mij hier te komen opzoeken en ik zal hem gaarne spreken... Is het vuur aangelegd in de kamer hiernaast? Verzoek dan Mylord daar te wachten... Maar een goed vuur moet er aangelegd worden, hoor, Hendrik! want ik ben koud door en door.»

Weldra waren beiden tegenover elkander gezeten in het warme vertrek met goud lederen behangsel en blaauw damasten gordijnen met oranje-zijden draperiën — eene beleefdheid jegens den tegenwoordigen bewoner, — Zijne Hoogheid bijkans onder den marmeren schoorsteenmantel verscholen, om te beter zich aan den gloed van het glimmend vuurtje te kunnen verkwikken, Arlington zoo dicht bij hem als slechts de etikette het gedoogde.

Zijne Majesteit had gevreesd, dat Zijn doorluchtige neef te vermoeid zoude zijn om dezen avond te verschijnen en had Lord Arlington, zoo heette het, afgevaardigd om te vernemen of de reis en de daarop afgelegde bezoeken hem niet al te zeer hadden uitgeput.

»Ik betuig mijn verheven oom wel mijn dank voor zijne belangstelling!» hernam de Prins, »zoo als ge ziet ben ik wel wat moe, maar als ik van nacht rusten kan, zal het morgen wel beter gaan.»

»Wij hopen het allen.»

De Prins knikte, maar zeide daarop geen woord, ja scheen geene behoefte te hebben aan verdere

wisseling van gedachten. Er was een oogenblik van stilte, welke Arlington pijnlijk was, maar die hij als volleerde salondiplomaat, spoedig zou weten te doen eindigen.

»Uwe Hoogheid kan begrijpen dat ik de gelegenheid door Zijne Majesteit mij geschonken, om u spoedig te bezoeken gretig heb aangegrepen.»

»Neen, dat kan ik juist niet begrijpen, Mylord! Ik dacht dat gij altijd nog boos op mij waart over hetgeen bij uwe geheime reize naar 's Hage in het jaar zes en zestig is gebeurd... Ik kon het echter waarlijk niet helpen, dat de reis, die zeker van courage getuigde, niet geheel slaagde...»

»Het was een tijd, waarvan de herinnering Uwe Hoogheid pijnlijk moet zijn en zoo ik had kunnen onderstellen, dat het terugzien van mijn persoon dergelijke herinneringen bij Uwe Hoogheid moest opwekken, ik zou mij — hoe zwaar het mij ook zoude vallen — het genoegen van Uwe Hoogheid terug te zien, hebben ontzegd.»

»Dat zou jammer voor mij geweest zijn. Maar gij vergist u; ik doe mij gaarne die tijden herinneren; het is noodig dat zij mij telkens herinnerd worden...»

Arlington, die den Prins had willen doen gevoelen, dat het onheusch ware om op de reis te zinspelen, die zoo zeer te vergeefs was geweest, dat hij zich gelukkig had geprezen in Londen terug te zijn gekeerd, verlangde na 's Prinsen laatste woorden dat hij voortging; maar de bleke vermoeide jonkman bleef weder zwijgen.

»Waarom wenscht Uwe Hoogheid daaraan herinnerd te worden?» vroeg Arlington eindelijk.

»Om nooit te vergeten wie mijne vrienden en wie mijne vijanden zijn.»

»Uwe Hoogheid zal dat toch wel kunnen geleerd hebben. Evenwel kan ik getuigen, dat zij zich bewonderenswaardig in haar lot wist te schikken, toen ik de eer had haar te ontmoeten, waarvan zeker de Heeren Staten zelfs nu nog niets zullen vernomen hebben.»

De Prins gaf geenerlei teeken, en Arlington wenschte zoo vurig op dat punt juist te zijn ingelicht. Welke fouten hij als staatsman ook mocht begaan, hij zou ze, zoo zij niet konden bedekt worden, erkennen zonder schaamrood te worden, maar belachelijk te zijn als edelman was hem de grootste marteling; en hij zoude het worden, zoo het bekend werd, dat hij vier en twintig uren in den Haag was geweest, maar drie en twintig uren van dien tijd opgesloten in het huis van een zoogenaamden vriend.

»Ik herhaal dat Uwe Hoogheid zich bewonderenswaardig in die moeilijke omstandigheden heeft weten te schikken.»

»Ik moest Mylord! en daarom kon ik.»

»Niet ieder kan wat hij moet,» merkte Arlington aan. »Thands zal Uwe Hoogheid toch wel ontslagen zijn van die lastige voogdij?»

»Men meende het goed met mij, en liet mij leeren wat ik noodig had te weten.»

»Vooraf, dat, na de afzwering van Koning Filips, de Heeren Staten in de macht en de rechten traden van den onttroonden Koning, niet waar? Men heeft

het Uwe Hoogheid zeker zoo dikwijls herhaald, dat zij het wel nooit vergeten zal."

»En men heeft mijne leermeesters altijd ruim bezoldigd; al de kosten mijner opvoeding zijn door de Heeren Staten gedragen, hetgeen ik mede wel indachtig mag blijven. Indien ik het zelf had moeten bekostigen, dan zoude mijn goede Widerts nog wanhopiger zijn dan nu., Ja, Mylord! ik moet u openhartig bekennen, dat ik hoop door mijn oom niet teleurgesteld te zullen worden... Mijne wedde als lid van den Raad van State is gering, en het zoude mij zeer te stade komen, als eenige der voorschotten, door mijn grootvader en vader aan mijn oom verstrekt, mij werden terugbetaald...."

»Uwe Hoogheid kan zich verzekerd houden, dat Zijne Majesteit niets vuriger wensch. Uwe Hoogheid weet hoe mijn meester haar gezind is. Zijne Majesteit volhardt altijd nog bij haar wensch, om U verheven te zien tot de waardigheden harer voorvaderen."

»Ja, ik geloof dat wel, maar er zijn zoo vele hoofden..."

»Juist, en er moest slechts één eminent hoofd zijn, niet waar?" viel Arlington in.

»In Engeland zeker. Dus ik kan mij van de medewerking Uwer Excellentie overtuigd houden?"

»Volkomen. Er zullen altijd nog eenige vormen in acht zijn te nemen, zoodat deze taak niet onverwijd ten einde kan worden gebracht; dat zal echter geene teleurstelling zijn, daar Uwe Hoogheid voorzeker niet zoo spoedig zal denken te vertrekken."

»Ik kan evenwel niet lang blijven."

»Dus Uwe Hoogheid kwam speciaal om deze zaken te vereffenen?"

»En mijne ooms te zien, vergeet dat vooral niet. Ik heb te groote verplichting aan beiden, om niet verlangd te hebben hen te zien."

Arlington voelde het bloed sneller door de aderen jagen. Hij wist, dat de jonge Prins van Oranje kon veinzen, dat hij zich zelve beheerschte, en, door den zedelijken dwang dien hij jaren ondergaan had daarin geoefend, zich geheel verbergen kon. Hij wist, dat de Prins een doordringend oog en een veel omvattend verstand bezat, hij wist dit beter dan een zijner landgenoten, beter misschien dan Mijnheer de Witt zelfs en diens partij. Hij kon vermoeden, dat die knaap in zijn binnenste opstond jegens hen, die hem in zijn vaderland verwijderd hielden van alle gezach. Hij wilde daarvan gebruik maken, ten voordeele van plannen die nog in het duister scholen: maar daarvoor was het noodig, dat hij den tegenwoordigen toestand klaar begreep, dat de Prins zich verklaarde, voor het minst, indien hij, die de voorzichtigheid zelve was, het niet luide en open wilde doen, dan toch fluisterend en bedektelijk. Hij had hem daarin behulpzaam willen zijn; hij had telkenreize daarop gezinspeeld, hetgeen een andere zinspeling van 's Prinsen zijde ten gevolge had kunnen hebben, en wat was het tot dusverre geweest? Onbeduidende opmerkingen, zoo hij al een woord sprak; en indien Arlington hem nopen wilde over minder onverschil-

lige zaken te spreken, en open tot hem sprak, ja zich zelve soms bloot gaf, dan werd er wederom gezwenkt en het gesprek op andere onbeduidende zaken geleid, zoodat weder een geweldadige sprong noodig was om op den vorigen weg terug te komen.

De Prins was dus alleen herwaards gereisd om zijne gelden terug te erlangen, en tevens omdat hij verplichting had aan zijne ooms! Het een en het ander had den Prins van Oranje hier gebracht, geene derde reden deed zich nog op: en deze bestond, ja moest bestaan, en was gewis de gewichtigste van allen. Arlington moest die weten, voor het minst die met meer grond kunnen gissen dan nu.

»Gevoelt Uwe Hoogheid verplichting te hebben aan hare ooms, ik geloof te mogen verzekeren dat Zijne Majesteit zich gelukkig zoude rekenen in staat te zijn, die verplichting nog grooter te doen worden. Mocht Uwe Hoogheid wenschen, dat nogmaals eene krachtige memorie tot de Heeren Staten wierd gericht, ter gunste Harer verheffing..."

»Terwijl ik hier ben? Dat zou niet passen."

»Dus wel later?"

»Zulk eene memorie thands zou den schijn geven alsof ik samenzwoer tegen de bovendrijvende partij... mijne gewezen voogden, en zou het vertrouwen, door Mijnheer de Witt in mij gesteld, beschamen."

Dit was ten minste duidelijker. Hij wilde het in hem gestelde vertrouwen van Mijnheer de Witt niet beschamen; er was dus een vertrouwen geschonken. Zou Arlington toch werkelijk goed hebben geoordeeld, toen hij meende dat er nog iets anders achter 's Prinsen komst school?

»Uwe Hoogheid zal toch wel niet hebben behoeven te beloven, dat zij geenerlei gebruik zoude maken van hare positie aan dit hof?" vroeg Arlington, en hij luisterde met open ooren naar het antwoord.

»Wel neen, Mylord! Maar Mijnheer de Witt heeft mij genoeg willen doen. Zijne Edelheid wist hoe ik naar mijn oom verlangde, en hoe mijn oom ook mij begeerde te zien: zou ik uit erkentelijkheid eene memorie doen inzenden, welke hem onaangenaam moet zijn?"

»Mijnheer de Witt wordt door Uwe Hoogheid dan wel voor haar vriend gehouden?"

»Ik zou hem niet gaarne tot vijand willen hebben."

»En daarom...?"

»Mijne promotie hangt grotendeels van hem af."

»Dat behoefde toch niet zoo te zijn als Uwe Hoogheid het niet wenschte. Maar hoe kan een patiënt geholpen worden als hij niet verhaalt wat hij gevoelt!" zeide Arlington vermetel genoeg.

»De patiënt zwijgt als hij weet toch niet geholpen te kunnen worden," antwoordde de Prins aamrechtig na een hevige kuchbui.

»Geloof Uwe Hoogheid zich in zoodanigen toestand?"

»Ik dacht, dat mijn koninklijke oom sedert de triple alliantie, die hem zoo nauw aan de Republiek der Vereenigde Provinciën verbindt, verflauwd was in de verdediging mijner belangen.... Eene memorie als Uwe Excellentie thands tot de

Heeren Staten wil richten is in de laatste jaren niet ingediend." —

»Maar zij kan nóg ingediend worden....

»Uwe Excellentie vaart thands al te snel," hernam de Prins glimlachend. »Later misschien. En als ik dan de voorschotten terug bekomen heb, kan ik om mij heen ook krachtiger werken... Ge kunt begrijpen, hoezeer het mij verheugt dat mij daarop het uitzicht geopend wordt, vooral, omdat ik er zoo weinig hoop op had."

»Waarom?"

»Het nauw verbond, door Zijne Majesteit met de Heeren Staten gesloten, moet mij en al wat mijne partij versterken kan afbreuk doen."

»Uwe Hoogheid schijnt die alliantie misschien een al te gewichtige werking toe te kennen."

»Meer dan Uwe Excellentie, meer dan Zijne Majesteit?"

»Dus meen ik het niet," hernam Arlington in eenige verwarring. »Ik breng die alliantie alleen in verband met de belangen Uwer Hoogheid en die kunnen er niet door gedeerd worden."

»Ik hoop het," hernam de Prins met een zucht.

»Was die alliantie de eenige reden van uwe vrees voor de niet terugbetaling der voorschotten, dan neem ik de vrijheid die ongegrond te heeten."

»Er is nog eene. Ik dacht de schatkist Zijner Majesteit niet zóo gevuld, dat er gedacht kon worden aan aflossing van oude schulden."

»Het Parlement moge karig zijn, de wijsheid Zijner Majesteit weet hare geldzaken wel in zulk eene orde te houden, dat aan wezenlijke verplichtingen stipt kan worden voldaan," zeide Arlington eenigzins scherp.

»Ik geloof het nu ook, Mylord! Bij al de pracht, die ik aanschouwd heb, ben ik er werkelijk overtuigd van. Mij dunkt het Parlement kan toch zoo karig niet zijn, anders...."

»De Lords der Schatkist zouden U daarvan meer kunnen verhalen voor zoo verre hun eed dit toeliet," zeide Arlington, die blijkbaar even ontwijkend werd in zijne antwoorden als de Prins het vroeger was geweest.

»Och, ik ben niet nieuwsgierig, Mylord! Ik heb u openhartig mijn vrees en mijn hoop medegedeeld. De tweede is nu grooter dan de eerste. Gij wildet mij straks vragen of ik lang hier zou blijven: ik denk het niet, want indien de rekening is vereffend wilde ik Versailles óók bezoeken. . . Frankrijk moet ik óók te vriend houden, Arlington!"

»Het is de vriend van Mijnheer de Witt."

»De triple alliantie toont wel iets anders. Zij is immers tégen Frankrijk. Indien ik nu niet van Mijnheer de Witt en van Zijne Majesteit verkrijgen kan, wat ik het recht heb te wenschen, dan zal Zijne Allerchristelijkste Majesteit mij misschien dat geven."

»Uwe Hoogheid wordt duidelijker. Zij wenscht dus iets van Zijne Majesteit?"

»Dat heb ik toch niet verbloed, Mylord!" hernam de Prins eenigzins levendiger. »Maar Zijne

Majesteit wil nog meer voor mij doen dan zij tot dusverre deed, zeidet gij. Wat wil zij dan doen? Ik zal niet ondankbaar wezen." voegde hij er onschuldig aan toe. Juist die toon deed Arlington in die woorden meer opmerken dan er wellicht meê bedoeld werd. Hij stond op en boog zich naar Zijne Hoogheid en zeide zeer konfidentiêl: »Wat zoudt ge zeggen van het Graafschap van Zeeland, vergroot met een deel van Zuid-Holland?"

»Maar wilt ge de Geunieerde Provinciën dan verdeelen?" vroeg hij verbaasd.

Arlington staarde hem even onderzoekend aan. Als of hij het wilde doen voorkomen slechts een plotseling opgekomen denkbeeld, waarvan hij de dwaasheid zelf thands inszag, te hebben uitgesproken, zeide hij: »Het is waar; men zou op moeielijkheden stuiten. De overige Provinciën moesten toestemmen en dit zouden zij niet, al bood men haar ook vergroting van grondgebied."

»Waar? In de Spaansche Nederlanden? Stelt men zich eene verdeeling voor? Mijnheer de Witt heeft dat wel weten geheim te houden. Als gij 't goed vindt zal ik Mijnheer van Beuningen op dat punt eens polsen.

»Volstrekt niet," viel Arlington in. Hij zag in zeer verre te zijn gegaan en niet gevolgd te worden. Hij stond alleen en moest terug keeren.

»Mijnheer van Beuningen weet hier even veel van als mijnheer de Witt of Zijne Majesteit of eenig sterveling, want het is niet meer dan eene zeepbel, die ik vormde en die reeds geborsten is."

»Dat is jammer, Mylord... voor mij."

Een paadje kwam binnen en diende mijnheer van Beuningen aan. Arlington keerde zich haastig tot den Prins.

»Wantrouw hem," beet hij hem in het oor. »Ik heb reden te onderstellen dat hij u vijandig is."

»Ik dank u voor uwen goeden raad, Mylord!"

Hij had dit juist gezegd, toen de Ambassadeur binnen trad.

Hij was verwonderd bezoek bij Zijne Hoogheid te ontmoeten en dan nog wel zulk een bezoek; hij was verwonderd en had geene zelfbeheersching genoeg, om het te ontveinzen.

De Prins was opgestaan en ging hem te gemoet. »Uwe Edelheid doet mij veel genoegen, mij nog op den laten avond te bezoeken!" zeide hij hem. De toon jegens den Ambassadeur was geheel anders, veel onschuldiger, ja kinderlijker dan tegen Mylord Arlington.

»Ik had u vroeger bezocht, indien ik tijdig van uwe aankomst ware onderricht," zeide van Beuningen, terwijl hij Arlington aanzag en voor dezen boog.

»Zijne Majesteit heeft uwe afwezigheid bij de receptie dezen morgen met verwondering opgemerkt."

»Eene uitnoodiging om ten hove te komen, had die verwondering kunnen voorkomen, Mylord!" hernam van Beuningen.

»Mijnheer van Beuningen had ditmaal de bescheidenheid niet behoeven te overdrijven. Niemand had

dit maal den Ambassadeur der Geünieerde Provinciën van te groote stoutmoedigheid kunnen beschuldigen."

»Hij is daar nog niet zeker van, Mylord, en liever doet hij geen stap dan een gewaagden."

»Dat is eene overgrootte voorzichtigheid, Mijnheer!"

»Waartoe ik hier behoorlijk word gedresseerd, Mylord! Maar zullen wij niet gaan zitten? Zijne Hoogheid de Prins wordt veroordeeld te blijven staan, en wij mogen niet zoo veel van onzen wel wat vermoeiden gast vergen."

»Ik zal van uwe uitnoodiging geen gebruik maken, want mijne tegenwoordigheid wordt elders gewenscht. Als Uwe Hoogheid mij vergunt dat in hare tegenwoordigheid staatzaken worden behandeld....?"

»Wel zeker, Mylord!"

»Dan kan ik Uwe Edelheid mededeelen, dat zij morgen bij secrete missive van het besluit Zijner Majesteit, om drie schepen van oorlog te doen uitrusten, zal worden verwittigd."

»Drie? De Heeren Staten vroegen er acht, Mylord!"

»De Heeren Staten zijn uitstekende kooplieden en... overvragen wel eens, Mijnheer van Beuningen!"

Zonder den Ambassadeur, wien het bloed naar het aangezicht steeg, tijd tot andwoorden te geven, vertrok hij na eene koude diplomatieke buiging jegens Zijne Hoogheid en mijnheer den Ambassadeur.

Of hij tevreden terug keerde? Hij wist het zelf niet. Nu kwam hem weder een woord in de herinnering terug, dat hem de hoop gaf dat de Prins hem in zijne plannen zoude volgen en bruikbaar zoude zijn, dan gedacht hij weder eene andere uitdrukking, die hem deed onderstellen, dat de knaap werkelijk niets anders wilde dan de voorgeschoten gelden te innen. Er was zoo veel slepends in dat onderhoud geweest, zoo veel onbestemds, zoo veel dat elkaar tegensprak, dat hij niet wist wat te gelooven. Slechts herinnerde hij zich duidelijk, en, helaas! tot zijn spijt, dat hij verleid was geworden een voorstel te doen, zonder dat hij den knaap tegenover zich gedwongen had het door een tegenvoorstel te doen beantwoorden. Hij woelde onrustig in de kussens van zijn karos! De Prins wilde naar Frankrijk. Zoude het hem ernst zijn? Hij sprak over de financiën Zijner Majesteit in een zin, die Arlington deed vermoeden dat de Prins iets vermoedde. Maar hoe zou hij dat kunnen, waar zelfs mijnheer de Witt nog in het duister ronddoelde? Met het voornemen, om scherper dan ooit den loozen knaap te bespieden, tweedracht te zaaien tusschen hem en mijnheer den Ambassadeur, Zijne Majesteit tot het diepste stilzwijgen over te halen tot er licht begon te stralen in de tegenwoordige duisternis, steeg hij zijn karos uit, trad hij zijn kabinet binnen, waar de brief aan mijnheer van Beuningen werd geresumeerd, in welke de uitrusting van drie schepen werd besproken, mids de kosten daarvan door de Geünieerde Provinciën gedragen werden.

Keeren wij echter tot de twee terug, die in Cockpithouse zijn achter gebleven.

»Mylord waagt veel te zeggen!" merkte de Prins aan, toen Arlington na zijn uitval tegen de Heeren Staten vertrokken was.

»Indien hij slechts toestemde hetgeen billijk was, zou hij wat mij aangaat nog meer kunnen zeggen; maar die zaken zullen Uwe hoogheid vervelen. Hebt ge een goede reis gehad?"

»Zeer goed. Het speelt mij echter Uwe Edelheid niet eer ontmoet te hebben."

»Ik verklaarde reeds mijn wegblijven. Het is een onachtzaamheid, die in de eerste dagen na het sluiten van de triple alliantie niet gebeurd zoude zijn."

»Uwe Edelheid denkt dus den toestand veranderd?"

»Ja, maar Uwe Hoogheid zal wel geen behagen scheppen in de overwegingen der Staatkunde."

»Kan ik daar buiten, zoo spaar ze mij!"

»En zijne Majesteit was zeker zeer voorkomend? Ik kan het mij voorstellen. Men zal in de komst Uwer Hoogheid een politieke beteekenis zien."

»Hoe zou dat mogelijk zijn, mijnheer? Men weet toch wel, dat ik in de politiek niets beteeken."

»Toch zal men zoeken. Evenwel ben ik blijde, dat mijnheer de Witt aan de Heeren Staten verlof voor deze reis heeft aangevraagd en de zorg voor uwe gezondheid minder zwaar heeft doen wegen. Het is goed, dunkt mij, dat Uwe Hoogheid ook andere landen bezoekt, en vooral dit hof van nabij beschouwt; misschien valt dan het Binnenhof in den vervolge minder tegen."

»Mijnheer van Beuningen, beklaagde ik mij ooit?" vroeg de Prins eenigzins verwijtend.

»Daarop doelde ik dan ook niet. Niettemin kan een te vroeg op zich zelf staan ook gevaarlijk zijn. Mijnheer de Witt logenstraft door deze reize al de lasteringen der vijanden, maar zou toch niet gaarne wenschen, dat uw verblijf aan het losbandig hof van Engeland u nadeelig werd."

»Waarom hij u verzocht heeft mij met raad en daad bij te staan?"

»Indien gij dat noodig hadt. Ons is een zoon van Oranje te dierbaar, dan dat wij hem niet overal, waar hij zich ook begaf, zouden omringen met de zorgen onzer verknochtheid."

»Ik kon van de Heeren Staten niets anders verwachten en zal niet nalaten er gebruik van te maken, indien het noodig blijkt. Zonderling is het toch, dat mijnheer de Witt mij bij het afscheid geene instructie heeft mede gegeven."

Indien de woorden minder kalm ja onderworpen waren uitgesproken, ze zouden aan ironie hebben doen gelooven. Van Beuningen vatte ze echter niet als zoodanig op, maar vond wel, dat de Prins de bedoeling der Staten en vooral van Mijnheer de Witt maar al te goed vatte. Hij moest echter trachten aan 's Prinsen opvatting eene andere wending te geven, op dat de zaak zelve — het toezicht — wel bleef bestaan, maar de Prins daarvan minder bewust, ook daarvan minder jegens anderen zou kunnen doen blijken. Hij zeide hem dan ook, dat hij en Mijnheer de Witt gants iets anders wilden: dat hij

van de Heeren Staten geenerlei instructie, Zijne Hoogheid betreffende, ontvangen had, maar slechts een wenk, om naar Zijne Hoogheid, uit onervarenheid of om welke oorzaken ook, hulp behoeven mocht, die dadelijk te verleenen. Was het zelfs noodig, dat Zijne Hoogheid den bijstand der Heeren Staten in hare private zaken noodig had, dan behoefde daarvan slechts met een enkel woord gerept te worden. Bij die woorden kon de Prins het denkbeeld niet onderdrukken, dat deze zorgende liefde hare belooning zoude zoeken en vinden in hetgeen zijne private zaken mocht opleveren. Zou mijnheer de Witt, schijnbaar zooveel gevend tegenover zijn pupil, zoo verlangend om Europa te toonen, dat het Kind van Staat niet met Venetiaansche jaloerij bewaakt en zedelijk onderdrukt werd, ook wenschen, dat die pupil spion werd en de geheimste zaken, die voor een scherpzienden ambassadeur verborgen bleven, maar door een Prins van den bloede, al ware hij juist niet de schranderste, konden gegist worden, zoude nasporen en aan den meester openbaren?

Het gelaat van den Prins verried niet, dat er dergelijke overleggingen in zijn binnenste rondwaarden. Het was en bleef strak, bleek en vermoeid. Het laatste werd vooral bewezen door zijne toeneemende kortademigheid. Van Beuningen maakte er zijn reden niet korter om, hetzij hij aan een dergelijken toestand van den Prins gevend was, hetzij hij door de belangrijkheid van zijn gesprek er geen oog voor had. Hij was dan ook bezig hem de gevaren te schilderen, waaraan hij aan dit hof was blootgesteld, aan de klippen die hij te mijden had.

»Ik ondervind,» dus besloot hij: »met hoeveel dubbelzinnigheid ik te strijden heb. Ik ben het gewoon, maar Uwe Hoogheid...»

»Ik kom pas van onder het toezicht der Heeren Staten van daan...»

»Zal wellicht daardoor in moeilijkheden geraken, indien zij te licht het gesprokene vertrouwt en te gunstig over de menschen oordeelt. Wantrouw vooral Mylord Arlington; hij is een dubbelhartig man, die talent heeft en daarom te gevaarlijker is. Hij heeft slechts één prikkel en dit is de gewone hier aan dat hof: die van het geld.»

»Hij is dus te koop.»

»Even als de Koning, even als Buckingham...»

»Maar mij dunkt, dan is het voor een ambassadeur met veel geld zeer gemakkelijk.»

»Als men zich dikwijls reeds verkocht heeft tot altijd hooger prijs dan... maar Uwe Hoogheid zal geen behagen scheppen, indien ik met haar over de Engelsche Staatskunde ging redekavelen... Ik vermoed dat Engeland zich weder te koop aanbiedt; hoeveel het vraagt weet ik echter niet...»

»Ik zou het Zijne Majesteit kunnen vragen, ik, zijn neef?»

»Vooral niet, vooral niet, dat zou onze zaak bederven. Ik begin duidelijker te zien; men begint iets toe te geven, morgen evenwel zal men wellicht weer iets terug nemen. De schepen worden uitgerust, drie slechts van de acht; men zal op meer

punten handelbaar worden, en eindigen met alles toe te staan en tegen eene somme gelds... Uwe Hoogheid vergeve mij deze afdwaling.»

»Ik moet Mylord Arlington wantrouwen, zeyde gij, en ik zal dat doen zoo gij dat zegt; maar ik zou dat met meer recht kunnen, als ik wist hoe gij met hem staat en hoe ver uwe onderhandeling, of hoe het heeten moge, gevorderd is.»

Mijnheer van Beuningen begon plotseling te bemerken hoe droog de kuch, hoe moeielijk de ademhaling Zijner Hoogheid werd. Hij sprak er van, het onderhoud niet langer te willen voortzetten, maar beloofde spoedig het te komen hervatten. »Uwe Hoogheid beschouwe mij als den vertegenwoordiger Hunner Hoog Edel Mogenden ook bij uwen persoon. Ik vorder het niet alleen als een gunst, maar ook als een recht: op de hoogte te blijven van hetgeen u betreft. Lord Arlington schijnt u lang en vermoeiend te hebben bezig gehouden, daar gij, toen ik binnen trad, reeds afgemat zaagt.»

»Ach neen! hij had nauwelijks plaats genomen...»

»Ik zal u voorzeker niet behoeven te zeggen, dat Clifford, Lord van de Schatkist is en deze alzoo met u over uwe rechtmatige aanspraak zal kunnen handelen...»

»Arlington sprak er toch ook over. Hij roerde zelfs even de politiek aan.» Van Beuningen boog onwillekeurig het hoofd, ten einde te beter te kunnen luisteren. »Hij sprak als ik mij niet bedrieg, over de uitrusting dier schepen met een lichtvaardigheid...»

»Zoo... Maar hoe kwam dat te pas?» vroeg van Beuningen de wenkbrauwen fronsend.

»Ja, dat herinner ik mij niet meer.»

»Ik dacht het wel. De spotternij Zijner Excellentie moet een einde nemen. Wat zeyde hij nog meer?»

»Eigenlijk het zelfde wat Uwe Edelheid mij van het hof vertelde. Hij ried mij om niemand, u iemand te vertrouwen...»

»Ook mij niet?»

»Uwe Edelheid is immers niet van dit hof? Heeft Uwe Edelheid mij nog iets mede te deelen?»

»Niets, dan dat ik Uwe Hoogheid dringend verzoek hier met ieder en vooral met Arlington, voorzichtig te zijn. Heeft zij mij ook iets te belasten?»

»Als Uwe Edelheid mij een groot genoeg wilde doen, geheel in 't geheim...?» Van Beuningen knikte toestemmend en kwam naast hem staan. »Uwe Edelheid houdt dagelijks gemeenschap met de Republiek?»

»Twee maal in elke week, maar indien Uwe Hoogheid iets dringends had...»

»Ik zou het wel door de Heeren van mijn huis kunnen bekomen, maar het is gemakkelijker en goedkooper en vooral spoediger, wat in dit geval zeer gewenscht zou zijn, wanneer ik door Uwe Edelheid...»

»Beschik over mij.»

»Ik denk nog eenigen tijd hier te zullen moeten vertoeven... ik wilde mijn schaatsen, die ik vergeten heb mede te nemen, en die van eenige mijner edellieden doen verzenden... Ik voorzie vorst.»

»Is dat alles wat Uwe Hoogheid mij te vragen heeft? Nu, dat is niet onbescheiden,» merkte van Beuningen lachend, maar toch wat schamper aan.

Hij stond op en vertrok, nadat Zijne Hoogheid hem nogmaals met den meesten nadruk verzocht had, het verlangde geheel in 't geheim te doen overkomen, daar hij niet gaarne bespot wenschte te worden en dit bij de Edellieden, die, zooals Zijne Edelheid en Mylord Arlington hem verzekerd hadden, niet te vertrouwen waren, licht het geval zoude kunnen zijn, met welken oerbied zij hem ook schenen te naderen en te bejegenen.

Van Beuningen ging minder teleurgesteld heen dan Arlington, want hij had veel minder dan deze geëischt en verwacht. De jongeling zou als machine en misschien wel als zuiver werkend machine te gebruiken zijn, en dat was zeer gelukkig in de bestaande omstandigheden, nu er iets omging of was omgegaan wat het scherpe oog van Mijnheer de Witt of van Beuningen nog maar niet ontdekken kon. De verhouding van den Prins tot den Koning van Engeland maakte zijn hierzijn op dit oogenblik van veel nut, en dit had Mijnheer de Witt, zoo oordeelde van Beuningen, dan ook zeer goed begrepen, al werd het zelfs in geen cijferschrift aangeduid.

Wij mogen den tijdgenoot niet van kortzichtigheid of verblindheid betichten, omdat wij weten dat hij verkeerd oordeelde. De Loevensteinsche faktie — Mijnheer de Witt en de zijnen — had zich voorgenomen het gezach, haar in handen gekomen, zoo lang mogelijk te behouden en den invloed van het Oranje-Stamhuis te knakken. De eenige telg van dit huis was een zwakke knaap, wiens leven niet vele jaren scheen te zullen tellen. In dat teder en tenger lichaam woonde echter een vurige en veerkrachtige geest, te eer en te meer gescherpt en ontwikkeld, naar mate de zwakheid van dat lichaam hem tot werkeloosheid op het gebied des dagelijkschen levens veroordeelde. Het verlies van beide zijn ouders deed hem, schijnbaar van ieder afhankelijk, juist onafhankelijk worden, zich in zich zelve afsluiten, zich zelve genoeg zijn. Hij was nooit kind geweest, maar reeds op een leeftijd, dat anderen in de zorgeloosheid der jeugd dartelen en genieten, het hoofd eener partij geworden. Hij was onringd door vreemden, in dienst van vijanden, voor het minst van aanhangers van een tegenovergesteld beginsel: wat wonder, dat hij ieder woord woog, ieder gebaar bijkans berekende, het zwijgen leerde beoefenen als de hoogste deugd en onderworpen te zijn aan eene macht, die niet te vernietigen scheen, als eene noodzakelijkheid? De tegenstelling van de wereld buiten hem en de wereld in hem oefende de kracht van zijn wil, omdat zij juist eene groote inspanning, een heftigen strijd vorderde. Als knaap beperkt tot een engen kring en tot de nietigste zaken en feiten, moet hij een luichelbaar zijn geweest voor ieder, die het voorrecht miste hem van nabij te kennen, voor ieder, die, hoewel hem dagelijks omringende, hem toch altijd een vreemde bleef. Voor wie hem

echter kende, voor wie dat koninklijk hart toen reeds vermocht te peilen, voor wie reeds den jongeling in zijne zedelijke waarde leerde kennen, hem bij zijne scherpzinnige opmerkingen en berekeningen volgen, hem in zijne goedhartige en beminnelijke trouw aan een eens gegeven woord, aan een eens gesloten vriendschap, eeren mocht, voor diegenen was hij toen reeds de afgod, wien het hart het geurigste offer van hulde en liefde ontstak.

Mijnheer de Witt, hoe schrander hij ook ware, kon den pupil niet doorzien. Hij vermocht slechts te oordeelen over hetgeen hij opmerkte of door anderen liet opmerken, en dat was juist wat de jonge Willem niet was, maar veinste te zijn. Het heeft voorzeker nooit in de bedoeling des grooten staatsmans gelegen, den Oranjelid te vernietigen, zedelijk te vermoorden en ongeschikt te maken voor het bewind. Neen, daarvoor was de opvoeding der Heeren Staten te degelijk, te gezond, hoe veel kleins en bekrompens — marteling voor een geest als die van Willem van Oranje! — er ook aan toegevoegd werd. De Heeren Staten wilden echter het door hen aangenomen kind vormen naar hún beeld, opkweeken in húnne school, maar de pupil had reeds een doel, een richting, afwijkend van de hunne, en onderging slechts schijnbaar hun invloed: het boomken boog en daarom brak het niet.

Verwijderd van al wat staatkunde heette, moest hij zich bemoeien met hetgeen rondom hem voorviel; en hij, met zijn stiermoederlijk bedeed lichaam was zoo geheel vreemd in het gewone leven; hij, met zijn scherp blik, juist zoo goed te huis in het leven der hoven en volken! Hij mocht niet zijn wat hij was, en moest daarom schijnen te zijn wat hij niet was. Hoe enger de kring was om hem heen getrokken, hoe meer zijne onderwerping, zijne voorzichtigheid en tevens schranderheid den schijn aannamen van looze veinzerij; naarmate zich zijn horizon echter verbreedde, naarmate hij vrijer werd in zijne bewegingen, wijzigden zich ook de vormen, waarin hij zich in zijne jeugd had gehuld. Wat vroeger intrige was werd later kombinatie; wat vroeger veinzerij heette werd diplomatische takt.

Zijn ongelukkig binnentreden in de groote zaal van White-hall kan ons alzo geene verwondering baren. Behalve nog de afzondering waarin hij geleefd had, en die hem enigzins schuchter maakte, deed de voorzichtigheid tegenover vreemden hem nog linkscher nog hoekiger worden, dan hij bij zijne gants niet bevallige vormen van nature reeds was.

Maar keeren wij tot hem terug. Hij bleef nog eenige oogenblikken na van Beuningens vertrek in elkaar gedoken, dicht bij het vuur geschoven, in de blauwachtige vlam der spattende kolen staren. Hij overdacht het besprokene. Zijne komst aan dit hof moest vruchten voor hem dragen, niet alleen zijn verwarde geldmiddelen herstellen, maar hem ook tot nieuwe en krachtige pogingen in staat stel-

len, om te verkrijgen waarnaar hij zoo aamechtig verlangde: de macht. Hij moest, om zijn doel te bereiken, echter vrij zijn in zijne bewegingen, en... het was of hij den Haag niet verlaten had: hij stond weder onder opzicht. Mijnheer de Witt had er voor gezorgd. Was het vreemd, dat de magere hand zich een oogenblik samentrok, dat de tanden op elkaar werden geklemd, en een hevige hoestbui — gevolg van inwendige aandoening — zich hooren deed? Voorzichtig werd de deur geopend en trad de goede Widerts binnen met de vraag, niet meer dan fluisterend gedaan, of Zijne Hoogheid niet naar rust verlangde.

„Ja, Widerts!“ klonk het antwoord, terwijl het gelaat des sprekenden geen spoor meer vertoonde van den hartstocht, die een oogenblik vroeger nog woedde. „Ja, ik ga naar bed; er is niets beters te doen. Zeg aan de Heeren dat ik mij van avond hun bijzijn ontzeggen moet. . . Help mij te bedde, Widerts! ik heb u nog wat te vragen!“ En die vraag was, terwijl het groote glinsterend oog onderzoekend op den vriend gevestigd was, die hem hielp ontkleeden en met zorg wambuis en broek op den stoel nedervlijde, wat de Engelsche edellieden wel van hem hadden gezegd. Het was een moeielijk oogenblik voor Widerts, die zoo veel had gehoord wat hem nog van toorn deed beven, ja bijkans de tranen in de oogen dreef.

„Welnu, Widerts! wat hebben zij gezegd?“

„Dat Uwe Hoogheid een verstandig...“

„Ik wil waarheid hooren, Widerts!“

„Het is alles logen wat zij verteld hebben. Ze zijn niet waard...“

„Ze zijn mij veel waard, Widerts .. Ik zal u helpen. Ik was een lompe boer, die slecht sprak, slecht liep, slecht groette. Is het zoo niet?“

„Ja, Uwe Hoogheid! En zij stelden zich voor, zij met de valsche kleuren op het gezicht en de valsche kuiten aan de beenen, met het goud op buis en mantel, en de geuwwhonger in de beurs...“

„Spot niet, Widerts! Dwaal niet af en maak u niet boos, want dan begint ge te overdrijven...“

„Welnu, zij stelden zich voor menig genoegelijk oogenblik met u te hebben als...“

„Hofnar, zeg het maar, Widerts!“

„De Koning had zeer veel behagen in u, en prees uwe goedaardigheid, en een jonge bastert, de Hertog van Monmouth gaf te kennen, zoo als ik een der Engelschen hier hoorde vertellen, dat Uwe Hoogheid alleen om den wille der politiek te verdragen was.“

„Dat geloof ik óók wel.“ De Prins was in bed gestapt en strekte de leden behagelijk in het molig dons uit. Het gewone verschijnsel deed zich weder op; een herhaalde kuch dwong hem weder een zittende houding aan te nemen en dus eenige oogenblikken te blijven. „De rest hoor ik morgen wel, Widerts! Ge hebt immers een goede tafel gehad beneden, en de bediening is immers goed?“

Widerts knikte toestemmend, terwijl hij bezig was de kussens in den rug Zijner Hoogheid te

schikken, die nog altijd kuchte, en nu te hoog en dan weder te laag lag. Toen alles voor de ligging in den rug geordend was, werd het hoofd neergevlijd en onder een klein zacht kussen half opgelicht; want nu eerst bleek het, dat Zijne Hoogheid dien dag door zijn gewone vreeselijke kwaal gekweld was geweest, namelijk: zware hoofdpijn.

VII.

Catharina van Braganza, Koningin van Engeland, stond in diep gepeins, den arm geleund op een der vergulde patrons, waaraan de goud-zijden korden waren bevestigd, welke de damasten gordijnen in schuinsche plooiën ophiolden. Er was iets kils in het groote vertrek, dat toch met de hoogste weelde gestoffeerd was. Perzische en Smyrnasche tapijten dekten den ingelegden vloer, waar de sierlijk en rijk besneden tafels en sofa's stonden: een kostbaar dressoor, waarop echter het zilveren servies ontbrak, prijkte onder een grooten spiegel met vergulden rand. Het behangsel was van goud leder, hetgeen den rijkdom van het geheel verhoogde moest, maar de vrolijkheid niet bevorderde. Met bevreemding had de beschouwer tevens kunnen opmerken, dat het hier en daar had losgelaten en bij den muur neêrhing, hetgeen soms zichtbaar was, daar niet op alle punten een of ander meubelstuk de scheur of breuk konde bedekken en verbergen.

Mochten de meubels ook even rijk en kostbaar zijn als veertig jaren geleden, de tapijten, hoewel van latere dagteekening, konden zich niet daarop beroemen. Het gebruik vorderde dan ook meer van hen, en de zorgende hand, die hen bij tijds nog door andere had behooren te doen vervangen, scheen ontbroken te hebben. Hoe schitterend ook de kleuren, hoe echt Oostersch ook de patronen nog waren, toch gaf alles slechts de waarde te kennen, welke die stoffen in het verleden hadden bezeten. Hier en daar zag men de tafels, ja zelfs eenige gaten, zoo de beide voetenbankjes, welke schijnbaar willekeurig waren nedergezet, ze niet hadden bedekt.

Maar dat verklaart nog niet ten volle den niet aangename indruk, welke het geheel op den bezoeker maakte.

Vrolijk was het vertrek niet: iets pijnlijks moest de aanblik te weeg brengen, daar er zulk een onevenredigheid bestond tusschen wezen en schijn; en dit pijnlijke werd nog verhoogd bij de beide bewoneressen.

Een trek van diepen weemoed lag op het gelaat der Koningin. Ze was een dochter van het Zuiden: haar *teint* bewees het: hare groote kastanjebruine oogen evenzeer. De gloed der Zuiderzon had er eenmaal in gevonden, maar de nevelen van het Noorden, de koude vochtige mistdampen hadden het vuur gebluscht. Zij had wellicht schoon gheeten te midden van de dochteren haars vader-

lands, te midden van den eeuwig groenen mirth, in de schaduw van den citroen- en oranje-boom, welks gouden vruchten wiegden en wiegelden op het bed van donker groen fluweel — het wellige lover van den prachtigen boom. Zij was wellicht schoon geweest te midden dier weelderige natuur, zich stovende in den gloed der nooit verbleekte zon, wier hel licht het donker groen van het loof verhelderen, zelfs het roodgoud der vrucht moest doen gelen, opdat de blik zich er met welbehagen op vestigen kon. Ravenzwart waren de lokken, die eens vrij langs hare slapen hadden gegolfd; ravenzwart was de zuiver geteekende wenkbrauwboog, waren de lange wimpers; donker was de blik dier donkere oogen! O een lach — een afschijnsel van Portugals zonne! — en de somberheid ware verdwenen, en de fluweelen tint der gevulde wang, der geronde kin, van den malschen en ontwikkelden boezem ware opgemerkt en gehuldigd! Maar dit zoude slechts een lach vermogen, welke op dat gelaat verscheen, niet door de hofwet, niet door eenig staats- of hofbelang, maar door den vrede, door de rust, die daar binnen in het gemoed heerschte; en die lach plooidde zich daar nooit; hij was verdwenen met Portugals zon, verdwenen voor altoos!

Prachtig mocht haar kleed zijn van donker roode zijde, sierlijk haar keurslijf, dat even als de wijde mouwen overal door de openingen, met gouddraad geboord, de wit zijden voering te zien gaf; rijk de kanten die boven aan het kleed vastgehecht, den molligen hals, den ten deele ontblooten boezem en rug, als omlijstten; kostbaar de paerelen, door het haar gevlochten en om den hals gesnoerd! Zij zou des gevorderd dit alles gaarne prijs geven voor dat eenvoudige lint om haar hals, waaraan een médaillon hing: want dit bevatte het portret harer moeder, en hare moeder herinnerde haar het geluk!

Maar dat zij in hare sombere stemming niet onrechtvaardig worde! Niet alleen hare moeder, die verre is, herinnert haar dit, ook hare gezelle, die haar nabij is, die op gindsche sofa dicht bij het raam geschoven, en door de zachtste kussens gesteund, in elkaâr gedoken nederzit. Het is de Gravin van Penalva met wie zij is opgewassen, met wie zij heeft gedarteld en gespeeld, die thands met haar lijdt en als een rechtaarde zuster de helft torst. Zij moest even jong zijn als hare koninklijke meesteres, maar ziekten hebben haar doen verbleeken, de wangen doen schrompelen en rimpelen, de schouders doen krommen, de oogen verduisteren. Zij kan nauwelijks een oogenblik staan; in het laatste jaar was er geen sprake van zich voort te bewegen. De pijnen begaven haar nimmer en roofden des nachts den verkwikkenden slaap, des daags de zoo noodige rust. In welke wereld van genot en van weelde zij zich ook mocht bewegen, wat de hooge rang dien zij innam haar ook mocht aanbieden, zij moest altijd alleen zijn, alleen met haar gefolterd lichaam, met hare gemartelde vriendin: want het licht was bijkans beiden oogen ontweken, en eene groene

kap, aan het gebogen hoofd vastgebonden, moest die oogen beschutten voor de lichtsprank, die nog binnen mocht vallen en de gezichtszenewen prikkelde en pijnlijk aandeed. In het warme zonnige vaderland had de kwaal zich reeds geopenbaard: toch voorspelde de aanvang niet zulk een vervolg, en misschien had de ziekte bezworen kunnen worden, indien de lijderesse in het Zuiden gebleven ware. Maar dan zou zij Catharina hebben moeten begeven, de treurende Catharina, die haar snikkend mededeelde, dat zij Portugal moest verlaten, en aan Karel II, uit den huize Stuart, was verkocht. Verkocht, dat was het woord! De toestand van Europa en van Portugal deed den Koning van Engeland eene begeerlijke partij zijn. Wat men ook wist te verhalen van zijne loszinnigheid, van zijn schandelijk ontuchtig leven, van zijne uitpattingen, die het peil van die dagen — en toch was het niet laag — zelfs te boven gingen, toch was hij eene begeerlijke partij, omdat hij het bondgenootschap met Engeland moest aanbrenge en daarvoor was Catharina van Braganza nog een te nietige waarde, zoo dat aan hare hand nog iets, nog veel, moest worden toegevoegd. Karel behoefde te veel geld, om niet te trachten zijn persoon zoo duur mogelijk te verkoopen. Hij bracht zich bij de Europeesche vorstenhoven in veiling, en Braganza bood het meest: Tanger, Bombay, een half milioen pond sterling tot bruidschat! hetgeen ten gevolge had dat het huis Braganza een Stuart onder zijn maagschap macht tellen. De tranen van het slachtoffer mochten niet haten. Prachtig werd het huwelijk voltrokken in Lissabon, en toen de nieuwe Koningin van Engeland hare speelnote nogmaals weenend om den hals viel, en haar vroeg, of ook zij haar verlaten zou en haar alleen zou laten staan in dat onbekende vreemde land, toen had de Gravin de Penalva hare hand gedrukt en met hare zachte welluidende stem gefluisterd. »Ik ga met u.»

Gelukkig was Catharina dat haar zuster dit besluit had genomen. Zoo zij geweigerd had, hoe zou zij dan hebben geduld wat zij duldde?

Den twintigsten Mei van het jaar zestien honderd een en zestig landde de Koningin met een breedend stoet van edellieden en eeredames te Portsmouth. Karel trof haar daar aan, nadat zij eenigen tijd op zijne komst had gewacht: want hij had dien morgen nog ontbeten met Lady Castlemaine, met wie hij den vorigen nacht een luisterrijk feest had gevierd, terwijl er buiten piktonnen brandden ter verheerlijking van zijn huwelijk met Catharina. Met groote plechtigheid werd de Koningin door haar gemaal naar Hampton-court gevoert, en daar... had hij de onbeschaamdheid haar onder de edelvrouwen Lady Castlemaine voor te stellen, die in de nieuwe hofhouding den hoogen rang van Lady der slaapkamer zoude innemen.

Catharina wist in den eersten oogenblik niet wie haar werd voorgesteld, maar toen een gedienschtig hoveling het haar influisterde, veranderde zij van kleur en viel zij in haar staatsiestoel in zwijm.

Arme vreemde, die Lady Castlemaine schier bij den eersten voetstap reeds zoo grievend beleedigde! Arme vreemde, die van haar echtgenoot liefde vroeg, en, daarbij hooghartig, krachtig in het bewustzijn van haar goed recht, met koninklijke waardigheid de terugzending eischen dorst der minnaresse! Karel die met alles kon spotten en lachen, spotte en lachte thands niet. Hij gebod zijner echtgenote te zwijgen en te gehoorzamen, en toen zij weigerde en hem verbaasd deed staan door hare waardigheid en verhevenheid, wist Mylady de Castlemaine de zwakke plaats van het trotsche hart te treffen.

Catharina werd geboodschapt, dat al hare edellieden en edelvrouwen, haar gantsche gevolg, vertrekken moesten en zij voortaan alleen van Engelschen omringd zoude zijn.

Het fiere hoofd werd gebogen, zoo als de schrandere Lady Castlemaine wel vermoed had; zij snikte, maar niets baatte; slechts als gunst, en onder belofte zich die voortaan waardig te toonen, werd haar toegestaan de toen reeds waggelende en ziekelijke Gravin van Penalva bij zich te behouden. De zware taak deze opgelegd werd nu eerst merkbaar. Hoewel zij zich sedert de eerste receptie niet meer aan den hofstoet had aangesloten, vernam zij in het eenzame vertrek, waarin zij zich bevond, genoeg, om te bevroeden wat er in Catharina's hart, wat er daar buiten omging. Zij troostte hare zuster; zij wist dat fiere en gewonde hart tot kalme te brengen, ja zelfs hare lijdende zuster te bewegen, om met een lachend gelaat den nietswaardigen gemaal en diens wrokkende minnaresse tegen te treden. Indien Catharina, in hare vertrekken teruggekeerd, niet den zacht-ernstigen, den christelijk-moedigen, den redelijk-verstandigen toon harer zuster had vernomen, zij zou niet in staat zijn geweest tot zulk eene zelfverloochening. Zij werd vrolijk, zij zocht het gezelschap der almachtige minnaresse en verdroeg het in stilte, als deze haar met hoogheid behandelde en terug stiet. O dagen van schande, van verkropte spijt, van bloedige tranen! De lach plooidde zich op hare lippen bij den eersten tred in de receptiezaal en verdween bij den laatsten, om dan plaats te maken voor de zenuwtrekking van het felste zielelijden; en slechts als het hoofd der arme neerlag in den schoot der zuster en deze de altijd duisterder wordende oogen op haar vestte en het hoofd over haar heen boog en met zachte ziekelijk bleeke hand langs de slapen streek en haar dan toelispelde: »Zie op de Moeder der smarte, die verhoogd is in heerlijkheid daarboven bidt voor allen die lijden als zij," dan daalde de vrede in het gewonde hart, de kracht om te lijden in de ziel neder!

Jaren waren alzo voorbij gegaan. Catharina de Braganza vroeg geene liefde meer aan haar echtgenoot, eischte niet meer gehandhaafd te worden in den rang waarop zij recht had. Zij was gewoon Lady Castlemaine te gehoorzamen en deze scheen er door verzoend, want zij vervolgde haar niet meer: zij beschouwde haar meer als een pop, waarmede zij als het noodig was konde spelen, en

liet haar daarom toe, te leven zoo als zij verkoos in de uren dat zij, Lady Castlemaine, haar niet behoefde. Maar niet lang duurde dat eentonige leven. In den zomer van het jaar zestien honderd zeventig kwam er uit Frankrijk eene vrouw, op wie niemand in den aanvang lette en die na verloop van eenige weken het gezach zelfs van Lady Castlemaine, betwistte. Het schokte Catharina op nieuw. Zij was gewoon geraakt aan de eene gebiedster, hoe zou zij zich kunnen buigen voor de tweede zonder de eerste te beleedigen? Het altijd fiere hart had altijd nog denzelfden afkeer van de zedeloze vrouw, die als Mylady Castlemaine haar ter zijde stond, maar zij moest haar ontzien, want bij het geringste blijk van zelfstandigheid door haar gegeven werd er op de verwijdering van de gravin de Penalva gedoeld. Hoe zou het haar echter nu zijn, nu de nieuwe minnaresse hare heerschappij aanving? Zij bleef zoo lang mogelijk onzijdig, maar de toestand was onhoudbaar. Mademoiselle de Quérouaille boezemde haar meer vertrouwen in dan de andere, maar zij had geleerd juist het verachtelijkste, het gemeenste het meest te moeten ontzien, omdat zij daarvan de grootste vijandschap had te vreezen. Zij bleef zich dus aan Mylady aansluiten en hoorde zelfs met geduld de uitingen aan van Myladies wrok en jaloezie. Zij mocht dus vreezen door Mademoiselle de Quérouaille als vijandin beschouwd te worden, en toen deze hare almacht bewees door den titel van Hertogin van Portsmouth te verkrijgen, had Catharina Mylady verzocht haar te komen bezoeken.

Wij weten, dat deze de boodschap ontvangen, maar het bezoek als niet dringend noodzakelijk had uitgesteld. Later was het echter gebracht en wij weten ook waarom. Hare Majesteit werd deelgenote in het komplot, door Mylady en den Hertog van Buckingham gesmeed. Of zij thands in de eenzaamheid tegenover Maria ook bewust was geworden van de laagte waartoe zij gedaald was? Droevige gedachten moeten haar brein doorkruisen, want somber staart het donker oog en een pijnlijke trek ligt er op het bleek gelaat.

Is het nu niet verklaard wat de oorzaak mag zijn van de kilheid waarop wij straks doelden?

Het stilzwijgen had voorzeker reeds enigen tijd geduurd, zoodat Maria van Penalva reden had aan Catharina's tegenwoordigheid te twijfelen. Wij zien haar dan ook het hoofd oprichten alsof zij luisterde, de eene hand in het rond om zich heen bewegen alsof zij tastte en zocht, en hooren haar eindelijk zacht maar liefelijk vragen:

»Zijt ge er nog, Catharina?"

Deze schrok uit haar gepeinzen wakker, trad naar haar toe, knielde neder, drukte haar hoofd op den schoot harer vriendin. Zij sprak niet, maar Maria voelde haar schoot trillen onder het snikken harer zuster.

»Wat is er gebeurd? Zou mijne Catharina, die zoo sterk was, weder zwak worden?" vroeg zij hoorbaar voor niemand, dan voor die Catharina over wie zij

zich heenboog. »De Castlemaine is hier geweest met nog iemand. Kan zij u nog beleedigen, mijne zuster?»

»Neen, neen, dat is het niet!» gaf de ander snikkend ten antwoord.

»Gij spraakt lang met beiden. Mag ik weten wat g3 spraakt?»

»O ware ik werkelijk koningin!» zeide Catharina het hoofd uit Mariaas schoot opheffend. De oogen vonkten, de tanden waren op elkaar geklemd.

»Gij zijt meer dan dat: gij zijt een Christin, eene, die onzen God en Zaligmaker zoekt na te volgen... Moet ik de slagen van het bonzend hart weder gaan tellen?» vroeg zij met een mat glimlachjen.

»Dat dit harte niet meer sloeg, Maria!» vervolgde zij hartstochtelijk de hand harer vriendin drukkende, »Maria! zij zijn hier gekomen om mij een dienst te vragen. Die vrouw moet ik een dienst bewijzen! Zij behoeft mijne hulp om zich te handhaven en de andere te doen vallen...»

Maria trilde; haar gelaat verried een oogenblik walging, maar weldra had het de gewone uitdrukking van blijmoedige gelatenheid.

»Dat was veel gevraagd, niet waar Catharina? Dat men u vernedert, dat is te dragen, dat men u in de vernedering beschimpt, valt evenwel moeielijk te dulden, niet waar?»

Een donkere blos dekte het gelaat van Catharina. »Ik heb toegestemd.» fluisterde zij.

»Toegestemd?» Er lag verwijt in dien toon. »Maar daarvoor zult ge goede redenen hebben gehad. Zeg mij die, Catharina, want anders...»

»Anders?..»

»Zou deze daad uwe eerste daad van schuldige zwakheid zijn.»

»Dat is zij toch, geloof ik, niet. Indien ik hier alleen moest wonen in dit kille noorden, waar elke adem koud is als de dood, dan zoude ik niet kunnen leven en misschien tot een misdaad besluiten. Een misdaad! Heb ik die niet reeds bedreven?» vroeg zij zich zelve huiverend af.

»Ge zijt overspannen. Hoe komt ge op het denkbeeld van alleen te staan? En wat doet u daaraan het plegen eener misdaad verbinden?»

»Vraagt gij het eerste nog? Indien ik haar niet te wille ben, dan zal zij u doen wegzenden, zij weet waar ik te treffen ben.»

Maria zweeg en vroeg niet meer. Zij scheen van de waarheid van Catharinaas vrees overtuigd. De bleeke magere hand streek over de ravenzwarte lokken harer vriendin met eene liefde en innigheid als slechts de moeder vermag.

»Op welke misdaad doeldet gij straks?» vroeg zij zacht.

De ander trilde, maar gaf geen antwoord; slechts bij de herhaling der vraag klonk het kort: »Vraag mij niets.»

Eenige minuten verliepen zonder dat er een woord werd gesproken. Catharina bleef voor hare vriendin geknield en rustte met haar hoofd op den schoot van deze. Eindelijk hief zij het op en, de

armen op de borst kruisende, begon zij eerst zacht, maar immer hartstochtelijker te verhalen. »Ik vrees den invloed der Fransche vrouw, die tot den hoogsten rang werd verheven. Zij is mij nog vreemder dan Mrs. Palmer. Het is waar, zij heeft mij nog nooit vernederd zoo als de andere; maar die andere is een vrouw, wier zwakheden ik ken en heb leeren verdragen, en de Fransche heeft nog geene zwakheid doen blijken. Toen de andere dus tot mij kwam en zich met mij wilde verstaan om de Fransche te doen verwijderen, toen sloeg ik het niet af: toen zij en Buckingham mij voorhielden, dat ik nimmer gevaar konde loopen en zij alle verantwoordelijkheid op zich namen, toen trad ik tot hun bondgenootschap toe. Mij werd ook niets anders gevraagd dan den Koning als gunst te verzoeken een jong edelman, Charles Digby genaamd, tot luitenant bij de *Life guards* aan te stellen, eene gunst die mij ditmaal niet zou geweigerd worden, hetgeen mijn aanzien zoude moeten doen rijzen. Ik beloofde alles. Ik vroeg het den Koning...»

»Hij weigerde. Kon dat de oorzaak nog zijn van uwe smart?»

»Neen, neen, hij stemde het zeer vriendelijk toe. Hij was zelfs genadiger dan gewoonlijk en hoorde alles aan wat ik sprak, en zeide zelfs dat het hem genoeg deed, dat ik zulk eene gunst vroeg.»

»Zonderling, zonderling!»

»En sinds een paar dagen is de jonkman naar ik hoor wat hij begeerde te zijn.»

»Wat kan het doel van Mrs. Palmer en Buckingham zijn?» vroeg zich Maria af, maar het antwoord kon zij niet geven. »Kent gij dien edelman, Catharina?» vroeg zij nadenkend.

»Ik zag hem eens,» klonk het antwoord, terwijl de oogen werden nedergeslagen.

»Is hij jong?»

»Ik geloof ja.»

»Is hij schoon?»

Catharina knikte toestemmend, maar daar haar vriendin dit gebaar niet bemerkte kon, herhaalde zij hare vraag.

»Eenige vinden hem zoo,» klonk het toen.

»Dan zal het eene intrige zijn, zoo als er hier reeds zoo vele zijn gesponnen, Catharina, zóo schandelijk en onrein dat gij die niet begrijpen kunt en moogt! Gelukkig dat gij nog niet wist wat het doel dier beide geveinsden was, toen gij hunne begeerte opvolgdet en dus zondigdet zonder het te weten... God zal het u vergeven indien gij hem vurig daarom bidt... Breng dezen avond in devotie door, zuster, en laten wij de moeder Gods aanroepen die het zuivere hart kent en proeft...»

Gedurende deze woorden hield Catharina eerst haar gelaat met de handen bedekt; later had zij ze weggetrokken en hare oogen naar boven willen slaan om God vergiffenis te vragen voor veel, waarvan hare lieve reine zuster Maria zelve nog niets vermoeden kon; maar terwijl zij hare oogen wilde opheffen viel de blik door het venster naar buiten en bleef starend gevestigd op de voorbij gaande me-

nigte. Plotseling stond zij op, naderde het venster en bleef er voor zich uitzien, het gloeiend voorhoofd tegen de kille vensterruiten geleund, met zwoegenden boezem en een zucht op de lippen!

„Catharina, Catharina, waar zijt ge?” riep Maria de Penalva, onrustig om zich heen tastend; maar zij ontving geen antwoord. Slechts ettelijke oogenblikken later bemerkte zij weder de tegenwoordigheid harer vriendin door het geluid, dat de voortgeschoven kralen van het bidsnoer maakte en het zacht fluisteren der biddende lippen.

Het vertrek is nog killer geworden; de dampkring is er beklemmend; haasten wij ons naar buiten, te midden dier vrolijke, bezige, wriemelende menigte, die de droefheid van de gekroonde, die wij verlieten, zelfs bij name niet kent.

Daar wandelden of liepen scharen van ambachtslieden, van kooplieden en edellieden door elkander. In aantal maakten de laatste verre de minderheid uit, niet alleen omdat zij dat in Londen tegenover de groote menigte burgers ook waren, maar ook omdat de meesten van den adel óf te paard óf minstens in een huurkoets zich van de eene naar de andere plaats begaven en zich onttrokken aan het onwellevend en hinderlijk gedrang van het gepeupel. Slechts zij, die met grooter titel dan gevulder beurs waren begiftigd of slechts een korten weg hadden af te leggen getroosten zich eene wandeling. Aan eene dier redenen of wel aan beide mag het worden toegeschreven, dat wij onzen jongen luitenant der *Life guards* mede onder de wandelenden aantreffen. Al had hij echter den prachtigsten karos bezeten, hij zou ditmaal den gang te voet hebben verkoren, want slechts, zooals hij daar langzaam voortstapte in zijn prachtige kleedij, kon hij den indruk genieten, dien hij op zoo menigeen der voorbijgaanden te weeg bracht.

Het was nauw een week na zijne eerste ontvangst ten hove en zijn avondbezoek bij zijne hooge beschermster, dat hij door Zijne Majesteit tot luitenant bij de *Life guards*, het prachtigste wapen der geheele monarchie en waarbij alleen edellieden van den hoogsten rang dienden, benoemd werd. Weinig had hij dien avond op Hallam-Chastle kunnen denken, toen de gast van het stalen harnas en de wit laken wapenrokken dier *guards* verhaalde, dat hij zelf zoo spoedig daarin prijken zou, dat hij, de onbekende knaap, die als kind door vader en moeder was gekastijd, weinige weken later aan het hof niet alleen toegelaten, maar er als op de handen gedragen zoude worden. Want dit werd hij; hij had er de blijken van ontvangen. Zijne Majesteit had hem zelve de benoeming tot luitenant aangekondigd, en hem daarbij zoo vriendelijk aangezien en de hand gedrukt, terwijl hij de woorden, door een Digby nimmer te vergeten, had uitgesproken: „Mr. Digby, wees overtuigd dat ik uw geslacht niet vergeet en dat ik naar de gelegenheid verlang U van dienst te zijn.”

Hij had die woorden trouw aan zijne ouders geschreven. Hij had sedert zijne komst in Londen

reeds twee brieven van Hallam-Castle ontvangen; de een hield het bericht in van het plotseling verdwijnen van Mary, de tweede een half bevel, om terug te keeren, nu het bleek dat de vreemde niemand anders was dan de grootste vileyn van heel Engeland, tenzij die vileyn zijn gedrag verbeteren en, gedachtig aan de groote weldaden op het kasteel genoten, het geslacht Digby wilde dienen en alzoo herstellen wat misdroven was.

Het antwoord van Charles op den eenen was in overspanning geschreven en handelde geheel over Mary, die misschien nog wel in Leeds zou gevonden worden en die hij in de hoede zijner ouders met warmte aanbeval. Tevens sprong hij nog in de bres voor den ouden Hollis, verzocht zijn groot aan Dirkens, vooral aan Mr. King, gedacht hij zijn hit en zijn brak, waarna hij nogmaals met Mary eindigde, die hij zoo gaarne, zoo recht gaarne, gelukkig terug zoude zien en van wier terugkeer vader of moeder hem dadelijk moesten onderrichten. Het antwoord op den tweeden verschilde veel van dat op den eersten. De toon was opgewonden vrolijk. De Hertog van Buckingham was zijn beste vriend of liever de beste vriend der Digbys. Door de bescherming van Zijne Genade stond hij reeds in de hoogste gunst bij Zijne Majesteit, die hij om zijne groote en goede hoedanigheden had leeren liefhebben en eeren, en werd hij met eerbied bejegend door allen, die hem omringden. Er kon dus geen sprake meer van terugkeeren zijn. Slechts verzocht hij vriendelijk om de toezending van twintig pond, daar de leefwijze zoo duur was en zijn wedde eerst over twee maanden werd uitbetaald. Ten slotte hoopte hij, dat vader en moeder hem eens in zijne nieuwe kleeding mochten zien en allen, ook Mary, die zeker teruggevonden was, gezond mochten zijn.

Wreef Sir Henry bij de ontvangst van dien brief zich ook in de handen, terwijl hij met een krachtigen vloek verzekerde dat de jongen het ver zou brengen als de helft maar waar was van hetgeen daar stond, hij zou gewis reeds verzekerd hebben, dat de jonge het ver had gebracht, indien Charles zich minder bescheiden geveinsd had. Hij had den Hertog van Buckingham de oorzaak genoemd van al de eer, die hem weervoer, maar had in de laatste dagen reeds meermalen een blijk ontvangen, dat, mocht de Hertog ook de aanleidende oorzaak zijn, zijn eigen persoon de werkelijke en voortdurende reden was van het geluk dat hem te beurt viel. Had niet nog den vorigen avond een dame, zeker van hoogen rang, — hij meende zelfs, dat het Lady Castlemaine was, maar zij was naar de heerschende mode gemaskerd — bij den uitgang van White-hall hem een tikken met haar vingertop op de wang gegeven en hem toegefluisterd: of hij wel wist dat hij de schoonste officier uit Londen was? Er was hem toen een licht opgegaan en de lessen en voorschriften, die de Hertog hem niet spaarde, hadden toen eerst hunne rechte beteekenis voor hem gekregen. De bedeesdheid, die hem soms nog in de kringen der edellieden aankleefde, verdween; hij gold wat hij

gold door zich zelve; hij behoefde voor niemand te wijken en zich niet te beklagen als de andere hem van hunne liefdesintriges en avonturen gewaagden; hij zou ze allen voorbij streven... Was hij alzoo niet bescheiden geweest tegen over zijne ouders? En scheen het niet, alsof de gedachte aan Hallam-Castle hem een oogenblik weder verplaatste in eene waereld, waarin hij zelf zoo klein zich had gevoeld, eene waereld die hij, en zijne goede Genius was hij er dank voor schuldig, ontvlucht was?

Wel was het hem nog vreemd te moede bij de gesprekken der jonge edellieden. Hij kon nog niet zoo los en vrij en aangenaam zijn als zij waren, welke moaite hij er ook toe deed. Het werd wellicht veroorzaakt door zijn schroom, om de vormen over te nemen, waarin zij alles hulden. In den aanvang had zijn wang gebloesd bij het doelen op omstandigheden, die hem ter nauwernood bekend waren, en had hij zelfs veel vernomen waarvan hij ten eenen male onkundig was. Zijn zedelijk gevoel was in opstand gekomen en kon dikwijls zich nog doen gelden. De spotternij echter van Buckingham, die zijn geheimste gewaarwordingen als ried, de vrees van ook door anderen bespot te worden, bewoog hem, om, uiterlijk althands, zich minder gekwest te gevoelen. Toen hij voor het eerst van zijne beschermster Lady Caslemaine en van zijne tweede door hem nog niet aanschouwde schuts-godesse met minachting hoorde spreken, werd hij toornig en had hij bijna... een kinderachtige dwaasheid begaan zoo als Buckingham hem had toegefluisterd. Hij had gezwegen en zelfs gepoogd te glimlachen.

Weinige dagen waren nog slechts verlopen sinds hij Hallam-Castle had verlaten en de verandering aan en in hem was reeds groot. Die verandering behoeven we niet alleen toe te schrijven aan den grooten invloed van Buckingham, maar ook aan zijne opvoeding bij zijne ouders.

Gewelddadig waren de kiemen in hem onderdrukt. Zoodra de omstandigheden slechts eenigzins gunstiger waren, werkte de lang bedwongen groeiacht des te sneller. Hij had naar vrijheid verlangd, terwijl zijne ouderwetsche ouders hem opvoedden zoo als zij zelve waren opgevoed: in heilzame tucht; en eensklaps was de dag der vrijheid, der algeheele vrijheid, en dat wel in eene ruimte die hem grenzeloos toescheen, aangebroken. Was het wonder dat hij zijne krachten proefde, dat hij de ruimte doorrende?

Mocht soms het beeld van Mary voor zijn geest treden dan verwijderde hij het met geweld. Was het, omdat hij zich te midden zijner nieuwe gezellen haar niet anders dan met een verwijt op de lippen konde voorstellen, en dat hij van niemand, het minst van een deerne, eigenlijk een boerendeerne, een verwijt, eene bestraffing wilde hooren? Waar is het, dat hij in geene der vrouwen die hij had leeren kennen Mary herkende, zoo dat deze hem meer en meer als de dochter van een rondkop, al-

een zedepreekster, voor oogen stond. Toch gedacht hij haar soms, vooral in de eenzaamheid: in vriendschap gedacht hij haar als zijne gezelle in de bosschen en de vlakten van Hallam... Daar was zij zijne gids geweest, hier zou zij het echter niet kunnen zijn, zoodat hij ook wat dat betrof geenerlei aanrakingspunt met het verleden meer had. Misschien zou het gister, met Mary doorleefd, reeds in een nevelig verschieft zijn weggedommeld, indien zij slechts, even als vroeger, stil met haar vader en moeder Anne hare dagen gesleten had.

Wij zijn hem straks op de straat ontmoet, in het sierlijk kleed der *Life guards* uitgedoscht, en mogen vermoeden, dat hij, gedurende onze beschouwingen, een goed eind weegs gevorderd zal zijn. Het doel zijner wandeling wordt aangeduid door het groen zijden lint, dat hij nevens den vederbos op zijn hoed droeg en hem kenmerkte als lid van *Kingheads club*, ook wel genaamd den groenen linten club, daar allen, die daartoe behoorden, als herkenningsteeken zoodanig lint droegen. Alles wat in die dagen vereeniging heette had behoefte om van het bondgenootschap ook naar buiten te doen blijken. Ieder gild had zijn merk en vaandel, ieder club zijn kleur, en dit verzekerde ieder lid de zoo noodige bescherming op de straten, waar zoo vaak werd geschimpt en uitgetart, en bijstand en vereeniging van krachten zoo dikwijls een eerst vereischte bleek. De club, waar Buckingham Charles had ingeleid, was de aanzienlijkste in den lande en gaf een tegenwicht aan de talrijke vereenigingen der Parlementsleden. Bovendien muntte die vereeniging uit in zoogenaamden Protestantischen geloofsijver, daar de Graaf van Shaftesbury, die reeds van de uitsluiting van den katholieken Hertog van York begon te mompelen, er de stichter van was.

Schoon hij meermalen den weg derwaards had afgelegd, moest hij goed om zich heen blijven zien om niet af te dwalen, hetgeen dikwerf moeilijk was bij het gedruisch en gejoel en geschreeuw om hem heen. Het meest ergerden hem de Londensche winkeliers, die onder de luifel — bij den opbouw der huizen na den grooten brand, een opbouw, die bewonderingswaardig snel plaats had, werd de bouwstijl weinig veranderd — de uitgestalde waren aanprezen en de voorbijgangers tot koopen uitnoodigden. Eindelijk was hij het doel nabij, en zag hij in de nabijheid het groote uit steen opgetrokken huis met twee balcon — eene bijzonderheid in die dagen, zoodat de kroniekschrijver van dien tijd het afzonderlijk vermeldt — waar de club zijne bijeenkomsten hield. Dat men bijeen was merkten eenigen des voorbijgangers tot hun schade; de maagdelijns gingen er met een blos voorbij, en de mannen vonden zich soms verrast door een straal water, een glasscherf of eenig ander voorwerp, dat de dartelheid der klubbisten naar buiten smeet.

Toen Charles binnen kwam kon hij niet zien en bijkans niet ademen. Het vertrek, rijk voor die dagen gestoffeerd, hoewel de grond met zand bestrooid en de tafels en de van leeren zittingen voor-

ziene stoelen van eikenhout waren, was met den damp van het voor weinige jaren slechts ontdekte kruid — tabak genoemd — gevuld. Niettegenstaande al de verbodsbepalingen der onderscheidene regeeringen had het rooken van tabak de bovenhand gekregen, en behoorde een pijp tot de genietingen van de mannen, die op beschaving en rang aanspraak wilden maken.

Toen het oog zich eindelijk aan den damp eenigermate had gewend, ontwaarde de nieuwe bezoeker een vrij talrijk gezelschap. Hij zag den Hertog van Monmouth en den Graaf van Sunderland een partij billard spelen, waarbij onze eeuw hare verbazing niet had kunnen onderdrukken, daar de bal met een korten, aan de punt breed uitlopenden, staf werd voortgeslagen als in de kolfbaan. Verder zag hij verscheidene groepen aan het werpbord, en rook hij, nader tredende, de geuren van den brandewijn, den rum en den Hollandschen jenever. De jonge Monmouth had hem het eerst in het oog en haastte zich, met zijn billardstaf in de hand hem te naderen. Charles had altijd een zekeren schroom te overwinnen, wanneer hij dien onbeschaamden jongen, die de lieveling Zijner Majesteit was, ontmoette. Hij ondervond het ook thands en kon geen antwoord vinden op de luide en wel wat spottend gedane mededeeling: »Heeren! mag ik u den nieuwen officier voorstellen! Het is een versch gebak; dat ziet men aan de korst.» De laatste woorden gingen vergezeld van gebaren, welke op de nog nieuwe kleeding doelden. Er vormde zich een groep om Charles, die niet wist hoe hij er zich door heen zoude slaan, en zijn moed, weinige oogenblikken te voren in zijne verbeelding tot vermetelheid geklommen, thands tot oodmoed dalen zag. De Sunderlands, de Sidneys, de Northumberlands omringden hem en betuigden op de meest overdreven wijze hunne bewondering, waarin wellicht eenige afgunst school.

Het hoogst toch wat die kring kende was zinnelijke schoonheid. Charles had er zijne spoedige bevordering aan te danken, Charles, »de moerasreiger,» zoo als een der Sunderlands hem tegen zijn buurman noemde. De spreker en de hoorder dier woorden waren beiden door de natuur stiefmoederlijk bedeeeld, want zij waren niet schoon van gelaat of gestalte.

»Hoe heeft Mylady Castlemaine gerust?» vroeg Monmouth.

Een algemeen gelach werd gehoord en Charles werd purperrood, misschien wel zonder te weten waarom.

»Wie heeft u toch geleerd zoo goed te kiezen, bij uwe intrede in de waereld?» vroeg Lord Sidney. »Gij hebt onder al de rozen van den hof dadelijk de grootste opgemerkt.»

»De meest ontwikkelde bloem..! Er zijn er die van rijpheid houden,» viel een ander in.

»Mijn heeren!» zeide Charles eindelijk, wien de herhaalde speldeprikken tot toorn hadden aangehitst; »ik ken Mylady Castlemaine niet genoegzaam

om al die schoone woorden te begrijpen. Zij heet zich jegens mij vriendelijk betoond en welwillend...»

»Juist, dat heeft ze, mijn jeugdige vriend!» zeide Lord Sidney pedant. »Dat heeft ze en zal ze nog meer doen. Helaas! ge zijt de eerste niet of zult de laatste niet zijn, die in hare vriendschap deelt.»

»Ik hoop die vriendschap nooit door eene grofheid te verliezen, Mylord!» hernam Charles, wiens lippen beefden.

»Wat bedoelt ge daarmede Mr.... Digby?» vroeg Sidney.

»Het meest beleedigende wat Uwe Lordschap er maar uit af kan leiden,» klonk het antwoord, terwijl de spreker de vuist balde.

Lord Sidney wilde op den vermetelen luitenant der *Life guards* afgaan, maar zijne vrienden weerhielden hem; zijne vrienden, wien de laatste woorden van den moerasreiger onverwacht, maar toch niet onbehagelijk, in de ooren klonken.

»Laat het hem afdrinken, Sidney!» riepen allen. »Nog kan hij den knepel alleen hanteeren; wacht tot hij geleerd heeft met het zwaard om te gaan...»

»Dat behoefde nog nimmer van een Digby gezegd te worden!» zeide Charles luide en met bevende stem. »En dat behoeft nóg niet gezegd te worden..! Wie van u maar durft! met zwaard of met dolkmes, met musket of met boog..! Wie maar durft! Niemand...?» Het laatste woord zeide hij in zijn toorn zoo sarrend, zoo uitdagend, zoo vernietigend, dat de meeste jongelieden, die in alles slechts een spel hadden gezien en den jongen luitenant thands met een gunstiger oordeel vereerden, bevreesd waren hem te ver te zien gaan. Ook Sidney was moeielijk te weerhouden. Monmouth trad echter tusschen beiden. »Laten we onze kracht voor beter tijd bewaren, Mylords! In den klub van den Graaf van Shaftsbury wordt ons dat telkens toegeroepen. Bij minnelijke schikking kan deze gewichtige zaak worden uitgemaakt. Geeft beiden mij uwe rechter hand, en laat de God des vredes en der liefde u beiden zegenen, zegenen tot overstelpens toe, amen!«

Monmouth had overwonnen, misschien omdat Sidney de tegenpartij wel wat klein en nietig vond.

Een oogenblik later waren allen om de groote tafel geschaard, ieder met een glas met geurigen rum voor zich. Het werd een algemeen gesprek, waarin Charles telkens geroepen werd te deelen; zooeer wilde men hem toonen dat men zijn straks gehouden gedrag op prijs stelde. Men besprak de politieke vraagstukken van den dag met al de diepte en al de kennis, een negentiende-eeuwsch koffijhuispubliek kenmerkend, en voer niet weinig over den Hertog van York en diens aanhangers, de gruwelijkste en verdoemde papisten, uit. Charles luisterde, om den draad dier redeneringen en uitboezemingen te volgen en op de hoogte te komen van zijn tijd, maar voelde zich toch niet bijzonder door de behandelde stoffe aangetrokken. Meer trok het zijne aandacht, toen hij in zijne nabijheid den naam van

zijne beschermster hoorde noemen. De edelman, die het deed, keek echter schuchter om naar Charles, hetgeen dezen, als een vernieuwd blijk dat men hem niet meer voorbij zag, een tevreden glimlach op de lippen plooid. Hij hield zich echter of hij niets had gehoord en vernam toen een gedeelte der hofpraatjens van den dag. Lady Castlemaine was in ongenade en de Hertogin van Portsmouth in blakende gunst. Lady Kensley was plotseling vertrokken naar Kent.. de monsterachtige vertugadijn kon niet meer verbergen wat zij verbergen wilde; Dryden had een nieuw vaers gemaakt, waarbij Zijne Majesteit op een gants nieuwe wijze bij Jupiter vergeleken werd; de Hertog van Buckingham was laatst gezien, een huis in St. James straat verlatende; hij scheen een nieuw stuk wild gestrikt te hebben....

De alcohol begon reeds wonderen te verrichten. Hoe matig Charles ook ware geweest, toch voelde hij ook de uitwerkselen. Het bloed gudste hem sneller door de aderen; hij voelde zich levenslustiger en opgeruimder dan ooit. Hij had zich straks zijner afkomst waardig gedragen, zoo als zijn welwillende buurman Lord Vernon hem verzekerde. Deze begon hoe langer hoe vertrouwelijker met hem te spreken, zelfs goeudelijik te worden en hem te waarschuwen voor... zijne beschermster, die op het punt stond van te vallen. Toen Charles daarop weder haar verdedigen wilde en zijne bevreemding betuigde, dat men die schoone vrouw zoo hard viel, kon de ander geen lachjen onderdrukken: »Mijn lieve vriend!" zeide hij, »zij heeft gegeven alles wat zij had, ja eigenlijk meer dan zij had: ieder weet nu dat zij arm is; de reden, die ons haar deed dulden, bestaat dus niet meer... Gij verdedigt haar omdat zij u... wèl wil... Weet gij dan waarlijk nog zoo weinig? Als ik haar niet te veel haatte zou ik haar een bezoek kunnen gaan brengen, om haar mijn hulde te betuigen! Een dorrende zonnebloem, waar de worm in huist, weet zich nog door een jongen tuinier te doen kweken!"

Het gesprek, dat Charles begon te wonden, kon niet worden voortgezet door de woorden zoo luide om hem heen gesproken.

»Er is van middag diner ten hove. Mijn neef Oranje is genoodigd," riep Monmouth. »Zijne Majesteit heeft mij beloofd hem van avond te doen dansen: het zal zijn om te barsten van lachen."

»Hij is een paar dagen ziek geweest," schreeuwde een ander. »Ik hoorde het van Arlington, die twee maal belet ontving... Toch vernam ik dat de Hollandsche Ambassadeur werd toegelaten..."

»Hij zal Mylord Arlington niet mogen ontvangen; de Hollandsche Ambassadeur zal het verboden hebben. Hij moet als een kind aan dien Burgemeester onderworpen zijn."

»Mr. Digby!" klonk het eensklaps achter hem. Het was Sidney, die hem vriendschappelijk op den schouder klopte. »Willen we vechten...? op het werpbord altijd!"

»Ik ken dat spel...!" Hij schaamde zich en verzweeg het woordtjen: niet.

»Zeker zeer goed, zoo als alles! Indien de Goden het willen zal ik de geslagene zijn... Het is eer genoeg voor een Sidney door een Digby overwonnen te worden... Het werpbord!" riep hij tot een lakei, die weldra met het verlangde voorwerp kwam aandragen.

Charles voelde zich ongerust; hij had willen weigeren, maar hij durfde niet; men zou denken dat hij bevreesd was, dat hij het spel niet kende, het spel dat ieder edelman kennen moest.

»Om hoeveel zal het zijn? De gewone prijs?" vroeg Sidney. Charles knikte toestemmend »Tien Louis d'or ¹⁾ dus de partij!"

»Dat is in Engelsche munt...?" vroeg Charles.

»Tien guinjes ongeveer."

Charles boog het hoofd als slachtoffer. Gelukkig dat er onverwacht hulp opdaagde. Buckingham, die zich schijnbaar buiten alles had gehouden en een druk gesprek met een der andere Lords over politiek gevoerd had, was evenwel niets ontgaan. Hij achte het oogenblik gekomen, om het jonksken, dat hij tot oefening zijner krachten een oogenblik alleen had laten kaatsen, te naderen en van nabij gade te slaan. Hij drong door de groep door, die zich om de spelenden gevormd had, en leunde met de armen op den rug van Charles' stoel.

»Neem maar aan," fluisterde hij, toen er van geld sprake was. »Buckingham's beurs is er goed voor."

De bekers, waarin de dobbelsteenen zich bevonden, werden ter hand genomen en de worp begon. Het werd Charles bang om het hart, daar het hier een spel gold, dat gants anders dan in Hallam-Castle gespeeld werd. De schijven vlogen door de bak. De tegenpartij won veld, en met angst zag Charles het oogenblik naderen dat zijne neerlaag zeker was en het verlies door een ander, door Buckingham betaald moest worden. Maar of de fortuin hem begon toe te lachen en de worpen voordeeliger voor hem werden of dat hij zich tot kalmte dwingende ook kalmer werd en daardoor beter partij begon te trekken van zijne worpen, hij begon niet alleen het verloren terrein te herwinnen, maar zelfs zijne tegenpartij voorbij te streven.

»Vindt gij 't goed, dat wij den prijs verdubbelen?" vroeg Sidney hem glimlachend aanziende.

Charles voelde zich verbleeken. De stem zijns beschermers klonk weder achter hem en fluisterde, half bevelend: »Aannemen."

Charles gehoorzaamde en knikte toestemmend.

De kansen keerden zich hoe langer hoe meer tegen den vermetelen Lord, die, even tevreden als altoos, tot dezen en genen het woord voerde en daarbij zonder bevende hand zijn glas met dampenden rum aanvatte... Charles volgde dat voorbeeld, ofschoon met minder vaste hand. De tegenpartij

¹⁾ Onder den adel waren de Fransche munten in zwang even als de Fransche taal en zeden.

deed een heerlijke worp, getuige de uitroep der omstanders! Charles heette weder in het nauw gebracht. Thands was het echter zijne beurt, en zelden geëvenaard geluk! in twee worpen was het spel ten voordeele van den luitenant beslist. Twintig guinjes werden hem onder de gelukwenschingen der aanwezigen ter hand gesteld, twintig wichtige guinjes! Het was of Peru hare mijnen voor Charles had geopend.

»Gij hebt uw spel goed weten te maskeeren en daardoor uw tegenpartij heel lijn in verwarring gebracht,» merkte er een uit den kring aan.

»Gij speelt uitmuntend,» zeide een ander.

»Gaarne zal ook ik een partij met u maken,» voegde een derde er bij.

Sidney glimlachte eenigzins schamper bij die woorden.

»Mr. Digby heeft zeker vele qualiteiten die hij maskeert. Het is heden een gelukkige dag. Profiteer er van. Zullen we ook een kaart keeren?»

»Daar het mijn gelukkige dag is, Mylord! zou het beter zijn dat uit te stellen tot het de uwe wordt,» hernam Charles.

Sidney werd rood. »Denkt Mr. Digby ook, dat mijn beurs daarnaar wacht? Om u toonen dat ge te medelijidend zijt vorder ik thands *revanche*. Geef een spel kaarten!» riep hij een der lakeien toe.

»Mylord! ik speel...»

»Aannemen!» fluisterde Buckingham.

De aangevangen zinsnede werd door Charles niet geëindigd: hij boog alleen ten teeken van toestemming, maar werkelijk was de gedachte aan het mogelijk verlies der verworven schatten hem pijnlijk.

Sidney nam de kaarten en lei ze omgekeerd voor zich neer. »Om den prijs van straks!» zeide hij. »Schikt u dat?»

»Ja,» hernam Charles wien de vraag beleedigend voorkwam.

»Wat zal het zijn? onder of boven de acht?»

»Boven!»

Twintig guinjes had hij gewonnen. Het domme spel werd ettelijke reizen herhaald en wel met afwisselend geluk, hoewel Charles een winst van zeventig guinjes verbleef.

Sidney vermocht zijn verdriet bijkans niet meer te verkroppen. Hij beet zich op de lippen en werd immer scherper in zijne aanmerkingen. Nog gaf hij de wersteling niet op. Hij wilde een uiterste poging wagen en zeide daarom: »*Quitte ou double?*» Charles verstond daar niets van, maar volgde het bevel dat hij weder van Buckingham ontving. Het kostte hem minder moeite dan straks om te gehoorzamen, daar hij er zich tot dus verre zoo wel bij bevonden had. Hij had met tegenzin plaats genomen, maar hij begon thands al de wellusten van den winnenden speler te genieten, en zijn oog vonkelde, toen hij in de laatste worsteling weder overwinnaar bleek en zijn schat tot honderd veertig guinjes zag aangegroeid.

»Waart ge niet zulk een goedig jonkman, ik zou haast gelooven aan een verbond tussehen u en de

zwarte kunst. Voor alsnog geloof ik dan ook nog alleen, dat gij wordt geprotegeerd door *les femmes perdues*,» zeide Sidney, terwijl hij Charles een schulderkenenis van zeventig guinjes toewierp.

Een dof gemompel werd in het vertrek gehoord. Allen drongen naar de beide kampioenen en zagen vol verwachting Charles aan, wiens gelaat purper werd. De laatste aanmerking had hij niet begrepen, de eerste echter zoo veel te beter.

»Liever een goedige dan een laffe knaap!» riep hij uit, Mylord Sidney met flinkerend oog aanstarend.

»Voortreffelijk!» fluisterde Buckingham.

In plaats van bij dat woord, dat nog beleediger was dan het zijne, in drift uit te barsten, boog Sidney zich koud beloofd en zeide: »In St. James Park morgen ochtend ten negen ure wensch Lord Sidney te bewijzen dat hij geene laffe knaap is.»

»Ik zal er zijn, Mylord!» hernam de andere, wiens drift reeds bekoeld was en die reeds spijt gevoelde in een twist te zijn gewikkeld. De toejuiching echter, die hem van allen ten deel viel, de verzekering van aller achting — zelfs de ondeugende Monmouth kwam ernstig op hem toe en drukte hem de hand — deden hem zich zelven toejuichen. Hij werd tevreden over zich zelven zoo als de anderen het over hem waren. Weder sloeg hij den inhoud van zijn glas met geestrijk vocht naar binnen. Buckingham scheen met welgevallen de vorderingen van zijn beschermeling in alles wat van een goeden klubbist gevorderd werd — voornamelijk het drinken — op te merken. Hij klopte hem op den schouder en zeide: »Mylord Sidney had wel gelijk gehad dezen dag een gelukkige dag voor onzen vriend te heeten. Mr. Digby zal niets liever wenschen dan zich een waardig lid van onzen klub te betoonen, en alzoo ons, en zijn edelen vijand voorzeker het eerst, nog eenige aangename oogenblikken te doen doorbrngen. — Fluisterend vervolgde hij: »Onthaal allen op het eelste dat er te krijgen is. De gouden poppen moeten even gauw uit de beurs dansen als er in.»

Charles liet vragen wat het beste was en deed daarop geurigen portugeschen wijn schenken. Hij klonk en dronk met iedereen, oogste den bijval van allen en niet het minst van Lord Sidney in, die hem thands eerst als edelman scheen te erkennen. Het was laat op den middag, toen men scheidde onder wederzijdsche beloften van elkaar spoedig terug te zien, zoo het duel van den volgenden morgen geene wettige en afdoende verhindering te weeg bracht.

Toen Charles met Buckingham in de lucht kwam was het of gantsch Londen met huizen en kerken met hem draaide. Men sprak er van een huurkoets te bestellen, maar Zijne Genade verbood dat, daar de buitenlucht voor den kandidaat-priester van Bacchus een heilzaam geneesmiddel zoude zijn. Het beweren bleek waar te zijn. De gang van den kandidaat-priester werd vaster, en toen hij den arm van zijn beschermer had gegrepen, die dit in deze oogenblikken toeliet, was er aan Mr. Digby niets meer te bespeuren. Slechts toonden de woor-

den die hij sprak, dat al de zenuwen gespannen waren en het bloed hem nog verhit was. Hij sprak veel en luid; hij schertste en dartelde en wierp soms een voorbijgaande deerne een kushand toe.

»Dat is anders dan knollen zaaien met Dirkens en hengelen met den heiligen kapellaan, of schaapjens wijden met de boerendeerne uit die hut... hoe heet zij ook?»

»Dat ik dat ooit heb kunnen doen!» riep Charles uit. »Morgen heb ik een ander werk.»

»Het is uw doop in de heilige Gemeente der Engelsche edellieden. — Zorg dat je hand vast is, want Mylord Sidney haanteert het zwaard uitmuntend. Als ge er goed afkomt, dat wil zeggen: als ge Sidney voor drie maanden op het bed gooit, dan maakt ge opgang onder de Lords, en als ge bovendien u zelve nog een duchtigen stoot kunt bezorgen, dan maakt ge *furor* onder de Ladies er bij. Ik heb mijn honderdste duel gestreden, kameraad! Mijn eerste vergeet ik nooit. Ik had genade gevonden in de oogen van een Lady, en haar gemaal was dwaas genoeg om het mij euvel te duiden¹⁾. Wij moesten vechten op leven en dood. De Lady wilde er bij zijn en stak zich in het kleed van een paadje, volgde mij naar de uitgekozen plaats en hield daar bij mijn paard de wacht. Toen de zaak was afgedaan, voerde ik mijn paadje in triomf weder mede. Zie mij niet zoo verbijsterd aan. Ik had toen volle recht om haar mede te nemen; zij was weduwe.»

»Dus hadt gij hem vermoord?» vroeg Charles met huivering.

»Beminnelijke huichelaar! gij zoudt zeker gaarne in mijne plaats zijn geweest...! Begrijp eens wat mijne belooning was...»

Daar werd boven hunne hoofden een zonderling gedruisch vernomen. Het werd luider en bestender en scheen een zwakke menschenstem te zijn. Het kwam van de niet zeer hooge verdieping van een onaanzienlijk huis in de onaanzienlijke straat, die Buckingham als den kortsten weg naar zijn paleis had ingeslagen. Toen Charles naar boven zag, ontwaarde hij geen aangezicht, maar slechts een kleine hand, die een witten doek bewoog, en hoorde hij een kreet, die »Charles, Charles!» beduiden kon, maar niet duidelijk was, daar te gelijker tijd het venster werd dichtgeslagen. Buckingham spotte met de onderstelling, door zijn kameraad uitgesproken, alsof hij zijn naam had gehoord. Hij lachte en spotte te meer, toen hij de doodelijke bleekheid op Charles' wang opmerkte en het ontzetten, dat diens kniën knikken deed.

Het was een stem uit zijne kindsheid, die hij had meenen te hooren, uit zijne kindsheid, die hem heden reeds zoo verre verwijderd voorkwam... Het was Mary's stem, die hem als uit den hemel toeklonk; Mary, die altijd zijn gelei-engel geweest was!

»Mary Hollis bedoelt ge? vroeg Buckingham,

waarna hij het uitschaterde. »Ja die verdient in den hemel te wonen of... bij den mesthoop haars vaders...! Arm kind, zijt ge nog niet wijzer?»

In Buckingham-paleis gekomen liet hij Charles naar zijn kamer brengen. 's Hertogs vrolijkheid was verdwenen toen hij zich alleen bevond. »De gans wordt mij tot last!» mompelde hij, na eenige oogeblikken te hebben nagedacht.

Weldra echter was hij in zijn *boudoir*, waar hij gekleurd en geparfumeerd werd, waar het rozen- en amandelwater hem besproeide, het *boudoir*, dat hij verliet als de volmaakste fat van zijn tijd. De karos met vier barbarische rossen stond voor en bracht hem naar White-hall, waar Zijne Majesteit een diner gaf aan »den Hollandschen boer.»

DERDE BOEK.

I.

Mary gevoelde zich krachtig toen zij de gevangenis te Leeds verliet. Het offer, dat zij gereed was te brengen, verhief haar in eigen oog, verhoogde haar zedelijke moed, terwijl het van dezen tevens zulk eene inspanning verorde. Zij zou maag en vriend, zij zou het vaderland verlaten, en aangene zijde van den oceaan een nieuw leven aanvangen. Een nieuw leven? Alsof het oude met zijne herinneringen ooit versterven kon!

Weldadig werkte de frissche buitenlucht op hare kracht. Het verblijf der verschrikking, waar haar vader nog ettelijke weken zoude moeten vertoeven, zou zij spoedig weder bezoeken, en alsdan zou bij het opengaan dier poort en het doorgaan der kille gangen de vrees haar niet weder doen trillen en huiveren zoo als bij haar eerste bezoek. 's Vaders verblijf in die gevangenis zou slechts voor korten tijd zijn, en dan zou zij den dierbare in zorg vergoeden, wat hij om des Geloofs wille geleden had.

De hoofdstraat van Leeds werd leéger en leéger, en de schemering van den avond viel reeds, toen het nog namiddag mocht heten. Een dikke mist steeg plotseling als uit den grond open omwalmd de kloeke wandelaresse, die, zeker om het doel dat zij voor oogen had, haar stap nog verhaaste en er niet bij dacht hoe eenzaam het haar straks op de onbewoonde heide zoude zijn.

De woningen werden zeldzamer en slechts hier en daar lag nog een huis. Zij had Leeds reeds achter zich. Vreemd was het, dat er meer gestalten om haar henen dwarrelden of haar voorbijgledden dan een kwartier geleden, toen ze nog binnen Leeds was. Een dier gedaanten was zoo gemeenzaam, dat het hoofd bijkans het hare aanraakte, waarna het haar toescheen eenig gemompel te vernemen.

Het begon haar eenige onrust te baren zoodat zij een oogeblik aan terug keeren dacht. Voor haar uit echter zag zij een lichtjen, wat haar een nabijzijnde woning voorspelde. Daar zou zij aan-

¹⁾ Wat Buckingham verhaalt had plaats met Lord en Lady Shrewsbury.

kloppen en rusten en wellicht eenig geleide verzoeken, want zij kon de waarschuwing, dien morgen van Willie ontvangen, niet meer uit hare gedachten verbannen. Maar het kon geene woning zijn, waar dat lichtjen, zoo rood door den mist getint, flikkerde. Het scheen midden op den weg te staan. Het kon geen lantaren zijn van dezen of genen voetganger, want het licht bevond zich daarvoor te hoog en bewoog zich ook niet voort. Te spoedig zou het haar duidelijk worden wat dat alles beteekende. Uit dien grijzen mist kwam een hand te voorschijn, die zeer voorzichtig en zacht een der haren zocht, terwijl eene stem haar toefluisterde: »Kom met mij!»

»Ik dank u, Sir!» zeide zij met moeite, want de schrik deed haar de woorden stikken in de keel.

»Gij zult verdwalen! Volg mij, ik breng u op den rechten weg.»

»Ik weet den weg,» stamerte zij, terwijl zij om wilde keeren, maar de arm des onbekenden omvatte haar en dwong haar bijna voort te gaan.

Zij bood wederstand, maar de kracht, die haar voortvoerde, was grooter dan de hare. Zij begon luidkeels om hulp te roepen, maar even zacht als straks fluisterde haar dezelfde stem toe: »De beste hulp staat u reeds ter dienste.»

Die voorkomenheid en beleefdheid verontrustten haar het meest. Men had geen eenvoudigen diefstal voor, want alsdan zou de bejegening ruwer en de aanhouding korter zijn geweest. Zoo zij nog een oogenblik aan een opzet tot diefstal denken kon, dan werd die waan weldra verstoord, want nabij het lichtjen gekomen zag zij verschillende gedaanten zich her- en derwaards bewegen, zag zij dat het licht bevestigd was aan een rijtuig, waarvan het portier open stond. Waarom het open stond zou haar weldra blijken.

»Wij hebben voor uw gemak gezorgd,» fluisterde dezelfde stem, die haar thans eenigermate bekend voorkwam. »We zullen u in een karos naar huis brengen. Het is gevaarlijk alleen de heide over te steken!»

Zou er misschien een vriend kunnen zijn, die haar wilde beveiligen, en, wellicht bekend met het haar dreigend gevaar waar Willie op doelde, haar naar huis wilde doen geleiden? Maar waarom dan die geheimzinnigheid? waarom dan die maskers voor het gelaat? waarom namen dan twee der mannen, in hun mantels gedoken, tegenover haar plaats? Zij begon weder het ergste te vreezen en sloeg de hand aan het dichtgeslagen portier en poogde de gordijnen weg te schuiven, die voor het glas hingen en alle uitzicht onmogelijk maakten.

Een der geleiders boog zich tot haar voorover, nam hare hand in de zijne, welke in een zacht-lederen handschoen was gehuld — een handschoen, zoo als in Hallam zelfs niet door Sir Henry werd gedragen — en zeide fluisterend: »Het is voor uwe veiligheid beter dat niemand u ziet... Een groot gevaar dreigt u! Wij zullen u redden...»

Dat was niet de stem van den onbekende, die

haar het eerst ter zijde was gekomen: dat was de stem van... Zij kon het zich nog niet herinneren; zij wist echter zeker dat geluid meermaals te hebben gehoord, en daaraan paarde zich een donker bewustzijn van iets onaangenaams, dat daarmee verbonden was.

Haar angst vermeerdeerde en in plaats van zich aan de ontvangen waarschuwing te storen, herhaalde zij de poging om het portier te openen, terwijl zij, met al den moed en de kracht die zij nog bezat, de beide gemaskerden tegenover zich vroeg: »Waar voert ge mij heen?»

»Naar eene plaats waar ge veilig zult zijn,» zeide dezelfde stem, die zij in den aanvang gehoord had, en die veel minder barsch dan de andere klonk.

»Maar wat en wie bedreigt mij?»

»Wij mogen het u niet zeggen.»

»Wie heeft u dit verboden?»

»Uw vriend.»

»Wie is dat?»

»Wij mogen den naam niet noemen.»

Zij gaven voor op last van een onbekenden vriend te handelen. Wie kon die vriend zijn, ondersteld dat al het gesprokene geen logen en bedrog ware? Sir Henry? Hij was de man niet, om zoo geheimzinnig te handelen. En al ware hij het ook, wat zou dan de aanleiding zijn? De vreemde waaraan zich zoo veel geheimzinnigs verbond? Maar hij was met Charles vertrokken. Het duizelde haar en minder dan ooit kon zij zich onderwerpen.

»Ik verlang geene redding van onbekenden!» zeide zij vast. »Ik behoef geene andere redding dan uit uwe handen... Ik wil dat gij den karos doet stilhouden of ik roep luide om hulp...»

»Noch het een, noch het ander...» klonk het, en het scheen Mary of er achter het masker gelachen werd. Het was weder die barsche stem, welke zij nog maar niet herkennen kon.

De daad werd bij het woord gevoegd; een krachtige hand stiet haar achter in den karos. Er was geen twijfel meer aan, dat het haar dreigend gevaar werkelijk over haar was gekomen en dat de zoogenaamde redders juist de bedreigers waren. De laatste daad van geweld bracht haar in opstand en verdubbelde de kracht van haar verzet. Het duister om haar heen duidde aan dat het nacht was, maar de weg, die in snelle vaart — het hotsen en botsen van het voertuig getuigde van die snelheid — langs werd gerend, kon wel door een stad of een dorp gaan, of door een enkelen voetganger bewandeld worden, die haar geroep zoude kunnen hooren en haar bijstaan. Maar toen zij haar voornemen ten uitvoer zoude leggen, werd het onmogelijk of overbodig, want de karos stond stil.

»Sta mij toe,» klonk het weder zeer beleefd, »u uit den karos te doen stappen. Vooraf moet ge u onkenbaar maken voor uwe vervolgers. Hier is een masker, bind dat voor!»

Hij — het was degeen die begonnen was geweld te plegen — sprak weder van vervolgers. »Zou er

dan toch eenige grond voor zijn? Haar wantrouwen week een wjl, en zelfs vertrouweljk lei zij den vreemde de hand op den arm, en vroeg zij met innigheid: »Zijt gij waarlijk niet mijn vijand? Zoo gij het niet zijt, waarom mij dan verwijderd, van hem, dien ik liefheb, van mijn vader...?»

»Wat wij doen is tot zijn heil. Doe wat ik u zeg; wij hebben geen tijd te verliezen.»

Zij was overwonnen en gehoorzaamde. Zij bond zich een masker voor, dat zelfs de oogen bedekte, waardoor het geleide, dat men haar bood, zeer noodig werd. Zij voelde eenige schreden over het zand te doen, toen op een steenen vloer te staan, en, aan de warmte om haar heen, zich in een huis en een verwarmd vertrek te bevinden. Het masker viel af, en hoewel het niet meer dan schemerdonker was, kon zij zich van de waarheid harer onderstelling overtuigen. Het vuur in de open haard verlichtte het haar omringende slechts in die mate, dat zij ter nauwernood de gedaante kon bespeuren, die bij de deur stond en haar weder met gedempte stem toesprak: »Op gindschen stoel liggen manskleëren. Trek die aan. Hier staat brood en vleesch en wijn; gebruik daarvan.»

»Manskleëren? Wat wilt ge dan toch?» vroeg Mary in tranen uitbarstend. De behandeling, die zij ondervond, was wel berekend om haar af te matten en haar neder te drukken. De zachtheid der woorden, de stoutheid der daad, wekten tegenstrijdige aandoeningen op, deden twijfel bij haar ontstaan, belemmerden haar in het vormen en uitvoeren van een kloek besluit.

»Wat wilt ge toch van mij?» riep ze nogmaals.

»Gehoorzaamheid.»

»Ik kan die niet geven, daar ik hém, die haar voordert, niet ken.»

»Wat hij verricht doet hem als een vriend kennen, en een vriend gehoorzaamt men gaarne.»

»Een vriend? Is hij dat, die mij gewelddadig wegvoert, die mij scheidt van mijn armen ongelukkigigen vader, die nu alleen is, alleen in zijn kerker? Indien niet alle gevoel bij u is uitgedoofd, heb dan medelijden met mij en voer mij terug naar Hallam... Ik moet bij mijn vader zijn, mijn armen vader!»

Het snikken belette haar voort te gaan. Zij had hare handen gevouwen als ten gebede. Nimmer had zij nog dus voor een mensch van gelijke beweging als zij gestaan; wol mocht het een blijk zijn, dat zij zich harer zwakheid bewust was. De vreemde zweeg, maar hij ging niet heen; het was of hij weifelde. Zij meende dit te bespeuren en herhaalde hare bede nog oodmoediger en tevens dringender; maar het antwoord klonk vaster dan zij gemeend had het te zullen hooren: »Het is onmogelijk.» Na eenige oogenblikken zwijgens vervolgde hij: »Wees bedaard! Uit het kwade kan het goede voortkomen. Gij gaat uw vader redden!»

»Op welke wijze? Spreek nog een enkel woord en ontdek uw gelaat, indien gij een eerlijke daad verricht, indien gij waarheid spreekt!» riep Mary,

naar hem toetredend. De deur werd geopend en de tweede gemaskerde stak het hoofd naar binnen en vroeg op barschen toon of alles klaar was. De ander knikte toestemmend en wees Mary op de gereed liggende kleederen en de gereed staande spijs en drank, waarna beiden het vertrek verlieten.

Het was Mary duideljk, dat een harer schakers menscheljkker was dan de andere, en op dit verschil bouwde zij hare hoop van ontvluchting. Deze toch wenschte zij niettegenstaande de herhaalde verzekering, dat alles tot haar best en tot voordeel haars vaders geschiedde; voor het oogebilk echter bleef haar niets over dan te gehoorzamen, zoodat zij van kleederen wisselde, hetgeen onder de bestaande omstandigheden haar zelfs niet onwelkom kon zijn. Zij begreep zeer goed, dat men daardoor de vervolging of de herkenning bemoeieljken wilde, maar nu zij eenmaal in de macht der vreemden was, zou zij als vrouw in het kleed eens mans veiliger zijn. Hoe het zij, zij gehoorzaamde. Wellicht dat zij zelve niet in een toestand was, om kalm te kunnen overleggen. Ware zij dat geweest, ze zou zich misschien weerhouden hebben, iets van die spijs en dien drank te nuttigen. Thands gaf zij der behoefte gehoor, die zich zoo dringend bij haar openbaarde. Zij voelde zich zoo afgemat en uitgeput, dat zij reikhalsde naar eenige versterking. Het brood en vleesch was haar eene versnapering en verlangend greep zij de schenkan, die zeker water bevatte. Welk eene teleurstelling! het was wijn, wijn, dien zij nooit proefde. Zij zocht om zich heen, maar nergens vond zij wat zij begeerde, zoodat zij de lippen aan de kroes zette en dien gretig leeg dronk. Toen vleide zij zich naast het vuur op den stoel neder. Hare geprikkelde zenuwen kwamen tot rust en zij begon te overdenken wat haar te doen stond. Zij trad naar het gesloten venster. Indien het haar gelukte dit te openen, dan zou zij daaruit kunnen ontkomen. Zij duwde voorzichtig de wervels van het raampjen los, maar, vreemd! het scheen als begon het gantsche vertrek zich te bewegen, te dansen en te zwaaien, als begon het in haar brein te spoken, als werden hare oogleden, als door een centaarslast, dichtgedrukt. Zij had nog besef om de grendels van de luikjens te schuiven en deze open te stooten. Zij voelde de koude lucht haar tegenstroomen, zag nog even dat de dag aanlichtte over het bosch, in welks midden de hut zich bevond, en dat een der vreemden, die zijn masker had afgelegd en in wien zij Dick Wharton herkende, op haar afschoot en de luikjens weder dichtwierp; daarna zeeg zij neder met de woorden op de lippen: »Mijn God! mijn God!»

Het was de werking van den wijn, die een slaapdrank bevatte.

Zelve kon zij niet weten, hoeveel tijd er in hare bezwijming of in haren slaap was voorbijgegaan; welke wegen zij langs, welke streken zij door waren gehold. Toen zij tot bewustzijn terugkeerde, zat zij in datzelfde rijtuig, met slechts één persoon

tegenover zich, en was het nóg of misschien wéder duister. Zij voer met de hand over het voorhoofd, om hare verwarde gedachten te zamelen. Het hoofd bonsde, de leden waren als verdoofd. Eindelijk stond de werkelijkheid haar voor den geest, keerde de herinnering van het gebeurde weer; de loomheid van haar lichaam scheen terug te werken op de gesteldheid harer ziel. Zij betastte zich, zij beschouwde zich zoo goed zij dat kon; zij voelde zich zoo vreemd in dat vreemde gewaad; zij hief ter sluiks hare oogen op naar hem, die zwiingend tegenover haar zat, bedekte toen het schaamrood gelaat met beide handen en borst in tranen uit. Maar het waren niet alleen tranen van droefheid, maar ook van toorn. Zij sloeg de hand aan het gordijn, dat het portierglas verborg, maar kon slechts ontwaren dat het dag was en de duisternis in den karos slechts kunstmatig door het sluiten der gordijnen was verkregen; want eer zij het landschap dat zij doorreed konde opnuemen, had de bewaker, tegenover haar, hare hand terug geduwd, en klonk het ruw, al werd ook de toon na de eerste woorden reeds verzacht: »Het is verboden uit te zien. Gehoorzaam: het is u meer gezegd.»

Thands herkende zij de stem; zij had Dick Wharton gezien en hij was het die thands sprak.

»Thands begrijp ik alles!» zeide zij de tranen droogend en haar snikken met geweld bedwingend. »Het is uw meester, die mijn vader in den kerker bracht; het is uw meester, die mij met geweld ontvoerde... Maar er is nog recht in het land! Gij denkt misschien, nu mijn vader machteloos is, dat niemant zich om mij bekreunen zal. Maar gij denkt verkeerd. Zoolang gij mij het leven laat, zal ik het gepleegde geweld u verwijten, zal ik het luidkeels klagen en niet altijd zal ik ongehoord blijven. Ge zijt een booswicht...»

Dick nam zijn masker van het gelaat. »Nu ge mij toch kent, is verder veinzen overbodig... We kunnen nu veel vertrouwelijker spreken, lief kind! Waarom zucht ge er zoo over? Het benadeelt uwe gezondheid en baat u toch niets. Ik handel volgens ontvangen bevel, en, zoet kind! ge zult nog eindigen met mij dankbaar te zijn!»

»U?» De verontwaardiging kon haar geene woorden doen vinden sterk genoeg om uit te drukken wat zij meende. Tegen eene dergelijke torgende onbeschaamdheid vermocht zij niets. Zij begreep het en gedurende uren bewaarde zij een halstarrig stilzwingen. Zij viel in een soort van verdooving of dommeling, waaruit zij gewekt werd door een gedruisch van voetstappen en een gejoel van stemmen. Zij leidde daaruit af, dat de karos een dorp of stad doorreed, en dat, zoo zij beproeven wilde zich te redden, de kans nu gunstig was. Eer Dick het verhinderen kon had zij het gordijn weggeschoven en poogde zij het glas van het portier te doen vallen. Dit voorkwam hij echter, en haar bleef niets anders over dan door een luid hulpgeroep de aandacht der voorbijgangers tot zich te trekken. Dick dreef haar van het portier en hield haar achter in den

karos terwijl hij haar de hand op den mond lei. Zijn herhaald bevel aan den koetsier om door te jagen, verried zijn angst, en de onrustige blik, dien hij naar buiten wierp, bevestigde dat die angst niet geheel ongegrond was. Er was dan ook een woordenwisseling ontstaan tusschen den koetsier en verschillende personen daar buiten, een woordenwisseling, die hoe langer hoe heviger werd. Werd Mary het roepen ook belet, toch bemerkte zij, dat hare kreten van straks evenwel gehoord waren, zoodat zij, toen Dick, bemerkend dat de karos langzamer en langzamer voortrolde, het portier liet vallen en naar de reden daarvan vroeg, zich uit de greep zijner hand losmaakte en hare stem weder verhoef. De samscholing om den karos, die nu geheel stil stond, vermeerderde, en een grove stem riep den koetsier toe, dat hij af moest klimmen, daar men kennis wilde maken met degenen die er in zaten. Dick was met één sprong den wagen uit en terwijl hij den koetsier beval aan het eene portier wacht te houden, bleef hij op de trede van het andere staan.

»Wien hebt gij daar?» vroegen er velen, en sommigen drongen in dreigende houding op hem in.

»Stil, goede vrienden!» hernam Dick, den wijsvinger geheimzinnig op den mond leggend, »stil! Het is een krankzinnige... mijn eenig kind, dat mijn huis heeft verlaten en dat ik, na twee dagen zoekens, op den oever van de Theems terug vond. Maak het mij niet nog zwaarder wat ik als vader moet doen. De eene aanval van razernij volgt op den anderen. De ongelukkige meent een vrouw te zijn en weggevoerd te worden... hoor maar.» Hij opende het portier om de stem van Mary duidelijk te doen klinken en men hoorde toen werkelijk onder wanhopig handenwringen de klacht over een gewelddadige ontvoering en dat zij een vrouw was, die hulp afmeekte.

»Hooft gij nu wel?» vroeg Dick zegevierend.

»Tom, klim weder op den bok!»

»Met je verlof, vriend-lief!» riep dezelfde grove stem van zoo even, »we zijn nog niet overtuigd.»

»Wat denkt gij dan? Zoudt ge gelooven, dat ik de wet...?»

»De wet, de wet! Die is een doode letter als ieder vrij man er niet voor zorgt. Ik wil gelooven, dat ge waarheid spreekt, maar in geen geval schaaft een onderzoek. Heb de goedheid af te klimmen...»

»Zoo aanstonds, maar ik stel u aansprakelijk voor de gevolgen.» Hij wisselde eenige woorden met den koetsier, dook toen snel in den wagen, en toen hij, op de trede staande zich omkeerde, had hij in iedere hand een pistool. »De Hertog van Buckingham beveelt u te wijken, vuil gespuis, of ik schiet!»

Instinktmatig deinsde de menigte een oogenblik, en daarvan maakte Tom gebruik, om de zweep over de paarden te leggen en in vollen ren weg te jlen. Een vervaarlijk gejoel en geschreeuw volgde hen; men poogde de paarden tot staan te brengen of ze te doen schrikken, maar het baatte niet, en het geroepl en geschreeuw werd flauwer en flauwer

en stierf eindelijk geheel weg. Mary was verslagen en zonk uitgeput in een; de wanhoop had hare trekken verwrongen en haar werkelijk den schijn gegeven van een krankzinnige te zijn.

Dick veegde zich het zweet van het voorhoofd en vloekte krachtig op zijn meester, die hem al die moeiten en die angsten betalen zou. Hij herinnerde zich, dat hij weinig aanspraak op belooning zou kunnen maken, indien hij den schoonen buit in zieken staat medebracht, en daarom boog hij zich over de bezwijmende heen en goot hij haar eenige druppels brandewijn in den mond.

»Had Jack den slaapdrank nog maar wat sterker gemaakt, dan hadden we al dat gekank gemist,» mompelde hij, waarna hij zelf een hartige teug nam en uitzag naar buiten, waar hij in de verte de torens van Londen zag oprijzen.

II.

Dick Wharton was een type, zoo als er slechts in de maatschappij van het Engeland der Stuarts en slechts in een land, waar de burgeroorlog gewoed heeft, gevonden kon worden. Hij was een dapper soldaat geweest in het leger van den eersten Karel, maar zoo als ieder, van den bevelhebber tot den minsten knecht, een soldaat zonder orde of tucht. Plunderen en rooven was een middel om zich te voeden en tevens om zich te verrijken; spel en zwieren het middel om te verliezen wat zij hadden buit gemaakt. Toen de strijd beslist was ten voordeele van de orde en de tucht, was er in de geordende maatschappij van Cromwell geene plaats voor dergelijke soldaten, die alzoo ledigloopers werden. Dick Wharton en zijns gelijken begonnen toen een oorlog voor eigene rekening, een ware guerilla-oorlog in de bosschen en de half woeste streken van Engeland. De ijzeren hand van den Protector liet zich echter ook in de verste verte gevoelen, en het werd gevaarlijk de reizigers uit te schudden of een gehucht op brandschatting te stellen. Dick zag, dat hij van zijne veelvuldige gaven veel beter en veel minder gevaarlijk partij konde trekken, als hij zich in Whitefriars — het toevluchtsoord van bankroetiers en ander gespuis — vestigde en het edele ambt van vervalscher der munt bekleedde. Toen ook dit door te groote mededinging minder voordeel afwierp, nam hij proeven met nog andere ondernemingen, dreef hij als overman van het zakkenrollersgild binnen Londen groote zaken, en verbond hij zich met een broeder van den gilde, avanturier als hij, een zoogenaamden Kolonel Blood, die het voorrecht had met eenige edellieden in verstandhouding te staan en tegen ruime betaling gebruikt werd voor alle diensten, welke de edellieden dier dagen geraden vonden zelve niet te verrichten. Toen Cromwell gestorven was en Karel II ten troon steeg, begon de gouden eeuw voor Whitefriars. Het Parlement, hoe loyaal en koningsgezind ook in den aanvang, werd stouter en stouter, verhief hoe langer zoo meer zijn stem tegen de bandeloosheid van het

hof, en eenige edellieden werden zelfs bij name aangeduid. Het teekent den tijd, als wij van den kroniekschrijver vernemen, dat een der Parlementsleden, die tot de oppositie behoorde, door Blood en Wharton, op last van een beleedigd edelman, van zijn paard gesleurd, gekastijd en voor dood werd achtergelaten. De daad niet alleen, maar ook de daders werden spoedig bekend. Het Parlement eischte de vervolging, maar het Hof haastte zich niet daaraan gevolg te geven. Blood en Wharton werden er trotscher door en begrepen, dat hun niets meer onmogelijk was, zoodat zij het plan beraamden, de Kroonjuweelen, in den Tower bewaard en bewaakt, buit te maken. De poging mislukte en bij die poging werden beiden gegrepen. Eene veroordeeling volgde; maar toen zij dachten, dat de laatste ure gekomen was, werden zij door Zijne Genade den Hertog van Buckingham bij Zijne Majesteit ingeleid, die »de moedige kaerels» wilde zien, en hun niet alleen genade schonk, maar hen tusschen zich en zijne gunsteling verdeelde, Blood in zijn eigen dienst en Wharton in die van »dollen Will» deed overgaan. Zijne Majesteit hield den eerbiedwaarden dienaar niet lang, want in een der volksoproeren bokste hij zich dood tegen een reusachtigen slagersknecht. »Dolle Will» daarentegen had meer genot van Dick, dien hij voor alles kon gebruiken, en wiens beenen, hoe moede ze ook soms zijn mochten, hij altijd in beweging wist te houden. Wij hebben het gezien van welken aard de werkzaamheden soms waren, den ex-soldaat opgelegd, en op welke wijze hij zich van de hem opgelegde plichten kweet. Hij had ook den grootsten weerzin gevoeld tegen het grootsche plan van zijn meester, om Mary te ontvoeren. Ontveinsde hij het zich ook niet, dat hij, met dat te doen, in opstand kwam tegen een onlangs uitgevaardigde wet, waaraan ieder Engelsman zijn zegel hing: *habeas corpus act*, waarbij ieder individueele vrijheid werd verzekerd, hij had het toch niet gewaagd te weigeren, daar de galg hem altoos bij de minste weifeling door zijn meester zoo liefdevol voor het oog werd getooverd.

Toen hij den manhaftig verkregen buit met medehulp van Jack en diens Londensche bondgenoten tot het gebied der hoofdstad had gebracht, wachtte Zijne Genade hem zeer genadig op, werd hem eene heerlijke toekomst, gevolgd van de dankbaarheid Zijner Genade, voorgespiegeld en tevens aangekondigd, dat er een huis, vrolijk in St. Jamesstreet gelegen en rijk gestoffeerd, voor hem en zijne gevangene in gereedheid was gebracht. Zijn taak was dus nog niet ten einde en het gevaarlijk ambt van schaker zoude voor het niet minder gevaarlijke van cipier verwisseld worden.

Buckingham had het huis als vrolijk gelegen en rijk gestoffeerd afgeschetst. Mary had de gelegenheid van het tweede meer dan van het eerste zich te overtuigen. De laatste uren van den tocht had zij in een staat van verdoving, gevolg van te groote inspanning, doorgebracht, en in dien zelfden staat werd zij 's avonds, toen het reeds donker was en

het lichtjen, dat aan den hoek der straat was opgehangen slechts een flauwen schemerschijn op drie voeten afstands in het rond verspreidde, uit den karos en naar de donzen legerstede in het éle-gante *boudoir* gedragen.

Een oude vrouw, die zeker geruimen tijd reeds in dienst van Zijne Genade was geweest, en voor wie het toevertrouwde ambt niets vreemds scheen te hebben, wachtte haar met een glimlach op de dorre lippen op, en ontleedde haar onder het uiten van eenige suikerzoete woordkens, die echter niet werden beantwoord. »Het lam is door en door geschrokken en moet rust hebben!» verzekerde zij Buckingham, die door een reet der deur het offer gadesloeg, dat geen weerstand bood, geen woord sprak, geen traan schreide. Hij was onthutst en wendde zich toornig tot Dick, dien hij rekenschap vroeg van zijn jegens de ontvoerde gehouden gedrag, en dien hij bedreigde met zijn hoogste ongenade, indien de deerne, de liefste van het gansche rijk, die hem reeds zooveel moeite en geld had gekost, ziek mocht worden of verkwijnen. »Ze schijnt al wel tien jaar ouder en als dat zoo voort gaat dan zult ge, zoo waar Tyburn nog op je wacht, die deerne naar den mesthoop terug kunnen brengen.»

Met moeite werden haar door Loo, zooals de kamenier heette, eenige druppelen versterkend vocht tusschen de op elkaar geklemde lippen ingegoten. De vermoedheid echter en de donzen legerstede hadden wellicht meer aandeel aan den gerusten slaap, welke spoedig volgde, dan het toegediende geneesmiddel. Laat op den dag werd Mary gants verkwikt wakker: zij wreef zich de oogleden en staarde verbaasd om zich heen; zij bracht de hand aan het voorhoofd, en wreef zich weder de oogen, want zij kon niet als werkelijk aannemen wat die oogen haar deden zien. Het was een pracht welks bestaan zij nimmer had kunnen gissen, ja waarvan zij de hoegrootheid nog niet konde waardeeren. Zij kon niet begrijpen hoeveel die damasten gordijnen, met gouden passement afgezet, dat behangsel van dezelfde stoffaadje, dat dressoor, die sofa van West-Indiesch hout, die kaptafel met al hare geheimen, den eigenaar hadden gekost. Bovendien was het een vrolijke Novemberdag en goot de zon haar licht door de vensters heen en tintte het rijke nog rijker, en wierp zulk een toon van weelde over alles wat Mary omringde!

Neen, zij droomde niet. Haar vinger zonk weg in de zachte spreij, met witte taf gevoerd; haar hoofdjen ging bijna schuil in de mollige kussens, waarvan de sloopen met zacht rooden floret zijden veterband waren dicht geregen. Haar blik scheen vermoed van de waarneming van al dat vreemde en vestte zich op hare legerstede: een vierkant ledikant met vier stijlen van donker bruin hout, op ieder van welke een beeld stond van albast, een der Godinnen of Nymfen uit de Grieksche Mythologie voorstellende; de gordijnen waren van licht geel zijde en vielden als dons, toen Mary ze met de blanke hand aanraakte.

Weinig vermoedde zij echter, dat velen vóór haar daar gesluimerd hadden, waaronder er zich ook hadden bevonden wie al die weelde vreemd en verbazingwekkend was geweest en die thands verstooten en vergeten een leven leidden, dat alleen de verstomping van den zedelijken zin dragelijk deed zijn. Maar hoe velen Mary daar ook waren voorafgegaan, zij bleek op niet velen van haar te gelijken.

De meesten, ja bijkans allen, hadden gedarteld en gedommeld in de weelde, hadden gezwelgd van de overdaad en genoten; zij waren aangevangen zich behagelijk te vinden te midden van die weelderige pracht en den Sultan, wien deze harem behoorde, dankbaar te zijn. Mary daarentegen gevoelde zich ellendiger dan ooit. Die pracht, die rijkdom, die mollige toetsen en tinten van de zijde en het fluweel der stoffeering beleedigden haar; zij wist in wiens macht zij was en vermoedde terwijl de konen zich purperden van heiligen toorn, waarom zij van haar lijdenden vader was afgerukt. Zij bedekte zich het gelaat met de handen, als vreesde zij het daglicht, als had zij een afschuw van het haar omringende dat haar den verfoeilijken belager en vervolger herinnerde.

»Lieve!» klonk het honigzoet nevens haar ledikant, »wilt ge ook opstaan? En waarmede zult ge ontbijten? Met een kip en wat Cyprischen wijn?»

»Wie zijt gij?» vroeg Mary, de oogen achterdochtig op dat getaande gelaat vestigend.

»Uwe gediensstige dienaresses zoolang gij het beveelt. Uw machtige beschermer heeft mij aange-wezen, u, mijn lief lammetje, te weiden.»

»Dus zijt gij in dienst van hem...? Laat mij alleen, vrouw! ik heb uwe diensten niet noodig.»

»Ik mag niet toelaten dat ge u vermoeit, mijn engel! Weet ge wel, dat ge een half koninkrijk in uwe oogen draagt? Ik moet zeggen dat ik er weinigen gehad heb, zoo aardig en lief als gij, mijn schat!»

Mary wendde zich met walging van die vrouw af en dook weder in de kussens.

»Het is tijd tot opstaan, mijn engel!» voer de vrouw voort. »Door te lang in het dons te liggen kan men zijn blos verliezen, en dat zou jammer zijn. Zie eens wat u wacht. Zulk een kleed als dit, droegt ge zeker nog nimmer! En ik heb u nog meer aan te wijzen. Zie dit paerelsnoer eens!»

De oude boog zich over haar heen, met het snoer in haar hand. Mary moest geen vrouw zijn geweest indien zij niet verlokend ware geworden, even een blik op die kleinodiën te werpen, een enkelen blik slechts, dien zij zich in het volgend oogenblik bijna niet vergeven kon. De oude had dien enkelen blik echter opgemerkt en grinnikte even. Zij twijfelde er niet aan, dat ook deze wederspannige volgzzaamheid en gehoorzaamheid leeren zou. Zij herhaalde hare vraag of Mary niet zou willen opstaan, waarop haar echter bitser nog dan straks werd geandwoord, dat zij heen moest gaan en dat hare hulp niet werd verlangd.

»Wilt ge dan ook de hulp van den liefderijken Dick Wharton? Het is eveneens een goede vriend, en uw zorgende reisgezel.»

Er volgde geen antwoord, schoon het hart van Mary bij die woorden sneller klopte, en de konen purper werden! De oude begreep, dat er voor het oogenblik niets viel uit te richten, en vertrok.

Toen Mary alleen was waagde zij het weder een blik om zich heen te slaan. Van die prachtige kleederen had zij een afschuw; en toch, zij vond geene andere dan deze: het nederig gewaad dat zij te Hallam gedragen had en dat Dick bij hare aankomst verachtelijk in haar vertrek had geworpen, was verdwenen.

Het was dus eene noodzakelijkheid, om aan den dwang zich te onderwerpen. Was het ook het kleed der oneer dat zij moest aantrekken, zij begreep ook in dat hulsel rein en zuiver te kunnen zijn, zoo slechts haar hart dit was. Weinige oogenblikken later drukte de blanke voet dan ook het mollige tapeet dat voor hare legerstede lag, en den stoel voorbijgaande waar het zijden kleed met al zijn versierselen, kanten en linten lag uitgespreid, verschikte zij even met de vingers de kostbare stoffe, slechts even en zoo voorzichtig, alsof zij vreesde de zijde te kreuken en al die pracht te bederven. Zij kon niet zien hoe de oude door een reet der deur haar begluurde en haar lachend toeknikte. Mary schrikte dan ook toen haar bewaakster binnen trad, en, als ware het tegenbevel in het geheel niet gegeven, haar in het kleeden begon behulpzaam te zijn, waartegen Mary zich niet meer verzette. Deze vergat zelfs een wijle aan haar leed te denken, terwijl al de toebereidselen voor het kapsel werden gemaakt, waarvan zij geenerlei denkbeeld had kunnen vormen, toen zij al de middelen, welke de mode had uitgedacht om de natuur door de kunst te doen te hulp komen, zag aanwenden.

Iets verbod zij echter ten strengste en met volharding. Zij dulde geen verw op haar gelaat en geen reukwateren op boezem en hand. De oude begreep de angstvalligheid der deerne verkeerd en achtte den grond er van zelfs ijdelheid te zijn, zoo dat zij haar te gemoet voerde: »Uw kleur zal er niet onder lijden en uw boezem zal er niet minder satijn om zijn, terwijl het de hand, die wel wat geleden heeft van de lucht en het ruwe werken, zachter en als die van een Lady zal maken.»

Maar het mocht niet baten: Mary volhardde.

Zij zag er niettemin bekoorlijk uit in haar nieuw toilet. Het is het hart, het is de ziel, die edel of onedel doet zien in praalkleed of schamel gewaad, had zij zich zelve toegeroepen, en het mocht volmondig toegestemd worden door ieder, die haar thands zag en de opmerking zinnelijk toepaste. Het edel gelaat, waarop de eenvoud haar stempel had gedrukt, behield zijne uitdrukking; die zwevende en bevallige gestalte behield hare vlugheid — het aetherische dat haar altijd kenmerkte, en won, wat ze ook in eenvoudigheid verliezen mocht, in

waardigheid, ja in datgeen wat zelfs majesteit mocht worden genoemd. Overladen was dan ook geenszins de pracht, die zij zoo zeer bewonderd had. Haar, die in schamelheid was opgevoed, voor wie Mylady in Hallam Castle altijd een koningin geleeke, viel de bewondering niet zwaar, en Buckingham had dat zeer goed begrepen.

Minder juist oordeelde hij echter toen hij het paerelsnoer voor haar bestemde, en er op rekende, dat dergelijke kostbaarheden hare ijdelheid streelen en prikkelen zouden.

De oude Loo vond dus nogmaals tegenkanting en wel eene, die weder niet te overwinnen viel.

»Mary,» fluisterde plotseling een zachte stem achter haar, zoo zacht, dat de luchtstroom het geluid slechts even aan haar gehoor overbracht.

Zij schrikte. Het was of dat zijn, of dat Charles' stem was! Maar welk een teleurstelling, toen zij zich omwendde en tegenover haar, op den dremmel der kamerdeur, Sir George, of liever — zij wist dat hij het was — den Hertog van Buckingham ontwaarde! De aanblik van dien man deed haar plotseling terugkeeren in de sfeer der werkelijkheid, waar het kind der natuur zich eenige oogenblikken buiten gedroomd had. Zij trilde; zij wierp een blik van afschuw op het kleed dat zij droeg; zij wendde het hoofd, om hem niet meer te zien en ontmoette zich toen zelve in den spiegel, die haar trek voor trek, lijn voor lijn, plooi voor plooi en iedere glinstering van hare kostbare kleedij terugkaatste; en terwijl zij het hoofd schudde als overviel haar een gevoel van walging, bedekte zij het gelaat met de handen bij het gesmoord uitnikken van de woorden: »O vader, vader!»

»Mary, hoor mij!» klonk het van dezelfde plaats, op smeekenden toon, maar of de deemoed wel zoo gants het hart van den spreker vervulde mocht betwijfeld worden, daar op hetzelfde oogenblik de wenk aan de oude vrouw om het vertrek te verlaten van een geheel andere aandoening getuigde.

»Mary,» ging hij voort, »oordeel mij niet ongehoord. Gij moet mij verachten, mij haten... maar neen, niet haten, want daarvoor veracht ge mij te veel. Mary! geloof mij, ik heb uwe verachting niet verdiend. Ik bedoelde uw geluk, en bedoel dat nog! George zwerft u dat op zijn woord van edelman en nog nimmer heeft hij dat verbroken.»

»Afschuwelijk!» prevelde de deerne, terwijl zij ter sluiks een blik waagde te werpen naar den smeekenden, die een stap nader had gedaan, waarop zij terugdeinsde zoo ver zij het vermocht, zoo verre zelfs, dat zij zich tegen den wand hield gedrukt.

»Afschuwelijk, zegt ge? Ja het is afschuwelijk, indien gij alleen den schijn raadpleegt. Uw vader is gevangen genomen en gij zijt hem ontvoerd, en de oorzaak van dat alles waant ge mij, niet waar?»

Hij poosde een oogenblik; hij wachtte; hij wilde antwoord, want, indien zij in haar zwijgen, volhardde, zou hij haar niet kunnen overtuigen of liever overreden. Hij wachtte, maar het was te

vergeefs, want de laatste vraag werd niet beantwoord.

»En als het gebeurde, hoe slecht het ook in mijne oogen is, eens het goede voortbracht! Als het gebeurde, dat ik niet gewild heb, eens door mij tot uw geluk kon worden geleid? Het gedane kan ik niet ongedaan maken, maar de gevolgen heb ik in mijne hand.»

»God de Heere zoude mij doen sterven indien dat waarheid ware!» zeide zij met kracht, de oogen ten hemel heffend en de handen biddend vouwend.

»Wat is ze schoon!» klonk het in Buckingham's binnenste. »Ik begrijp die klacht,» zeide hij luid, maar op denzelfden deemoedigen toon. »Ik begrijp haar, ik billijk haar, al drijft ze mij ook een dolk in het hart. Ja beschimp mij, vertrap mij, verpletter mij; want dan mag ik hopen, dat ge medelijden met mij zult hebben, en eindelijk zeggen: Neen, dat heeft hij niet verdiend; ik was onbillijk, ja wreed tegen hem.»

Mary hief niet meer hare oogen omhoog, maar vestte ze thands op den smeekenden, maar die oogen vonkelden en flikkerden.

»Niet die toon voegt u, Mylord! Geen spot tegenover haar die ge onteert...! tegenover de dochter van hen, die in dezen oogenblik wellicht God om den dood bidt, nu hij het eenige mist wat hem aan de aarde nog hechte...! Mylord, ge zijt een ellendige!»

Onwillekeurig boog Buckingham het hoofd; de tanden klemden zich echter op elkaar, en de rand van den bepluimden hoed werd gekreukt door de trillende vingeren. Van waar had die deerne dien moed, die kracht, die majesteit? Wie had de schamele, de laaggeborene, de half woeste de woorden geleerd, die hem een oogenblik deden weifelen, in verwarring brengen, ja die hem troffen? Hij begreep het niet; hij verdiepte er zich ook thands niet in, en de betoovering duurde dan ook slechts kort, zoo als alles bij dien man. Had hij zich in zijne ware gedaante vertoond, hij zou een schaterlach hebben doen hooren of voor het minst daar naar hebben getracht; thands, nu hij een rol had te spelen, die hij zoo vaak met goed gevolg had vervuld, thands was hij, na van den eersten schrik bekomen te zijn, zelfs blijde, dat hij haar stilzwijgen overwonnen, ja haar tot toorn geprikkeld had.

Op haar vernietigende uitspraak liet hij dan ook alleen met gebroken stem volgen: »Ik ben het.»

Dat had zij niet verwacht. Ware hij in woede opgesprongen om schimp tegen over schimp te stellen, zij had woorden gehad, woorden, krachtig en puntig, onder de inblazing van heiligen toorn en afschuw, maar na deze schuldbelijdenis, na deze deemoedige bekentenis vermocht zij niets. Buckingham had zich op eene knie ter aarde gelaten en bleef in die houding. Zij dacht er niet aan, om de vormen van den edelman te bewonderen, om den stempel van voornaamheid, op alles afgedrukt, te huldigen, toch ging er eene gewaarwording, onbewust, onbestemd, in haar binnenste om, die

haar het sierlijke, het behagelijke van dien man deed gevoelen... zij was een beleedigde vrouw, maar toch altijd vrouw. Alsof zij zich aan een vijandigen invloed, die van dien man uitging, onttrekken wilde, keerde zij zich van hem af en verborg haar gelaat in de plooiën der venstergordijnen. Buckingham stond op, maar om, een paar schreden naderbij gekomen, nogmaals neder te knielen, en op nog deemoediger toon, te kunnen stameren: »Ja, Mary! ik ben een ellendige! Er zijn oogenblikken dat ik mij vervloek... Ik kan den weg niet vinden, dien uwe gebeden langs gaan... Mary! de machtigste man in Engeland na den Koning belijdt u dat hij een ellendige, dat hij zich zelve een raadsel is, dat hij niemand heeft waar hij hulp kan vragen! Hij dacht eene gevonden te hebben, die dat vermocht; eene, een maagd, die hem voor het eerst deed gelooven aan het bestaan van Engelen, die hij vroeger altijd als een sprookjen had beschouwd; die eene zijt gij, Mary! gij kunt mij redden en gij wilt niet.»

»Sta op, Mylord! en vervolg mij niet met uwe logens... In de woning mijns vaders hebt gij reeds bewezen hoe goed gij de tale der Paradijslang hadt van buiten geleerd. Toen waart gij echter listiger dan thands. Gij wacht hulp van mij? Gij gelooft mij...? Ik zal de woorden niet herhalen, die gij hebt uitgesproken, want ik acht ze daarvoor te zondig en ook... te laf.» De kalmte, waarmede zij was aangevangen, dreigde haar te zullen begeven, en smadelijk vervolgde zij: »Gij wacht van mij hulp, van mij, die gij rampzalig hebt gemaakt, wier geluk ge verstoord hebt? En was het nog dat slechts, maar wier vader gij in den kerker hebt gebracht, een heilige, indien er één mensch heilig kan zijn voor het aangezichte Gods! Wat spreekt ge u zelve tegen, en verliest ge u in wartaal!»

Buckingham rekende al eenig terrein gewonnen. Zij begon hem aan te klagen en dus ook reken-schap te vragen en deze zou hij geven.

»Ja, de schijn getuigt tegen mij, Mary! Ik erken het, maar het is ook niets meer dan schijn.»

»Zijt ge dan niet degeen, die mijn vader deed gevangen nemen, tegen wien mijn lieve vader mij waarschuwde als tegen den engel des verderfs, die onheil stichtte in Hallam-Castle en in ons huis, die mij, dochter van een prediker des heiligen Evangeliums, deed wegvoeren als... ja, als een misdadige?» vroeg zij met klimmende verontwaardiging, daar alle ontkennen niet baten kon en de schuld diens mans zoo zeer bewezen was als het bestaan der zon.

»Ik schijn de oorzaak van alles, ik ben het niet. Ik ben slechts daarin schuldig, dat ik u lief heb, dat ik u zal blijven beminnen tot aan mijn laatsten ademtucht. Ik erken het, dat, hadde ik u nooit gezien, gij wellicht nog in Hallam zoudt wonen, en toch heb ik geene schuld aan de inhechteniseming uws vaders of uwe ontvoering. Mary, mag ik een enkel woord spreken tot mijne verdediging? Dat staat ge mij toch toe, niet waar?» Zij antwoordde niet en hij vatte haar zijgen als eene

toestemming op. De geknielde houding werd hem echter op den duur te moeielijk, zoo dat hij zich langzaam ophief en neer ging zitten op den stoel die haar het naast stond.

»Sir Henry, Mary! is een goed maar een bekrompen man; gij zijt te verstandig om het niet bemerkte te hebben. Hij verlangt de teruggave van de goederen voor jaren en jaren aan anderen weggeschonken, en hoopt door de gunst des Konings dat te verkrijgen. Hij beschouwde mij als een vriend Zijner Majesteit en wilde dus in mijne tegenwoordigheid bewijzen, hoe gereed hij was de bevelen Zijner Majesteit op te volgen. Wat hij voor jaren reeds had kunnen doen deed hij nu; hij deed uw vader gevangen nemen. Ik kon niets daartegen doen, want de man deed de wet uitvoeren, en bovendien, gij weet dat Mylady Digby niet van een eenmaal opgevat voornemen is terug te brengen. Ik zweer het u, dat het de waarheid is, Mary! Heb ik onder die omstandigheden schuld? Ik doe een beroep op u zelve?»

Hij poosde om te rusten en ook om den indruk zijner woorden ga te slaan. Zelden nog had hij zoo lang zulk een zware rol gespeeld, maar ook zelden had hij met zoo veel goed gevolg zijn talent doen werken. Mary toch wendde even het hoofd en zag hem in het gelaat, dat de ernstigste plooi had aangenomen en haar blik zonder te veranderen doorstond.

»Het kan zijn dat ge waarheid spreekt, Mylord! en dat gij alzoo niet de onmiddellijke oorzaak zijt van mijns vaders gevangenneming. Loochenen kunt ge echter niet, dat ik ben weggeroofd op uwen last, door uw knecht, en deze daad is niet die van een edelman, die daad...»

»Spreek het woord uit, Mary! want ik zou het verdienen als ik die daad had verricht.»

»Gij loochent ook dat?»

»Ja, ik weet er mij onschuldig aan. Wee den hooggeplaatste! Meer kracht moet hij ontvangen hebben dan de nederige, want velerlei is de aanleiding en de verzoeking. Ik werd te goed gediend door mijn dienaar. — Ik mag niet te streng tegen hem zijn, want het geschiedde uit erkentelijkheid: ik redde dien man eens van den dood. Sinds dien tijd, zint hij zich stomp om mij aangenaam te zijn. Ik kon mijne liefde voor u niet verbergen; wie vermag dat, indien hij werkelijk bemint? Hij veraste mij in mijne wanhoop: hij was getuige van mijne slapeloze nachten en toen ging hij met zijne genegenheid voor mij alleen te rade. Hij kon weten, dat ik hem strengelijk zou hebben verboden wat hij voornemens was te doen, en daarom bereidde hij alles in stilte voor en verrichtte hij de schandelijke daad buiten mijn weten.»

»Buiten uw weten?» vroeg zij en keerde zich geheel tot hem. Als hij instinkt keerde hij het gelaat ditmaal echter van haar af.

»Eerst bij het binnenrijden van Londen vernam ik wat hij deed. Ik spaar u het tooneel wat toen volgde. Toen ik kalmer werd moest ik erkennen,

dat hij alles om mijnentwil had willen doen, en niets restte mij dus dan om het door hem misdrevene zoo veel mogelijk goed te maken. Ik laat u huisvesten bij een mijner bekenden, die verplichting aan mij heeft, en de oude vrouw, die zijn huishouden bestuurt, staat ter uwer dienst.»

»Ik zou die vrouw niet meer willen zien indien ik hier langer bleef; maar ik behoef hier niet langer te blijven. Uw dienaar, zegt ge, liet mij wegvoeren zonder uw weten: welnu, niets verhindert u geheel te herstellen wat misdreven is. Doe mij dadelijk terug brengen, Mylord! en ik zal vergeten wat gij tegen mij gesproken hebt.»

»Maar dat is juist, Mary! wat ik niet kan dulden. Gij zoudt mij vergeten en daardoor mij rampzalig maken.»

»Mylord, ik geloof geen woord van hetgeen ge mij hebt verteld.»

»Mary! bij al wat heilig is, zweer ik u, dat het de waarheid is. Hoor mij. Ik zou het onmogelijke bijkans willen beproeven meer zelfs dan enig heilige vermocht! Ik, die zonder dat ik de zonde beging die mij alleen dat voortdurende bijzijn kan doen genieten, ik zou mij misschien dat ontzeggen, ik zou afstand van u doen en mij tot wanhoop kunnen veroordeelen indien...»

»Gij weet te wel, Lord Buckingham, dat ik gevangen ben, anders zoudt gij het niet wagen dergelijke woorden tot mij te spreken. Mylord, gij speelt een gruwzaam spel met een zwakke deerne!»

Zij weende en vouwde de handen. Haar drift was voorbij; hare kracht was gebroken.

»Mary! spreek niet aldus: gij verscheurt mij het hart» hernam de andere weder, zich werkelijk bewogen veinzende. »Ik zal niet meer van mijne liefde spreken, ofschoon het 't laatste, het kostbaarste is wat ik bezit. Ik zeide u straks reeds, dat ik zou willen beproeven alles op te offeren, indien gij het werkelijk wilt, maar, Mary, moogt gij 't willen? Onderstel dat gij terstond werdt teruggevoerd naar Hallam, wat, wien zoudt gij er vinden? Uw vader is in de gevangenis en uwe vrienden...»

»Doe mij terugvoeren, dadelijk — ik smeeke het u, Mylord!»

»Bedenk, Mary! vóór gij terug wilt keeren. Gij zijt niet alleen op reis gegaan... gij hebt twee dagen en twee nachten doorgebracht met een vreemden man. Mary! uw goede naam...»

»Mijn God! Mijn God!... Ik ben rein voor den Heere mijnen God...»

»Maar niet voor de menschen. Wat zou een zeker jongeling wel zeggen indien hij u terug zag?»

»God en mijn vader, Mylord! zijn de eenigen, die mij mogen oordeelen!» hernam zij fier.

»Maar, uw vader zelf, Mary! wat zou die zeggen? Hij, die mij voor den boezen geest houdt en in staat gelooft tot de snoodste daden? Zou hij gelooven aan uwe reinheid?»

»Dat is tusschen hem en mij, Mylord! Indien gij wilt, dat ik u niet beschouw zoo als mijn vader u beschouwt, doe mij dan heen gaan.»

„Het is wel, Mary! Ik wilde herstellen wat ik onwetend heb misdreven; ik wilde u doen terug gaan, maar niet voor dat de ure daarvoor sloeg. Gij zult terugkeeren en uwen vader mogen vaarwel zeggen voor altijd, want hij gaat heen in ballingschap en...”

„Ik zal hem volgen.”

„Gij zoudt dit land verlaten en allen die u lief zijn? Gij zoudt besloten zijn om in een wildernis te leven en hem prijs te geven dien gij liefhebt?”

„Mylord!... dat woord hebt ge reeds zoo dikwerf herhaald. Er is slechts één wezen, waar de plicht en de liefde mij aan binden, dat is mijn vader, en dien zal ik volgen.”

„Mary! hoe verstandig gij ook zijt, toch is de wereld u vreemd.”

„Ik hoop dat ze mij vreemd moge blijven. Het rijk mijns Heilands was niet van deze wereld.”

„Gij verstaat mij verkeerd,” merkte Buckingham even glimlachend aan. „Zoo lang ge u op deze aarde beweegt is het toch goed, dat gij de wegen die er op liggen eenigermate leert kennen. Ik bedoel dat gij de omstandigheden, de menschen en de zaken verkeerd beoordeelt. Gij wilt uw vader volgen; maar gij kunt niet. De wet gebiedt, dat de prediker, die de wet overtrad, alleen zal worden gedeporteerd.”

„En wie zal mij beletten mijn vader op een ander schip te volgen?”

„Maar Mary, weder zoo onkundig! Hebt ge geld om den duren overvoer te bekostigen? En dan alleen zulk een reize te aanvaarden!”

Mary bleef een oogenblik zwijgen; hare lippen beefden en lieten een diepe zucht ontglippen. Was het een teeken, dat zij de opgesomde bezwaren erkende? Eindelijk hernam zij, terwijl de oogen bleven nedergeslagen: „Zeidet gij niet, Mylord, dat gij herstellen wildet wat gij jegens mij hadt misdreven? Mylord, gij zoudt dat kunnen, door mij tot die reis in staat te stellen. De reize zelve bangt mij niet.”

De kiesche en bescheidene! Was het niet als of zij een groote gunst vroeg? En zij vroeg slechts van hem, die haar lijden deed, lijden, meer dan zij kon, dan zij wilde uitspreken wat zij recht had te eischen.

Buckingham vatte de vraag gants anders op en vond het zeer naïef deze juist tot hem te richten. Hij kon nauw een sarkastischen glimlach bedwingen en zijn gelaat een ernstige plooi doen behouden, toen hij antwoordde: „Ik zal gaarne doen wat gij verlangt, Mary! Gij zult door mij tot die reize in staat worden gesteld...”

„Ik dank u, ik dank u, Mylord! Ik heb thands uw woord!” riep zij in vervoering uit.

„Indien het blijkt, dat geen ander middel overblijft om u met uwen vader te hereenigen. Of zoudt ge Engeland toch willen verlaten, zelfs indien gij er met uw vader leven kondet?”

„Maar dat is immers onmogelijk? Mijn vader wordt immers veroordeeld?”

„Dat is zeker, maar de Koning kan genade schenken.”

„Nee, nee. Mijn vader wil geene genade... en toch, dat was niet goed van hem. Als hij daardoor bevrijd konde worden, mijn goede, lieve, oude vader! Mylord! vraagt gij die genade en ik zal u dankbaar zijn.”

„Ik heb die gevraagd, en zij is mij geweigerd, Mary! Gij zelve moet die vragen. De koning heeft een medelijdend hart, als men de rechte snaar maar weet te doen trillen. Maar om hem op het goede oogenblik te naderen, daarvoor moet dat worden afgewacht, daarvoor moet veel worden voorbereid. Ik ben reeds werkzaam voor u geweest. Daarom klonken mij uwe woorden van straks zoo streng, zoo wreed in het oor, maar ik wist ook, dat de schijn tegen mij getuigde; daarom zweeg ik en zocht ik u te overtuigen; dat mijne tederheid misschien een ander loon verdiende dan haar werd weggelegd. Wilt ge nu nog terstond terugkeeren, Mary?”

Deze stond een wijle besluiteloos.

„Verlicht de oogen mijns verstands, mijn God! opdat ik logen onderscheide van waarheid!” bad zij innig. Wat te gelooven? Zou hij werkelijk zulk een booswicht zijn, hij, die voor haar stond met de kalmte op het gelaat, in een houding, zoo deemoedig als of hij de dienaar was en niet de heer; hij, die smeekte waar hij gebieden kon, daar zijner de macht was? De loop, die het gevoerde gesprek had genomen, de innigheid van den toon, waarop Buckingham zijne verzekeringen uitbracht, alles bracht er haar toe hem te gelooven. Toch wilde zij alle mogelijke waarborgen voor de oprechtheid der gesproken woorden, en daarom vroeg zij, terwijl zij in verwarring de zijde van haar kleed tusschen de vingers plooid en kreuhte: „Ik zal mijn vader raadplegen; ik zal hem mededeelen wat er is gebeurd. Dien brief wenschte ik door mijn vroegeren speelnoot te doen bezorgen... Misschien zou ik ook zijn raad kunnen inwinnen.”

„Zijn raad, Mary? Ik dacht dat hij er altijd een te nemen, nooit te geven had? Maar ik begrijp u: ieder meent ge dat u raad kan geven, ieder, behalve ik. Het zij zoo. Ik zal hem nogmaals verzoeken naar u toe te gaan.”

Mary kleurde, maar zij vroeg niets, zij durfde niets vragen. Buckingham had thands zoo gaarne wat minder schroom gewenscht, want nu moest hij zelf duidelijker maken, wat hij verlangde door haar verduidelijkt te zien.

„Ik zeg nogmaals. Het is een goede jongen, die veel van zijn vader heeft, maar nog meer van zijn moeder. Gij zult mij begrijpen. En nu hij hier in Londen is en niet zeer ongelukkig het hof maakt aan de Ladies Harer Majesteit de Koningin...”

Mary hield de kleine fijne hand krampachtig gesloten: zij verzamelde al hare kracht, om zich staande te houden. Ja, dat was geen logen. Zonder vaarwel was hij heengegaan; toen reeds had hij geen behoefte meer aan haar en toen kon de edelman nog zoo niet als thands in hem leven!

Het is goed, Mylord! Dan zal ik hem schrijven. Hij zal toch wel een brief willen insluiten in den zijnen, niet waar?" De toon harer stem verried zulk een ingehouden smart, dat zelfs in Buckingham's binnenste de stem des verwijts zich begon te doen hooren. »Laat mij nu, Mylord! doe mij wat papier geven en dan Gods woord, Mylord! en doe mijn eigene kleederen weder brengen, want deze passen mij niet."

Buckingham knikte toestemmend. »Vaarwel!" stamde hij, meer bewogen dan hij nog wel schijnen wilde. »Als ik mag, keer ik spoedig terug."

»Het is een engel, zij is eenig," mompelde hij, toen hij vertrok; maar de uitroep mocht tevens bewijzen, dat zij hem dierbarer was dan ooit, en de woorden tot de oude bewaakster gesproken bewezen bovendien, dat hij minder dan ooit zich aan het gevaar wilde blootstellen van den schat, die steeds kostbarer en kostbarer werd, te verliezen.

Mary was alleen! Wat zij leed had zij in die mate nog nooit geleden. Haar goede naam was verloren, zoo had Buckingham haar gezegd, en, hoe zij het ook bestreden en zich boven den blaam der menschen verheven had geveinsd, toch zeide haar verstand, dat er waarheid lag in de opmerking, en dat in haar toestand de minachting van wie haar ginder nabij stonden pijnlijk zoude zijn. Zij was van haren vader afgerukt en mocht nu niet terugkeeren. Weder had die man gelijk, dat zij hier den dierbaren beter zoude kunnen dienen dan ginder. Maar wie kon berekenen, hoe lang zij hier zou moeten blijven en wachten op het gunstig oogenblik? Zoo zij Buckingham konde vertrouwen; zoo zij diens woord konde gelooven, dan zou zij in staat zijn te wachten en haar vader door Dirkens tijding van zich te doen toekomen. Zoo zij hem konde gelooven! Maar waarom zou zij dat niet? De boosheid van dien man was haar alleen door haar vader bekend gemaakt, maar het oordeel van dezen kende zij immers als zoo streng? Voor 's vaders vierschaar kon niemant bestaan, het minst een dienaar en gunsteling van een Stuart. Wat Buckingham haar met zoo veel berouw en spijt had gezegd, zoude toch waar kunnen zijn en de oorzaak van alles was dan zijne genegenheid, eene schuldige genegenheid, waarvan zij gruwde, maar toch altijd eene genegenheid voor haar. Nog meer: de Heer deed zoo dikwerf het goede uit het kwade voortkomen. Indien het Zijn heilige wil eens ware, dat zij haar vader redde en Hij daarom toegelaten had dat zij naar Londen was gevoerd? Was een gedeelte waar van hetgeen Buckingham zeide, dan had zij geen recht om al het overige geloof te weigeren, dan had zij geen recht hem te wantrouwen, waar hij van zijne goede voornemens tot redding haars vaders sprak en evenmin waar hij gewaagde van Charles' ontrouw. Ontrouw? Had hij haar dan trouw gezworen en had hij geene vrijheid te doen wat hij begeerde? Helaas, ja. Maar hij had haar geheel vergeten! Was dat dankbaar? Had hij haar niet kunnen blijven gedenken, ware het ook slechts als eene herinnering van

vervlogen dagen, als eene herinnering in de ure van eenzaamheid, als hij de schoonen van het hof niet meer zag, als hij de bedwelmende geuren van de pracht en de weelde niet meer inademde?

Zij bedekte zich het gelaat met de handen en bemerkte het niet, dat haar het begeerde schrijfgereedschap gebracht werd. De oude, die het nederzette, waagde haar niet in haar gepeins te storen en sloop weg even stil als zij gekomen was.

Eindelijk waakte Mary weder op. De veerkrachtige geest kon niet lang gebogen blijven; het geloovige hart kon niet lang zonder troost zijn. »Heere, verheerlijk u in mijne zwakheid en leer mij hem vergeten! Ja, ik zal hem vergeten." Na deze woorden zette zij zich tot schrijven aan haren vader neder, maar het was haar telkens of zij aan Charles schreef en zij wierp in wanhoop de pen weg.

Wat haar nu onmogelijk viel gelukte haar later, en toen Buckingham haar den volgenden dag weder kwam bezoeken werd de brief hem ter hand gesteld.

Nog was er geene gelegenheid om den Koning te naderen. Gewichtige zaken hielden Zijne Majesteit bezig, maar spoedig hoopte hij Mary eene audientie te kunnen bezorgen. Hij was schuchter en eerbiedig, en dat gaf Mary moed om hem vrouwelijker te naderen en de achterdocht, die nog zoo dikwijls bij haar opkwam, te doen verdwijnen. Buckingham speelde den verslagene van harte, den wanhopige, het slachtoffer van zijne liefde, en Mary begon medelijden te gevoelen. Ieder harer wenschen werd ingewilligd. Hare eenvoudige kleederen werden haar teruggegeven; de oude, die haar verwelkomd had en van wie zij een afkeer had opgevat, was vervangen door een andere, mede een bedaagde, ruwer van vormen, maar toch niet zoo walgend als gene. De onrust en het ongeduld gunde Mary echter geen oogenblik van kalmte; het verdriet verteede haar, en de rozen op hare konen verwelkten. Dit was niet wat Buckingham verlangde. Hij, wien geene vrouw, of het moest Ma'am Carwell zijn, had weerstaan, had gezworen ook op Mary te zegepralen. Hij was zelfs zoovele gemakkelijke overwinningen gewoon, dat de tegenstand hem prikkelde, dat de rol, die hij spelen moest, hem een aangenaam tijdverdrijf werd. Maar elke dwang moest niet lang aanhouden. Mary moest zich spoedig overgeven of hij zou door andere middelen zijn doel bereiken. Middelerwijl moest de bloem, die hij wilde plukken, niet verwelken. Hij stelde haar daarom voor, een vertrek, dat het uitzicht op de straat gaf, des daags te bewonen en haar eenige andere lektuur te verschaffen dan zij tot dus verre had. Zij nam het dankbaar aan en liet zelfs toe, dat hij bij het afscheid nemen hare hand vatte en kuste, maar hij liet die lieve fijne vingertoppen in de zijne zóo lang rusten, dat zij ze bloozden, bij den blik dien hij op haar vestte, terugtrok. Het boek, dat hij haar toezond, riep dienstzelden bloos op het gelaat. Het was uit het Fransch vertaald en bevatte de liefdesavonturen van den grooten Cyrus. Welk een waereld werd zij ingeleid! Geheel onbekend was die haar niet, voor

zooverre er de liefde in heerschte en leed, maar de vormen, waarin de personen haar verschenen, ze kwetsten haar maagdelijk gevoel, en, hoe dikwerf haar toch geprikkelde verbeelding er zich ook tegen verzette, zij wierp ten laatste dat boek weg.

Vreemd was het, hij had haar nimmer aangeboden de vrije lucht te gaan genieten en zij had er ook nooit om gevraagd; want zij schaamde zich voor de menschen; zoo zeer hadden zijne woorden doel getroffen, in die mate had hij haar weten alleen te doen staan. Maar aan zijn voorstel, om ongezien door het zien van menschen eenige afleiding te ontvangen, het heimwee, dat in haar binnenste smachtte en dat de plicht haar verbood gehoor te geven, een oogenblik te ontvlieden, aan dat voorstel gaf zij gaarne gehoor, en sedert bracht zij uren door, om als een gevangene door de kleine ruiten naar het gewoel beneden in de straat te staren. Zochten die oogen iets in dat voortdurend gewemel? Waarom flikkerden zij soms, als een edelman onder de burgers zichtbaar werd, en zonk zij als teleurgesteld terug in haar stoel, zoodra zij hem in het gelaat had gezien?

Ettelijke dagen waren reeds verlopen. Eens, dat zij weder daar nederzat en staarde en schouwde, trilde eensklaps haar hand, schrikte zij op, en als ware zij allen en alles vergeten, rukte zij het raam open...! maar zij wist niet dat zij altoos bewaakt werd. Hare bediende, altijd zoo eerbiedig, altijd zoo bescheiden, was het thands minder, want met geweld trok zij de hand terug, die met een doek wuifde, drong zij haar gebiedster op zijde en sloot het venster. Zij kon den kreet, dien Mary uitbracht, niet voorkomen, maar hij was nauw hoorbaar gemaakt door het spoedig toeslaan van het raam. Mary had zich niet kunnen bodwingen; haar speelnoot was voorbijgegaan, zoo als wij weten: Charles met Buckingham.

III

In een der vertrekken van White-hall en wel in den vleugel, waar de Koning verblijf hield, was de Bijzondere Raad van Engeland bijeen. Aan een langwerpige tafel, bedekt met een groen fluweel kleed, aan de vier slippen met een gouden kroon, waaronder de initialen C. R., geborduurd, zaten de raadsleden der Kroon. In het midden van hen was het verheven gestoelte, op welks rug mede de kenmerken van het Koningschap aanwezig waren, de plaats voor aller hoofd: Zijne Majesteit den Koning. Die plaats bleef dikwerf ledig; zij was het ook nu. De andere zetels waren echter, op weinige uitzonderingen na, alle ingenomen, en wie er ook gemist werden, de ministers — het Cabaalministerie — was bijeen. Sir Clinton, wien het bestier der finantiën was toevertrouwd, trok het eerst de aandacht. Hij was tegenover het ledig gebleven gestoelte Zijner Majesteit nedergezeten, en vestte van tijd tot tijd de levendige oogen op Buckingham en Arlington, die tegenover hem aan weerszijden van den Koninklijken zetel hadden

plaats genomen, en met elkaar, over dien zetel heengebogen, fluisterend eenige woorden spraken. Beiden schenen tot vrolijkheid gestemd en zoo, volgens Clintons opvatting, niet den ernst te bewaren, die deze vergadering behoorde te kenmerken. Het was een scherp en schrander gelaat, en de scherpte mocht nog wel grooter schijnen te zijn dan de schranderheid. Als de wenkbrauwen zich fronsden, dan was men gewoon te sidderen, niet alleen zij, die van den Lord der Schatkamer afhankelijk waren, maar ook zijns gelijken, die voor het meerendeel het klare en logische zijner betoogen schuwden, daar zij er altijd tot zwijgen door werden gebracht. Bovendien zette de reuk, waarin hij stond, van eerlijkheid, van vastheid van beginselen, zette de betrekkelijke gunst waarin hij bij het Parlement stond, eene gunst, te grooter naarmate de ongunst der anderen steeds meer en meer bleek, kracht aan zijne meestal karige, maar op snijdenden toon geuite, woorden bij. Slechts één was er, die hem wist te weerstaan, die een wederpartij durfde en kon zijn, en toch nog meer gesteund mocht heten door den bijval van het Parlement en vooral van het huis der Gemeenten. Het was Ashley Cooper, Lord Shaftsbury. Hij was een lid van het tegenwoordig kabinet, zoo als hij lid was geweest van bijkans alle vroegere. Uit den burgerstand voortgekomen, had hij vrede gemaakt met elke partij, die gezegepraald had en die hem steunen kon en steunen wilde, was hij van stap tot stap nader gekomen aan het doel, dat zijne eerzucht zich gesteld had. Vriend en vijand verhieven om strijd zijn geluk, maar wat zij slechts geluk of toeval noemde, was in de meeste gevallen wel het gevolg van schrandere berekening geweest. Voorkomend zonder kruipend, vleiend zonder laag te zijn tegenover de leiders eener partij, die hij winnen wilde en moest, was hij terugtrekkend zonder afstootend te zijn tegen eene partij, die hem gediend had. Hij had den takt, om van elke omstandigheid, van elke partij gebruik te maken zonder zich ooit aan haar levensbeginsel zoodanig aan te sluiten, dat hij met dat beginsel en de partij die het aankleefde behoefde te vergaan. Zoo had hij Cromwell, zoo had hij Monk, onder de Stuarts, den kanselier Clarendon gediend, en was hij, na tot den val van dezen te hebben medegewerkt, lid van het bewind geworden, dat de heerschappij des Kanseliers verving. Niettegenstaande al die wisselingen mocht men hem niet beginselloos noemen. Het bleek dikwerf dat hij een beginsel ten grond lei van zijn politiek streven, bleek het, dat al zijne veranderingen niet verder gingen dan tot eene wisseling van tint, niet eene van kleur. Hij had zijn vaderland lief en zag met zijn doordringend verstand hoe vele elementen van grootheid er aanwezig waren, elementen, die door een slecht bestuur, die door de bekrompenheid van partij- en sektehaat bijkans stelselmatig werden verstikt. Hij wist, dat de eenige voorwaarde tot ontwikkeling de handhaving en uitbreiding van de vrijheid was en stond

die dan ook voor. Het volk, het Parlement begrepen het en steunden hem, hetgeen hem bij de eigenlijke hofpartij niet in gunst deed toenemen, hoewel zijn invloed bij haar er toch door vermeerderde. Evenwel was die invloed meer schijnbaar en officieel dan werkelijk. In oogenblikken van angst en benauwdheid werd zijne stem met eerbiedige stilte door de hofpartij aangehoord, maar zoodra het gevaar was geweken, zoodra er een subsidie door het Parlement was toegestaan of het goud, langs den gewonen geheimzinnigen weg verkregen, op de speelafels in White-hall wederom lag opgestapeld, dan ontweek men hem. Hij begreep het en beklagde er zich niet over; want te vertrouwelijk moest hij niet met een bewind zijn, dat weldra vallen moest. Hij begreep dit, hoewel er meer voor hem verborgen werd gehouden dan hij nog wel dacht, en hij, bij de geheime mondgesprekken van den Koning met zijne zuster Henriëtte van Orleans, die weinige maanden geleden, zoo als wij weten, aan Engeland een bezoek had gebracht, niet altijd tegenwoordig was geweest.

Het was een man in de kracht van zijn leven. Zijn gelaat was edel, de trekken fijn; zijne manieren waren behagelijk en een geboren edelman waardig; zijn blanke *teint* gaf iets reins aan het geheele wezen, en het werd nog verhoogd door het helder blauwe oog, dat echter niet altijd hem, tot wien het woord werd gericht, gewoon was aan te staren.

Wij gewaagden straks van de eenheid en de vastheid van zijn politiek streven, en dat streven verklaarde de spanning, die er zoo vaak tusschen hem en Clinton bestond. Deze ontveinsde nooit zijne minachting voor het droombeeld: individueele vrijheid, voor de kracht van volkswensen en volkswil, evenmin als zijne tedere liefde en manmoedige trouw voor de Kerk van Rome, die hij voor de eenig ware erkende. Shaftsbury daarentegen stond aan het tegenovergesteld uiterste, en, ofschoon wij niet zouden durven beweren, dat zijne liefde voor de Engelsche Kerk tot op de folterbank onverwikt ware gebleven, toch was hij niet minder trouw en ijverig voor de belangen dier Kerk, welke het voertuig was van zijne politieke ideeën, dan Clinton het voor de zijne was uit innige overtuiging. Genen was de kerk echter slechts middel, dezen was zij doel.

Doch wij vreezen door al die uitstapjens op een gebied, dat velen zoo dor toeschijnt, door onzen lezer verlaten te worden en schuiven liever de gordijn weg, om het tafereel, dat wij hopen voorbereid te hebben, te doen aanschouwen.

Vlak tegenover Lord Shaftsbury zat een man, die terstond de aandacht trok. De uitdrukking van zijn gelaat was duister en somber; zijne kleedij van donkere kleur maar kostbare stof, terwijl de zware gouden keten, waaraan het gulden vlies bevestigd was, op zijne borst een sterk sprekend bewijs was van den verheven rang dien hij innam. Velen uit Londen zouden bij den eersten aanblik weten te zeggen, dat het de broeder des Konings en de vermoedelijke erfgenaam des troons was, de Hertog

van York, dien wij reeds vroeger den lezer voorstelden en wiens gelaatstrokken, eens aangestaard, niet licht weder vergeten werden. Op dit oogenblik doet hij weinig, om de aandacht tot zich te trekken en toch is zij op hem gevestigd. Hij zwijgt en slaat de oogen neder bij den arendsblik dien Shaftsbury op hem slaat; hij heeft een pen van het papier genomen, dat voor hem zoo als voor alle leden van den Bijzonderen Raad ligt, heeft die in den mond gestoken en bijt schijnbaar onverschillig op de schacht.

De Hertogen van Ormond en Suffolk, die altijd aan zijne zijde plaats namen, zijn ditmaal aan de zijden van Shaftsbury gaan nederzitten en zij, die door de desertie dier Lords de burenen van den vermoedelijken troonsopvolger waren geworden, hadden hunne zetels zoover mogelijk weggeschoven, ten einde niet tot de omgeving Zijner Hoogheid gerekend te kunnen worden.

De Hertog van York scheen wel een paria en zou wellicht met nog meer beleedigende koude geschuwd zijn geworden, indien niet Clinton en Arlington zich tot zijne bondgenoten verklaard en hem met beleefdheden hadden overladen, voor welke hij echter even ongevoelig scheen als voor de onbeleefdheden der anderen.

Nog hield het fluisteren van Arlington met Buckingham niet op, en niemand dan Clinton ergerde zich er over, want ieder wist, dat die beiden niet over politiek zouden spreken, of deden zij het ook, tot geene samenspanning in staat waren.

»Hoe droeg hij zich op het diner bij den Koning?» vroeg Arlington.

»Het was jammer dat ge er niet bij waart; ge hadt uwen lieveling van eene voor u geheel nieuwe zijde kunnen leeren kennen. Hij at niet, hij dronk niet, hij sprak niet; alleen mag er gezegd worden, dat hij antwoordde als de Koning iets vroeg, en hij boog als de Hollandschen ambassadeur iets tot hem zeide. Zoudt ge nóg denken dat hij te gebruiken was?»

»Meer dan ooit; maar we moeten hem tot spreken zien te dwingen,» hernam Arlington.

»En daar gij het niet kunt, wenschte ge zeker dat ik het beproeve. De diplomatie bekennt hare onmacht: welnu, men zal het eens met een paar lieve vrouwenoogen moeten beproeven.»

»Als u dat gelukt, verklaar ik u de meester van dien zwijger te zijn. De poging zal echter ijdel zijn. Ik geef echter de hoop nog niet op; wij moeten hem den onze noemen of hem zoo compromitteren, dat hij zich wel in onze armen zal moeten werpen... Maar laat mij uw plan hooren. Wie zoudt ge belasten met de zorg om uwe grootsche plannen uit te voeren? Wie is de gelukkige, die ge tot de uitverkorene van onzen jeugdigen vriend bestemt? Londen heeft dat eigenaardige, dat elke bloem in haren dampkring dadelijk hare frischheid verliest. De Hertog van Buckingham zal misschien de oorzaak wel kunnen opsporen!» merkte Arlington spottend aan.

»Het zou Uwe Lordschap minder belang inboeze-

men dan te weten wat er tusschen den knaap en den Hertog van York is gesproken."

»Op de receptie? Het beteekende niet veel."

»Neen later; het schijnt dat ge daarvan geene kennis draagt." Arlington boog zich nog meer voorover.

»Hij is gister bij den Hertog geweest. Geheel alleen. Ik hoorde het van den Ambassadeur, dien ik knorrig ontmoette, daar hij Zijne Hoogheid niet te huis had gevonden, en nog wel om zulk een reden...! Op het verweerde burger-aangezicht lag nog meer onrust dan toorn... Ik moet erkennen dat er wel grond voor die onrust bestond. De personen, die elkander in het geheim ontmoetten, zijn wel gevaarlijk!" zeide Buckingham smadelijk.

»Niet zoo snel voortgegaan, George!" hernam de ander. »Er kan wel iets gewichtigs zijn besproken; iets zeer gewichtigs."

»Wat dan?" vroeg Buckingham.

Arlington was niet voornemens te antwoorden wat hij dacht: hij wilde wel Buckingshams gedachte vernemen, maar liefst tegenover deze de zijne zoo veel mogelijk verbergen. Het praatzieke van den Hertog was het eenige wat Arlington aan hem hechte, en vooral thands nu hij duizend oogen wilde hebben om den jongen Prins van Oranje overal te bespieden.

Was zijne belangstelling in dien persoon, die thands overal reeds, zelfs onder de burgerij in Londen, als een zwakhoofd, als een nul was bekend geworden, een manie geworden of eene soort van neiging, om zich van al degenen die hem omringden te onderscheiden?

Het gedurig gefluister had den Lord der schatkist, Sir Clinton, ten laatste in die mate verdrotten, dat hij er een einde aan maakte. Gewichtige zaken waren er reeds besproken. Men had een voorstel overwogen, om aan het Parlement weder een subsidie te vragen van een millioen pond sterling, welk voorstel door Shaftsbury krachtig bestreden werd. In oorlogstijden, zoo heette het, buitengewone subsidie aan te vragen kon noodzakelijk zijn, maar in vreedstijden moest men het rijk weten te besturen met hetzelfde geld als vroegere regeringen het vermochten. Het had niet mogen baten, dat Clinton zinspeelde op een feit, hetwelk Shaftsbury bekend moest zijn, zinspeelde op een aanstaanden oorlog waarop men zich moest voorbereiden, Shaftsbury bleef zich verzetten.

»Gij zinspeelt op den oorlog met de Algerijnen?" zeide hij. »Welnu, zoover zal het onder het bestuur van mijn edelen vriend, den Lord der Schatkamer, niet gekomen zijn, dat de uitrusting van drie schepen niet zonder een nieuwe subsidie mogelijk zoude wezen."

»Mylords!" viel Clinton in, terwijl hij de wenkbrauw fronsde en detrillende hand het papier dat voor hem lag kreuhte. »Mylords Arlington en Buckingham, wat is uwe zienswijze?"

»Ik ben altijd voor de meening van den Lord van de Schatkamer," zeide Buckingham luchtig.

»Ik zou voor de aanvraag eener subsidie zijn, indien er uitzicht bestond dat men zich aan geene weigering bij het Parlement blootstelde," hernam Arlington, die blijk gaf, niettegenstaande zijn gesprek met Buckingham, zeer goed naar den woordenstrijd der anderen te hebben geluisterd.

Er werd een krassend geluid gehoord aan de zijde waar de Hertog van York zat; het was het bersten van de penneschacht, die Zijne Hoogheid zoo geruimen tijd reeds tusschen de tanden had doen kraken.

»Wil Uwe Hoogheid iets in het midden brengen?" vroeg Clinton.

»Alleen, dat Zijne Majesteit zich niet moet blootstellen aan eene weigering van de zijde Zijner onderdanen, terwijl er andere middelen bestaan om in de behoeften te voorzien."

Clinton kleurde even: hij boog zich voorover en fluisterde: »Ze zijn uitgeput."

»De subsidiën van Frankrijk, Sir?" vroeg Shaftsbury scherp.

Het mocht ondersteld worden, dat die subsidiën eens vreemden monarchs den echt Engelschen Clinton een doren in het vleesch waren en de ruwe vraag van Shaftsbury hem daardoor vooral tot toorn vervoerde, zoo zichtbaar in de woorden welke hij hem toesnauwde: »Ik herinner u den gedanen eed als Sekretaris van Staat!"

»Waarom ik, God lof! door niemand uwer behoefte herinnerd te worden; ik twijfel er aan of eene vermaning van dien aard, in den Bijzonderen raad Zijner Majesteit gegeven, wel de mirakuleuze kracht zoude hebben om een meeneed te doen voorkomen. Ik wil mijn geëerden vriend niet volgen op het gebied van personaliteiten waarop hij als Koning gebiedt, maar terugkomen op de behandelde quaestie. Zoolang de beschermder der vijf havens dertig duizend pond en de opperjagermeester twintig duizend en de opperstalmeester vijftien duizend pond 's jaars als wedde ontvangt, en al die betrekkingen van zoo geringen omvang zijn, dat zij allen door één persoon kunnen worden vervuld, die bovendien nog tijd genoeg overhoudt om zich al de geneuchten des levens te laten welgevallen, zoo lang stem ik tegen het aanvragen van subsidiën."

Aller blikken, behalve die van den Hertog van York, vestten zich op Buckingham die echter lachend antwoordde:

»Ge hebt volkomen gelijk, Ashley! Ik heb zoo veel tijd over, dat ik Zijne Majesteit nog een paar van zulke ambten verzoeken ga, om mij het vragen van subsidiën, waar ik anders ook toe zou moeten overgaan, te besparen."

De luchtige onbeschaamdheid wekte een gemompel onder de leden op.

Shaftsbury stond op. »Ik heb weinig aan de woorden Zijner Genade toe te voegen. In het belang Zijner Majesteit wensch ik voor te stellen onzen Koninklijken meester in overweging te geven, Zijne Genade nog eenige ambten van hetzelfde gewicht toe te vertrouwen, maar geene jaarwedde, aan welke ook, te verbinden."

»Zijt ge dwaas?» riep Buckingham uit. »Wie geeft u het recht, man! zulk een voorstel te doen? Drink porter met de goede burgers van Londen op de uitsluiting Zijner Hoogheid, den Hertog van York, maar...»

»Ik verzoek Uwe Genade eerbiedig zich te matigen!» zeide Clinton met verheffing van stem. »Er worden hier woorden gesproken, die op Landverraad en Majesteitschennis gelijken.»

»Er is verwarring van denkbeelden, Sir! zeide Shaftsbury hoog. »Landverraad en Majesteitschennis konden in de tegenwoordige oogenblikken in dit land wel eens niet gepaard gaan.»

Weder was het de penneschacht Zijner Hoogheid, die tusschen de twistenden gehoord werd en hetzelfde krakend geluid van vroeger te weeg bracht.

Daar sprongen een paar prachtige patrijshonden de kamer in en besnuffelden al de leden van den Raad en krabden met alle blijken van blijdschap Buckingham aan, die de ontvangen bewijzen van genegenheid hartelijk beandwoordden en blijkbaar de dieren amuzanter en beminnenswaardiger vond dan zijn natuurgenoten. De aanwezigheid dier honden spelde de nabijheid van Zijne Majesteit, zoodat niemant, behalve de Hertog van York, met onverschilligheid de laatst binnen gekomen aanzag. De honden waren van achter de *portière* in den hoek der kamer te voorschijn gekomen, en daar vermoedde men dat ook Zijne Majesteit zich bevond.

Men had zich niet vergist. Men zag een blanke hand, waarvan de vingers met juweelen ringen prijkten, om het damast geslagen; men zag de groen fluwelen tuniek en eindelijk de reusachtige pruik Zijner Majesteit, die voor alsnog met den rug naar zijn Bijzonderen Raad was gekeerd, en met het gelaat naar het vertrek, dat hij gereed stond te verlaten en waaraan hem zeker iets zeer liefs en aangenaams bond. Hij bleef toch ettelijke oogenblikken in die houding staan, terwijl al de leden van den Raad eerbiedig waren opgerezen en het voorrecht hadden den koninklijken rug te bewonderen. Men hoorde Zijne Majesteit schateren van lachen en eensklaps ter zijde springen. De reden daarvan kon weldra vermoed worden, daar een Sinaasappel, van de schil ontdaan, naar binnen vloog; hij was zeker op Zijne Majesteit gedoeld geworden, die, dank zij zijner behendigheid, het gevaar van de kostbare kleeding gedeerd te zien nog tijdig was ontkomen. Hij stikte schier van lachen en tartte, toen hij het gebruik zijner stem terug ontvangen had, de verborgene vijandin uit. Dat de aanval door een vrouw was gedaan bleek spoedig uit s'Konings woorden. »Ik zet u dat betaald! Waarachtig! Mijn kostelijk ontbijt! Wacht mij straks in het paviljoen.... Wat ik doen ga? Regeeren, Louise! men wacht mij al met ongeduld... Vaarwel!»

De deur werd eindelijk dichtgeslagen en de rug Zijner Majesteit omgewend, zoodat de buigende le-

den van den Raad hun Koning aanschouwen mochten. Hij wenkte hen te gaan zitten en nam mede plaats, na Diana rechts en Juno links van zijn stoel te hebben doen neerleggen.

»Uwe Majesteit maakt zijn onderdanen altijd gelukkig, maar zelden in de mate als thands, door hare tegenwoordigheid,» zeide Buckingham. »Door haar binnentreden mag ik hopen gered te zijn! Men stond gereed mij uit te plunderen en mij de fijnste klederen het eerst af te nemen.»

»Gelukkig, dat gij u goed hebt voorzien, Will, en er warm in zit!» hernam de Koning lachend. »Maar ga voort, mijne heeren, doe als of ik er niet was.»

»Dat laten zij zich geen tweemaal zeggen,» mompelde Buckingham, voor Karel alleen verstaanbaar.

»Men is tegen de aanvraag van een nieuwe subsidie, Sire!» zeide Clinton.

De Koning verschoot van kleur. »Maar geld hebben we noodig, Heeren! We moeten onze bondgenote, de Republiek, bijstaan. Ik bid u, spaar mij al die bezwaren; geld moet er zijn; zorg er voor, Clinton, dat het er komt!»

»Wil Versailles niet meer...?» vroeg Buckingham zacht.

De Koning schudde ontkennend.

»Ik moet Zijne Majesteit eerbiedig doen opmerken,» zeide Shaftsbury, »dat de bezwaren wel overwogen dienen te worden. Het Parlement zal bij het vragen eener nieuwe subsidie verandwoording vragen van de vroegere. En zoude zulk eene verandwoording gemakkelijk gegeven kunnen worden?»

Zijne Majesteit hoorde niet meer; hij speelde met zijne patrijshonden, die een neergevallen Sinaasappel gevonden en naar den Koninklijken zetel hadden meêgedragen.

»Mylord Shaftsbury make zich niet ongerust waar ik het niet doe. Ik zal de vroegere subsidie verandwoorden,» zeide Clinton.

»Daaraan twijfel ik niet,» vervolgde Shaftsbury. »Iemant met den moed van Sir Clinton kan alles verandwoorden. Ik geloof echter, dat het verstandig zoude zijn niet alleen op den moed te rekenen. Sire! de omstandigheden acht ik gewichtig en van dien aard, dat het gevaarlijk wordt het Parlement thands gelegenheid te geven tot onderzoek. Kan men het overtuigen, dat de aan te vragen gelden werkelijk besteed zullen worden om met de Republiek de zeeroovers te tuchtigen...»

»Los, Diana! Hou haar tegen, James!» riep de Koning tot zijn broeder; toen wendde hij zich tot den laatsten spreker, en knikte hem toe en zeide hem: »Ik hoor u wel, ga maar voort.»

Shaftsbury voelde zich gekwetst. Hij gehoorzaamde echter en vervolgde, met meer vuur echter dan straks: »Maar men zal de dienaren Zijner Majesteit niet gelooven; men zal denken aan het tegenovergestelde van hetgeen wordt voorgegeven, zoo als.... wel eens meer plaats had. En bovendien» hier verhief hij zijne stem, »het Parlement zal, naar ik

vrees, maar al te gereede aanleiding tot het aanheffen van klachten vinden in hetgeen er voorvalt."

Zijne Majesteit geeuwde, boog het hoofd in den rug van zijn stoel zoo ver achterover als hij het vermocht, zoo dat hij Buckingham half in het oog kreeg en fluisterde: »Will, wanneer het *bal masqué* dat ge beloofd hebt? Ge wacht toch niet op mijn subsidie?"

»Dan zou ik twifelen of het *bal masqué* ooit werd gegeven!" hernam Buckingham vrij luid.

»Ja in hetgeen er voorvalt!" herhaalde Shaftsbury. »Er is toch een wet geschonden waar ieder Engelschman aan hangt. Wie ook de schuldige zij, hij dient gestraft, in het belang der Kroon. Gants Yorkshire verkeert in opschudding door het verdwijnen van een deerne, een dochter van een non-conformist. Zij is weggevoerd en van hare vrijheid beroofd door een onwettige macht. De *habeas corpus*-akte is geschonden."

»Vermoedt men wie dit deed?" vroeg de Hertog van York.

»Men mompelt van papisten: men wil zelfs, dat er Jezuïten in het spel zijn, Koninklijke Hoogheid!" hernam Shaftsbury, York strak aanziende.

»Ik verklaar mij thans de aanklacht uit uwen mond!" zeide de Hertog kort, waarna hij weder dezelfde houding aannam en in hetzelfde stilzwingen verviel.

»Ik laat mij de achterdocht Uwer Koninklijke Hoogheid wegevalen," hernam Shaftsbury. »Ik gevoel mij verplicht te wijzen op den koortsigen toestand, waarin gants Engeland zich bevindt. Er is overal gemompel, dat luider en luider wordt en voedsel ontvangt door gewelddadigheden als waarvan ik straks gewaagde. Welke vrije man zal zich nog veilig achten in zijn eigen huis als het hooggezach toelaat, dat men op 's Konings weg worde aangegrepen en weggeslept? Welke vrije man zal dat verdragen in een land, dat reeds eeuwen voor de uitbreiding van rechtmatige vrijheden, zoo als de persoonlijke is, heeft gekampt?"

»De zaak zal onderzocht worden," zeide Clinton »ten minste zoo Uwe Majesteit niet het tegendeel beveelt," vervolgde hij zich tot den Koning heen buigende.

»Onderzoek wat ge verkiest; straf of geef gratie, zoo ge 't gepeupel maar rustig houdt," zeide Karel. »Ik heb mijn Bijzonderen Raad óók nog eene mededeeling te doen"

De meesten staken het hoofd vooruit en wachten schier ademloos de woorden Zijner Majesteit af.

»Ik zag met leedwezen, mijne heeren!" begon Karel, terwijl hij den bruinkop van Juno, die op zijn knie lag en met haar donkere oogen den meester aanstaarde alsof ook zij luisterde, streelde en strookte, »ik zag met leedwezen dat onze adel altijd nog offerde aan den wansmaak van voor den opstand, terwijl men overal in Frankrijk, tot herzieningen en verbeteringen was overgegaan. Een deel van onzen adel begreep dit en volgde dan ook den smaak en de mode van Versailles na. Ik meende

evenwel mijn volk een blijk te moeten geven van mijn zucht, om onafhankelijk te zijn van Frankrijk in een tijd, dat ons goed volk meer afkeerig van dat rijk schijnt te zijn, en besloot daarom een nieuwen mode in te voeren. Na rijp beraad koos ik het gewaad wat gij mij heden ziet dragen en geef ik u als mijne begeerte te kennen, dat gij door uw voorbeeld voor de spoedige navolging van deze kleeding zorgt. Wat ik draag, Mylord! is mode in Engeland, zoo begeer ik het!"

Hoe hij zich te goed deed op zijne koninklijke macht, die zich zonder beperking, ten minste in het rijk der modes, konde uiten.

»Wees gedankt, dat ge ons van die subsidie afbrengt; het werd te vervelend," prevelde Buckingham tot zijn vriend.

»En van het lastig gesprek over uwe verdiensten om ambten, he?" vroeg Karel spottend.

Middelerwijl bogen aller hoofden ten teeken van gehoorzaamheid.

»Ik zie een diepen politieken zin in het bevel Uwer Majesteit," zeide Shaftsbury, terwijl echter een flauw glimlachjen zich om zijne lippen vertoonde. »Uwe Majesteit wil ons en onze kleedij van Frankrijk losmaken. Ik hoop, dat ons volk maar niet van meening zal zijn, dat één schalm van den keten wordt losgemaakt, om het klemmen van zoovele andere te doen vergeten."

Er liep bij deze woorden bijkans eene rilling door de gantsche vergadering met uitzondering van Karel en den Hertog van York. Arlington, die reeds meermalen het woord had willen nemen, maar daarin telkens weerhouden werd door zijne voorzichtigheid, kon zich niet langer bedwingen.

»Het schijnt dat het tegenwoordig kabinet ziek en wel hopeloos is in de schatting van Lord Shaftsbury, daar hij zulke woorden waagt te spreken; woorden, die er op berekend schijnen, om eene aanklacht tegen het tegenwoordig en eene aanbeveling voor een toekomstig kabinet te zijn."

»Ik ben blijde Mylord Arlington eindelijk te mogen hooren" hernam Shaftsbury. »Ik weet dat mijn edele vriend zich gelijk blijft zoo wel in de buitenlandsche politiek; altijd fijn, maar onbegrijpelijk!"

»Moge Mylord Arlington onbegrijpelijk voor u zijn, ik zal trachten het tegenovergestelde te worden, al moest ik daardoor ook de vleeiende betuiging van fijn te zijn outgaan," zeide Clinton met kracht. De vuist balde zich en de voet stampte op den vloer. »Sire! wij mogen niet dulden dat er verdeeldheid rondom u besta; ik verzoek dus mijn ontslag of het zijne."

»Daar zit ik nu, Will!" fluisterde Karel. Mijn beste doggen met elkaar aan 't vechten!"

»Als ge kiezen moet, houd dan voor een poos den dog Shaftsbury, die blaft op het oogenblik het hardst," hernam Buckingham.

»Stil, mijne Heeren! ge gaat mij veel te driftig voort, en ik kan u waarachtig niet bijhouden!" riep Karel uit. »Ik wil u geen van beiden missen,

en daar ge beiden schuld hebt, leg ik u tot straf op: U, Shaftsbury, dat gij een nieuwe subsidie aan het Parlement aanvraagt, en U, Clinton, dat ge verandwoording doet van het vroegere..."

»Ik smeek Uwe Majesteit deze zaak met ernst te beschouwen!» hernam Clinton, op wiens gelaat de toorn had plaats gemaakt voor den diepsten weemoed, bij de lichtzinnige woorden van den monarch, die misschien op een vulkaan huppelde.

»Denkt ge dan, dat ik niet ernstig ben?» vroeg Karel. »Wel, man, ik ben het zelfs in die mate, dat ik er van geeuwen moet.»

»Uwe Majesteit vergeve het mij, maar ik moet op mijn gezegde van straks terug komen. Ik bedoelde niet zoozeer alleen het ontslag van Shaftsbury, maar ook zijne inhechtenisneming weg: ns landverraad.»

»Sire, zend mij naar den Tower!» zeide Shaftsbury opstaande, de armen over de borst kruisend en den Koning stoutmoedig aanzierende. »Doe mij te recht staan, Sire, en ik zal mij verdedigen tegenover gants Engeland. Ik ben beschuldigd van felonie, van verraad! Als of ik niet de trouwste dienaar van Uwe Majesteit ware! Als of ik U niet behoeden wilde voor den opkomenden storm! Als of ik, zoo ik werkelijk verrader ware, Uwe Majesteit niet zoude aansporen nieuwe subsidiën te vragen; want nooit is het Parlement machtiger dan wanneer Uwe Majesteit geld behoeft. Wie van ons beiden is dus verrader, hij, die Uwe Majesteit naar den afgrond dwingt, of hij die er u van terughoudt? Want weet uwe Majesteit wat men haar vergen, ja eischen zal, als ik voor het huis der Gemeenten verschijn? Men zal het wagen te wijzen op den Ambassadeur der Republiek, die weken lang wachtend en morrend is rondgegaan en geklaagd heeft over de doolwegen, die Mylord Arlington hem deed inslaan; en wie der Parlementsleden zal er de fijnheid van Uwer Majesteit dienaar, Lord Arlington, in billijken en bewonderen? Men zal het wagen schatten verspild te noemen, omdat zij niet besteed zijn voor het doel waarvoor zij zijn gegeven, en het antwoord van Sir Clinton, dat de wijsheid Uwer Majesteit ze nog beter heeft weten te besteden, zal een storm doen ontstaan, die Sir Clinton, in plaats van mij, wel eens opnemen en naar den Tower zou kunnen doen slingeren. Men zou het wagen te wijzen op de ellende der vloot, op de ellende van den handel, op de ellende van het binnenland en op Englands ellende daar buiten, en tevens, bij wijze van tegenstelling, wijzen op de weelde van eenigen, op de dartelheid van sommigen, op de talrijke schoonheden, waarop Engeland trotsch zoude zijn, indien zij minder kostbaar waren. Men zoude misschien nog verder willen gaan en beslag leggen op de geheime papieren van Mylord Arlington, om te zien of daaruit ook zoude kunnen blijken, waarom de Koning van Engeland, Schotland en Ierland op het vaste land wordt aangemerkt als een nietig Duitsch vorst; en indien men die papieren had

doorgelezen, dan zoude men wellicht een naam noemen en van een traktaat spreken....»

Karel, die bij de eerste woorden van Shaftsbury zich in zijn stoel had geworpen en de gemakkelijkste houding had gekozen, ten einde zich gelegenheid tot eene dommeling te geven indien een lange redevoering hem daartoe verlokken mocht, had zich telkens meer opgericht, stak bij de laatste woorden zijne rechterhand dreigend uit en sprak, met al de teekenen van toorn op het gelaat, den naam van den vermetelen dienaar uit. Deze hield op en zag Zijne Majesteit aan

»Weet hij alles?» vroeg Karel zacht aan Arlington.

»Neen, maar naar ik vrees toch te veel,» hernam deze ernstig.

»Gij meent het goed, Shaftsbury!» zeide de Koning weder bedaard en schijnbaar in de zelfde goede luim.

De pennesschacht van den Hertog van York spleet bij die woorden tot boven toe, hetgeen echter bij de bestaande spanning de aandacht slechts van weinigen trok. Zij echter, die het opmerkte en hem aanstaarden, zagen dat bleek gelaat nog bleeker geworden en een zonderlingen trek om zijne lippen, die minachting aanduidde.

»Ge meent het goed, Shaftsbury!» had de Koning gezegd en hij voegde er bij: »maar eene subsidie behoeven wij; ziet ge geen kans die te krijgen?»

»Ja, Sire! die is te krijgen. Zelfs durf ik Uwe Majesteit beloven het dubbele van het geen Zij wensch.»

»Duivelskunstenaar, voor den dag met uw mirakelen! Ge hebt ons straks voorzeker de bezwaren wat sterk gekleurd om uwe macht te meer te doen bewonderen... Welnu, ik zal bewonderen zoo dra gij uwe macht toont.»

»Aan het verlangen van den Hollandschen Ambassadeur moet toegegeven worden wat de tuchting der Algerijnen betreft...»

»Goed; de Turken kunnen er, wat mij betreft, nog bij genomen worden.»

»Tegenover Frankrijk behoort eene koele houding te worden aangenomen...»

»De koelste, die ik aan kan nemen,» zeide Karel, en flusterend voegde hij er tot Buckingham bij: »Al was het maar om dit oogenblik, dat Lodewijk mij verschaft.»

»Vervolgens...» begon Shaftsbury.

»Nog meer?»

»Zou Uwe Majesteit een kreet van dankbaarheid hooren opgaan, indien zij haar vaderlijk gevoel voor haar volk boven hare liefde jegens hare bloedverwanten stelde... Het volk zou bereid zijn goed en bloed te offeren, indien Zijne Koninklijke Hoogheid voor eenigen tijd geen Admiraal-generaal der vloot meer heette, indien Zijne Koninklijke Hoogheid zich voor eenigen tijd naar het vaste land begaf...!»

»Uwe Majesteit verdraagt, dat een onderdaan...» Het werd Clifford niet vergund den volzin te ein-

digen, waut de Koning was opgestaan en viel in, terwijl het hoofd fier was geheven en de verontwaardiging de gelaatzenuwen spande en het geheele wezen eene uitdrukking van waardigheid gaf: »Nimmer, Shaftsbury! Wanneer wij oordeelen, dat het belang onzer onderdanen zulk een offer mocht vorderen, dan zouden wij daartoe overgaan zonder klacht of murmureering. Zoolang wij daarvan echter niet overtuigd zijn, zal geene partij in ons rijk, zal geen onderdan aan ons daartoe dwingen... Mylords, de zitting is opgeheven!»

Al de leden rezen op. Clinton, Lauderdale, Ormond, allen, behalve Shaftsbury en den Hertog van York, omringden den Koning. Clinton waagde het zelfs de hand Zijner Majesteit te nemen en die te kussen, terwijl de tranen hem in de oogen stonden. »Ik dank u, Sire! voor die woorden... Wil en durf, Sire! en het volk ligt aan uwe voeten,» zeide de trouwe, maar niet scherpsziende dienaar.

»Zijt ge zeker, vriend, dat er geen Noll Cromwell onder ons rondwandelt?» vroeg Karel, de hand zijns dienaars nogmaals drukkend.

»Vaartwel! Lord Shaftsbury, vaarwel, wij hopen later elkaâr nog te ontmoeten!» riep Karel hem achterna, toen de volksman zich met een diepe buiging verwijderde.

De dubbelhartigheid Zijner Majesteit was bekend, zoo dat Shaftsbury zich niet aan den waan overgaf van in hooge gunst bij Zijne Majesteit te staan. Wel mocht hij in dezen oogenblik het Parlement krachtiger heten dan den Koning, daar hij zonder eenige vrees huiswaards keerde.

»Wil en durf» had Clinton Karel toegefluiserd. Die woorden trilden hem nog in de ooren. Hij was nog overspannen, en voelde zich in zijne overspanning krachtig. »Clinton, het proces der acht oproermakers, die dat huis in Moordfield plunderden, moet eindigen... Zij moeten hangen. Ik wil toonen dat wie mij beledigt gestraft zal worden.»

Clinton boog, hoewel hij in zijn binnenste een andere openbaring van de Koninklijke macht had gewild dan de terechtstelling van de boosdoeners, die meer de *maitresse* dan den meester hadden beledigd.

»George!» vervolgde Karel tot Buckingham, »Ik wenschte dat ge niet meer naar Shaftsbury's club gingt. Men mocht u weêr eens belasteren en het er voor houden, dat gij in twee kampen uwe tenten wildet opslaan.» Gants anders liet hij er op volgen. »Nu Will, niet zoo ernstig! Wanneer het bal? Wij hebben waarachtig behoefte aan verstrooïing.»

Het oogenblik van overspanning was voorbij. De Koning van Engeland was weder Karel Stuart geworden.

Hij wenkte allen te vertrekken en bleef met zijn broeder York alleen, die, op den rug van zijn stoel geleund, de laatsten met dezelfde onverschilligheid, waarvan hij gedurende den gantsche zitting blijk had gegeven, zag vertrekken.

»James!» riep Karel, »zijt ge stom van ontzetten? Ik heb het geluid van uw stem nog niet gehoord.

Ziedaar het gevolg van een onberaden stap! Hadt gij ook maar de dispensatie van den Paus gevraagd, om lid van de Engelsche Kerk te blijven.»

»Waarom? Om het geschreeuw van het gepeupel? Het zal inslapen als Uwe Majesteit slechts niet inslaapt. Ik wil schijnen wat ik ben, Sire! Het strijdt tegen mijne inborst om anders te handelen.»

»Bij den heiligen George! dat valt u licht, daar een ander al den last van uwe eerlijkheid draagt!»

»Zeg er mij dank voor, Karel, dat ik u dien last dragen doe. Het houdt u wakker.»

»Al zijn wij alleen, James! toch wensch ik die woorden niet te hooren. Bij God! wat ben ik ongelukkig, Koning te zijn van zulk een volk!»

»En wat is dat volk gelukkig zulk een Koning te bezitten! Het begint te eischen mij te verwijderen; het zal eindigen met u te verjagen, tenzij gij genoeg kunt nemen met de plaats, die men u bereidt: een slaapkamer in White-hall.»

»James!» Hij had weder de hand dreigend in de hoogte geheven, maar zijn toorn was niet lang bestand tegenover den kalmen blik zijns broeders. Van het eene uiterste sloeg hij over tot het andere, en, scheen het ook dat hij de woorden meer tot zich zelve sprak dan tot zijn broeder, toch oordeelde deze de vraag als tot hem gericht, toen Karel zeide: Wat moet ik doen?»

»Het Parlement uit een jagen en regeeren als Koning door Gods genade.»

»En belastingen heffen op mijn naam? Het zou mij het hoofd kosten zoo als onzen vader.»

»Onze vader had geen bondgenoot zoo als gij.»

»Maar Lodewijk draalt en geeft geene subsidie.»

»Hij wil zeker het traktaat van Dover zien uitvoeren, en hij heeft gelijk.»

»Spreek niet zoo luide. Ik wilde dat het verscheurd kon worden! Zoo men wist, James...! Ik geloof, dat wij beiden nog van avond in den Tower wonden.»

»Als Uwe Majesteit zoo weinig zeker is van hare soldaten, dan wordt het tijd, dat wij er eenige uit Frankrijk ontbieden. Het tijdstip is gunstig. Straks komt een onverwachte bondgenoot u bezoeken. Het is onze neef, Karel! die in het geheim met mij gesproken heeft, dien ik heb laten spreken. De jonge Willem is ons.»

»Gij hebt hem toch niets ontdekt...?»

»Neen, ik niets, hij mij echter veel. Wilt ge den stouten stap wagen?»

»Ik zal er over denken.»

»Dat hebt ge reeds maanden lang kunnen doen. Ik zeil met de vloot uit, die gereed word gemaakt, zoo kan het heten, om de Hollandsche Republiek te helpen, en ik haal de Fransche hulpbenden van Calais af.»

»Ik zal er over denken. Laat mij. Nog ben ik Koning en laat ik mij het gezach niet ontnemen. Ik wil over geen politiek meer hooren; ten minste in geen week meer.»

Hij ging en liet York in sombere stemming achter, York, die vertoorn de woorden over de lippen

liet komen: »Ware ik in zijne plaats! Mocht ik eens op die plaats komen!»

IV.

Louize de Quérrouaille, Hertogin van Portsmouth, was alleen in hare weelderige vertrekken. Het verguldsel aan al de meubelen, aan stoelen en sofa's aangebracht, was eene nieuwhed, waarvan Mylady de Castlemaine zelfs nog niets vernomen had. Het was een nieuwhed, waar zelfs in Versailles nog slechts de vertrekken van de *maitresse en titre* mée prijkte, en nochtans had de nieuwe mode reeds ten behoeve van Louize de Quérrouaille de reize naar Londen gemaakt. En die reize was nog wel ondernomen op bevel van Zijne Majesteit Lodewijk XIV! Het mocht getuigen voor de blakende gunst waarin Louize bij hem moest staan. Daar zij ettelijke uren van hem verwijderd leefde, konden hare bekoorlijkheden de oorzaak niet heten dier blijvende gunst, maar moest daarvoor een andere bestaan. Nog had Frankrijks Koning het woord wel niet uitgesproken: »de Staat ben ik» maar hij had het toch op dit oogenblik reeds kunnen doen met evenveel recht als later. De Staat was reeds in zijn persoon vertegenwoordigd en daarom mocht hij de diensten, aan den Staat bewezen, aanmerken als aan hem geschied. Zou daarin de oorzaak van de erkentelijkheid Zijner Majesteit schuilen en Mademoiselle de Quérrouaille gewichtige diensten aan Frankrijk bewezen hebben of misschien nog bewijzen? Maar van welken aard waren dan die diensten? Zij was een dartel kind, dat van genieten, van ongestoord genieten hield, dat speelde met de monsterverrukking van den Lord Kanselier, met de kanten lubben Zijner Majesteit, even als met Jack den vrolijken aap, die in den tuin, waarop de vensters harer vertrekken het uitzicht gaven, op den langen staak zat te wiegelen en te grijnzen! Zij was tot niets nut dan om als een bloem, door Zijne Majesteit den Koning van Engeland op zijn levenspad ontmoet, bewonderd en ... geplukt te worden, zoo fluisterde, zoo zeide, zoo riep men.

Op dit oogenblik scheen zij echter niet dat dartel kind; mocht zij ook nog kind zijn, van dartelheid bestond er echter geen zweem. In haar smaakvol grijskleurig kleed, waaraan slechts de noodzakelijke sieraden waren aangebracht, terwijl als eenig kleinood een roos in haar *ceinture* prijkte, lag zij als een paerel in haar schulp, op een dier sofa's neder. De roos, waarop wij doelden, was versch geplukt van het boomken, dat, nevens andere zeldzame bloemen, bevallig was gerangschikt in den mand, die bij de sofa stond waarop zij nederlag, en half in het groen der bladen, tusschen de purperroode, gouden of zilveren klokjens en kelkjen's der bloemen en knoppen, een marmeren Cupido-beeldtjen met vergulden pijl verborg. Het bevallig gezichtjen, waarop de schalkheid gewoon was een

lachen te plooiën, stond thands ernstig, bij het lezen van den brief, welke haar uit Frankrijk was toegekomen.

»Dus men laat mij geheel vrij in de middelen, als ze maar dienen om het doel te bereiken. Allermooi!» mompelde zij, terwijl zij den doorgelezen brief van zich afwierp op den *guéridon*, maar dit zoo onachtzaam deed, dat het papier het doel voorbij vloog en op den grond nederdwarrelde. Vlug als een hinde sprong zij er naar toe, vouwde den brief met veel zorg op en verborg dien toen in een verborgen kastjen van haar *bureautafel*. Zij huppelde vervolgens naar het venster, om een blik op Jack te werpen, die juist een zijner bespottelijkste buitelingen verrichte en schaterlachte niet, maar mompelde alleen: »gij zijt vrij in de middelen, maar Karel moet zich overgeven!» Zij ging naar hare bloemen; zij boog er zich niet over heen om er de geuren van in te ademen, maar bleef er op staren en prevelde: »een landgoed in Pikardyë als ge Karel zoo ver weet te brengen.» Zij wierp zich op de sofa neder, die vlak over den grooten spiegel met breede vergulden lijst was geplaatst en dacht er niet aan zich zelve te beschouwen, maar fluisterde: »Palmer's houdt hem terug! Die slagerin heeft nog invloed, nog veel invloed, en hield ik niet de koorden van de beurs...! Bah, zij zal weg als ik het verkies.»

»Ha, ha, ha!» schaterde het eensklaps van hare lippen, hoewel zij in de aangenomen houding op de sofa liggen bleef. »Ziedaar de Ridder van de droevige figuur!» Met dien uitroep werd Zijne Majesteit verwelkomd die, zoo als ons bekend is, de vervelende politiek ontvluchten en bij zijne Louize zijn Bijzonderen Raad kwam vergeten. De gedrukte stemming, waarin hij verkeerde, en die een oogenblik te voren nog naar wrevel gezweemd had, deed de ontvangst, door het dartel kind hem bereid, verre van aangenaam zijn. Hij rimpelde dan ook even het voorhoofd, terwijl hij een buiging maakte en met een lichten tint van ironie zeide: »Is Jack weder aardig geweest? De Jacks, die ik verliet, waren het waarachtig niet!»

Louize klapte in de kleine handen.

»Bravo. Sire! De bijnaam is zeker heel goed gekozen voor uwe ministers! Eenige hebben zeker gegrijnsd, maar de meesten zullen toch wel geduikeld en gebuiteld hebben! En dat ge daarbij zoo ernstig kunt blijven, Sire! Weet ge wel dat ik reden heb ernstig ontevreden op Uwe Majesteit te zijn? Ha, ha, ha!» lachte zij weder, waarbij de paerelwitte tanden zichtbaar werden en de roode lippen zich zoo mollig plooiden. »Ha, ha, ha!» en de kleine hand wees op de tuniek Zijner Majesteit, die vlek op vlek vertoonde. »Wie zich met mijne wraak belast heeft weet ik niet, maar gewroken ben ik.»

De Sinaas appel, waarmeê Louize hem dien ochtend had aangevallen, maar die den Koning niet had geraakt, was zoo als wij weten door de beide patrijshonden vermeesterd; zij hadden daarover met elkaar slag geleverd en schenen dit op de knie des

koninklijken meesters gedaan te hebben. Karel, die de vingerwijzing was gevolgd, kwam thands eerst tot de wetenschap van het gebeurde. Door het gesnap van het kind in eenigzins betere luim gebracht, zeide hij luchtig: »Welnu, de kleur stond mij ook niet meer aan! Mijn spaarzaamheid zou mij misschien verleid hebben nog lang dat kleed te dragen, maar nu moet ik wel veranderen! Een Koning van Engeland met vlekken! Wat zou zijn lief Parlement wel zeggen? Zoo het nog bloedvlekken waren!»

»Ge doet mij rillen!» hernam Louize. »Ge zijt toch niet voornemens om roode wijnvlekken voortaan in uw kanten te maken en daardoor uw Parlement tot bewondering te dwingen?»

Karel zette zich op het voetenbankjen neder dat voor de sofa stond. De Koning van Engeland lag aan de voeten van Mademoiselle de Quérrouaille.

»Ge zijt ondeugend als altijd, maar ga voort; plaag mij, bespot mij, maar geestig, hoor! pikant! Want ik moet lachen, en om mij thands daartoe te brengen moet ge zéer pikant zijn. Als ik met Will en de anderen den Bourgonjer heb geproefd, dan vraagt de maag den volgenden morgen een goed gepeperde saus!»

»Dus uw Bijzondere Raad oefent denzelfden invloed uit als den Bourgonjer en ik als de peper... Uwe Majesteit is zeer galant!»

»Noem het den hoogsten lof dien ik u geven kan. Peper doet den Soeverein van Engeland alleen nog maar eten en Louize de Quérrouaille doet hem dus alleen nog maar leven.»

Karel Stuart draagt zijn leed
Even als zijn staatskleed.

deklameerde Louize.

»Ik begrijp de schoone vaerzen niet,» hernam Karel.

»Ik zie u zelden meer dan eens hetzelfde kleed dragen... dus...»

»Thands begrijp ik u,» riep Karel lachende uit. »En dat is goed ook, niet waar, Louize? We bewijzen de Heeren te veel eer als we, een oogenblik zelfs, om hen in een kwade luim zijn! Wie mij opvolgt moge boèlhuis houden. Het is niet meer dan billijk dat hij ook iets vinde om zich boos te maken! Mijn tijd zal 't wel duren, en James gun ik van harte een verwarde erfenis!»

»Die arme James! Hij kan mij met zijn glazen oogen zoo smeekend aanzien. Ik geloof dat hij mij aanbidt!»

»Laat die scherts, Louize!» zeide Karel eensklaps ernstig.

Het kind zag hem verbaasd aan; het duurde slechts een oogenblik, maar de uitdrukking van haar gelaat was eer geheel andere: de schalkheid had plaats gemaakt voor scherpste. Karel, die haar niet aanzag, had daarvan niets gemerkt en de woorden die zij tot hem richtte verrieden niets. »Als ik van James niet spreken mag, vertel mij dan iets van den Bijzonderen Raad! Wat ging er om?»

»Zoudt ge denken, dat ik u zoo weinig smaak

toekende om een oogenblik aan uwe belangstelling in hetgeen daar voorviel te gelooven? Het vervelendste wat ik kende voor ik Koning werd, was een preek van een Puritein, maar nu ken ik nóg iets ergers: het zijn de redevoeringen van mijn loffelijken Raad.»

»Ik wou dat ik ze eens hooren mocht!» riep Louize uit.

»Kind! Wat hebt ge in mijne afwezigheid gedaan?»

»Geschreid.»

»Om Jack?»

»Neen, om mijn vriend Karel Stuart, die zich zoo vervelen ging en dat niet behoefde als hij mijn raad had gevolgd.»

»Geen woord over Versailles, Louize! Ik wil er niets van hooren... Liever den eersten edelman van Engeland, dan een gekroonden dienaar van uwen Koning,» zeide Karel in drift.

»Mijn Koning? Ik heb slechts u als gebieder, en die gebieder heerscht als een despoot over mij,» zeide zij schertsend. »Maar in ernst, Karel, gij hebt gelijk, en in uwe plaats handelde ik niet anders. Verbeeld u, dat Lodewijk bevolen heeft, dat al de lakeien van Versailles zich in uwe nieuw uitgevonden kleedij moeten vertoonen.»

Karel beet zich op de lippen, en dat bleeke vermagerde gelaat, met blanketsel overdekt, kleurde nog waar de roode kunstverw niet aanwezig was. Toch voelde hij de belediging niet diep en zou hij haar kunnen vergeten, indien Lodewijk slechts voor hem werd wat hij geweest was: een beschermer, die hem op gezette tijden altijd hooger subsidiën uitkeerde. Dat bewees de vraag met zooveel haast gedaan: »Gij hebt tijding uit Versailles?»

»Ja, de post is eindelijk aangekomen.» Zij zeide niets meer; was het ook, om het ongeduld van haar minnaar te prikkelen en hem gedweë en onderworpen te maken?

»Wat schrijft men?» vroeg Karel.

»Dat Zijne Majesteit op de jacht is geweest en drie hazen geschoten heeft. Hij zou zelfs een hert machtig zijn geworden, als een Prins van den bloede het kostbare wild niet had laten ontsnappen; men zegt uit medelij, anderen...»

»Goed, goed; en wat meer?»

»Begrijpt ge de beeldspraak niet? Met de drie hazen kan ik zelve niet te recht komen. Misschien worden er wel de drie vereenigde koninkrijken: Engeland, Schotland en Ierland meê aangeduid. Met het hert evenwel wordt zeker de Hollandsche Republiek bedoeld, en met den Prins van den bloede Zijne Majesteit Karel II. Wat zegt ge van mijne schranderheid?»

»Daarvan hebt ge wel eens grootere bewijzen gegeven dan nu, daar ik vermoed, dat in den brief de verklaring bij het raadsel zal gegeven zijn.»

»Stellig niet.»

»Dus men geloof dat ik de kaasboeren zal helpen, dat ik...?»

»Van het gehoorzaam Parlement eenige toelagen

zal afsmecken en daarmede eenige eereschulden afdoen. Karel, Karel, hoe zal dat gaan! Als Zijne Allerchristelijkste Majesteit opdaagt met de reeks zijner liefdebewijzen, waarvoor hij tegenbewijzen verlangt!"

Zij lachte, terwijl zij met de kanten lubben van Zijne Majesteit speelde.

Karel bleef zwijgen: zelden had hem het onnatuurlijk bondgenootschap met dien nabuur zoo zwaar gewogen; zelden voelde hij zich zoo afhankelijk, hij, wiens eenige eerezucht het was, onafhankelijk monarch, absoluut gebieder te zijn.

"Ge zijt niet vrolijk," zeide zij na een oogenblik zwijgens. "Geloof mij, Uwe Majesteit laat de staatszorg te zwaar drukken! Mijn God, wat moet het toch verdrietig wezen Koning te zijn!" riep zij uit met kluchtigen ernst.

Karel hief even het hoofd van ter zijde omhoog, zag haar ter sluik aan en kon zich niet bedwingen van mede in lachen uit te barsten.

"Wel verdrietig, onnoozel lam! als er zoo velen zijn, die altijd onbevredigde wenschen koesteren...."

"Dat zal Uwe Majesteit toch niet van mij zeggen. Ik toon mij toch waarlijk al tijd gelukkig; luister maar:

Een heldre beek, een kleene woning,
Wat rozengeur bij 't licht der maan,
Naast me, op de zodenbank, mijn Koning,
En al mijn wenschen zijn voldaan.

"Juist, mids die Koning niet vergete wat goudpoeder mede te brengen van de kust van Guinea," hernam Karel.

"Ik vraag toch geene diadeemen zoo als zeker ander, die, hoewel ze het schoonste van een pauw mist — wat evenwel de pauwinnen nooit hebben — van die diersoort toch wonder wél het pronken geleerd heeft. Toch blijf ik er bij dat zij schoon moet geweest zijn in haar jeugd. Ik doe u toch geen leed, beste vriend? Ik spreek wel vrij mijne meening uit over eene, die ge altijd nog bemint."

"Ik bemint u alleen, scherpe, geestige, schrandere Godin!" zeide Karel, maar hoewel hij opgewektheid aan die woorden wou geven, mislukte dat geheel; het scheen dat hij afgetrokken was en dat de woorden zonder bewustzijn schier werden uitgesproken.

"Als dat waar is, Karel! als ge mij alleen bemint en ik een Godin ben, toon dat dan door mij te gehoorzamen."

"Ik gaf u in dat opzicht wel nimmer reden van klagen," zeide hij.

"Wees dan vrolijk en denk niet om Lodewijks *lives*, terwijl ik met u spreek; vervolgens: schenk die Godin dan een tempel, waar gij haar waardig aanbidden kunt."

Karel liet de oogen in het rond dwalen en zag haar toen veelbeteekenend aan.

"Gij meent dat deze tempel reeds schoon genoeg is? Het is niet zeer beleefd om dat te laten blijken, mijn vriend! Lodewijk, uw koninklijke neef, zou het nooit hebben gedaan, al ware hij het ook met u eens. Maar het zij zoo; de Godin onderwerpt

zich aan haren priester. Berust zij er ook in, dat zij de Novembermaand en de drie volgende in dezen tempel doorbrengt, zoodra de Engelsche zon weder door de nevelen dringen wil, dan waagt de Godin nog een anderen tempel van haren aanbieder af te smeken.

Een kleene woning,
En al mijn wenschen zijn voldaan!

"Bijvoorbeeld: Hatfield-manor. Het is allerliefst gelegen!"

"Hebt ge 't verstand verloren?" riep Karel lachende uit. "Hatfield-manor? Buckingham kocht het voor dertig duizend pond."

"En gij koopt het hem af voor veertig duizend. Als Uwe Majesteit naar goeden raad wilde luisteren, dan zou de tijd reeds aangebroken zijn, dat de Koning in Engeland slechts te bevelen had om zich door zijne onderdanen van het hunne gediend te zien. Als Uwe Majesteit wilde..."

Karel was opgestaan alsof de nabijheid van Louize hem gevaarlijk werd en liep het vertrek op en neder.

"Veertig duizend pond!... En in zulke oogenblikken! Louize, als ik niet lachen moest om uwe luimen, dan zou ik er om gaan schreien."

"Voorzichtig! Uwe Majesteit scheurt hare tuniek," riep Louize, die hare houding op de sofa niet veranderde en van daar had gezien, dat Karel in drift het aangeduide kleedingstuk had pogen dicht te knopen. Hare waarschuwing bleek olie in het aangeblazen vuur te zijn, want zij herinnerde hem, dat al de lakeien Zijner Allerchristelijkste Majesteit op dit oogenblik door Versailles wandelden, uitgedoscht zoo als de beheerscher der drie vereenigde koninkrijken. Hij voelde zich van alle zijden geslagen.

Alsof hij plotseling een besluit had genomen, staakte hij zijne wandeling en bleef hij voor de sofa staan.

"Wie stookt er toch tweedracht tusschen Lodewijk en mij?" vroeg hij haar scherp aanstarend.

"De Koning van Engeland. Als gij er meer van weten wilt, moet ge Lodewijks gezant maar eens raadplegen, die vele grieven tegen zijne Engelsche Majesteit schijnt te hebben. Maar denk aan Hatfield-manor! Ik wilde het met Mei betrekken; en dan gaat ge met mij mede en gaan we iederen morgen de zon zien opgaan! Karel, welk een zaligheid!"

"Onmogelijk!"

"Spreek den gezant!"

"Ik weet wat die zeggen zal. Een Fransch leger op Engelschen grond! Zoo het eens mislukte! Neen, eerst moet de Hollandsche Republiek verdeeld; dat zal den Londenschen sluikers en eerlijken dieven genoeg doen."

"Eer moog me een ijzren keten prangen,
Ja, liever veertien dagen ziek,
Dan één sekonde les te ontvangen
In politiek!"

deklameerde Louize. "Spreek den gezant."

»En als de Republiek eens wilde doen wat Lode-wijk weigerde? Zij zoude trouwer hare verplichtingen nakomen.»

»Bravo, bravo, gij zijt gered, en ik ontvang Hatfield-manor,» riep zij in de handen klappend en met de vlugheid van een vogel, naar hem toeijlend. Zij hing aan zijn arm en lachte hem met de schalke oogen toe. »En dan nog iets wat u geen veertig duizend pond zal kosten. Er zijn, naar mij verteld werd, acht oproermakers in hechtenis genomen. Men zegt, dat gij ze moet straffen.»

»Ja, ik gaf den Raad straks mijn bevelen. De mitterij wil ik streng straffen. Men zal ondervinden dat ik nog Koning ben,» zeide Karel op vasten toon. Hij wilde die kleine, luchtige, spottende Louise mede aan zijn macht doen gelooven en aan den ernst van zijn voornemen. Het was echter of zij van zijne lippen nooit iets ernstigs dacht te kunnen hooren, want even lichtig als vroeger gaf zij hem na zijne verzekering tot antwoord: »Gij moest een dier oproermakers sparen... Ik zie zoo gaarne een oproermaker en ik zie ze zoo weinig. Er moet er een onder zijn, die Tom Buddie heet. Ge moet dien man genade schenken.»

»Onmogelijk, Louise! Weet ge wel wat hij waagde te doen?»

»Ja, zijn misdaad is groot, maar ik bewonder toch zijn moed; hij waagde Mrs. Palmer te dienen.»

»Te honen.»

»Nee te dienen; maar dat kunt gij niet begrijpen. Mijn vriend, doe mij dat genoeg en spaar dien man,

Ik vraag u slechts Tom Buddies leven.
Geef mij er één, gij houdt er z even!

»Nee, neen,» riep Karel uit, die haar niet meer wilde aanzien uit vrees van alsdan te zullen moeten toegeven. »Ik zal u Hatfield-manor koopen zoodra ik geld heb; maar dring op dat andere niet verder aan.»

»Spreek niet meer van Hatfield-manor, want dat rekende ik al te bezitten. Die Tom Buddie is mij echter even lief. Ik beloof u, Karel, dat Mrs. Palmer er niets van merken zal.»

»Gij denkt dus dat ik haar vrees? dat ik om harentwille...?»

Hij kon de zinsnede niet voleindigen, want Louise had hem bij de ooren gevat en dwong hem haar in het gezicht te zien.

»Hoe smaakte Uwe Majesteit het kopjen thee, dat zij bij de beheerscheres van Engeland dronk? Ontrouwe minnaar! Gij hebt mij straks tot Godinne verheven. Zoo ik eens vorderde, dat ik alleen de hulde ontving die mij behoort en dat andere afgodsbeelden uit den tempel verwijderd werden? Maar ik wil u dat verdriet niet berokkenen; Mrs. Palmer is u onmisbaar; Mrs. Palmer is een schoone bevallige vrouw, vooral wanneer hare schoonheid en bevalligheid bij het gewicht worden berekend...»

»Gij zijt toch waardig op den Olympus te wonen,» riep Karel lachend uit, maar de lach klonk gedwongen. »Ik heb Clinton bepaalden last gegeven, om

het proces der booswichten te doen eindigen en allen te doen hangen.»

»Op één na. Als ge een bevel geeft, kunt ge ook een tegenbevel geven.»

»Maar, mijn God! Louise, wat gaat u toch die eene booswicht aan? Ik zal u, als ge wilt, een paar dozijn van dat soort dadelijk ter uwer beschikking stellen... er is geen gebrek hier te lande aan.»

»Ik geloof Uwe Majesteit gaarne, maar er is geen tweede Tom Buddie. Hoe kunt ge zoo wreed zijn mij juist te weigeren wat een reeds lang gekoesterde wensch is geworden? Beste vriend, ik vraag u zoo zelden iets, en als ik iets vraag mij dat te weigeren...!

»God en al zijne Heiligen!» riep Karel uit, de ooren met zijn handen bedekkende, »zij vraagt zoo zelden iets. Al hoorde het Heelal mij toe, toch zou ik genoodzaakt zijn, telkens nieuwe waerelden te scheppen om aan uwe eischen te voldoen. Maar hoor mij, beste, wees nu eens matig,» hij troonde haar weder naar de sofa toe, waar hij thands naast haar ging plaats nemen. »Ik zal bij Hatfield-manor nog een geschenk voegen van vijf duizend pond...»

»En mijn Tom Buddie zou niet meer waard wezen dan vijf duizend pond? Weet ge voor hoeveel ik hem prijs geef...?»

»Voor hoeveel dan?» vroeg Karel die reeds verheugd was, dat er een middel bestond om aan de vrouwengril zijner *maitresse* te voldoen. »Voor hoeveel dan...?»

»Voor de waarde, die gij aan Mrs. Palmer toekent... Als ge die uit Engeland zendt, kunt ge met mijn Tom Buddie doen wat gij wilt.» Zij speurde met scherpen blik den indruk na, dien deze woorden op hem maakten; zij bedwong het hijgen van haar boezem en wilde dartzel en speelziek schijnen als gewoonlijk. Karel had dien nieuwen eisch niet verwacht. Mylady Castlemaine kon hij niet opgeven; toch wilde hij Louise niet te veel doen blijken, dat het hem onmogelijk was. Hem werd de keuze gelaten tusschen Castlemaine en den boosdoener, wiens straf door gene, wiens genade door Louise geëischt werd.

Had hij slechts eer toegegeven, en Tom Buddies vergiffenis uitgesproken, want door dat nu te doen, toonde hij aan Mylady gehecht te zijn, meer dan de Hertogin van Portsmouth toe konde laten.

»De keuze schijnt u al zeer moeielijk,» schertste Louise. »Mrs. Palmer moest het weten, dat de schaal niet dadelijk naar hare zijde oversloeg!«

»Ik moet lachen om uwe dwaze opvattingen. Wees gelukkig met uwen Tom Buddie.»

»Dus ge schenkt hem het leven!» riep Louise, terwijl zij van vreugde opsprong en in de handen klapte.

»Maar zeg het aan niemant; we zullen de acht wel voltallig weten te maken... zeg het aan niemant, Louise!«

»Vooral niet aan Mrs. Palmer, niet waar? Zij gold toch nog meer dan mijn Tom bij u... Nu, met ter tijd zou dat kunnen veranderen...» Zij sprak die woorden met eenig zelfvertrouwen uit en gants niet kinderlijk eenvoudig, zoodat het Karel werkelijk be-

angste. Zou zij nog meer vragen? En hij kon niets weigeren aan haar die — zij had het hem nooit gezegd, zij had er nooit op gezinspeeld; zij, de dartele vlinder, had er zich nooit iets op laten voorstaan — eigenlijk Lodewijk XIV bij hem vertegenwoordigde en de koorden der Fransche geldbeurs vasthield.

Sedert zij in White-hall was gekomen, was er de weelde, was er de spijlucht verdubbeld. Karel Stuart scheen zonder medehulp van zijn Parlement over grootere fondsen sedert haar verblijf aan het hof te kunnen beschikken, maar wat baatte hem dit, daar zijne uitgaven in verhouding nog veel meer waren toegenomen? Op 's konings financiën oefende Louize alzo een allerverderfelijken invloed uit. En als de financiën in verwarring waren dan was de Koning van Engeland het zwakst; dan was hij het nederigst tegenover zijn neef, den Koning van Frankrijk, daar hij zich nog liever voor dezen dan voor zijn Parlement vernederde. Lodewijk verzekerde hem van zijne hulp, maar hoe hooger en dringender de nood was, des te trager werd de helper, des te ongunstiger werden de voorwaarden, waaraan die hulp verbonden was; en als dan eindelijk de hulp verleend werd, dan droeg Louize de Quérouaille er toe bij, om de ontvangen gelden niet lang te doen strekken. Karel begreep wellicht het spel, dat er met hem gespeeld werd, maar hij was eenmaal in het gareel geslagen en moest thands voort, tenzij hij worden wilde wat zijn volk wenschte, en dit zoude hij, zelfs al wilde hij het, niet kunnen, dan na eene inspanning, welke verre boven zijne krachten ging.

Hij onderging alzo den invloed waaraan hij gewoon was geraakt; hij boog omdat hij door dit niet te doen een storm vreesde te zien uitbarsten; hij genoot zoo veel hij nog genieten kon en bekommerde zich niet om den dag van morgen. Als een parasiet, die het leven leidt van de plant of het dier waarop zij zich geplaatst heeft, met welks beste sappen zij zich voedt, met wie zij als saâmgroeit, zoo greep Louize de Quérouaille in het leven en het bestaan van Karel Stuart in. Of hij op den grond zijns harten liefde voor haar peilde? Wij hebben hem kunnen gadeslaan tegenover Mylady Castlemaine, die nog bij machte was die aandoeningen bij hem op te wekken, welke bij Karel Stuart liefde heetten; wij hebben hem thands gezien tegenover Louize de Quérouaille, en de aandoeningen, welke gene opwekte, bleken in het bijzijn van deze te sluimeren. Zijne woorden mochten soms getuigen van tederheid, zijne houding was daarmede vaak in strijd. Toch weerkonken de hofgewelven van de lof der eenige Louize, die door Zijne Majesteit sterk genoeg boven allen verheven werd, en men hoorde het gefluister van de ongenade van Mylady luider en luider worden. Wie was de scherpsziende die hier de waarheid van den schijn wist te schiften? Wie was de schrandere, die Karels genegenheid voor een wezen, dat niets zinnelijk schoons en slechts geest bezat, — een geest, dien hij toch niet wist te waardeeren en die hem slechts van tijd tot tijd aantrok — als gehuicheld te beschouwen en Karels jaloezy niet te min te ver-

klaren wist? Die dit laatste vermocht had moeten weten, dat Louize in Karels oog de mijn was waaruit het Fransche goud voortkwam, eene mijn, die hij voor zich alleen wenschte te behouden. Liefde kon hij overal bekomen, geld niet.

Wij zagen het: Louize had haar wensch verkregen en verborg hare vreugde niet. Karel daarentegen zat verslagen neder. Welk een dag! Hij had een mode gekozen, die door Lodewijk bespottelijk was gemaakt, en die aan zijn Raad als wet voorgeschreven; hij had een man moeten sparen, dien hij had beloofd niet te zullen sparen, na eerst aan een der Sekretarissen van Staat te hebben beloofd van te zullen doen waartoe hij nu gedwongen was. En bij al die verdrietelijkheden dreigde zich nog de grootste te voegen: een geldgebrek, zoo als hij nog nooit op den troon van Engeland gevoeld had, een geldgebrek, dat hem weêrhield den trotschen muitenden Shaftsbury naar den Tower te zenden en den nog trotscher, nog kwetsender Lodewijk, die hem als vazal bejegende, te trotseeren.

Karel Stuart bracht thands een van de weinige oogenblikken van ernst door, die hij in zijn leven kende. Maar die ernst was de voorbode niet van een koen en vast besluit, maar wel van eene of andere zwakheid: hij walgede er reeds van en wenschte dien hoe eer hoe beter verwisseld te zien tegen luchtige scherts en luidruchtige vreugde. Daarom heette hij dan ook de vrolijke tonen welkom, die Louize aan het klavier ontlokte. Als een tweeden David wist zij de luimen van haren gekroonden dienaar te leiden en te besturen: zij wist, dat hij in deze oogenblikken afleiding behoefde en — ondankebaar was zij niet — ook verdiende.

Daar kwam een paalje het bezoek van Zijne Hoogheid den Prins van Oranje aandiennen. Louize sprong bij het hooren van dien naam van haar vrouwstoel op en riep Zijne Majesteit toe: „Laat hem binnen komen, Sire! Gun mij dat genoeg!“ en Sire had de zwakheid haar dat genoeg te gunnen.

De meening, aangaande den Prins, was eer bevestigd dan gewijzigd, sinds het oogenblik dat wij hem het laatst ontmoetten. Welk eene eere hem ook weêrvoer, hoe talrijk ook de feestmaaltijden waren, welke voor hem waren aangericht en waarop de Hollandsche tijdgenoot, tot 's Prinsen partij behoorende, zich niet weinig verhoovaardigde, de schatting van 's Prinsen persoon bleef dezelfde, ja werd in vele gevallen nog ongunstiger.

Men had hem dan ook bij al die maaltijden vergezeld gezien van Mijnheer den Hollandschen Ambassadeur, wiens bijzijn den Prins, den gewezen pupil van de Heeren Staten, van wie die ambassadeur de vertegenwoordiger was, zulk een ontzach scheen in te bezemen, dat hij de lippen nauw waagde te openen. Toch weten wij, dat hij zonder dien Ambassadeur een bezoek had wagen af te leggen en dat hij toen vrijer dan gewoonlijk zich moest hebben geuit, daar de man — de Hertog van York — die dat bezoek ontving en tegen hem vooringe-

nomen was, hem daarna vertrouwen scheen te schenken.

Ook thands had hij zich van zijn geleider weten te ontslaan, en kwam hij vooreerst Zijn Koninkliken Oom geheel vertrouwelijk ontmoeten. Het scheen dat de tegenwoordigheid van de Hertogin van Portsmouth niet door hem werd gewacht. Misschien had hij den Hertog van York van zijn voornemen, om den Koning te bezoeken, gesproken, ten einde dezen een wenk te doen geven dat de bezoeker een vertrouwelijk gesprek wenschte, maar al had Zijne Majesteit den wenk begrepen, dan nog had hij misschien in het bijzijn van Louise geen bezwaar gezien.

De Prins kwam schoorvoetend binnen, en hoe hartelijk Karel hem ook ontving, de statigheid waarmede Louise boog, de ernstige houding, die zij aannam en die, blijkens het spotzieke glimlachen om hare lippen, slechts voorgewend was, bracht hem wel niet in verwarring, maar deed hem toch niet geheel gerust zijn.

»En hoe bevalt het u hier, neef?» vroeg Karel, nadat de begroetingen geëindigd waren en Willem zich had nedergezet.

»Men overlaadt mij met beleefdheden, zelfs in die mate, dat mijne gezondheid er onder lijden zou zoo ik die lang daaraan blootstelde.»

»Men weet in Engeland geest en verstand te huldigen,» zeide Louise buigend.

Willem zweeg. »Zeg dan toch, Neef! dat hare genade de Hertogin daar een sprekend bewijs van is! De eene vleierij is toch de andere waard!»

»Uwe Majesteit zal ook hierin een beter rechter zijn dan ik,» hernam Willem kortademig.

Louizes glimlach verdween voor een oogenblik. Zij stond op en bieef voor de bloemenmand staan en plukte eenige der schoonste bloemen af, die zij tot een *bouquet* bevallig en met kunst ordende.

»Wil Uwe Hoogheid dit als eene hulde van mij aannemen, als eene hulde gebracht aan hare... voorzichtigheid?»

»Neem het geschenk aan, neef! al schuilen er ook dorens aan die bloemen...» Hij dreigde haar met den vinger, als vond hij de scherts tegen iemand, die zich niet verdedigen kon, wat scherp.

»Het gevaar is niet groot, Sire, als men er op voorbereid is. Er zijn immers slechts weinig bloemen zonder dorens?»

»Dus, Uwe Hoogheid meent dat de mijne ook wel die kwetsende spitsen zullen dragen, want Uwe Hoogheid schijnt wel niet gezind, om voor mijn *bouquet* eene uitzondering te willen maken.»

»Na onderzoek, waarom niet?» hernam de Prins droog.

»Zeer voorzichtig maar... niet zeer galant,» zeide zij buigend.

»Zoo mijn neef het voorrecht had, slechts eenige dagen in uwe nabijheid te ademen, hij zou het laatste voorzeker leeren,» viel Karel in.

»Ik ben er toch van overtuigd, dat Zijne Hoogheid het eerste zou blijven.»

»Ik geloof niet dat de mensch zeer spoedig te veranderen is, tenzij door gewichtige omstandigheden,» hervatte Willem op dien eenigzins lomp toon, die hem soms eigen kon zijn.

»Uwe Hoogheid denke niet, dat ik zoo hoogmoedig ben te gelooven, dat het leven in mijne nabijheid voor haar een gewichtige omstandigheid zou kunnen zijn,» zeide Louise levendig, terwijl zelfs haar voorhoofd even rood werd.

»Ik kan daar niet over oordeelen; ik heb zoo zelden het gezelschap van vrouwen genoten. Mijn grootmoeder was de eenige.»

»En daar het onderscheid tusschen haar en mij zeker groot genoeg zal zijn, mist Uwe Hoogheid ieder punt van vergelijking,» merkte zij scherp aan.

»Zie Jack eens klauteren!» riep de Koning, die zich in de laatste oogenblikken naar het raam had gekeerd, op den aap wijzend, uit. »Zie, nu heeft hij de deftigheid van Shaftsbury. Zie, Louise! Zie, Neef! Waarachtig de buitelingen van Jack zijn veel vrolijker dan menige woordenschermtuseling.»

»Houdt Uwe Hoogheid veel van apen?» vroeg Louise naar het raam tredend.

»Als die beesten maar geene kunsten zijn geleerd, en zij zich vertoonen zooals ze werkelijk zijn,» klonk het antwoord. Lastig was het voor het gesprek, dat een drooge kuch de woorden van den Prins telkens deed afbreken.

»In den Haag zullen er zeker vele van die dieren zijn?» vroeg Louise, terwijl zij haar best deed om daarbij zeer naïef te zijn.

»Bij mij op het Binuenhof zag ik er geen. Op de Haagsche kermis evenwel heb ik ze wel gezien. White-hall is de eerste plaats waar ik zoo'n dier ontmoet zonder dat een bijzondere gelegenheid er aanleiding toe geeft. Is die aap het eigendom van Uwe Genade?»

»Waarom, Uwe Hoogheid? Zoudt gij hem bij het *bouquet* wenschen gevoegd te zien als een tweede hulde?»

»Volstrekt niet. Ik vraag het alleen, om te vernemen of Uwe Genade hem ook uit Versailles had medegebracht, en voornemens is hem weder mede te nemen als zij terugkeert?»

»Wij zijn niet voornemens Hare Genade te vergunnen haar nieuw vaderland te verlaten. Wie heeft u die dwaasheid in het oor gefluisterd, Neef?» zeide Karel gemelijk.

»Zijne Hoogheid heeft oorspronkelijk genoeg, Sire! en het zou onvoegzaam zijn hier aan navolging te denken!» merkte Louise aan, die haar waaijer van ivoor met goud ingelegd open en dicht sloeg.

»Ik dacht, Sire! dat hare Genade slechts tijdelijk haar verblijf alhier had gekozen, en geloofde haar vertoeven alhier, na den terugkeer mijner tante, alleen daaraan te moeten toeschrijven, dat mijne tante, die naar ik vernam, toen reeds lijdende was en naar Versailles terug verlangde, eene vriendin had willen achterlaten om datgeen nog te bespreken wat door haar spoedig vertrek nog hangende bleef. Zoo ten minste hoorde ik het in den Haag vertellen.»

Louize zag hem bij deze redeneering, de langste die zij hem nog had hooren voeren, doordringend aan. Het was of zij in die woorden een geheimen zin zocht, die haar echter nog niet helder werd. Zijne Majesteit had teekenen van ongeduld gegeven en maakte zich gereed, om het gesprek weder een andere wending te geven, toen Louize hem daarin verhinderde door den Prins te vragen:

»En vertelde men ook in den Haag wat mij nog te bespreken overbleef?»

»Louize, Louize!» zeide Karel op een toon, die aanduidde dat hij het gesprek verre van genoegeijk vond.

»Wenscht Uwe Majesteit over die zaak liever niet te hooren spreken?» vroeg de Prins.

»Och, het waren hofkwesties, waarin gij geen belang zult stellen, Neef!»

»Maar de behandeling van welke kwesties Uwe Majesteit toch zeer voordeelg geweest is.»

Karel trilde en zag zijn Neef, wiens gelaat geenerlei verandering onderging, vreemd aan. Toen hij het afwendde, ontmoette hij dat van Louize. Karel scheen te onthutst om de vraag die hem op de lippen zweefde te uiten, en liet Louize daartoe de gelegenheid.

»En welk voordeel, zeide men in den Haag, vloede voor Zijne Majesteit daaruit dan wel voort?»

»Het voordeel van u aldaar te hebben leeren kennen, Hertogin! Sedert dat oogenblik toch vermeen ik, dat het hof van mijn oom veel vrolijker, veel levendiger, veel prachtiger is geworden. Sedert dat oogenblik, zoo zeide men, toonde de Koning van Engeland eerst recht hoe machtig en hoe... rijk hij was.»

„God beter 't!» zuchtte Karel bij het laatste woord. Om echter alle verdere vragen en opmerkingen, door dezen uitroep wellicht uitgelokt, te voorkomen wendde hij zich eensklaps tot Willem, nam hem onder den arm en zeide: »Ik heb u beloofd mijn patrijshonden en hazewinden eens te laten zien; ze zullen juist gevoerd worden. Louize, hebt ge lust meê te gaan?»

»De lust, om Uwe Majesteit en Zijne Hoogheid te volgen moet wel ten allen tijde bij ieder bestaan, maar de onderdane behoort haren lust onder het beheer der bescheidenheid te stellen. Ik moet dus afzien van het genot van u beider bijzijn bij de beschouwing en bewondering der viervoetige Koninklijke lievelingen.» Zij boog en Karel wilde zich met zijn neef verwijderen, toen hij zich nog even door haar teruggehouden voelde. Zij verhief zich op de teenen, gaf den kleinen bevalligen voet aan Willem te bewonderen, die er echter geen oog voor had, en fluisterde Karel in: »Ik zou bijna vergeten u een vriend aan te bevelen. Den jongen Digby! Help hem voort! Het is een echt ridder en hij is verlegen om eenige guinjes, naar ik hoor, zoo als wel meer andere ridderlijke helden.» De laatste woorden gingen vergezeld van een zacht tikjen van den vingertop op het gelaat Zijner Majesteit en een schalken blik, die de rechte beteekenis van de laatste woorden deed gissen.

De indruk, dien de Prins op haar gemaakt had, kon worden afgeleid uit het briefje dat zij, na een oogenblik in de eenzaamheid nagedacht te hebben, aan den Franschen Gezant schreef en door een harer meest vertrouwden liet bezorgen.

Wij deelen er slechts eenige zinsneden uit mede. »Karel is in de engte gedreven. Zooveel ik kan merken was er tegenstand in de raadsvergadering, de-zen morgen gehouden. Ik geloof dat het de rechte tijd is eenige subsidie te geven. Het is de intentie Zijner Allerchristelijkste Majesteit, dat de hulp niet zoo krachtig zij, om er zelfstandigheid uit geboren te doen worden. Ik deed dan ook mijn best om over de gelden, die nog niet verstrekt zijn, reeds voor een goed deel te doen beschikken. Zich ruiterlijk te verklaren, zoo als Zijne Majesteit wil, daartoe is Karel niet te bewegen. Hij wil eerst de Republiek verdeeld zien en dan, maar ook eerst dan, het Parlement door onze soldaten doen uiteen jagen, terwijl Zijne Majesteit eene omgekeerde verhouding wenscht. Evenwel zou het gevaarlijk zijn alle hulp te weigeren, daar Karel, door wanhoop gedreven, zich wel eens in de armen der Hollanders zou kunnen werpen, als hij zag, dat daar hulp te verkrijgen was, vooral nu zijn neef hier is. Deze is de onbeschoftste mensch, dien ik ooit aantrof en geheel gelijkend aan het portret dat ik mij altijd van zulk een republikeinschen Hollander had gemaakt; maar ik geloof toch niet, dat hij zoo dom is als hij schijnt. Het zou Zijner Majesteit wellicht nuttig kunnen zijn, indien wij dien knaap in het oog hielden...»

V.

Hoewel de Novembermaand blijk gaf ten einde te loopen en de wintermaand te naderen, hoewel de regen had plaats gemaakt voor sneeuw, deinsden de beide hooge verwanten, aan de lieflijke en stovende koestering der kunstwarmte in hunne woning gewoon, voor de hen tegensnerpende koude, niet terug. Geen Lord Steward, geen Lord Chamberlain, geen der andere Groot-waardigheidsbekleeders was gewaarschuwd, om den Koning en diens gast te begeleiden of te omstuwen, want de wandeling, die ondernomen werd, was van den meest vertrouwelijke aard. De oom wilde den neef, deze wilde genen eens van aangezichte zien, wilde met eigen oog zich overtuigen wat er in het binnenste van den ander omging.

Had November tot dus verre weinig anders dan nevel geschonken, nu de wind, sedert de twee laatste dagen van het Westen naar het Noord-Oosten was uitgeschoten, waren de nevelen weggevaagd en straalde de zon de oogen der wandelaars op het blinkend wit van het sneeuwveld bijkans blind. Aan de zijde van den tuin, waar de koninklijke stallen en de koninklijke hazewinden en patrijshonden zich bevonden, was men beschut voor het snerven van den altijd meer aanwakkerenden wind, zoo dat de mantel, dien beiden zich hadden omgeslagen, hen

voldoende dekte en in staat was het warmte-verschil tusschen het buiten en het binnen niet al te voelbaar te doen zijn. Mocht de Prins van Oranje ook later in de gelegenheid gesteld worden de stallen Zijner Majesteit te bezoeken en te bewonderen, thands gold het alleen de bezichtiging van 's Konings uitverkorenen: de patrijshonden. Zoo Willem ooit in staat ware zijne geringheid naast zijn oom te gevoelen dan zoude zoodanig gevoel thands bij hem opgekomen zijn. Met welk een smaak en tevens een pracht waren die hekken groen met goud geschilderd en allen, van het Koninklijk wapen voorzien, gebouwd! Van hoeveel zorg getuigde niet de inrichting! Ieder hok droeg van voren een geslachtslijst van den bewoner, was van binnen met tapijtwerk voorzien en werd bij strenge vorst door kokend water verwarmd.

Was er een jaekt bepaald dan had de koninklijke opziener dezer gunstelingen een gewichtige taak, namelijk: om de leden zijner viervoetige leerlingen of onderdanen met olie in te wrijven. Hem was bovendien de zorg aanbevolen voor de gezondheid van het hondengezin, en, hetzij dat dit hem in de oogen van den tijdgenoot een man van gewicht deed worden, hetzij dat het menigvuldig verkeer met Zijne Majesteit, die door zijne liefde voor Diana, Juno, Jove en anderen dikwerf naar de hokken gedreven werd, Hugh North werd zeer gezocht door allen die iets te verzoeken hadden van de koninklijke gunst, en niet verheven genoeg waren om zich bij Mylady Castlemaine of de Hertogin van Portsmouth om bijstand en voorspraak aan te melden. Iets, en dat was onafhankelijk van den wil van den hondenopvoeder en opzichter, deed diens invloed vooral zoo hoog schatten. Als Zijne Majesteit Hugh North verlaten had, dan was hij altijd in goede luim, en wat men vooral aan de honden had moeten wijten weet men aan den opzichter. Zoo was het ook nu weder.

Toen de Koning de gangen van White-hall met zijn neef doorwandelde, hing er een wolk op zijn voorhoofd, hetgeen de aandacht trok van een der dienaren, die 's ochtends diezelfde wolk daar ook gezien had, hetgeen bij Zijne Majesteit niet weinig bevreemding mocht baren. Hij had een poos zwijgend naast zijn neef voortgestapt, zoo dat deze ditmaal het woord moest nemen.

»Het schijnt een schrandere vrouw te zijn.»

»Wie meent ge?» vroeg Karel als uit een droom ontwakend.

»Is Uwe Majesteit ook ongesteld?» vroeg Willem deelnemend. »Straks was zij nog zoo vrolijk en thands ziet zij zoo bedrukt! Willen wij ook terugkeeren naar de Hertogin van Portsmouth?»

»Neen, neen! Men is niet altijd vrolijk als schijnt men dat,» merkte de Koning luchtig aan.

»Het schijnt een schrandere vrouw te zijn,» herhaalde Willem als om het gesprek, dat weder dreigde te slepen, levendiger te doen worden.

»Louize? Ja zeer schrandere, maar neef! zeer duur.»

»Mijn oom is te rijk om eenig genoeg te duur te heten. Ik zoude met meer recht kunnen spreken dan Uwe Majesteit, daar voor mij al zeer spoedig iets te duur zoude zijn.»

»Gij zoudt anders toch niet voornemens zijn...?» Karel kon zich niet weerhouden even te glimlachen bij de gedachte, dat de jonkman naast hem zich zoude gaan verbeelden een vrouw te kunnen beminnen.

»Ja, juist wat Uwe Majesteit meent: ik zoude anders voornemens en in staat zijn mijn invloed in de Republiek te vergrooten.»

»Laat die titels weg, neef! en vergeet niet, dat wij bloedverwanten zijn» zeide Karel. »Ik zoude gaarne uwen invloed vergroot zien; ik heb, zoo als ge weten zult, verschillende pogingen aangewend, maar stijfkoppiger volk zag ik nooit. Toch heb ik hoop, dat ge wel zult slagen, en, zij het ook niet al de waardigheden van uwen vader, dan toch een deel zult bekomen.»

Willem bleef zwijgen, maar de oogen openden zich hoe langer hoe meer en schenen in glans toe te nemen. Hij luisterde, hij luisterde met zijne geheele ziel, al bleef zijn gelaat ook kalm en koud.

»Gij begrijpt, dat ik als hun bondgenoot mij niet te sterk tegen hen kan aankanten. Ik moet u dus raden, zoo bedaard mogelijk voort te gaan zoo als ge begonnen zijt, en van de Heeren Staten datgeen uit liefde te verkrijgen, wat gij hen niet dwingen kunt te geven.» —

»Uit liefde? uit deernis misschien wel?» vroeg Willem gesmoord. Zijn oom vernam den kreet van beleedigde trotschheid, van ingehouden toorn niet: merkte den blik niet op, waarin thands de hoogste bevreemding was te lezen.

»Willem, ik meen het goed met u! Gij boezemt mij bovendien vertrouwen in. Gij zijt geen diplomaat, zoo dat Mijnheer de Witt uwe woorden eer zal gelooven dan die van menig ander. Ik wil een nog krachtiger verbond met de Republiek sluiten. Gij kunt al de voordeelen niet beseffen, die er voor deze uit kunnen voortspruiten, maar Mijnheer de Witt wel. Er dreigt uit Frankrijk gevaar!»

»Hoe nu?» vroeg Willem, die werkelijk zijn verbazen niet meer ontveinzen kon. Hij kon niet begrijpen, dat Karel in zijne verlegenheid den vriend van gister begeven wilde, om den vijand van heden tot bondgenoot te maken, mids de laatste hem slechts goud verstrekte en het niet euvel duidde, om op zijne beurt overmorgen weër verlaten te worden. Hij dacht, en moest ook denken, dat Karel hem polsen of wel hem verschalken wilde en daarom vervolgde hij: »Mijnheer de Witt zou het mij zeer kwalijk nemen, als ik met zulk een gewichtige zending werd belast; hij zou er eene beleediging in zien. Daarenboven heb ik zooveel met mijne eigene zaken te doen, voor welker bestier mij geene zulke schrandere staatslieden als Arlington en Clinton ter dienste staan. Gij weet, oom, van welken aard die zaken zijn. Mijn oom York heeft mij hoop gegeven dat mijne vorderingen erkend zullen worden.»

»Ten volle! — Hugh!» riep Karel in de verte den opzichter toe, »nog niet voeren. Wij komen er bij!»

»Clinton verzekerde echter mijn sekretaris, dat er op dit oogenblik aan weinig meer dan erkenning dier vorderingen te denken viel.»

»Clintons woorden zijn te vertrouwen; hij is de eerlijkste Lord der Schatkamer dien ik ooit zag. Wat scheelt Juno, Hugh? Zij schijnt zich den voet verstuikt te hebben.... Hoe komt dat?»

»Hinkend kwam zij straks het paveljoen uit. Ik weet, dat een edelman haar een kastjiding had toegezegd, daar zij voor een paar dagen de vrijheid had genomen zich zelve tot het middagmaal van den Jonker uit te noodigen, en, zoo als Uwe Majesteit weet, doet Juno niets ten halve, vooral als 't op 't eten aankomt.»

»Dat weet ik, Hugh! Zie die ooren, neef, en dien bek. Het is echt ras. De vader van deze was in den slag bij Worcester bij mij en waarschuwde mij, toen ik dreigde gevangen genomen te worden. Een landjonker nam hem meê en verzorgde hem zoolang ik balling was. Het beest onderhield zeker de herinnering aan mij! Een volmaakt edelman! niet waar? En zoo als Will zegt, sterft het ras uit. Toen ik bij de restauratie aan wal stapte, stond de jonker met den hond mij op te wachten. Hij was blind geworden. De arme! Toch kende hij mij nog. Tot aan zijn dood liet ik hem verzorgen.»

»Waarlijk een edelman! En Uwe Majesteit toonde zich zulke onderdanen waardig door dien eenen dus te beloonen,» hernam Willem. Had hij niet begrepen, dat niet de edelman, maar wel de hond door zijn oom werd bedoeld, of wilde hij het doen gevoelen, dat de Koning had behooren te handelen, zoo als Willem voorgaf te onderstellen dat gehandeld was? Hoe het zij, Karel voelde zich niet aangespoord dit gesprek voort te zetten en zwoeg een oogenblik, waarna zijn neef de kans gunstig zag, om op het eigenlijke punt van hun onderhoud terug te keeren.

»Ik ben voor Sir Clinton verheugd, dat Uwe Majesteit zulk een vereerend getuigenis van hem geeft ofschoon het mijne wenschen vernietigt. Ik had toch vast op de ontvangst van eenige gouden gerekend, oom!»

»Als ik het met de Staten over een nauwer bondgenootschap eens kan worden, dan wordt u het verschuldigde in guldens uitbetaald. Mijn Parlement wenscht een nauwere aansluiting aan de Republiek en ik leef gaarne op goeden voet met mijn Parlement.»

»Mijn oom York gaf niet onduidelijk te kennen, dat het moeielijk was op goeden voet daar meê te leven.»

»Heeft hij dat gezegd? James is een oud wijf! Maar ge schijnt veel en velerlei met hem gesproken te hebben.»

»Zijne Koninklijke Hoogheid had de goedheid mij, toen ik verzekerde nimmer vergeten te hebben en ook nooit te zullen vergeten een Stuart te zijn, aangaande den tegenwoordigen toestand van Engeland in te lichten...»

»En hij zeide u zeker, dat hij mij op den troon doet heven door zijne dwaasheid, om openlijk de Engelsche Kerk te verlaten...?»

»Ik vind het eerlijk, Sire! ook te schijnen wat men is,» hernam Willem zijn oom aanzieude, die het hoofd afwendde, en, te plotseling om niet te doen vermoeden dat het uit verlegenheid geschiedde, met Hugh het gesprek voortzette, terwijl deze bezig was den beleedigden poot der lievelinge Juno met olie in te wrijven.

»Weet ge ook wie de onbeschaamde is die het arme dier zoo heeft mishandeld...?» Hugh schudde het hoofd ontkennend. »Lieg niet, Hugh! ik wil het weten,» hernam Karel toornig.

»De schuldige schuilt, geloof ik onder de *Life guards*.»

»Dan weet ge ook wel hoe hij heet. Opgebiecht, Hugh! Hij zal nooit hooren dat gij het mij gezegd hebt!»

»Ja, dat kan Uwe Majesteit toch niet zwijgen!» — zeide Hugh, met al de vermetele openhartigheid van een dienaar, die zich noodig en bovendien gunsteling weet.

»Als Uwe Majesteit het veroorlooft zoude ik gaarne eenige beweging wenschen. Het is mij hier zoo kil, en buitengewone koude maakt mij dagen ongesteld..» Karel kon wel niets anders dan dat verlangen inwilligen; hij deed het niet door woorden maar door daden blijken, want hij keerde zich om zonder een woord te spreken. Willem was hem dadelijk op zijde.

»Het verwondert mij, oom! dat oom York het Parlement zoo licht telde, terwijl gij er zoo gaarne op goeden voet meê staat.»

»James is ook geen Koning! Maar in uw eigen belang, Willem, raad ik u aan niets te doen wat Mijnheer de Witt verbitteren kan. Ik ben niet in staat u te helpen; een vloot heb ik niet, een leger evenmin.

»Mijn oom kan niet anders dan mij in mijn belang raden.. Maar ik denk er niet aan om een vloot of een leger tegen de Republiek te verzoeken. Ik zou slechts ondersteund willen worden door de betaling van eenige gelden.»

»Goede Neef, op dit oogenblik heb ik geen penny.»

»Ja, dat zeide Sir Clinton mij ook. Maar mijn oom York verhaalde van al de pracht, die aan uw hof wordt gevonden, en zoo afsteekt bij mijn burgerhuishouden, van al de feesten, die hier gevierd worden en het leven hier tot een paradijs maken; en hij sprak tevens van de schraalheid en de gierigheid van het Parlement, dat geene nieuw subsidiën toestaat. Van daar dat ik geloofde aan Uwen bijzonderen rijkdom, en ik mijn oom York gelijk moest geven, dat Uwe Majesteit zeer goed zonder het Parlement regeeren kan.»

»Uw oom York is een...» Karel hield de schimpnaam in, dien hij in zijn wrevel voor zijn broeder had uitgedacht.

»Maar niet alleen mijn oom York bracht mij op den dwaalweg, maar ook Mylord Arlington, die er

van sprak — maar niet duidelijk, zoodat ik het niet recht vatten kon — dat men de Republiek verdeelen wilde..”

„Neef, het is al te dwaas,” zeide Karel die zijne schreden verhaastte. „Gij zult u hier te lande wellicht overvoeden en dan zijn benauwde droomen het gevolg.”

„Zoo, Oom. Maar ik meen mij toch te herinneren, dat Mylord Zeeland voor mij bestemd had, ten minste indien ik mij de bescherming Uwer Majesteit en misschien ook van Zijne Allerchristelijkste Majesteit waardig maakte. Mylord heette het later een aardigheid, maar Uwe Majesteit heeft het straks bevestigd.”

„Ik?”

„Toen zij mij in het belang der Republiek toefluisterde, dat er voor haar uit Frankrijk gevaren dreigden.”

„Nu ja... ik geloof dat nog..”

„En Uwe Majesteit zal daar wel grond voor hebben; want zij is een te grootmachtig Monarch, om, als het evenwicht van Europa verstoord wordt, de schaal niet door haar gewicht te doen overslaan.”

„Neef, uwe gevolgtrekkingen zijn vleiend... zeer.. treffend... en ook onverwacht!” zeide Karel, terwijl hij den jonkman, die thands met eenige levendigheid sprak en wiens woorden minder door een hinderlijk gekuch werden afgebroken, met werkelijke verbazing aanzag.

„Uwe Majesteit kan zich derhalve voorstellen hoe zeer het mij verbaasde te vernemen, dat zij een bondgenootschap met de Republiek wilde..”

„Maar ik wil het nog,” riep Karel uit. „De Republiek is rijk, Willem! we moeten haar dus te vriend houden.”

„En haar beschermen tegen Frankrijk, die haar verdeelen wil? Want Mylord Arlingtons woorden stemmen toch wonder wel met die Uwer Majesteit overeen..”

„Arlington is een uil..”

„Men heeft mij geleerd dat zoo'n beest zeer goed in het donker ziet!”

„Bravo, Neef, dat is het eerste geestig woord dat ik van u hoor! Openhartig gesproken, ik had niet gedacht het te hooren.”

„Geest geloof ik ook niet dat ik bezit, Oom! Ik heb er aan dit hof reeds leeren kennen die een Hertogdom voor een geestig woord zouden willen wegschenken. Indien ik Graaf van Zeeland ware, ik zou geene enkele duin willen geven, zelfs voor een dozijn van zulke woorden... Oom, zoudt ge mij ook een termijn kunnen bepalen binnen welken onze rekening vereffend kan worden? Ik zou er mijn afreis naar in willen richten.”

„Gij wilt vertrekken? Volstrekt niet. Laat de zaken thands rusten of spreek er Clinton over.”

„Ik wilde van hier naar Versailles gaan.”

„Wat zoudt ge daar willen doen?” vroeg Karel, die thands eerst begon te begrijpen wat zijn broeder, de Hertog van York, bedoeld had toen hij hem mededeelde, dat de jonge Neef niet te vertrouwen was.

„De reis daar heen zou in mijn belang kunnen zijn.”

„Maar blijf dan ten minste zoo lang hier, dat gij den Hollander geheel hebt afgelegd.”

„Ik vergat nimmer, Sire! dat ik van moeders zijde een Stuart ben.”

„Bij St. George, goed geandwoord! Ge bevalt me! Hadt ge uwe tante Henriëtte slechts te Dover ontmoet! Misschien kan ik iets voor u doen, als de Republiek..”

Een doffe plomp werd gehoord en Zijne Majesteit greep instinktmatig naar zijn hoed, die op haar hoofd een oogenblik huppelde en op den breeden rand een groote sneeuwbal ontvangen had. Karels gelaat werd vuurrood en de matte oogen glansden een oogenblik, terwijl hij zich omkeerde en den misdadiger met de blikken opzocht. Een viertal jongelieden, waaronder er een was in den uniform van officier der *Life guards*, waren bezig elkaar met sneeuwkogels te bevechten. Het kon moedwil geweest zijn, maar ook een ongelukkig toeval, die een der ballen op het koninklijke hoofd had doen nederkomen. Zijne Majesteit dacht aan het eerste en riep Hugh toe, die het dichtst bij stond, naar de Edellieden te gaan om hun te bevelen nader te komen. De dienaar begon het ontvangen bevel uit te voeren, toen er een sneeuwbal op hem neer kwam gonzen, die hij nog gelukkig ontweek, maar die, ongelukkig genoeg, met volle vaart in een der hondenhokken vloog, en nog wel de veel beminde Juno deed janken.

„Ik verzoek dat spel dadelijk te staken: het kon gevaarlijk voor u allen worden!” riep Karel, terwijl hij langzaam naderde, niettegenstaande Willem hem ried, de knapen aan hun spel te laten.

„Wie wierp den bal tegen mij?” vroeg hij reeds op veel zachteren toon, want hij had onder de spelenden den jongen Monmouth herkend. „Zal ik antwoord ontvangen?”

„Niemant, Sire! Een ongeluk deed haar afdwalen,” zeide Charles Digby met neergeslagen oogen.

„Sire! dát is de schuldige,” zeide Hugh, nog niet van zijn verontwaardiging bekomen. „Hij deed Juno hinken!”

„Laffe verklikker!” riep Monmouth, terwijl hij hem een vast in elkaar gekneden bal in het gezicht wierp.

„Henry!” klonk het driftig van 'skonings lippen, maar de getroffen Hugh kende zijn meester en diens zwakheid tegenover den aanvaller, zoodat hij thands den mond niet tot eenige klacht opende.

Had Harry zijn vriend Digby van dienst willen zijn, hij bleek al zeer slecht geslaagd, want Zijne Majesteit richtte zich, ten hoogste gebelgd en nog meer geprikkeld, omdat hij zich tegenover Harry inhield, tot Charles: „Onze luitenant der *Life guards* acht ons hof wel een groote speelplaats te zijn, waar hij al de kunsten op het land geleerd komt uitvoeren; wij zijn niet vergeten, Mr. Digby, dat gij edel bloed deedt stroomen en te dikwerf in onze goede stad den stillen nacht in een woeli-

gen dag verkeert. Men weet dat ge gelukkig zijt in alle spelen, Mr. Digby! dat is een ongeluk, want men wordt allicht vermetel, zet alles op één kaart en met één ongelukkigen worp zijn soms kasteel en dame verdwenen, en zijt ge weér geworden wat ge waart. Breng een dag op uwe kamer in de eenzaamheid door en denk over deze woorden na. Gij kunt gaan."

De Prins had den jongen edelman, die met verbeten woede de scherpe les aanhoorde en boeten moest voor hetgeen hij Juno had doen lijden, of voor hetgeen de Hertog van Monmouth had verricht, niet zonder welgevallen aangezien.

Er lag zooveel levenslust, zooveel vrolijkheid en tevens openheid op het gelaat, dat thands door het snerpen van den scherpen wind frisch en gezond zag als dat van een boer; Charles was in dezen oogenblik zoo zeer knaap en wel gezonde knaap, dat de jonge prins, die nooit knaap had mogen zijn en het eigenlijk naar den leeftijd nog was, zich tot hem aangetrokken gevoelde. Toch zou hij zich niet geroepen hebben geacht te doen wat Harry Monmouth deed. Deze greep Charles bij de hand, toen hij zich naar 's Konings bevel wilde verwijderen, en bewoog hem te blijven, terwijl hij den Koning met koddigen deemoed naderde en toevoegde: »Sire, ik acht mij verplicht den kerker met hem te deelen, daar ik mij even schuldig gevoel. En wat wordt er dan van het hof Uwer Majesteit, als wij beiden in de stok zitten, juist op het oogenblik, dat Uwe Majesteit zoozeer een paar onbezorgde harten en vrolijke gezichten behoeft?» De laatste woorden gingen verzeld van een blik op den Prins van Oranje, zoo dat zij beleedigend voor dezen werden.

»Nu, Henry! ik zou niet voor de zelfopoffering spelen: de rol is niet voor u geschikt," zeide de Koning geheel bedaard. »Deze daar verdient uwe bescherming niet."

»Sire! ik noem het een ramp voor ieder die bescherming behoeft," zeide Charles fier. »Uwe Majesteit oordeelt, dat ik straf heb verdiend, ik zal die ondergaan, waarna de schuld is vereffend."

»Dat is een jonkman, waarvan misschien een goed soldaat zou te maken zijn," fluisterde de Prins.

»Sire! verbied Digby naar zijne kamer te gaan, want dan moet ik mede. Juno hinkt immers niet veel en zal spoedig weder op Uwer Majesteit troonstoel kunnen springen. Ik moet u openhartig mededeelen, dat, als Mr. Digby door de onverbidde lijke gestrengheid Uwer Majesteit zulk een zware kastijding ontvangt, de goede Juno door mijne goede zorgen morgen aan alle vier poten zal hinken."

»Uwe Genade bespare mij hare verdere verdediging. Zij wil den toorn Zijner Majesteit op haar eigen hoofd doen dalen en van het mijne afwenden. Ik dank haar voor hare vriendschap, maar wensch aansprakelijk te blijven voor mijne eigene daden," zeide Charles.

»Bij St. George!" riep de Koning uit, »genoeg van die groote woorden! Harry, pruil maar niet

meer! Mr. Digby is van de straf ontheven. Gij allen wordt echter veroordeeld, om den kamp op nieuw te beginnen en ons en onzen neef daarvan getuigen te doen zijn. Kom aan, lustig ten strijd!"

De Koning was werkelijk blijde uit het dilemma waarin hij zich bevond gered te zijn. Hij had den jongen Digby, wiens naam hij in de laatste dagen door het gantsche hof en voor luttel uren nog door Louize hoorde noemen, gaarne straf opgelegd; hij was in een luim om ieder te straffen wien hij het durfde doen, maar zoodra Harry zich er mede bemoeide, speet het hem zoo ver te zijn gegaan en zocht hij naar eene gelegenheid om zich terug te trekken. Wij mogen niet beweren dat hij het op handige wijze deed, want de gratie door hem verleend werd zelfs door den begenadigde niet begeerd en zelfs met onwil verdragen. Met loome schreden toch volgde Charles Harry en de anderen, die zich op weinigen afstand in twee kampen verdeelde. Hij voelde zich vernederd in aller bijzijn en dacht den spot te hebben gelezen in den oogenblik van dien »leelijken, grootneuzigen" Hollander, die stokstijf alles had aangestaard, en die zich vervelen moest bij ieder spel, zoo als hij ieder daarbij verveelde.

»Stoor u niet aan den oude!" had Harry hem lachend toegeroepen. »Hij heeft misschien twist gehad met uw lief. Wellicht, dat Carwell u eens heeft aangezien! Waarachtig, nauw noemt ge den naam des Boozen of hij verschijnt!" riep hij uit, naar een der ramen van het paleis duidend. »Daar staat Carwell! Uw fortuin is gemaakt, Charles! want nu begint het *Louis d'or* voor u te regenen en die zijn wichteriger dan de gesnoeide guinjes van Barbara Palmers. Jongens, eerbied voor de godin der gratie!"

Een luid hoerhag onder het wuiven der hoeden volgde. Charles alleen wendde zich kleurend af; zijn hart bonsde; zijne lippen beefden! Gelukkig, dat Harry noch een der anderen het had opgemerkt.

»Maar wie staat daar ginds aan hare zijde?" vroeg Harry. »Bij al de Heiligen van het oude Testament, ik geloof, dat een der boeven heimelijk tot de kuische Susanna is doorgedrongen! Zeg eens, Charles, springt uw hart niet op van jaloezy?"

Charles bloosde nog meer en gaf daardoor eene bevestiging aan Harrys los daarheen geworpen woorden. »Het is mijnheer van Beuningen!" zeide hij zonder bijkans te weten wat hij uitbracht.

Die naam gaf aller gedachten eene andere richting. »Dat zal de luim van den oude niet verbeteren;" merkte Harry aan. »Zijn wrevel van straks schrijf ik óók toe, niet aan dien Hollander, maar wel aan dien jongen daar! Let op, hoe we ons wreken zullen."

De kamp had een aanvang genomen en de sneeuwballen zwierden door elkaar en ploften en spatelden uit een, hier op den rug, ginder op den nek, elders op de borst en het gelaat van aanvaller en verdediger. Zijne Majesteit was al het onaangename van dien dag vergeten en nam een levendig deel aan de kansen van het gevecht.

»Er zit geest bij de jongens, Neef!" voegde Karel

den Prins toe. »Ik mag het wel, dat zij blijk geven van veel te durven. Zij hebben moed, en een moed die voor hun Koning alles zoude wagen; het tegenwoordig geslacht zou weten te strijden als het vorige. Ons goed Parlement mocht beven, indien ik eens lust kreeg te willen. Maar, mijn God, ik heb er geen tijd en geen lust toe.»

»Zij hebben moed, Sire, maar Uwe Majesteit zorge, dat het geene vermetelheid worde!" antwoordde de Prins.

»Ah! Onze Neef houdt er niet van, dat men vermetel worde? Hebt gij in den Haag geleerd daar tegen te waken?" vroeg Karel met ironie.

»Men behoeft dat gewoonlijk niet te leeren, Sire!"

»Gij zijt voorzeker een streng heer voor uwe onderdanen," klonk het nog bijtender dan straks.

»Uwe Majesteit weet wel dat ik geene onderdanen heb. Zij, die mij gehoorzamen, zijn slechts mijne bedienden, die niets hebben van den moed en den geest van Uwer Majesteits edellieden. Nochtans dunkt mij, Sire, dat zoo ik te straffen had, ik het niet spoedig zoude doen, maar, zoo ik er toe overging, de straf ook niet licht zoude kwijtschelden.»

Karel beet zich op de lippen. Het was echter het oogeblik, dat het hoerrah uit den kring der jonge edellieden opging, hetgeen beiden deed omzien naar de vensters achter hen. De beide personen, die zich daar een oogenblik vertoonden, wekten blijkbaar onaangename vermoedens bij den Koning en diens Neef op. Gene zag er met schrik eene toenadering in van den gebelgden Hollandschen Ambassadeur tot het Fransche hof, en juist op het oogenblik, dat hij zich met de Republiek wilde verbinden: Willem vermoedde, dat de achterdocht Mijnheer van Beuningen daar had geplaatst en hij wandelde juist zoo vertrouwelijk met zijn Oom. Hij wilde die wandeling daarom zoo spoedig mogelijk afbreken, en sprak er van, dat een langer vertoeven in de buitenlucht hem aan een ernstige verkoudheid zoude blootstellen. Karel stond er niet op, hem langer bij zich te houden zoodat zij den terugtocht aanvingen. Zij gingen de kampenden, die hoe langer hoe luidruchtiger waren geworden, voorbij, en op dat oogenblik snoede een sneeuwbal den Prins in het gezicht, terwijl er een jubel oprees uit de rijen der edellieden en er een schel lachjen klonk van de zijde van het paleis, waar de Hertogin van Portsmouth stond. Het oog des Prinsens bliksemde; de zenuwen zijns gelaats spanden zich; het half gebogen hoofd werd geheven; de ademtocht gierde een oogenblik door den gorgel. Hij wendde zich om en trad op de edellieden toe, zocht den schuldige met de oogen, den schuldige, die zich gants niet wilde verbergen en dan ook spoedig gevonden werd: het was Harry, de vermete le Hertog van Monmouth!

De Prins stond vlak tegenover hem en staarde hem met dat groote, thands zoo bezielde oog scherp aan, zelfs zoo scherp en doordringend, dat de onbeschaamde Harry moeite had hem te blijven aanzien.

»Hoe oud zijt gij?" klonk het gebiedend.

Er volgde geen antwoord. Zelfs begon Harry bij

die onbeteekenende vraag, een uittartende houding aan te nemen.

»Gij weet zelfs niet hoe oud ge zijt? Het is waar. Uwe moeder heeft u voorzeker dat nimmer wagen te zeggen!" beet de Prins hem toe.

Een donkerrood vloog over het gelaat van den bastert, die zeer goed het kwetsende van 's Prinsens woorden begreep.

»Naar uwe handelwijze te oordeelen moet ge nog zeer jong zijn, zoo jong zelfs, dat, indien ik u voogd ware, er voor gezorgd zoude worden dat gij nooit zonder opzicht uitgingt.»

De Koning vond het geraden zich niet in den strijd te mengen, hoewel het hem pijn deed te bespeuren, dat zijn Neef zulk een toon waagde te voeren en zijn geliefden Henry vernederde. Werkelijk was deze vernederd. Hij wist geene woorden te vinden, evenmin als een der aanwezigen, en eerst nadat Zijne Majesteit en de Prins verdwenen waren, gaf hij aan zijn wrevel lucht. Hij overlaadde den gast met schimp, en allen stemden met hem in; maar niet het schertsend vernuft, slechts de eigenliefde liet zich hooren, die zich gekwetst, die zich vertrappt gevoelde door dien mageren, schijnbaar zoo koelen, zoo duttenden, zoo onnoozelen jonkman, voor wiens blik hij evenwel een oogenblik had gesidderd en wiens houding was als die eens machtigen monarchs.

Een oogenblik later reed de Prins met Mijnheer van Beuningen weg. In het rijtuig werden de vragen, door den Mentor gedaan, met moeite beantwoord, daar een herhaald kuchen den Prins bijkans het spreken belette. Mijnheer de Ambassadeur werd ongeduldig en sprak er van, Zijne Hoogheid in den achtermiddag te komen bezoeken, wanneer hij hoopte, dat Zijne Hoogheid van hare vermoenen zou zijn uitgerust, ten minste zoo zij niet gevoeliger gestraft werd voor de buitensporigheid, om zoo lang zich aan den scherpen Oostenwind bloot te stellen, alleen om den wille Zijner Engelsche Majesteit, die misschien de muren van zijn paleis niet vertrouwde, zoodra zij zich met haren neef konfidentieel wilde onderhouden.

»Eene verkoudheid acht ik geen te duren prijs, als ik daarvoor iets kan vernemen wat den Heeren Staten nuttig kan zijn," zeide Willem eindelijk.

»Eene verkoudheid kan voor Uwe Hoogheid zeer gevaarlijk worden, en dan zou zij wél een te duren prijs blijken te zijn. Is er door Uwe Hoogheid iets vernomen wat zij denkt, dat ik zou behooren te weten?"

»Ik heb weinig hoop mijne rekeningen vereffend te zien," fluisterde Willem.

»Dus is de Schatkamer weder in desolaten staat!" zeide van Beuningen, niet zonder innerlijke vreugde.

»Men zal misschien handelbaar worden... men zal der Republiek schoone voorstellen doen," zeide de Prins nog zachter. Het rijtuig stond stil.

»Dus zou men nog hechter verbond willen sluiten?" hernam van Beuningen, den Prins even terughoudende om het portier uit te stijgen.

„Wel zeker. Dit heeft Uwe Edelheid immers gedurende vier weken om den anderen dag met geduld moeten aanhooren?” Er was eenige ironie in die woorden, eene ironie, die van Beuningen het onmogelijk maakte ze anders op te vatten dan hij deed. De zware wenkbrauw werd gefronsd, en toen hij alleen naar Falconbridge reed mompelde hij meer dan eens: „Ik ben er op gewaſend! Hetzelfde liedtjen zal nog weder gezongen worden!” Thands echter hadden zij hem voorzeker noodig; den geldnood Zijner Majesteit had hij vermoed, maar de mededeeling Zijner Hoogheid gaf hem zekerheid. Hij zoude thands een hooger toon kunnen voeren en waarborgen kunnen vorderen tegen de vernieuwde ontduiking eener eens gegeven belofte, want... de Koning behoefde geld! Of hij de gantsche redeneering niet gewijzigd zoude hebben, indien hij na het diner op Cockpit-house bij Zijne Hoogheid ware geweest, die, in den gemakkelijken leunstoel voor het raam, in de eenzaamheid het aangenaamste uur van den gantschen dag doorbracht? Na al het gesprokene van dien dag als in *revue* voor zijn oordeelend verstand te hebben laten voorbij trekken; na de woorden van Arlington en van Hertog van York met die van den Koning en de Hertogin van Portsmouth in verband te hebben gebracht, en het gesprokene met het niet gesprokene, maar wat gesproken had moeten worden, te hebben vergeleken, kwam hij tot de overtuiging, dat er iets voor hem verborgen werd gehouden: dat zijne tante daarin betrokken was; dat de samenkomst te Dover aan het gebeurde deel had en hij van het plaats gehad hebbende, dat ook blijkbaar zijne belangen betrof, deelgenoot zoude kunnen worden, indien hij slechts het vertrouwen zijns ooms en van diens raadslieden konde verwerven. De overpeinzing werd besloten door het opvatten van het vaste voornemen, Mijnheer van Beuningen, die zeer lastig was en hem belemmerde, te verwijderen. Aan dat voornemen was reeds begin van uitvoering gegeven, toen hij in het rijtuig Zijne Edelheid de bewuste mededeeling deed en de opmerking maakte, dat Zijne Edelheid reeds geruimen tijd logens had aangehoord en zich daarmede te vrede liet stellen.

Karel Stuart bracht den dag minder eenzaam door dan zijn neef. De wijze, waarop hij het deed, bracht het gantsche hof in beweging, deed Shaftsbury glimlachen van tevredenheid, daar hij de opgemerkte verandering aan den invloed zijner woorden mocht toeschrijven, deed *King's head Club* daveren van de bijvals-betuigingen, welke de verschillende toasten op de verwijdering des Hertogs van York uitlokten. Zijne Majesteit bleek zich van den invloed der Hertogin van Portsmouth te ontslaan en voornemens te zijn eene meer Engelsche staatkunde te volgen, want Zijne Majesteit had het middagmaal gebruikt bij Malady de Castlemaine, had in haar bijzijn de vrolijkheid terug gekregen, had met haar en Buckingham gedarteld als in den ouden tijd, terwijl de Hertogin van Portsmouth, op last

des Konings, maar eigenlijk op bevel van Mylady, door Hare Majesteit de Koningin ten middagmaal was uitgenoodigd. Mylady wist voor het oogenblik geen fijner speldeprik te geven en bekommerde er zich weinig om, of der Koningin ook op nieuw eene wonde werd toegebracht, daar haar bijzijn geacht werd een beleediging voor eene *maitresse* haars geaals te zijn! De Hertogin van Portsmouth had alle krachten ingespannen, om Hare Majesteit de toegebrachte kwetsuur te doen vergeten; zij was opgeruimd en nam eene houding aan, zoo als der onderdane tegenover hare Soeverein voegde. Geen rimpel kreuhte haar voorhoofd, geen trek van wrevel ontsierde haar gelaat. Zij toonde zich zoo als zij was in hare schitterendste oogenblikken; slechts dwong zij zich van tijd tot tijd tot ernst, en lei het zich als verplichting op, om niet geestig te zijn, ten einde de verleiding om scherp te worden te voorkomen. Buckingham, die bij het nagerecht binnentrad, onder voorgeven van een of anderen last Zijner Majesteit te moeten vervullen, zag en hoorde alles met verbazing aan, en boodschapte het Mylady, die zich niet weerhouden kon in haar binnenst de reeds halfverlagen mededingster te bewonderen.

Juist, terwijl zij den Koning het strengst geketend dacht, juist, toen hij zijne Sara weder de vroegere eeden van getrouw- en gehechtheid liet hooren en de bekentenis hem op de lippen zweefde, dat hij de andere nooit had bemind, trad er een kamerdienaar binnen, die Zijne Majesteit mededeelde, dat de Fransche Ambassadeur dringend een geheim gehoor verzocht. Allen had Karel kunnen terugzenden, maar dezen moest hij spreken, al kostte het hem ook een zucht, bij den blik op haar, naast wie hij neder zat en de gedachte aan het geelbleeke gelaat Zijner Fransche Excellentie. Maar de zelfopoffering, waartoe hij zich veroordeelde, werd beloond. Van welk een onrust werd hij verlost! Uit de woestijn werd hij in het Beloofde Land geleid, want hij vernam, dat Zijne Allerechristelijkste Majesteit haren Ambassadeur had gemachtigd, een krediet van twee millioen livres aan Zijne Majesteit te openen. Wel bleef gene het wenschen, dat Zijne Majesteit de Koning van Engeland tot het rechtmatig verlangen van het Kabinet van Versailles toetreden mocht en doen blijken de uitvoering der gesloten traktaten te willen, wel werd er bij de blijde boodschap eene bittere pil gevoegd, namelijk de mededeeling, dat Lodewijk XIV alleen er toe was overgegaan om zijnen Neef eene nieuwe subsidie te verstrekken, omdat hij vernomen had, hoezeer de hulp gewenscht werd en ook noodzakelijk was wilde men niet bukken voor de onbeschaamde eischen van het gepeupel; toch was Karel Stuart in de hoogste hemelen en slikt hij de pil zonder vertrekking des gelaats; want was zij niet rijk verguld? Hij beloofde alles wat Lodewijk eischte, gewaagde van eene eerlange sluiting van het Parlement en beloofde zijn Koninklijken Neef en diens regeerwijze te zullen navolgen. Karel Stuart was gered. Hij was reeds vergeten, dat hij der Republiek der Vereenigde Nederlanden voorstellen wilde doen,

zoo als hij vergat naar Mylady de Castlemaine terug te keeren. Hij bracht daarentegen een bezoek aan de Hertogin van Portsmouth, die hem zonder enig verwijt, zonder eenige vraag naar het gebeurde, ontving, die hem hare liefste woorden schonk, en aan wier knie hij den ganschen doorleefden dag uit zijne herinnering verdreef. Slechts scheen het beeld van zijn Neef Willem hem te zijn bijgebleven, want op een vraag der Hertoginne antwoordde hij, dat de knaap verstand had, meer misschien dan die knaap zelf nog wel dacht, en dat hij zeer goed te gebruiken zoude zijn. Toen hij in den morgenstond van haar scheidde, was Hatfield-manor voor veertig duizend pond sterling ten behoeve van de Hertoginne van Portsmouth aangekocht.

VI.

Ettelijke dagen reeds verloren wij Charles Digby uit het oog en die dagen betekenden veel in zijn jeugdig leven. Wij begeleidden hem op zijn tocht naar den Club van Lord Shaftsbury en op den terugkeer, toen de stem uit het verleden tot hem geklonken had. Te huis gekomen was het of de koorts in zijn leden trilde. Godachtig aan hetgeen den volgenden morgen moest plaats hebben, spande hij alle krachten in, om zich kalm te toonen, uit vrees dat de spotternij voor zijn ziekte-toestand een roden zou zoeken, die kwetsend was voor den moed van den eenigen telg der Digbys. Zoo als wij weten was Buckingham dien middag naar White-hall gereden, zoodat hij van dien lastigen opmerker voor het minst ontslagen was.

Het was vreemd, maar hij kon maar niet den klank der gehoorde stem vergeten. Hij schreef het toe aan het medelijden, dat hem voor de arme-bezielde, die zoo ongelukkig was geworden, die misschien .. Er rees een denkbeeld bij hem op dat hij alle moeite deed om te verwijderen, daar het zijn beschermer in een al te hatelijk licht verschijnen deed. Een volgend oogenblik echter gaf hij het prijs en wilde hij zich zelven overtuigen, dat de Hertog van Buckingham gelijk had gehad en hij aan eene zinsbegoocheling had toegegeven. Liever wilde hij zich bereiden voor den aanstaanden kamp. Hij zat alleen en behoefde dus niet te veinzen. Hij beefde; hij was gereed het oogenblik te vervloeken, dat hij met Buckingham op reis was gegaan, maar een blik in den spiegel, de voorspelling van Buckingham, indien hij in het tweegevecht gelukkig mocht zijn, deed hem glimlachen over zijne wanhoop van een oogenblik te voren. Hij was voornemens geweest aan Sir Henry en Mylady, aan Mr. King en Dirkens, ja aan den Steward zelf te schrijven, recht roerend te schrijven, maar ook dit liet hij na. Na den kamp en na de zegepraal zou hij het doen en tevens van de gewonnen guinjes voor elk hunner iets liefs kopen. De komst van een paar jonge vrolijke edellieden, die hem kwamen afhalen om naar het theater te gaan, waar een stuk van William Shakspeare vertoond zoude worden, deed zijne opgeruimde stem-

ming toenemen. In den loop van den vrolijken avond en van den niet minder vrolijken nacht, doorgebracht in het gezelschap van de meest gevierde *aktrice* en van twee der meest aangeboden danseressen, voor wier eerste lonken Charles reeds bezweken was, had hij al het wee, dat hij een oogenblik gevoeld had, vergeten.

Het was half drie ure toen hij te huis kwam na een lichte schermutseling met de Londensche konstabels gehad te hebben. De natuur gaf rust aan het afgetobde lijf, en het was reeds laat, toen hij den volgenden morgen, wel verkwikt, maar met een kloppend hoofd, ontwaakte. Buckingham wachtte hem beneden en kondigde hem aan, dat hij nu veeren begon te krijgen, en alzoo het nest van de ouden verlaten moest om op eigen wicken te gaan drijven. Hij had echter in het vol gevoel van zijne vaderlijke teerheid voor de inrichting van het nieuwe nest gezorgd, dat te vinden was in White-hall zelve, in het kwartier voor de officieren der Life-guards bestemd, waar hij het voorrecht zoude hebben, het afdruksel van de heilige moeder Gods op aarde, de schoone zwartgelokte Koningin van Engeland te zien, daar hij in denzelfden vleugel met deze en zijns nog onbekende beschermster, de Hertogin van Portsmouth, zoude wonen.

»En nu, mijn zoon!» zoo besloot hij, »ontvang mijnen zegen, eer ge vertrekt en Mylord Sidney gaat aderalaten. Een glas brandewijn en mijn zegen zullen u de noodige kalme geven! En dat niet alleen, maar de gedachte dat uw lief, Mylady Digby op klompen, van verre u gadeslaat, zal u wonderen doen verrichten!»

»Mylord!» hernam Charles toornig, »ik verzoek u die herinnering te laten rusten, tot dat het u blijken zal dat ik haar ter verhooging van mijn geluk behoef.» Hij had zich toen omgewend en zich gelukkig geprezen, dat hij dit nest werd uitgeworpen en van eene voorgij, die hem onverdragelijk werd, zou ontslagen worden.

Op de aangewezen plaats wachtte Lord Sidney reeds. Na de beleefde begroetingen werd het staal getrokken en reeds bij het ontblooten van het wapen bleek Sidney een meester, maar ook Charles geen nieuweling. De getuigen hielden zich van een langdurigen kamp overtuigd waarin beiden wonderen van behendigheid zouden verrichten. Hunne verwachting werd teleurgesteld. Lord Sidney was de eenige, die Charles nog *en bagatelle* bleef behandelen. Prikkelde dit den jonkman en vuurde het hem aan, om bijkans het onmogelijke te doen, ten einde den trotschen Lord diens ongelijk te doen bekennen, het deed tevens den trotschen Lord niet genoeg op zijne hoede zijn. Van daar dat hij zich bloot gaf, dat Charles meesterlijk van de feil partij trok en hem een diepe wond toebreacht aan den arm. Sidney knarsde de tanden en stampvoette van drift toen Charles voorstelde te eindigen. Hij wilde doorvechten, tenzij de wederpartij te vermoed mocht zijn. Deze beledigende woorden deden alle hoop op minnelijke schikking verdwijnen en het gevecht be-

gon op nieuw. Charles voelde de degenspits zijns vijands langs zijn arm heen schrampen; het veroorzaakte een pijnlijke, maar slechts lichte wonde. Hij wilde op zijne beurt weder aanvaller worden, toen hij de lubben bij den handpalm zijner tegenpartij purperrood zag worden en den degen, te zwaar voor de krachteloze hand, zag nederzinken. De kamp moest eindigen Sidney was overwonnen. Charles had de eer, op den tweeden duellist van zijn tijd gezegevierd te hebben. Hij gunde zich geen tijd om zijn zegepraal te genieten, hoorde niet naar de gelukwenschen der vrienden die hem omringden, maar sloeg den arm om het lijf des gewonden, die door bloedverlies en pijn bleeker en bleeker werd.

»Ik dank u,» stamde Sidney hem de linkerhand gevend. »Doe een karos hier komen.»

»Dat voertuig bleek noodzakelijk en bracht den gewonde met een chirurgijn naar huis. Charles zag zich half in triomf medegevoerd. In den club was de eerste halt. Harry Monmouth en Buckingham wachtten hem daar; de eerste drukte hem hartelijk de hand en noemde hem waardig den edelen naam te dragen dien hij voerde, de tweede fluisterde hem toe: »Uw fortuin is gemaakt.» Charles verkeerde in een opgewonden stemming; het verschiep was rozenkleuriger dan ooit. Hij voelde zich het hart sneller bonzen, toen hem namens Harry een glas portugesche wijn werd aangeboden, en iedereen het zich een eer rekende dat voorbeeld te volgen. Zijn zelfvertrouwen nam toe. Had hij nog de oogen soms nedergeslagen, had nog soms een blos van beschroomdheid zijn gelaat bepurperd, wanneer hij aan den molligen arm dacht van Mylady Castlemaine, die hem hoe langer hoe meer onderscheidde en met bewijzen van vriendschap, — zelfs meer dan dat, zoo als hij alleen zich zelven wilde bekennen — overlaadde, hij zou haar thands in de vaak smachtende, vaak vonkelende, oogen, kunnen staren en van haar nog meer durven eischen en des noods nemen, dan zij wellicht genegen was hem te geven. Hij zou tegenover haar durven zijn, zoo als hij den vorigen avond geweest was tegenover de schoone Nymfen, die hem den hemel hadden ingevoerd. Welk een verkeerd denkbeeld had hij zich tot dusverre toch van de vrouwen gevormd! Hij had ze leeren eeren als heiligen, hoven hem verheven, en wat waren zij? Zondaressen zooals hij een zondaar was, maar lieve, aanminnige, aanlokkende, verleidende zondaressen! De gemakkelijke van verkeer, de bevalligheid van manieren, die hem zoozeer bij de edellieden aangetrokken had, waren hem niet meer zoo vreemd, vooral dezen morgen niet, nu hij als den eersten onder allen bejegend werd. De voorslag, om elkaar op het werpbord te bevechten, ondervond niet meer zulk een afkeer, wekte niet meer zulk een vrees bij hem op. Hij had gewonnen en zou weder winnen! Werkelijk, het was zoo; hij won: het was om zich den gunsteling der Goden te heten! Hij was honderd guinjes rijker geworden en zou wellicht nog grooter schatten hebben buit gemaakt, zoo niet de pijn, die hij in den arm voelde, hem gedwongen

had zoo vroeg op te staan. Hij gaf voor, dringende zaken te moeten verrichten welke geen uitstel duldden, en toen men hem lachend vroeg, of hij ze bij Mayenne of bij Clichy — twee fransche modewinkels waar de minnenden elkaar vaak ontmoeten — te verrichten had, noemde hij, bluffend genoeg! den laatsten. Hij schaamde zich te erkennen, dat hij gewond was en naar hulp omzag, hoe vaak hij ook de tanden op elkaar klemde, om den kreet van pijn terug te houden. De wondheeler, dien hij raadpleegde, verklaarde de kwetsuur weinig beduidend, maar ontstoken. Hij beval hem rust te nemen daar hij koortsig was, zoodat Charles weldra in zijn vertrek in Whitehall met een omzwachtelden arm, eerst op een sofa, toen op zijn bed nederlag. Hoe krachtig hij ook ware, de leefwijze der laatste veertien dagen, vooral der laatste vierentwintig uren, de overprikkeling door geestrijk vocht, de overspanning bij zingenot, deed hem eenige dagen het bed houden, waar hij een etmaal lang, half bewusteloos, in een brandende koorts nederlag. Toen hij als uit een slaap ontwaakte, was het of hij benauwde, maar soms ook liefelijke droomen had gehad. Hij herinnerde zich, dat een beklemmend gevoel hem het ledikant, ja het geheele vertrek, te eng had doen schijnen, maar ook, dat een zachte hand hem gestreeld en een zoete stem tot rust hadden gemaand, dat een liefelijke verschijning, eene vrouw, een engel, hem de peluw zacht had geschud en zich tot hem had overgebogen en met haren adem het brandend voorhoofd had afgekoeld.

Hij ondervroeg John Dirkens, den trouwen John, die al twee brieven had geschreven aan Sir Henry, om hem de ziekte van Charles mede te deelen, maar met voorzichtigheid telkens de verzending had verschoven, daar de ziekte, waarin de dokter geen gevaar zag, eensklaps ten kwade zich kon wenden, en zijne brieven in dat geval Sir Harry de waarheid niet melden zouden. Hij was dus blijven wachten tot de verzending geheel achterwege kon blijven en hij den derde brief, dien hij begonnen had, tegelijk met de beide anderen kon verscheuren. John verklaarde bij Charles' vraag, dat alles een droom zou geweest zijn, daar hij 's meesters legerstede des daags nooit verlaten had en des nachts in het aangrenzende vertrek, waarvan de deur wijd was open gebleven, slechts een enkel uur geslapen had. Onder hen, die den zieke hadden bezocht was geene dame geweest. Charles zuchtte bij die woorden. Hij had een oogenblik aan Barbara, zijne Barbara, zooals hij Mylady Castlemaine reeds mocht noemen, gedacht, maar het bleek thands, dat zij wel tweemaal door Kate had laten vragen, maar zelve hem niet bezocht had. Zijne vrienden uit den Club waren hem echter trouwer geweest. Niet een was achter gebleven. Harry was zelfs tweemaal op één dag bij hem geweest.

»Gelijkt wel Benjamin in vader Jakobs huis, jonge heer... Mr. Digby!» verbeterde John. Hij kon zich maar niet aan dien deftigen titel gewennen en hij moest het toch, daar zijn jonge meester hem altijd zoo toornig aanzag bij de beleedigende benaming, die

John Dirkens, als eene herinnering uit de dagen der jeugd, zoo menigmaal op de lippen zweefde.

»Maar, John, ik heb haar gezien... Ik zal het nooit vergeten; zij heeft mij beter doen worden; zij heeft mij opgepast.»

»Met verlof, dat heb ik gedaan,» hernam John, die den lof van anderen niet benijdde, maar toch den hem rechtmatig toekomenden ook niet wilde afstaan. »Maar wacht!» vervolgde hij met de grootste verbazing. »Heer in den Hemel, dat lijkt wel tooverij!»

»Wat, wat?» vroeg Charles zich halverwege opheffende, en, de richting van Johns blikken volgende, bespeurde hij een *bouquet* van de geurigste bloemen in een porceleinen vaas.

»Ik heb mij dan niet bedrogen!» riep Charles. »Die bloemen zult gij er wel niet gebracht hebben!»

»Neen, dat zou ik kunnen bezweren, als een eed geen zonde ware!»

Een oogwenk later had Charles de bloemen in de hand. Hij zocht en zocht, alsof hij tusschen de tedere stengels de oplossing van het geheim dacht te zullen vinden; maar hij vond geen enkele letter schrifts.

»Raadpleeg je geheugen en als het niet al te elendig is, dan zal het mij wel eenig licht kunnen geven!» riep Charles, bevend van aandoening, uit.

»Waarlijk, jonge heer...!»

»Loop naar den duivel!» snauwde Charles hem toe. »Hoe dikwijls moet ik je zeggen, dat we niet meer in het moeras zijn, waar de kikvorsch broer zegt tegen de zwaan? Zijt ge altijd bij mij geweest? Altijd?»

»Dat had ik niet kunnen uithouden!» hernam John, die zich gereed maakte zich te verdedigen daar hij een verwijt meende te hooren. »Ik ben ook niet van ijzer en staal en kan de oogen 's nachts niet altijd open houden, maar dat behoefde ook niet, zoals de dokter zeide, want er was geen gevaar. Was er dat maar geweest, dan had ik mijn brief wel verzonden, die kant en klaar was.»

»Daar vraag ik niet naar. Dus 's nachts hebt ge geslapen? Dat was goed, John, want toen is de engel hier geweest.»

»Wacht, daar herinner ik mij iets. Gister avond had ik de pit in de was opgestoken en er voor gezorgd, — ik ben er zeker van — dat het water er niet bij kon. Toen lei ik mij even ter ruste. Ik kon van vermoedheid eerst niet slapen, ofschoon ik mijn oogen sloot. Na verloop van eenigen tijd deed ik ze open en merkte dat alles donker was in uw kamer. Neem het mij niet kwalijk, maar toen ik u niet hoorde bewegen, dacht ik, dat ge juist geen behoefte aan licht zoudt hebben; ook zag ik er wel wat tegen op het bed uit te gaan. Ik ben weder ingeslapen en toen ik tegen den morgen wakker werd en bij u kwam toen brandde het nachtlucht, ja, zoo waar ik zalig hoop te worden, het brandde.»

Charles verkreeg de vaste overtuiging, dat hij zich niet vergist had, maar hij was geen schrede

nader aan de ontdekking van het geheim gekomen. Hij vermoedde echter dat het Barbara geweest was, die in de stilte van den nacht, als ieder hem verliet, voor hem had gewaakt. Hij dankte haar in zijn binnenste; hij beloofde haar eeuwige trouw, en voelde er berouw over, dat hij haar bij de verleidelijke dansers ontrouw was geweest. Toen hij zijn kamer mocht verlaten, was zijn eerste bezoek aan Mylady, die hem teërer dan ooit ontving, die hem beklaagde, dat de koorts zooveel nadeel aan den vroeger, zoo frisschen bloz zijner wangen had toegebracht, maar het tevens voor zeker hield, dat hij de verlorene krachten spoedig zoude herwinnen. Zijn naam, zoo deelde zij hem mede, was van mond tot mond gegaan, en tot Zijne Majesteit bij herhaling doorgedrongen. De Hertog van Monmouth, had hem eeuwige vriendschap gezworen en de Hertogen van Norfolk en Northumberland hadden hem geroemd als een echt edelman, Charles hoorde dat alles slechts ten halve aan; hij had er behoefte aan, haar zijne erkentelijkheid te betuigen, haar eeuwige gehechtheid te zweeren; maar, hoe groot was zijne verbazing! — teleurstelling mogen wij het niet noemen, als we een blik in zijn hart wagen te slaan, — toen zij hem verzekerde de eere en het geluk zich te moeten ontzeggen van zijn engel geweest te zijn! Zij zeide het hem zoo koelbloedig: zij vroeg met zoo veel belangstelling, bijkans met zooveel vreugde in het oog, of hij vermoeden kon wie het geweest kon zijn nu zij het niet was; zij voegde hem met zooveel openhartigheid toe, dat hare liefde niet zelfzuchtig was, omdat zij hem werkelijk beminde en het geluk van haren minnaar alzo boven alles stelde — een sofisme, dat hij niet dadelijk als zoodanig brandmerkte — zij wees hem zelve met zooveel bereidwilligheid den weg in den doolhof, door hem te doen denken aan zijne hooge beschermster, die hij nog nimmer had ontmoet, aan de lieve, schoone Hertogin van Portsmouth, dat het hem vreemd te moede werd. Barbara kon zoo gelaten van hem afstand doen! Barbara was een engel... of nog minder dan een gewoon mensch. Maar Barbara, hoe vreemd het hem ook ware, bleek in het volgend oogenblik nog in het geheel geen afstand van hem te willen doen. Het *tête à tête* werd van hare zijde teërer dan het ooit was geweest. Hij kon echter niet zijn zoo als vroeger; hij was beledigd, hij, wiens naam door het gantsche hof werd genoemd, die onder de rozen, die er rondom hem bloeiden, slechts had te kiezen, was door Barbara zelf aangespoord, het geluk dat hem door de onbekende wachtte niet te veronachtzamen. Hij nam eenigzins haastig afscheid en verrok. Hij had zich minder beledigd behoeven te achten, zoo hij Mylady in de eenzaamheid had kunnen gaslaan. Zoo als zij gewoon was te doen in oogenblikken van hevigen hartstocht, liep zij met haastige schreden het vertrek op en neder, en de afgebroken woorden deden vermoeden, wat er in dat binnenste omging. »Het marmeren is dan toch een wassenbeeld geworden! Maar zij zal

hem niet houden! Dat ik Buckingham ooit heb toegegeven! Zoo het middel ook niet spoedig baat, dan kies ik een ander... Een vrouw, eene schoone vrouw te vinden! Dat zou meer baten, spoediger werken! Zoo ik haar aanbracht, bleef ik toch de meesteres...!"

Toen zij Zijne Majesteit dien dag ontmoette, liet zij niet na op het plaats gehad hebbende te zinspelen. Ma'am Carwell had een minnaar, en die minnaar was Digby.

Was het wonder, dat Zijne Majesteit bij het sneeuwspel, dat zij in het vorig hoofdstuk bijwoonde, verholgen was op den jonkman en hem ongewoon hard bejegende? Maar was het tevens wonder, dat Digby het hoofd fier verhieft tegenover den monarch en zich te veel beteekenend vond, om als een knaap gekastijd te worden?

Wij weten, dat de uitbundige vrolijkheid der stoeiende edellieden eensklaps verkeerde, en Charles Digby zijn vriend Henry bij de ondergane verandering zoo niet te troosten, dan toch tot bedaardheid aan te sporen had. De dolzinnigste plannen van wraak werden er gesmeed; maar de opgewondenheid eindigde door uitputting van krachten, welke de anderen zich voornamen in den Club en Charles ditmaal op zijne kamer te gaan herwinnen.

Met een vloek, zoo als hij er nog slechts zelden één had uitgesproken, verwelkomde hij John, die met een fluweelen broek zijns jongen meesters in de eene hand en een zachten borstel in de andere zich over de tafel boog en bezig was het adres van een briefje te lezen, dat daar nederlag. Hij had Charles niet hooren aankomen, zoo dat het plotseling binnentreden hem reeds verraste en diens vloek de verrassing bijkans tot ontzetten klimmen deed.

»Wat is dat? wat begluurt ge daar met de nieuwsgierigheid van een tandeloos oud wijf?" vroeg de jonge edelman, die het best vond zich zelven het verlangde antwoord te geven door het briefje te openen. Geene onderteekening droeg het; weinige woorden slechts bevatte het, maar die weinige waren rijk in zin. Hij las: »U wacht een goede raad. Nieuwe beurs, winkel No. 86".

Het schrift was van een vrouw, met een bevende of een haastige hand geschreven. Charles kon zich nauwelijks weerhouden het papier te kussen, en stelde zich de schoone schrijfster voor. De wolven, die er zich dien dag aan zijn hemel vertoond hadden, waren verdwenen; de zon brak door. John, ondervond het, John, wien de dienst soms begon te verdrieten en die er zeker over gedacht zoude hebben naar Hallam terug te keeren, zoo er geen Alice had bestaan, een kamenier in dienst van de Koningin, Alice, die eens zijn eerbiedigen groet had schijnen te beantwoorden. John had vergeten zijn meester kennis te geven, dat er brieven van Sir Henry waren gekomen, en kwam er thands meê aandragen. Hij had zich reeds voorbereid op een duchtige kastijding, maar kwam thands met den schrik vrij.

»Mooi weërtje!" prevelde hij in zich zelven met een glimlach op het briefje, dat Charles opvouwde en in zijn borstzak verborg.

»John, daar hebt ge twee guinjes! ik ben over u tevreden!" zeide Charles.

»Die komen uit de lucht vallen, Mr. Charles!" antwoordde de gelukkige.

Het was een dik pakket, dat de post had aangebracht. Vooreerst: een brief van Dirkens voor zijn zoon; verder: een van den kapellaan, en eindelijk een lange brief, maar blijkbaar op verschillende dagen en met groote tusschenpozen geschreven, van Sir Henry aan Charles. De laatste werd het eerst gelezen; het slechte schrift en de nog slechtere spelling wekte geene ergeris; veelmeer voelde Charles eene ongekeerde aandoening van tederheid voor zijn vader en al de zijnen, schoon het niet bij hem opkwam te wenschen, dat zij dit oogenblik naast hem mochten gezeten zijn.

»Charles, jongen!

Ik heb niets niemendal van je gehoord in de laatste tien dagen, zoodat ik wel geloof dat je gezond en sterk zult wezen. Je moeder denkt er ook zoo over, maar vindt het verdoemd lui van onzen jongen, dat hij niet eer schrijft. Je hebt mij om geld geschreven, maar is het leven in Londen dan zoo duur, of is Zijne Majesteit — met eerbied gezegd — zoo weinig scheutig? Het zal misschien wel weêr haperen aan den omloop. Ik heb gisteren vijftig quarters tarwe verkocht voor twee shillings zes, wat, zoo als Dirkens zegt, een goede prijs is. Ik ben betaald met een voltjen papier, waar ge in Londen zilver voor krijgen kunt. Ik zend het je hier bij. Dat is om je honger en je dorst te stillen, jongen! Nieuws is er niet veel. Eergistêr waren Lord Nugent met zijn dochter bij ons. We hebben nadere kennis gemaakt, dat wil zeggen, je moeder heeft het gedaan, en zoo als ze zegt, is Bessie allerliefst. Het is dan ook een snoeperig bekjen; ik zou haast zeggen wat te fijn voor een echten Digby, zoo als jij wel worden zult. Nu, dat is een zaak buiten mij. Ik kan je evenwel meêdeelen, dat alles nagenoeg klaar is en dat we een stevige tien morgen land, zooals Dirkens zegt, er bij krijgen zoodra Bessie Lady Digby is. Je moeder is sedert in het beste humeur van de waereld en laat je weten, dat het goed zou zijn Bessie eens te schrijven. Je kunt veilig je brief beginnen met »lieve Bessie!" want het is een lief kind!

»We hebben nare dagen doorgebracht. Er is zóoveel sneeuw gevallen, dat ik mijn brakken er niet aan wagen dorst. Toch was ik er half blij om, dat er maar sneeuw lag, anders had ik er nog meer verdriet van gehad; want, verbeeld je! niemand van de pachters praat meer met me, en ieder gaat aan den haal, zoodra hij mij ziet, alsof ik een vogelverschrikker ware. Het is altijd nog over die vervloekte historie met den rondkop! Als de hondsvotten mij nog maar stonden en mij aandurfdën,

zoo als Dirkens, dan kon ik een hartig woord meê spreken, maar nauwelijks zie ik zoo'n slungel en ziet zoo'n vlegel mij, of om draait hij zich, het bosch in of de wei op, en dat nog wel na mij nederig gegroet te hebben. . . Onder ons gezegd, jongen, ik wou dat ik het nooit begonnen was. En dan dat andere gevalletjen! Mary blijft weg en ik geloof dat zo mij daar ook al op aanzien. . . God beter 't, ik zou de meid geschaakt hebben, ik, de man van je moeder! Algemeen loopt het gerucht, dat er in Londen al over geklaagd is en dat roode Jack. — ik wou dat de kaerel zich als Absalom verhing — haar weggevoerd heeft. Om toch wat te doen, heb ik dagen op de loer gelegen; ik, Tom, Bob, de Steward en de kapellaan, en we snaptten hem eindelijk. Zijn Eerwaarde stopte zijn hoofd in de bladen, toen de roover er aan kwam; het was om te stikken van lachen en hij bleef voor dood liggen, toen we met het wild weggingen. . . Ik vergeet nooit den valschen blik van dien Judas, toen we hem bonden. Ik geloof waarachtig, dat het Satanskind ons uitlachte! O hoe hij nu zal schateren! Het is om des duivels te worden! Want begrijp, we hadden hem in het bekende hok gesloten, waar mijn grootvader, de rijke en zalige Sir Henry, zijn onwillige vazallen in sloot; dat geschiedde 's avonds en 's morgens lag de deur in tweeën, was het touw, waarmeê de roover stevig gebonden was geweest, aan den klopper van onze deur gebonden en daaraan een verrotte kraai vastgemaakt. . . de schoelje was weg! Het ergert me, en toch moet ik zeggen, dat de kaerel leep is en hij mij van een hoop moeite verlost heeft door weg te loopen. Nu eindig ik, want ik weet niets meer. Hou je goed, jongen! Als men je te na komt, sla dan van je af. Je moest me eens opgeven waar al je geld gebleven is, dan schrijft de Kapellaan dat op. Je moet langzamerhand nu wel gelegenheid hebben gekregen, om Zijne Majesteit onze rechten voor te houden. Je kunt gerust zeggen, dat onze naaste buur Robert Stowe heet, een berucht non-konformist, die er naar snakt om Zijne Majesteit, Karel den tweeden, het hoofd af te hakken, zoo als het Zijne Majesteit Karel den eersten, hoog loffelijker gedachtenisse! heeft willen doen. . . Zoodra gij Zijne Majesteit spreekt, doe hem dan de eerbiedige groeten van

Uw liefhebbenden vader,
Henry Digby van Hallam-Castle.

Onderaan had Lady Digby eenige regelen geschreven. Ze waren kort maar kernig, en die kortheid en kernigheid klonk bevelend. »Wij hebben een keuze voor u gedaan, beste Charles! Gij kunt Bessie Nugent schrijven en zij zal u andwoorden. In April e. k. kunt gij ons en haar komen bezoeken! Behoeft gij den Hertog van Buckingham nog als beschermer of kunt gij zijn steun ontberen? Ik zou het laatste wenschen, mijn zoon! U zijn te goede beginselen geleerd, om er aan te twijfelen,

dat gij den goeden weg bewandelt, én als Charles én als Digby. Wees gegroet van

Uw liefh. moeder,
Lady Digby-Morton.

Charles was den brief ten einde; hij had eenige oogenblikken weder in Hallam-Castle geademd, maar ditmaal geglimlacht om de uitvallen en de opmerkingen zijns vaders, zelfs geglimlacht om de huwelijksplannen van vader en moeder. Een maand geleden, en hij zou in toorn zijn losgebarsten in de eenzaamheid, vervolgens hebben geweeklaagd over den dwang en misschien geeindigd hebben met te gehoorzamen; thands glimachte hij bij de gedachte van te zijn uitgehuwelijkt en kwam het zelfs niet bij hem op, dat het beraamde plan zou kunnen uitgevoerd worden. Bij de regels zijner moeder over Buckingham prevelde hij: »God lof! ik heb hem niet meer noodig!»

Thands lag de brief van den Kapellaan aan de beurt. Daar de inhoud een trouw verslag gaf van het gebeurde, sedert hij het laatst schreef, en Sir Henry reeds een en ander heeft aangestipt, kunnen wij ons van de mededeeling onthouden. Slechts stippen wij aan, dat Zijne Eerwaarde hem waarschuwde voor den duivel der hoovaardigheid, die zoo licht zich van hem meester kon maken, omdat hij van Sir Henry en ook vooral van Mylady gehoord had, welk een groot edelman hij geworden was; dat hij vooral de vrouwen moest schuwen, want dat hij zich telkens herinneren moest, hoe de sterke Simson, die met een ezelskinnebakken het halve Filistijnsche volk versloeg, door Delilah was ten onder gebracht. Hij vroeg hem tevens ernstig af, of hij nog wel het Algemeen Gebedenboek en den Bijbel las en of hij zorgde vóór elf ure te bed te liggen. Ook voor porter en ale moest hij zich wachten en zich zoo blijven gedragen dat hij, Robert King, hem eens met blijdschap belijden mocht voor God en Zijne Heiligen. Het naschrift was zeer geheimzinnig en luidde als volgt: »Ik hoor van Dirkens op het oogenblik iets vreeselijks. . . maar mijn papier is op. . .»

De goede Kapellaan! Waar Sir Henry en Mylady het meest van zich zelve gewaagden, sprak hij met geen enkel woord van zijn nietigen persoon, hij, die geleerd had niets meer te wenschen dan hem gegeven was.

Charles dacht daaraan niet, maar alleen aan de aanvulling der onleesbare regelen, onleesbaar, omdat Zijn Eerwaarde geen papier meer had en aan Mylady, die het bewaarde, zeker niet had durven vragen. Dirkens' brief zou hem de oplossing brengen en daarom opende hij dien haastig. »Mr. Charles!» zoo begon hij te lezen, en ditmaal deed de ernstige aanhef van den vriend zijns vaders hem pijn. »Van mijn zoon John zult ge wel het een en ander hooren. Hij zal het wel vertellen als gij ten minste lust hebt het te hooren. Een goede verstaander behoeft maar een half woord. Maar ik wou u, en u alleen, schrijven, dat Marys vader, bij het vernemen van

haar verdwijnen, gestorven is. Ik dacht wel, dat hij spoedig vrij zou zijn, maar ik dacht daarbij aan de vrijheid, die gij hem zoudt bezorgen door uw voorspraak bij den Koning. Het is misschien beter zoo...; hij heeft nu geen mensch er voor te bedanken en hij is toch vrij van alle banden, van alle pijn! Het was een man naar 's Heeren hart — een Elia, die Achab en Izébel aan durfde zien. Nu rust de vader onder de aarde en zwerft de dochter er misschien over rond...! De laatste bede is zeker voor haar geweest; de cipier, die hem de wegvogering van Mary vertelde, vond hem 's morgens met gevouwen hand en een half opgedroogden traan in den hoek van het oog... Als gij haar nu kondet ontmoeten, dan zoudt gij haar kunnen troosten, zoo als zij het u wel eens deed, niet waar, Mr. Charles? Bij al de goudsbloemen zult ge de lirie toch niet vergeten zijn, wél Mr. Charles...?

Charles liet den brief naast zich op tafel neder-vallen: hij kon niet verder, hij voelde zich zoo pijnlijk aangedaan! De vader van de goede Mary was gestorven; nu stond zij alleen op de wereld! Was zij nog wel op de wereld? Wie wist het hem te zeggen? Neen, hij was haar niet vergeten, zoo als Dirkens het hem zoo scherp, zoo vinnig verweet, Dirkens, eigenlijk niet meer dan een knecht van zijn vader...!

Hij zou haar wel hebben nagespoord als hij maar had kunnen gelooven, dat hij zich dien middag in Jamesstreet niet bedrogen had! Die goede Mary, die zoo arm, maar toch ook zoo schoon, hoewel altijd wat koud, zoo schuchter en bleek was; want thands eerst kon hij het zich zelve verzekeren dat zij schoon mocht heten. Hij wist thands beter de vrouw te waardeeren en kon het zich bijkans niet vergeven, dat hij, die haar bijkans iederen dag had ontmoet en alleen met haar geweest was, dat schoon niet eer opgemerkt, niet beter gewaardeerd had.

Maar neen, die deerne was toch geheel anders dan de Godinnen, die hier den hemel bewoonden! Andere, ja... maar... als hij naar haar heenging dan voelde hij zulk een vrede in zijn binnenste, dan kon hij dikwerf, als hij 's avonds terugkeerde, naar den gestarnden hemel boven hem opzien en uitroepen: „Heere, gij zijt groot niet alleen, maar ook goed;” zou hij het ook hier kunnen, als hij den arm verliet van Mylady, van de kunstenaressen daar ginder...? Misschien: maar hij had in Londen nog geen gestarnden hemel gezien. En ook welk eene grootheid omringde zijne schoonen niet, welk een armoede en ellende niet haar, die hij als zijne zuster beschouwd had! En al droeg ook zij de prachtige kleederen van Mylady, al heette zij Gravin, toch zou zij nooit Barbara Palmers voor hem zijn, nooit wellicht de geheimzinnige onbekende, die hem beminde, die hem aanzocht en hem wist te waardeeren.

Evenwel die goede, verstandige Mary!

Kwellend was de gedachte aan haar, en Dirkens had die gedachte bij hem opgewekt. Die verwenschte Dirkens!

John kreeg een toornigen blik, toen hij met zijns vaders brief in de hand zijn jongen meester naderde en hem mededeelde, dat zijn vader Mr. Charles verzocht hem eens te beschrijven hoe de Prins van Oranje er uit zag en of die op de beeltenis van Willem-vaar geleek.

„Teeken hem den eersten vlegel den besten,” bromde Charles, terwijl hij zich gereed maakte naar den klub te gaan, waar verstrooiing te vinden zou zijn.

VII.

Sinds de „St. Pauls wandeling” niet meer bestond, welke, bij den grooten brand vernietigd werd, maar vóór die gebeurtenis, in de eerste dagen der Restauratie van het huis Stuart, de verzamelaarsplaats was van den *beau monde*, van de *galants* dier dagen, had Springgarden zich te verheugen in een druk bezoek van Ladies en Gentlemen, die daar in het diepste geheim elkaâr naderden, eeden van eeuwige trouw zwoeren, die vóór het uitspreken van de laatste zinsnede reeds waren vergeten.

Maar Springgarden, hoe ruim, hoe talrijk zijne vertrekken ook waren, hoe weelderig ook de stoffeering, welke Versailles in alles nabootste, kon niet het eenig Eden blijven, dat zich de galanterie dier dagen verkoos. Van lieverlede was de nieuwe beurs, die van weêr zijden eene rij der Fransche modewinkels bezat, de mededingster geworden en had zij zich zelf over drukker bezoek dan Springgarden te verblijden. De winkels hadden, behalve de bescheidenheid van in- en uitgangen, die het *incognito* beter waarborgde, nog het voorrecht, dat zij door schoone *Françaises* werden bewoond. Derwaards dus wendde zich de stroom van de mode, die zich vooral in de vereering der schoone sekse onderscheidde.

Die vereering was echter grootelijks onderscheiden van die der ridderlijke Midden-eeuwen, toen de godsdienst haar edelde en heiligde. Veeleer was zij niets meer dan een offeren aan de zinnelijkheid en koos zij het naakte boven het gesluierde beeld. Te minnen was te leven, en wee dengen, die in de *fashionable* wereld te huis dacht te zijn en de voorschriften der mode op dat punt veronachtzaamde. Zulke zonderlingen waren dan ook uitsonderingen, en de niet minder zonderlingen, die in het tegenovergestelde uiterste vervielen en de wet van den *bon ton* zelfs voorbij wilden streven, werden in veel grooter getale aangetroffen.

Het gebruik van linten, dat in een later tijdperk zoo algemeen werd, nam nu reeds een aanvang, en de kleuren werden niet willekeurig gekozen, maar waren die der Lady, aan wie het hof werd gemaakt. Duizenden briefjes, geparfumeerd, droegen de warmste betuigingen van tederheid en liefde door gants Londen heen, waar zij in reuk- of kapdoos, in klei-nodiën-koffer of op het hart rustten, tot zij, na het leven van een zomerinsekt te hebben, spaarloos in de vlam van een waskaars verdwenen.

De zucht naar intrige, het verlangen om zich beïnd te toonen, werd tot zulk een uiterste gedreven, dat de praatgrage kroniekschrijver dier dagen van eenigen gewag maakt, die zelve de geparfumeerde minnenbriefkens aan hen gericht, vervaardigden.

Geen wonder dus, dat Charles, die door de *fashionable* wereld zoo vol genade was aangenomen, menige spotternij moest ondergaan, eer hij zoo gelukkig bleek te zijn om zich ook in een galant avontuur te mogen wagen. In den klub had hij het voorbeeld zijner gelijken gevolgd, die gants niet de kieschheid zoo ver dreven om van het geluk dat hun weervoer te zwijgen, maar veeleer gewoon waren er op te doelen, met terughouding alleen van den naam; hetgeen niet uit bescheidenheid geschiedde, maar alleen uit vrees van door dezen of genen vriend bij het voorwerp hunner genegenheid verschalkt te worden. Charles, die tot dusverre slechts op de vriendschap van Malady bogen kon, eene vriendschap, die hem juist niet in de oogen der anderen verhief »daar de waar reeds zoo dikwerf geveild was" zoo als zich Harry uitdrukte, kon thands zeer geheimzinnig van zijn geheimzinnige schoone gewagen; een schoone, die hij nog nooit gezien had, maar die voorzeker een paerel zoude zijn van het zuiverste water. Of het spreekwoord »ongelukkig in het spel, gelukkig in de liefde," ditmaal bewaarheid werd? Charles speelde naar gewoonte, speelde met al dien hartstocht, die de kansen van winst en verlies in dat bewegelijk gemoed telkens opwekten, en hij... verloor. Vijftig guinjes was hij minder rijk toen hij opstond dan toen hij zich nederzette, maar voor de ruime winsten der vorige dagen was het verlies nog zoo gevoelig niet. Niet om de som dus voelde hij zich wrevelig, maar wel om het feit, dat hij, de winner, van wien zulk een roep van fijn spelen uitging, thands was geslagen. Met zijn inborst was de nederlaag eer een prikkel om voort te strijden dan om den kamp te schuwen, en zeker ware hij ook thands voortgevaren, zoo niet Harry de opmerking maakte, dat de oogen van de dobbelsteenen op sommigen meer invloed uitoefenden dan de smachtende blikken eener schoone, terwijl hij, Charles op den schouder kloppend, lachend met de vraag besloot, of hij ook in de plaats van zeker iemand een onbekende te voet zou gaan vallen? Het antwoord dat men geen knaap verwachtte, beefde Charles op de lippen, maar werd gelukkig niet uitgesproken. Hij stond op, wierp zich den mantel om en ging, zonder iemand te groeten, heen.

Wij kennen de plaats werwaards hem een huurrijtuig voerde en jlen hem vooruit. Het uur, voor de samenkomst bepaald, had reeds geslagen, en toen de klok sloeg, had men in de aangewezen straat een gemaskerde vrouw uit een eenvoudig rijtuig, zonder eenig wapen, stappen en den modewinkel, nummer zes en tachtig, kunnen zien binnengaan. Madame Gérard, die dergelijke verschijningen gewoon was, heette haar onderdanig welkom zonde

een woord te spreken, las slechts wat de onbekende op een kaartjen had neergeschreven, en ging haar voor naar het achtergedeelte van het huis, naar een vertrek met den fijnsten smaak gestoffeerd. Het was niet vreemd, dat een dergelijk bezoek werd gebracht, maar wel, dat een vrees, een ontsteltenis zich voordeed als bij deze gemaskerde. Met bevende hand had zij het kaartjen, dat het verzoek inhield om een afgelegen vertrek, vertoond; met knikkende kniën en wankelenden tred was zij Madame gevolgd en met zenuwachtige gejaagdheid had zij Madame, die juist om die blijken van angst bijzonder nieuwsgierig was geworden en eenige woorden had willen wisselen, bij herhaling gewenkt heen te gaan, nadat zij haar schrijvende had te kennen gegeven dat een jonkman, die met de woorden »u wacht een goede raad" zich aanmeldde, tot haar kon worden toegelaten. Hoe de nieuwsgierigheid van Madame zou gestegen zijn indien zij door een reet der deur de gemaskerde in de eenzaamheid had kunnen bespieden! Deze toch viel als uitgeput op een stoel neder en bedekte, als vergeten, dat een masker het bedekte, zich het gelaat met de handen. De boezem zwoegde en het was of zij weende. Vervolgens rees zij gehaast op en trad naar de deur alsof zij vertrekken wilde, maar zij keerde, terwijl zij de hand vouwde en het hoofd omhoog hief en het ontkennend schudde, waarna zij twee der vier kandellabres, waarop de geparfumeerde bougies vrolijk vlamden, uitsnoot en de helheid, die in het vertrek heerschte, in een schemerig halflicht verkeerden deed.

Het was of zij, hoe onkenbaar ook, hoe bedekt door het fluweelen masker, dat slechts het donker haar, de zuiver geboogde wenkbrauwen, de tedere fluweelzachte lippen bespeuren liet, het helle licht niet verdragen kon en zich voor zich zelve schaamde. De vrouw moest er zich van bewust zijn, dat de stap dien zij deed een misstap was, dat zij daar niet alleen was gekomen om een goeden raad te geven; maar zij toonde tevens dat zij streed met eene kracht in haar binnenste, die echter onweersaanbaar bleek. Want toen eenige minuten verloopden waren na het aangewezen uur, kon zij het hoofd niet afwenden van de deur der kamer, lei zij de hand aan het hart, als om het onrustig kloppen er van te matigen, stond zij eindelijk op en luisterde of er ook een voetstap in den gang klonk; en toen die eindelijk werd vernomen huiverde zij en vluchtte zij naar den achtergrond waar de sofa stond, terwijl zij zich op den rand van deze bleef steunen. Charles trad binnen. Hij, de nieuweling, had vergeten wat geen zijner tijdgenooten in dezelfde omstandigheden als hij zou hebben vergeten. De krullen zijner pruik waren in wanorde en geen bedwelmende geur steeg er uit op. Hij droeg, wel is waar, het schitterende kleed der *Life-guards*, maar dit kleed droeg geen sporen van de nauwlettende zorg, die de galanterie dier dagen bij zulk eene samenkomst niet zou hebben veronachtzaamd. Het is ons bekend wat er de oorzaak van was, en wij

mogen onderstellen, dat de gemaskerde in hare zichtbare angst en verwarring het verzuim niet opmerkte. Van hare gemoedsbeweging werd Charles niets gewaar, daar ook hij onthutst was. Misschien werkte dat zwarte masker en dat half donker vertrek dit uit, want in de laatste dagen had hij bewezen niet schuchter en beschroomd te zijn tegenover de aanlokkende schoonheid. Maar deze hier was niet aanlokkend; zij bleef onbewegelijk staan, zoodat Charles naar haar toetreden moest, en haar met een stem, die, hoe hij het ook voorkomen wilde, toch trilde, uitnoodigde op de sofa plaats te nemen. Zij gaf aan zijne uitnoodiging gehoor, maar trok de hand terug die hij gevat had, terwijl hij meende te bespeuren dat haar voorhoofd bloosde.

»Op de vleugelen van het verlangen, kwam ik herwaards, schoon masker, om den raad te vernemen, dien gij mij te geven hebt. Hij kan niet anders dan goed zijn. Omdat ik daarvan overtuigd ben, zult gij mij wel veroorlooven u in de oogen te staren, terwijl ge mij den raad geeft?»

Hij strekte de hand uit, om het masker los te strikken, maar zij weerde hem haastig, ja eenigzins heftig af.

»Neen, neen. Ik wil mij uwe vriendin toonen door mijne daden; mijn gelaat behoeft gij dus niet te zien om mijne woorden geloof te schenken.»

Hij hoorde eene stem, die hij zich niet herinnerde ooit gehoord te hebben; hij hoorde zijn moedertaal met een vreemden tongval spreken.

»Onbescheiden zou het zijn, nogmaals te bidden om vervulling van mijn vurigen wensch. Mag ik weten, vriendin, welk een raad gij mij te geven hebt?»

De onbekende hoog zich tot hem voorover, zoo verre, dat hij bijkans het zwoegen van haar boezem gewaar werd. »Ge zijt nog jong en onervaren... Ge zijt vrolijk, en het leven lacht u nog toe.»

»Dat is waar,» knikte Charles. »Maar is dat dan een zonde? De tijd van het kluzenaarsleven en van het waterdrinken is immers voorbij? Dat deed men immers in de domme middeleeuwen en nog wel als men zeer vroom of dom wilde zijn?»

De vrolijkheid, waarmede hij deze woorden uitbracht, was gedwongen. Hij had er behoefte aan in dezen dampkring, die hem benauwend en beklemmend voorkwam, zijn eigen stem te hooren, zich zelve te overtuigen, dat hij niet benauwd en beklemd was. De vertrouwelijkheid der onbekende lokte hem niet aan. Hij wist immers nu, dat zij slechts een vriendin wilde zijn, en hij kwam meer en meer tot de overtuiging, dat zij den ouderdom van een eerbare vriendin bereikt had.

»Gij zijt wel zooals ik dacht dat ge waart,» hernam de onbekende. »Ik vernam, dat gij op het land waart opgevoed, geheel anders als ge nu blijkt te zijn.»

Charles kleurde, en met den wrevel, die altijd door deze herinneringen en altijd bij de eene of andere les werd opgewekt, gaf hij ten antwoord: »ik was een boer, ik ben een edelman.»

»O ik geloof gaarne dat gij het laatste zijt,» riep de onbekende, zelfs met eenigen hartstocht uit.

»Maar geëerde en geachte voorgedesse» hernam Charles niet zonder eenigen spot, »van waar toch uwe belangstelling in mijne nietigheid...? Hebt ge u tot taak gesteld verloren schapen op te zoeken? Een prijselijk werk waarvoor men zich voorzeker niet behoeft te schamen en waarbij men zich niet behoeft te... maskeren.»

Der onbekende ging een trilling door de leden. Zij zweeg een oogenblik en bracht den rijk geborduurd, sterk geparfumeerd zakdoek aan de lippen. Bij die beweging viel de kleine hand, in den fijnen leëren handschoen verborgen, hem in het oog.

»Misschien zal u alles eenmaal duidelijker worden,» antwoordde zij eindelijk fluisterend. »Misschien!»

»Waarom niet zeker, lieve vriendin?» vroeg Charles, die zich van die hand had meester gemaakt, en haar thands behield, want de eigenaresse trok haar niet terug.

»Waarom? Het zal u later blijken, Mr. Digby! Gij plaatst mij te hoog, indien ge mij de kracht toekent om verdoodden te redden!» Zij poosde een oogenblik, alsof zij naar hare woorden wilde zoeken.

»Maar u ten minste kan ik den weg wijzen, dien ge betreden moet...» Haar stem daalde nog meer. »Gij zijt zeer vertrouwelijk met... Mylady de Castlemaine?» Zij poosde, maar Charles liet lang op eenig woord wachten; eindelijk was hij wel genoodzaakt te vragen: »Welnu?»

»Breek die betrekking af, zoo spoedig gij kunt.»

»Waarom, onbekende vriendin?»

»Omdat die betrekking u onteert; omdat zij u aan de voeten werpt van een lichtzinnige, van een onwaardige, die alles wat zij aanroert bevlekt, die u gebruikt als haar speelbal zooals zij vroeger anderen gebruikte.»

»Dat oordeel is hard van de lippen eener zoo vrome voorgedesse als gij zijt!» riep Charles uit, met kwalijk verborgen toorn. »Mylady de Castlemaine was de eerste, die mij, onervaren knaap, zoo als gij zelve mij noemt, beschermde, die mij van haar vriendschap verzekerde en dit deed... zonder masker.»

»Ik heb dat verdiend! Mijn God, mijn God!» zuchtte zij. De gedachte van bij Mylady te worden vergeleken en daarbij de nederlaag te lijden scheen haar onverdragelijk.

»Ja, zij deed het zonder masker!» zeide zij met kracht. »Zij is niet gewoon zich te verbergen, want de schaamte is haar vreemd.»

De onbekende was ten hoogste onvoorzichtig en een jonkman, meer ontwikkeld dan Charles, had haar kunnen vragen, of het masker dat zij droeg dan uit schaamte was gekozen. Charles maakte de gevolgtrekking niet.

»Zij verbergt zich alleen, als zij denkt er haar doel beter door te kunnen bereiken; zij verbergt

zich alleen, om het offer dat zij zich uitkiest meer onder haar bereik te doen komen..." zeide de onbekende met altijd klimmenden hartstocht.

»Mij kwam zij altijd zonder masker tegen!" hernam Charles meêdoogenloos.

»Mr. Digby! en zij nam thans zelve de hand die de hare eenige oogenblikken vroeger had losgelaten. Mr. Digby als ik van verbergen spreek, bedoel ik niet het uitwendige. Waarom zou zij dat verbergen? Het is immers het eenige waardoor zij heerschen kan?"

Thands maakte Charles eene gevolgtrekkng. Het masker tegenover hem verborg voorzeker een gelaat, hetwelk door een masker kon worden dienst gedaan. Het maakte hem niet gedweêr om aan te nemen wat de vreemde hem zeide; het versterkte hem veeleer in de straks opgevatte meening aangaande den ouderdom dier vrouw en het deed hem deze geheele intrige, die hem in aller oogen bespottelijk konde maken, verwenschen.

»Neen," vervolgde zij, en de jonkman liet haar voortvaren, zonder het der moeite waardig te achten, haar in de rede te vallen. »Neen, ik spreek van haar hart; dat hart is als de meest bezochte straat in Londen... Van alle rangen en standen gaat die straat door, jeugd en ouderdom, alles...! Dus is het hart van Barbara Palmers! Gij gelooft mij niet? Mr. Digby, gij denkt nog dat zij u lief heeft?"

»Zoo als andere vrouwen mij liefhebben. waarom niet? Ik behaagde haar, zij mij! Haar hart vergeeft gij bij een straat? Welnu, ik ga die straat óók door, en zoo lang mijn medewandelaars mij niet hinderen, verheug ik mij zelfs in hun gezelschap..."

»Noemt ge dat liefde?" vroeg de onbekende op een toon, die Charles trof en hem naar haar deed opzien. »Neen, gij spot met mij. Neen, dat kunt ge geen liefde noemen, liefde, die naar het Paradijs voert, innige, eeuwige liefde! Neen, o neen!"

Zij boog het hoofd; zij schreide. Charles schikte haar nader. Het was of hij nu eerst dat rijke gitzwarte haar opmerkte; of hij nu eerst begreep dat de lijnen van boezem en schouder niet den herfst, maar de lente of den zomer des levens konden kentekenen. Hare opvatting van liefde, met zooveel hartstocht geuit, met zooveel innigheid gevoeld, deed hem zijne koelheid verliezen, deed hem den arm om haar heen slaan en haar toelispelen: »Zijt ge niet de liefelijke verschijning, die aan mijn ziekbed stond en mij laafde? Toen hadt ge u geen masker voor het gelaat gebonden. Indien ik toen niet geïjld had, dan zou ik mij thands uwe schoone gelaatstrekken geheel kunnen herinneren! Heb dank voor uwe zorg, heb dank voor uwen raad, die goed is gemeend en dien ge mij geeft uit liefde! Ja uit liefde!" Hij boog zich nog meer tot haar over en kon zich niet meer bedwingen, toen de vermetelete vinger het beweegbaar deel van het masker, dat de lippen bedekte, had opgeheven en hij de fluweelen lippen en den wel gevormden mond beschouwde. Hij klemde haar in de armen, en lispelde haar toe: »leer mij lief hebben als gij!"

Zij had getrild bij zijne omarming. Daar scheen een stem in haar binnenste zich te doen hooren, die den schoonen droom dien zij droomde verstoortde, die haar woorden van verwijt deed hooren. Zij wong zich uit 's jonkmans arm los en vluchtte naar het ander einde van het vertrek.

»Heb ik u beleedigd?" vroeg Charles, »vergeef het mij!" Hij trad op haar toe: zij deipde niet, maar bleef onbeweegelijk als in zich zelve gekeerd staan. Hij knielde voor haar neer en vatte hare hand. »Vergeef het mij als ik u beleedigd heb! Gij zijt mijn schutsengel. Doe den nijdigen scheidsmuur wegvallen tusschen uw oog en het mijne! Laat mij daarin lezen wat liefde is, reine, innige liefde, liefde voor het leven!"

»Weldra... misschien! Ik moet vertrekken. Spreek niemand van deze samenkomst en wacht hier een kwartier uur na mijn vertrek. Vaarwel, Charles Digby!" Zij boog zich naar hem toe en drukte een gloeienden kus op 's jongelings lippen. Snel verwijderde zij zich en voorkwam daardoor den greep van zijne hand, die de hare wilde vatten. Hij bleef in de meest opgewonden stemming achter: hij staaft de haar na met onbevredigde wenschen en begeerten; hij aanbad haar; hij had reeds een beeltenis van haar gemaakt, want het oog der ziel scheen door het masker te zijn heen gedrongen en daar eene schoonheid te hebben aanschouwd, bij welke de bevalligheden van Barbara en van de andere Godinnen geheel verdwenen. Zelfs was hij zoo zeer in zijne beschouwingen veranderd, dat hij het dier vrouwe tot eene verdienste begon toe te rekenen, dat zij zich het gelaat had verborgen, dat zij zedig en schuchter zich telkens aan zijne omhelzingen ontrok. Barbara Palmers was gants anders en lokte die uit en dwong hem tot tederheid en aanbidding. Hij kwam gelukkig in zijne vertrekken terug; hij wilde dien avond alleen doorbrengen met naar Hallam-Castle te schrijven of liever met aan de schoone onbekende te denken. Iets slechts temperde zijne zaligheid; het was de onmogelijkheid, waarin hij zich bevond, om de heerlijke verschijning te ontbieden. Er was geene tweede samenkomst bepaald en hij wist zelfs niet of er ooit eene tweede zoude plaats hebben. Hij had er zelfs niet aan gedacht eene poging aan te wenden haar naam te vernemen, of zich te overtuigen, dat zij de Hertogin van Portsmouth was.

Juist zat hij met een maagdelijk vel papier voor zich en was hij bezig zijne gedachten te zamelen, toen Kate binnen kwam en hem uitnoodigde bij Mylady te komen. Mylady had van het geluk gehoord, dat Mr. Digby te beurt was gevallen en nam er te veel deel aan, om niet te verlangen Mr. Digby te zien. Kate kon soms zoo zonderling een bericht uitbrengen, zoo zonderling een boodschap doen. Haar toon was altoos zoo deemoedig, hare houding zoo onderworpen, en hare woorden konden soms zoo kwetsen. Zoo had zij een oogenblik te voren hare meesteres, die haar dien middag naar de vertrekken der Koningin had gezonden, geboodschap, dat Ma'am

Carwell vertrouweljk praatte met Hare Majesteit en zoo geestig en vrolijk was, dat de diepe plooiën in het voorhoofd van de Gravin de Penalva zich ontplooid hadden, dat Hare Majesteit Ma'am Carwell op een gegeven oogenblik had gekust en Ma'am Carwell een boeiend verhaal had gedaan van een dichter, die een eerste *aktrice* ontrouw was geworden voor een figurante uit het Ballet. Mylady had al hare opgeruimdheid noodig om bij die woorden niet in toorn los te barsten; zij moest zich wel overtuigd houden van hare werkelijke zegepraal op de mededingster, die weldra in ballingschap zoude vertrekken, om Kate niet met smaad te bejegenen. Zij had alleen schamper geglimlacht. hare dienstbare nog wel bedankt voor den ijver, bij het onderzoek befoond, en haar de boodschap, die wij kennen, opgedragen.

Charles stond verslagen. Hij had zich wel de boete willen opleggen, om in twee dagen niet naar den klub te gaan, indien hij de daar door hem gesproken woorden had kunnen intrekken! Hij had gestoft op zijn geluk, op de samenkomst, die hem wachtte, en dat was Mylady oververteld. Juist nu noodigde zij hem uit! Hij was nog onder den indruk van de waarschuwing der onbekende, eene waarschuwing, die meer en meer schijn van gegrondheid ontving, nu hij zich de laatste houding van Mylady herinnerde. Zij was toch zelfs verheugd geweest toen zij vernam, dat een andere vrouw hem bewijzen van genegenheid had bewezen. En nu juist moest zij hem onthieden! Zeker om van hem te hooren, wat hij gehoord en gesproken had! Was hij dan haar gehoorzame dienaar, haar speelbal?

„Zeg aan Mylady,” voegde hij de wachtende Kate toe, „dat ik van avond verhinderd ben te komen.”

Mylady was een te getrouwe en teere vriendin, om met zulk een boodschap genoegen te nemen. Slechts weinige oogenblikken na Kates vertrek, trad zij zelve de kamer van den jeugdigen luitenant binnen, die te vergeefs zich nogmaals voor het blad papier had nedergezet en geëindigd was met in het vertrek onrustig heen en weder te stappen. Aan wie hij ook dacht, zeker niet aan Mylady. Bij hare verschijning kon hij zich niet weerhouden op eenigzins wreveligen toon zijne verrassing uit te drukken. Mylady echter was in eene te blijde stemming, om hem dat euvel te duiden. Zij had den ouden Rowley weder aan hare voeten gezien; zij had, zoo als wij weten, dien middag Louize naar de Koningin kunnen verbannen; zij had van haren koninklijken minnaar zóveel vernomen, wat haar aan haren nooit verzwakten invloed gelooven deed, dat zij den afgeloopen dag al zeer gelukkig konde noemen.

„Mijn jonksken!” riep zij hem dan ook vrolijk toe, terwijl zij hare armen naar hem uitbreidde; „ween al uwe bekommernissen en smarten aan den boezem uwer getrouwe uit!” De spottend prikkelde Charles, en knorrig gaf hij ten antwoord: „Ik was bezig te schrijven, Mylady!”

„Hetgeen een niet zeer beleefd verzoek is, om heen te gaan, niet waar? Gij hebt een zonderlinge

manier van te schrijven, Charles! Ik zal u stof geven; kom eens bij mij zitten!”

Zij wierp zich in een der stoelen en zag den jonkman eenigzins vreemd aan, daar hij geen gehoor scheen te willen geven aan hare uitnoodiging en heen en weer bleef gaan.

Myladies oogen flikkerden een oogenblik en namen een ongewoon scherpe uitdrukking aan. Weldra echter vertoonde het gelaat weder een glimlach. Op deklameerenden toon vervolgde zij tot hem: „Onge-lukkige! die zich geveleid had het paradijs te worden binnengevoerd en slechts met de buitenste duisternis zich heeft moeten vergenoegen.”

„Wat meent ge?” vroeg Charles kort.

„Dat uw lief een marmeren hart bezit en een doof oor, en zij uwe plechtige eeden met geen enkele heilige belofte heeft beantwoord. Arme jongen, het doet mij leed!”

„Er is geen reden om mij te beklagen... Ik ben gelukkig... ik weet thands wat liefde is.”

„Arm kind!” zeide Mylady, luid genoeg om door hem verstaan te worden, en zij werd het ook. Charles voelde het bloed bruischen. Hij ontving echter wat hij verdiende, want een kind moest hij zijn, daar hij aan een minnares kon vertellen eene andere te hebben leeren beminnen.

„Arm kind! dat zich grooter wil voordoen dan het is!”

„Hoe weet gij, Barbara,” riep hij uit, zich met heftigheid voor haar plaatsend; „dat ik, ik...?”

„Een onbekende op eene onbekende plaats moest bezoeken? Alsof anderen zwijgen waar men zelf, door het geluk als beneveld van verstand, niet gezwegen heeft. Ik kan het mij denken, mijn jongen, hoe uw hart moest bloeden, daar gij zooveel verwacht en zoo weinig ontvangen hebt...”

„Ik verwachtte wat ik ontving,” hernam hij bits.

„En ik zoude u dan in zulk een luim aantreffen? Het is mijn lot om altijd gebroken harten te heelen; van middag de oude Rowley, en van avond mijn lieve jonge vriend. Zeg mij, indien uwe smart het toelaat, op welke wijze zij u verstootten heeft en of hare schoonheid hare wreedheid evenaart.”

„Barbara, laat uw spot eindigen!” riep hij heftig. Er was een oogenblik van stilte. Als of hij vreesde voor haren toorn, die in haar blik begon te vonkelen, sloeg hij de oogen neder, en vervolgde hij op bedaarder toon: „Indien ik bedrogen ware geworden en bespot door eene, die zelve gewild heeft mij te ontmoeten, dan zoudt gij niets daarvan hebben vernomen. Geloof, dat er nog zoo veel gevoel van eigenwaarde woont in de borst van een Digby.”

„Dus maakt de vreugde u zoo radeloos en redeloos? Beste jongen, dan wenschte ik om u zelf wille dat ge maar altoos bedroefd waart.” De toon van minachting, waarop zij deze woorden sprak, viel niet te miskennen. „Dus gelooft ge inderdaad bemind te worden, en maakt dit u zoo pruilend? Ik wensch u geluk met de genegenheid van Mademoiselle de Quérouaille!”

Charles verloor alle bezinning, vergat alle voor-

zichtigheid. »Ik ken haar naam niet, maar is zij degeen die gij bedoelt, dan vormt zij wel eene scherpe tegenstelling met u, die mij met hare kennismaking geluk wensch!»

»Dus was zij gemaskerd en lei zij dat masker niet af? Dus wist de onbekende van onze tedere vriendschap, en is zij begonnen met eene poging om die te doen verbreken? Dat is innige, vurige liefde, want dat is jaloezy! Ongelukkige, die uwe zaligheid niet weet te waardeeren!»

Zij wist nu alles; Charles gevoelde zelf de dwaasheid zijner handdelwijze, maar wist haar niet te vergoelijken. Mylady Castlemaine zag hem uitvoerschend aan, en hij waagde het niet haar blik te weerstaan. Zij scheen genoeg te begrijpen. »Dus gij weet nog niet met zekerheid wie u lief heeft? Ik zal het u zeggen. Zij is de beschermster, die tot dusverre in het verborgene voor u werkte. Zij schijnt u innig lief te hebben, en daarom kan ik haar de woorden vergeven, die zij over mij heeft gesproken. Ik wil haar niet tegenover u beleedigen, zooals zij het mij deed, hoewel ook ik u liefheb; ja Charles! ik scherts niet, ik schonk u eens mijne liefde en de Castlemaine verloochent zich nooit.»

»Barbara!» riep hij getroffen door zoo veel edelaardigheid en waardigheid uit. Hij wierp zich aan hare voeten en overlade hare handen met kussen. »Ik wil haar nooit wederzien!» riep hij hartstochtelijk, »haar, die u veracht, die u verguisd heeft, kan mij niet bekooren!»

»Deed zij dat?» de vraag werd met gesmoorde stem uitgebracht; de hand trok krampachtig samen, en het gelaat nam eene afschuwelijke uitdrukking aan. Charles hield het hoofd gebogen, maar toen hij het ophief en hij haar in de oogen staarde, was haar gelaat weder in de gewone plooi, en het vertoende zelfs een vriendelijken glimlach, terwijl zij hem deed opstaan, en tot zich trok. »Herkendet gij hare stem?»

»Die van de Hertogin van Portsmouth hoorde ik nimmer. Ik merkte echter op, dat zij met een vreemden tongval sprak.»

»Zij is het, lieve vriend! Gij moet haar dikwijls zien. Het kan tot uw geluk dienen. Ik blijf u ter zijde staan en er voor waken, dat zij u niet gevaarlijk worde. Ik ben niet jaloeersch; ik wensch niets dan uw geluk!»

Het was reeds laat, toen Mylady het vertrek van den jongen officier verliet, die, in de eenzaamheid teruggekeerd, bijkans niet wist of hij waakte of droomde. Toen hij niet meer onder den invloed was dier wulpsche vrouw, die hem in hare omhelzing als met een ijzeren boei ketende, die hem betooverde door haar vlammen den blik, hoewel zij hem vernietigde bij hare spotternij, die hem zoo vaak het bloed deed bruischen en de wangen purperen; toen hij alleen was, had hij een gevoel van walging van zijne Barbara, keerde het verlangen weder vuriger bij hem terug, om de onbekende weer te zien, wier stem zoo zacht was, en zoo teder, zoo gevoelig en innig bij wijlen.

Mylady ging met minder kalmte dan zij voorgaf de gangen door. Zij beandwoordde ter nauwernood de eerbiedige groeten der lijfwachten en der hovelingen, die zij of die haar voorbijgingen. Bij de vertrekken van Ma'am Carwell gekomen, stond zij een oogenblik stil. Zij meende gejuich en gejubel te vernemen, en hoorde het duidelijk, omdat juist een kamerdeur opening en Buckingham, met een scherts op de lippen, de gaanderij betrad. Hij was dus bij haar geweest!

Buckingham kwam haar op zijde. Was hij ook verrast haar te ontmoeten, hij deed het niet blijken en toonde zich jegens haar dezelfde als altoos. Mylady scheen hem in zijne zelfbeheersching echter niet te kunnen navolgen, want zij voegde hem scherp genoeg toe: »zulk een trooster moet wel elk lijden verzachten! Gij zijt toch mededoogend van natuur, George!»

»Mededoogend en mededeelend, Sara, in de hoop dat men het tegen mij ook moge zijn! En ik ben in die hoop niet bedrogen. Ik heb veel gezien en gehoord, Sara! Maar dat ik niet altijd over mij zelve spreke en u, die de welsprekendheid zelve zijt, tot stilzwijgen dwinge! De weg, waarop ik u aantref, heeft dunkt mij tot ons kielen gevoerd! Zijt gij te vreden met zijne ontwikkeling?»

Buckingham lachte vreemd bij die woorden.

»Gij hebt zeker óók vernomen, dat het aas een schoone visch heeft gelokt. Maar ik wil hem niet blootstellen aan hare arglistigheid, George! Ik denk beter over uw beschermeling dan gij!»

»Beter? anders, dat kan zijn!»

Mylady fronsde de wenkbrauw. Zij was hooger dan gewoonlijk tegenover Buckingham: zij begon te begrijpen dat zij hem ontberen kon, en zij zoude hem geene sekonde langer gebruiken dan noodig was.

»Ik herhaal u, dat ik niet wil, dat hij zich in hare netten verstrikke! Ik zal hem alleen zoo verre doen gaan als noodig is, om argwaan jegens haar te doen ontstaan. Ik wil een ander middel zien aangewend, een middel, dat sneller en meer afdoende werkt. Wij moeten Ma'am Carwell doen vervangen door eene andere, die jonger en schooner en geestiger is.»

»Ik begrijp u. Mylord uw echtgenoot heeft altijd bewezen geen Potiphar te zijn, maar al ware hij het, onze Jozef zou niet in de gevangenis worden geworpen. Zoo als ik vreesde, sprong de mijn verkeerd.»

Mylady beet zich op de lippen. »Ge schijnt al uw vernuft in het vertrek van Ma'am Carwell te hebben achtergelaten, George! Gij hebt gehoord wat ik wenschte? Ik heb daarbij gerekend op uwe hulp, die mij niet zal ontbreken, daar de zon mij immers weer bestraalt, en — het is bekend — Buckingham houdt veel van het licht!»

»Een vleiend woord, Sara! maar dat ik niet verdien, want ik kan u ditmaal niet volgen...»

»Niet? Buckingham! gij zoudt weigeren? Hoort gij den lach reeds niet meer, waarmede zij u van zich stiet? Maar weet ge wel, dat gij juist niet het gunstigst oogenblik gekozen hebt om haar te hul-

digen? Het zou wel voor het eerst zijn dat Buckingham zich aan eene struikelende vastklemde!"

"Ik meen het beter met u en onze zaak," hernam haar vriend "indien ik u ditmaal niet help, indien ik u zelf tot voorzichtigheid aanspoor." Beiden waren bij de vertrekken van Mylady aangekomen. Achter hen dreunde een voetstap, en dat bleek op de haast en de geheimzinnigheid, waarvan Buckingham blijk gaf, van invloed te zijn, want hij boog zich snel tot haar over en fluisterde: "Ik heb u gezegd veel gezien en gehoord te hebben! Zij is machtiger dan ooit. De oude Rowley is op dit oogenblik bij haar."

"Onmogelijk!"

"Hatfield-manor heeft hij op het oogenblik voor haar gekocht. Tom Buddie is genade geschonken! Vaarwel!"

Hij ijldoer om te zien heen en liet haar alleen achter. Zij stond een oogenblik als bewusteloos; slechts had zij het besef om hare vertrekken binnen te treden en de naderenden te ontvluchten.

Toen zij zich onbespied wist en hare gedachten had gezameld, ving de worsteling in haar binnenste aan. Zoo nabij de overwinning en weder verslagen! Zoo zeer verslagen, dat Buckingham, de door Louise vernederde, haar verliet, en aan de voeten van de vrouw, die hem verschopte, tranen van boete en berouw ging weenen!

Het was om krankzinnig te worden! Slechts één flauw lichtjen schemerde van verre in het haar omringende donker! Ma'am Carwell bemide dien knaap; zij zou voor hem eene dwaasheid kunnen begaan, die Karel haar niet vergeven zou... Maar aan dien knaap was zij voor het oogenblik gehecht met al den gloed, dien de zinnelijkheid in haar binnenste deed ontstaan. Het wapen, dat zij gebezigd had en nog bezigen wilde, werd tegen haar zelve gekeerd!

Bang was de nacht dien zij doorbracht! De starre oogen brandden in de roode kassen, toen het valeschemerlicht van den morgen door de vensterruiten heen drong. Kate had mede niet kunnen slapen, daar zij elk oogenblik was geroepen, om nù het hoofdkussen goed te schudden, dan de satijnen spreid die te zwaar werd weg te nemen. Slechts tegen den morgenstond kreeg de dienstbare rust, en wel na de woorden, die zij harer meesteres, zeker als troost, toevoegde: "Mylady! de dag die aanbreekt is een blijde voor u en mij. Van avond zal ik mij verlicht gevoelen, want dan is de mond van Tom Buddie voor goed gesloten. Van daag moet hij immers sterven?"

Mylady wierp zich om op hare sponde; zij riep hare trouwe Kate niet meer, die zeker met de gedachte aan de blijde toekomst weldra als de onschuld van zelve insliep.

VIII.

Wat was er van Mary geworden, zoo nabij de sfeer, alwaar de laagste hartstochten gistten en kampten, waar de eer en de oneer van een koninkrijk afhingen van de luimen, van de wulpsch-

heid en den wellust, en waar schranderdheid zonder zedelijkheid, kennis zonder geweten te dikwerf hare krachten verspeelden en verspilden? Zij kon niets vermoeden van hetgeen rondom haar voorviel, want de wanden van het achtervertrek, dat zij bij hare aankomst het eerst had betreden, waren de onverzetbare grenzen harer waereld geworden. Sedert den kreet, dien zij aanhief bij het voorbijgaan van Charles, sedert het geweld haar van het raam had verwijderd, begreep zij beter dan ooit een gevangene te zijn, en het verraste haar daarom niet dat de woelige straat voortaan aan haar blik werd onttoegen. Was de eenzaamheid haar pijnlijk geweest, zij werd het sedert dat oogenblik nog meer, want klaarder dan ooit te voren werd haar de logen en het bedrog van Buckingham. Dus ook de reden, die haar vroeger gelaten deed zijn, was vernietigd. Aan haar vader zou hij niet denken, had hij nooit gedacht! Het vertrek werd haar te eng en de brandende adem gierde haar door den beklemden gorgel! En dan Charles! Zij had nog gehoopt door hem te worden gered! Hij moest haar stem hebben gehoord, en nochtans kwam hij niet. Ten zijnen aanzien had Buckingham voorzeker niet gelogen! Aangeboden door de schoone en voorname Ladies van het hof, met roem en eer overladen, dacht hij niet meer aan haar. De arme! Het ware haar een vertroosting geweest te weten, dat de jonge edelman nog ettelijke malen voorbij was gegaan, dat hij eenmaal zelfs aan de deur harer woning gevraagd had wie daar woonde op de tweede verdieping, waarop hij echter tot antwoord had bekomen, dat daar een krankzinnige werd verpleegd.

Zij wist daarvan niets; zij kon daarvan niets weten; want haar blik mocht zich alleen vesten op de hooge muren, die de binnenplaats omgaven waarop de vensters van haar vertrek uitzagen. Zij mocht alleen de diepte peilen die haar scheidde van de roode bakken, waarmede die binnenplaats was bevoerd; eene diepte, bij welker beschouwing zij terug huiverde zoo dikwerf de zondige gedachte in haar oprees om daarin zich neêr te storten! Alsof men met duivelenboosheid en slimheid het er op toe had gelegd, om de veerkracht van haar geest te breken, liet men haar dagen alleen zonder het boek der vertroosting, dat zij zoo innig begeerd had, maar met de romans, zoo als wij er reeds een hebben leeren kennen. Hoe zij ook besloten ware die boeken niet te openen, de behoefte om de kwelling harer eigene gedachten te ontvluchten, dwong haar toch te doen wat zij niet wilde, — zij las. De reine geest werd door de onreinheid niet bezoedeld, en voor zoo verre de ziel eens menschen in die weelderige en vaak wulpsche kunstscheppingen zich uitsprak, werd haar geest, werd haar gemoed aangedaan en geroerd. Zij had nooit in de sfeeren verkeerd, waarvan die boeken gewaagden; zij had zelfs niet kunnen denken, dat die sfeeren bestonden, maar zij leerde ze kennen en wellicht omdat zij altijd iets, hoe weinig dan ook, poëtisch en fantastisch gekleurd en getint waren, overheerschte

de afschuw hare stijgende nieuwsgierigheid en belangstelling niet. Een deel zelfs harer opvoeding als vrouw werd voltooid en juist dat deel, dat haar vader nooit als noodzakelijk had weten te beschouwen en dat hij toch, bij meer gezonden zin, beter had kunnen ontwikkelen dan de romanliteratuur dier dagen vermocht. Reeds bij het doorbladeren van den roman »de groote Cyrus» wezen wij er op. Scheen de lezing haar toen zonde toe, zij nam thands deel aan de lotgevallen der personen en onderwierp hen aan den toets van hetgeen zij als het goede erkende; zij veroordeelde hunne ondeugden, zij huldigde wat haar deugd toescheen en zij las voort. Zij had gegeten van den boom der kennis des goeds en des kwaads en het goede werd haar te dierbarer en het kwade kwam haar te afschuweijker voor. Dat had degeen, die over hare vrijheid beschikte, echter zeker niet bedoeld, en zij zelve had ook niet kunnen vermoeden toen zij de ezing aanving, dat die boeken haar eenige afleiding zouden kunnen geven. Die afleiding kon evenwel niet blijvend zijn, en als zij 's nachts soms uren lang slapeloos nederlag, dan wong de hand zich in wanhoop en bad zij tot den Almachtige omhoog om sterkte voor haar vader, om kracht voor zich zelve. Eens dat zij weder had gebeden, maar de bede de wanhoop haars harten niet in gelatenheid had kunnen doen verkeeren, rees de gedachte aan eene ontvluchting plotseling bij haar op.

De kalmte, de lijdzaamheid, die zij in de laatste dagen had doen blijken, had hare bewaakster weder doen worden wat zij in den aanvang scheen: eene nederige bediende die op hare wenken vloog.

Alles was stil in het huis dat zij bewoonde. Om den gang te bereiken, die naar den trap voerde, moest zij de kamer door gaan waar die bediende thands in diepe rust lag. Zij rees ter halverwege van haar bed op, maar de winterkoude deed het verhitte bloed bekoelen. Zij vroeg het zich zelve af, wat zij zoude aanvangen in die groote stad, waar zij niemand kende? Eenzaam zoude zij rondzwerven en haar wensch — de genade haars vaders — waarvan de verwezenlijking nu nog mogelijk, hoewel niet waarschijnlijk scheen, zeker niet bereiken. Zij viel weder in hare kussens terug en gelukkig dat de slaap hare oogleden bezwaarde en haar bewustzijn voor eenige uren verdonkerde. Uitgeputter dan ooit ontwaakte zij den volgenden morgen. Het was of alle hoop voor haar vervlogen was en een doffe onverschilligheid zich van haar meester had gemaakt. Zij merkte het niet op, dat hare bediende haar de fijne en prachtige kleederen aantrok, die zij eens met afschuw van zich verwijderd had, dat haar moed en vertrouwen ingesproken en haar verzekerd werd, dat het slechts van haar zelve afhing om gelukkig te zijn, waarom haar werd aangeraaden vrolijk te wezen en niet zoo droefgeestig rond te zien alsof zij reeds gestorven ware. Zij hoorde niets en bleef in zich zelve gekeerd nederzitten op den prachtigen divan, die haar voor een tweetal dagen door haren trouwen vriend, zoo als het heette,

werd toegezonden. Werktuigelijk dronk zij den kop met sterke koffi leeg, die de oude vrouw haar met een glimlach aanbood, en merkte niet dat de oude, door een glas rum er in te gieten, de kracht er van niet weinig vermeerderd had. De werking van dat middel bleef niet achter. De bleeke wang toonde een blosjen; het matte oog werd beziel; het gevoel van afmatting verkeerde in een gevoel van kracht. Het donker verschiet verkreeg rooskleurige verwen en de moed scheen in haar hart te herleven.

Het zoude haar goed zijn, indien die moed meer ware dan slechts eene voorbijgaande flikkering eener kunstmatige opwekking; want de deur werd geopend en hij, die haar sedert ettelijke dagen niet had hezocht, hij, wiens beeltenis voor haar telkens misvormder trekken aannam, de Hertog van Buckingham trad binnen. Hij had zich in zijn prachtigst gewaad gedoscht; hij had zich met welriekende wateren als overgoten; hij had de fijnste verwen uitgekozen, om den natuurlijkst mogelijken blos op de anders fletsche wangen te doen te voorschijn komen.

»Indien ik niet iederen dag tijding had ontvangen van mijn beminnelijke vriendin, ik zou het langdurig gemis harer tegenwoordigheid niet hebben kunnen verdragen» zoo begon hij op zoet vleienden toon, terwijl hij haar naderde en zich gereed maakte zich naast haar neder te zetten.

Mary, die bij zijn aanblik een rilling door de leden voelde, maar weldra bij de herinnering aan al hetgeen zij geleden en verdragen had en in de opgewonden stemming waarin zij verkeerde, zich herstelde en de heerschappij over zich zelve hervond, stond op en trad naar eene andere zijde van het vertrek.

»Mylord!» zeide zij bedaard, maar met klem »het spel moet een einde nemen. Gij hebt mij tijd tot nadenken gelaten en nevens de verontwaardiging over het mij aangedaan geweld heeft mij in mijne uren en dagen van eenzaamheid het gevoel van spijt en ergernis over mijne lichtgeloovigheid beziel. Ik wil, Mylord! mijne vrijheid terug.»

»Lieve Mary! De toorn mocht uwe gezondheid schade doen! Ik houd niet u, maar gij houdt mij gevangen.»

»De taal, die gij tot mij voert, wordt, misschien in uwe kringen galant geheeten, ik vind haar laf. Mylord! er is nog recht in Engeland, en recht zal ik vinden, even als genade voor mijn vader.»

»Goed, dat ge dien naam noemt, mijn lief! Valt u het bewonen dezer vertrekken zoo hard, zoo bedenken dat gij er het leven uws vaders mede wint. — Me dunkt dat het u beschoren lot juist zoo onduelbaar niet is. Velen zouden met u willen ruilen.»

»Ik geloof, dat er in Londen vele verlorenen zijn, en de Hertog van Buckingham op deze doelt,» zeide zij met kalme waardigheid. »Mijn vader zal niet door u gered worden, want grooter vijand hebben hij en zijne dochter niet dan u. Ik weet wat gij zeggen wilt, Mylord» ging zij voort, toen zij bemerkte dat hij haar in de rede wilden vallen.

»Gij wilt herhalen wat gij mij reeds eens hebt verhaald.»

»En wat de waarheid was, Mary! Waarom zoo verbolgen op mij, die niets liever dan uw geluk wil, die, met dezelfde genegenheid bezielt, door denzelfden hartstocht gekweld, aan uwe voeten zoude willen sterven, indien ik bij mijn laatsten ademtocht dat koude hart mocht zien smelten bij den warmen straal van de zon der liefde!«

»Ik dank u thands, Mylord! voor de boeken die ge mij gedwongen hebt te lezen, want daaraan heb ik het toe te schrijven, dat ik weet waar gij die woorden gelezen hebt. Zet het spel niet langer voort. Mylord! Ik veracht u.« Buckingham sprong bij die woorden op, maar sloeg de oogen neer bij dien blik van hoogheid en waardigheid. Waar had zij dat geleerd? vroeg hij zich weer af. Had de eenzaamheid, waartoe hij haar had veroordeeld, de prikkeling harer verbeelding, dan tot niets anders geleid, dan om haar te doen toenemen in kracht? Hij was zich zelve nauw meester, en het gevoel van meerderheid, dat hem tot dus verre tegenover die deerne immer bezielt had, dreigde thands te wijken. Toch geloofde hij van zijne overmacht nog geen gebruik te behoeven te maken, want ongerijmd bleef hem de gedachte, dat zij hem, den ouwederstaanbare, op den duur zoude kunnen weerstaan.

»Gij veracht mij? dat is een hard woord, Mary! Geloof ge dan nog niet aan mijne liefde? Geloof ge nog aan die des anderen? Hij weet dat gij hier woont: hij heeft u gezien. Heeft hij iets van zich doen hooren? Heeft hij, de vriend uwer jeugd, de zoon van hem, die uw vader in den kerker stiet, een enkel woord van opbeuring doen hooren, of u gezegd zoo als ik, dat hij bij zijne Majesteit voor uw vader zoude spreken, hetgeen hem niet moeielijk zoude vallen, daar hij meer dan iemand op dit oogenblik zich in de gunst van de liefste vriendinnen Zijner Majesteit verheugt?«

Hoe sterk zij zich ook gewaand had, Mary gaf hare zwakheid weder bloot, want zij verbleekte en trilde bij de laatste woorden. Zij wendde het hoofd af en knipte met de wimpers den traan weg, die haar in de oogen was geweld. Buckingham dacht zich weder op den goeden weg en voer voort: »Ik daarentegen heb iederen dag naar het juiste oogenblik gewacht, om Zijne Majesteit van uwen vader te spreken; met voorzichtigheid ben ik het doel nader en nader gekomen en weldra zal ik het hebben bereikt.«

»Ik geloof u niet,« hernam zij eensklaps zich in hare volle lengte opheffende. »Ik ontving op al mijne brieven aan mijn armen vader geen antwoord, zoo dat ge ze hebt teruggehouden. Eindelijk zijn mij de schellen van de oogen gevallen. Gij spreekt nog van uwe liefde en het eerste bewijs, dat gij er mij van geeft, is eene opsluiting. Of loochent gij, dat, Mylord? Werd ik niet met geweld van het venster gedrongen? Werd ik niet dagen achtereen veroordeeld, om hier in de eenzaamheid na te den-

ken over den omvang van een wanbedrijf, van eene laagheid, die mij Lord Buckingham doet kennen zoo als mijn vader mij hem vaak heeft afgeschilderd, wanneer hij gewaagde van de Kainieten, die door den zondvloed van de aarde zijn verdelgd.«

»Zij is wel het jong van een rondkop!« prevelde Buckingham, terwijl hij zich op de lippen beet. Zij was zoo schoon in haren toorn, dat het hem bijna speet haar niet nog eenige oogenblikken te kunnen hooren. Hij was als geketend aan den blik van het verdonkerd oog, zoo prachtig flikkerend onder de fijne saamgetrokken wenkbrauw, en in plaats van door haren smaad gekwetst te worden, voelde hij den hartstocht, dien hij liefde heette, te heftiger woeden. »Lieve Mary, gij zijt onrechtvaardig. Uw vader is gevangen en het staat hem dus niet vrij uwe brieven te beantwoorden. Gij spreekt van opsluiting? Zoudt gij u, onervarene en onbekende, in de straten van Londen durven wagen? Moest uwe bediende het toelaten dat gij u gedroegt zoo als toen? Edellieden op straat aan te roepen voegt geen vrouw; ten minste in Londen is het geen gebruik. En dan... gij beklagt u over de eenzaamheid? Hadde ik het kunnen bevroeden, dat gij mijne tegenwoordigheid niet zoudt versmaad hebben, dat gij er naar verlangdet, ik ware op de vleugelen der liefde naar u toegeijld... ik liet het uit bescheidenheid. Ik had mij, na het laatste bezoek, tot boete opgelegd u niet terug te zien, voor ik u eenige tijding konde brengen. O, ik ben reeds genoeg gestraft! Thands te vernemen, dat die boete waartoe ik mij zelve noodzaakte, zelfs niet gewenscht werd, en gij mij hadt willen ontmoeten! Heb dank voor dat woord, Mary! ik zou er u op mijne kniën voor willen danken.« Hij trad op haar toe, maar zij deinsde met de hoogste bevreemding op haar gelaat, maar tevens met denzelfden wantrouwend blik, terug. Zij bleef hem een oogenblik aanzien en zeide toen: »Ik herhaal het, Mylord! het spel heeft thands lang genoeg geduurd. En is het geen spel, zoo geef mij er een bewijs van, door terstond met mij naar den Koning te gaan.«

»Mary!« hernam Buckingham met gemaakte verwondering. »Hoe kunt ge dit in ernst meenen? Maar ik vergeet, dat ge een vreemdelinge in deze wereld zijt. Ik, die 's Konings vertrouwde ben, ik moet de gelegenheid afwachten om met hem eene zaak te behandelen, die zijn toorn kan opwekken...«

»De Koning is niet zoo verschrikkelijk als gij hem afschildert. Zwak is hij, zwak als een riet-halm, ruw is hij niet.«

»Wie heeft u dat gezegd?« vroeg Buckingham haastig.

»Mijn vader, die nimmer loog. Maar al ware de Koning, zoo als gij mij hem afschildert, dan nog zou ik voor hem willen treden, en, gaf hij geen gehoor aan mijne bede en klachten, hij zou toch medelijden hebben met mijne tranen. De dochter kan welsprekender voor haar vader pleiten, dan 's Konings vertrouwde het kan of wil doen voor een,

dien hij zelf in den kerker stiet. Want, ja, Mylord, de duisternis rondom mij is verdwenen en ik kan helder zien in het verleden. O de tijd, dien gij mij tot nadenken hebt gegeven, heeft vrucht gedragen. Gij zijt mijns vaders vervolger en gij alleen. Sir Henry was slechts een werktuig in uwe hand; Sir Henry was tot zulk eene laagheid niet in staat."

"Ik vergeef u al die honende woorden, omdat, ja omdat ge een Venus zijt, een gesluisde Venus die onwederstaanbaar zal zijn als de sluier haar wordt ontrukkt," zeide hij op een gantsch anderen toon dan hij tot dusverre jegens haar had gezeigd. Het verdroot hem dan ook langer het masker te dragen, en zich het spelen van een rol op te leggen die hem moeilijk viel en hem blijkbaar zoo weinig het doel nabij bracht. »Mijn kind!" vervolgde hij sarkastisch lachende, »gij verlangt dat ik u naar den Koning brenge? zeker naar den Koning te midden van het gantsche hof? Ge zoudt er recht verheven en groot verschijnen als... het liefjen van den Hertog van Buckingham!"

Mary klemde zich aan den stoel vast tegen wiens rug zij leunde; zij rilde en boog het hoofd. Buckingham gaf zich thands te kennen zooals hij was; zijne zoete vleierijen waren voorbij, en de bittere spot vloot hem van de lippen. Maar dit ontzette haar niet. Dit had zij kunnen voorzien van het oogenblik dat zij begrepen had wat hij voor haar vader geweest en alzoo ook voor haar zoude willen zijn.

Maar wat haar deed huiveren, het was het bewustzijn, dat wat die man van hare schande sprak waarheid was; dat zij onteerd was in het oog der wereld, en er een band bestond, die haar aan dien man vasthechte, een band veel hechter dan die der liefde: de band der schande. Zij bad God om de vrijheid haars vaders, maar indien hare bede verhoord werd en die vader haar tegentrad, hoe zou zij hem ontmoeten? Zij huiverde. Een andere deerne zou wellicht onder den last zijn bezweken en zich den verleider, die de prooi in zijne netten had verstrikt en verward, hebben overgegeven, Mary had te veel van de inborst haars vaders, Mary had te veel moed en kracht, droeg te zeer de overtuiging in zich, dat de schijnbare zonde voor de wereld vlekkelooze reinheid bij God kon zijn, dan dat zij den verachtelijken, den nietswaardigen man, die niet door de krachten van het verstand, niet door de toovermiddelen eener hoogere beschaving, maar door het ruwe geweld haar overmeesterd had, te voet zoude vallen. Zij zoude niet buigen; zij zoude zich juist verheffen en de verachting jegens dien ellendige zou hare kracht verhoogen.

»Het is waar, Mylord!" zeide zij, »dat iedere vrouw, die gij een hand geeft, besmet is. Maar ik vroeg ook niet, dat gij mij geleiden zoudt. Ik eisch, dat gij de deur dezer woning voor mij doet opengaan, dat gij mij de vrijheid hergeeft, die gij mij niet hadt mogen ontnemen, en dan wil ik u belooven, dat mijn vader u niet zal vervolgen voor de rechtbanken Zijner Majesteit."

Er werd een schelle lach van Buckinghams lip-

pen gehoord! »Wat zijt ge goed, mijn engel! om mij de straf kwijt te schelden, om mij te behoeven voor het dreigend gevaar, van door uwen vader vervolgd te worden, uw vader, die misschien op dit oogenblik reeds wordt ingescheept naar... wellicht naar het nieuwe eiland der menscheneters."

»Mylord! neen... dat kan niet zijn!" riep zij werkelijk in doodsangst uit. »Hij kan immers nog gered worden?"

»Wel zeker, maar gij moet u haasten. Kom, mijn engel! kom tot mij! In mijne armen vindt gij de redding uws vaders!"

Mary's koon werd gloeiend rood. Zij waagde het den uitgeputten, zedelijk en lichamelijk verdorven edelman, die haar met een duivelen glimlach op de lippen toeloonkte, aan te staren; haar oog vlamde, de tedere neusvleugelen bewogen zich sneller, de schoone hand hief zich naar boven, en met kalme waardigheid, schoon de verontwaardiging in den toon harer stem trilde, riep zij uit: »Gevloekt zij de dochter mijns vaders, indien zij tot dien prijs wilde redden!" De storm in haar binnenste nam toe in hevigheid. »Wel had mijn vader gelijk, toen hij mij verbood naar Londen te gaan en genade voor hem te vragen aan de machten, die over hem gesteld zijn! Heere God, vergeef mij dat ik geen geloof sloeg aan zijne woorden, dat ik ze beschouwde als de uittingen van somberheid eens ter dood toe bedroefden! O mijn God! Mijn God!"

»Als de berg niet tot Mahomet wil komen, komt Mahomet tot den berg!" zeide Buckingham, die hare woorden koel had aangehoord.

Hij hief zich op en trad op haar toe. »Ge zijt een schrander kind. De toorn maakt u nog schooner, dat weet ge ook wel, en daarom wordt ge toornig! Laat mij uw traantjes afwisschen en sta toe, dat ik ze als kostbare paerelen beware." Hij was haar genaderd en had zijn arm om haar heen geslagen. Het was of het bewustzijn haar zoude begeven of de kracht haar ontzook! Maar daar was het, of zij haar vader zag in den donkeren kerker, staande aan het kleine venster, naast het half vergane stroo, waarop een misdadiger zijne godslasteringen uitbraakte; hij had het gelaat naar haar gewend en het strenge en straffe oog was op haar geslagen, en zij hoorde het vreeselijke woord van zijne lippen: Wees gevloekt! Zij rukte zich los, maar wat baatte haar de vlucht; het vertrek was zoo eng en de deur was gesloten! Zij plaatste de tafel tusschen zich en den vervolger; toen sprong zij op een stoel, rukte het venster open, vouwde even de hand als voor een laatst gebed en maakte zich gereed in de diepte neer te springen. Buckingham stond als versteend en met moeite bracht hij de woorden uit: »Blijf... Mary!"

»God heeft mij niet de macht gegeven om het lichaam dezès aardschen tabernakels te verbreken, maar Hij zal mij genade schenken, Hij, de Alwetende!"

»Mary... Geen zelfmoord!" riep Buckingham.

»Verlaat mij dan... want, zoo waar ik geloof aan

een barmhartig maar rechtvaardig Vader in den hemel, zoo waar zal ik nederspringen, indien ge een voetstap nader treedt."

Waar was thands het sarkasme van dien overmoedigen edelman? Waar school thands zijn overmoed? Hij was verslagen. Het was wel geene tederheid, dat hij haar weerhield den dood te zoeken; het was misschien niet meer dan het instinkt, dat hem den dood van een natuurgenoot deed wenschen te voorkomen; het was misschien ook, toen hij iets beaarder was geworden, de vrees voor opschudding, voor gevaarlijke aantijgingen, indien er een lijk ter deure werd uitgedragen. Toch kon hij, bij den opwellenden wrevel over zijne nederlaag, geen gevoel van bewondering bedwingen, terwijl hij gehoorzaamde en schoorvoetend terug trad en het vertrek verliet. Eer hij echter beneden was, had dat laatste gevoel veel van zijn kracht en invloed verloren, en had het plaats gemaakt voor het gevoel van beleedigen trots! Het lag in de natuur der Buckingham, die bedorven gunstelingen der Stuarts, om hardnekkiger te willen verkrijgen, naarmate iets moeilijker te bereiken was. Hij was weder geslagen, maar hij zou den strijd niet opgeven voor hij overwonnen had. De middelen, die hij thands beaamde, zouden onfeilbaar zijn, maar ze waren ook laag, zoo laag als slechts de verdorvenste hoveling van het verdorven hof ze konde uitdenken. Hij gaf der oude bediende bevel om hare schoone meesteresse een heerlijken avonddrank gereed te maken, een drank, die een goeden slaap en schoone droomen schonk. Lachend werd hij aangehoord en op geheimzinnige wijze werd hem eene stipte opvolging zijner bevelen beloofd, waarvan zijne Lordschap, zoo als zij zeide, zich zoude kunnen overtuigen, daar hij zeker wel voornemens was om de schoone in hare liefelijke rust te komen aanbidden.

Mary kon niets van dat alles vermoeden. Zij lag geknield, dankte God voor de kracht haar verleend en bad om Zijnen zegen op het voornemen, dat bij haar meer en meer rijpte. Wat haar ook daar buiten wachten mocht, zij zou het trotseeren, liever dan nog langer in dit huis der oneer te leven en te lijden. Met geweld kon zij natuurlijk niet verkrijgen wat zij wilde; zij moest voorzichtig zijn als de slange. Vermoed van de inspanning, uitgeput naar lichaam en geest, viel zij in een diepen en gerusten slaap, die ettelijke uren had moeten geduurd hebben, want het daglicht was in haar vertrek schemering geworden. Het was wintermaand en de dagen waren alzoo slechts kort; daarbij was de lucht bewolkt en dwarrelden vlokken sneeuw de kleine vensterruiten voorbij, hetgeen alles er toe bij moest dragen om de schemering vroeg te doen invallen. Toch moest zij erkennen dat de genoten rust langdurig was geweest, toen de oude haar wakte en mededeelde, dat het reeds vier uur in den namiddag was, en het middagmaal reeds lang gereed had gestaan. »Ge schijnt u niet geheel wel te gevoelen. Ik zal u van avond een drank gereed maken, die u spoedig weder op de been zal helpen."

Na het middagmaal voelde Mary zich gesterkt. Zij gaf het hare bewaakster niet te kennen; integendeel gaf zij voor, zich niet wel te gevoelen, zoo dat zij gaarne zich vroeg te bedde zou willen begeven. Zoo onverschillig mogelijk vroeg zij, terwijl de oude haar ontkleedde, waar hare gewone klederen waren, daar zij niet ieder dag met de prachtige, die zij thands uittrok, wilde prijken. Zij had echter moeite zich bedaard te houden toen zij vernam, dat haar vorig gewaad op bevel van Mylord was weggebracht en Mylord wenschte, dat zij iederen dag als een Lady gekleed zoude zijn.

De tijd, dien zij wakend te bed liggend doorbracht, scheen om te kruipen. Zij lag met open oor te luisteren naar het slaan der welbekende klok, waarvan zij de slagen reeds zoo dikwerf had nagegaan, en telde eindelijk acht. Daar werd de kamerdenr zachtens geopend en trad de oude met een zwak lichtjen en een roemer vol van een purper vocht in de hand binnen. »Drink dat op, Miss Mary! en ge zijt morgen een heel ander mensch."

»Zet daar maar neer, en ga met het licht heen, want dat hindert mij."

»Drink dan maar eerst — het is goed."

Mary zag haar even aan; zij, die voor het eerst een kronkelweg betrad en daartoe genoodzaakt was, kon niet meer zoo als vroeger aan de eenvoudigheid en trouw van anderen gelooven. De aandrang, dien de oude bezigde, was ook zoo sterk en kwam haar verdacht voor. »Zet daar maar neer: ik ben zoo slaperig! Ik gevoel mij gants niet goed!"

De oude kon haar niet van gedachte doen veranderen en moest dus eindigen met te gehoorzamen. Zij zette den roemer op een tafeltjen, dat zij voor het rustbed schoof, neer en vertrok met het licht. Toch bleef zij nog eenige oogenblikken in de nabijheid, bleef zij luisteren. Zij vergat echter dat haar lichtjen, hoe zwak ook, toch krachtig genoeg was, om door Mary, die in donker lag, bemerkt te worden. Deze verroerde zich niet tot dat elke schemerschijn verdwenen was; toen echter richtte zij zich op, nam den roemer op en zette er even de lippen aan. De drank was geen zuivere wijn, ten minste bevatte hij geen soort die zij kende. Hoe heerlijk de smaak ook ware, onthield zij er zich van en goot zij den inhoud uit op den vloer naar de zijde van den wand, tegen welken het ledekant was aangeschoven, zoo dat de purperen stroom daaronder wegvloot. Een tweetal uren waren weder verlopen, toen de deur van het vertrek nogmaals open ging en hetzelfde lichtjen van straks wederom zichtbaar werd. Betsy naderde behoedzaam, boog zich over de schijnbaar sluimerende heen, hield haar lampjen bij het gelaat, waarop de slaap een bosjen scheen gemaald te hebben, nam den ledigen roemer op, knikte toen tevreden, en ging, zonder de stille warmede zij binnen was gekomen meer noodig te rekenen, met haren gewonen zwaren stap weder terug. Vreemd kwam het Mary evenwel voor, dat Betsy in het naaste vertrek bleef zitten; want dat zij het deed toonde het lichtjen dat er bleef flikkeren. Mary

wachtte en wachtte, maar het licht verdween niet. Zou de uitvoering van haar voornemen weder moeten verschoven worden: zou zij nog langer een gevangene moeten zijn in dat huis? Een namelooze angst overviel haar! Maar hoor, dien snorkenden adem! Betsy was in slaap gevallen: zou zij zich misschien ook te bed hebben gelegd? Zij rees op en naderde het naburig vertrek; zij gluurde door de reet der deur welke open stond en zag hare bewaakster geheel gekleed, maar met het hoofd voorover op de tafel liggend, in een diepe rust. Zij waagde het nader te treden tot aan de tafel waar het lampjen stond en blies het uit; toen keerde zij terug, zocht hare kleederen op, die alle als naar gewoonte waren gerangschikt. Hoewel het slechts minuten waren, toch schenen het haar uren eer zij gereed was. Hare verbeelding deed haar ieder oogenblik een beweging hooren, deed haar telkens het kraken van den vloer vernemen onder den loggen voetstap harer bewaakster! Eindelijk was zij gereed! Met bonzend hart verliet zij haar vertrek en trad het daarop volgende door, dat naar een gang leidde. Zoo ver was zij meer geweest in den aanvang, toen haar meer vrijheid dan in de laatste dagen gegund werd, maar altijd had zij daar gestuit op een gesloten deur, en die deur gaf toegang tot den trap, die naar beneden voerde. Goddank! zij was open. Zij daalde naar beneden en kwam in den smallen donkeren gang en naderde de voordeur. Daar daalde de klopper driemaal neder, en het was haar of met iederen klop haar hart doorpriemd werd. Zoo veel te hebben verduurd en dat alles vergeefs! Zij drong tegen den gangmuur aan als wilde zij dien doordringen, en voelde dien dan ook plotseling wijken en zich bijkans achterover neerslaan. De deur eener kamer, die op dien gang uitkwam, was open gesprongen en zij tuimelde tegen een der stoelen aan. Het geklop der deur werd met heftigheid herhaald, en boven haar hoorde zij aan het kraken en stommelen, dat de in slaap gevalene met schrik ontwaakt was. Zij hoorde haar den trap afkomen, maar in donker, want het herhaald nedervallen van den klopper scheen haar niet den tijd te laten, om de lamp weder aan te steken. Maar een nieuwe schrik wachtte Mary. De late bezoeker was de Hertog van Buckingham. »Vervloekte heks!» hoorde zij hem heftig uitroepen, »waart ge op den bloksberg? Wat is het hier helsch donker! Ik laat je knuppelen als een betooverde kat zoo het weêr gebeurt!»

»Alles is in orde, Mylord! Val mij niet zoo hard, Mylord! maar alles moet stil zijn! Alles wat maar geluid kon geven heb ik van het duifjen verwijderd! Mylord zal te vreden zijn! De lieve engel slaapt als een roos en zal nu niet uit het venster springen.»

Mary begreep veel, hoewel nog niet alles. Zij begreep genoeg, om God te danken voor de aanvankelijke redding, en van Hem te smeeken, haar uit dezen leeuwenkuil te redden.

»Laat het maar donker blijven!» hoorde zij Buckingham weder zeggen als een antwoord op de vraag

of zij licht mocht gaan ontsteken. Beiden gingen zacht den trap op, waarna Mary hare schuilplaats verliet, den gang doorsnelde, den grendel wegschoof, de klink omdraaide en de koude buitenlucht op het voorhoofd voelde spelen, waarop het angstzweet paerde. Zij was vrij. Vrij! Zij ademde den kouden wind in, als ware die een zacht streevend zomerwindtjen; zij tipte met hare voeten over de gladde en met sneeuw bevroerde straat, als werd zij op vleugels gedragen; zij lachte en schreide onder een, herhaaldelijk jubelend: vrij! Wel had hare gevangenis onduelbaar moeten zijn, wel moest zij zich den laatsten dag gefolterd hebben gevoeld, dat het haar een jubeltoon uitlokte wat gister haar nog deed huiveren. Maar ook thands duurde haar uitgelaten blijdschap niet lang en kwam de gedachte, met altoos vermeerderende klaarheid in haar op: Alleen, in Londen alleen, in den guren winternacht, zonder een penny, alleen! De wind snerpte en zij voelde zijn killen verstijvend adem op haar ontbloot hoofd, langs haar licht gedekten hals; de wind snerpte en deed het prachtig blonde haar den in der haast zoo los toegeknoopten band ontspringen, zoo dat de rijke lokken haar langs de slapen goldfen. Zij knoopte een doek om het hoofd en school een oogenblik achter den hoek van een vooruitspringend huis weg, om het tintelen van de fijne vingertoppen en de tedere voeten te doen bedaren, en te overleggen wat zij doen zoude. Geen oogenblik kwam het in haar op om terug te keeren. Zij had het besluit genomen; zij had het uitgevoerd; en voorwaards zoude zij thands gaan met de rust van een rein geweten in haar binnenste, met den liefderijken Vader in de Hemelen boven haar, op Wien zij hoopte, hoopte met een onkreukbaar vertrouwen! Als uit instinkt was zij de straat ingerend naar de zijde, van waar zij eenmaal Charles had zien voorbijkomen. Zij erkende het zich zelve niet, dat zij er aan dacht, en er door aangespoord werd om langs die zijde voort te gaan; zij zag er veeleer Gods besturing in, die haar den weg had doen kennen die de beste was. Zij waagde het niet langer te toeven, daar Buckingham de verlorende prooi wellicht mocht doen achtervolgen en haar verrassen. Zij ijldo daarom voort, de enge straat uit, en poosde op den hoek, een oogenblik in beraad of zij de breede straat, die thands voor haar lag, ter rechter of ter linker zijde zoude inslaan. De groote stad scheen uitgestorven. Het was reeds laat, dicht bij middernacht, en het gure weder deed niemand zich naar buiten wagen, die het niet dringend behoefde. Daar klonk haar echter een gejoel van stemmen in het oor. Zij had reeds tweemaal, al huiverend, een vreemde, die haar aanspreken wilde, ontweken; zij zou ook ditmaal de naderenden pogen te ontvluchten.

Het gejoel kwam van de rechterzijde, hetgeen haar den tegenovergestelden kant deed inslaan. Zij scheen echter bemerkt te zijn, want een zeer verdacht gejoel van verschillende stemmen, afgebroken door uitbundig gelach, werd vernomen. De straatverlichting van het Londen der 17e eeuw liet veel te

wenschen over, en slechts sinds korten tijd was de verplichting van den bewoner op elken hoek eener straat, om een kaars voor zijn raam te zetten, opgeheven en had de verlichting met eenige hangende lantaarns van wege de stedelijke overheid plaats. Toch voorkwam een dergelijke verlichting de halve Egyptische duisternis niet, welke op Londen bij het invallen van elken nacht nederzeeg.

Die halve duisternis was geheel ten nadeele der vluchtende, die nauw wist waar zij haar voeten zette, terwijl hare vervolgers, want dat bleek de bende achter haar geworden te zijn, zich verheugden in het bezit van een lantaren. Het eenig voordeel van Mary was, dat zij niet in het oog kon worden gehouden; maar hare vervolgers kenden de straat te goed om niet te weten dat er in het eerste kwartier uurs geene zijstraat lag. Mary verloor grond en snakte naar haren adem; het duizelde haar; zij moest een oogenblik stilstaan.

»Ik zie haar, Robert! Het wild is onder schot! Harry, Robert, Will, waar blijft ge?»

„Geef mij een kus, o liefste schoone!“ —
De liefste schoone gaf er twee!

zoo zong of liever joelde dezelfde stem, die Mary als aan den grond ketende. Zij kon niet voort. Die stem! Was het eene begoocheling?

»Ik verwed tien guinjes dat ze mooi is.»

»Top Harry! Het is een oud wijf, dat in stik donker haar zaken doet,» riep weder dezelfde van straks, die telkens zijn eigene uitvallen met een luid geschater begroette, hetgeen door de anderen gevolgd werd.

„Ga met mij, allerliefste schoone!“ —
En de allerliefste, zij ging mee!

zong hij weder, terwijl hij de hand sloeg aan het kleed van de sidderende Mary, die zich aan de leuning van een stoep steunde. »Ja, zij gaat gewillig mee! Zij stond ons te wachten, jongens! Will, licht eens bij om het bekjen te zien!»

Wat overkwam den vrolijken jonkman, die het licht ophief en het op het marmeren bleek gelaat deed afstralen?

»Is zij het meê nemen waard?» klonk het uit aller mond. Ieder had zich gehaast hun voorsten makker te volgen en mede een blik te slaan op het gelaat der verdachte schoone, maar tot hunne bevreemding zagen zij de lantaarn uit Charles Digbys handen vallen, waardoor allen in donker stonden.

»Mary, zijt gij het?» fluisterde Charles, bij wien de uitbundigste vrolijkheid plotseling in de diepste neerslachtigheid was verkeerd. De nevelen van de brandy weken; hij was het paradijs, waarin hij zich bevonden had, uitgedreven, en stond op de dorre droeve aarde.

»Mary, zijt gij het waarlijk?» stamde hij nogmaals, terwijl hij hare hand poogde te vatten...

»Laat mij!» klonk het heesch en snijdend van haar

lippen, en met buitengewone kracht stiet zij hem van zich en holde zij voort...

»Is het een oude kennis?» vroegen eenigen.

»Ja, laat mij: ik moet haar na!» hernam hij haastig, terwijl hem de tanden klapperden.

»We gaan meê, Charles!»

»Neen; ik heb alleen recht op haar. Blijf allen...»

»Het is wild dat hem behoort! Eerbied voor het jachtrecht!» riep Harry Monmouth. »Komt, omgekeerd!»

De wereld is groot en ons stelt zij geen grens;
Wie 't anders geloof is een knezel.
Met guinjes vervullen we ons iederen wensch.
En die ze niet heeft is een ezel.

Zoo ging het in chorus voort, terwijl er op Harrys vermaan gezwenkt, en Charles de baan werd vrijgelaten.

Deze ijde altoos nog voort, om het verloren spoor te hervinden. Een pijn, zoo als hij nimmer had gevoeld, beet hem in het hart. Was het zoo ver met haar gekomen, met haar, die hij een heilige had genoemd, dat zij als de verlorenen van de laagste klassen in Londen ronddoelde? Hoe had zij zoo diep kunnen dalen? De ongelukkige! de rampzalige! Hij stond stil. Op de stoep van een winkelhuis scheen iets te liggen wat geluid gaf. In weinige stappen was hij genaderd en zag hij zijn vreeselijk vermoeden bewaarheid. Daar lag zij en slechts een zacht gekreun gaf te kennen, dat zij nog leefde. Driftig deed hij den klopper nedervallen op de deur. Lang duurde het, eer er in het stille huis beweging kwam, en de meester het hoofd uit het raam stak om te zien, wie de vermetele was, die een vrijen Engelschman in zijn slaap waagde te storen. Charles moest veel spreken, krachtig betoogen, eer Wilkens, de ijzerwinkelier, zijn deur opensloot, en de deerne niet meer voor een lage ellendige vagebond hield.

»Ik betaal alles, Sir, alles!»

»Dat heeft niet nodig, als het werkelijk een onnoozel lam is, zooals zij schijnt. Ik heb geen beddelingenhuis!» zeide de welgedane meester, wiens vleezigheid in het *profond négligé* zoo treffend uitkwam, toen hij het marmerbleek gelaat der vrouw bij het licht zijner lamp bezag.

Het was laat, toen Charles in zijn kamer terugkeerde, droever, somberder nog gestemd dan toen hij die verliet. Na het vertrek van Mylady was hij, wrevelig op zich zelve, naar den klub getogen, waar hij bij het spel en den vollen roemer verpozing zocht.

Het spel was hem weder ongunstig geweest en twee honderd guinjes had hij aan Buckingham verloren. De brandy moest hem het leed doen verroppen; hij werd vrolijker en vrolijker, aangevuurd door den bijval van al de aanwezigen; maar zoo als wij zagen was het ontwaken uit dien roes vreeselijk geweest.

IX.

Mr. Wilkins was een welgezet burger te Londen, die in zijne jeugd deel had uitgemaakt van het Parlementsleger, dat tegen Koning Karel I te velde was getrokken. Hij, als zoo menigeen van zijn gelijken, had de partij, die het Parlement van lieverlede beheerschte en zich ten slotte van de teugels van het Hoogbewind had meester gemaakt, leeren wantrouwen, en had de terugkomst van den zoon des ontroonden Konings van harte toegejuicht. Trouw aanhanger van de Engelsche kerk, had hij gebeld bij de wederinvoering van de vormen der oude eeredienst, die door Cromwell en de zijnen was geschorst. Maar al was Mr. Wilkins ook een loyaal onderdaan van Karel II geworden, hij kon toch den ouden mensch niet geheel uitschudden en bleef dus een verweerder van 's volks vrijheden, een verweerder, die te driftiger en heftiger werd, naarmate het streven van de hofpartij zichtbarer werd, om den weg, door Karel I bewandeld, in te slaan. Mr. en Missess Wilkins waren zeer godsdienstig, voor het minst zij verzuimden uitwendig geenerlei voorschrift der Kerk. Zij leefden stil en matig en vernamen dan ook met ergernis hoe het soms toeging aan het hof Zijner Majesteit.

Op den morgen, dat wij bij hen binnentreden, zien wij het gantsche gezin, aan het voedzaam ontbijt, bestaande uit: wit tarwebrood, koud schapenvleesch en ale. Het vertrek had slechts kale met kalk bestreken muren, een houten met versch zand bestrooiden vloer, een tafel van onkostbaar hout en stoelen met matten zittingen.

Er viel geen weelde op te merken, en toch lag er een waas van vrolijkheid en gulheid over alles heengespreid.

Het was niet alleen het vuurtjen, dat knapte en knetterde in den open haard; het was niet alleen het daglicht dat zoo hel door de vele vensterruitjes naar binnen viel, wat alleen de oorzaak er van heeten mocht; — het waren ook de bewoners, die den gunstigen indruk te weeg brachten. Toch valt er weinig van allen, van vader en moeder, van de drie zonen en de twee dochters te zeggen. Vader en moeder waren als uit éene stof gemaakt, en de kinderen hadden van beiden. De gezondheid lag op het vleezig blozend gelaat, straalde uit de lichtblauweogen, grinnikte of scherde in den schellen lach. Er heerschte de meest volkomen harmonie, en als die soms voor een oogenblik verstoord was, dan werd die altijd weér hersteld door het oppergezach van Mr. Wilkins, die altijd oordeelde in het hoogste ressort, zonder hooger beroep, maar — en dat karakterizeerde den Engelschman — nooit oordeelde zonder partijen gehoord te hebben, en ieder de vrijheid gaf zijne meening openhartig te uiten.

Eer vader naar zijn winkel ging met de twee oudste zonen, was het iederen morgen de gewoonte het algemeen gebedenboek der Engelsche Kerk ter hand te nemen, na vooraf den Bijbel te hebben open-

geslagen. Mr. Wilkins was altoos de voorganger. Gedurende zijn huwelijk was hij slechts eens ziek geweest, en toen had hij zijn oudsten zoon aangewezen, om hem bij de huiselijke godsdienstoefening te vervangen. Toen hij beter werd was die machtiging weder ingetrokken, en volgde hij de oude gewoonte.

Hij las dus ook dezen morgen op de gewone eenvoudige wijze, maar klaar en duidelijk. Het was de Bergrede, en of de woorden hem tot in het harte drongen, hij las haar, niettegenstaande zijn lompen tongval, zijn weinige kennis van de fijnheden zijner taal, zoo goed, zoo indrukwekkend, dat men slechts den ademtocht der aanwezigen hooren kon. Ook buiten het vertrek werd hij gehoord, en de indruk was daar niet minder. De deur, die den toegang tot een ander vertrek gaf, stond open, en op den drempel verscheen een in morgengewaad gekleed meisje, met bleek en edel gelaat. Dikke tranen paerelden haar in de oogen, terwijl zij op den naast bij de deur staanden stoel ging nederzitten en de handen vouwde.

Bij de woorden: »Zalig zijn zij die treuren, want zij zullen vertroost worden;» sloeg zij den matten blik ten hoogten. Toen de lezing en het gebed geëindigd waren, trad een der dochters naar haar toe, en vroeg hoe het haar ging, terwijl Missess Wilkins haar vriendelijk berispeld te gemoet voerde: »Mary, ge zijt nog te zwak, om zoo vroeg op te staan en het hoofd is nog niet sterk genoeg om te hooren en te verstaan.»

»Laat haar, moeder!» hernam Wilkins, »het is een goed teeken, dat zij er behoefte aan heeft dat te hooren.»

»Ja, ik had er wel behoefte aan, Sir! Zalig zijn de barmhartigen want hun zal barmhartigheid geschieden. God de Heer zal u loonen wat gij voor mij deedt, want ik heb niets dan mijn dank.»

»Geen woord meer daarvan! Ge zoudt me toch niet willen betalen al hadt ge geld? Het beteekent niets, hoor, vooral niet nu ge zijt zoo als ge zijt, en berouw toont, diep en waar berouw.»

De bleeke wangen werden even met een mat blozen overtoogen. »Berouw voegt iedere zondaresse,» zeide zij met bewogen stem en op zilveren toon. »Ik ben eene zondaresse zoo waar als ik vleesch ben. Het maakt uwe weldaad te schooner, Sir, nu gij haar bewezen hebt aan eene, die ge zoo diep meendt gevallen te zijn.»

Missess Wilkins wierp haar echtgenoot een berispelden blik toe, terwijl zij fluisterde: »waarom het haar gezegd? Ik heb het nooit kunnen gelooven.»

Dit was niet ten volle waar; want in de veertien dagen, welke Mary te harent had doorgebracht, had zij wel even als haar man getwijfeld en dezen zelfs over zijne wat overijde liefdadigheid berispt en er van gesproken, de hulp der Parochie in te roepen. Maar de ijelende koorts, welke zich terstond openbaarde, maakte het vervoer der zieke onmogelijk en aan het ziekbed sprak het vrouwelijk gemoed zich spoedig uit. Het medelijden met de arme kranke

die zoo lief en zacht er uitzag »als een lam dat ter slachtbank ging,» zooals zij zich uitdrukte, deed de stem van de achterdocht zwijgen en was machtig genoeg om haar wantrouwen, zoo dikwerf zich dat weder verhief, te overstemmen. Dat wantrouwen scheen ook niet ongegrond. Als een vagebond was de vreemde gevonden, in prachtige, maar door sneeuw en slijk bevleete kleederen, te middernacht, wanneer allen, die God dienden en vreesden, zich ter ruste hadden begeven en slechts de losbandige edellieden en ontuchtige vrouwen rondzwierven. Zij was gevonden naast een edelman, een officier der lustige *Life guards*, wiens adem, blijkens het getuigenis van Mr. Wilkins, aan den geur van geestrijk vocht deed denken, en die wel met medelijden, maar toch hoofdschuddend en met een soort van schrik, op haar had neergezien. Zij had in haar ijlen van Buckingham gesproken, van Buckingham, bij wiens naam *Mistress Wilkins* een huisvering door de leden ging en haar dochters het verlangen in zich voelden oprijzen om den man, van wien die vrouw droomde, eens van verre, heel van verre, maar toch eens te zien. Zij was den eersten dag door dienzelfden officier bezocht, die aan haar ziekbed gezeten, aandachtig naar de onsamenhangende en verwarde klanken der ijlen had gehoord, en *Mistress Wilkins* toen had verzocht toch goed toe te luisteren naar de woorden, die de kranke spreken mocht, en vervolgens tot tweemaal toe, het hoofd bedenkelijk schuddend, gepreveld had: »wat is zij ellendig!» Toen, dank zij de rust en de vrede om haar heen, haar jeugdig gestel de aanvallen der ziekte was te boven gekomen en het geschokte lichaam tot kalmte maar ook tot bewustzijn was teruggekeerd, toen had zij, ter halverwege van het kussen opgerezen, in het rond gestaard, de hand aan het voorhoofd gebracht, als om de voorstellingen, die in hare herinnering verward terugkeerden, te ordenen, en had zij hare tranen, hare wanhoop niet kunnen bedwingen. De officier, tusschen wiens bezoeken telkens meer tijd verliep, was wel tevreden bij de tijding dat de zieke in beterschap toenam, maar drong niet sterk aan om bij haar toegelaten te worden, toen Mr. Wilkins hem op juist niet fijnen toon verklaarde, de ongelukkige wel, zoo als een Christen voegde, te willen doen oppassen en verplegen, maar er niet op gesteld te zijn hare vrienden bij zich te ontvangen, waarop hem op eenigzins hoogen toon werd geandwoord, dat Mr. Digby van Hallam-Castle óók een christenplicht betrachtte door naar de zieke te komen omzien, de zieke, die hij in vroeger dagen, maar in gants andere omstandigheden, gekend had, en dat Mr. Wilkins niet moest denken, nu hij één zijner plichten vervuld had, het recht te hebben gekregen, en ieder, van welken rang ook, met grofheid te mogen behandelen. Wilkins had toen korte wetten gemaakt, den gepomadeerden en voornamen officier streng in de oogen gezien en hem toegeduwd, dat hij, en hij alléén, meester was in zijn eigen huis en dat niemand, van den Koning af tot zijn geringsten officier toe, in zijn huis zou komen als hij het niet

verkoos, en dat, als hij dien nacht alles wel overdacht had en de koude hem niet belet had er lang over na te denken, hij de deerne buiten zou hebben gesloten, omdat er een van 's Konings officieren naast haar stond. Mr. Digby van Hallam-Castle ging met een verpletterend trotschen blik heen, een blik, die hem het genoegens verschafte van Mr. Wilkins achter zich schamper te hooren lachen.

Beleedigd ging Charles verder; meer beleedigd dan teleurgesteld. Wel had hij innig mededooogen met de ongelukkige, die zoo arm en zoo ellendig was; wel had hij in het oogenblik, dat hij de lantaren haar voor het bleek gelaat hield, meer opgemerkt dan in al de jaren welke hij buiten met haar verkeerde, want hij had gevonden dat zij er goed uitzag, hoe bleek en bestorven de koon ook ware, toch zag hij tegen eene ontmoeting op. Was het vrees, dat zij vragen zoude hoe het hem in de laatste twee maanden was gegaan, dat zij hem met die reine blauwe oogen weder bestraffend zoude aanzien? Was het vrees, dat zij hem laken zou over de door hem aangeknoopte betrekkingen, welke hij, nu hij aan haar en aan het verleden dacht, niet dan blozend gedenken kon? Misschien school ook die vrees onder de gewaarwordingen, welke hem van eene ontmoeting terughielden, maar het kon dit niet alleen zijn, daar het denkbeeld tevens bij hem opkwam, dat zij het recht had verloren hem te berispen, omdat zij zelve diep, veel dieper dan hij, een edelman, gevallen was. Vreemd was het, wat hij zich zelve zoo licht vergaf, wat hij zich zelve bijna toerekende als een noodzakelijk vereischte om een goed edelman en een waardig officier Zijner Majesteit te zijn, kon hij haar niet vergeven.

Het deed hem pijn haar beeld verminkt voor zich te zien en toen hij zich in de eenzaamheid afvroeg, waarom hij juist in haar berispte wat *Mylady Castlemaine* in zijn oogen nimmer vernederd had, maakte hij zich diets, dat hij *Mary* altijd als een zuster had beschouwd, haar als een soort van heilige had vereerd. Hij begon het haar reeds als een misdaad aan te rekenen, dat zij hem door hare vernedering zoo veel droefheid veroorzaakte en hij zocht in den glans die hem omringde haar te vergeten. Toch vervolgde hem haar beeld onophoudelijk, zelfs toen hij tegenover *Mylady* nederzat, voor wier scherpziend oog zijne afgetrokkenheid niet verborgen bleef, die zonder dat hij het zelf merkte hem dwong zich te openbaren, die hem, plagend met het schoone gelaat der gemaskerde onbekende, zoo verre bracht, dat hij haar eenige guinjes vroeg voor eene ongelukkige deerne die — hij moest ten slotte haar naam noemen — *Mary Hollis* heette. *Mylady* scheen ter nauwernood acht te geven, schertste met zijne nieuwe overwinning, welke eigenlijk eene oude was, daar zij zich herinnerde hem vroeger reeds over die deerne te hebben hooren spreken en gaf hem eenige goudstukken, die hij beloofde weldra te zullen teruggeven. »Als ge eens fortuinlijk speelt!» had *Mylady* glimlachend geandwoord. Dat woord sneed hem door de ziel, want het was een scherp

woord en een verdiend ook. Hij had reeds een groote schuld bij Buckingham aangegaan, een schuld, die alleen door het spel kon worden gedelgd. Hij bestrafte zich er over, dat hij Mylady die kleine dienst had gevraagd; Mylady, die hem als een soort van speelpop behandelde, nu een gevoelige kastijding dan een liefkozing schonk, en de laatste begon hem lastiger te worden dan zelfs de eerste was. In zijn kamer teruggekomen, rolde hij het ontvangen goud in een stuk papier, waarna hij zich tot schrijven nederzette. Nooit had een brief hem zoo moeilijk toegeschenen. Eindelijk was hij gereed en liet hij hem door John aan het aangewezen huis bezorgen. Deze kon zijn oogen nauw gelooven toen hij het adres had gelezen. »Dus is zij teruggevonden, onze Mary!» riep hij bijna juichend uit. »Dus zal Uwe Edelheid haar weldra thuis brengen en weet Uwe Edelheid wie haar ontvoerd heeft?»

»Breng den brief weg zonder meer» bromde Charles. »Gij kunt haar niet spreken, want zij is ziek.»
»Toch niet erg, want dan zou Uwe Edelheid niet zoo rustig hier zitten.»

»Ge kunt uwe opmerkingen voor u zelve houden. Kom spoedig terug, want ik moet uit.»

»Zeker weder naar den klub!» zuchtte John, terwijl hij heen ging met het vaste voornemen, om in zijn eersten brief aan vader Dirkens nogmaals op dien klub te zinspelen. Hij had het reeds meer gedaan, maar tot zijne verwondering daarop nooit antwoord ontvangen.

Toen de brief met het wichtig rolletjen ten huize van Mr. Wilkins aankwam werd een ander naar het ziekvertrek gebracht. Mary sliep en vond het eerst den volgenden dag, toen Wilkins haar liet mededeelen, dat de man, die het gebracht had, met veel belangstelling naar haar gevraagd en zoo veel goeds van haar verteld had, dat hij, Wilkins, blijde was haar verpleegd te hebben. Eindelijk had hij gezegd, dat hij zich over de goede daad die hij verricht had niet beklaagde; maar de kiescheheid van zijne vrouw verzachtte de boodschap. Mary opende den brief en las: »Gij zult van den vriend uwer jeugd wel den bijstand willen aannemen, Mary, dien hij u bij dezen biedt. Als gij sterker wordt zal hij gaarne van u hooren wat u in dien staat heeft gebracht waarin hij u vond. Mary! het verleden alleen doet mij de vrijheid nemen in uwe geheimen te dringen, en u een raad te geven; die raad is: verlaat zoo spoedig gij kunt Londen. Voor gij dat echter doet wensch ik u te spreken. Ik heb u betreffende uw vader nog veel mede te deelen. Hij is ziek naar ik hoor: misschien wel ten gevolge van uw plotseling verdwijnen, dat gij zeker zelve niet hebt gewild. Maar omdat gij dat niet gewild hebt, zult gij wel genegen zijn zoo spoedig mogelijk deze stad te verlaten, waar een braaf meisje zoo vele gevaren dreigen. Blijf in mij uw vriend zien, die u gaarne weder gelukkig zag in den kring, waarin gij eens gelukkig waart.»

Mary had slechts met moeite ten einde gelezen. Het papier had getrild in hare vingers! Zij viel

achterover in hare kussens neder, terwijl de brief klaterend langs de bedstede nederviel. »En zoo kon hij schrijven!» zuchtte zij met gebroken stem.

Mistress Wilkins schoot op haar toe en vroeg wat haar deerde.

»Niets, niets!» gaf zij eindelijk ten antwoord. »Ik zal het te boven komen, lieve Mistress Wilkins! Zoo menige hoop is reeds verijdeld en deze was niet de laatste... zij mocht dat niet zijn! O ik ben weer kalm, lieve Mistress Wilkins!»

»En dat goud, is dat voor u?»

»Het is voor de armen uwer Parochie! Uwe liefde en de moeite, die gij en de uwen u oplegt, zijn toch niet met goud te betalen. Uwe belooning is bij den Heer weggelegd, want gij hebt een zijner armen gespijsd en gedrenkt. Goede lieve Mistress Wilkins, ik ben zoo ongelukkig!» Zij kon zich niet meer bedwingen. Zij had behoefte aan het hart eener vrouw uit te weenen en dat mocht zij thands, want Mistress Wilkins liet Marys hoofd aan hare borst rusten. Haar vader was ziek, ziek geworden van angst en rouw over haar plotseling verdwijnen, en Charles voegde er bij — zoo koud en onverschillig, en het was een vreeselijk woord! — dat zij zeker niet vrijwillig haar ouden vader verlaten zou hebben. Neen, dat had zij niet verdiend, en dat mocht hij voorzeker het minst van allen neerschrijven, hij, die den verkeerden weg opgedwaald en geworden was wat zij gemeend had dat hij worden zou, toen ze hem de reize naar Londen ontried. De fierheid ontwaakte in haar hart en deed zich in al hare kracht gevoelen. Zij zou geene weldaad, geene hulp van hem aannemen; zij zou zijne onverdiende minachting, de minachting van een jonkman, die langs 's Heeren straten ribaudeerde, met koude onverschilligheid bejegenen; zij zou hem niet meer zien; zij zou hem vergeten. John was zeker de bediende geweest, die den brief had gebracht; John zoude haar al de inlichtingen geven waarnaar zij wat haar vader betrof zoo vurig verlangde: John zou haar wel in de gelegenheid kunnen stellen om het paleis van den Koning binnen te treden, ten einde in een der gangen, ware het ook in het voorportaal, als eene bedelvrouw, de verschijning van den Koning af te wachten en van dezen de lang begeerde genade af te smeken.

De twee laatste dagen brachten geene wijziging in haar voornemen. Slechts betrapte zij zich zelve er eens op, dat zij luisterde naar een voetstap in den gang, en de verschijning van een der huisgenoten haar eene teleurstelling was. Zij had zich voorgenomen Mr. Digby niet weer te ontmoeten en toch kwotste het haar, dat hij geene poging aanwendde om haar te naderen. Zij voelde zich zoo zeer toenemen in kracht, dat zij uitvoering zou kunnen geven aan hetgeen zij zich had voorgenomen. Zij was dien morgen vroegtijdig opgestaan en in het huisvertrek verschenen en had daar de huiselijke godsdienstoefening bijgewoond.

»Wat is uw voornemen, Mary?» vroeg de vrouw van den winkelier, toen de herstellende mededeelde,

dat zij thands moest verrichten wat haar hand vond om te doen.

„Gij hebt tot dusverre naar niets gevraagd, en ik dank u voor eene kiescheheid, die alleen wonen kan in een rein en godvruchtig gemoed,” zeide zij, terwijl zij de hand van Mistress Wilkins in de hare nam. De kinderen verlieten op een wenk der moeder het vertrek. Toen verhaalde zij wie zij was: de dochter van een non-konformist, die zonder de genade des Konings naar vreemde gewesten zoude worden overgevoerd; dat zij door den Hertog van Buckingham was geroofd. Bij dat gedeelte van haar verhaal kon Wilkins zich niet langer bedwingen. Het was of zijn gevuld gelaat zich nog meer uitzette, of zijn roode wangen nog rooder werden, toen hij de gebalde vuist op de tafel deed nederdalen bij den uitroep: „En de habeas corpus akte dan! Het is of die niet bestaat voor de gunstelingen van den Koning! Ik beloof je, Mary! we zullen het vuurtjen stoken; we zullen dat in onzen klub bespreken. Een vrije Engelsche vrouw op te lichten! Dat zullen Nat Surgy en Nicol Haatshin en Joe Trusty vernemen, en als zij het Buckingham niet in het Parlement zoo warm maken als het kruis van de St. Paulus werd bij den grooten brand, dan hoet ik niet Ned Wilkins! De godvergeten schurk! En was de officier die hier kwam ook een van de bende? Zeg het mij, kind, zeg het mij, voor hij hier terugkomt, want dan zal ik hem een ontvangst bereiden als Satan Judas Iskariot deed.”

De man was, wat moeite zijn wederhelft ook aanwendde, bijkans niet tot bedaren te brengen, en borst telkens weer los. Om een wending aan zijne gedachten te geven, voegde zij Mary toe: „Vergeef Wilkins zijn wantrouwen jegens u, Mary! De schijn was tegen u. Gij hebt ons nu verhaald wat gij verduurd hebt, wilt ge ons nu ook toevertrouwen wat ge doen wilt? Misschien kunnen wij u van dienst zijn.”

„Mr. Digby van Hallam-Castle heette de kwant?” riep Wilkins als ten vervolge op zijn uitval van straks, „Laat hem hier komen! Laat hij den moed hebben!”

„Neen, Sir! Neen, bejegen hem niet hard; maar hij zal ook wel niet hier komen,” zeide Mary. „Gij vraagt mij wat ik doen wil? Ik moet naar Whitehall en den Koning te voet vallen...”

„Kent ge daar dan iemand, die u voor kan stellen?” vroeg Wilkins met eenige bevreemding.

„Slechts een dienaar, die uit het zelfde gehucht is. Maar eer ik dat doe, zou ik zoo gaarne van kleeders verwisselen. Misschien dat ik nog eenige dagen zal moeten wachten, eer ik Zijne Majesteit zal kunnen ontmoeten, en dus op uwe liefdadigheid nog langer moet steunen... zoo gij voor mij eenigen arbeid hadt...! Mijn vader noemde de ledigheid altoos 's duivels oorkussen, en liet mij dus leeren wat de vrouw nut is te kennen... Zoo ik u mocht helpen en ergens van dienst zou kunnen zijn... O ik zal vlijtig wezen, lieve Mistress Wilkins!”

„Dat is braaf van u, kind! Blijf zoo lang ge wilt... Voor de kleeders zal ik zorgen.”

„Schandelijker tyrannie zag ik toch nimmer,” viel Wilkins in. „U zelfs te dwingen het kleed van de schande te dragen. Hebben wij reeds niet genoeg last van die gunstelingen Zijner Majesteit? Zuigen zij het land niet uit, zij en die bijzitten! Hoe vele zijn het er wel? Als Cromwell eens kon opzien! Hij zou een regiment laten opmarcheeren, ieder soldaat met een gard in de hand, en dan links en rechts tot het vel van den rug vloog! Tien duizend pond heeft de Lord Steward en nog eens tien duizend pond...”

„Vader, daar is een Lady in den winkel, die Mary wenschte te spreken. Een groote Lady, vader, die er prachtig uitziet, hoor!” riep een der zonen gejaagd, het hoofd door een reet der deur stekend. „Kom dan toch, vader! Het is geen Lady om te laten wachten.”

„Is zij ongeduldig? Welnu, dan zal ik haar tijd geven om geduld te leeren. Een groote Lady, die naar u vraagt, Mary? En gij hadt geene kennissen hier?” Mary betuigde dat zij de waarheid had gesproken en niet wist wie daar beïdde. De nieuwsgierigheid meer nog dan de beleefdheid dreef Wilkins naar voren, waar hij vond wat zijn zoon hem had aangeduid. Hij was geneigd het gewaad der vreemde prachtig te noemen, ofschoon het niet meer dan deftig heten mocht. en de kleuren zedig donker waren. Er was iets in de houding der vrouw, dat haar als een gelijke der Wilkinsfamilie deed beschouwen, haar veel meer dan de arme Mary, die, hij wist zelf niet waarom, hoe arm en ellendig zij ook ware, hem toch een soort van eerbied dwong. De vreemde maakte zich bekend als een Mistress Palmer, die van Mary Hollis gehoord had en door mededoogen geleid haar kwam bezoeken. Zij werd toegelaten en was weldra tegenover Mary in het ziekvertrek — het eenige dat vrij was — neergezet. Wij hebben in Mistress Palmer Mylady de Castlemaine herkend. Mary had den eersten naam nooit hooren noemen en zag dus de vreemde met eenige bevreemding aan, terwijl een zacht blosjen het matbleek van de koon voor een oogenblik verjoeg bij den onderzoekenden blik, dien het scherpe oog van die vrouw op haar wierp.

„Werkelijk niet kwaad,” prevelde Mylady. „Ik heb gevonden wat ik zocht. „Mijn kind,” vervolgde zij luid, „laat ik niet te veel van uwe krachten vergen! Gij zijt ziek geweest, zoo als ik uit uwe bleekheid moet afleiden, ofschoon ik met genoegen de roode kleur op uw gelaat zie terug keeren. Neem plaats en sta mij toe het eveneens te doen.” Zwijgend voldeed Mary aan de uitnodiging, welke zij opvatte als een bevel, dat zij niet waagde ongehoorzaam te zijn.

„Ge zult verwonderd zijn door een vreemde te worden bezocht. Ik ben echter niet zoo zeer een vreemde als gij wel vermoedt, Mary Hollis! Ik weet wat uw vader is overkomen, en dat ge dien wilt redden. Dat is braaf, mijn kind! Ik geloof echter niet, dat gij den kortsten weg zijt ingeslagen. Bloos daarover niet! Ik behoor niet tot de vrouwen, die

altijd eene veroordeeling op de lippen dragen en dat zoo licht kunnen doen, omdat zij nooit zijn verzocht geworden. Ik weet wat het is, mijn kind, om als zwakke vrouw alleen te staan, met een hart, dat behoefte heeft aan liefde en tederheid, onervaren en niet in staat om schijn van wezen te kunnen onderscheiden. Ik veroordeel niet, maar beklag en steek de hand uit om ieder gestruikelde op te heffen, of ieder waggelende voor vallen te behoeden."

Marys wangen werden nu rood en dan weder bleek bij die woorden, op zulk een zoeten en vleisenden toon geuit. »Laat ik mogen denken... Mistress... Mylady... dat de persoon, die u over mij gesproken heeft, mij niet kent en u op een dwaalspoor bracht. Het zoude anders te kwetsend zijn!" Zij boog het hoofd en bleef voor zich staren.

»Mijn kind, mijn kind, gij verstaat mij voorzeker verkeerd! Kom, plooi die rimpels weg, en begin te gelooven aan een betere toekomst. Ik ben in dienst van Hare Majesteit de Koningin, en heb eenigen invloed aan het hof. Ik zal u Hare Majesteit voorstellen, en deze zal u den Koning nader brengen. Ik wil u gelukkig maken, mijn kind! en gij zult het zijn."

»Ik twijfel niet aan uw en goeden wil, Mylady! maar... het bleek dat ik mijn huis op een zandgrond bouwde toen ik op menschen rekende."

»Dat is eene zwarte beschouwing, waartoe éenige menschen misschien aanleiding geven. Er zijn toch ook goede menschen: anders, mijn kind, zoudt gij niet meer kunnen hopen en zoudt gij moeten verwifelen."

»Ik vertrouw op God, die de harten der menschen leidt als waterbeken, en op Hem alleen!"

Mylady zweeg een oogenblik en wist niet wat te zeggen. Zij had zulken woorden nimmer gehoord; zij was geneigd te glimlachen en toch waagde zij het niet.

»Ge zijt de dochter van een geestelijke?" zeide zij eindelijk.

»Geestelijken zijn er bij ons niet, Mylady! De Heer heeft ons allen tot priesters gemaakt."

»Vergeef mij, dat ik het niet wist," hernam de andere met eenige ironie. Zou die kwezende hare plannen kunnen dienen? Misschien. Het zou eene nieuwigheid aan het hof zijn, en voor het verwend gehemelte kan een geheel nieuwe spijze, zij ook de smaak niet bijzonder, een prikkel zijn. »Duid het mij niet ten kwade, indien ik weder mijne onkunde belijd. Heeft het vertrouwen op God den Heer u naar Londen gevoerd?"

Mary zag haar scherp aan, als om te ontdekken, of er ook een spottend glimlachjen op dat nog schoon gelaat zichtbaar werd. Mylady beheerschte echter de zenuwen haars gelaats en stond dien blik zeggend door.

»Ik geloof, Mylady, dat er geen hair van ons hoofd valt zonder den wil van onzen Hemelschen Vader, en daarom geloof ik ook, dat hij gewild heeft dat ik naar Londen werd gevoerd. Ja, Mylady! ik werd

daarheen gevoerd door den Hertog van Buckingham, die mij opsloot en... spaar mij de herinnering, Mylady! van al de beleedigingen, die ik er ondervond."

»Deed Buckingham!... de Hertog van Buckingham dat? Kunt ge dat bewijzen, Mary?" vroeg Mylady, terwijl zij zich naar haar over boog en hare oogen een ongekenden glans aannamen.

»Ik kan getuigen dat hij mij gevangen hield; ik kan het getuigen voor God den Alwetende!"

»Maar kunt gij daaraan ook het getuigenis van een paar menschen toevoegen? Wij leven op deze aarde, mijn kind, en moeten menschen bestrijden met menschen."

»God zal ter zijner tijde menschen doen opstaan als Hij het noodig keurt..."

»Uw kinderlijk geloof schenkt u wel eene groote mate van gelatenheid!" hernam Mylady, eengzins heftig. »Mijn gevoel als vrouw kiest echter met zoo veel warmte uwe zijde, dat ik in die gelatenheid niet deelen kan. Het kan echter verstandig zijn, om geduld te oefenen, en dan heeft uwe gelatenheid een gegronde oorzaak. Maar zeker is het goed, dat iemand u ter zijde staat, die er voor zorgt, dat de kalme niet ontaarde in onverschilligheid. Ik voelde mij reeds bij den eersten aanblik tot u aangetrokken, maar thands neem ik hartelijk deel in uw lot. Wij zullen elkaar op vele punten ontmoeten; wij doen het reeds in onzen haat jegens dien nietswaardigen man."

»Ik haat hem niet, Mylady! Slechts hoop ik hem nimmer te ontmoeten... Hatén mag ik niet."

Mylady bewoog zich driftig op haar stoel. Zij was geneigd aan huichelarij te gelooven, maar het gelaat waarop zij staarde gedoogde niet lang zulk eene onderstelling.

»Mary! met zulke beginselen zijt gij ongeschikt voor de waereld, en moest gij die in een eenzaam klooster, en nog wel een klooster van de strengste orde, ontvlieden. Arme duif, die den havik nog liefkozen zoude, terwijl hij u verscheurde!"

»Ik weet niet hoe gij daarover oordeelt, Mylady, en zou u niet gaarne willen kwetsen. Ik geloof echter, dat men in de waereld moet blijven en in de waereld strijden en overwinnen. De duif, Mylady heeft vleugelen van den Schepper ontvangen even goed als de havik; zij kan den vijand ontvluchten indien zij voorzichtig is."

»Gij zijt een engel, een heilige!" riep Mylady met bewondering uit. Deze was minder geveinsd dan men van eene de Castlemaine verwachten kon. Het zedelijk beginsel, bij geen redelijk wezen te vernietigen, was in dien boezem sedert jaren geen heerscher meer, maar het was toch aanwezig en deed zich thands een oogenblik gelden. Het was dan ook niet meer dan een koude bewondering, die weldra voorbij was, want zij voer voort: »Maar, mijn lieve heilige! ge zoudt mij met u naar den Hemel voeren en doen vergeten dat wij op de aarde behooren, en dat de havik altijd nog bezig is u als zijn prooi te bespieden. Ik ken den Hertog van Buckingham, al is het dan ook van verre."

De wereld hem in zijn eigen hand

207 Folders

»Gij zoudt denken. Mylady...?» vroeg Mary, in angst.

»Voorzeker, en zoo u geen krachtige bijstand ge-
wordt, valt ge weder in zijne macht, en die macht
is groot, mijn kind! Die der Koningin is echter
grooter; daarom raad ik u in uw eigen belang u
onder hare hoede te plaatsen, tot dat gij het beoogde
doel bereikt hebt en Londen onder een veilig geleide
kunt verlaten.» Mary zweeg; zij sloeg de oogen
neder en hief ze dan weder ter sluik op naar de
vrouw, die tegenover haar zat. Daar voer, bij Marys
weifeling, een andere gedachte door het brein van
Mylady. Zou de schrik voor eene hernieuwde ont-
moeting van Buckingham, dien de deerne zoo als
zij zeide niet haten mocht, ook geveinsd zijn? Zou
dat schijnbaar onnoozel kind ook met haar spelen?
Zij zou er de proef van nemen. »Gij moet het één
of het ander willen, Mary! U blijft geen keuze. Ik
dacht u in het eerst eene berouwhebbende Magdalena
toen eene vlekkeloze heilige... Gij zult toch geene
Magdalena zijn, die er over rouwt dat zij ooit be-
rouw had?»

»Mylady!» riep Mary uit, terwijl al hare leden
beefden. »Neen, neen gij beoordeelt mij verkeerd.
Och, dat God de oogen mijns verstands verlichtte
en Hij mij deed kiezen wat het beste was! Ik voel
mij zoo zwak! Ik wensch zoo gaarne naar mijn dorpen
terug; ik vrees zoo voor de aanraking van het hof
waar ik niemand ken, dien ik zou begeeren te
kennen...»

»Ik dank u, Miss Hollis!» zeide Mylady hoog.

»Vergeef mij; ik was beleedigend en ik bedoelde
dat niet. Gij hebt mij bewijzen gegeven van wel-
willendheid maar — och, duid het mij niet euvel! —
ik leerde mijn naaste wantrouwen en ik heb de eer
niet u te kennen; ik sprak u slechts weinige oogen-
blikken en anderen, met wie ik jaren omging, bleken
anders te zijn dan zij schenen. Vergun mij de vraag,
Mylady! wat is de oorzaak uwer welwillendheid
jegens mij?»

»Thands kies ik als vrouw voor de vrouw partij;
ik voel mij in u beleëdigd. Toen ik hier kwam
was het alleen medelijden met uw ongeluk.»

»En wie sprak u van mij?»

»Mr. Digby.» Mylady wendde haar oog niet van
Mary af en deze voelde dien blik op haar rusten,
ja, als een zwaren last op haar drukken. »Zij bemint
hem!» mompelde Mylady. Luide vervolgde zij: »Mr.
Digby, uw speelgenoot. Ik heb hem leeren kennen
toen hij pas van het land kwam. Ik heb mij zijner
aangetrokken... maar hij heeft... niet altijd gewild
zoo als ik het wilde!» Terwijl zij die woorden uit-
sprak peilde zij dat hart, en Mary, de zwakke Mary,
kon zich tegenover die vrouw niet verbergen.

»Hij was altijd vrolijk van nature; door zijn rang
en verstand is hij bovendien geroepen om in hooge
kringen te schitteren; de verleiding zal groot zijn
en als men dan jong is...!»

»Goed kind! wij spreken niet van Mr. Digby, maar
van u. Indien gij belang stelt in het lot des jongen
edelmans, dan zal het verblijf, dat ik u bereiden

kan u in staat stellen hem van nabij gade te slaan.
Misschien dat uw raad meer vermag dan de mijne
en hem aan den rand van den afgrond nog staan-
de houdt.»

Mary had bij de terechtwijzing van Mylady ge-
bloosd en zich daardoor nog meer bloot gegeven.
Bij de laatste woorden kon zij zich echter niet weer-
houden nogmaals blijkt te geven van hare belang-
stelling in Charles' lot. »Aan den rand van den af-
grond zegt gij? Is het zoo ver met hem gekomen?...
Maar gij hebt gelijk, Mylady! gij zijt niet hier ge-
komen om over hem te spreken, maar over mij.
Gij spreekt er van, mij een verblijf aan het hof te
willen geven. Waarvoor zou dat noodig zijn, daar
ik slechts de gelegenheid zocht den Koning te voet
te vallen, om daarna naar mijn armen vader af te
reizen. Mr. Digby schreef mij dat hij ziek was.
Ziek en gevangen, ziek en zonder zijn kind!

»Maar, Mary! om den Koning te voet te vallen,
moet men de gelegenheid daartoe vinden en zoo men
die al gevonden heeft, daarvan bij herhaling gebruik
maken. Zelfs bij de gunstigste gezindheid Zijner
Majesteit zal de zaak uws vaders onderzocht behooren
te worden, en gedurende dat onderzoek moet de
aandacht op u gevestigd blijven, want Zijne Majesteit
heeft zoo vele zaken te overwegen! En indien gij
eens door uw verblijf aan het hof twee plaatsen
tegelijk vervullen kondet! Uw plicht als dochter en
die als.. zuster!»

»Ik heb geen broeder, Mylady!»

»Toch een speelgenoot, die misschien nog veel meer
voor u is.»

»Neen, gantschelijk niet. Mr. Digby is een edelman
van hoogen rang...»

»Waarvoor heeft de liefde haar wieden, zoo zij
niet elke hoogte overstijgen kan? Maar, mijn kind, ik
zou het voor u niet wenschen, indien in dat reine,
hart zulk een hartstocht woonde. Mr. Digby ver-
dient uwe liefde niet. Hem evenwel terug te brengen
van den dwaalweg, waarop jeugdige onbezonnenheid
gevoed door de aanblijven van den Hertog van Buc-
kingham hem gevoerd heeft ware wellicht eene roeping
die, eener zuster en alzoo uwer waardig zoude zijn.»

»Gij stelt veel belang in de toekomst van Mr.
Digby, Mistress Palmer!» zeide Mary gehaast. »Ver-
zwaig mij niets. Dreigt hem ook eenig gevaar?»

»Misschien, zoo geene Kesterlijke vriendin hem ter
zijde staat. Uw binnenste moet de vraag, of gij dat
kunt zijn, beantwoorden.»

»Ik ga met u,» zeide Mary besloten.

»Eindelijk, eindelijk!» prevelde Mylady, die tevens
begon te berekenen welke kleuren het best in staat
zouden zijn, het ziekelijk bleek van dat gelaat te
doen verdwijnen, welk gewaad der slanke en waardige
gestalte het best zoude kunnen doen uitkomen. Zij
werd in hare overleggingen gestoord door eene nieuwe
vraag, die Mary schoorvoetend deed.

»Is het verlangen om Mr. Digby te behouden en
de gedachte, dat ik daartoe zou kunnen medewerken,
ook de oorzaak dat mij de eer van uw bezoek te
beurt viel?»

»Is nog uw wantrouwen niet overwonnen, Mary? Indien dit, nevens den wensch om u te helpen, de beweegredenen van mijn verzoek eens waren, wat dan? Zijt gij zóo zeer gebelgd op den ouden vriend, die met zooveel ijver uwe belangen jegens mij bepleitte? — Mary's hart klopte sneller bij die woorden — »die zich haastte u te steunen, zooveel in zijn vermogen was, en mij daarom bad hem met mijne beurs bij te staan?»

Mocht Mary nog een oogenblik getwijfeld hebben aan de waarheid van Mylady's beweren, mocht zij ook vermoed hebben, dat Buckingham haar een valstrik spreidde en de vrouw tegenover haar, die hem heette te haten, zijne zendinge was, thands moest zij die gedachte prijs geven; thands had zij een bewijs ontvangen dat Charles werkelijk over haar gesproken had. Toch was de strijd in haar binnenste niet beaard. Zou zij den jonkman naderen en daardoor nieuw voedsel geven aan eene aandoening, altijd bedwongen, maar nooit onderdrukt? Maar zij kon hem nuttig zijn; de vreemde vrouw verklaarde het; en mocht haar lijden er door vermeederen, zij zou niet terug deinzen waar het zijn geluk betrof. En bovendien, Mylady achtte hare hulp noodig en dat kon zij niet doen zonder bespeurd te hebben, dat Charles nog aan zijne speelnote dacht.

»Mylady, ik ben besloten u te volgen. Vergun mij nog éene vraag. Kunt ge mij de gelegenheid geven om door arbeid in mijne behoeften te voorzien zoo lang ik bij u zal zijn? Ik wilde de edele menschen, die mij zoo liefderijk hebben verzorgd, een blijk geven mijner erkentelijkheid. Ook zal ik eenige shillings noodig hebben voor mijne terugreize naar Hallam.»

»Bekommer u daar niet over, mijn kind! wat ik bezit is tot uwe dienst.»

»Verschoon mij, Mylady! maar mijne bekendheid met u is te kort, om zulk een weldaad te kunnen ontvangen zonder dat zij pijn doet.»

»Gij zijt fier, Mary! Gij zult het ver brengen.»

»Niet verder, Mylady, dan de vrijheid mijns vaders, als God de Heer mijne pogingen ondersteunt.»

»Zoo meen ik het,» haastte Mylady te antwoorden.

»Ge zult dezen dag misschien liever nog in den schoot dezer edele familie willen doorbrengen. Gij kunt dat zonder schade doen,» vervolgde zij haastig, toen zij bemerkte dat Mary zich gereed maakte haar in de reden te vallen, »daar Zijne Majesteit heden geene audientie verleent. Dezen avond kom ik u afhalen: verzoek dan iemand van de bewoners van dit huis u te geleiden. Alle reden van wantrouwen is u dan wel ontnomen, niet waar, mijn kind?»

»O vergeef het mij dat ik ooit eenig wantrouwen heb kunnen koesteren,» hernam Mary, door dat bewijs van zich nederbuigende goedheid overwonnen.

Toen Mistress Wilkins vernam, dat Mary eene machtige beschermster had gevonden, ijde zij naar haren echtgenoot om hem het goede nieuws mede te deelen. In hare vreugde werd echter niet door dezen gedeeld.

»Mary, het was mij een goed gerande guinje

waard, dat gij geweigerd hadt. Wij hadden ook wel een gelegenheid kunnen zoeken om u den Koning te doen naderen, en misschien was het wel beter, dat gij hem in het geheel niet zaagt. Lord Shaftsbury is onze man en die weet meer van de zaken dan Zijne Majesteit en zijn geheele Raad. Ge zijt hier in een burgermaushuis hersteld, Mary, ge mocht giuder weder eens ziek worden.»

»Ik kan niet terug en, al kon ik, toch zou ik niet willen,» antwoordde Mary. »Ik ben besloten, God helpe mij!»

Hoe hij haar voornemen ook afkeurde, dit bewijs van vastheid van wil beviel Mr. Wilkins toch. Hij sprak niet meer tegen en deed Mary dien avond uitgeleide aan het hoofd van zijn gezin tot aan het neergeslagen portier van het rijtuig, waarin Mistress Palmer zich bevond.

Toen zij de vertrekken van Mylady de Castlemaine in White-hall betrad kende hare verwondering over de pracht die zij zag geene grenzen.

Het vertrek, dat haar als verblijf werd aangewezen, paalde aan het *boudoir* van Mylady en was, hoewel het minst kostbaar gestoffeerd, in hare oogen toch zóo weelderig, dat zij zich een oogenblik in het verblijf der Koningin dacht verplaatst. Mistress Palmer liet haar in dien waan, spoorde haar dringend aan haar vertrek niet te verlaten, dezen avond vroegtijdig te bed te gaan, om van hare zwakke gezondheid niet te veel te vergen en hare krachten zoo spoedig doenlijk terug te doen keeren.

»Slechts moet ik u de moeite vergen van u door mijne kamenier de maat voor een nieuw kleed te doen nemen,» zeide Mylady ten slotte, waarna zij haar een kus op het blanke voorhoofd gaf.

Toen zij een oogenblik later haar eigen vertrek binnentrad, zeide zij tot haar vertrouwde, die in de laatste oogenblikken nieuwsgierige blikken om zich heen wierp: »Wij hebben hier naast een nieuwerwetsche heilige gehuisvest. Ga straks bij haar en neem de maat van haar *taille*, vervolgens gaat ge naar Madame Tellier, en bestel haar het bewuste kostuum. Gij weet het immers zeker, dat Ma'am Carwell zich zóo zal maskeren?»

»Ja, Mylady, als eene *Paysanne* van Katalonie. Rood satijn vest met goud passement; zwart fluweelen rok; zijden kousen en rood marokijnen muiltjens; op het hoofd een rood fluweelen baret met gouden kwastjen.»

»Een zeer schoone *Paysanne*, Kate! Meer schoon dan juist, geloof ik! Hoe bevallig zal het haar staan, en hoe voordeelig zal het welgevormde magere been uit den korten rok te voorschijn komen! ga nu naar onze gast, maar vergeet vooral den vromen toon niet, die jegens onze heilige past.»

»Wat heeft Mylady met haar voor?» waagde Kate te vragen, daartoe aangemoedigd door de opgeruimdheid harer meesteres.

»Ik weet het nog niet, goede Kate!» hernam Mylady. »Maar nu gij aanvangt te vragen, zult gij mij óók de vrijheid tot eene vraag geven. Is het u eindelijk gelukt den gestolen ring weder machtig te worden?»

»Helaas, neen, Mylady! Ik heb reeds alles beproefd. Die ring herinnert mij een voorval, dat mij altijd nog doet huiveren...»

»En dat voorval moge u telkens te binnen brengen, dat ik uwe meesteres ben, die gehoorzaamd wil zijn zonder ondervraagd te worden. Ga thands, goede Kate! en doe wat ik u beval.»

Toen Mylady alleen was kon zij zich niet weerhouden een oogenblik te trillen; het was toen de gestalte van Tom Buddie voor haren geest trad, Tom Buddie, die, — zij had het sedert uit Karels mond vernomen wien zij het geheim ontlokt had, — op verzoek van Ma'am Carwell gespaard was. Waarom had deze voor dien man gesproken? Waarom? Zij had zich die vraag reeds herhaaldelijk gedaan, maar nooit het antwoord daarop kunnen geven. In hare gepeinen werd zij gestoord door de uitnodiging van wege Zijne Majesteit, om dien avond den vertrouwelijksten raad bij te wonen, waarvan zij en Ma'am Carwell, Buckingham en andere van de grootste lichtmissen, benevens de godinnen, die op dat oogenblik door de koninklijke gunst werden bestraald, de leden waren. Zij vond een uitgelezen kring bijeen; zij vond er allen, behalve Ma'am Carwell, die zich had laten verontschuldigen hetgeen den Koning niet scheen te leur te stellen, daar hij veel vrolijker en droller was dan bij de vorige bijeenkomsten, toen de Hertogin van Portsmouth tegenwoordig was. Het was laat in den nacht, toen de oude Rowley met de Castlemaine vertrok en Buckingham met een bonzend hoofd zijn paleis betrad.

X.

Het lang toegezegde gemaskerde bal zou eindelijk plaats hebben. De Hertog van Buckingham had de uitnodigingen rondgezonden in zulke getale, dat hij reden had te onderstellen de ruime zalen van Buckingham-paleis overvuld te zien. Hij had lang vooruit het uitzicht op dit feest geopend en aller verwachting gespannen, daar de vorstelijke mildheid Zijner Genade te zeer bekend was, om niet op iets buitengewoons te zijn voorbereid. Hoe groot de inkomsten Zijner Genade ook waren, toch ondervond de Hertog oogenblikken van spanning in zijne geldmiddelen, daar de uitgaven meest in eene ongunstige verhouding stonden tot zijne zelfs koninklijke inkomsten. Zoo dus niet een onverwachte bijstand ware opgedaagd, zou het feest wellicht nog langer verschoven zijn; maar de verkoop van Hatfield-manor en de betaling van den koopprijs in klinkende munt of goede wissels op Parijs, had hem thands in staat gesteld aan het lang gekoesterde voornemen gevolg te geven.

Een der eerste genoodigden was Zijne Hoogheid, de Prins van Oranje, die reeds meermalen bij hem of met hem gespijsd had. Voor den opmerkzamen beschouwer — en Karels hovelingen hadden voor dergelijke belangrijke aangelegenheden de oogen van den lynx — was er eene groote wijziging gekomen in de houding Zijner Majesteit jegens zijn neef. Van

den aanvang af had hij hem wel bij herhaling bij zich ten middagmaal genoodigd of bij zijn broeder of bij den hoogen adel doen uitnoodigen, maar hij had hem tevens slechts te dikwerf tot het doel zijner niet altijd fijne spotternij gekozen of toegelaten, dat zijn neef het doel der spotternij van anderen werd. Die neef had nimmer doen blijken, dat hij de speldeprikken of de naaldensteken bemerkte en voelde; hij was voortgegaan zwijgend neer te zitten en bedaarde te antwoorden, waar hij het antwoord niet ontwijken kon. In de laatste dagen — en niemand, die er aantekening van gehouden had wanneer Zijne Majesteit met haren neef alleen gewandeld had, zou kunnen zeggen sinds welken tijd — in de laatste dagen had Zijne Majesteit haren neef niet meer zoo vervolgd met zijn spot, had zij hem zelfs dikwijls naar eene of andere zijde der zaal geleid, waar geen der aanwezigen zich bevond, en ettelijke oogenblikken daar fluisterend met hem doorgebracht. Evenmin als Zijne Hoogheid vroeger deed merken dat hij iets begreep, deed hij het ook thands. Hij bleef afgetrokken en wat Zijne Majesteit thands het meest van allen scheen te verdrieten, hij bleef het ook bij de fluisterend gevoerde mondgesprekken, waartoe de Koning hem verplichtte. Zijne Majesteit was dikwerf teruggekomen op hetgeen Zijne Hoogheid in den tuin had gezegd van het voornemen, om ook Versailles te gaan bezoeken en met Zijne Allerchristelijkste Majesteit goede vrienden te worden, maar de Prins had met eenige onbeteekenende volzinnen daarop geantwoord en eindelijk verklaard, dat hij van de reis waarschijnlijk zoude afzien, daar hij dacht bespeurd te hebben, dat Zijne Majesteit thands minder dan vroeger er aan dacht, om zich nauwer aan de Republiek of liever aan de partij, die thands daar het roer van staat in handen had, te verbinden. De Koning had daarop gezwegen. Was het ook, omdat hij geloofde geen antwoord te kunnen geven zonder zich bloot te geven een geheim te verraden aan welks bedekt blijven hem zooveel gelegen was? In dat geval zou het antwoord, dat Zijne Hoogheid had gegeven, wel eens tot doel gehad kunnen hebben om Zijne Majesteit tot konfidenties, waarmee men zelf niet wilde beginnen, te verlokken.

Hoe dit echter zij, de Hertog van Buckingham, die den Prins niet het minst van allen met zijn spot, maar met finen spot, achtervolgd en tevens oogen-schijnlijk met bewijzen van diepen eerbied overladen had, was scherpziende genoeg geweest, om die wijziging in 's Konings houding op te merken en te waardeeren. Wij hebben kunnen opmerken hoe snel de Hertog soms wisselde van taktiek; hoe hij, reden hebbende om de Hertogin van Portsmouth te hantelen, een verbond met Mylady de Castlemaine sloot, maar hoe hij, toen gene te sterk werd bevonden dadelijk voor de overmacht besloten was te zwichten en zich gedwongen had om aan de voeten der machtige Hertogin neder te zitten. Hoe veel eer kon hij alzoo besluiten een vreseerder van de opgaande maan te zijn, die voor hem terstond eene zon werd; hoe veel eer kon hij zich een trouw dienaar

betoonen van een Prins, die hem nimmer beleedigd had en dien hij, om vele politieke redenen reeds, aan zich wilde verbinden.

Liet hij dus de officieele uitnodigingskaarten door zijn Steward in groot kostuum, in de gele koets gezeten, en vergezeld door een viertal lakeien in de Buckinghamse kleuren rond brengen, hij besloot Zijne Hoogheid den Prins, die even als al de anderen, reeds eene voorloopige invitatie ontvangen had, zelf op officieele wijze te gaan verzoeken.

Dat was de reden, dat wij hem op het middaguur in Cockpit-house verschijnen en hem tegenover den Prins bij het warme haardvuur zien nederzitten.

»Ik zal zooals gewoonlijk een stille gast zijn, Mylord!» hooren wij Zijne Hoogheid zeggen. »Ik voel mij zoo weinig te huis bij die feesten... Een *bal masqué* heb ik nog nooit bijgewoond.»

»Uwe Hoogheid zal het met het verstand, dat haar zoo zeer kenmerkt, eene dwaasheid heeten, maar als Uwe Hoogheid in aanmerking neemt, dat de ongemaskerde mensch zoo vaak niet is wat hij schijnt, terwijl hij den schijn aanneemt van zich te geven zoo als hij is en dat de gemaskerde misschien is wat hij schijnt, terwijl hij alle moeite heeft gedaan om zich te verbergen, dan zou in de dwaasheid voor een bedaard beschouwer nog wel ernst kunnen schuilen.»

»Een bedaard beschouwer zal ik wel zijn, maar of ik zoo veel zal kunnen zien als Uwe Genade vermeent, moet ik betwijfelen. Zal Uwe Genade ook de gastheer zijn van den Hollandschen Ambassadeur?»

»Lord Arlington had mij in vertrouwen medegedeeld dat ik eene weigering zoude ondervinden.»

»Dus nog niet uitgenoodigd? Ik weet niet, Mylord! of het mij dan wel voegen zoude van uwe uitnodiging gebruik te maken.»

»Uwe Hoogheid zal dat toch niet in ernst meenen?» riep Buckingham schijnbaar verschrokken uit. »Ik zou de eer van haar bijzijn moeten derven, omdat Mijnheer de Ambassadeur niet kwam?»

»Vindt Uwe Genade dat zoo vreemd? Ik ben de pupil geweest van de Heeren Staten, die mijnheer van Beuningen hier vertegenwoordigt.»

»Juist, Uwe Hoogheid, geweest.»

»De dankbaarheid, Mylord, duurt bij mij ook na de ontvangst van de weldaand voort,» klomk het enigszins hoog van 's Prinses lippen.

»Wie zou er aan twijfelen die het voorrecht had Uwe Hoogheid te mogen naderen? Maar zij vergunne mij de opmerking, die thans noodzakelijk wordt om mij in de oogen Uwer Hoogheid zelve te rechtvaardigen, dat ik meende volgens haar verlangten te handelen, door Mijnheer van Beuningen niet uit te noodigen.»

De Prins rimpelde het voorhoofd, en scheen thands een oogenblik blijk te geven van drift.

»Volgens mijn verlangen, Mylord? Den landgenoot, wiens grieven ik dagelijks vernam, zou ik wenschen te beleedigen?»

»Lord Arlington deelde mij mede van Uwe Hoog-

heid verstaan te hebben, dat Mijnheer van Beuningen zich niet meer ten hove zoude vertoonen, en geene gemeenschap meer onderhouden wilde met de ministers Zijner Majesteit.»

»En ligt daarin opgesloten, dat Zijne Edelheid geen *bal masqué* meer zou willen bijwonen? Men komt daar toch niet, om over politiek te spreken, wel, Mylord?»

»Ik zie in, de woorden Uwer Hoogheid verkeerd opgevat te hebben...»

»Liever de woorden van Lord Arlington, Mylord! ik twijfel er niet aan of Lord Arlington zal reeds met de verkeerde opvatting begonnen zijn.»

Buckingham boog. »Ik zal pogen te herstellen wat ik misdreven heb, en mijnheer van Beuningen zelf gaan uitnoodigen.»

»Zou dat wel goed zijn? Zijne Edelheid mocht eens in een slechte luim zijn... Mag ik over uwe uitnodiging beschikken?»

»Te veel eer, Uwe Hoogheid!»

Buckingham zette zich neder en schreef eenige hoffelijke regels, die hij den Prins ter hand stelde.

»Uwe Genade heeft voorzeker meer gemaskerde bals gegeven?» Buckingham boog. »Ter eere mijner tante ook?» Dezelfde buiging volgde. »Dat was een gast zoo als Uwe Edelheid zich er een moest wenschen! Vrolijk, verstandig, geestig... Al die feesten hebben welligt haar dood verhaast.»

»Wel mogelijk,» klomk het antwoord, terwijl 's Hertogs gelaat daarbij een veel beteekenende uitdrukking aannam.

»Ik begrijp u... Gij gelooft zeker ook, dat zij door vergif is omgekomen. Daar blijft veel duisters in die zaak.»

»Die herinneringen moeten Uwe Hoogheid pijnlijk aandoen. Hare Hoogheid, de Hertogin van Orleans was eene schoone vrouw: en weinig kon ik denken, toen ik haar aan boord bracht op de reede van Dover en zij, op mijn schouder geleund, den scheepstrap oplomk...»

»Dus deed Uwe Genade haar uitgeleide?»

»Met Mylord Arlington!»

»Juist, dat heeft hij mij verhaald. Maar vertoonde zich toen al geen spoor van verzwakking bij mijne tante? Zoo als Mylord Arlington mij vertelde, verliet men den 24sten Londen, en vertrok mijne tante eerst den 31sten van Dover. Zeven dagen was zij dus op reis!»

»Uwe Hoogheid veroorlove mij eene terechtwijzing; dat is niet juist. Hare Hoogheid was vrolijk en geestig als altijd! zij kwam dan ook reeds den 25sten te Dover. Maar... de tegenwind vertraagde het vertrek, en men duidde het den wind niet euvel dat hij tegen was.»

»Was het dan niet vervelend zoo lang in Dover te moeten blijven? Daar is toch geen jacht naar ik hoor.»

»Waarom glimlachte Buckingham thands niet over de onnoozele opmerking? Waarom verloor hij thands de heerschappij over de radde en rappe tong?»

»Waar brachten Zijne Majesteit en mijne tante toch hun tijd meê door?»

»Mijnheer Rovigny is een uitmuntend billard-speler!» viel Buckingham snel in.

»De Fransche Gezant? Was hij dus ook meê ge-gaan? Een edel gezelschap, en dat alles te Dover, zes dagen lang! Hoe vernuftig mijne tante ook is geweest, toch zal mijn koninklijke oom wel eens gegeeuwd hebben.»

»Ik kan Uwe Hoogheid niet verzekeren dat dit zoo is.»

»Dan hebt gij mijn oom niet van nabij gadege-slagen...»

»Juist, Uwe Hoogheid!»

»En wist de Hertog van Buckingham dan, dat zijn vriend hem missen konde? anders zou hij, die de ziel is van het hof zich zeker niet hebben verwijderd!»

»Ik zeg Uwe Hoogheid dank, voor hare vereerende onderstelling!» hernam Buckingham in zijne ijdelheid gestreeld. »Ik wist Zijne Majesteit ook in zulk een goed gezelschap.»

»Dat men het uwe ontberen kon? Maar me dunkt, al waren mijn oom, mijn tante en de Fransche gezant ook bijeen, dan kon men toch uw gezelschap niet zoo licht ontberen. Het was ook hard, dunkt me, dat gij ze ontvluchtet en het duidt juist niet aan, dat het gezelschap mijner tante werkelijk zoo hoog stond aangeschreven als ge straks verzekerdet.»

Buckingham wierp die onderstelling verre van zich en verzekerde dat hij beneden de waarheid was gebleven bij zijn verzekering van de volkomenheid der koninklijke Prinsesse. Hij had dan ook zich mogen verblijden in een veelvuldig verkeer met Hare Hoogheid, want ieder avond was zij vrij, terwijl de ochtenden besteed werden aan de behandeling van zaken, welke buiten hem lagen, zaken misschien van huiselijken aard.

»En gij bezocht dan de omstreken van Dover, zeker vergezeld van Mylord Arlington en den Franschen gezant. Maar neen, ik herinner mij, ge zeidet mij dat beiden mede die vertrouwelijke samenkomsten bijwoonden.»

Buckingham kon zich niet herinneren dat gezegd te hebben; daar het echter werkelijk gebeurd was kon hij niet met zekerheid betuigen, het niet te hebben gezegd, al had de wellevendheid hem veroorloofd Zijne Hoogheid die thands zoo luchtig aan het praten was, tegen te sproken. Hij kon echter niet bevroeden tot welke onderstellingen Zijne Hoogheid kwam, nu zij niet werd tegengesproken.

»Maar had mijn oom dan zulke belangrijke zaken met den Koning van Frankrijk te bespreken?»

Buckingham begreep niet recht hoe de Prins op zulk een gevolgtrekking was gekomen, en was bevreemd weder te zullen hooren, dat hij het straks gezegd had, zoodat hij Zijne Hoogheid ditmaal zijne bevreemding niet ontveinsde.

»Gij zeidet mij toch,» hernam de Prins, dat er vertrouwelijke samenkomsten plaats hadden, welke bijgewoond werden door den Franschen Ambassadeur en Mylord Arlington. Er werd dus zeker niet alleen

over familie-zaken geraadpleegd. Bovendien was mijne tante immers door den Koning van Frankrijk naar dit hof afgevaardigd...?»

»Zij was te geestig en te interessant voor eene diplomate,» andwoordde Buckingham.

»Ik meen toch, dat Mylord Arlington het mij gezegd heeft. Ik begrijp niet wat hij er meê bedoelde, als het niet waar is.»

»Het is verre van mij Mylords waarheidsliefde te doen in twijfel trekken. Het kan zoo zijn, al weet ik daarvan niets. Zijne Lordschap heeft het bestier der Buitenlandsche Zaken...»

»En gij wilt u daarmede niet bemoeien. Gij hebt zeker aan de Binnenlandsche genoeg!» zeide Willem, terwijl hij met den tang het kolenvuur wat oppoekte.

»Het komt mij voor, dat gij niet ingenomen zijt geweest met de te Dover behandelde Binnenlandsche Zaken, daar gij alle moeite deedt om er buiten te blijven.»

Buckingham wist niet meer of hij spreken dan of hij zwijgen moest. Het een en ander was even gevaarlijk en kon hem in de engte drijven. Hij verwenschte den vraagal, die een groot kind of een groot intrigant konde wezen. Hij vond 't best om een geheel kleurloos antwoord te geven en zeide:

»Ik verzuim nooit er buiten te blijven...»

»Toch wil ik wel wedden, dat gij er zelden buiten kunt blijven. Mijn oom schat uwe scherpzinnigheid en uwe menschenkennis daarvoor te hoog...»

De Hollandsche boer verloor veel van zijne stugheid; hij verkreeg zelfs bevalligheid in de schatting van Buckingham, die zich nederig boog, en, doordrongen van de waarheid van 's Prinsen gezegde, andwoordde:

»Het was altoos mijn streven mijn Koning te dienen.»

»En gij diendet hem zeker te Dover ook. Wat heeft men daar dan toch gekontrakteerd?»

Het gelaat Zijner Hoogheid bleef zoo strak bij die vraag, dat deze eer onnoozel en argeloos dan vermetel scheen. Buckingham, die zich eerst onthutst gevoelde, herkreeg dan ook spoedig zijne bedaardheid en voerde Zijner Hoogheid beleefd toe:

»Mylord Arlington zou dienaangaande Uwe Hoogheid kunnen inlichten.»

»Dat is ook waar, gij bestiert alleen de Binnenlandsche Zaken. Zeg mij, Mylord, als de vraag niet onbescheiden is, komt de Hertogin van Portsmouth morgen avond ook op het bal?»

»Ik hoop het, Uwe Hoogheid! Ik heb u wel voorspeld, dat gij weldra de schoonste zoudt weten uit te kiezen. Ik weet dat de Hertogin er naar verlangt, Uwe Hoogheid nader te leeren kennen.»

»Ik sprak haar eens. Zij is verstandig, maar scherp.»

»Zij zal tegenover Uwe Hoogheid het eerste voorzeker alleen willen blijven.»

»Ik hoop het!»

Zijne Hoogheid stond op en brak het onderhoud af, juist nu het voor Buckingham zoo belangrijk zoude worden. Slechts verzocht hij nog of de Hertog hem behulpzaam wilde zijn in de keuze van een kostuum. Als goede vrienden scheidden zij; de Prins dankte hartelijk voor het vriendschappelijke bezoek,

voor de herhaling waarvan hij zich aanbeval, terwijl Buckingham, werkelijk opgetogen over 's Prinsen goedheid en gezelligheid, te verrassender naarmate zij minder verwacht werd, huiswaards keerde. Hij zag reeds in het verschiet den Prins van Oranje zich in de rij zijner vrienden plaatsen, en den aanvanke-lijk zoo stuggen, zoo bloeden knaap geheel veranderen bij den blik van een paar liefelijke vrouwen-oogen.

De ijle band, die hem aan Mylady de Castlemaine hechtte, werd nog ijler en vertoonde reeds eenige rafels.

De Prins bleef niet lang alleen. Lord Arlington kwam hem mede een bezoek brengen. Deze was, kort na 's Prinsen onderhoud met den Koning, meer teruggetrokken dan vroeger geworden. Hij had dan ook van Zijne Majesteit vernomen, dat de Prins had oververteld wat hij hem in scherts—Arlington ver-zoekerde den Koning dat hij het als zoodanig had doen voorkomen — had medegedeeld, en de Sekretaris van Staat, die den jongen knaap nimmer vertrouwd had, nam zich sedert voor, hem nog minder te vertrouwen. Na de onverwachte redding uit den geldnood, had Zijne Majesteit het voor het oogeblik opgevatte denkbeeld van een bondgenoot-schap met de Republiek opgegeven, en had Arling-ton, die niet meer geloofde en behoefde te gelooven aan eene geheime bedoeling der Republiek, de be-zoeken aan den Prins zoo niet gestaakt, dan toch verminderd. Zijne Hoogheid liet niet blijken dat hij iets bespeurde, was altijd zeer beleefd jegens My-lord, en had zelfs eens de openhartigheid, tegen Mylord over Mijnheer van Beuningen te spreken, dien hij afschilderde als een edelman, die het wel met zijn vaderland meende, die echter, *plus royaliste que le roi*, altijd nog meer wilde verkrijgen dan zijne meesters zelfs eischten, maar... zoo als alle driftige menschen, na de drift wel eens zwak kon zijn. Sinds die mededeeling begon Arlington zijne bezoeken we-der te hervatten, overtuigd dat hij, die den Holland-schen gezant weinig meer sprak en alleen ellenlange memoriën met hem wisselde, van den Prins het een of ander van vriend van Beuningen vernemen kon. Het tegenwoordig bezoek was dan ook niet geheel onvruchtbaar. Hij vernam, dat er bij den Ambassa-deur brieven, zeker nieuwe instruktiën inhoudende, uit den Haag waren aangekomen, waaruit Ar-lington, gedachtig aan de welkome mededeeling, door den Prins aangaande van Beuningens verhou-ding tegenover zijne meesters gedaan, afleidde, dat de nieuwe instruktiën de eischen van den balstu-rigen Amsterdamschen burgemeester eer lager dan hooger stemmen zouden en hij de zaken niet tot het uiterste zoude willen drijven, zoo als hij den schijn aannam van te zullen doen.

Zijne Hoogheid zinspeelde verder nogmaals op het schijnbaar bij haar zoo geliefkoosde onderwerp: de verrekening der gelden, het huis van Oranje toekomende, en bespeurde tot haar innige blijdschap eenige meerdere geneigdheid om tot eene gedeel-telijke voldoening over te gaan. Slechts werd er

weder door Arlington gesproken van de groote ge-negenheid Zijner Majesteit, die naar eene gelegen-heid zocht om zich te toonen, en zich voorzeker toonen zou, zoo Zijne Majesteit slechts de overtui-ging erlangde, dat de persoon, dien dat alles gold, werkelijk de ondersteuning verlangde en er toe wilde medewerken de gelegenheid te vinden. Dat alles was nu wel duidelijker dan vroeger, maar blijkbaar den Prins nog niet duidelijk genoeg, daar hij op al die uitnodigingen en aanlokkingen om zich te openbaren, zweeg, en ze aanhoorde als kwamen zij in de Grieksche taal tot hem. Arlington voer ook niet voort, daar hij besloten had, niet weder de eerste te zijn in het maken van konfidenties. Hij maakte zich gereed te vertrekken. Willem geleidde hem tot aan de deur, gaf hem vriendschappelijk de hand en vroeg op den drempel staande: »Is Uwe Excellentie altijd nog aan het korrespondeeren met Zijne Edelheid?»

»Wij schrijven elkander lange memories waarbij Zijne Edelheid niet altijd in het oog houdt, dat zij het woord richt tot Zijne Majesteit. Uwe Hoogheid kan, zoo zij dat noodig keurt, Zijne Edelheid van deze mijne opinie doen kennis dragen.»

»Om twist te stoken? Ik heb belang bij den vrede. Uwe Excellentie vergeve het Mijnheer van Beuningen, en bedenke dat de veldheer te meer behoefte heeft aan vertoon van kracht, naarmate zijn leger zwakker en dat zijner tegenpartij sterker is. Ik heb dat wel eens gelezen.»

Arlington dacht de laatste woorden gewichtig genoeg om er over na te denken. De kracht van Mijnheer van Beuningen zoude dus wel eens meer schijn dan werkelijkheid kunnen zijn!

Na het vertrek van Arlington deed de Prins zijn karos voorkomen, en reed hij, hoewel door Widerts tegen de felle koude gewaarschuwd, van twee Hee-ren uit zijn gevolg vergezeld, naar de woning van Mijnheer van Beuningen. Hij vond dezen, wien het bezoek eenigzins onverwacht scheen, niet in de beste luim.

Er waren brieven uit den Haag aangekomen, waarbij sterker dan ooit werd aangedrongen om de loopende zaken te regelen, om de onderhandelingen ten einde te brengen, en herstel te verkrijgen van de bestaande en telkens vermeerderende grieven.

Mijnheer de Witt was onderricht, dat Lodewijk XIV troepen bijeen trok en toebereidselen maakte als voor een veldtocht, en daarop grondde zich zijn verlangen om te weten, wat de geheime bedoeling van het Engelsche kabinet was. De brief in cijfer-schrift, door van Beuningen het laatst geopend, lichtte reeds het bevreemdende van de eerste mis-sive eenigermate toe, daar hij de machtiging in-hield om iets, zelfs veel, toe te geven, zoo een verbond op de daarbij aangeduide grondslagen tot stand konde komen. Mijnheer de Witt wilde licht in het duister. Werd de voorslag tot het sluiten van een nieuw bondgenootschap geweigerd, dan ging er aan het Engelsche hof iets om wat tegen de triple al-liantie aandruischte, en, bij de toebereidselen van

Frankrijk, aan eene samenwerking van beide rijken kon doen denken. De positie van Mijnheer den Ambassadeur was niet van de aangenaamste, maar had voor iemand van zijne politieke bekwaamheden veel belangrijks en aantrekkelijks. Hij wist hoe de geldnood als een kanker door het lichaam van het Vereenigd Koninkrijk heenwoelde, en dat lichaam als tot onmacht veroordeelde, maar hij had niettemin met eenigen schrik het bericht vernomen van de Koninklijke gift, door Zijne Majesteit aan de Hertogin van Portsmouth gedaan, een gift, die den Koninklijken geldkoffer niet als gants uitgeput kon doen beschouwen. Op dien geldnood had hij echter zijn plan van aanval gebouwd, en, wanneer die niet aanwezig was, miste de ervaren generaal zijn krachtigsten steun. Hoe goed toch zou hij de Republiek hebben gediend als hij, partij trekkend van de ongunstige omstandigheden waarin het Engelsche hof verkeerde, alles zocht te verkrijgen wat zijne lastgevers begeerden, zonder de opoffering, waartoe zij bereid waren en hem hadden gemachtigd. Nog vervuld van zijne berekeningen en overwegingen, ontving hij den jongen Prins afgetrokken en verstrooid. Het brein beheerscht door vraagstukken van den belangrijkste aard, moest hij ook wel eenigen wrevel toonen, toen Zijne Hoogheid, die nog wel enig gewicht aan zijne boodschap scheen te hechten, hem de uitnoodiging van den Hertog van Buckingham voor een *bal masqué* overhandigde.

»Ik zal zien of ik geen belet heb. Men is wel zoo beleefd mij twee dagen tijd tot bedenken te geven; als het slechts twee uren waren, hetgeen het geval had kunnen zijn zonder uwe tusschenkomst voorzeker, dan zou ik dadelijk kunnen weigeren,» zeide hij verbolgen.

»De late uitnoodiging berust op een misverstand,» hernam de Prins. »Lord Arlington, door een verkeerde opvatting van eenige opgevangen woorden misleid, ried af u uit te noodigen. Ik ben zoo gelukkig eene lompeheid te voorkomen.»

»Ik zeg Uwe Hoogheid dank; ik voel mij gelukkig zulk een bondgenoot te bezitten. Dus Lord Arlington wenschte mij die beleediging niet te besparen? Ik zeg u dank voor de mededeeling. Ik zal niet komen.»

»En het hof gelegenheid geven om kennis te bekomen van uwe... geraaktheid, het hof, dat er zich weder vrolijk meê zal maken?»

»Het hof is zeer vrolijk. Ieder op zijne beurt moet de stof er toe leveren. Ik getroost het mij ook eens.»

»Mijnheer van Beuningen deed het, geloof ik, reeds dikwerf,» hernam de Prins stout.

Van Beuningen wendde snel het hoofd om en zag den knaap aan. »Het staat aan mij te weten wat de Ambassadeur Hunner Hoogmogenden behoort te doen of te laten,» zeide hij scherp.

»Dat is zoo, Mijnheer! stond het aan mij, dan zoudt gij niet weigeren te komen. Ik durf raad geven, Mijnheer! omdat ik van lieverlede dit hof

van nabij heb leeren kennen, omdat ik veel heb hooren mompelen wat mij als Hollander pijn deed, Mijnheer!»

»Wat hoorde Uwe Hoogheid?»

»Onder anderen, dat Uwe Edelheid te vergelijken was bij een Generaal, die, in een vesting opgesloten, altijd sprak van in het open veld te zullen aanvallen en die, zoo dra hij zich in het open veld vertoonde, altijd beleefd terugtrok. Ik hoop niet, dat Uwe Edelheid het mij kwalijk zal nemen dat ik zoo trouw overbreng wat ik hoorde.»

Van Beuningen liep driftig het vertrek op en neder. Het rood gelaat was bijkans blauwachtig purper geworden; en de aderen, als overladen met het ziedende bloed, waren opgezwollen.

»Zij hebben gelijk, ik verdraag te veel; ik was te geduldig!» prevelde hij. »Uwe Hoogheid heeft mij zoo overstelpt met politieke zaken geacht, dat zij mij niet heeft willen bemoeielijken met hare private, die ik toch zoo gaarne had helpen bevorderen. Mag ik wel de vrijheid nemen te vragen of zij hare wenschen voldaan en hare vorderingen ingewilligd ziet?»

»Mijnheer, ik ben nog even ver als toen ik hier voet aan wal zette. Men heeft mij honderd duizend pond beloofd zoodra eenige gelden, waarop men het uitzicht heeft, geïnd zijn, maar... ik vrees dat die gelden nooit geïnd zullen worden. Wat de schatkist bezit is in vast goed belegd... zoo als Hatfieldmanor...»

»Heeft Uwe Hoogheid dat kunnen merken?» vroeg van Beuningen, vriendelijker dan hij nog geweest was.

»Ik weet het door het niet betalen mijner vordering, Mijnheer van Beuningen!»

»Heeft men in de laatste dagen met u over de zaken der Republiek gesproken?» vroeg de gezant zelfs beleefd.

»Nu ik gevraagd word mag ik antwoorden, Mijnheer! Men heeft mij wel nimmer verboden daarvan te spreken, maar ik begreep toch, dat die mededeeling vertrouwelijk was. Toen ik met den Koning in den tuin wandelde — het was dien morgen dat Uwe Edelheid in de vertrekken van de Hertogin van Portsmouth stond...»

»Ja wel, ik herinner mij.»

»Deed Zijne Majesteit mij den voorslag mij met eene zending voor Mijnheer de Witt te belasten. Hij handelde buiten zijne ministers om.»

»En wat wilde hij?»

»Een bondgenootschap met de Republiek.»

»Tot welken prijs?»

»Dat kon ik niet recht begrijpen. Ik geloof evenwel, dat men geld zoude vragen.»

»En wat antwoordde Uwe Hoogheid?»

»Dat ik mij niet bemoeide met politiek: dat het mij niet voegde.»

»Uwe Hoogheid antwoordde zeer goed; ik had echter gewenscht, dat zij mij daarvan mededeeling had gelieven te doen.»

»Ik had gedacht, dat mijn oom het zou gedaan hebben en dan bleef ik er geheel buiten. Nu Uwe

Edelheid daarvan echter spreekt, mag ik niet langer zwijgen. Zou Uwe Edelheid na dit alles nog bij haar besluit blijven, om niet naar het bal van den Hertog van Buckingham te gaan?"

Mijnheer van Beuningen was reeds besloten wél te gaan, maar vond het onnoodig den knaap van zijne plotselinge verandering, die hij maar al te spoedig aan zijn invloed zou toeschrijven, te doen blijken. Hij gaf daarom alleen te kennen dat hij er over denken zou en den Hertog van Buckingham nog wel vóór den aanvang van het bal van zijn besluit zou doen kennis dragen. »Ik zeg Uwe Hoogheid intusschen dank voor de betoonde dienstvaardigheid, en ik hoop haar spoedig te bewijzen dat ik erkentelijk weet te zijn. Mijnheer de Witt heeft mij verzocht u zijn groeten over te brengen. Hij roemt zeer de voorzichtige houding, door u aan dit hof aangenomen en heet uw gedrag boven uwe jaren verstandig.»

»Dat mijnheer de Witt dit schrijven kon heb ik gewis aan Uwe Edelheid te danken, die aangaande mijn persoon goedgunstig rapporteerde! Ik zeg u hartelijk dank Mijnheer van Beuningen! Is er ook nieuws uit den Haag of uit Amsterdam?"

»Heeft Uwe Hoogheid met de laatste post zelve geene brieven ontvangen?"

»Ja wel; maar er stond geen nieuws in.»

»Het zal er dan ook niet zijn. Jonkheer van Orsoy is gestorven; hij laat een vrouw met zeven kinderen doodarm na. De man heeft alles verspeeld.»

»Dat is verschrikkelijk; maar hij hoort tot eene goede familie: de Heeren Staten zullen toch wel wat voor weduwe en kinderen doen.»

Nog eenigen tijd bleef het gesprek over dergelijke onderwerpen voortstlepen. Eindelijk rees Zijne Hoogheid op, en de Ambassadeur deed hem uitgeleide tot aan den benedentrap, waar de beide edellieden des Prinsen hun jongen meester verbeidden.

Mijnheer van Beuningen zette zich aan zijn schrijfbureau en stelde zelf eene memorie, waarin hij zich weder kennen deed als den veldheer, die een aanval wilde, ditmaal echter met het vaste voornemen om bij de eerste gelegenheid ook aanvaller te zijn.

XI.

Charles Digby was juist teruggekomen van eene exercitie, die in de laatste dagen dikwerf gehouden werd en waarbij hem de zwaarste taak werd opgelegd, zonder dat hij ooit aan zijne superieuren, die toch voor een tiental dagen zoo zeer met hem ingenomen schenen, kon voldoen. Het scheen, dat er een geheime toelag bestond om hem te plagen en te kwetsen, en zoo verre hem bewust was gaf hij daartoe toch geen reden. Dat hij, na een avond in den klub gespeeld en gedronken of een halven nacht in den *foyer* van Coventgarden doorgebracht te hebben, den volgende morgen dof van hoofd en traag van voet bleek te zijn, was toch geene voldoende reden voor den smaad zijner superieuren, die immers meestal zijne feestgenoten waren geweest?

Nog altijd was hij de vriend van Monmouth en de zijnen: nog altijd ondervond hij de bewijzen van den opgang dien hij maakte onder de schoone Ladies van het hof, van de achting, waarin hij stond bij de edellieden van den *fashion*. Hij kon niet bevroeden dat er één was, die hem meer en meer met ergernis gadesloeg, een, die reeds eenmaal een bewijs had gegeven van zijne weinige ingenomenheid met Charles hetgeen echter door dezen als voorbijgaande werd aangemerkt. Die een was de Koning, die bijkans iederen dag van Mylady Castlemaine een nieuw blijk vernam van de genegenheid der Hertogin van Portsmouth voor een zeker iemand, die geen ander kon zijn dan Charles Digby van Hallam-Castle.

Wrevelig in de hoogste mate was hij dan ook zijne vertrekken ingetreden. Niet alleen de plagerijen van den bevelvoerenden officier hadden hem gehinderd, maar ook zoo vele andere omstandigheden nog, die zijn toestand op dat oogenblik verre van benijdenswaardig deden zijn. Hij was reeds voor een aanzienlijk bedrag de schuldenaar van den Hertog van Buckingham; hij had reeds bij herhaling geld geleend van Mylady de Castlemaine, wier toon altoos spottender, lossen en beleedigender werd. Hij was Zijne Majesteit genaderd en had, gedachtig aan de herhaalde vermaning zijns vaders, de grieven van zijn geslacht opgesomd en de teruggave van de goederen zijns geslachts, bij de rebellie verloren gegaan, verzocht. En Zijne Majesteit had trotsch geglimlacht en hem geandwoord, dat hij hem even goed een of ander stamslot uit de maan zou kunnen verzoeken, want dat de tegenwoordige bezitters de eigenaars waren geworden en hij de Koning van allen en niet alleen van de Digbys was. In den maalstroom van vermaken en verstrooiingen had hij haar vergeten, aan wie hij in een oogenblik van somberheid en neerslachtigheid dacht en wel met wroeging dacht. Mary had hij vergeten te bezoeken, voor Mary had hij vergeten te zorgen, Mary, die zooveel bijstand behoefde, om niet nog dieper te zinken. Maar was zij wel zoo diep gezonken als hij dacht? Haar plotseling verdwijnen was nog niet verklaard; zoo hij haar bezocht had, dan zou hij wellicht alles weten en overtuigd zijn geworden, dat zij niet zoo veranderd was als hij. De gestalte van Mary trad hem bij die gedachte weder voor zijn geest, en telkens schooner. Hij kon het verlangen om haar te zien geen weerstand bieden en drong zich nogmaals naar Mr Wilkins te gaan. De korte boodschap, door den winkeljongen namens zijn meester gegeven, dat Mary daar niet meer was, deed hem verschrikken. Hoe hij ook vroeg wáar zij zich bevond, het antwoord bleef men schuldig, daar de jongen niets wist en de baas niet te voorschijn kwam. Alles, alles keerde zich tegen hem. Alles? Daar lag op zijn tafel weder een geparfumeerd briefje van de welbekende hand. De onbekende vrouw, die hem lief had, maar hem in tien dagen geen teeken had gegeven van haar bestaan, die door haar stilzwijgen zijn verlangen naar een tweede samenkomst op den folter deed spannen, had eindelijk weder geschreven. Buckingham, Castlemaine, Mary

allen waren vergeten toen hij het briefje opende. Hij las: »morgen zal ik in Buckingham-paleis zijn gekleed als een *paysanne* van Katalonië: rood satijn vest met goud passement; zwart fluweelen rok, zijden kousen en rood marokijnen muiltjens; op het hoofd een rood fluweelen baret met gouden kwast. Om gants bijzondere redenen verzoek ik u vooral te letten op een wit zijden lint, dat ik als armband aan de rechterhand zal dragen. Vergeet vooral niet daarnaar te zien: veel hangt daarvan af; vergeet dit alzo niet. Ik hoop u lang te spreken en u, zoo ge twijfelen mocht, te verzekeren van mijne liefde. Tot morgen, mijn vriend! Geheimhouding en voorzichtigheid, want de achterdocht is opgewekt. Vaarwel, vaarwel!"

Charles was zijne vervoering geen meester; hij drukte het briefje aan de lippen, maar er stonden nog eenige regelen. »Ik zou bijna vergeten, dat ik moet weten hoe gij gekleed zult zijn. Kies het kostuum van den bandiet. Donker groen vest en broek; een zwarten hoed met puntig oplopende bol, waaraan een roode veder moet gehecht worden. Tot morgen, mijn vriend!"

In zijne lezing verdiept had hij niet gehoord, dat de kamerdeur zachtkens was opengegaan. Aan den zwaren voetstap, die den vloer deed trillen, bespeurde hij echter de stoornis, en voorzeker zou de ontvangst van den ongenoodden gast niet zeer beleefd zijn geweest, wanneer een andere dan Mylady de Castlemaine hem genaderd ware. En ook deze werd slechts gedwongen vriendelijk verwelkomd.

»Zoo, mijn jongen! ik ben blijde dat ik u in levensden lijve voor mij zie; staak uwe overdreven beleefde begroetingen en geef mij een stoel. Ik dacht dat gij in alle stilte u hadt laten begraven en mij er niets van hadt laten weten, om mij zoo laat mogelijk wanhopig te maken. Dus zijt ge al dien tijd gezond geweest, mijn dappere ridder?"

»Zoo als Mylady zien kan, ben ik nu ten minste gezond."

»Dat is zeer voorzichtig gezegd. Dus hebt ge geen verkoudheid opgedaan bij uwe nachtelijke tochten? Loochen maar niet, dat ge een der dapperste ridders zijt zoodra de nacht invalt, dapper en zeker gelukkiger dan in den klub. Hebt ge ook geld noodig, mijn beste? Ik geloof het haast niet, want ge zijt zoo innemend bescheiden op dit oogenblik."

»Mylady! het geld dat gij leendet zal het eerst worden terug gegeven. Ik wil zoo edelmoedig zijn om niet te beweren, dat die enkele guinjes het loon zijn van bewezen diensten."

Charles was voortreffelijk bij deze sarkastische woorden; de eerste wellicht, die hij nog ooit had gebezigd. Mylady voelde de naaldpunt tot in haar gebeente; daar zij zich echter in hare ironie het sterkst achtte, bleef zij zich beheerschen en drong zij den opkomenden toorn terug.

»Gij zijt wel edelmoedig mijn jongen! en ik zal het ook zijn door al de strikken mijner geldebeurs los te maken. Hebt ge ook geld noodig voor morgen? Ge moet er goed uitzien; mijn eer is er mede gemoeid."

»Mylady!" zeide Charles met van toorn trillende stem, »ik zal mij kleeden zooals ik het verkies, en niemand anders dan ik zelf behoef voor mij verandwoording af te leggen."

»Bedaar! Zoekt ge werkelijk twist? Ik meen het goed met u, weerspannige! Dat gij mij niet begrijpt en doorziet! Dat ge niet hebt kunnen opmerken, dat mijn hart geheel anders gevoelt dan mijn woorden doen vermoeden. Of gelooft ge, dat ik niets anders wensch te zijn, dan de speelbal van anderen en ik mij reeds tevreden moet stellen een oogenblik bemind te zijn?" De toon was geheel gewijzigd; haar oog was weder smachtend op hem gericht, en Charles sloeg het zijne neder. »Gij kent het vrouwenhart niet, Charles, als ge niet gelooft dat het bloeden kan, terwijl de lach op de lippen klinkt. Ik ben tot u gekomen, — vroeger kwaamt gij tot mij. Charles! — om ernstig met u te spreken. Ik heb geleden. Charles! Ik heb mij te sterk gevoeld toen ik in uw eigen belang en om uwe bevordering niet in den weg te staan, u aanmoedigde de onbekende, die u lief heeft, te aanbidden. Mijne liefde was zonder zelfzucht dacht ik, maar neen, alle liefde is zelfzuchtig, hoe zou de mijne voor u het dan niet zijn? Charles, ik bemin u even als altijd; bemin ge ook mij? Andwoordt ge ja, verdrijf dan het beeld van de onbekende uit uw hart."

»Het is slechts een vriendschap, Barbara! die onze genegenheid geene schade kon doen," zeide Charles bijkans zonder te weten wat hij zeide, zoo zeer was hij verrast.

»Gij bedriegt mij. Op dit oogenblik zelfs hebt gij een nieuw onderpand harer genegenheid in de hand. Er zal weder een samenkomst zijn, en die vrouw zal u weder bidden mij te schuwen en mij belasteren, zonder dat ik mij verdedigen kan."

De walging, die zich soms van Charles meester maakte bij de gedachte aan die wulpsche vrouw, de onverschilligheid, waarvan hij straks een blijk meende gegeven te hebben, verdween. Voor een karakter als van Charles was het zoo moeielijk zich niet gestreeld te gevoelen bij zulk eene jaloezij! Hij kon bovendien de overleggingen van het harte dier vrouw niet volgen. Het was hem nog niet duidelijk geworden, dat hij tot dusverre een werktuig in de hand van Buckingham en de Castlemaine geweest was, en dat hij voor dezen was geworden wat vroeger de schoonste akteur van Londen was geweest. Zij had hem toegestaan, de onbekende lief te hebben, zoo lang zij hoopte daardoor Ma'am Carwell een strik te spannen; zij had echter thands een ander middel gevonden, dat oneindig krachtiger konde werken en daarom gunde zij hare mededingster den knaap zelfs een oogenblik als lokaas niet.

Toen zij op het briefje duidde, dat hij in de hand hield, was zijne eerste beweging het te verbergen. Hoe volmaakt edelman hij ook geworden ware, hij had den ouden Charles nog niet kunnen uitschudden, want die beweging gaf juist bij die vrouw voedsel aan de gedachte, die hij wilde doen

verdwijnen. Zij strekte er dan ook de hand naar uit, maar Charles ontweek hare greep en bracht zijn kleinood in veiligheid.

»Kunt ge voor mij geheimen hebben. Charles? O dan bemint gij mij niet meer!»

Het kwam hem plotseling, bij den schuinschen blik op haar geworpen, voor, als of zij tien jaren verouderd was, als of de jonge lieden die van haaraanstaanden herfst spraken, welke alleen van een gewonen herfst daarin onderscheiden was, dat er bij haar niets te oogsten viel, gelijk hadden. De tederheid dier vrouw werd hem lastig; toch had hij de zelfbeheersching te zwijgen en door geen woord van zijne innerlijke gezindheid te doen blijken. Myladys oogen vlamden, terwijl zij zich op de lippen beet. Ook deze dreigde haar te ontsnappen, maar toch niet vóór hij haar ten volle geënd had.

»Ik wil niet in uw geheimen dringen, mijn vriend! en dit te minder omdat het geene geheimen voor mij zijn,» zeide zij op haren gewonen toon, welke met eenige ironie was gemengd en geen zweem van de zoetheid had, die Charles straks zoo had verdrotten. »Gij zult uwe schoone onbekende, die uwe vriendin alleen achter een masker wil zijn, morgen op het gemaskerd bal ontmoeten; zij geeft u daar kennis van. Hoe lief zal zij er uitzien als een *paysanne* van Katalonië!»

»Hoe komt ge daaraan?» riep Charles verrast uit.

»Niet waar, ik weet veel, ik weet soms te veel.»

Charles kon niet vermoeden dat Mylady van hare trouwe Kate vernomen had, hoe Ma'am Carwell zich maskeren zoude. De verwondering van Charles gaf haar zekerheid, dat zij goed had gegist, en tevens dat Ma'am Carwell en de onbekende dezelfde waren.

»Gij ziet dus dat ik alles weet, en dat ik, toen ik straks voorgaf niets te weten, uwe vriendschap voor mij slechts op de proef wilde stellen. Ik ken thands den omvang der vriendschap en genegenheid, maar geene verwijten meer, die mij te klein in uwe oogen zouden maken en u zelve wellicht al te groot!»

Deze speldeprik bleek beter invloed te hebben dan de zoete vleierij van een oogenblik te voren. want Charles bleef thands niet zwijgen, maar antwoordde: »Barbara, gij moest overtuigd zijn van mijne gevoelens: maar er is zooveel wat mij afleidt, wat mij zelfden doet vergeten. Barbara, ik voel mij ongelukkig!»

Hij kende de vrouw, die tegenover hem zat, al zeer weinig, indien hij vermeende dat zij hem troost, dat zij hem vrede zoude kunnen aanbrenghen. In hare armen bracht zij bedwelmng en een vergeten van zich zelve aan; maar om vrede te bieden waar wroeging, voor het minst onrust, door zelfverwijt, door onvoldaanheid met zich zelve, gevoeld werd, daarvoor moest zij de zedelijke oorzaken van het zieleleed dat daar geleden werd kunnen nasporen, daarvoor moest haar hart reiner en heiliger indrukken ontvangen en dan ook geven kunnen dan waartoe het in staat was.

»Voelt ge u ongelukkig?» vroeg zij met eenigen spot. »Ge zijt toch een wellevend ridder. Jammer dat de onbekende uwe klacht niet hooren kan! Ge zijt ongelukkig. Nauwelijks eenige weken zijt ge alhier en ge zijt reeds opgemerkt. In dubbel zoo veel tijd zet zich de vrucht gewoonlijk eerst aan den notenboom, en gij zijt in de helft van den tijd reeds een noot, die ontbolsterd is.»

»Mylady, ik heb thands lang genoeg uwen schimp verdragen! Het is of gij weet waar ik het zwakst ben, om mij daar te grieven. Is dat uwe liefde? Is dat liefde? Gave God dat ik u nimmer had ontmoet, want ik zou alsdan minder te blozen hebben over mij zelve. Gij zijt voor mij geweest, wat gister avond Ellen Danson voor ieder wilde zijn!»

De toespeling was grof, toch deed zij Mylady niet blozen. Slechts de vlamme blik, die altijd zoo onheilspellend was, lichtte weder uit die oogen en daarbij werd thands een glimlach zichtbaar, die aan het gelaat eene ijzingwekkende uitdrukking gaf.

»Mijn lieve Charles! op straffe van u nogmaals op de zwakste plaats te wonden, moet ik u herinneren, dat ik mij over een zekere noot ontfermd heb, en ik de godheid had haar niet alleen te ontbolsteren, maar ook te kraken. Ge beloofdet een noot te zijn, zoet van smaak; maar mocht het blijken — ik ben wel zoo bescheiden van te willen zeggen dat het nog niet gebleken is — dat zij de moeite van het ontbolsteren niet beloonde, dan werpt men haar weg, zoo men haar al niet vertrappt. Toch zal men niet kunnen zeggen, dat de Castlemaine spoedig hare genegenheid vergeet en aan hare voeten nederwerpt wat eenmaal aan haar hart rustte. — Vrees dus niet, mijn schoone jonker! Uwe harde woorden ben ik reeds weder vergeten.»

»Dat ik dat moet verdragen!» mompelde Charles, die de tanden op elkaar klemde en zich met de vuist voor het voorhoofd sloeg.

Mylady wendde geen oog van hem af. Hij had gewaagd haar te wonden; zij vergaf het hem niet, maar de band der zinnelijkheid die haar aan hem hechtte, was daarom nog niet geheel stuk gereten; zij vergaf hem de beleedigende woorden niet, maar toch gaf zij hem nog niet prijs, zou zij niet toelaten dat hare mededingster hem bemachtigde. Bovendien kon hij hare plannen dienen, beter dan ooit dienen, want het gevaar waaraan de uitvoering van haar wil hem blootstelde en waaraan zij hem vroeger niet zou hebben willen wagen, duchtte zij thands niet meer voor hem. Hij mocht vallen in hare dienst, zoo slechts de andere hem dan tevens verloor.

»Charles, hoe gaat het uwe beschermeling?» vroeg zij na een oogenblik zwijgens.

De afleiding was heilzaam, al wekte zij een nieuwe bittere gedachte op.

»Ik weet het niet!» klonk het kort.

»Weet gij 't niet? Hebt gij haar dan niet sinds kort bezocht?»

»Ik kon geen oogenblik vinden!»

»Om een zieke te bezoeken; maar wel om naar Ellen Danson of naar den klub te gaan.»

Indien Mylady er prijs op gesteld had, om Charles weder aan hare voeten te zien, dan had zij op dien toon van ernstige vermaning moeten voortvaren. Daar zou een stem in zijn binnenste gehoord zijn, die hare woorden bevestigd en haar zelve, zoo niet met den naam van eene heilige, dan toch van eene edele vrouw zou hebben gestempeld.

»Gij weet, Barbara! dat ik voor haar gezorgd heb. Ik had nog meer voor haar willen doen, maar de velerlei afleiding heeft het mij belet, en ook de lomperdie die haar huisvestte. Hij zou waard zijn, dat we partij maakten om hem al de vensterruiten stuk te slaan met de brokken van zijn eigen luitel.» Het scheen hem eene verademing te zijn, zijn toorn op Wilkins' hoofd te doen nederdalen; het gaf hem lucht en smoorde de stem van het zelfverwijt, door dien burger de oorzaak te heten, dat hij de arme Mary niet terug had gezien.

»Straks,» vervolgde hij, »wilde ik haar bezoeken; zij was daar niet meer gehuisvest.»

»En heeft men u niet gezegd waarheen zij gegaan is?»

»Dat heeft de ellendige winkelier niet willen of niet kunnen zeggen: ja, ik vrees het laatste; ik vrees dat zij verder is gedwaald.»

»Wees gerust: zij is onder mijne hoede.»

»Onder de uwe? Waarom, Barbara, waarom?»

De onrust, welke de vraag teekende, was niet zeer vleierend voor haar, en schetste welsprekender dan woorden het vermochten, hoe hij haar had leeren beschouwen.

»Het ware zeker beter geweest, indien zij onder uwe hoede was gebleven!» zei zij bits. »Ik meen het wel met het kind, dat door den een vergeten en door den ander mishandeld werd. Het is een lief onschuldig kind. Charles! hebt ge dat ook niet gevonden?»

Waarom voelde hij bij die eenvoudige vraag den wrevel heftiger nog dan een oogenblik te voren bij zich opkomen? Waarom kwetste het hem reeds, dat die vrouw over Mary sprak, en wel op een toon van medelijden en bescherming. Indien zij dat kind thands met haar spot had achtervolgd, dan zou hij de deerne hebben verdedigd, en een deel van hetgeen hij haar schuldig was hebben afbetaald...

Maar nu! Hij veinsde geheel onverschillig te zijn en zeide: »Ja, het was een goed kind...» Maar dit veinzen was hem niet lang mogelijk, want haastig vervolgde hij: »Gij heettet haar mishandeld. Door wien werd zij dat?»

»Ik zeide: vergeten en mishandeld. Wilt ge ook weten, wie het eerste deed? Maar genoeg, ik wil u sparen.»

»Maar waarom blijft zij in Londen?»

»Zij wil genade voor haar vader aan den Koning vragen!»

»Die vader is dood. Laat haar terugkeeren naar

den mijnen; zeg haar dat zij dadelijk terugkeert en niet hier vertoeft, Waar hebt ge haar gehuisvest, Mylady?»

»Waarom, mijn vriend? Is het u niet genoeg te weten dat zij veilig is, veilig zelfs voor u en twee uitstekende vrienden?»

»Maar waarom haar langer hier te doen blijven, nu de reden van haar verblijf is vervallen? Zij is alleen naar Londen gegaan voor haar vader, niet waar? En hier is zij verdoold, zij, in hare eenvoudigheid. Zij is mishandeld zedert gij; door wien?»

»Uw geduld heeft dagen gewacht om haar te bezoeken, en uw ongeduld laat mij thands bijkans geene sekonde tijd tot spreken. Gij zijt beminnelijk in uw berouw, Charles! Zij is niet vrijwillig naar Londen gereisd; zij is ontvoerd; zij is weken gevangen gehouden; zij is mishandeld.»

»Door wien dan toch?» riep hij in de hevige drift.

»Door uw vriend Buckingham!»

Even als de opkomende donderwolk eensklaps het landschap van toon doet veranderen, deed het vernemen van dien naam de uitdrukking van zijn gelaat verkeerren. Waren de zenuwen gespannen, was het bloed hem naar de wang gestegen, fllikkerde het oog, thands scheen de zenuw haar veerkracht verloren te hebben, was het gelaat doodsbleek, stond het oog mat.

»Buckingham!» herhaalde hij gesmoord.

»Ik begrijp uwe smart, mijn vriend! Het onschuldige kind is mishandeld, zoo als slechts zelden de rawste kracht het waagt, en gij kunt de beledigde niet wreken. Gij durft den Hertog van Buckingham toch niet doen boeten; hij is zulk een hoog edelman!»

»Niet durven? Ware hij ook de Koning, ik zou hem doen boeten! Mijn goede Mary, mijn lieve zuster! Mishandeld! Onteerd! Bij den almachtigen God, boeten zal hij, boeten voor die euveldaad! Verhaal mij wat er gebeurde! Neen, voer mij tot haar, opdat ik het van haar hoore!»

»Het laatste niet, mijn vriend! want zij wil u niet meer zien!»

»Mij niet meer zien?... Maar zij heeft gelijk... zij kan mij ook niet zien! Haar lichtblauw oog blikte altijd zoo klaar en vriendelijk, en thands zou zij het moeten nederslaan! Die gevloekte booswicht!»

»O die mannelijke ijdelheid!» prevelde de Castlemaine, toen zij Charles zulk een reden zag geven aan Marys afkeer om hem te zien. Zij voldeed aan zijn verzoek, verzuimde niet het gebeurde zoo gloeiend mogelijk te kleuren, en aan de feiten nieuwe toe te voegen, die zij in staat dacht, zijn toorn nog meer te prikkelen en hem zoo verre te vervoeren, dat hij tot geen nadenken meer in staat zoude zijn en er geene plaats meer was voor de berekeningen van het koude gezond verstand. Toen zij geëindigd had en van hem scheidde, toen hij haar geen kus, zoo als gewoonlijk, maar een warmen handdruk gaf, en haar dankte voor het verrichten van een daad,

die haar van een ongekennde zijde had leeren zien, was zij meer geschokt dan zij het zich zelve bekenne wilde.

Wat was het dat dien knaap aan die deerne bond? Zuivere zich zelve verloochenende vriendschap? Nimmer had zij die gekend, en zoo zij die gekend had...! Maar zij had daaraan ook geene behoefte, mompelde de trotscheid in haarbinnenste: zij had slechts behoefte aan werktuigen, die haar dienden: zij had slechts één doel, en dat trad zij, schoon onmerkbaar, nader, maar toch altijd nader. De grootste hinderpaal om dat te bereiken, was slechts een vrouw, maar een vrouw als Louise de Quérouaille. Toch bedroeg zij zich zelve; want in dat eerzuchtig hart was de troost, dien de eerzucht haar trachtte te geven, reeds een voldoende blijk, dat haar iets ontbrak wat de eerzucht haar niet geven kon, en wát haar ontbrak, zij voelde dat het pijnlijkst, toen zij eenige oogenblikken later zich tegenover Mary bevond.

Charles had zijn hoed opgenomen en rende de straten van Londen door, zonder zich een doel bewust te zijn. Hij had er behoefte aan, het gloeiend hoofd in den kouden wind te bekoelen; hij had er behoefte aan zijn lichaam af te matten en uit te putten, ten einde het straks tot de rust van den slaap te dwingen. Mary was mishandeld, was ont-eerd door Buckingham! O hoe kinderlijk dom was hij geweest, dat hij niets van dat alles begrepen had, en hij zich door den ellendige had laten blinddoeken, zich had laten verwijderen van de deerne, die van zijne zijde zulk eene behandeling niet had verdiend! Mary was rampzalig gemaakt, en zij had gelukkig kunnen zijn. Zijne verbeelding tooverde hem een nette boerenwoning voor het oog, die zijn vader haar had laten bouwen, en waarin zij met haar man huisde...! Neen, zóo verre ging zijne verbeelding niet. Hij zag haar gelukkig met haar vader, en zich zelve onder den reusachtigen kastanjeboom, met beiden sprekend en schertsend...! En nu! Zij was voor altoos geschandvlekt. Zij zou door het kleinste kind in het dorp met slijk worden geworpen en het moeten dulden. Maar zij zou nimmer in Hallam terugkeeren; zij zou het niet wagen; zij zou hier toeven en door anderen, even nietswaardig als George Villiers, verder belaagd en overwonnen worden... O, het was om naar het zwaard te grijpen en te wenschen dat de grootsche Londensche adel slechts één hoofd hadde om het te kunnen afhouden!

Hij zou Buckinghamspaleis den volgenden avond niet betreden. Hij zou de gastvrijheid niet willen genieten van den man, wiens dood hij gezworen had. Als of hij jegens dien man reeds geene verplichtingen had aangegaan, die hij niet konde aflossen! Het was of er een dolk door het trotsche hart ging! Hij was in de macht van dien man; hij kon zich niet wreken, zoo als hij het wenschte. Bovendien, hij moest morgen avond verschijnen, want daar wachtte hem eene, die op hem hoopte, op hem bouwde, die elk gevaar trotseerde om hem te zien.

Ook hij had behoefte haar te zien, aan een edel vrouwenhart zijne smart over een vrouw te klagen. Hij voelde zich in dat onmetelijke Londen thands zoo alleen, zoo zonder steun, en hij had thands zoo zeer behoefte aan iemand, aan wien hij zich zoude kunnen uitstorten. Afgemat naar ziel en naar lichaam kwam hij op zijn kamer terug, waar hij onmachtig nederviel. Het laatste woord dat hij stamde eer hij insluimerde, en het eerste bij zijn ontwaken was de uitroep: »Arme zuster!» Hij bevond zich in een krisis, waaruit hij tot een nieuw leven ontwaken, of die zijne zedelijke vernietiging ten gevolge kon hebben.

Middelerwijl had Mylady haar tijd nuttiger besteed. Zij had Mary gevonden, nedergezeten in een hoek van het vertrek, geheel in het duister, als of zij zich schaamde gezien te worden.

Haar vrouwen op de nieuwe gids, zoo aarzelend geschonken, was geschokt, en dreigde in wantrouwen te verkeeren want nóg, en zij was reeds vier en twintig uren daar geweest, had hare beschermster haar niet naar Zijne Majesteit gebracht. Vreemde kleederen waren haar aangepast, kleederen, zoo als zij ze, wat den opschik betrof, alleen door de goochelaars en hansworsten op het platteland had zien dragen.

Toen zij herstellende was had zij haren vader, Dirkens en moeder Anne geschreven en allen gemeld, dat zij gezond was en in Londen zich bevond, vanwaar zij spoedig dacht terug te keeren, om alles wat haar wedervaren was te verhalen, en haar vader, zoo God wilde, uit de gevangenis te verlossen. Zij had dringend om eenig antwoord verzocht, en tot dusverre had zij nog geen letter schrifts ontvangen. De uren waren omgekropen en zij begon zich zelve af te vragen of het niet beter ware het opzet prijs te geven. Maar eindelijk, eindelijk liet hare beschermster zich zien.

»Waar schuilt ge, mijn kind?» vroeg Mylady, toen zij binnentrad en in het eerst haar niet bemerkte. »Vreest gij het zonlicht, hoe zult ge dan wel het flikkeren der talloze waslichten verdragen, waar ge morgen in zult staren en die zich weerkaatsen zullen in de talloze juweelen van de Koninklijke Majesteit.»

»Wat bedoelt gij, Mylady?»

»Ik zal u morgen avond in gezelschap brengen van den Koning.»

»Eerst morgen avond, waarom niet terstond?»

»Omdat Zijne Majesteit straks gaat spijzen.»

»Met de Koningin?»

»Neen.»

»Spijst hij dan alleen?»

»Misschien met zijne vriendin, Mylady de Castlemaine. Maar waarom vraagt gij dit? Gij zwijgt. Kunt gij dit niet zeggen? Waarom vraagt gij of de Koningin met Zijne Majesteit spijzen zou?»

»O ik zou zoo gaarne naast dien Koning een vrouw zien nederzitten, als ik hem mijn verzoek voordroeg.... Ik zou bijna zeker zijn dat het verhoord werd. Een vrouw zou mij zoo goed begrijpen!

Maar nu verlang ik zelfs te wachten tot later, want zij, wier naam gij straks noemde, zou mij het spreken onmogelijk maken."

»Welk een bloeheid! Mylady de Castlemaine is toch óók eene vrouw..."

»Nee, nee, ik ken haar bij geruchte! Ik zou vreezen, dat zij spotten zoude met mijne droefheid. Zij moet immers niets van de vrouw hebben als de gedaante. Mylady, ik smeek u, doe mij die vrouw nimmer ontmoeten!"

Mylady trad in verwarring naar het raam en schouwde naar buiten en zag daar de dienstmaagden, met een juk beladen, emmers met water torsende met een schellen lach of een grove scherts op de lippen; en Mylady scheen haar te benijden... Het was slechts een oogenblik; geheel dezelfde wendde zij het hoofd weder om. Geen zweem van toorn vertoonde zich op haar gelaat, toen zij het afgebroken gesprek voortzette en zeide: »Morgen, dan zult gij den Koning spreken. Hij verschijnt op de plaats waar ik u brengen zal met zijn gantsche hof..."

»Maar ik wenschte hem alleen te spreken."

»Zacht wat, ongeduldig kind! Weet ge dan zoo zeker, dat de Koning niet het meest alleen is als hij zich te midden van zijn hof bevindt? Gij zult hem ontmoeten op eene plaats, waar alle etikette is opgeheven, waar gij tot hem spreken kunt als gelijke tot gelijke."

»Maar ik heb niet dús met hem te spreken!" zeide Mary ongerust. »Ik moet mij voor hem als Koning nederbuigen."

»Dat zult ge kunnen als gij wilt. Ik wist geene betere plaats te kiezen dan die ik op het oog heb. Als gij Zijne Majesteit morgen avond ontmoet, zal hij met geene staatszorgen vervuld zijn en zal de dans-muziek hem tot vrolijkheid stemmen."

»Dans-muziek? Gij zult mij toch niet naar een bal voeren?"

»Wel zeker, en nog wel naar een gemaskerd bal."

»Mylady! In welk eene sfeer van zonde ben ik nedergedaald. En gij stelt mij dat voor, Mylady?"

»Wat meer is, ik zal er u zelve brengen. Wat pureitsche dwaasheid, Mary! Gij veroordeelt de kloosters en wilt overwinnen in de wereld, hebt gij mij laatst gezegd. Ge moet u dan toch wel zeer zwak voelen, dat gij in alles wat de vrolijkheid opwekken kan verleiding ziet."

»Nee, Mylady! Ik vrees de verleiding niet, maar haar op te zoeken ware eene dwaasheid. Die sta zie toe dat hij niet valle, leert mij de Schrift en het leven. Ook wilde ik niet gaarne kennis maken met het hof Zijner Majesteit. Ik ben op het land in eenvoud opgevoed en ik voeg niet bij de grooten der wereld."

»Ook niet, als gij er nut kondet stichten, als gij er boosheid verhinderen en het goede bevorderen kunt?"

»Hoe zou ik daartoe in staat zijn, Mylady, waar zoo velen, hooger dan ik begaafd en veel sterker

dan ik, zijn gestruikeld? Ik mag niet het kwade denken van mijn naaste, en daarom geloof ik, dat de schitterendsten van dit hof, de machtigsten, waarvan het gantsche land gewaagt, onbedorven van hart waren, toen zij dit hof betraden, maar door de lucht die zij er inadenden zijn ontaard. Ik ben niet beter dan mijne zusteren, Mylady, maar ik voel mij misschien zwakker dan zij en wensch de verleiding niet tegen te treden. O ik geloof zelfs, dat de vrouw wier naam gij straks noemde, dat Mylady de Castlemaine gants anders is geweest toen zij hier de eerste schrede zette..."

»Kind!" hernam Mylady met trillende stem en het hoofd afwendende bij den blik dier blauwe oogen, »heeft men u die vrouw dan als zoo verachtelijk afgeschilderd? Werd zij dus bij u belastert? Gij gelooft haar dan wel rampzalig, en zij beheerscht Engeland!"

»Is dat eene reden om gelukkig te zijn, Mylady? Macht te bezitten op aarde, ik geloof dat het eene zaligheid kan zijn. Indien ik macht hadde, ik zou mijn dierbaren vader verlossen, ik zou... maar om daarbij gelukkig te zijn, moeten de middelen, waardoor de macht verkregen is, ook rein zijn, niet waar? Vergeef mij, dat eene zoo eenvoudige deerne over zulke zaken handelt! Ik waag het, in uwe tegenwoordigheid, overluid te denken en te uiten wat ik zoo dikwerf heb overdacht."

Mylady moedigde haar niet aan voort te varen, maar zou haar ook niet belet hebben dat te doen, zoo zeer was zij onder den invloed van dat kind, met hare zonderlinge en ideale waereldbeschouwing, met hare onbruikbare grondbeginselen. Zij hoorde dat kind aan en voelde geen toorn in haar binnenste opwellen, ofschoon zij gekwetst werd zoo als nog niemand het ooit had wagen te doen.

De wolvinne was een lam geworden en verdroeg van dat zwakke kind den scherpen geeselslag die haar werd toegebracht.

Er kwam zelfs een oogenblik de gedachte bij haar op, of dat kind niet gespaard konde blijven van de verleiding die haar wachtte, of er niet een ander werktuig te vinden zou zijn. Een rosse gloed verlichtte eensklaps het vertrek. Zij wendde snel het hoofd om en zag een der koninklijke rijtuigen, van eenige *Life-guards* en eenige lakeien met fakels omgeven, voorbij rijden.

Het was de Hertogin van Portsmouth, die Coventgarden ging bezoeken. Bij het portier reed een edelman, in schitterenden dosch, op een prachtigen Barbarijschen hengst: het was de Hertog van Buckingham. Zeker had hij vrede gesloten met zijne vijandin, wier schimp hij blijkbaar vergeten had. Zij had hem nog te krachtig geloofd, toen zij onderstelde, dat de hoon door hem geleden een onoverkomelijke klove zoude gegraven hebben tusschen hem en die Fransche vrouw. De ontrouwe had haar verlaten en maakte zich wellicht vrolijk met de nieuwe vriendin over de oude, die hij verlaten had en wier plannen hij thands zoude helpen verijdelen. Wellicht hadden beiden met opzet dezen

weg gekozen, om haar te treffen, en was de stoet, die daar onder haar venster voorbij rende, bestemd om voor haar een scherpe spottendheid te zijn! Het lam was weder wolvinne geworden. Het kind, dat naast haar stond en zoo nieuwsgierig den hals rekte, om het schouwspel, dat zich aan haar bliken had opgedaan, zoo lang mogelijk te genieten, sprak tot haar niet langer een taal, die het hart week maakte en ongekende of sedert jaren niet gekende aandoeningen te voorschijn riep.

„Weet ge wie daar voorbij reden, Mary?“ vroeg zij met barsche stem. En toen Mary ontkennend antwoordde, hernam zij: „Dat was de Hertog van Buckingham, uw vervolger, met zijne vriendin, Ma'am Carwell. Zoo gij de macht eens hadt om die beide te doen boeten voor hetgeen zij misdreven! De macht schijnt ook u begeerlijk toe; gij hebt dat straks verzekerd.“

„Ik wenschte niet dáartoe de macht, Mylady!“

„Genoeg, ik heb voldoende onderricht genoten,“ viel Mylady hooghartig in. De trotsche toon boezemde Mary zoo veel ontzach in, dat zij een stap terug deed als was zij er zich van bewust straks te vrijmoedig naar voren te zijn getreden. „Kate zal u morgen komen helpen kleeden. Bestrij mij langer niet. Bedenk, dat de redding uws vaders daarvan afhangt, en, luister goed, ook de redding wellicht van nog iemand, die u na aan het hart ligt en den afgrond hoe langer hoe meer nadert. Uwe begrippen van zonde en deugd zijn bekrompen; evenmin als ge God een gewallig werk doet, om naar de Kerk te gaan en er te bidden, evenmin beledigt gij Hem door eene plaats te bezoeken waar men niet bidden kan. In uw eigen belang raad ik u echter, door niemand uwe tegenwoordigheid alhier te doen gissen. Het mocht Buckingham ter oore komen en dan zou ik u niet langer kunnen beschermen.“ Mary boog het hoofd en zweeg. Mylady naderde haar en vervolgde: „Geef mij uw hand; wees niet bedrukt, mijn kind! Al is het hier te donker om de lijnen in uwe hand te zien, toch kan ik u voorspellen dat een blijde toekomst u wacht. Gij zijt geen gewoon kind, Mary! en dat bevalt mij. Rust wel. Wilt ge ook wat lezen om den tijd te verkorten?“

„O, Mylady doe mij een stichtelijk boek geven.“

„Ik zal er een zoeken. Vaarwel!“

Mylady wist echter zeer goed, dat zulk een boek in hare bibliotheek niet aanwezig was; dat het in gants White-hall niet te vinden zou zijn, en zij had den moed niet om het te bekennen. Zij vond den wensch bekrompen en kinderlijk, toch waagde zij niet er mede te spotten; zij gaf zich zelfs de moeite, om hare boekerij te gaan onderzoeken, in nooit bezochte en vuil bestofte boeken te speuren en na een langdurig rondtasten een door de muizen half vernield exemplaar van Bisschop Donners leerredenen te vinden. Het verminkt aanzien van het boek deed haar zelfs genoeg, want Mary zou het teneedele kunnen toeschrijven aan het veelvuldig gebruik. Zij stelde er dus prijs op, dat

Mary, het ernstige kind, goeds van haar mocht denken. Mylady de Castlemaine, de beheerscheres van Englands Koning, voelde zich kleiner en nietiger dan dat zwakke naïeve kind van den steilen en bekrompen Puritein.

XII.

Groot was de menigte, die reeds bij het vallen van de schemering zich voor het paleis van den Hertog van Buckingham had vereenigd. Het was een groot en grootsch gebouw, waarin de rijke gunsteling des Konings woonde, en als het hem goed dacht kon ronddoelen. Een breede steenen trap, met ijzeren leuning in den vorm van een slang gegoten, voerde naar de breede vleugeldeur, aan weerszijden van welke een metalen klimmende leeuw had post gevat, die in de uitgestrekte voor-klauwen het wapenbord der Villers gevat hield. Een breede vestibule, even als de lange gang met mozaïeken vloer, wekte bij het binnentreden het ontzach van den bezoeker en verkondigde hem, zoo hij het reeds niet mocht weten, dat hij de hui-zing eens machtigen betrad. Een marmeren trap met koperen leuning voerde naar boven, waar dezelfde pracht als beneden heerschte, hoewel daar slechts de vertrekken van 's Hertogs dienende edel-lieden lagen.

In den breeden benedengang prijkten aan weers-zijden marmeren beelden, waaronder slechts eenige weinige van groote kunstwaarde. De eigenaar bleek echter niet de berisping te verdienen van slechts geringen kunstsmaak te bezitten, daar het op dit feest, zeker even als op vele andere, openbaar werd, dat eenige dier beelden — en het waren juist de gebrekkigst uitgevoerde — met een ander doel daar waren geplaatst, dan om de zuiverheid der lijnen en der omtrekken te doen bewonderen. Een tuin van de fijnste bloemen omgaf en omringde ze thands, terwijl de heerlijke marmeren beelden en groepen, wien onder Itaaljens hemel door den kunstenaar het leven waren ingegoten, vrij van alle aange-brachte praal het oog des kunstkenners verrukten. Sommige, half verscholen in het blad en de bloem der Rhododendra en andere der eelste bloemen, in de broeikassen van Hatfield-manor weelderig ontwikkeld, verrasten schier nog meer dan de gewrochten der groote meesters, daar het licht der verborgen *bougies* bijkans een magischen tint, gewijzigd maar verrijkt door de kleurenpracht van de bloemen en bladeren, over het marmer heenspreidde. Werd het oog reeds verrukt bij het doorwandelen van den gang, het werd slechts voorbereid op de nog grootere pracht, die de reeks van zalen zoude doen aanstaren. Wanneer men ze betrad, niet op een feestavond zoo als deze, maar alleen wanneer Zijne Genade daar poosde, en de bezoeken van Englands adel ontving, dan mocht de rijkdom van den ingelogen vloer, van de voorstellingen, door de hand van een van Dijk of diens beste leerlin-

gen en navolgers, als George Jamieson en William Dopson, op het doek aan den wand in de breede vergulde lijsten getooverd; de rijkdom van de reusachtige spiegels, welke den bezoeker ten voeten uit weerkaatsten, van de mahoniehouten tafels en dressoooren met grillige arabesken als overladen, van de stoelen en sofaas met fluweel bekleed, van de zijden damast gordijnen met gouddraad doorwerkt, dan mocht dat alles en nog veel meer dat het oog niet dadelijk omvâmen kon, maar, later opgemerkt en ontleed en gehuldigd werd, den uitroep van bewondering noode doen terughouden, thands zou die bezoeker misschien nog meer stoffe van bewondering vinden, hoewel — en misschien wel juist daarom! — het karakter dier zalen geheel was gewijzigd. Het scheen slechts een tuin te zijn, maar een tuin, zoo als Somerset-house, een der koninklijke lusthuizen, of Hatfield-manor er alleen te beschouwen konden geven. De schoonste dennen waren den hof ontschaakt en sierden nu de zaal en vormden gaanderijen van groen, waar tusschen de rozen, leliën en geraniums kwistig waren aangebracht. Hier en daar, maar vooral niet willekenrig en dus op gelijke afstanden als had het meet-snoer ze gemeten, waren kunstige bloemperken gevormd, in welker midden zich vijvers bevonden, welke bij het zacht-helle licht der waskaarsen spartelende en vonkelende goudvisschen deden opmerken. In het groen der sparren waren ettelijke *berceau's* aangebracht, in welke mollige divans — over deze onevenredigheid, welke den aesthetischen smaak beleedigde, bekommerde zich de tijdgeest niet — waren geplaatst, terwijl, half beschâuwd door het groen, de geijkte zinnebeelden der liefde — Cupidoos, maar geene Psyches — door al de zalen verspreid waren, en een onzichtbaar orkest de weelderigste melodien deed hooren.

Het was of men zich in een feën-paleis bevond. De schaar, die daarin rond wandelde, zou den koele beschouwer nog meer doen twifelen aan de werkelijkheid. De bontste kleuren zwierden daar door een; de meest verschillende kleedingen waren grillig ondereen gemengd, en alles was te zonderlinger, te raadselachtiger, omdat datgeen wat den mensch het meest kenmerkt, wat de individuus doet onderkennen van elkander: het gelaat, door zwart of rood, of wel zwart met rood, of geheel wit of geel fluweelen maskers was bedekt. Hier zag men de odalische uit het verre oosten, ginds de moor uit het zuiden, verder de middel-euwsche ridder in bliaut en rijk gekleurde hosen, of herders en herderinnen, zoo als slechts een ideale wereld ze geven kan. De polichinels, zoo wanstaltig als de natuur gelukkig maar zelden zich in hare aflwalingen vertoont, de bekende type der Pierrots, geene van die allen werden gemist; maar vreemd was het, dat slechts één Harlekijn onder de groote menigte werd aangetroffen. Allen zwierden en woelden en drongen en warrelden dooreen, en bogen en fluisterden, en spraken door gebaren en teekenen. Een vreemde, ja zelfs eene

onaangename uitwerking deden de weinige, die ongemaskerd en in het gewoon kostuum dier dagen, op de zilveren bladen de gebakken en sorbets in de verschillende *berceau's* nederzetterden of hier en daar kleine diensten verrichtten, op den wenk, daartoe ontvangen van den Steward, die, getuige zijn witten staf en den verguld zilveren keten om den hals, in de gantsche uitgestrektheid der zalen gebied voerde. Waarom mengden die koud be-daarde, die werkelijke menschen, zich onder die lachende, springende, buitelende, onmogelijke wezens?

De Steward had beneden zijne hooge funktien verricht, om, als plaatsvervanger zijns meesters, die mede misschien in den kring, maar alsdan onherkenbaar, rondzwierde, de gasten te ontvangen en te zorgen, dat niemand werd toegelaten, dan gewapend met de uitnoodigingskaart Zijner Genade. Deze had als volmaakt Gentleman de strengste bevelen aan zijn plaatsvervanger gegeven, om naar geen naam te vragen of niemand der bezoekers te vergen het masker op te heffen, zelfs waar hij twifelen mocht aan de identiteit van hem of haar, die de kaart vertoonde en den naam, die daarop vermeld stond. De verleiding om aan het gebod ongehoorzaam te zijn was voor den anders trouwen bediende groot, toen uit een der huurkoetsen een koopvrouw met een mand met Sinaas appelen stapte, benevens eene *paysanne* die zich als achter hare gezellin poogde te verschuilen, terwijl de kaart, die den Steward werd vertoond, slechts één naam aanduidde. Die naam behoorde wel een Lady van veel, ja van zeer veel invloed toe, zoodat hij aanvankelijk diep boog, maar hij waagde het toch niet, om der wille der koopvrouw, hoe hoog verheven zij ook ware, een ander gebod des meesters ongehoorzaam te zijn, om niemand dan wie er recht op had toe te laten. Hij stamerde dan ook eenige woorden, welke eene beleefde opmerking inhielden, waarop vrij hoog werd geandwoord dat men alles op zich nam en de vermetelheid, die men beging zou weten te verandwoorden. De toestand was moeielijk voor den dienaar. Hij wist niet waar zijn meester was en of, zoo hij hem al vond, zijn loon niet eene berisping zoude zijn. In ieder geval was de naam der eene gemaskerde, die alles voor hare rekening nam gewichtig genoeg ook tegenover zijn gebied, om hem tot toefelijheid te doen besluiten, zoodat Mylady Castle-maine met Mary — wij hebben beiden toch herkend — verder konden gaan.

Gedurende het gesprk met den Steward, knikten bijna Marys knien. Met tegenzin had zij zich de uitmonstering der zondige dwaasheid laten welgevallen; zij had zich daaraan alleen onderworpen bij de verklaring harer beschermster dat zij het alzoo wilde; eene verklaring, die gespaard ging met de uitdrukking van dreigende drift op haar gelaat, waarvoor Mary reeds eens van angst was terug gedeinsd.

Toen zij in de huurkoets stapte, vermeerderde hare

onrust, daar zij niet gedacht had White-hall te zullen moeten verlaten. Zij durfde echter niets vragen, maar toen zij voor het hel verlichte paleis stil hield, de tonen der muziek in de verte vernam, de talrijke lakeien in de roode met goud geborduurde livereien in de gangen zag heen en weder loopen, een wacht van de *life-guards* zag post gevat bij den toegang nevens de opeengepakte menigte, waaruit menige ruwe kreet opsteeg en die door de *Guards* nauw in toom werd gehouden, toen werd het haar zoo bang te moede, dat zij den arm harer geleidster vatte.

„Laat u het masker voorbinden,” zeide deze voor zij het rijtuig uitstapte. „Vergeet niet wat ik u gezegd heb: houd mij altijd in het oog en laat wat er ook gebeure uw masker niet vallen. Andwoord niets zoo u iets gevraagd mocht worden; en nu voorwaards, Mary! Deze avond beslist misschien over uw geheele leven. Wees bedaard! Gij trilt en siddert of ge ter slachtbank wordt gevoerd. Ik meen het wel met u.”

„Die verzekeringen, reeds zoo menigmalen uit dien mond gehoord, hadden echter haren invloed bij Mary verloren, vooral sedert zij hare beschermster in het door haar gekozen kostuum had gezien. Zij wilde eene koopvrouw voorstellen, maar zij had in geen deele naar waarheid gestreefd. De snede van de kleedij was het eenige, wat haar aan een dergelijke vrouw uit de laagste klasse nabij deed komen. De stoffaadje was echter zoo prachtig, dat de Koningin zich niet zou behoeven te schamen daarvan een kleed te dragen. Wat echter de vrouw uit de volksklasse, die mede het jak laag uitgesneden zoude dragen, zediglijk door den katoenen doek zou hebben bedekt, gaf Marys beschermster bloot aan het oog van den bewonderenden beschouwer. Zij wist waardoor zij boven allen uitschitterde en dat de natuur haar eene *buste* had gegeven, welk een model kon zijn voor den uitnemendsten beeldenden kunstenaar. Maar Mary met hare bekrompen begrippen aangaande het schoone, dat zij altijd ondergeschikt deed zijn aan het zedelijk reine, had geen bewondering voor hetgeen zij als schaamteloos en strijdig met de zedelijkheid veroordeelde; naast die vrouw gezeten bloosde zij voor en over haar.

Maar niet lang zou zij daarbij hare gedachten kunnen bepalen. Bij het geschil met den Steward had zij bijkans gebeden terug te mogen gaan; maar toen eindelijk het verlof tot doorgaan was gegeven, waardoor zij zich verdiepte in gissingen over den vermoedelijken rang harer gids, die met zooveel eerbied bejegend werd, toen zij den feëntuin betrad en zich omdwarrelde zag door al die gemaskerden, toen greep haar eene duizeling aan. Zij vatte den arm van Mylady, die bij den onverwachten schok eenige Sinaasappelen uit het kleine met rood zijde bekleede mandtjen liet vallen.

„Dat is de eerste dwaasheid,” bromde haar deze, gants niet vriendelijk, met gesmoorde stem toe.

Een der Pierrots schoot toe, en grabbelde naar den appel, die door verschillende dartelete voetjens werd voortgeschoffeld. Pierrot werd bij de buitelingen,

waartoe hij zich zoo gaarne veroordeelde, ondeugend tot onbeschaamd wordens toe, daar hij op den grond duikend de intrigeerende paartjens beleedigde. Ten laatste gelukte het hem den appel machtig te worden, dien hij als een roemrijk verkregen buit in de hoogte hief en naar de koopvrouw heenbracht, wie hij met een diepe en groteske buiging den gevonden schat scheen aan te bieden. Getrouw echter aan alle overleveringen aangaande een Pierrot-charakter, stiet hij de hand der eigenaresse, die uitgestoken werd om haar appel in ontvangst te nemen, terug, en begon met de bekende vraatzucht den appel te schillen. Hij had er echter niet op gerekend, dat de wreker in de gestalte van Harlekijn nabij was. Reeds lang had deze, die met den houten sabel op menigen Pierrotsrug gevoelige slagen had doen nederdalen, den Pierrot, die naar den appel had geduikeld, pogen te bereiken. Hij naderde hem juist op het beslissend oogenblik, geeselde hem met de eene hand, terwijl hij hem met de andere den buit ontnam, en bood toen den appel met eene diepe en bevallige buiging der koopvrouw aan, waarna hij met een even vlugge als verrassende beweging een kus drukte op de mollige hand.

„Rowley doet zich altijd kennen!” mompelde de koopvrouw.

„Waarom is Sara altijd verlokkelijk als Venus?” hernam Harlekijn of liever Zijne Majesteit.

„Wie is die man in saamgelapte kleeren?” vroeg Mary.

„Kind! hebt ge nog niet begrepen dat men gemaskerd is en zich verbergen wil? Volg mij; we zullen de rijen eens doorgaan.”

„Met moeite drongen zij door. Mary sidderde van top tot teen, toen een Pierrot zich tot haar overhoog en haar met een stem, die men moeite deed te veranderen, maar die haar niet geheel onbekend voorkwam, toefluisterde. „Is Juno en Venus verzoend? Zal er eindelijk vrede komen op den Olympus? Venus had altijd op de markt te Athene moeten verblijven... Zij toont van avond het waard te zijn, niet waar, goddelijke Juno. De koopvrouw hoorde ongemerkt; aan het zwoegen van haar boezem was het merkbaar dat zij had begrepen wat Mary onzin was. Zij wilde weten wie daar sprak en of hare gissing waar was, en fluisterde Mary in: „Vraag hem stotterend of Jack ook reeds verteld heeft wie hem betaalde.”

Mary deed het en Pierrot trok even het hoofd, dat hij luisterend voorover gebogen hield, als ware hij geschrikt terug.

„Wat meent ge?” vroeg hij haastig. De koopvrouw wendde zich plotseling tot hem, en wierp hem een Sinaasappel in het aangezicht, waarna zij lachend zich met Mary verwijderde.

Harlekijn was beiden spoedig op zijde, nam Marys hand en schreef er eenige letters, waaruit zij niets begreep. „Knik bevestigend,” fluisterde Mylady. Toen zij gehoorzaamde, nam Harlekijn haar onder den arm, terwijl hij met de vrij gebleven hand de hare teder drukte en haar toefluisterde; „Gij voorkomt mijne wenschen, Louize! Barbara meent het waarlijk goed met u.

Mylady had zich ongemerkt meester weten te maken van het houten zwaard en sloeg Harlekijn met zijn eigen wapen, terwijl zij uitriep: »De groete van Colombines moeder.»

Een algemeen gemompel werd in de zaal gehoord. Er mocht uit afgeleid worden, dat ieder reeds begrepen had wie Harlekijn dezen avond zoo treffend voorstelde, en dat men verschrokken was door de begane vermetelheid. Mary was middelerwijl het angstzweet uitgebroken en kon ter nauwernood een kreet van ontzetten onderdrukken, toen zij haar evenbeeld voor zich zag. Tot in de kleinste bijzonderheden zag zij zich zelve, en niet weerkaatst in den spiegel, maar in de werkelijkheid daar ginder voortwandelen aan den arm eens bevallig gekleeden gemaskerden. Het gewaad van dezen — het was dat eens Italiaanschen bandito — sloot nauw om de wel gevormde gestalte en deed de bevallige vormen van het lichaam scherp uitkomen. Harlekijn was zelf eenigzins in verwarring; hij sprong op den bandito toe drong met veel beleefde buigingen tusschen hem en diens dame in en begon vrij hard te redekavelen.

»Zijt gij uit het schoone Katalonië aangesneld, om ons in verwarring te brengen, schoone onbekende?»

De aangesprokene knikte ontkennend en nam de vrijheid geene der haar gedane vragen meer te beantwoorden, zoo dat de gediensstige Harlekijn het woord alleen voerde. Hij stelde zich daarmede te vreden en was vol verwachting daar zij een klein zakboekje te voorschijn haalde en met eenigzins bevende hand daarop eenige woorden neerschreef, waarna zij het beschreven blad er uitscheurde en... weg borg.

Middelerwijl was de *bandito* door Mylady opgehouden door de vraag, welke hem blijikbaar onaangenaam aandeed, of Sir Henry wel zoo veel van zijn vrouw als van zijne honden hield? Het antwoord, in bitterheid gegeven, hield in, dat koopvrouwen, zoo als er eene voor hem stond, door Sir Henry zeker niet zoo veel als zijne honden zouden worden geliefkoosd; overigens konde hij mededeelen dat Sir Henrys echtgenote niets op haar geelk.

De spreker was zoo zeer in drift geraakt, dat hij vergat zijn natuurlijk geluid te veranderen, zoo dat Mary Charles' stem herkende. Een oogenblik kwam het verlangen in haar op, om hem te verzoeken haar heen te leiden, en naar Hallam te brengen tot Sir Henry en Mylady, maar zij zag het volgend oogenblik de dwaasheid van haren wensch in. Daar hoorde zij eensklaps een overdoovend gejoel, dat nader en nader kwam en veroorzaakt werd door een hoop van Lankastersche boeren en boerinnen, die een ronde-dans uitvoerden. Zij holden haar voorbij en stieten haar ter zijde en namen anderen, die in hun weg stonden mede en daaronder ook Mylady, hare gids en eenige bekenden; want toen zij om zich heen zag, stond zij omringd van geheel andere personen en zag zij de koopvrouw, Harlekijn, haar evenbeeld en den Bandito, Charles Digby, den vriend harer jeugd, den eenigen, wien zij een dienst zoude willen vergen, niet meer! Ook die groep was gescheiden geworden. Harlekijn had

zich plotseling omvat gevoeld door een der dansenden, en was in aller midden onder aller gejuich mede getogen. De boerin van Katalonië, die met den *Bandito* was binnen gekomen, had slechts even den tijd gehad, om dezen het beschreven stukje papier in de hand te drukken en de koopvrouw had, toen zij het overgeven van dat briefje bemerkte, zich bescheiden teruggetrokken tot dat de woedende hoop voorbij was en de jonkman het briefje ging lezen. Toen was zij in een paar stappen weder achter hem, gluurde over zijn schouder en las: »Worden wij verwijderd; dan te 10 ure, als anderen zich démaskeeren in het goud lederen kabinetjen!»

»Gelukkige!» werd er naast hem gefluisterd, maar toen hij verschrokken zich omwendde, zag hij een tweetal maskers, die hem voorttrokken.

Mary hoorde noch zag iets meer. Zij dwaalde rond en voelde dat zij beefde bijna wankelde als er een masker op haar afkwam, die zich tot haar boog en haar soms vragen deed waarbij hare wangen begonnen te blozen. Plotseling stond zij als geheel ontzet stil, want weder kwam haar een wezen, geheel als zij gekleed, tegen.

Het masker, dat zij straks ontmoet had, was het andere eind van de zaal opgedwaald, en deze *paysanne* kwam van de tegenovergestelde zijde. Was er dus nog een derde gekleed even als zij? Of was het eene zinsbegoocheling? Niet lang zou de twijfel duren, want het evenbeeld reikte haar den arm en voerde haar naar een der onbezette priëlen, waar zij, na haar met een diepe buiging een glas limonade aangeboden en daarna zelve er een genomen te hebben, verlof verzocht om een oogenblik met haar te mogen pozen.

»Dus zijt ge toch van uw voornemen om niet te verschijnen teruggekomen en hebt gij mij de eer aangedaan mij in de keuze van mijn masker na te volgen?» klonk het eenigzins bits.

Er volgde geen antwoord, zoodat zij vervolgde, maar op anderen toon: »Het is geen verwijt, werkelijk niet! Gij zijt ontsteld. Ik begrijp waarom. Hebt ge haar gezien, de onbeschaamde? De Castlemaine is walgend en de Koning huppelt haar achterna. Ik begrijp wat het u kosten moet hier te zijn en nochtans is het goed, dat gij Mylord de eere aandoet te verschijnen. Buckingham mocht het als eene beleediging hebben aangemerkt als ge 't niet hadt gedaan, en hij is thands een van de onzen...»

»Buckingham!» riep Mary met gesmoorde stem uit.

»Wel zeker! Niet dat de hulp zoo krachtig is of dat wij die behoeven! Ik bezit altijd een middel om den edelen George van Castlemaine te scheiden; maar voor u, die niet zulke middelen bezit kan zijn vriendschap van nut zijn...»

»Gij vergist u... in mij... ik ben...»

De ander bemerkte mede, dat er eene vergissing plaats had; zij boog zich snel tot Mary over, strikte het masker van deze los en zag haar in het blozende aangezicht.

»Wie zijt gij? En wie deed u dit kleed aantrekken?»

»Ik weet het niet; ik weet, ik begrijp niets. Help mij dat masker weder voorbinden, want ik schroom mij. Van wie is dit paleis?»

»Weet gij dat niet, terwijl gij hier zijt? Het is het paleis van den Hertog van Buckingham.»

»Om Gods wille, wie ge ook zijn moogt, ik zweer u, leid mij heen! Zoo die man mij ontmoete!» En zij voelde aan haar masker of het wel stevig genoeg bevestigd was.

Daar verschenen een tiental andere maskers, waaronder de bezige Harlekijn zich bevond, die beiden als ééne persone in zijne armen wilde sluiten. Mary echter ontglipte hem en ijldes de zaal in waar zij zich onder de menigte verloor.

Weinig tijds na haar verschijnen waren twee dominoos het paleis binnen gestapt, voor wie de Steward nog dieper had gebogen dan voor de koopvrouw. Een der beiden was een man van forsche gestalte; de ander een mager jonkman, die slechts met moeite zijn medgezel scheen te kunnen bijhouden.

Zij waren zonder veel vragen ondergaan te hebben door den drom van maskers gedrongen. Niemand scheen hen te kennen of het der moeite waardig te achten een poging aan te wenden om hen te leeren kennen. Na hier en daar de dansenden verstoord en den uitroep aan een Noorman ontlokt te hebben, dien zij op de teenen hadden getreden, »dat men op geen ossenmarkt was,» hadden beiden aan het eind der zaal het kabinet bereikt, dat de Steward bezig was schijnbaar voor een talrijk bezoek te ordenen. Verschillende kleine tafeltjens werden gereed gemaakt en omringd van stoelen; waskaarsen werden ontstoken en spellen kaarten op ieder tafeltjen nedergelegd. Toen alles gereed was, liet hij de beide dominoos alleen, hoewel hij vergat de deur achter zich te sluiten, die dan ook even open bleef staan. Beide gemaskerden dachten zich echter voldoende verborgen en ontdekten zich het gelaat, dat reeds te lang, ten minste voor den jongsten der beiden, het benauwende masker gedragen had. Het was de Prins van Oranje met Mijnheer den Ambassadeur.

»Uwe Hoogheid wilde eens een gemaskerd bal bijwonen. Is zij voldaan?» vroeg van Beuningen.

»Ten volle. Wat is het hier benauwd! Welk een pracht! Voor hetgeen dit feest kost, hadden de acht schepen van oorlog kunnen uitgerust worden,» hernam de Prins.

Zij bemerkten bij het voorzetten van hun gesprek niet, dat vele gemaskerden reeds de deur waren voorbijgegaan en er telkens nieuwsgierig in hadden gegluurd. De opmerking Zijner Hoogheid was door den Ambassadeur knorrig beantwoord, want de waarheid er van moest door hem erkend worden. Mijnheer van Beuningen toonde hoe langer hoe meer, dat het in zijn binnenste kookte, en Zijne Hoogheid scheen het niet te begrijpen, want hij goot telkens olie in het vuur.

»Het spijt mij,» zeide hij onder anderen, »dat ik

de oorzaak ben, dat Uwe Edelheid zich hier verveelt,» en hij besloot met aan te merken: »maar verveelt Uwe Edelheid zich hier, ik heb reden om mij te ergeren, want hier worden schatten verkwist, die mijne vorderingen zouden hebben kunnen voldoen.»

Dat troost mij,» bromde de ander. Hij meende, maar het was niet zeer duidelijk, dat de voortdurende geldnood des Konings, zoo blijkbaar in het niet voldoen van de vorderingen Zijner Hoogheid, hem genoeg deed.

Het gants niet opwekkend onderhoud werd afgebroken door het binnentreden van een idyllisch herder, geurend van amber en myrrhe, schitterend van zijde en fluweel, huppelend, schier zwevend, op de wel gevormde voeten. Hij maakte eene diepe buiging voor die beiden, terwijl hij, na de deur gesloten te hebben, het masker aflichtte en zich als Mylord Arlington deed kennen.

»Uwe Edelheid kan zelfs geen masker op een gemaskerd bal dragen!» zeide hij zich op de sofa naast Zijne Hoogheid neervlijdend, die daardoor tusschen de diplomaten in zat geklemd.

»Het bevreemdt mij niet, dat Uwe Excellentie daarop aanmerking maakt.»

»Uwe Hoogheid vindt het hier toch niet benauwd?» vroeg Arlington, daar hij den Prins diep adem hoorde halen.

Deze schudde ontkennend en antwoordde eerst na eenige oogenblikken. »Ik heb zware hoofdpijn en die verdwijnt meestal zoo ik eenigen tijd stil kan blijven zitten.»

Arlington boog ten teeken, dat hij den wenk begreep en wendde zich toen tot den Ambassadeur. »Ik had niet kunnen rekenen op de eer uwer tegenwoordigheid, Mijnheer van Beuningen!»

»Dat kan ik mij voorstellen, Mylord! Ik wist echter Uwe Excellentie hier zeker te zullen aantreffen en daarom maakte ik van de ontvangen uitnoodiging gebruik.»

»En dat Uwe Edelheid mij wilde aantreffen, had gewis de laatstelijk door u ingediende memorie tot oorzaak, eene memorie, waarvan de inhoud wel eenige verklaring, het best in woorden te geven, behoeft.»

»Ik zeg Zijne Genade den Hertog van Buckingham dan wel dank, dat hij door zijn gemaskerd bal mij de gelegenheid geeft tot zoodanige verklaring... Uwe Excellentie is toch op alle andere plaatsen voor mij zoo onzichtbaar. Onze omgang geleek tot dusverre veel op die der Romeinen en Scythen... Altijd vluchtende en den vijand ontvliepende, schoten deze hunne pijlen af.»

»En wie van ons beiden zal het voorrecht hebben den Scyth te verbeelden?» vroeg Arlington.

»Ik heb mijne partij nimmer ontweken, Mylord!» hernam van Beuningen fier. »Niet mij is het te wijten, dat ik ettelijke weken hier ronddool, zonder dat het verdrag gesloten of eigenlijk zonder dat ik mijne tegenpartij zelfs heb zien standhouden.»

»De memorie, die Uwe Edelheid heden indiende, is zeker door haar ook heden geschreven en in dezelfde stemming, als waarin ik haar thands zie. Het bewustzijn, dat men Romein is en tegen den Seyth optrekt, doet trotsch zijn, zeer trotsch: maar trotschheid heeft den meest ervaren generaal den strijd wel eens doen verliezen.»

»Uwe Excellentie miskent de gewaarwording, die bij het schrijven der memorie heeft voorgezetten. Wat zij trotschheid heet konde wel eens niets anders dan teleurgestelde lankmoedigheid zijn, en eene lankmoedigheid die er zich van bewust is, dat zij het juist niet behoeft te wezen.»

»De schepen van oorlog worden uitgerust, Mijnheer van Beuningen!»

»Drie van de acht, Mylord! en de zaak van Suriname is nog altijd slepend, en Zijne Majesteit blijft nog altijd ongezind, om in de oorlogstoerusting van Frankrijk iets dreigends te zien voor het drievoudig verbond. Die memorie, waarvan de toon door Uwe Excellentie schijnt gewraakt te worden, vroeg daarom kathegoriesch antwoord en behoeft alzoo geene nadere verklaring dan ik reeds gegeven heb. De onzen behooren in het ongestoord bezit van Suriname te blijven. Geene verdere vergoedingen behoeven ons meer gevorderd te worden. De ridder Temple keere terug naar den Haag, ten einde Europa te toonen dat Zijne Majesteit op den meest vriendschappelijken voet met de Republiek verkeert. Een nieuw defensief en offensief verbond worde tusschen de beide rijken gesloten...»

»Mijnheer van Beuningen!» riep Arlington oprijzend met geveinsden toorn. »Uwe Edelheid zou den kalmsten en koelsten tot drift vervoeren!» voegde hij er bedaarder aan toe. »Gij somt al uwe vermeende grieven op, maar wij hebben er ook, behalve nog de u reeds bekende die Zijne Majesteit in hare onuitputtelijke goedheid der Republiek niet te zwaar zal aanrekenen. Zijne Majesteit is niet afkeerig van een nieuw verdrag op hechte grondslagen, maar zij wil zoodanige voorwaarden bedingen als zij voor zich zelve en haar volk verandwoorden kan.» Van Beuningen glimlachte eenigzins hooghartig, hetgeen Arlington met minder kalmte deed voortvaren: »Voor onze vlag wordt niet meer gestreken zoo als het uwer Republiek voegde. Ons gevoel van eigenwaarde wordt beleedigd door het pronken der Republiek met een oud schip bij Chatham buitgemaakt, door het ten toon stellen eener erbarmelijke en leugenachtige schilderij te Dordrecht. Dat schip moet gesloopt worden, Mijnheer van Beuningen! Het hout mag de Republiek evenwel behouden. Die schilderij moet vernietigd worden; het afbeeldsel van Kornelis de Witt, dat er op prijkt, mag er des verkiezende worden uitgesneden, om in de familie te blijven. En als dit is geschied, dan zullen wij vragen wat de Republiek aanbiedt in ruil voor het te sluiten verdrag.» Van Beuningen was reeds sinds geruimen tijd opgevlogen. Hij kon zijn toorn bij de snijdende taal van Arlington, die het voor-

deel had uiterlijk bedaard te blijven, niet meer bedwingen. »Zonder dat dit alles geschiedt, behoort het verdrag gesloten te worden of het komt niet tot stand. Wat wij in ruil aanbieden vraagt Uwe Excellentie?» Het verdrag is der Republiek even zooveel waard als Zijner Majesteit, en dat is veel, Mylord! de geringheid van 's Parlements subsidiën in aanmerking genomen! En zoo deze grondslagen door Zijne Majesteit mochten verworpen worden, dan is mijne taak afgedaan en vraag ik mijn paspoort...»

»Ik zal u dat doen geworden!» liet Mylord er dadelijk op volgen.

Toen die woorden gesproken waren zagen beiden elkaar vreemd aan. Beiden hadden zich een woord laten ontvallen, dat zij gemeend hadden te kunnen uitspreken zonder ernstige gevolgen en alleen om elkaar te overvleugelen. Beiden toch vertrouwden op de zwakheid van den ander en dat een vertoon van kracht de wederpartij tot toegeliefelijkheid zoude stemmen; maar nu die woorden over de lippen waren gevloeid, zagen zij plotseling in, door een klove gescheiden te zijn. Toch wilde geen hunner haar weder overspringen en daardoor een blijk geven van zwakheid. Misschien zou het na het eerste oogenblik van verbazing en schrik nog mogelijk zijn geweest dat beiden elkaar halverwege waren te ontmoet gegaan, zoo de een niet van den ander verwacht had, dat op de te ver gewaagde schrede zou worden terug gekomen.

»Wil Uwe Hoogheid nog langer hier vertoeven? Men is bezig zich te demaskeeren!» zeide van Beuningen den Prins op den schouder tikkend. Deze scheen gesluimerd te hebben, want hij sloeg eenigzins vreemd de oogen op. »Dat heeft mij goed gedaan, Mijnheer van Beuningen! Mylord, gaat ge met ons in de zaal terug?»

Deze boog zwijgend, en het drietal mengde zich onder de menigte, de lachende, de jubelende, de schertsende menigte, die niet vermoeden kon welk een treurig-eindend blijspel in gindsch kabinet was gespeeld.

In een ver verwijderden vleugel van het grootsche paleis was een ander intrige aangesponnen.

's Hertogs dus genoemd goud lederen kabinet geleide naar een *serre*, waar de vreemdste bloemen ontloken, zachtgestoofd door de kunstwarmte, welke het barre Noorden in het malsche klimaat van het verre Zuiden had omgetooverd. Daar het dezen avond niet werd gebruikt, was er geen waslicht ontstoken en straalde alleen een schemerschijn uit de gangen en zalen, die op de andere zijde van den tuin uitzagen, op het donkere behangsel. Toch was het afgelegene kabinet thands niet onbezocht. Eer het sein werd gegeven, dat de maskers moesten wegvallen en menig raadsel en menige niet altijd aangename verrassing werd opgelost, was een gemaskerde en wel éene der Katalonische *paysannes*, op wie meer en meer de aandacht was gevestigd geworden, de zaal uitgeslopen en had zich naar het kabinet heengespoed. Zij werd

er opgewacht door den *bandito*, die zijn masker had afgelegd en met driftige schreden het vertrek op en neder liep.

»Eindelijk mag ik u dan terug zien na dagen van afwezigheid, welke mij een eeuwigheid toeschenen. Eindelijk mag ik u dan alleen ontmoeten en niet meer te midden van de menigte, die mij den gantschen avond heeft geërgerd, daar zij mij tot dit uur van u scheidde.» fluisterde Charles, terwijl hij de tedere vrouwenhand drukte die in de zijne bleef rusten.

De gemaskerde was mogelijk nog meer onthutst dan de eerste reize. Zij zag schuchter om zich heen als vreesde zij achtervolgd te worden, maar Charles, hetzij door de vrolijkheid, die hem omgeven hetzij door de keurige wijnen die hij geproefd had, was stoutmoediger dan bij de eerste ontmoeting en had haar masker losgestrikt. Hij boog zich tot haar om het gelaat te aanschouwen, dat zijne verbeelding alleen tot dus verre hem had doen aanstaren en als de heerlijkste schoonheid had voorgespiegeld. Zij stond echter met den rug naar het schemerlicht, dat door het venster naar binnen drong. Toch scheen het hem of er een zon straalde uit die oogen en was het hem, of hij bij dat licht het beeld zijner fantasie herkende. De warme adem, die er heenstroomde langs zijn wang, deed zijne polzen bonzen, en de kus, dien hij op de donzen lippen drukte, joeg hem het vuur in het bloed. Maar zijne zaligheid mocht niet lang duren. De onbekende wikkeld zich uit zijne omhelzing los en zuchtte bijna in wanhoop: »O gij zult mij verachten, zoo als ik mij zelve veracht.»

»Verachten? Neen aanbidden, hoerlijke verschijning door wie ik het eerst leer kennen wat liefde is! Verachten? De gedachte aan u doet mij moed houden waar ik anders vertwijfelen zoude, daar ik zoo veel heb leeren verachten wat ik eens in mijne dwaasheid geacht heb. Ik zweer u eeuwige liefde. Dat ik u daaraan kon doen gelooven, want wat weerhoudt u anders de mijne te zijn, mijn goede engel, mijn geleigceest, die mij nabij blijft, nu ik zoo zeer de trouw en den steun der liefde behoef? Noem mij uw naam!»

»Gij zoudt beven... ik mag u niet lief hebben en ik... doe het toch!» luidde het zacht.

Charles lag bij dat woord aan hare voeten en bedekte hare hand met vurige kussen.

»Zeg mij uw naam! Laat ik u in de oogen staren! Wees de mijne!» bad hij altijd inniger en haar aan zijn hart drukkend.

Daar voer een rilling door hare leden. Nogmaals wikkeld zij zich los uit zijne omarming, maar ditmaal was het niet uit vrees voor den verleider alleen. Zij had het kraken van een voetstap gehoord en deelde dat Charles mede, terwijl zij zich haar masker weder voor haar gelaat bond.

Charles lachte met hare vrees en poogde in luchtige scherts het gevoel van wreveld te onderdrukken, dat bij hem opkwam, daar die vrouw, hoewel de hartschoot in haar binnenste heette te branden, tevens zoo weinig zich zelve vergeten kon. De vrees der

onbekende scheen niet gewettigd, en beider onderhoud werd weder inniger, hoewel de toon, die straks werd aangeslagen, zich niet weder hooren deed. Schoon de arm van Charles haar omgaf, schoon hij het zwoegen van haar boezem aan zijne borst voelde, schoon zij hare betuiging van liefde herhaalde, toch scheen de vervoering van straks verdwenen. De onbekende vroeg hem, of hij haren raad had opgevolgd en alle betrekking met de Castlemaine had afgebroken, en toen hij bevestigend antwoordde en haar bekende geene liefde voor haar te gevoelen, toen dankte zij hem vurig en verzekerde hem dat alle bezwaren, die hem drukten, wel uit den weg zouden worden geruimd; toen vroeg zij hem, nauw hoorbaar, of hij de Hertogin van Portsmouth kende.

Hij antwoordde ontkennend. »Ik zag haar eens en hoorde nog nooit hare stem voor het minst zoo ver ik weet. Men prijst, men verheft haar, en zeker te recht, want zij zal u gelijken! Niet waar, Louizo?» vroeg hij teder.

Daar viel plotseling een helle straal van licht in het kabinet. De deur, door welke beide gelieven waren binnengegreden, werd niet geopend, maar wel die, door welke men de *serre* van de andere zijde binnen trad. Daarop waren zij niet verdacht geweest. Zij hadden — en vooral de onbekende — gestaag het oog op de deur gevestigd, ten einde indien zij verrast mochten worden door de deur daar tegenover te kunnen ontvliesen; maar nu was geene vlucht meer mogelijk en verraste hen de lichtstraal bij het tedere onderhoud. En wie waren de ongenooide, de ongewenschte bezoekers? Op den drempel stonden Mylady Castlemaine met een kandelabre in de hand, in haar kostuum van koopvrouw, thands evenwel ongemaskerd, naast haar, de vlugge Harlekijn, mede met ontbloot gelaat en alzoo te herkennen als Zijne Majesteit den Koning.

»Verschooning, Digby, voor de stoornis!» riep de Koning uit. In het geluid zijner stem lag iets ongewoons. »Dappere ridder! is uw zegepraal volkomen?»

De beide gelieven waren opgesprongen. De onbekende trilde zichtbaar en plaatste zich achter haar kavalier. »Om Gods wille, red mij!» bad zij. »Bescherm mijn masker, anders ben ik verloren!»

»Mr. Digby en zijne schoone weten nog niet, Sire! dat het uur van het *demasqué* is geslagen. Zou Uwe Majesteit hun dat niet herinneren?» vroeg Mylady, met kwalijk verholven vreugde. Hare oogen tintelden van verwachting; de zegepraal zetelde op haar geheel wezen en gaf het thands de uitdrukking van eene majesteit, als Lucifer haar had kunnen benijden.

»Mr. Digby, stel mij in staat uwe dapperheid volkomen recht te doen weervaren door ons de schoone te doen kennen, die gij hebt mogen overwinnen.»

»Sire, dat masker was mij tot dusverre heilig: dat blijve het ook voor Uwe Majesteit!» hernam Charles onderworpen, maar vast.

»Sire, verhoor Mr. Digbys bede! Wie weet welk een groot ongeluk er achter den zijden muur van dat masker schuilt. Voor uwe eigen rust, Sire! laat dat masker niet opheffen,» zeide Mylady, die zeer

goed wist, dat deze woorden voor hem een prikkel te meer moesten zijn, om te blijven eischen wat hij geëischt had.

»Ik begrijp niet wat gij bedoelt, Sara!» hernam de Koning dan ook toornig. »Mr. Digby, we zullen alle beeldspraak laten varen. Het paleis van den Hertog van Buckingham is geene plaats voor galante avonturen, en wie het dus hebben beschouwd moeten er de straf voor ondergaan. Wie hier toegelaten is, heeft tijd genoeg gehad, om, veilig achter het masker, een galant spel te spelen, en weet, dat er eene ontmaskering op eene maskerade volgt. Ik beveel u: ontdek dat gelaat!»

»Charles, bescherm mij! Grootte God, welk een straf!» fluisterde de onbekende, die achter Charles als weg kromp.

»Neen, Sire » hernam deze als antwoord op het ontvangen bevel.

»Bij het bloed onzes Heeren!» riep de Koning zelfs in woede uit. »Wie is hier de Heer! Het kost u het hoofd, jonkman, zoo ge mij langer weërestreeft. Treed op zijde, man! ik zal dat masker los strikken.»

»Dat zult ge niet doen dan over mijn lijk,» riep Charles besloten, die den Koning vermetel bleef aanstaren, en wiens schoon gelaat bij die stoutmoedige taal aan het beeld van den vertoornden Jupiter denken deed.

De Koning had het houten zwaard van Harlekijn in de hand. Het was het eenige wapen dat hij bezat; hij hief het in de hoogte.

»Indien Uwe Majesteit nóg de rol van Harlekijn wil spelen, dan zal ik de Band i to wezen riep Charles zich zelve vergetend. »Terug, Harlekijn!»

De oogen Zijner Majesteit puilden uit de kassen. Het Koningschap was dikwerf beleedigd, het Koningschap, dat Karel zelf wel door het slijk sleurde, maar de Koning zelden zoo als thands door zulk een slechten knaap!

»Mylady!» zeide hij met waardigheid, en zijne houding nam zulk een majesteit aan, dat het gelapte harlekijns kleed schier verdween en als schuil ging onder den Koninklijken mantel: »Mylady, roep den Hertog van Buckingham, den Lord High Steward van Engeland! Dezen hebben wij een plaats toegedacht in den Tower, waar hij zijn roes zal kunnen uitslapen...»

Mylady behoefde niet te gehoorzamen, want de deur werd opengeworpen, en de Lord High Steward van het Koninkrijk trad lachend en schertsend binnen met... de ontmaskerde Louise de Quérouaille.

De Koning trad een schrede terug, en in Myladys hand schudde de zilveren luchter, zoodat het was op den vloer nederdroop.

»Louise, Louise! zijt gij 't waarlijk?» vroeg de Koning naar haar toesnellend.

»In welk een koortsigen toestand hervind ik Uwe Majesteit! In plaats van rust te nemen na zulk eene inspanning vind ik u in zulk een gezelschap! De beste clown in Londen late zich van nacht maar begraven. Ik wenschte den Harlekijn van dezen avond wel eens op het slappe koord te zien!»

Zij merkte voor het eerst, dat hare schalke spotternij geen indruk maakte, dat haar minnaar haar liet blijken onder de heerschappij van eene andere aandoening dan die van bewondering voor haar te zijn. Zij had een oogenblik de zwakheid het aan den invloed van Mylady te wijten, die zij naderde en toevoegde, terwijl een innemend glimlachjen zich om hare lippen plooid: »U komt mijne rechtmatige hulde toe, Mylady! voor het volkomene van uw spel. Gij waart dezen avond weër wat ge wildet schijnen; de rol werd zoo goed gespeeld dat het spel natuur scheen. Maar wie hebben wij daar? Sire! wie is die gemaskerde en die jonkman?»

»Kent ge hem niet?» vroeg Karel weder in vrolijke stemming gebracht. »Het is uw *protegé*: Mr. Digby.

»De mijne? Wel neen, die van Mylady, om wier wille alleen ik Uwe Majesteit zijn naam eens noemde. Niet waar, Mylady? Uwe vrienden zijn doorgaands de mijne. Een voorbeeld daarvan is Zijne Genade, de Hertog van Buckingham.»

Dat Mylady het snel doodendst venijn had kunnen uitademen, dat de blik dier oogen mocht kunnen wonden als de spits eens dolks! Zij had zich bedrogen! Zij had den Koning met bewonderenswaardig beleid weten heen te leiden; zij had hem moeten bewegen om de bochtigste wegen in te slaan en hem telkenreize geprikkeld door de belofte, dat hij beloond zoude worden voor zijne moeite door een schitterend blijf van getrouwheid, dat de Hertogin van Portsmouth hem geven zoude. En die gemaskerde bleek thands de gehate niet te zijn. Wie was zij dan? Had de jonkman niet bekend, dat zijne geliefde als eene *paysanne* verkleed zoude zijn? En de onbekende, die wegscholk achter Charles, was toch zoo gekleed, maar Ma'am Carwell was het ook en stond voor haar. Zou gindsche gemaskerde ook het kind zijn, dat zij mede genomen en uit het oog verloren had, en door de sluwheid der fransche vrouw, toen deze Mylady met den Koning had zien verdwijnen en de reden daarvan misschien gegist had, in hare plaats had geschoven? Zij had in de zaal niet meer dan twee *paysannes* ontmoet — Mary was den meesten tijd in een der priëlen verscholen geweest — en de eene daarvan was Ma'am Carwell en de andere moest hare beschermeling zijn. De onbekende ginder kon dus niemand anders dan Mary wezen, Mary, die zij den Koning voor geen prijs thands wilde laten zien, nu zij een geheim onderhoud met haar lief had gehad. Daarom veranderde zij geheel van taktiek, en trad zij nu als de beschermster van het geheim der onbekende op.

De Koning had vriendelijker dan hij in de laatste dagen gewoon was Charles aangezien en hem de straf kwijtgescholden. »Wij hebben in overijling woorden gesproken die ons leed doen.» zeide hij, en hij ging in zijn verontschuldiging evenzeer te ver als vroeger in zijn toorn. »Gij hebt moed, Mr. Digby, laat die zich nooit weder tegen uwen Koning toonen! Maar gun ons, het gelaat uwer schoone te aanschouwen.»

»Sire! Uwe Majesteit is de eerste edelman van haar rijk en kan zij dat dan vragen?»

»Mr. Digby heeft gelijk,» zeide Mylady. »Ik waagde het straks niet Uwe Majesteit te weerstreven, maar nu de toorn bedaard is en er meer hoop bestaat om gehoord te worden verhef ik mijne stem. Ook Hare Genade van Portsmouth zal haar almacht ter gunste van de onbekende doen gelden.»

»Nu, Sara! het is wel! Uw woord is reeds genoeg. Ik erken dat de eisch onbehoorlijk is. Zijt ge voldaan, Mr. Digby?»

Charles boog en leidde of liever droeg de sidderende weg, terwijl hij zorgde haar gelaat nog met een slip van zijn mantel te bedekken. In den gang gekomen fluisterde de geredde: »Verlaat mij! God, God! ik dank u!» en zij snelde heen.

In een oogenblik was zij uit zijn gezicht. Zij rende de gangen door, maar hield plotseling op: want verscholen in het bosschaadje, dat een der marmeren beelden omgaf, zat eene gemaskerde en wel haar evenbeeld neder. De gedachte, die haar door het brein voer, werd snel uitgevoerd. Zij maakte het witte lint, dat om haar rechter pols was vast gehecht, los, bond het om dien der vreemde en ijde toen heen, de vestibule door, den buitentrapp af waar zij een der huurkoetsen aanriep en er zich inwierp.

Charles wilde echter niet dus scheiden en poogde haar te volgen. Hij werd echter een oogenblik door 's Hertogs Steward tegengehouden, die hem meldde dat in de zaal juist de sarabande zoude beginnen: »Hij zoude er dadelijk bij zijn,» voegde hij den Steward haastig toe, waarna hij voortschreed. Hij sloeg den hoek om en zag in den langen gang geen spoor meer van de vluchteling. Een zachte kreet deed hem echter ter zijde blikken en daar vond hij de verdwenen geliefde. Nimmer had hij zich zoo groot en sterk gevoeld als thands: Hij had den Koning weerstaan, en Zijne Majesteit was voor hem teruggedeinsd en had achting voor hem opgevat. Hij had — en het was waar — zich als een edelman gedragen en het dreigendst gevaar voor zijne liefde getrotseerd. En zij, die hij reddde, had geen enkel woord van dank gestameld, had hem zelfs de hand niet gedrukt. Eén denkbeeld scheen haar slechts beheerscht te hebben, het was dat van gered te zijn. Maar zij verkeerde ook in den hoogsten angst en had wellicht berouw over hare ondankbaarheid en wachtte hem daarom misschien in dat bosschaadje op. Die gedachte verdreef alle andere en verhief weder hare liefde in zijn oog. In een oogwenk zat hij naast haar neder, de hand om haar heen geslagen: hij boog zich over haar heen en fluisterde: »Ik wist het wel, dat gij mij niet zoudt ontvluchten, mijn geleigste! mijn schutsengel!» maar — vreeslijk ontwaken uit dien schoonen droom! — de onbekende stiet hem van zich af, en een stem, een bekende stem, maar niet die van straks, eene, waarin de toorn trilde, voegde hem toe: »Laaghartige!»

»Laaghartige!» herhaalde Charles ontzet.

»Hebt gij dan alles vergeten wat u vroeger rein en heilig voorkwam?» vroeg zij terwijl zij haar masker deed vallen.

»Mary! Mary! Mijn God! Waart gij...? Neen, dat kan niet.. Hoe komt gij hier? Hebt gij een spel met mij gespeeld?»

»Een dienaar der zonden bovendien... een huichelaar!» zeide zij met heesche stem, terwijl de tranen in hare oogen paerden.

»Mary! Bij God! ik ben dat niet... Maar gij... in het paleis van den Hertog van Buckingham... in het paleis van hem, die u.... O, het is om krankzinnig te worden!» riep hij uit, zich met de vuist voor het voorhoofd slaande.

Geen hunner had den behoedzamen stap vernomen van hem, die er naderde. Wij verlieten Zijne Majesteit en de anderen in het bewuste kabinet, waar men zich verdiepte in gissingen over de onbekende. De Hertogin van Portsmouth deelde mede, dat zij in den loop van den avond een zonderlinge verschijning in dat zelfde kleed had aangetroffen. Zij had naast een onbekende in een der priëlen neêrgezeten, die geheel als zij was gekleed en in den grootsten angst verkeerde, een angst die aan wanhoop grensde. Wellicht dat het schoone masker toen aan de ontrouw haars minnaars dacht, een waan, dien de minnaar later in dat kabinet zeker schitterend had weten te verstoren. Die mededeeling gaf licht in het donker. Hare Genade werd bestormd met vragen of de schoone haar masker had afgelegd, en toen zij bevestigend antwoordde, klonk de vraag als uit een mond, hoe zij er uitzag. »Het was in het priëel niet helder licht» zeide zij »maar op mij maakte zij den indruk van een Madonna-kopjen onder een zwarten sluier.» Aller nieuwsgierigheid behalve die van Mylady klom. Men zou en moest de oplossing van het raadsel verkrijgen. Men zou zich langs verschillende wegen verdeelen en op die wijze het spoor der verloren zoeken te hervinden, of liever het spoor zou zeer gemakkelijk in de zaal te vinden zijn, daar ieder het masker had moeten laten vallen. Maar zoo zij eens het paleis verlaten had? De Steward werd geroepen, die zijn meester mededeelde, dat werkelijk een masker, als *paysanne* gekleed den gang door was geïjld, achtervolgd door Mr. Digby, dien hij nog een oogenblik had zoeken op te houden, omdat hij der achtervolgde onbekende eenig voordeel had willen gunnen. De arme dienaar, die lof van zijn meester had denken in te oogsten, werd met een straffen blik en een scherp woord bejegend!

»Gaat allen naar de zaal!» zeide Zijne Majesteit »mij die het meest bedrogen is, komt het toe, de schoone te vinden...»

»Als dat voorrecht aan de meest bedrogene behoort, dan dient Mylady Uwe Majesteit te vergezellen,» hernam de Hertogin van Portsmouth.

»Dat was ook mijn voornemen!» antwoordde Mylady. »Ik volg Uwe Majesteit.»

Zij vreesde werkelijk, dat Mary het paleis was

ontvlucht, waar zij door de sluwheid der Fransche vrouw zulke pijnlijke oogenblikken had doorgebracht. Gelukkiger dan beiden dachten te zullen zijn, troffen zij het paar in den gang aan en kon Zijne Majesteit zijne nieuwsgierigheid, zonder dat het hem eenige moeite kostte, bevredigen. De onbekende had nu toch haar masker afgelegd. Hij zag een gelaat, dat hij verrukkelijk zoude heten, zoo het slechts minder op albast geleek.

»Digby, gij hadt gelijk met dit masker te verdedigen; gij zoudt anders voor een half uur reeds den tijd opgewekt hebben! Maar ik geloof waarlijk, dat de strijd niet ten einde is gebracht. Schoone, is de ridder ook te veel eischend? Straf hem daarvoor door mij het geluk te gunnen u naar de zaal te geleiden en voor één dans uw *cavalier* te zijn....»

»Zeg ja... het is de Koning!» fluisterde Mylady haar in.

De Koning! De Koning van Engeland, dien zij zoo lang reeds had gewenscht te ontmoeten, wandelde naast haar in het pak van den Harlekijn!

Mylady nam den arm van Charles en trad de zaal met hem binnen, waar de dansreien immer nog deinden en goldfen, en het genot sinds luttel oogenblikken zichtbaar was geworden, daar aan aller gelaat thands het masker ontvallen was.

»Hebt gij met Mary aangename oogenblikken doorgebracht?» vroeg Mylady, aan Charles' arm hangend en hem dwingend de oogen van den Koning af te wenden, die met zijne dame in een der priëlen had plaats genomen.

»Er gaan dingen om, die mij verrassen, pijnlijk verrassen,» hernam de jonkman openhartiger dan voorzichtig — »Vraag mij niets, want ik begrijp niets.... Barbara, is zij met u hier gekomen?»

»Ja.»

Het was of dat korte antwoord hem eenigzins gerust stelde. Zij was dus niet uit vrije beweging naar het paleis van Buckingham gegaan. »Maar waarom bracht gij haar hier?» vroeg hij haar verder.

»Omdat het lieve kind eenige afleiding behoefde. Nu gij zoo veel vraagt mag ik toch ook iets vragen? Was de onbekende van het kabinet en dat kind de zelfde?»

»Ik weet het niet... Neen, neen! Ofschoon het kostuum, zelfs het wit zijden lint om den arm, hetzelfde was. Hoe kwam zij aan dat kostuum? Dat hebt gij voor haar gekozen. Waarom?»

»Omdat uw lief, de Hertogin van Portsmouth, het ook gekozen had. Zijt gij nu te vreden? Geen woord meer daarover! Ik herhaal u voor het laatst, dat ik niet wil dat gij die vrouw meer opzoekt.»

Zij verliet hem en zocht Mary op, die met sidderen en beven den Koning te woord had gestaan. Hoe schuchter zij ook ware, toch was haar bijzijn Zijner Majesteit niet onaangenaam. Het was eene verrassende nieuwhed, zulk eene schoonheid in zulk een vorm te ontmoeten. De antwoorden der deerne waren niet dom en toch ook niet geestig, maar waren zoo ernstig getint, terwijl de zacht zilveren stem zich

daaraan zoo harmoniesch paarde, dat Zijne Majesteit wel gedwongen was, er naar te luisteren.

Zij had nog nooit een *bal masqué* bijgewoond, maar wilde, na dezen avond, er ook geen meer bijwonen. Op de vraag waarom, antwoordde zij dat de schepping van den Heere God te verheven was, om te worden bespot en belachelijk gemaakt. Op de herhaalde uitnoodiging tot dansen gaf zij eenvoudig ten antwoord, dat zij het nimmer geleerd had, daar haar vader het een zondig vermaak heette, en toen haar gevraagd werd wie die vader was, vernam Zijne Majesteit, dat hij met een dochter van een prediker sprak, die gevangen was genomen en om wiens vrijheid hij gebeden werd. »Hij heeft zijne overtuiging gevolgd, en kan dat een misdaad zijn? Ik kan hier te midden van het gejoel en gejubel niet de woorden spreken, die ik wilde doen hooren om het hart van mijn Koning te treffen. Mag ik op eene betere plaats mijne bede herhalen?» vroeg zij innig, de zachte oogen tot Zijne Majesteit opheffend. Deze nam hare hand, bracht die aan de lippen en zeide toen vriendelijk: »Dat moogt ge, mijn kind! En zoo het niet onmogelijk is en boven mijne krachten gaat, zal uw vader in vrijheid worden gesteld.»

»Ik dank u, ik dank u, Heer Koning!» Bij die uitstorting harer dankbaarheid kwam Mylady het priëel binnen. Zij gaf te kennen, dat zij Zijne Majesteit in haar aangenaam onderhoud moest komen storen, daar haar beschermeling zeker wel naar rust zoude verlangen.

»Ja, Mylady. Ja... Voer mij heen. Nu ik mijn Koning gesproken heb, ben ik voldaan. Ik vergeet al den doorgestanen angst en zeg u er zelfs dank voor, dat ge mij hier heen hebt gebracht.»

»Een lief kind, niet waar, Sire?» zeide Mylady. »Eenvoudig of... misschien het tegendeel,» hernam Zijne Majesteit, die nimmer geneigd was het reinst van zijn naasten te gelooven en de blijdschap van het kind over het onderhoud met hem, nadat hij haar verrast had in een *tête à tête* met een ander, voor het minst wel wat verdacht voorkwam. Ook de vriendschap, die hij tusschen die deerne en Mylady opmerkte, droeg er niet toe bij, aan de getoonde eenvoudigheid een onbeperkt geloof te slaan.

»Wij zullen elkaâr spoedig terug zien en alsdan kunt gij uw verzoek nader aandringen. Mylady Castlemaine, ik sta u niet dan ongaarne uwe gunsteling af.»

»Mylady de Castlemaine?» vroeg Mary verbaasd. Zij had geene gelegenheid iets meer te zeggen, want de Hertog van Buckingham en de Hertogin van Portsmouth traden binnen. De eerste, hoe volmaakt hoveling hij ook ware, kon bij Marys aanblik zijne verwarring niet ontveinzen; de tweede zag haar scherp aan, mat haar met de oogen en scheen den blos, die toen op hare konen verscheen, in haar nadeel uit te leggen, want een spotziek glimlachjen vertoonde zich op het gelaat Harer Genade.

Mylady voerde haar mede en vond het vreemd, dat de deerne aan haar arm als met weerzin volgde.

»Is uw afkeer ook veranderd in genegenheid, en

verlaat gij deze zaal ongaarne?" vroeg zij eindelijk.

Mary schudde heftig ontkennend.

»Mylady de Castlemaine!" herhaalde zij in zich zelve, toen beiden in den karos waren nedergezeten, en bij die woorden bedekte zij het gelaat met de handen. Mylady keerde zich verlegen af. Hoe klein voelde zij zich weder tegenover dat kind, dat haar niets verweet, dat haar geene strafpredikatie hield en toch met zulk eene vergiftige pijlsplits wondde.

»Kent gij die Lady, Buckingham?" vroeg de Hertogin van Portsmouth.

»Ik heb het geluk. Het is een kind van het land met een warm hart!" klomk het kwaadaardig antwoord.

»Ik vermoedde het," riep de Koning. »Maar het is toch een schoonheid, zooals Engeland slechts kan voortbrengen. Het zij gezegd zonder iets te kort te doen aan de volmaakte schoonheden van het vaste land!" dus besloot hij met een blik op Louize.

»Juist, Sire! Uwe Majesteit zal daarbij wel niet vergeten, dat Portugal tot het vaste land behoort!" hernam zij lachend.

»Dat schijnt heden avond niet vertegenwoordigd," zeide Zijne Majesteit, die de bitse aanmerking der Hertogin zeer goedig opvatte.

»Uwe Majesteit houdt niet van voorbarige opmerkingen," riep Buckingham lachende uit. Het feest was bijkans ten einde en nu scheen de Koning de afwezigheid zijner gemalin eerst te bemerken.

»Hare Majesteit wilde bij hare vriendin de Penalva blijven, die weder vreeselijk lijdt," viel de de Hertogin in.

»Maar die Penalva is de verveling zelve. Ze is de onheilsvogel van White-hall."

»Zeker zou Hare Majesteit meer tijd aan haren gemaal kunnen schenken, zoo de Gravin eens tot rust kwam. Die rust zou dus zeer gewenscht zijn," zeide de Hertogin met een schalken blik op den Koning.

»Genoeg, genoeg!" riep deze. »Will, wij danken u plechtig voor uwe gastvrijheid en zullen onzen aard-schen tabernakel gaan verplaatsen. Wij stellen ons voor, op Hatfield-manor *revanche* te geven, en u daar voorbij te streven. Het zou onmogelijk zijn indien wij niet de zekerheid hadden de Hertogin van Portsmouth als gastvrouw te bezitten. Maar waar is mijn neef?"

»Hij heeft een tijd lang in een hoek der zaal naar het dansen gezien en is daar, zeker door het liefelijk ruischen der muziek, in slaap gevallen. Waarschijnlijk is hij gewekt door Mijnheer van Beuningen, die straks met een onweër op de dikke wenkbrauwen de zaal met een stormpas door liep. Ze zijn gewis samen vertrokken. Uwe Majesteit zal mij echter veroorlooven haar en onze aanstaande gastvrouw naar de eetzaal te geleiden, waar haar oodmoedige onderdaan een nederig souper heeft doen gereed maken, waarop zij een genadigen blik gelieve te slaan."

Het nederig souper waarvan hij gewaagde was koninklijk. Het zilver der schotels en der luchters blikkerde door het honderdvoudig waslicht. Fontaine-

bleau had het wildzwijnvliesch, de Schotsche hooglanden de hertenbouten geleverd; Parijs was op cijns gesteld voor de geurige pasteien, Lissabon en Grenada voor de keur der fijnste vruchten en wijnen.

Het was verre over middernacht, toen Zijne Majesteit en de meeste gasten vertrokken. Toch duurde het feest nog voort, en voor eenigen zou het beste en belangrijkste deel nu eerst beginnen. De gastheer gaf het voorbeeld, dat door de meesten gevolgd werd, en begaf zich naar het kabinet, waar wij den Prins met zijne politieke vrienden verlieten. Deze waren reeds geruimen tijd vertrokken en mochten gerekend worden reeds in het land der droomen te verwijlen. Maar wat daar tijdens hun verblijf werd gereed gemaakt zoude thands dienst doen. De kaarten werden ter hand genomen en het goud rolde over de tafels. Een benauwende stilte verving weldra het luidrechtig gewoel: men hoorde bij het lansquetspel nauw de stem van de spelers; maar welk een waereld van gewaarwordingen werd niet in die enkele tonen uitgedrukt! Onder de aanwezigen werd vooral een blinde opgemerkt. Het was de Hertog de St. Albans. De arme, hij miste éene genieting: hij kon de kaarten niet meer zien. Hij moest dus op de oogen van anderen vertrouwen, die hem ter zijde stonden.

Wie daar ook gemist werd, Charles Digby niet. De oogen des jonkmans vonkelden, de kleur van zijn gelaat was hoogrood. Hij had bij het gebruik der opwekkende wijnen de bittere aandoeningen, in de laatste uren opgerezen, willen vergeten. Dat woord: laaghartige, overstemde de hartstochtelijke betuigingen van liefde der onbekende, die, hij was er zeker van, niet Mary kon zijn, al had hij ook aan de hand van deze het zijden lint herkend. Hij had, bij zijn gang naar het feest, zijn wraak op den gastheer kunnen vergeten, voor het minst onderdrukken, maar de ontmoeting van Mary, met wie het zoo verre gekomen was, dat zij door de Castlemaine werd beschermd en door haar in het paleis haars verleiders was gebracht, deed zijn toorn weder heviger ontbranden. Toch had hij de verzoeking niet kunnen weerstaan, om deel aan het spel te nemen. Hij zou misschien terug kunnen winnen wat hij aan Buckingham en Barbara schuldig was, en dan zou hij vrij zijn jegens beiden.

Buckingham had juist zijn *partner* verloren, daar deze het spel met verhoogden inzet niet hernieuwen wilde.

»Ik houd het tegen u!" klomk het eensklaps van Charles' lippen. »Om honderd guinjes, Hertog!"

Buckingham staaarde hem een oogenblik aan en lachte toen vreemd.

»Weigert ge, Mylord?" vroeg Charles met heesche stem.

»Wel neen. Ik verdien gaarne eenige guinjes, zij het ook op tijd."

Charles knarste met de tanden. »Het is waar, ik heb geen Hatfield-manor te verkoopen, maar ik bezit nog Hallam-Castle," hernam hij gesmoord.

»Neem plaats!» en bij die woorden trok de Hertog even de schouders op.

Honderd, driehonderd, vijfhonderd, duizend guinjes gold ten laatste het spel, dat telkens Charles vijandig was. Velen der spelenden hadden zich om dat tafeltjen vereenigd en zagen eenigzins ongerust op het gelaat des verliezenden jonkmans. In de oogen sparkelde de hartstocht. De stuip-trekkende vingeren, die de gouden van het damasten tafelkleed afhangende kwasten verwrongen en omwoelden, spelden den telkens stijgenden wrevel.

»Ik speel niet meer,» zeide de Hertog van Buckingham opstaande.

»Zijt gij bevreesd voor uwe guinjes, Mylord?»

»Zoo ik dat ware, dan had ik in het geheel niet met u gespeeld, want gij weet dat de kansen niet gelijk staan.»

»Waarom niet?»

»Onder vier oogen zou ik u dat kunnen zeggen.»

»Zou men niet moeten gelooven, dat de reden al een zeer ooteerende ware, daar de Hertog van Buckingham haar niet waagt te zeggen? Sinds wanneer is Uwe Genade zoo zedig?»

»Sedert gij onbeschaamd wordt, knaap!»

»Onbeschaamd!» herhaalde hij ziedende van drift en daardoor onmachtig meer te zeggen.

»Vergeeft het hem, Mylords! wat bij de ploeg geboren is blijft lompe! De poedel hing zich een wolfshuid om!» hernam de onmeêdoogende Buckingham.

Charles' woede was tot zulk een hoogte geklommen, dat elke zenuw gespannen was en hij eene bovenmenselijke kracht in zich gevoelde. Hij voelde de striemen van 's Hertogs sarkasme en wilde zich wreken, en die wil deed hem de heerschappij over zich zelve hernemen, terwijl de opgewekte organen krachtiger voertuigen werden van zijn wil.

»Ik veracht u te veel, om in die woorden een schimp te zien,» antwoordde Charles met een heesche stem op de laatste aanmerking des Hertogs.

»Charles! Charles!... Hij weet niet wat hij zegt!» riep Monmouth, terwijl hij zich meester zocht te maken van den arm zijns vriends om hem weg te voeren.

»Steward, geef dien knaap een glas water!» zeide de Hertog koel.

»Ge zijt wel vereelt, dat ge zulk een beleediging nog met kalmte verdragen kunt!» riep Charles uit, zich van Monmouth losrukkend. Hij snelde op Buckingham af en bleef stampvoetend voor hem staan.

»Mylords! kan ik hem sparen?» vroeg de Hertog koud, de armen gekruist en de oogen in het rond slaande.

»Laat hem zijn roes uitslapen en dan vergiffenis vragen!» riepen eenigen.

»Kiest ge zijne partij? Geloof ge mij niet in staat, te weten wat ik doe?» riep Charles »Zoo hij er slechts van overtuigd zij en ik zal hem

daarvan overtuigen. Hij keerde zich daarop weder naar Buckingham en voegde hem half luid toe: »Gij hebt Mary Hollis geroofd en onteerd! George Villiers, met uw bloed zult gij de euvelde daad boeten!»

»Een edele kampioen voor zulk een verongelukte onschuld!» zeide Buckingham smadelijk. De handschoen, die in de laatste oogenblikken in Charles' handen was gekreukt en gewrongen, werd na die woorden den Hertog in het aangezicht geslagen. Een kreet van ontzetten rees uit aller midden op. De Hertog werd doodsbleek; de lippen trokken zich op en lieten de saâmgeklemden tanden zien.

»Mylords,» zeide hij eindelijk uiterlijk bedaard. »Mr. Digby doet deze plaats niet langer eene van uitspanning zijn, en daar de Hertog van Buckingham alleen daar gastheer wil wezen, waar hij genot en vreugde bereiden kan, is hij wel gedwongen thands afstand te doen van de hem vereerende waardigheid.»

Ditmaal fijn, zoo als het een edelman betaamde, verweet hij Charles, die zijn gast was geweest, het onbehoorlijke van den gevoerden twist. Fijn, zoo als hij slechts zelden zich betoonde, verzocht hij de aanwezigen zich te verwijderen, die dan ook weldra vertrokken. Slechts vier edellieden ontvingen een wenk om te blijven. Er werd weinig gesproken. De Hertog verliet hen een oogenblik, na enkele woorden een der achterblijvenden in het oor te hebben gefluisterd. Daarop werden Mr. Digby en de anderen uitgenoodigd hem te volgen.

Zij gingen de zalen door, straks nog zoo gevuld, zoo warm, zoo geurend, zoo tintelend van het zachtste licht en thands zoo ledig, zoo kil, zoo schemerend, daar waslicht bij waslicht werd uitgedoofd. Charles trilde onwillekeurig, terwijl hij de zwijgende rij volgde in de gekreukte maskeradekleederen. Zij stegen ettelijke trappen af en kwamen in den tuin. De maan verlichtte helder bleek het sneeuwveld, dat ongerept voor hen lag en wellicht spoedig purperen vlekken zoude dragen.

Fantastiesch speelde het licht op die maskeradekleederen. Een onzijdig toeschouwer zou waarschijnlijk geen schaterlach hebben kunnen weerhouden bij het koddige der vertooning, maar vervolgens geene beklemdheid hebben kunnen ontveinzen, nu de ernst bij al dat kontrasteerende den boventoon hield. Daar ginder deed de koude wind de wijde slijpen van het Pierrot-kleed wapperen, maar tevens deed het maanlicht het strakke gelaat nog strakker, ja bijna verglaasd schijnen, en de figuur, welke eindigde met te doen ijzen, hield in de witte hand twee glinsterende degens.

»Charles, vraag nog vergiffenis! gij hebt ongelijk,» fluisterde Harry.

»Dat heb ik niet,» hernam de andere, die met wellust de zuivere lucht als indronk. Het was hem wonderlijk te moede. Wel verre, dat de stem in zijn binnenste die van zijn vriend zoude bevestigen, zeide zij hem goed te hebben gehandeld. Wel verre van zich zwak te gevoelen, wist hij zich sterk, want

hij streed voor eene goede zaak; hij zou, zoo God het wilde, zijne speelnote wreken. Misschien school er onder zijn wrok wel eenige gekwetste ijdelheid; misschien had de bejegening, die hij van Buckingham van den aanvang hunner kennismaking ondervonden had, eene bejegening, waarvan hij den kwetsenden aard hoe langer hoe meer had leeren kennen, de brandstof in zijn binnenste helpen vermeerderen; op dit oogenblik echter was hij zich dit niet bewust.

Slechts één oogenblik van strijd ondervond hij. Het was toen de gedachte aan de onbekende en tevens aan de mogelijkheid eener nederlaag bij hem geboren werd. Maar vreemd was het: hij kon die gedachte terug dringen, toen zijne verbeelding het beeld van Mary, zijne gezelle, en van Mary, de bezwijmde, op den drempel van Wilkins' woning hem voor oogen tooverde, toen hij den toon harer stem in zijne ooren hoorde suizen bij het woord: »Laaghartige.» Neen dat was hij niet. Hij deed een goede daad: hij wist het, en zij, die hem lief had, zou hem er te meer om lief hebben.

»Digby, reik de hand ter verzoening!» fluisterde Sidney die met Harry hem ter zijde stond. »Gij hebt ongelijk.»

Nogmaals klonk het antwoord dat hij Harry gegeven had van zijne lippen.

»Hebt gij ons niets te zeggen?» vroeg Harry gesmoord. »Gij kunt vallen.»

Charles trilde. Hoe schoon, hoe heerlijk kwam hem eensklaps het leven voor! Hoe vele genietingen konden hem nog wachten! Daar stond zijn goede vader; zijne fiere moeder. Hij kon ze nog niet vaarwel zeggen; hij kon niet sterven.

»Is hij gereed?» hoorde men op snerpanden toon vragen en het was of een grijnslach die woorden verzelde.

Dat klonk weder als eene spotternij.

Alle sombere gedachten verdwenen, even als het ontzacht voor de waarschijnlijke meerderheid zijner tegenpartij.

De degens kruisten zich; de vonken spatelden uit het staal. De getuigen der kampenden hadden zich aan weërszijden teruggetrokken. twee aan deze, twee aan gene zijde, en beïdden schier ademloos de beslissing, die bloedig moest zijn. Schoon de jonkman tegen alle vormen in zijn gastheer grovelijk had beledigd, en tot zijn dolzinnige uitarting blijklaar door het verlies van zijn goud was vervoerd, toch had hij eene vastberadenheid getoond, welke zij nooit van hem verwacht hadden en welke hen eerbied inboezemde.

Beiden streden met beleid en met kalmte, maar voor geen der toeschouwers was de uitslag onbekend. Buckingham was de eerste duellist van zijn tijd en Digby kon nog op dien eere naam niet bogen. Monmouth en Sidney sidderden; want zij zagen hun vriend eensklaps een stap ter zijde springen, en Buckingham's degen bij Charles' linkerborst schitteren. Of hij die doorboord had of voorbij was gegleden was hun onbekend. Het laatste echter moest

geschied zijn, want Charles waggelde niet! Door hunne aandacht te vestigen op het punt, dat bij Charles bedreigd werd, merkten zij niet, dat de degenspits van dezen de rechter hand van Buckingham moest getroffen hebben, want de Hertog wierp bliksemsnel het gevest in de linkerhand over, eene handigheid, die bij ieder ander reeds bewondering zoude hebben gewekt. De reden, die hem daartoe verplichtte, wekte evenwel de bekommring zijner getuigen op. Zij deelden het hem met een enkel woord mede en gewaagden van een staking van het gevecht.

»De kansen zijn minder ongelijk; het zal den knaap moed geven,» zeide Buckingham koud en hoog, waarna de kamp met vernieuwde kracht werd voortgezet.

Maar de kansen waren niet langer gelijk, vooral niet nu Charles, wat een geoefend duellist wellicht gedaan zou hebben, zich niet tot verdediging bepaalde met het doel om zijn tegenpartij af te maten en alzoo door list zijne mindere behendigheid te vergoeden, maar heftiger dan ooit zijne aanvallen voortzette. Hij gaf zich daardoor wel meer bloot, maar vorderde ook meer krachtsinspanning van de hand des vijands, eene hand, die hoe geoefend ook, de rechter niet evenaren kon. Toch zou de strijd zonder een onverwacht voorval ten zijnen nadeele beslist zijn geworden, want het scherpe oog des Hertogs had reeds de plaats uitgekozen waar de degenspits een doodelijk stoot zoude kunnen toebrengen, en doodelijk zou de wonde ditmaal zijn, dat had hij zich voorgenomen. De oogblikken van Charles waren geteld. Daar sijpelden echter eenige bloeddruppels langs de rechterhand des Hertogs en vestte zich zijn oog naar de wonde, die wellicht grooter was dan hij zich verbeeld had.

Het duurde slechts een oogenblik, maar dat oogenblik was onbewaakt en deed Buckingham de altijd in de nabijheid zwevende spits van 's vijands staal een dolslag slechts oorbijzien. Toen de Hertog den oogappel wendde, had hij nog even den tijd de spits van het midden zijner borst te keeren, maar het staal drong toch onder het schouderblad diep door. Een purperen stroom vloot over de sneeuw; de degen zonk neder; de knieën knikten; en Pierrot lag bewusteloos, misschien ontzield, voor de voeten van den Bandito!

»Gij hebt hem gedood! Vlucht naar het vaste land! Niemand kan u beschermen,» riepen Harry en Sidney.

Charles staarde als bewusteloos voor zich op den gevallen, die daar neêr lag met gesloten oog, met de loodkleur op het gelaat, met saámgeklemdde lippen en in het kleed van den potsenmaker. Zijn haat scheen plotseling verdwenen en verkeerd in medelijden.

»Vlucht! Nog is het tijd!» riepen hem zijne vrienden toe, terwijl een hunner hem met geweld wegvoerde.

VIERDE BOEK.

I.

Een dik sneeuwkleed dekte de bosschen en de weiden van Hallam-Castle. De grauwe lucht en de kille wind voorspelde nog menige jacht dier fijne vlokken, die hier en daar als tot een heuvel waren opgestoven. Geen der bewoners waagde zich naar buiten waar geen levend wezen zich bewegen zoude hebben, geen geluid zoude zijn gehoord dan het fluiten en gieren van den wind door de bladerloze boomtoppen, zoo niet een enkele bonte kraai met de vale vlerken langs het sneeuwveld getipt en in zijn schel en somber gekras zijn honger te kennen had gegeven.

Was het buiten kil en koud, droef en somber, in de kleine maar nette woning van onzen ouden vriend Dirkens was het warm en vrolijk, dank zij het knappend vuurtje in de breede schouw en de luidruchtige bezigheid der huismoeder, die hier iets ordende, ginds iets verzette en ten laatste het noodige voor het stevige en overvloedige middagmaal gereed maakte.

Een scherpe tegenstelling met de tevredenheid en blijmoedigheid, welke alles in het klein vretreken ademde, vormde de bedaagde en in stemmig zwart gekleede vrouw, die bezig was eenige kleedingstukken na te zien, maar van haar arbeid dikwijls opzag, de oogen ten hoogen sloeg en dan diep zuchtte.

Het was moeder Anne, die altijd nog steun en bescherming bij den goeden Dirkens gevonden had, die haar nog meer dan dat, die haar ook troost en opbeuring had willen schenken.

Dit was echter den bedaarden man evenmin als zijne gulhartige en opgeruimde huisvrouw gelukt. Wij hebben moeder Anne leeren kennen als eene, voor wie deze aarde een tranendal heette, voor wie zij het dan ook werkelijk was. De steun haars ouderdoms, de eenige, dien zij eerde als een uitverkoren vat, Jakob Hollis, was haar door de boosheid der menschen ontrukkt, en het kind van dezen, de deerne die zij zoo gaarne in zorgende liefde had willen vergoeden, wat de oude Hollis voor haar was geweest, liet niets van zich hooren, bleef spoorloos verdwenen. Bij hare sombere geaardheid moest zij het ergste onderstellen, begon zij te gelooven aan een roof, ondernomen door den ouden Filistijn van het kasteel, die daarin geholpen was door zijn jong en door den niet minder kwaadaardigen vreemdeling die — en dat vergaf zij den Amalekiet niet — haar als een wachter Sions eens was tegengetreden en die methet heiligste had wagen te spotten. Maar of dit reeds niet genoeg ware, eindigde zij met zelfs de onschuld van Mary in twijfel te trekken, met aan de halsstarrigheid van het kind om dien dag naar Leeds te gaan eene uitlegging te geven, die Mary zelve als schuldig aan de uitvoering deed voorstellen. Schrok zij ook terug voor hare

eigene gevolgtrekkingen, prevelde zij ook soms ten besluite van al hare zwarte vermoedens: „die sta zie toe dat hij niet valle!” zij was toch somwijlen niet verre van den uitroep des Farizeërs. „O Heere, ik dank u, dat ik niet ben gelijk deze!” Poogde vrouw Dirkens soms ook hare sombere stemming te verdrijven, haar het lieve verdwenen kind voor te stellen in al haren eenvoud en reinheid, verzekerde zij haar ook, dat zij eer in hare jongens beuzensnijders en moordenaars zoude kunnen zien dan in Mary een verlorene, het mocht voor een oogenblik baten en hare starre droefheid verminderen, in het volgende zat zij echter weder even strak neder als wij haar thands zien.

Maar ook Dirkens was niet wel te moede en mocht voor een deel de oorzaak zijn van moeder Anna's stemming. De anders stille maar opgeruimde man, wiens niet diepgrijpend maar gezond verstand de dingen om hem heen in hunne juiste verhouding wist te schatten, Dirkens was in de laatste dagen stiller en meer dan ooit terug getrokken geworden en liet daarbij dikwijls eene norschheid blijken, die zijne vrouw op het denkbeeld bracht, dat hij een ziekte onder de leden had, en moeder Anne, dat er iets vreeselijks gebeurd was, dat te vreeselijk was om nog verteld te worden. Dirkens, de vriend van het kasteel, kwam niet verder meer dan den moestuin, kon soms ettelijke sekonden door het kleine venster naar den toren van Hallam-Castle turen met de diepe rimpels op het voorhoofd en een trek van wrevel op het gelaat, en dat Sir Henry en Charles in dien wrevel deelden, bleek van tijd tot tijd overtuigend. Zoo grooten invloed oefende zijn voorbeeld, dat ieder der huisgenoten de vroegere gezindheid jegens Hallam-Castle vergeten scheen en slechts makkend den Landheer naderden, als hun plicht dat gebod. En zoo als ons bewust is ergerde dat den Landheer niet weinig. Zelfs was hij eens verschrikt teruggekeerd, toen hij van de vossenjacht terugkeerde, vrolijk fluitend en spelend met zijn jachthonden, en van achter een der boomen een zwarte gedaante had zien te voorschijn komen, die hem zonder te groeten, maar hem strak aanstarend, voorbij was getreden. Hij had eerst gedacht een tooverkol te zien en grooten lust gehad, om er zijn jachthonden op aan te hitsen, maar was van dat voornemen teruggekomen, toen hij zich herinnerde die trekken meer, en nog laatst op zijn verjaringsfeest, gezien te hebben toen zij aan de huishoudster van den rondkop behoorden.

Dirkens was in den laatsten tijd slechts eens blijde thuis gekomen. Reeds op den drempel had hij toen een brief in de hoogte gehouden en geroepen: „Goede tijding!” Het was in de laatste weken reeds meermalen gebeurd, dat hij met 's Konings post zulk een papier ontving, dat hij dan met den meesten ernst en het geduld eener kat, zoo als Moeder Anne in haar ongeduld het noemde, zat te ontcijferen, hetgeen altijd gevolgd werd door een bedenkelijk hoofdschudden. Het bericht was

altijd ook van John en betrof meestal diens jeugdigen meester. Moeder Anne had dus reden voor de onderstelling, dat de toen medegebrachte brief weder van denzelfden schrijver was. Zij werd echter blijde verrast, want het was Mary, de verloren gewaande Mary, die schreef en meldde, dat zij aan het geweld van den Hertog van Buckingham ontkomen en in het godvreezend huisgezin van een Londensch koopman was opgenomen en verpleegd.

Dirkens en Moeder Anne — de laatste met iets wat naar berouw zweemde in het hart — zetten zich dadelijk neder en krabden, zooveel de vingergren, aan dien arbeid ongewoon, het toelieten, een vel papier vol! De blijdschap verkeerde echter weldra in bitteren angst. Sir Henry, wien Marys lot werd medegedeeld met de noodige opmerkingen over de handelingen van den hooggeschatten Sir George, had eindelijk alle geduld verloren en zich laten ontvallen, dat de deerne het misschien zelve wel gewild had, en er ook verdoemd weinig aan had, om hier in een achterhoek weg te teren, naast dien omgekeerden luiwagen, vroeger tooverkol en laatst huisvrouw van den rondkop. Zoo zij het niet goed had waar zij thands was, dan had zij niet alleen geschreven, maar zou tegelijk met haar brief teruggekeerd zijn. Dirkens had daarop zegevierend geandwoord, dat Mary uit plichtsgevoel bleef, dat zij den Koning hoopte te ontmoeten. »Alsof Zijne Majesteit niets beters en hoogers te doen heeft dan de klachten van een deerne aan te hooren, klachten, die nu toch al overbodig zijn, daar de aartsketter immers dood is?» had Sir Henry uitgeroepen, maar verder dat onderwerp niet aangeroerd. Scheen het niet of de ruwe edelman gelijk kreeg, toen er niets meer van Mary vernomen werd, schoon Dirkens haar de treurige tijding had medegedeeld van het overlijden haars vaders? Soms kwam de gedachte aan iets vreeselijks in hem op, eene gedachte, die veel geleeke op die, welke moeder Anna in haar zwarte luim had gekoesterd. Hij bestreed die echter en hield het veeleer voor zeker, dat er met Mary weder iets moest voorgevallen zijn wat haar belette te schrijven. Nogmaals kon zij in de handen van den ellendeling zijn gevallen. Hij schreef er over aan John, die beloofde flink uit zijn oogten te zullen zien en als hij maar een slip van het kleed van de Lady zag (zoo werd zij altijd in het gehucht genoemd) dan zou hij beide handen er naar uitsteken. Tot dusverre echter wist hij niets anders te melden, dan dat zij niet meer bij Wilkens woonde. Tot zijne bevreemding en niet geringe blijdschap bemerkte Dirkens echter, dat er van wege de regering onderzoek werd gedaan naar het wegvoeren eener deerne. Sir Henry en hij, benevens Willie de marskramer, werden gehoord; het was echter of men alles daarbij liet blijven, want niets werd meer daarvan vernomen.

In anstige en ongeduldige verwachting was de helft van Louwmaand voorbijgegaan en altijd stiller en wreveliger werd, sedert het ontvangen van

Marys brief, het hoofd van het vroeger zoo tevreden huisgezin. Hij was op den morgen, waarmede wij ons hoofdstuk openden, met loomen tred aan den gewonen arbeid gegaan, maar lang voor het etensuur sloeg, stormde hij op de besneeuwde holblokken het vertrek weder binnen met een open brief in de hand.

»Wat is er?» vroegen beide vrouwen te gelijk, verschrokken over het witbestorvene van 's mans gelaat.

»Ik heb het wel gedacht, dat het zoo met hem eindigen zou! Dat vervloekte hof!» borst Dirkens eindelijk in werkelijke woede los.

Na vele dergelijke uitroepen kon de man ten laatste bewogen worden voor te lezen hetgeen hij in een pas ontvangen brief van zijn zoon gelezen had. Wij nemen eenige zinsneden over. »Er is iets gebeurd wat lang verwacht was. De jonge heer liep druk in den klub, zoo heten zij een plaats waar gerookt, gedronken en gespeeld wordt en degeen, die het meest rookt en drinkt en speelt en zwetst het grootst is.»

»Afschuwelijk! Dat is de plaats, waarvan in de Openbaring...» Moeder Anna had geen tijd om te eindigen want Dirkens voer voort. »Nu, de jonge heer was een van de eersten.»

»Hij is ook van het krom en verdraaid geslachte; hij is ook de zoon des Kanaänets Barar, des zoons Tiglath.»

»Neen, dat zou Job zelfs niet uitgehouden hebben!» riep Dirkens, wiens geduld ten einde was, uit. »Waar ben ik nu gebleven? Het ergste komt nog en zal u de haren te berge doen rijzen. »De jonge heer was een van de eersten. Hij verloor in de laatste dagen veel geld: wel honderd guinjes geloof ik..»

»Heere in den hemel! wat zal Mylady wel zeggen!» riep vrouw Dirkens uit.

»Wel honderd guinjes geloof ik» vervolgde Dirkens. »Het schoen hem niet veel te deren, want hij werd door een onbekende vrouw, die hem heimelijk bezoekt, getroost.»

»Wat onreine filistijn! En zulk een verdorven wezen heeft de zalige Jakob meermalen in zijn huis ontvangen! Mary, Mary, gij zijt zeker óók het breede pad van het verderf opgedwaald.»

»Als de hemel valt zijn wij allen dood!» merkte Dirkens grimmig aan. »John zal er toch wel niet bij gestaan hebben als die onbekende kwam. Maar hoor dan toch verder, want al wat gij hoordet be- duidt nog niets. »Behalve met de onbekende hield hij nog de kennis aan met die Mylady, waarover ik u vroeger schreef en nog met een paar buiten's huis.»

Moeder Anna zeide thands niets, maar zuchtte diep en schudde het hoofd, terwijl zij het oog smeekend ten hemel hief.

Dirkens ging voort: »Ik zag den jongen heer altijd somberder worden. Hij had alleen een goede bui toen hij zich klaar maakte voor het gemaskerd bal, dat de Hertog van Buckingham gaf, de grootste lichtmis van het heele Koninkrijk en de verleider wel van honderd zoo moeders als dochters.»

„John moet terug komen, vader!” zeide vrouw Dirkens, die in hare verbeelding haar zoon mede door zulk een voorbeeld reeds zag weggesleept.

„Zoo'n bal” vervolgde Dirkens, die besloten had zich door geene aanmerking meer te laten storen »zoo 'n bal is een danspartij, waar ieder er uitziet als in het goochelspel van Guy zonder nek op de laatste kermis van Leeds. Het moet er ruw zijn toegegaan, ruwer nog dan bij het laatste hanengevecht, toen Ned en Len zich een paar ribben braken en Joe zonder neus thuis kwam. Ik zat op den jongen heer te wachten zoo als ik gewoon ben en was uit verveling juist ingedut, even ingedut, toen er op de deur werd geklopt en Alice, een allerliefst meisje in dienst van de Koningin, zoo bleek als de dood mij kwam verzoeken een dokter te gaan halen. Ik begreep heel goed, dat het voor de Koningin was die erg ongesteld was geworden. Toen dat was afgelopen dacht ik weder even in te dutten, maar de deur werd nogmaals opengedraaid en — het bloed stolt mij nog als ik er aan denk — daar trad de jonge heer binnen, een schim gelijk, en bevend en huiverend als een hazewind op de sneeuw bij een Oostenwind! Ik kon het mij later denken! Hij was met den Hertog van Buckingham slaags geweest en had dien overhoop gestoken. De Hertog is nog wel niet dood, maar moet toch heel erg wezen; het leven is in hem verroest, zeggen zijne lakeien, terwijl zij eerbiedig den hoed afnemen, want als zijn naam maar genoemd wordt, dan groeten ze hem al, zoo'n groote sinjeur is die Hertog! Gij kunt begrijpen wat er voor den jongen heer op zit. Zij hebben hem gesmeekt te vluchten, daar de Koning het bevel, zoo als zij zeggen, reeds geteekend heeft, om hem naar den Tower te zenden; maar het hielp niet, de jonge heer geeft om niets. Ik verwacht het ergste, of Sir Henry, die zich immers een goede maat van den Koning heet, moet tusschenbeiden komen. Naar ik hoor is de twist bij het spel begonnen en moet de jonge heer duchtig hebben oppgespeeld.”

Dirkens staakte hier de lezing, vouwde den brief langzaam dicht en zag de vrouwen daarbij aan als vroeg hij: Welnu?

„Het is de Heer der wrake die dat Baälhuis ginder bezoekt!” zeide Moeder Anne, die echter onverzoenlijker en onmedoogender scheen dan zij was, want inwendig voelde zij iets voor den speelnoot van Mary. Vrouw Dirkens zat verslagen en keek haar aan, die op was gestaan en zich gereed maakte te vertrekken. Op de vraag waarheen hij zoo plotseling ging, antwoordde hij dadelijk naar het »huis” te willen gaan. Op den weg derwaards zou hij wel overleggen hoe hij alles het best zoude aanvatten. »Maar naar Londen moet hij en wel spoedig ook,” mompelde hij bij het heengaan.

Onze oude kennis, Mr. King, in de welbekende kaal geschaafde en doorgesleten kleeding, was juist bezig eenige gaten te boeten in het net, dat hij in vereeniging met Sir Henry ten verderve van de wilde duiven in de omliggende bosschen

sedert vier weken reeds hier en daar had gespannen. Het was in al die weken zijne eenige uitspanning geweest, om 's morgens te gaan onderzoeken welk gedierte zich 's nachts had laten verschalken. Zoo lang zijne gedachten zich bepaalden bij de vangst, welke aanstaande was, kon hij de andere, welke meestal tusschen Charles en Mary verdeeld waren, vergeten, maar bij den terugkeer, vooral als de vangst niet groot was geweest, liep hij zwijgend naast Sir Henry, die meestal luide in zich zelven bromde. In den afgelopen nacht had een uil, die in plaats van een vette, malsche duif het net was ingevlogen, dit bij zijne pogingen tot ontvluchting hier en daar verscheurd, en daarom vond Dirkens Zijn Eerwaarde zoo druk met knoopen bezig.

„Zoo, Mr. King!” klonk de morgengroet van den ouden Hollander, die zijn gezicht weder in de gewone plooi had weten te zetten. »Tuk gehad, hé!”

„Een uil, een groote katuil, Dirkens! anders niets... De wind liep van nacht om... Ik had het net anders moeten zetten, zei Sir Henry.”

„Ja, de wind liep om en dan vangt men uilen in plaats van duiven. Het laat zich hooren. Hoorens, oude! daar ginder liep de wind ook om. Maar verdord, wat is het hier koud!” Bij die woorden wierp Dirkens een medelijdenden blik op de dunne, met garen kousen gedekte beenen, en de blaauwroode en trillende vingers van den knoopen Eerwaarde.

„Vindt ge, Dirkens?” vroeg de oude als of hij over de opmerking zich verbaasde. »Daar binnen mag ik niet knoopen.”

„Zoo, dat is misschien goed ook, want je zult hier minder gestoord worden door een vloek of een of andere kastijding. Nu daar zal hij ginder ook genoeg van krijgen.”

„Maar wien bedoelt ge, Dirkens?”

„Heb je in kort van je leerling gehoord. Man, als ik wist, dat het hier ook waar is:

Zoo als de oude zong
Zoo piept thands het jong,

dan wou ik je wel eens in mijn broeikassen hebben, onder het bereik van mijn groote rotteval.”

Robert King maakte zich gereed een lang uitgerekte vraag te doen hooren, maar Dirkens weehield hem daarvan door de lezing van den brief te beginnen. Hij viel den ouden zoo zonder voorbereiding op het lijf, den ouden, die, welke berichten Dirkens ook soms in vertrouwen mededeelde, altijd van Charles het beste dacht en maar al te gereed was om Dirkens of diens zoon van overdrijving te beschuldigen. Hij moest dat te eer doen, daar de tijdingen, die Sir Henry ontving, altijd van een geheel anderen aard waren. Men begripte dus het ontzetten van den man, toen hij de waarheid — en het moest thands wel waarheid

zijn, daar het werkelijk geschreven stond — vernam. Het net viel hem uit de handen en hij staarde voor zich heen zonder een woord te kunnen uitbrengen.

»Nu, wat zegt ge? Ik heb altijd wel gedacht, dat er een slecht hart in den jongen zat. Van Mary weg te gaan zonder goê dag te zeggen!» zeide Dirkens.

»Neen, dat is niet zoo!» bracht de kapellaan eindelijk uit. »Charles heeft een goed hart en zulk een oordeel is dat van een heiden en van een tollenaar, Dirkens!»

»St, st, man, niet zoo driftig! Het eindtjen draagt den last. Het staat hier zwart op wit.»

»Overdreven!» mompelde King.

»John overdrijft nooit. Komt het niet uit zoo als ik je vroeger al mededeelde? Toen kreeg ik ook het zelfde antwoord, maar je ziet het nu. De jongen heeft gespeeld, misschien wel zijn gantsche erfdeel verloren; want voor een bagatel gaat men niet vechten. De jongen heeft iemand overheer gestoken, want je kunt er op aan dat de andere dood is; daarvoor heeft de jongen te goed het gebruik van den degen van den oude geleerd.» Dirkens, de koude, bedaarde Hollander, was aan het overdrijven als of hij Sir Henry was, en hij deed het niet, omdat hij den jonkman haatte zoo als hij voorgaf, maar omdat hij hem zoo innig lief had en den wrevel over diens wangedrag hem zoo diep bedroefde. »Dat moest naar Londen, als of het veulen niet even goed, ja beter, een paard kon worden in de groene wei dan op stal! Dat moest naar Londen met dien deugniet! Mr. King, weet ge wat ik geloof? Onze jongen zit nu al in de boeien, maar ik wil wel wedden dat hij er op den dood zit.» Dirkens gedroeg zich als de flegmatikus die enthousiast wordt.

»Neen, zoo ver zal het niet komen!» riep King uit; maar het verwrongen gelaat, waarop de angst, ja de wanhoop te lezen stond, duidde aan, dat hij geloofde het wel zoo ver te zullen zien komen. In plaats dat Dirkens hem moed inboezemde, sloeg hij hem neer en maakte hem tot allen arbeid onbekwaam. Gene bemerkte zijn misslag, toen hij zich met hem beraden wilde over hetgeen zij zouden doen. King kon niet denken, kon niet spreken.

»Sir Henry moet naar Londen!» zei Dirkens eindelijk: en de kapellaan knikte toestemmend.

»Maar het moet hem voorzichtig worden mededeeld, drop voor drop moet hij het vergif innemen, anders mocht de man het besterven.» De kapellaan knikte weder toestemmend.

»Maar, verdord! Kapellaan! knik niet, maar ga naar binnen en spreek.»

»Ik? Neen, dat kan ik niet! Dát van Charles te moeten vertellen! Hem den dood van Charles te moeten aankondigen! Och, God!»

»Kom, kom! Zie het licht niet voorbij dat in het donker is. Ik was straks maar wat slecht gemutst, toen ik de brug over stapte waar die deugn-

niet met onzen Charles ook over ging. Loontje komt om zijn boontje, en die kwaad doet kwaad ontmoet, dacht ik toen, de vensters van het heerenhuis opziende. Maar het is toch nog zoo erg niet, en de jongen kan nog wel goed worden, als Sir Henry spoedig tusschen beiden komt. Moed verloren, al verloren, Kapellaan!»

»'t Is vreeselijk!» zuchtte deze, die nog geene beweging maakte om naar binnen te gaan.

»Daar is die brief!» Neem dien meê!» King vatte dien aan, maar bewoog zich nog niet.

»Ga dan nu, Kapellaan!»

»Morgen.»

»Neen, dadelijk!»

»Ga dan met mij! Ik zal mij niet goed kunnen houden als Sir Henry begint! Hij is toch vader! Dirkens, doe gij het.»

Deze bewees hem, dat het niet passen zou, dat hij zich in zulke zaken mengde, dat hij ook van een ander geloof dan Sir Henry en Lady Digby was, en dat het geloof in zulke oogenblikken, waarin getroost moet worden, een groote rol speelde. De Kapellaan bleef echter overzettelijk en het eenige dat hij toegeven wilde was, dat hij het eerst naar binnen zou gaan, om Sir Henry voor te bereiden, en dan Dirkens zoude roepen om de eigenlijke mededeeling te doen.

Niets was er in het groote vierkante vertrek veranderd! Sir Henry zat bezijden den schoorsteen eenige hertsvangers te slijpen; Lady Digby op hare gewone plaats aan het spinnewiel. De weerschijn der haardvlammen speelde op het donker houten beschot der wanden; anders was alles deftig en stil.

Langzaam en voorzichtig draaide de Kamerdeur op hare hengels, zoo langzaam en voorzichtig, dat zij een piepend geluid maakte hetgeen Sir Henry ergerde.

»Dat 's zeker de Kapellaan,» riep hij, »die nooit weet of hij er in of er uit wil!»

Hij had goed geraden, want Mr. Kings hoofd werd naar binnen gestoken.

»Er in of er uit!» schreeuwde Sir Henry, »denk je dat wij het flereijn willen krijgen? Het tocht hier als in een kerk. Wat heb je? Is het net af, dan moeten we 't gaan zetten. Zult ge antwoorden, Kapellaan? Heb je de spraak verloren? Mijn God! Lucy, de Kapellaan is gek geworden!» en Sir Henry schaterlachte bij die woorden, terwijl hij den verlegen Kapellaan, die zuchtte en slikte, als zat er iets beklemmends of iets prikkelends in de keel, Lady Digby met den vinger aanwees.

»Heb ge ons iets te zeggen, Mr. King?» vroeg Sir Henrys echtgenote.

»Neen... of.... ja!»

»Neen, ja; daar hebt ge nu den geheelen man! Sermoen houden, hoor! Neen, ja. Duiven strikken! Neen, ja. Rondkoppen najagen! Neen, ja. Mijn jongen goed leeren! Neen, ja. Alles ten halve; het is het een niet en het ander niet.»

»Mij dunkt, Sir! dat de zoon der Dighys niet

aan de zorg van dien man alleen werd overgelaten!" hernam zijne vrouw.

»Daar hebt ge gelijk in, Lucy! Maar wat hij heeft moeten leeren, leerde hij hem maar ten halve. De jongen zou anders wel meer hebben geschreven.»

»Dat kon hij niet helpen. Hij kon niet schrijven; hij zit in de gevangenis!" stamemde de kapellaan, die de voorbereiding vergeten was en de geheele dozis vergif, zoo als Dirkens het uitdrukte, beiden in eens te verduwen gaf. De hertsvangens vielen Sir Henry uit de handen en het spinnewiel van Lady Digby stond stil.

»Dat is een zonderlinge scherts!" zeide de laatste met een toornigen blik, die den kapellaan de oogen als een schuldige deed neerslaan,

»De vuile leugenaar!" riep Sir Henry. »Maar de leugen heb je zelf niet bedacht, daar ben je te dom toe! Dat heeft een ander je in het oor gefluisterd. Opgebiecht, man! wie is het?"

»Dirkens!" stamemde de Kapellaan. Hij wilde er nog bijvoegen dat het geen logen was, dat hij den brief waarin alles stond zelf had hooren lezen, maar Sir Henry en zijne echtgenote lieten hem den tijd er niet toe.

»Laat hem dadelijk hier komen. Al is hij aan het uiterst eind van Hallam, je gaat hem opzoeken, midden door de sneeuw, hoor je, en je zegt dat hij hier komt, mét je hier komt," beval Sir Henry.

»Het heeft zulk een haast niet. Als de man zoo ver weg is dan zou hij te veel verzuimen. Niet waar, Sir Henry?"

»Je hebt gelijk, Lucy, daar dacht ik niet aan; maar hier zal hij komen, de lasteraar! die maar alles denkt te mogen zeggen en die al de boeren-ezels tegen mij aanhitst. Ik zal een exempel stellen, dat belooft ik je. Waar wacht je nu nog op?"

»Dirkens wacht hier; hij heeft mij beloofd te zullen wachten.»

»En dat zegt ge nú eerst? Hem dadelijk gehaald! Dadelijk, hoor!"

Een oogenblik later traden beiden weder binnen! Dirkens als een rechter, Mr. King als een veroordeelde.

»Goede morgen, man! Een glas porter, Dirkens? Neem het maar als hartsversterking, want daar zal me een bui over je hoofd losbreken!"

Dirkens wist niet hoe hij het had en keek nu Sir Henry en dan weêr den Kapellaan aan.

»Goede morgen!" zeide hij, als om tijd te winnen en het onbekend terrein te verkennen.

»Ik hoop, Dirkens! dat ge u zult kunnen rechtvaardigen," zeide Lady Digby hoog. »De kapellaan vertelde ons een logen en erkende die van u gehoord te hebben. Van wien hebt gij die vernomen, daar wij niet kunnen denken, dat gij die bedacht hebt."»

»Een logen? Heeft zijn Eerwaarde niet gezegd...?"

»Dat Charles gevangen en op den dood zat!" zei de kapellaan zoo snel mogelijk.

»Wat, op den dood? Dat 's weêr wat nieuws.

Mijn jongen? Charles op den dood zitten? Vervloekte lasteraar, ik laat je ophangen, want ik mag met jou doen wat me lust." Lady Digby werd bleek en wenkte Dirkens te spreken, die den brief voorlas. Sir Henry zat op zijn stoel heen en weêr te schuiven; zijn geheele lichaam beefde; toch wierp hij nóg van tijd tot tijd een grimmigen blik op den kapellaan, die bij het voorlezen weder zijn ontzetten en zijn angst niet verbergen kon. Lady Digby hing aan Dirkens' lippen; zij werd bleeker en bleeker, maar hare oogen glansden ongewoon.

»Welnu?" vroeg Dirkens, toen de lezing geëindigd was.

»Mijn goeje jongen! In de gevangenis! Maar je hebt het toch gelogen, kapellaan, dat hij op den dood zit! Dat zullen ze daar in Londen ook wel laten! Maar ik zal tusschen beiden komen... Ik zal het Zijne Majesteit beduiden, dat Charles zeker gelijk had met dien schoelje van een Buckingham te vechten. En dien hondsvot heb ik nog in mijn huis doen eten, drinken, en slapen! Kapellaan, Dirkens. maakt, dat je klaar komt; we gaan naar Londen!"

»Maar onze zoon zit nog niet in de gevangenis, Sir!" begon Mylady. »Ook dat heeft de kapellaan gelogen. Hij heeft mij een oogenblik doen vreezen en ik begrijp niet wat de aanleiding daartoe was. Als ik toch alles wel beschouw, dan hebben we stof tot blijdschap, Sir Henry! De zoon van Dirkens oordeelt zoo als hij oordeelen kan en moet, maar wij weten, dat, waar een edelmann valt in een ridderlijken kamp, de overwinnaar wel toegejuicht, maar niet gestraft zal worden!"

»Ze heeft waarachtig gelijk! Je zult me dat oogenblik van angst betalen, hoor je, kapellaan!"

»Maar... Sir! —

»Zwijgen..."

»Dat deze twist zou aangekomen zijn door het spel kan ik niet gelooven. De Hertog van Buckingham, Sir! dien wij kennen voor een onbeschaamd mensch, hoewel altoos een edelman, zal zich vergrepen hebben aan eene of andere wet van eer, en ik vind het groot van onzen Charles dat hij, zonder dat wij, Sir! het hem behoefden te zeggen, den handschoen heeft opgenomen. Mr. Digby speelt en gaat dikwerf naar een klub, zo schrijft de zoon van Dirkens, maar ieder edelman doet dat, en dat de zoon van Dirkens zich daarover verwondert, verwondert mij niet. We dienen dus af te wachten, Sir! wat Charles zelf ons schrijft en ons niet bangst te maken door een dienaar, die zijn meester durft beoordeelen!"

»Ge hebt gelijk, Lucy! Charles zal wel schrijven of ik zal schrijven."»

»Met je verlof, Mylady! de dienaar, die zijn meester beoordeelt, doet niet altijd verkeerd, want niemant kent den meester zoo als de dienaar; dat weet ik bij ondervinding, wat je? En past het een edelman om te spelen en te vechten, de burgerjongen houdt het recht, om het niet edel te noemen en te meenen dat èn het geld èn de han-

den beter gebruikt kunnen worden. Maar wat zal ik je zeggen van Mr. Charles? Een bok, die lang vast heeft gezeten, slaat wel eens aan het springen en stooten als hij los komt."

»Het is genoeg!" viel Lady Digby hoog in.

»Maar zeg dan toch, Dirkens dat gij ook... niet gerust zijt!" stamelde de kapellaan.

»Mylady kan gelijk hebben, dat het verstandiger is nog nader bericht af te wachten," hernam Dirkens.

»Daar sta je nu met je eeuwige vrees en je zucht om alles te verdraaien," riep Sir Henry, die den werkelijk geleden angst aan den kapellaan weet. »Zwijg, ik wil niets meer hooren! De kaerel bracht me in den vroegen morgen al een uil meê, in plaats van een eêle houtduif."

»Neem de pony, Mr. King, en rijd naar York om te hooren of er ook brieven zijn," zeide Mylady. De kapellaan droop stil af en toog onder een felle sneeuw naar de aangewezen stad. Het was vinnig koud en de wegen waren slecht, zoo dat hij heen en weêr hobbelde op het zaâl, maar de man was toch eenigzins gerust gesteld en dankte er God voor, dat Mylady zulk een klaar inzicht in de zaak had gehad.

II.

Hoe Harry zijn vriend Charles ook gedrongen had om voor eenigen tijd Engeland te verlaten, Charles had met kracht en volstandig geweigerd. »Wat ik deed was goed; het middel was den edelman waardig en valt niet onder het bereik van de strafwet der menschen," antwoordde hij op ieders vermaan. Hoe men hem ook voorhield, dat de verslagene de machtigste man van het Koninkrijk was door de gunst Zijner Majesteit; dat wat hém kwijtescholden werd een ander streng zou worden toegerekend, het mocht niet baten. Het was of het de eer der Digbys gold; geen hunner vluchtte ooit of poogde de gevolgen eener door hen verrichte daad te ontkomen. Hoe dwaas Charles' halstarrige weigering ook geheten werd, in welken moeilijken toestand zij de vrienden, die niet langer vrienden durfden schijnen, ook bracht, toch dwong zij achtung af en gaf zij een geheel ongekende zijde van dat tot dus verre zoo licht ontvlambaar en voor allerlei indrukken ontvankelijk gemoed bloot. Er was zedelijke moed in dien jonkman. Het verlangen, door de geheimzinnigheid der verschijning geprikkeld, om de onbekende terug te zien, mocht voor een deel de oorzaak wezen van zijn besluit, de afkeer van alles wat naar lafhartigheid zweemde werkte echter voor het grootste gedeelte er toe meê. Hij had gestreden en gezegepraald; hij had den strijd niet lichtvaardig aangegaan, maar om eene te wreken wie hij zoo veel had te vergoeden; hij had dus niet zich zelve gezocht, maar had veeleer zich het gevaar

voor anderen getroost. De stem in zijn binnenste veroordeelde hem niet, hoewel de verbeelding hem op zijn rustbed het afgrijselijk gelaat van den stervende, zoo ijzingwekkend door het bleeke maanlicht getint, voor oogen bracht. Op zijn kamer teruggekeerd, waar Harry hem verliet bij de herhaalde verzekering dat er een onweêr boven zijn hoofd zou los barsten, was hij spoedig de kussens ingedoken en daár de dringende vragen van John ontvloten, die uit het door Harry en zijn meester gevoerd gesprek genoeg had begrepen om nieuwsgierig te worden.

Toen hij den volgenden morgen ontwaakte, en toen de opwekking had plaats gemaakt voor afgematheid overzag hij zijn toestand beter. Hij ontveinsde het gevaar niet waarin hij zweefde en waarvan hij nog te beter overtuigd werd door den schrik op het gelaat van John, die in den vroegen morgen reeds eenigen in Whithe-hall had ontmoet en vernomen had, dat zijn meester den Hertog van Buckingham had vermoord en dat half Londen op de been was.

De raad door Harry hem gegeven kwam hem voor den geest, maar nogmaals verwierp hij dien, Zijn besluit was genomen. Eenige oogenblikken later trad hij zijn kamer uit en begaf hij zich naar Mylady's vertrekken. Was de mare van het gebeurde ook daár vernomen, en had zij zulk een invloed op zijne beschermster geëffend? Deze toch reikte hem wel de bleeke hand en liet hem toe die te kussen, maar zag hem vreemd aan en noodigde hem niet uit om te gaan zitten. Hij scheen die ontvangst in dadelijk verband te brengen met het voorgevallene, want hij vroeg haar terstond: »Hoordet gij van het gebeurde?"

»Gij zijt onhandig geweest," hernam zij scherp.

»Onhandig? Ik begrijp u niet, Barbara! Het berouwt mij niet wat ik deed, en moest het nog gedaan worden, ik zou het weder doen. Het berouwt mij dus niet, maar het berouwt mij wel dat gij dus tot mij spreekt. Onhandig? Waart gij het niet, die mij tot dien kamp in staat stelde? Ik zeg dat niet, om mij te verontschuldigen; want de daad was een vrijwillige, was een goede, maar ik zeg het alleen om u te doen inzien dat uw verwijt op zijn zachtst genomen ongepast is."

»Ga zitten en laat ons zien," klonk het van hare lippen, terwijl zij hem een stoel aanwees en zelve zich op de sofa nederzette. »Is hij dood?"

»Ik weet het niet."

»Mijn laatste berichten waren, dat hij ernstig, zeer ernstig, maar niet doodelijk gewond was. Begrijpt ge niet, dat dit juist de onhandigheid is? Gij moest geen twist met hem gezocht hebben of u hebben voorgenomen zelf te vallen of hem te doen vallen. Wat kinderachtige strijd! Men trekt de degens, die men de moeite genomen heeft scherp te slijpen en men gebruikt ze niet of weet ze niet te gebruiken. Een gekwetste vijand is gevaarlijker dan eene doode vijand."

»Barbara! Mij dunkt dat alleen een moordenaar

met voorbedachten rade zoodanig oordeelen kan. Ik heb het geluk dat niet te zijn en alleengestreden te hebben om een ongelukkige te wreken."

»Beste jongen, wat hebt ge u een moeite gegeven! Die ongelukkige zou zich zelve wel gewroken hebben. Het spijt mij waarlijk voor u, dat ge mijne woorden zoo slecht hebt opgevat. Ik kon ook niet vermoeden, dat een ridder, zoo dapper als mijn vriend Charles, op de aansporing eener vrouw wachtte om den degen te trekken. Ik kon dat te minder denken, daar mijn vriend Charles reeds zoo lang zich de niet zeer aangename en verheffende voogdij van Zijne Genade liet welgevallen en dus juist niet zoo spoedig geprikkeld scheen."

Charles balde de vuist, Was dat Barbara Palmers die daar sprak, zij, die hem werkelijk had aangehitst en hem nu verloochende, zonder dat hij nog eenige hulp, eenig offer van haar vroeg?

Hij zou zijne verontwaardiging geen meester zijn gebleven zoo zij niet eensklaps van toon en onderwerp ware veranderd.

»De ongelukkige, voor wie gij heet gestreden te hebben, heeft als de heilige onschuld geslapen."

»Voer mij tot haar, Barbara! Ik ben hier gekomen..."

»Om haar te zien, en, welk eene teleurstelling! ge zaagt mij. Zacht wat, mijn ridder! ge hebt mij nog niet overwonnen zoo als mijn vriend Buckingham. Wat zoudt gij haar te zeggen hebben, dat gij haar gister avond in het donker kabinetjen niet hadt kunnen toelispelen?"

»Ik heb u gisteren reeds gezegd, dat zij daar niet was. Neen, zij zou in vroeger dagen zulk een onderhoud hebben geschuid als de grootste zonde en ik hoop dat zij daarin niet veranderd moge zijn; want het zou mij overtuigen dat zij nog is wie zij was."

»Vreest gij spoedig te zullen sterven, mijn vriend?"

Charles verkleurde. »Waarom?"

»Gij begint zoo vroom te spreken, en dat is een veeg teeken... Wat doet u vreezen, dat de lieve onschuld van het land in ontwikkeling niet met u gelijken tred heeft gehouden? Naar het uiterlijke te oordeelen geeft ge elkaâr niet veel toe. Gij houdt veel van te middernacht jager te zijn in Londens straten en zij om het wild te wezen dat gejaagd wordt."

»Barbara! gij kunt mij beleedigen, maar keer uwen spot niet jegens haar. Zij heeft niemand op aarde meer om haar te beschermen dan mij."

»Een kranke beschermer! Maar gij vergeet, dat er nog eene is, die haar ondersteunen wil en haar werkelijk ondersteunt. Die eene ben ik en die eene wil niet, dat gij, die alle vrouwen het hof maakt, haar weder zult ontmoeten, om haar uit zuiver medelijden nogmaals tot een *tête à tête* over te halen of misschien wel te dwingen."

»Maar ik zeg u, dat niet zij het was. Een andere, hoewel geheel als zij gekleed, wachtte mij."

»Zoo ge wilt dat ik u geloof, zoo noem mij dan den naam!"

»Ik weet dien niet en al wist ik dien ook, gij zoudt hem niet vernemen."

»Bedaar, mijn balsturige kavalier! Ik geloof aan uw medelijden met de arme Mary! Hoewel zij door de sluwheid van Ma'am Carwell in den strik gelokt en u in den arm werd gedrongen, laat gij haar verdenken om de andere te redden. Het gantsche hof houdt Ma'am Carwell voor eene gelukkige *bien-aimée*, vooral gelukkig, omdat zij ten koste van een ander het gevaar is ontsnapt."

»Het was niet de Hertogin van Portsmouth, wier stem ik gister avond in uw bijzijn voor het eerst vernam."

Mylady zag hem bij die woorden doordringend aan. Zij kon niet twifelen aan de waarheid van 's jonkmans verzekering. Waartoe hij ook in staat ware tot veinzen zeker niet. Zij had geen oogeblik, na het laatst gehouden gesprek met Mary, het vermoeden vastgehouden, dat deze de gemaskerde was geweest, die in Charles' armen was verrast. Mary had haar toch verhaald, dat eene onbekende, geheel gekleed als zij, haar een lint om den pols had gebonden, hetwelk zeker als herkenningsteeken had gediend; die onbekende was toen weggesneld, en de Hertogin van Portsmouth, die zulk een lint niet had gedragen, was bovendien den gantschen avond bij zijne Majesteit gebleven. En al had zij nog een oogenblik er aan kunnen gelooven en Louize de kracht der tooverij toegeschreven, na Charles' verzekering kon zij dat niet langer. Neen, het kon de Hertogin van Portsmouth niet zijn, maar wie was het dan? Zij zon zich stomp, maar kon geen licht in dat duister scheppen. En waarom zou zij ook het onmogelijke beproeven? Nu Ma'am Carwell niet getroffen kon worden, zou het haar weinig verschelen of de eene of andere minzieke Lady zich al of niet prijs gaf. Zij was met hare gedachten afgezworven en vergat bijkans de tegenwoordigheid van haar vriend, die ditmaal zich niet te beklagen had over het overdrevene harer liefkozingen. Hij riep haar tot het tegenwoordige terug door de woorden: »Indien gij niet wilt dat ik Mary ontmoete, indien gij waarlijk haar beschermster wilt zijn, zeg haar dan, dat zij dadelijk van hier vertrekke en naar Hallam terug keere."

»Gij wenscht dus dat de schat zich voor u beware? Weet gij zoo zeker, dat hij het nog waard is?"

»Mylady! Al ware het zoo, dan nog hadt gij het recht niet het haar te verwijten!"

Barbara Palmers hief zich op en zag hem dreigend aan. »Wat bedoelt ge met die woorden?"

»Zoo ze u kwetsen kunnen, dan waren zij niet tot u gericht." Hij trad op haar toe en vatte hare hand »Doe haar vertrekken, Barbara! en gij zult waarlijk haar beschermster wezen, eene betere, dan ge u voor mij betoont te zijn."

»Is eindelijk het verwijt over uwe lippen? Hadt ge gewild, dat ik u onder mijne vleugelen had genomen nu de onweersbui begint op te komen, nu het gevaar dreigt, dat gij wel hebt weten op te roepen, maar niet te bezweren? Vergeet ge dan,

dat ge in den Hertog van Buckingham mijn vriend hebt getroffen?"

»Hoor ik wel? Barbara, is dat ernst?"

»Gij zoudt mij bescherming vragen, en dus mede aansprakelijk doen zijn voor een euvelde daad, die tevens een domheid is. Den Hertog van Buckingham te willen vermoorden, omdat hij u eenige guinjes heeft afgewonnen, eenige guinjes, die gij hem niet kunt terug betalen..."

»Dat is gruwelijk gelogen... Dat is..."

»Wat het gantsche hof bekend is en op dit oogenblik van mond tot mond gaat. Wat wilt ge toch, dat ik voor u doe bij al hetgeen ik reeds voor u gedaan heb? Men kan alleen dat redden wat te redden is!"

»Ik begrijp u thands! Uwe tedere woorden waren gehuicheld; uwe liefde was een logen, een luim van een oogenblik! En ik, die haar voor ernstig gemeend heb kunnen houden, ik, die er aan geloof kon slaan..."

»En nochtans gister avond een andere in de armen drukte, niettegenstaande ik u dat verbod! Gij behoort tot het geslacht der hoovaardige zelfzuchtigen, die zelven gelooven zich alles te mogen veroorloven, maar van anderen de grootste opofferingen verlangen. Of neen, gij volgt nog maar een soort van instinkt; het bewustzijn zal echter wel volgen, mijn jongen!"

»Zijt gij er de oorzaak niet van, dat ik de onbekende volgde? Zij wondde mij niet bij hare liefkozingsen, zij stiet mij niet terug, terwijl zij mij tot zich trok."

Arme Charles, die, hoe ontwikkeld edelman ook, nochtans dikwijls zoo naïef zich kon uiten! Hij begreep niet, dat zijne woorden iets zóo kwetsends inhielden, dat zelfs Mylady de Castlemaine zich pijnlijk getroffen mocht gevoelen.

Deze liet niets blijken. Het rood, dat haar gelaat bedekte, verborg den bloes, die anders zich vertoond zoude hebben. Slechts was de glimlach, die om haar lippen speelde, duidelijker, en klonk de toon meer spottend dan anders.

»Dus heb ik u in de armen dier onbekende gedreven? Dus zijt gij aan haren boezem den verderfelijken invloed van Mylady de Castlemaine ontvlucht? Waarom zoekt gij dan ook thands daar geen troost, en komt ge mij het hart verscheuren door mij den aanblik uwer smarten te schenken? Dus een martelaar mijner genegenheid zie ik in u! Het spijt mij, dat ik u de martelkroon nog dieper op het hoofd moet drukken, want ik kan u niet helpen, mijn waarde! Ik vergeet mijne vrienden niet, al zijn zij ook doodelijk gewond, en druk niet gaarne de hand van wie mijne vrienden hebben gedood. Ik geloof, dat gij mij begrepen zult hebben. Vaarwel."

Charles, wien straks de tranen in de oogen waren geweld, voelde ze bij de laatste woorden plotseling opgedroogd. De verontwaardiging en haat, de minachting en wrok stredden in zijn binnenste om den voorrang. »Vaarwel!" zeide hij gesmoord. Hij

wilde er nog een enkel woord aan toevoegen, maar de drift liet het niet toe. Hij was ook bevreesd niet dat te kunnen zeggen wat hij wilde en zoo als hij het wilde. »Vaarwel," het was het afscheid dat hij voor altijd van haar nam. Hij verwijderde zich, maar bij het heengaan meende hij nog de woorden te vernemen: »Het arme, kaal geschoren lam!"

Toen zij alleen was bleek het voorgevallene haar weinig te hebben getroffen. De jonkman verliet haar om nooit terug te keeren, zoo als hij zelf dacht, maar om, zoo als zij meende, door haar terug gelokt te worden wanneer de tijd daarvoor gunstig was en zij het alsdan nog wilde. Wat zij van Charles nog eischen mocht zou hij haar geven zoodra zij het begeerde. De overeenstemming des harten, het leven der ziel had niets met hare genegenheid voor hem gemeen. Thands was haar belang met hare zinnelijke neiging in strijd en zij vond de kracht, zonder veel strijd, om de laatste aan het eerste te onderwerpen. Hij had haar als middel, om zich van Buckingham te ontdoen gedienend, nu het middel niet afdoende bleek was het noodig het te verloochenen. Buckingham kon herstellen en daarom moest Charles, die bovendien de gantsche hofpartij tegen zich in het harnas moest hebben gejaagd, niet door haar beschermd, maar het eerst van allen door haar vernederd worden. Er was nóg iets wat haar aan hem verbonden had: het was de liefde dier onbekende, die haar echter thands bijna onverschillig was geworden en van wie hij bovendien, bij eene waarschijnlijke gevangenneming, toch gescheiden zou zijn, ten minste voor zóo lang als zij, de Castlemaine, begreep zich over haar jongen Adonis niet te moeten ontfemen. En als hij weder in genade mocht worden aangenomen na eenige kastijding, dan zou zij wel zorgen dat de vergiffenis van haar scheen uit te gaan. Voor het oogenblik echter was die zaak niet belangrijk genoeg, om er zich lang mede bezig te houden.

Kate was binnen gekomen, Kate, die zij ondervroeg naar hare beschermeling en die haar met alle teekenen van gewicht en geheimzinnigheid vertellen kwam, dat Hare Majesteit den afgeloopen nacht ernstig ongesteld was geworden, dat er een geneesheer was gehaald, die, vreemd genoeg, Hare Majesteit na middernacht nog op de sofa had gevonden.

»Welnu, zij zal in hare devotie met hare heilige vriendin door een vertrekking van zinnen gestoord zijn! Wat is daar vreemds in? Of heeft de liefderijke en menschlievende Kate een ander vermoeden?"

»Och neen, Mylady!"

»Kate, gij weet meer dan ge zeggen wilt."

»Zeker niet, Mylady!" ik weet niets; maar men heeft wat ondervinding opgedaan, men heeft daardoor wat leeren zien wat een gewoon oog zoo licht ontgaat..."

»Voor den dag er mede, Kate! Och, vertel mij

iets bijzonders, iets zeer bijzonders, waar ik om moet schreien, want ik heb van morgen reeds zoo veel moeten lachen. Ge zijt mij ook nog veel schuldig, Kate! Nog hebt ge niet teruggebracht wat gestolen werd, of hebt ge dat reeds vergeten?"

»Neen, Mylady! hoe zou ik dat kunnen, vooral sedert de genade aan dien Tom Buddie bewezen. Maar bij dien roof lijd ik nog meer dan Mylady, want ik mis den prijs, dien zij op het terugvinden heeft gesteld.»

»Listige feeks! begrijpt gij dat alzo? Maar wij zullen daarover later nog eens spreken. Nu mij verteld wat gij gehoord of opgemerkt hebt! Heeft de Gravin de Penalva een minnaar? Die is zeker een engel, of wel een gevallen engel: een mensch van vleesch en bloed stellig niet.»

»Ik heb, in de verwachting dat het Mylady genoeg zoude doen, moeite noch kosten gespaard om den draad te vatten.»

»Zoo, moet ik betalen, Kate, liefvallige Kate? Maar, ik zal u geen penny geven, inhalijs boeve!»

»Dan stelt Mylady ook geen belang in mijn verhaal. Ik moet u den groet overbrengen van het jufferken hier naast; zij begeert u te zien! Het lijkt wel een betooverde prinses. Zij spreekt alsof zij Mylady zelve, eigenlijk of zij nog meer dan Mylady ware, en zij beveelt zonder dat er eenig schimpwoord bij het bevel wordt gevoegd om de oude beenen der dienende wat vlugger te maken.»

»Het is wel; misschien laat ik de deerne straks hier komen. Maar ik kan nog niet over haar denken,» zeide Mylady op een toon, die hoog en waardig moest zijn. In haar binnenste moest zij echter Kate gelijk geven. Juist dát wakte haar wrevel jegens dat kind op, jegens die deerne, die haar zoo zonderling te moede deed worden, toen haar naam zulk een schrik, zulk een afkeer had doen ontstaan. Wat was zij klein geweest in dat oogenblik tegenover die vagebonde!

»Moet zij hier nog lang blijven?» vroeg Kate zoo argeloos mogelijk.

»Ge schijnt thands óók bezig om geene moeite te sparen, ten einde iets te weten te komen. Thands kan het niet mij ten gevalle zijn. Zou uwe inhalijsheid u ook twee meesters of meesteressen doen dienen? Zoo mij dit blijkt, zeg dan het zonlicht vaarwel.»

»Mylady! hoe komt gij op die gedachte? Waarlijk niet. Trouwer dienaarssse dan ik ben...!»

»Al genoeg. Op uwe trouw verlaat ik mij niet, op uw belang echter wel. Nu, waarom gij mij dient gaat mij niet aan, zoo gij het maar doet. Waarom vroegt gij mij straks of zij nog lang hier bleef?»

»Uit zondige nieuwsgierigheid, Mylady! Ik noemde het kind straks een betooverde prinses en, bij mijne ziel! ik geloof soms dat zij het is en dat er nog veel meer raadselachtigs gebeuren zal dan er reeds is gebeurd. Als ik niet met mijn eigen oogen haar van nacht te bed had zien liggen, dan zou ik er wel op willen sterven, dat zij de gedaante is die... Maar Mylady stelt er geen belang in.»

»Daar, gij zijt waardig mij te dienen,» riep Mylady uit, terwijl zij haar een paar guinjes toewierp. »Is het genoeg?»

»Zij zijn de moeite waard om opgeraapt te worden!» hernam Kate, die de oude stramme kniën boog, om de rollende goudstukken te bemachtigen, maar het beschimpende van de wijze, waarop de gift gegeven werd, zeer goed voelde.

»Vertel nu.»

Maar Mylady zou nog eenige oogenblikken, eenige uren zelfs, hare nieuwsgierigheid moeten betoemen, want Zijne Majesteit trad binnen. Er hing een wolk op zijn voorhoofd en zijn gelaat had een ernst en eene strakheid, die bijkans strengheid geleek. Mylady vermocht niet de rimpelen weg te vagen of den wrok Zijner Majesteit te temperen. Zij wendde er dan ook niet al haar krachten toe aan en deed niets, om den toorn Zijner Majesteit jegens den schuldigen Digby te matigen.

»Als Will er den adem door uitblaast, dan, bij den heiligen George! zal de jongen óók sterven. Zulk een Yorksche boer, die het heirleger arme edellieden nog kwam vergrooten, waagt het hem aan te randen! Maar dat is een aanval tegen mij! Wie den Hertog van Buckingham waagt te bevechten zal het ook mij durven doen. Wees goed geluimd, wees lankmoedig en zij zetten u den voet op den nek. Bij het kruis onzes Heeren! dat zal een einde nemen. Barbara, gij behoort óók tot het geslacht der Villiers! Hebt ge mij niets te zeggen? Klaagt ge de Yorksche gans niet aan of kiest gij zijne partij?»

»En zoo ik het eens deed, Sire?»

»Dan zou ik u moeten toevoegen, dat ik een luim, die ik verdroeg als zoo vele anderen, omdat zij u genoegens verschaft, zou beschouwen als een ontrouw die ik niet zou verdragen. Bij den heiligen George! neen, zeg ik u.»

»Heeft Louize de Quérouaille u zoo vroeg in den morgen reeds een sermoen doen hooren?»

»Barbara, het is thands geen tijd van schertsen. Beschermt gij dien jongen?»

»Neen, Sire! Hij is straks hier geweest, en ik heb hem de deur gewezen.»

De Koning herademde; hij was werkelijk geneigd om streng te straffen en bevreesd geweest in Barbara een hinderpaal daarvoor te zullen vinden.

»Ik kon niets anders van mijne Barbara verwachten. Maar hij is hier geweest, zegt ge. De dwaas! Waarom is hij niet gevlucht? Dacht ook hij, dat mijne lankmoedigheid niet uit te putten was? Zoo ik eens wilde...»

»Juist, Sire! zoo Uwe Majesteit eens wilde, dan zou hier veel veranderen: dan zouden de drie koninkrijken, die Uwe Majesteit toebehooren, niet meer geregeerd worden door een vreemde, een spinne van den Franschen Koning!»

»Barbara, zijt ge dwaas? Is Shaftsbury bij u geweest? Hebben de eksters uit het Parlement van u hun evenbeeld gemaakt?»

»Sedert Louize de Quérouaille hare groote staats-

kennis ten nutte van dit rijk aanwendt heb ik mij bescheiden terug getrokken. Het is niet meer dan billijk, dat de Engelsche vrouw wijke voor de Fransche."

»Maar ik verzeker u, Sara! dat er niets van dat alles gebeurt. Louize is een goed, geestig, lustig kind, dat werkelijk geen kwaad doet."

»Ik hoop, dat Mylord Arlington beter over haar denkt dan Uwe Majesteit, want anders kan ik mij niet begrijpen, waarvoor de veelvuldige samenkomsten dienen van den Sekretaris van Staat met... dat goede kind!"

»Dat is zijne zaak! Misschien neemt Arlington wel les in het Fransch," riep Karel luchtig uit.

»En dat zal noodig zijn geworden."

»Gij zijt onbillijk jegens beiden, Sara! Sluit vrede met beiden, om mijnenwille, mijn lieve! Gij hebt Louize veel stof tot klachten gegeven. Haar van een geheimen minnehandel te doen verdenken? Hebt gij, die alles weet, ook vernomen wie de onbekende was, die door den deugniet zoo ridderlijk verdedigd werd? Want ridderlijk was het en zoo hij niet Will had aangerand..."

»Dan zou hij nog genade in Uwer Majesteits oogen vinden, vooral omdat hij Louizes minnaar niet blijkt te zijn. Ik erken: zijn gedrag was zeer ridderlijk, ook tegenover onzen Buckingham, dien hij om het verlies van eenige guinjes beleedigde. Te recht noemdet ge mij een van de Villiers! Niet licht laat ik mij tot wrok vervoeren, maar zoo ik dien koester, dan heb ik er reden voor en laat ik mij niet door een enkel woord daarvan terug brengen, zoo als vele, zelfs zéer verheven personen doen. Sire, ik eisch, dat mijn bloedverwant gewroken worde."

»En dat zal hij; ik geef u mijn koninklijk woord."

»Hetgeen even zoo hecht is als... uwe eeden van liefde...?"

»Welke toch niet zoo vele ongelukkigen maakten als uwe tedere omhelzingen; men denke aan het nieuwe slachtoffer, Charles Digby! Willen we nu onze rekening maar sluiten, Sara?"

»Ik erken, dat ik mij meer dan voldaan moet beschouwen ook na deze nieuwe nederlaag, daar ik het geluk heb gehad Uwe Majesteit van het top punt der droefheid weder terug te brengen tot de vlakte der kalmte," zeide zij in den gezwollen hoftoon dier dagen. »Maar," vervolgde zij, »ik mag nog niet ophouden recht en vergelding te vragen. Er is nóg een slachtoffer door Mr. Digby gemaakt, en dat is een zwakke deerne. Zij is door hem gister avond verrast en, om de onbekende te redden, in de plaats van deze aanbeden."

»Dat is waar! Onze blauw-oogige, van gister avond! Kunt ge dat begrijpen, Sara! ik heb nog twee uren na mijn vertrek om haar gedacht."

»Dus in het bijzijn van de lieve Louize nog om haar gedacht? Het kind is toch niet geestig zoo als de lieve Louize."

»Neen, dat is zoo, maar er is iets.... ik weet niet wat het is... maar zij maakt op mij den in-

druk van het Mariabeeld in de kapel Harer Majesteit; altijd behalve het marmere."

»Hetgeen beteekent, dat Uwe Majesteit haar werkelijk voor een sterveling van vleesch en bloed houdt, en haar dus nog wel eens zou willen ontmoeten."

»Is zij hier?"

»Uwe Majesteit gelieve mij te volgen. Zij zette echter haar gelaat in ernstiger plooi, want de ernst is daar geweld! Stel u gerust, Karel! men kan altijd boete doen om... altijd te kunnen zondigen," voegde zij er half fluisterend bij, terwijl zij den Koning naar het vertrek bracht, dat Mary als verblijf was aangewezen.

Mylady had gespot met den ernst van die deerne, maar zou zij het ook hebben kunnen doen als zij getuige was geweest van den zielestrijd, die er dien ochtend in dat binnenste gestreden was? Het vertrouwen, dat Mary had meenen te kunnen schenken aan de vrouw die haar herbergde, was niet weinig geschokt toen zij haar naam had vernomen; de onrust, waaraan zij den vorigen avond ten prooi was geweest, was werkelijke angst geworden na de ontmoeting van den vriend harer jeugd, die haar had bejegend met eene vrijheid, welke haar een gloeienden bloos op de koon had gejaagd. Zij had later voor die handelwijze eene verontschuldiging kunnen vinden, toen zij, uit alles wat Mylady de Castlemaine haar verhaalde, konde afleiden dat hij een andere bedoeld had. Die gedachte echter gaf haar geen rust. Hij had haar wel niet willen beleedigen, maar hij was daar geweest om eene andere, die hij lief had, en hij had lief op eene wijze die haar pijn deed. Al deze gedachten hadden haar vermoed eer zij den slaap konde vatten. Toen zij weder ontwaakte werd haar door Kate een brief overhandigd, die haar door John, den dienaar van Mr. Digby, was gebracht. De trouwe jongen had hem reeds een paar dagen bij zich gedragen. Hij was in alle stilte naar de woning van Mr. Wilkins gegaan, waar hem de brief, juist met de post aangekomen, was toevertrouwd met de boodschap, dat hij, die toch ook in White-hall woonde, den brief aan Mary wel zou kunnen doen toekomen. Door een toeval vernam hij van Mylady's nieuwe beschermeling, in wie hij de goede Mary meende te herkennen, zoo dat Kate in het bezit kwam van den brief door Moeder Anne, in antwoord op eene van Mary geschreven, en het bericht inhoudende van Jakob Hollis' dood. Hij was dood! Haar lieve, arme vader was dood! Misschien wel gestorven uit smart over haar! Ja, Moeder Anne had het niet verbloemd. Mary viel op de kniën; zij wilde, maar kon niet bidden. Geen enkele traan welde in de brandende oogen op en bracht ontspanning aan.

»Dood!" zeide zij met holle stem en met verglaasden blik, starende op één punt. »Dood! terwijl ik verre was, en omdat ik verre was!" Waarom was zij verre geweest? De gedachte aan dien booze, die haar vader had vermoord en haar

had vervolgd en verpletterd, rees in haar op. Zij haatte hem thands! Had hij voor haar gestaan en ware zij gewapend, zij zou hem wellicht het staal in het hart hebben gedreven! Een nieuwe, eene ongekende zijde van haar karakter openbaarde zich. De hartstocht sluimerde in dien boezem, maar als hij ontwaakte dan was hij krachtig en machtig, diep ingrijpend en moeielijk te toomen, zoo als alles in dien vrouwelijken boezem van sterkte getuigde. Toch gelukte het haar den storm daar binnen aan band te leggen en het gebod van den eenigen meester gehoor te geven. In de eenzaamheid was de ontzachelijke strijd gestreden en de kreet der mishandelde menscheid overheerscht door het geloof der Christin. De overwinning was behaald en kalm stond zij op bij het bezoek dat haar gebracht werd; maar even als bij de kalmte na den storm, als over de gantsche schepping een waas van uitputting ligt heengespreid, zoo droeg ook haar gelaat, in de uitdrukking van zachte droefgeestigheid die tot deelneming opwekte, de sporen van den doorworstelden strijd.

»Mijn kind! ik haast mij mijne belofte te vervullen. Gister heb u reeds in de gelegenheid gesteld Zijne Majesteit te naderen en voor te bereiden op uw verzoek; thands kunt gij alles openbaren wat u op het hart ligt, want Zijne Majesteit heeft mij beloofd u aan te hooren,» zeide Mylady.

»Wat deert u, mijn kind! heb gij geweend?» vroeg de Koning werkelijk bewogen. Karel Stuart kon geene tranen zien; altijd wekten zij zijne deelneming; soms lokten zij mede het vocht in zijne oogen en meest droogde hij ze, zonder dat hij zich den tijd gunde te onderzoeken of zij ook geveinsd waren. Even als alle zwakke menschen was zijn mededoogen spoedig te verwerven. Daarbij was zijn aanleg werkelijk die van een goed mensch; maar de zwakheid van karakter had belet, dat de beproevingen zijner jeugd hem louterden, en had hem, bij de ondervonden tegenspoeden en teleurstellingen, niets anders geleerd, dan dat de menschen voor het grootste deel uit egoïsten bestonden, terwijl de verleiding, waaraan hij later blootstond en die hij gelijk alles lijdzaam onderging, de goede kieren verstikt of verhinderd had zich te ontwikkelen.

»Hebt gij geweend?» vroeg hij, vriendelijk deelnemend, terwijl hij hare hand vatte... »Kan ik u helpen, mijn kind!»

»Neen, dat kan mijn aardsche Koning niet,» hernam zij met een zachte trillende stem.

»Waarom niet? De Koning van Engeland heeft nog de macht om velen te helpen, en hij heeft den wil ook. Gij hebt mij gister van uwen vader gesproken.»

»Hij herinnert het zich nog!» zeide Mylady in zich zelve, en zij scheen er zich over te verbazen..

»Ja, Sire!» vervolgde zij luid »zij vraagt de vrijheid van haren vader, die alleen om godsdienstgeschillen gevangen werd genomen.

»Uw vader is vrij, Mary!»

»Neen, Heer Koning, herroep dat woord! Zeg mij, dat hij veroordeeld is en dat moet blijven; dat hij naar het vreemde land moet worden overgebracht en daar alleen wonen, geheel alleen met het gedierte des velds... Zeg mij dát; het zou mij een troost zijn! O mijn God! het andere is te bitter! Te hooren dat de dierbare in vrijheid wordt gesteld nu hij.... gestorven is.»

De Koning en Mylady, die in den aanvang niet wisten wat te denken, begrepen haar thands beter, begrepen de smart, die uit die woorden sprak. Zij ondervroegen haar, zij lieten haar vertellen, zoo klaar en duidelijk en met hare welluidende stem vertellen, en de Koning zag haar aan als eene verschijning uit eene onbekende wereld. Glimlachte hij ook soms bij enkele uitdrukkingen aan de tale Kanaäns ontleend, die hem altijd aan veinzerij en huichelarij deed denken, hij eindigde met die taal in harmonie te vinden met het wezen dat voor hem stond, in harmonie met de reinheid en tevens het bezielde van dien oogblik, met de onberispelijke schoonheid van dat gelaat, en het aetherische van die gestalte.

»De reden van mijn verblijf is dus vervallen, en daarom verzoek ik naar mijn dorpien terug te mogen gaan,» zeide zij ten slotte, het oog thands nederlaande voor dat des Konings.»

»Waarom zoudt gij u daar ginder gaan begraven? Gij zegt zelve alléén in de wereld te staan.»

»Ginder wonen mijne vrienden en die zullen mij wel herbergen, tot God mij een werkring doet kiezen waarin ik nuttig zal kunnen zijn.»

»Ook hier hebt gij vrienden. Mylady de Castlemaine bewees u reeds een dienst en ook ik wil u die bewijzen. Laat mij een goede daad verrichten, Mary! en u gelukkig maken; laat mij uw vriend zijn!»

»Mijn Koning kan wel mijn beschermer, maar niet mijn vriend zijn. Bescherming echter vernedert, en vriendschap kan slechts daar aanwezig zijn waar gelijkheid en wederkeerig dienstbetoon bestaat.»

»En weet gij dan zoo zeker, dat gij niet wederkeerig diensten kunt bewijzen als ge zoo verstandig zijt als uwe laatste woorden het aanduiden?» vroeg de Koning.

»Uitmundend!» juichte Mylady in haar binnenste.

Mary schudde het hoofdjen ontkennend.

»Neen, ik mag hier niet blijven. Misschien is het een schuldige fierheid, Heer Koning! maar ik kan niet op eene plaats vertoeven, waar mijne hand niets vindt om te doen en ik van gunsten zoude leven, die in mijn oog aalmoezen moeten zijn. Neen, het leven is te kostbaar om het verbeuzelen.. Ik moet heen.»

»En als gij hier eens de erkenning vindt, die gij elders niet kunt vinden? Als men hier eens alleen in staat was om verstand en schoonheid te waardeeren?

»Daar ginder in het stil gehucht, Heer Koning!

*Waarom
ook? Denk
na...*

kent men méer waarde toe aan het stille godvreezende hart, en dat is toch meer dan het klaarste verstand en de schoonheid des lichaams, niet waar?"

Dat eenvoudig: niet waar? deed Zijne Majesteit bijkans blozen. De vraag was nog nooit tot hem gericht en hij had ook niet vermoed, dat zij ooit tot hem gericht zoude kunnen worden.

„Maar gij zult mij toch vóór uw vertrek vergunnen u een blijk mijner vriendschap te geven? Openbaar mij uw liefsten wensch, en, zoo het onder het bereik ligt der Koninklijke macht, dan zal hij vervuld worden,” zeide Karel met vuur.

„Ik heb geene wenschen meer, die vervuld kunnen worden,” stamemde Mary. „Heb dank, mijn Koning! voor uwe goedheid.. Mocht gij voor anderen even goed zijn, en mijne arme broeders en zusters in den Heer genadig wezen, Heer Koning!” en zij vouwde hare handen en hief het oog smeekend tot hem op „geef den leeraar vrijheid tot prediken, en geef ieder God te belijden naar zijne overtuiging! Onze predikers worden vervolgd, onze gemeenten verstrooid.. Laat dat niet meer zoo zijn Heer Koning! Die wensch wordt mij door mijn zaligen vader toegefluisterd, door den martelaar.”

„Wij zullen zien; als al de non-konformisten zoo waren als gij, Mary! dan zou ik tegen den verklaarden wil in van mijn Parlement dadelijk vrijheid voor allen afkondigen. Lief kind! ik heb het reeds lang gewild; laat ieder gelooven wat hij wil..”

„Nee, niet wat hij wil; er is maar één waarheid” hernam Mary met kracht.

Mylady was bevreesd, dat het gesprek eene wending zoude nemen, welke Zijne Majesteit ongevallig moest zijn. Zij nam daarom het woord. „Mary, hebt gij nog geen anderen wensch dan den straks geuiten? Is er niemand, die u onrecht aandoet en tegen wien gij recht wilt vorderen?”

Mary schudde het hoofd ontkennend. „Ik heb hem vergeven” fluisterde zij.

„Ook hem, die de oorzaak was van uws vaders dood?” lispelde Mylady.

Mary greep hare hand en knelde die in de hare: „Stil, stil!” riep zij uit, of zij bevreesd ware de hartstochten in haar binnenste weder te wekken.

Schoon met weezin nam de Koning eindelijk afscheid.

Toen hij met Mylady vertrok, vroeg hij deze of zij geen invloed op dat vreemde zonderlinge kind konde oefenen.

„Waarom, Sire?”

„Ik wilde haar nader leeren kennen.”

„Zij zal hier blijven.”

„Maar niet door dwang, Barbara!”

„Uit vrije beweging, Sire!”

„Ge zijt altoos mijne goede, lieve Barbara! Vaarwel.”

De Koning verwijderde zich zonder haar een kus te geven; hij verwijderde zich met gebogen hoofd en een rimpel op het voorhoofd. Ieder, die hem dien morgen naderde, moest erkennen, dat er iets

ongewoons in het binnenste Zijner Majesteit omging, en welke andere oorzaak kon daarvoor zijn dan het gebeurde met den Hertog van Buckingham? Zijne Majesteit moest dien vriend toch wel liefhebben!

Mylady was na 's Konings vertrek Mary nog even nader getreden. Het lieve kind was reeds bezig een en ander te ordenen en was kinderlijk blijde bij het vooruitzicht, weldra in de stilte van Hallam te zullen terugkeeren. Mylady nam haar vriendelijk bij de hand en voerde haar naar de sofa en deed haar naast zich neder zitten. Zij vertelde haar van Charles Digby, den armen, ongelukkigigen Charles Digby, die den Hertog van Buckingham had bevochten, gewond, misschien wel gedood en thands reeds in hechtenis zou genomen zijn.

„Gij kunt hem redden en gij alleen, Mary! Zie mij niet meer zoo twijfelend aan; herinner u wat Zijne Majesteit u vroeg. Iederen wensch zou hij willen vervullen voor zooverre hij dat vermocht, en uwen vriend vermag hij te redden. Welnu, mijn kind! gij, die altijd zoo streng met uw geweten te werk gaat, zegt dat u niet, dat gij niet vertrekken, dat gij den verdoolden broeder niet begeven moogt, dat gij hem eerst uit den donkeren kerker en vervolgens van zijne vrienden verlossen moet, en daarna eerst naar de eenzaamheid terug kunt keeren?”

„Ik blijf!” lispelde Mary.

„Gij verricht een goed werk, dat God u daarboven eenmaal zal toerekenen.”

„Mylady, niet alzo! Als het menschenkind het zwaarste verricht wat zijne hand vindt om te doen wat is het nog anders dan een onnutte dienstknecht van God, want hij heeft immers nog niets meer gedaan dan hij schuldig was?”

Mylady begreep niet het groote verschil tusschen hare zienswijze en die van dat kind. Zij had dan ook maar gedachteloos uitgesproken wat zij wel eens van anderen vernomen had, terwijl dat kind eene innige overtuiging uitsprak, gereed om die te verdedigen en zoo mogelijk te verbreiden. Mylady kende slechts éene Godheid, het was het menschelijk ik; dat kind had als ideaal: den Godmensch, die al de begeerten van het menschelijke in zich had overwonnen en navolging vroeg van wie zich naar Zijnen naam noemde. Welk verschil tusschen die beide vrouwen en in welke omgekeerde verhouding stond beider zedelijke waarde tot beider invloed en macht op aarde!

Mylady verliet haar, aanvankelijk reeds te vreden met de vrucht van haar arbeid Toch betrapte zij zich zelve een oogenblik op de gedachte, of dat kind niet te goed en te rein was om te dienen waartoe zij het bestemde? Dergelijke zedelijke oprispingen, zoo als zij ze zelve een oogenblik later noemde, duurden gewoonlijk niet lang, en ook thands niet.

„Bah, zij is vleesch en bloed even als ieder onzer. De eene is wat oprechter dan de andere. De oude Rowley! Wat de geur, die er van de nieuwe spijze uitgaat, hem reeds doet watertanden!”

Nu het nieuwe offer al hare aandacht vorderde had zij het oude reeds geheel vergeten. Aan Charles Digby had zij niet meer gedacht. Deze was bijkans vernietigd in zijn kamer teruggekeerd, bleeker en meer ontroerd dan toen hij den vorigen nacht van zijn tweegevecht terugkeerde. Hij had die vrouw sedert lang niet meer bemind; het verlies harer liefde kon hem dus niet in die mate neder slaan. Maar te bemerken, dat die vrouw hem niet had bemind zelfs toen hij haar vereerde en meende lief te hebben: dat die vrouw met hem gespeeld en gedarteld had uit tijdverdrijf of uit grove zinnelijkheid; dat hij niet meer was geweest dan een middel in hare hand, een werktuig, dat zij wegwierp naar welgevallen of naar de berekening van haar eigenbelang, dat bracht alles in zijn binnenste in opstand, dat deed hem die vrouw haten met een vreeselijken haat, dat deed hem die vrouw vloeken als de oorzaak van al zijn afdwalingen. Mylady zou met zijne woede hebben geschertst, zoo zij tegenwoordig ware geweest. Had zij niet straks nog in de eenzaamheid gefluisterd: »Hij komt terug als ik hem roep?» Neen, hij zou niet terug komen. Mylady wist niets van de krisis waarin dat zieke hart zich bevond. Ze begreep niet dat zij, toen ze Charles Digby prikkelde om Mary te wreken en Buckingham tegen te treden, hem den moed had gegeven om met het verleden te breken. Hij had een goede daad verricht, fluisterde zijn geweten, dat gehoorzaamd was en thands luider en luider riep, dat er nog meer te verrichten viel. Charles had zijne zedelijke vrijheid terug gevonden en het stond thands aan hem of hij er gebruik van maken zou.

Hij had zich in een stoel neergeworpen voor de tafel en bleef er zitten, in gepeins verdiept, het hoofd op de handen gesteund. Daar viel zijn blik op een brief, half onder andere papieren als weggescholen. Hij herkende die hand en trillend van verlangen en met een kreet van blijde verrassing had hij hem opengebrouwen. Hij verslond den inhoud en kuste de letters keer op keer. Hij had ook gelezen: »Lieve, dierbare vriend! Ik heb de vreeselijke tijding vernomen en ik leef nog! Waarom uw kostbaar leven gewaagd, een leven dat mij behoort? Denkt ge dan zoo weinig om mij, dat ge zoo lichtvaardig op het spel zette wat mijn eenige schat is? Gij moet u verbergen. Ik heb de kracht niet u de vlucht aan te raden en mij zelve het geluk te ontzeggen u dagelijks te zien, want, mijn Charles! dat deed ik, hoewel het u niet bekend was. Toch moet ge u verbergen tot de storm heeft uitgewoed. Kom zoo spoedig gij kunt in het Paviljoen: daar wacht ik u.»

Hij greep zijn hoed en ijde naar de deur. Maar, hoe groot was niet zijn verbazen, en schrik, toen hij den schildwacht bemerkte, die er voor had post gevat en hem het uitgaan verbood. Op bevel Zijner Majesteit was hij gevangen. Hij mocht echter schrijven. Hij zou daarvan gebruik maken, om Harry te verzoeken Zijne Majesteit te bidden, hem slechts tot den avond van dien dag de vrijheid te

laten. Hij gaf zijn woord van edelman, dat hij geen poging zoude aanwenden om te vluchten. John werd geroepen, die met de bezorging van den brief werd belast, en hem tevens mededeelde, dat Mary bij Mylady de Castlemaine woonde en een bezoek van den Koning ontvangen had. Hij beefde: ook dit nog! Waarom was zij niet vertrokken, of werd zij verhinderd door die gehate vrouw? Moest ook zij een werktuig zijn, zoo als hij het geweest was? Het koude angstzweet brak hem uit. Mary deelde in hetzelfde gevaar met hem; hij moest haar waarschuwen, zoo zij ten minste door hem, dien zij een laaghartige genoemd had, gewaarschuwd wilde zijn. Zoo hij slechts voor eenige uren zich nog vrij konde heten! • Daar ijde John terug met een brief van zijn trouwen Harry in de hand. Zou Harry nu reeds zijn Koninklijken vader gesproken hebben? Hij haastte zich om zijne nieuwsgierigheid te voldoen. De oogen schemerden na de lezing; want wat had hij vernomen?

»Beste jongen!» dus was de aanhef, »iets te laat is veel te laat. Van nacht was de redding nog mogelijk, nu niet meer. Ik heb den moed niet om den Koning voor u te spreken daar ik zelf niet zeker ben buiten schot te blijven. Ik was uw getuige en dat is reeds eene misdaad in de oogen Zijner Majesteit. Begrijp dus hoe hij úwe daad beschouwt. Ik vrees waarachtig het ergste. Toch maar moed gehouden, Digby! Misschien brengt gij het er nog af met verlies van uw degen en een paar maanden gevangenisstraf.»

Dus ook hij, de warme vrolijke vriend, verliet hem in den nood! Ieder begaf hem. Hij stond alleen! Neen, hij was niet door ieder verlaten! Eene dacht er nog aan hem: het was de onbekende, die hem zoo innig lief had en wier beeltenis zoo als hij het zich vormde, hem weêrhield te vertwijfelen.

Toen de avond begon te vallen werd hem zijn degen afgevraagd en voerden hem eenige *Life guards* naar den Tower, waar hij bleef, in afwachting van de nadere bevelen Zijner Majesteit.

III.

Mijnheer van Beuningen had zijne passen gevraagd. Geschiedde het ook in een oogenblik van drift, toch waren de omstandigheden van dien aard, dat de Ambassadeur noch de Sekretaris van staat, hoewel beide het wilden, een schrede terug konden zetten zonder zich te compromitteren. Zijne Majesteit had het met schrik vernomen, want een breuk met de Republiek zou Lodewijk XIV nog stouter en vermeteler, zou diens gebiedende toon nog onverdragelijker doen worden. Arlington had hem echter gerust gesteld door de verzekering, dat van Beuningen zich slechts krachtig veinsde om veel te kunnen bedingen, en dat hij, bij eene courageuse houding van Engeland, het trotsche hoofd nederig zoude buigen. Van Beuningen daarentegen bleef

wachten op *excuses* van wege Zijne Majesteit, waarop Zijne Hoogheid zeide stellig te hopen. Om ze des te eer uit te lokken en nog meer klem bij te zetten door het vertoon van kracht, sprak Zijne Hoogheid er met een woord van, of het niet in de diplomatie gebruikelijk was, indien er bij het vertrek van den Ambassadeur nog zaken aanhangig waren, een ander voorloopig met de regeling daarvan te belasten. Was dit zoo, dan zou dit thands met eenigen ophef kunnen geschieden.

Mijnheer van Beuningen dacht er over na, en vond 's Prinsen denkbeeld blijkbaar niet kwaad, daar hij den Sekretaris van Staat kennis gaf, dat Jonkheer Boreel, een uit het gevolg Zijner Hoogheid, belast was met de vereffening der zaken. Beleefdelijk werd daarop geandwoord, dat men kennis had genomen van deze schikking, waaruit bleek dat de Republiek het afbreken der onderhandelingen niet wilde, en dat men hoopte tegenover Jonkheer Boreel gelukkiger te zullen zijn dan men tegenover Zijne Edelheid geweest was. Bij die beleefde letteren waren de passen gevoegd. De worp was alzoo gedaan; de klove kon niet meer worden gedempt. Arlington was te minder geneigd geweest het eerst de hand ter verzoening te bieden, nu er slechts een wisseling van personen plaats had en de diplomaat, die den Amsterdamschen burgemeester verving, voldoende naam en rang bezat, om als een werkelijken plaatsvervanger, en dus meer dan als zaakgelastigde, op te treden.

Men verloor een persoon, en die persoon was juist niet door hem geliefd. Zijne nietswaardige politiek werd door het schrandere oog van de tegenpartij, die aan zijn scherpen blik zulk een kwetsende openhartigheid paarde, te dikwijls doorschouwd. Wij kunnen ons dus voorstellen met hoe weinig leedgevoel hij in zijn brief van den 22 December 1670 aan een der Engelsche gezanten neerschreef: »Van Beuningen vertrekt plotseling. Hij had verschillende twisten met ons.»

Of mijnheer van Beuningen echter niet meer leed gevoelde? Niemand kon daarvan met zekerheid iets zeggen, want dezelfde fiere taal, die bij het eerste pleeggehoor vernomen was, werd ook bij het afscheidsbezoek van zijne lippen gehoord. Toen Zijne Majesteit er van gewaagde, dat het haar speet door een misverstand het verblijf Zijner Edelheid verkort te zien, had hij geandwoord, dat het hem niet minder voor Engeland dan voor de Republiek genoeg zoude doen, indien het misverstand, waarvan Zijne Majesteit sprak, niets anders mocht blijken te zijn.

Met de meeste eerbewijzen werd de Ambassadeur uitgeleide gedaan. Tot aan zee begeleidden hem Zijne Hoogheid en Jonkheer Boreel. Dezen voegde hij nog op het laatste oogenblik toe: »Men zal na mijn vertrek misschien handelbaarder worden, nu men bemerkt dat het ernst wordt. Het kan zijn, dat men eerst afkeerig is van een nauwer verbond met de Republiek, maar zeker is het, dat men neigt naar Frankrijk. Wie het meeste biedt kan de koop

sluiten. Het zou behendig zijn, Stuart te koopen voor den middenprijs. Ik voor mij echter zie de toekomst donker in.» Den Prins zag hij bij het afscheid scherp aan. »Ik twijfel er niet aan, of Uwe Hoogheid zal wel slagen in hetgeen zij zich heeft voorgenoemen. Zij gaf bij herhaling bewijzen van veel takt.»

Had Mijnheer van Beuningen eenigen argwaan? Indien het zoo ware, dan mocht de misleide Ambassadeur zich er thands over gekwetst gevoelen. De kwade luim ging echter eerlangs voorbij, maar de erkenning van 's Prinsen scherpzinnigheid of behendigheid bleef; en die erkenning droeg er toe bij, om den Amsterdamschen Burgemeester, een vurig voorvechter van de Loevensteinsche Faktie, te doen verkeeren, wel niet in een verweerder der Oranjepartij, maar toch later in een aanhanger van den persoon van Willem Hendrik.

Zijne Hoogheid dankte voor de gunstige opinie door Zijne Edelheid van hem opgevat en verzocht de rekommandatiën van Zijne Edelheid bij Mijnheer de Witt, in wiens aandenken hij zich bleef aanbevelen.

Toen hij Zijne Edelheid aan boord zag gaan, voelde hij zijn adem sneller en vrijer gaan, nam hij den arm van zijn vriend Boreel, en zeide hij gehaast: »Thands naar Londen terug!»

In de eerste dagen na van Beuningens vertrek hield Zijne Hoogheid hare kamer. Zij heette verkouden en koortsig; zij was echter krachtig en gezond, maar wilde de vormen in acht nemen en eene gevoeligheid toonen tegenover het Engelsch kabinet, welke werkelijk niet bestond. Zoodra de Prins vermoeden mocht, dat zijne houding begrepen kon zijn, rekende hij echter aan zijne verplichting voldaan te hebben.

Hij was thands vrij; hij werd niet langer bespied; geen zijner gangen werd thands meer opgeteekend. Zonder omwegen dan ook volvoerde hij een lang gekoesterd opzet, reed hij naar White-hall en vroeg gehoor bij Hare Genade de Hertogin van Portsmouth. Deze was verrast en wel blijde verrast. Weten wij ook, dat de vormen van dien Hollander haar kwetsten, het is ons tevens bekend, dat zij hem meer aandacht had waardig gerekend dan den meest volkomen edelman aan Karels hof. Sedert zij hem het laatste ontmoette was hare meening niet gewijzigd, was haar verlangen, om hem terug te zien, nog verhoogd door het toenemend belang, dat de Koning van Engeland blijkbaar in zijn neef begon te stellen. Daarbij was die Koning in de laatste tien dagen wederspanniger of liever onverschilliger dan ooit te voren jegens haar geworden. Zij had zelfs tot haar schrik gehoord, dat er in den Geheimen Raad sprake was geweest van het invoeren van bezuinigingen, dat de Koning niet de intime zwelgpertijen meer bijwoonde, maar gantsche ochtenden doorbracht in den vleugel van het paleis door Mylady bewoond. »Hij zal wel terugkomen en zich nedervlijen op mijn voetenbank» had zij telkens gezegd; maar hij was nog niet teruggekomen.

Zoo zij het groote doel langs andere wegen slechts konde bereiken, dan zou zij zich weten te troosten. Zijne Hoogheid de Prins van Oranje liet zich aandienen! Hij, die nog nooit bij Mylady de Castlemaine of de Koningin was geweest, kwam háár bezoeken. Zoo zij dien jonkman voor haar eigenlijken Koning, Lodewijk XIV, eens winnen kon, door dien jonkman haren Koning vasten voet bezorgde in de Republiek en tevens den Engelschen Koning eens schaakmat zette! Het plan was eener volleerde diplomate waardig en bij welslagen zou de erkentelijkheid van haren Koning geene grenzen kennen.

Zij heette den stijf buigenden Prins welkom en bood hem een zetel tegenover zich aan. Hij scheen verlegen met zijne houding en bracht de eerste woorden, hoe onbetekenend zij ook waren, slechts stamerend uit. Zij was de voorkomenheid zelve, ried bijkans de helft der niet gesproken, maar aangeduide woorden, en gaf dadelijk levendigheid aan het gesprek, dat van zijne zijde reeds bij het begin dreigde te blijven steken.

Het was het eerste *tête à tête*, dat Zijner Hoogheid in zijn leven met eene vrouw te beurt viel. Raakte hij ook wonder wel in de hofwaereld bekend, hij miste nog den fijnen takt om zich gemakkelijk onder vrouwen te kunnen bewegen. Hij voelde dat, zonder het te kunnen verhelpen, en dit maakte hem nog linkscher en hoekiger. Hoe liefvallig moest hem dus de bevallige vrouw niet voorkomen, die, zonder dat zij den schijn gaf van iets te bemerken, hem meer dan halverwege te gemoet kwam en dit zonder zich schuldig te maken aan eene kruipende vleierij, welke, bij den toon van haar vroeger met hem gevoerd onderhoud, te scherp zoude afsteken om niet zijn argwaan op te wekken. Hoe erkentelijk moest hij jegens haar niet zijn, en hoe gaarne zou hij niet, door hare geestige en levendige en toch ook weder niet te vernuftige opmerkingen voortgeleid, haar volgen werwaards zij hem brengen wilde. Elke blik op dien strakken, droomerigen jonkman, die haar zoo gaarne het woord gunde, overtuigde haar van den indruk dien zij maakte, van de overwinning, die zij behalen moest.

»En Uwe Hoogheid heeft zeker de treurige afloop van het prachtige bal Zijner Genade evenzeer verschrikt als ieder onzer? Heeft zij in kort ook eenige berichten ontvangen nopens den toestand des gewonden. Gister vreesde men voor verheffing van de koorts.»

»Een mijner Edellieden is van ochtend aan het paleis van den Hertog geweest en vernam daar dat de koorts is weggebleven. Zijne Majesteit zal wel verheugd zijn. Zijne Majesteit zou in den Hertog een...

»... waren en trouwen vriend verliezen.»

»Die, naar ik geloof, meer dan iemand in Zijner Majesteits vertrouwen deelt, merkte de Prins schuchter aan.

»Meer dan velen ten minste,» verbeterde zij in het voorbijgaan. »Wij mogen dus de hoop voeden

Zijne Genade te zullen behouden. Indien het vertrek Uwer Hoogheid nog niet aanstaande is, dan zal de indruk, die Uwe Hoogheid van het Engelsche hof met zich zal nemen, niet ongunstig zijn.»

»Zou die dan anders wezen als ik nú vertrok?»

»Misschien wel. Zijne Majesteit en de gantsche adel zouden toch bij het herstel Zijner Genade wedijveren in het geven van blijken hunner vreugde, en wie zou, bij de feesten welke de uitingen daarvan zullen wezen, welkomer gast zijn dan Uwe Hoogheid?»

Zoo de voorzichtige Prins ooit mocht kunnen vergeten op zijne hoede te zijn, de vriendelijke en hoogst vleierende onderstellingen, welke hij thands hoorde uiten, zouden hem dadelijk het verzuim herinneren. Zijn oog blikte onwillekeurig naar den bloemenmand, waar de *bouquet* voor hem geplukt werd, naar het venster, door hetwelk men den aap, den koddigen Jack, konde bewonderen, en de onwellevende en stuursche jonkman maakte stilzwijgend eene vergelijking tusschen de bevallige dame tegenover zich en de buitelingen van den aap daar buiten.

»Maar ik heb reeds zoo menig feest bijgewoond en moest dus reeds een gunstigen indruk aan het hof van mijn oom met mij nemen, ten minste als dat van een feest afhankelijk is.»

»Ik nam de vrijheid het te beweren; vergeef mij zoo ik weder dwaalde.» De roos liet even haar doorn voelen. »Maar Uwe Hoogheid heeft mij niet ten volle begrepen en, naar mijne bescheiden meening, het verschil in hare positie niet in aanmerking genomen. Vóór dat Zijne Genade gewond werd had zij immers altijd de eer om door Mijnheer den Ambassadeur begeleid te worden.»

»Ik hoop in den vervolge evenzeer, hoewel de Ambassadeur dan eene andere persoon zal zijn.»

»Juist, Uwe Hoogheid! En dat kon in vele opzichten geheel iets anders zijn.» Zijne Hoogheid zag voor zich, en zij vervolgde. »Ik heb wel eens gehoord, dat men u in den Haag ook altijd begeleidde zoo als mijnheer van Beuningen het hier deed. Dat moet lastig zijn geweest.»

»Ja in den aanvang, maar het wende. Toch ben ik blij, dat Mijnheer van Beuningen vertrokken is.»

»Beminnelijke openhartigheid!» dacht Hare Genade de Hertogin van Portsmouth, die even glimlachte en toen zeer belangstellend vroeg of Zijne Edelheid niet zeer oplopend was en tevens zeer ergdenkend, daar Zijne Edelheid, zoo als zij vernomen had, al de gangen Zijner Hoogheid bespiedde.

»Bespiedde? dat is wat kras; náging misschien. Ik heb het hem niet euvel geluid; hij was altijd goed voor mij, en als hij het niet was, dan volgde hij zeker zijne instruktiën.»

»Zou men dan daar ginder werkelijk gelooven, dat Uwe Hoogheid woorden zoude kunnen spreken, die hun schaden konden?»

»Wel neen, Hertogin! men wilde juist van mij

woorden vernemen, die hun voordeel konden aanbrenghen."

»Uwe Hoogheid geeft thands voorzeker een zeer diepen zin aan hare woorden, want ik begrijp haar niet."

»Och, die kleingeestige berekeningen van politieke partijen zullen Uwe Genade doen geeuwen."

»Volstrekt niet. Uwe Hoogheid zal wel weten te boeien waar anderen zouden doen sterven van verveling."

Zijne Hoogheid achtte het verstandigst de woorden, als niet gehoord of begrepen, onbeantwoord voorbij te gaan. »Ik meende straks," zeide de Prins, »dat men gaarne door mij vernemen wilde, wat men zelf niet opsporen kon en hoopte, dat mij, door mijne bloedverwantschap, zoude bekend zijn geworden.

»En die hoop was ijdel... Uwe Hoogheid wilde wel, maar kon niet aan de verwachting beantwoorden? Eene interessante positie!" riep zij lachend uit. »De strenge, stijve Mijnheer de Ambassadeur zich de zweetdruppels van het voorhoofd wisschend om Uwe Hoogheid te achtervolgen en dan nog van haar te vernemen dat zij niets wist. Want wat zou er ook na te sporen zijn? Hoe dikwijls Mylady de Castlemaine de wenkbrauw gefronsd en de Engelsche edellieden een lompe dwaasheid hadden begaan? Och, om dat op te sporen behoeft men de scherpzinnigheid Uwer Hoogheid niet te bezitten. Mag ik u eenige druppels *fleur de la rose* geven?" vroeg zij plotseling opspringend en weg huppelend naar het dressoir of buffet, van waar zij met een albasten flakon met uit gouddraad gevlochten stop terugkeerde. Zijne Hoogheid moest wel de blanke fijne hand, de teedere schoon gevormde vingers opmerken, moest wel de satijnzachtheid er van huldigen, want zij liet ze in aanraking komen met de zijne. De zijne, wat waren die vuurrood en hard! Toch trok hij ze niet terug, en dat liet hij niet na, om nog eenigen tijd het donzige van hare hand in de zijne te voelen, want, de boer! hij scheen, wel verre van iets gevoeld, zelfs niets gezien te hebben. Zijne eenige opmerking toch was: »Wat een fraaie flacon, Hertogin! Zou die hier gemaakt zijn?"

»Uwe Hoogheid denkt zeer gunstig over de Londense fabrikanten. Misschien zijn zij in staat een veel degelijker en zwaarder sieraad te maken, maar... dit kwam uit Versailles."

»Een geschenk dus van Zijne Allerchristelijkste Majesteit. Het moet erkend worden: Frankrijk munt in onze dagen in alles uit. Het is de eerste macht van Europa en het voert Spanje en Engeland tegenwoordig als vazallen met zich mede. Waart ge er ook bij, Hertogin! toen men te Dover het bewuste verbond sloot?"

»Uw Hoogheid meent...?" vroeg zij; en, schoon zij hare verbazing zocht te verbergen, vermocht zij het niet volkomen. Wat was die jonkman tegenover haar gezeten? Hij sprak zoo koel en onverstillig over eene zaak, die slechts aan zoo weini-

gen bekend was; eene zaak, die slechts Arlington en misschien voor een deel Buckingham was geopenbaard; eene zaak, die den Koning altijd deed ontstellen zoo vaak zij in de verte zelfs werd aangevoerd. Wie had hem dat geheim medegedeeld, hem, den Hollander, den telg der Republiek, voor wie alles juist een diep geheim moest blijven?

Had de Koning hem zijn vertrouwen geschonken? Maar dan moest hij, die zoo wantrouwend en anstig was op dat punt, wel blijken hebben ontvangen van de gehechtheid zijns Neefs; dan moest deze wel overtuigende blijken hebben gegeven van zijn toetreden tot een plan, dat — het is waar — hem eenig persoonlijk voordeel beloofde, maar hem toch deed afdalen tot een vorst in miniatuur. Zij vroeg zich dat alles en nog veel meer af en wist er niet op te antwoorden, en vergat bijna, dat er iets gezegd moest worden op de gedane vraag. Het voorzichtigst scheen haar, te veinzen van niets te weten, en daarom zeide zij ook met alle teekenen van bevreemding: »Het bewust verbond? Wat meent Uwe Hoogheid?"

»Gij weet er niets van? Ik meende toch laatst te bespeuren, dat gij er wel iets van wist. Het spijt mij nu, dat ik er van gesproken heb. Ik was tegenover Mijnheer van Beuningen voorzichtiger."

»Dus heeft Uwe Hoogheid er Mijnheer den Ambassadeur onkundig van doen blijven. Waarom? Mocht hij het dan niet weten? Vergeef het mij, indien de vraag dwaas is."

»Wel neen... Mijn oom heeft mij wel zoo veel medegedeeld, dat ik begreep Mijnheer van Beuningen er niets van te mogen zeggen."

»En vertrouwt Uwe Hoogheid een geheim dat zoo zeer bewaard schijnt te moeten worden, dan aan mij, een vrouw?"

»Ja, vrouwen hebben den naam van niet veel te kunnen zwijgen maar ik beschouwde u, en ik beschouw u nog, als een der opstellers van het verbond."

»Ik? Uwe Hoogheid schertst! Ik heb een veel nederiger werk te verrichten, maar toch niet minder nuttig en zeker voor mij niet minder aangenaam, dan om traktaten op te stellen! Ik zou dat doen? Ik ben wel eens vergeleken bij een half getemde Zigeunerin! Indien ik de levensdagen Zijner Majesteit, die mij lief is geworden, mag vervrolijken, dan is mijn hoogste eerzucht volaan."

»Zou ik dan toch verkeerd geoordeeld hebben!" zeide de Prins voor zich, maar toch luid genoeg om door de andere verstaan te worden. »En ik dacht nog wel, dat de subsidiën, door Zijne Allerchristelijkste Majesteit aan mijn oom toegelegd, door uwe handen gingen?"

De jonkman scheen trouw op te biechten wat hij wist; hij wist misschien nog meer en zou haar dus ook nog meer kunnen vertellen.

»Subsiën? Ik kost Zijne Majesteit wel geld, maar ik verschaft het hem niet. Uwe Hoogheid kan mij gelooven!"

De glimlach, die deze woorden vergezeld, drukte zoo zeer het merk van openhartige waarheid op deze woorden, dat Zijne Hoogheid waarlijk niet meer twifelen kon.

»Dan heb ik mij geheel en al vergist en spijt het mij u zoo lang te hebben opgehouden bij eene zaak, die u droog en vervelend moest zijn. Vergeef het mij; gij zult uwen tijd zeker beter kunnen gebruiken.»

»En Uwe Hoogheid ook, niet waar?» vroeg zij scherp, want de boer had bij zijne reeds zoo lompe woorden de nog lomper beweging gemaakt van op te staan en alzoo te vertrekken. De lompeheid zou nog stijgen, want zij hoorde hem zeggen: »Ja, dat is zoo. Ik had gehoopt dat gij mij hadt kunnen helpen. De tijd van mijn vertrek nadert en ik heb nog zoo veel af te doen juist in die zaak...»

»Die haast schijnt vooral ontstaan te zijn na het vertrek van den Ambassadeur?»

»Juist, want die mocht van niets merken. Ik had er u ook niet van moeten spreken, maar gij zult er geen misbruik van maken daar gij dat niet kunt... als Fransche onderdane.»

De Prins boog en maakte zich gereed te vertrekken. Wat was hij openhartig geweest! Hij had zijne verhouding jegens den Hollandschen Ambassadeur niet verbloed! En nu nog de openhartige lompeheid, om dadelijk te willen vertrekken nu hij dacht zich tot een verkeerde persone te hebben gewend! Wat zou hij dan toch wel van haar gevraagd willen hebben? Zij wilde en moest het vernemen. Zijne Hoogheid werd dus wel gedwongen te blijven om haar de eigenlijke reden van zijn bezoek te openbaren.

»Ik wenschte van u te vernemen, hoe Zijne Allerchristelijke Majesteit over mij dacht, ten einde daarvan mijn reis naar Versailles te doen afhangen. Ik bespeurde vroeger wel, dat men mij verdacht en mijne tegenpartij steunde, daar ik een bloedverwant van de Stuarts ben, maar dit zou nu toch eene aanbeveling moeten zijn... Nu gij echter buiten deze zaak staat, moet ik anderen raadplegen, en zoo ik die niet vinden dan ga ik naar Versailles.»

»Lodewijk de Grootte is edelmoedig, zelfs jegens zijne vijanden; hoe zal hij dan wel niet jegens zijne vrienden zijn?»

Een vluchtig rood vertoonde zich op 's jonkmans gelaat.

»Ik wenschte een zekerder waarborg dan de edelmoedigheid van den Koning van Frankrijk,» zeide hij heftiger dan hij nog tot haar had gesproken. »Edelmoedig? Zijne Majesteit heeft het tegenover mij, zoo als mij gezegd werd en ik ben goed onderricht, niet betoond.»

»Is Uwe Hoogheid werkelijk wel goed onderricht? Ik zou haar aanraden, de reis naar Versailles te ondernemen.»

»Ik zal zien.»

»Maar wat heeft men Uwe Hoogheid dan wel verteld, daar zij zoo vertoerd is op een bondge-

noot, die zulk een trouw en veelgevend vriend wenscht te zijn?»

»Hoe weet gij dat, Hertogin?» vroeg de Prins, die zich halfverwege had afgewend en zich bij die vraag eensklaps omkeerde.

»Ik vernam het van den Ambassadeur zijner Allerchristelijkste Majesteit. Na hetgeen door Uwe Hoogheid is gesproken, begrijp ik eerst recht de bedoeling van de door Zijne Excellentie gesproken woorden. Uwe Hoogheid werd gelijk gesteld met den Koning van Engeland.»

De Prins schudde ontkennend. »Dat was spotternij.»

»Maar wat heeft men Uwe Hoogheid dan pogen diets te maken? Misschien dat ik de dwaling verstoren kan.»

»Dat zou u toch moeilijk vallen, als gij van de zaak niets weet.»

»Ik weet er niets van... als opsteller van het traktaat, Uwe Hoogheid! Zou men waardig zijn ooren te bezitten, als men er niet meê hoorde?»

»En gij hoordet dus iets, Hertogin? Hij wachtte een oogenblik en zag haar strak aan. »Waarom hebt ge mij straks gewantwoord en mij de waarheid verzwegen?»

»Uwe Hoogheid maakte onjuiste onderstellingen en maakt ze nog.. Ik onthoud mij van politieke intriges» zeide zij scherp. »Daar ik mij verbonden gevoel aan het geslacht der Stuarts, daar ik hunne grootheid wensch, zou ik ook u daarin zoo gaarne zien deelen. Ik weet, dat gij het kunt indien gij het wilt. Zijne Allerchristelijkste Majesteit is u thands zeer goed gezind en wenscht u veel aan te bieden en weinig te vragen.»

»Dus even als mijn oom, want ik werd met hem gelijk gesteld, zoo als ge zeidet. Maar ik zie niet in, dat men hem meer biedt dan vraagt. De subsidiën vloeien niet te ruim en in het gevaar der onderneming zal ieder toch wel voor de helft deelen.»

»Als de eene bondgenoot honderd duizend soldaten levert en van den ander er slechts weinige duizenden vraagt...»

Dat wist ik niet. Dat heeft mijn oom mij niet gezegd. Maar dat kan ik ook niet gelooven, want dan zou mijn oom niet weifelen en... dat doet hij.»

»Hij weifelt niet.»

»En in Oktober is alles te Dover reeds afgesproken en tot nu is er nog niets geschied! Bovendien, Hertogin! vind ik, dat Zijne Allerchristelijkste Majesteit een onvoorzichtig spel speelt. Mijn oom is, geloof ik zeer slim en zal Zijne Majesteit wel als middel weten te gebruiken. De belangen van de beide landen zijn immers geheel verschillend. Zoodra mijn oom de kans schoon ziet om een voordeelig verbond met de Mogendheden, aan wie hij door godsdienst en andere banden verbonden is, aan te gaan, dan verlaat hij weder de zijde, Zijner Allerchristelijkste Majesteit. Ik vind niet dat Versailles voorzichtig heeft gehandeld.»

»Uwe Hoogheid vreeze daarvoor niet. Zijne Allerchristelijke Majesteit nam hare maatregelen van voorzorg.»

»Ik geloof toch niet, dat zij voldoende zijn; want ik weet, Hertogin! dat mijn oom voorstellen aan de Republiek heeft gedaan...»

»Die dan toch niet veel beteekend hebben, want Mijnheer de Ambassadeur is in hevigen toorn vertrokken. Ik geloof, dat Uwe Hoogheid te veel waarde heeft gehecht aan den persoon, die het u mededeelde.»

»Dat geloof ik wel, Hertogin! want het was mijn oom zelf, die het mij mededeelde en mij tot onderhandelaar had uitgekozen.»

»Wanneer?» vroeg de Hertogin snel, terwijl zij eene belangstelling verried, die haar tot dus verre vreemd scheen gebleven te zijn.

»Toen wij samen onder uwe vensters in het park wandelden. Gij begrijpt, dat ik juist geen langen duur aan het bondgenootschap met Versailles kan toeschrijven, als ik mijn oom zulk een spel zie spelen. En dit maakt het zoo moeilijk voor mij, openlijk een partij te kiezen en naar Versailles te gaan.»

»Uwe Hoogheid ga gerust derwaards. De Koning van Engeland kan Frankrijk niet ontrouw worden. Zijne Allerchristelijkste Majesteit zorgde daarvoor,» zeide zij eenigzins schamper lachende.

»Ik wil wel gelooven, dat ge dat denkt,» viel de Prins lomp in, maar ik zie niet in, dat het zoo is. Mijn oom Karel is niet mijn oom Jakob!»

»Uwe Hoogheid meent...?» vroeg zij, het hoofd even voorover buigend en met een smadelijk glimlachjen op de lippen.

»Dat mijn oom York als een generaal, die overwinnen of sterven wil, de bruggen achter zich heeft verbrand. Hij kan niet meer terug.»

»Juist, en uw oom Karel óók niet.»

»Dus is mijn oom Karel, die het hoofd is der Engelsche kerk...?»

»Ja wel, Uwe Hoogheid! spreek het woord slechts uit: Katholiek geworden.»

»Dat is zeer behendig bedacht van Zijne Allerchristelijkste Majesteit.»

»Uwe Hoogheid kent dus den weg, die den Koning van Engeland tot eere en macht zal voeren. Wat denkt de Graaf van Holland en Zeeland daarvan?»

»Maar ik zie niet in, dat het Zijne Allerchristelijkste Majesteit iets baten zal. Mijn oom zal voor zijn belang Katholiek zijn geworden en dat in het geheim blijven zoo lang het zijn belang blijft. Bij andere belangen kan men anders worden.»

»Uwe Hoogheid schijnt niet veel aan de overtuiging Zijner Majesteit te hechten,» hernam zij bits. »Welken maatstaf bezigt Uwe Hoogheid wel, om de menschen te meten? Toch niet... zich zelve?»

»Daar heb ik nog niet over nagedacht. Maar werkelijk, Hertogin! indien ik Zijne Allerchristelijkste Majesteit ware, dan gaf ik geene subsidiën en geene legers, dan ondernam ik den veldtocht tegen de

Republiek niet, zoo lang mijn oom zich niet openlijk verklaard had.»

Er was een oogenblik van stilte. De Hertogin van Portsmouth dacht een oogenblik na. »Uwe Hoogheid kan gelijk hebben... maar als eens Zijne Allerchristelijkste Majesteit reeds zoo gedacht en gehandeld had...!»

»Dan zou ik hare voorzichtigheid prijzen.»

»Dus moet Uwe Hoogheid het eene onvoorzichtigheid noemen, om zonder zulk een waarborg een overeenkomst aan te gaan...?» vroeg zij langzaam en met klem de woorden uitsprekend.

»Altijd tegenover mijn oom!» viel de Prins in.

»Alzoo niet... tegenover Uwe Hoogheid?»

»Ik beteeken alleen iets, zoo lang ik blijf wat ik ben. En, Hertogin! Zijne Allerchristelijkste Majesteit moet tegenover mij beginnen niet met waarborgen te vragen, maar te geven.»

»Dat is een stout woord, Prins!»

»Zoo ik dus naar Versailles ga, mag ik rekenen daar door u ingeleid te worden...?»

»Ik zal u gaarne mijne bekenden aanwijzen. Van aanbeveling behoeft natuurlijk geene sprake te zijn. Uwe Hoogheid beveelt zich zelve aan.»

»Dat zou ik juist niet zeggen, Hertogin! want het heeft mij moeite gekost uw vertrouwen te winnen,» gaf hij op den gewonen lomp toon ten antwoord.

Ditmaal scheen zij hem den uitval niet euvel te dunden, want met een beminnelijk glimlachjen voerde zij hem te gemoet: »Maar dat vertrouwen moet Uwer Hoogheid wel door ieder geschonken worden, die het geluk had zoo aangenaam en zoo leerzaam zich met haar te mogen onderhouden als ik in de laatste oogenblikken deed.»

Zij stond op en zweefde naar hare bloemen heen, en plukte er eenige en bood ze Zijner Hoogheid aan. »Zal de *bouquet* nu misschien minder wantrouwen opwekken?»

Zijne Hoogheid zag haar verbaasd aan. »Wantrouwen?»

»Mijne bloemen hadden immers zulke kwetsende dorens, herinnert Uwe Hoogheid zich dat niet?»

»Maar dat hebben ze nog, Hertogin! Zie maar eens; ik prikte mij al aan een doren.»

»Onverbeterlijk!» mompelde de Hertogin verbittert. »Maar hij begrijpt geene fijnheid,» dacht zij een oogenblik later, en was toen weder in staat, hem de laatste grofheid even als de eerste te vergeven. Het gesprek werd nu eenigen tijd voortgezet en liep over verschillende, maar voor beiden blijkbaar minder aantrekkelijke, zaken. Zijne Hoogheid moest menige fijne scherts verduren, want de vrouw kon de zwakke zijde van den Hollander maar niet voorbij zien. De jonkman was zeker niet van schrandtheid ontbloot, maar verwijderde alle denkbeeld van ridderlijkheid. Hij had al de fijne aanslagen eener berekenende *coquetterie*, waarvan zij in het begin van beider gesprek blijk had gegeven, niet alleen weerstaan — dat zou te vergeven zijn — maar zelfs niet begrepen. Zijne opvoeding was verwaarloosd, en zoo er nog aan eenige verbetering te

denken viel, dan zou zij die beproeven, maar alles stuitte af als op een ondoordringbaar harnas. Zij sprak hem over de tragediën van Corneille en hij antwoordde, dat hij er geene kende, maar altijd het meeste genoegen smaakte bij de *masques*, zoo als hij er in het jaar zeven en zestig in den Haag een gezien had, toen hij wel twee honderd personen, ieder een karakter, voorstellende, voor zich had voorbij zien trekken en Graaf van Dona en meer Edelen van zijn hof, de eendracht, de vrede en den oorlog verbeelden. Zij onderhield hem over de schoone Ladies van het Engelsche hof, en als antwoord deed hij haar de vraag, of zij ook dat jonge meisjen kende, dat onlangs in White-hall was aangekomen.

»Die beschermeling van Mylady de Castlemaine? Het moet een natuurwonder zijn. Een zwaan met zwarte veeren.»

»Dus dát zal mijn oom zoo aantrekken. Mijn oom bezoekt haar trouw, dus heeft men mij gezegd.»

»Gij schijnt zeer goed onderricht; ik dacht niet, dat men u bemoeielijken zoude met over een vrouw met u te spreken.»

»Maar als het een zwaan is met zwarte veeren...!»

»Dus alleen het buitengewone trekt Uwe Hoogheid aan? Een dwerg met het hoofd van een reus is echter iets nog meer buitengewoons.»

Het gesprek verloor thands alle levendigheid. De Prins bemerkte, dat hij haar boos had gemaakt en wist niet hoe haar weder te verzoenen, want het middel dat hij aanwendde was erger dan de kwaal.

»Ge neemt het mij toch niet kwalijk dat ik zoo'n natuurwonder óók eens wil zien?» had hij haar gevraagd.

»Wel neen, Uwe Hoogheid! Maar zij neme zich in acht; zij zal er Zijne Majesteit ook ontmoeten en hoe volkomen *chevalier* gij ook zijt, gij zoudt wel eens geslagen kunnen worden.»

Hij achtte het nu het veiligst, om geen woord meer daarover te spreken en afscheid te nemen. Hij dankte haar voor hare ontvangst, zij hem voor de kennismaking. Hij boog even, maar stijf; zij neeg diep en bevallig en geleidde hem tot aan den drempel van haar vertrek, waar zij zich gereed maakte nogmaals te nijgen, zoodra de Prins, wat de wellevendheid gevorderd had, zich nogmaals had omgewend, maar hij deed dat niet, zeker omdat hij het reeds zeer beleefd had gevonden eens gegroet te hebben.

»Hij heeft dan toch gepraat en veel gepraat, de stugge boer!» prevelde zij, toen zij zich alleen wist; en het vermoeden was verre van haar, dat zij wel eens veel en te veel had kunnen gepraat hebben. Zij dacht hem te hebben uitgehoord, en, het is waar, hij had ook veel gesproken, meer misschien dan anders in tien dagen, maar wellicht had Zijne Hoogheid nog meer van Hare Genade gehoord, dan Hare Genade van Zijne Hoogheid. Als of het onderhoud met de geestige Hertogin zijn doffen geest had opgewekt en hem het gezellig

verkeer hooger deed stellen dan de eenzaamheid, Zijne Hoogheid had zich weinige uren later weder te midden der waereld gewaagd en ditmaal zelfs op het gladde ijs van de *Serpentine*. Het was of de spiegelvlakte hem minder gevaarlijk scheen en hem alzoo tot mindere voorzichtigheid aanspoorde dan het gebied der staatkunde; want, betrad hij dát slechts schoorvoetend, over het ijs zwierde hij heen met de vlugheid eens vogels of liever met de schier ondenkbare snelheid van den wind.

Het was een schoone winterdag. De zon scheen vrolijk en schitterde verblindend op het witte kleeid, dat weide en gaard, dat bosch en struweel was omgeslagen. Sierlijke narrensleden zwierven over het sneeuwveld en werden bestierd door al wat Engeland edels en groots had. De rijkdom en de pracht hadden de burgers en burgeressen van Londen mede tot een wandeling verlok, zoo dat het park een feestelijk aanzien had.

En ook op de rivier, die het geheele park doorkronkelde, wemelde het van Heeren en vooral vreemde Heeren. Het spel, dat daar vertoond werd, wekte de nieuwsgierigheid van niet weinigen op. Het schaatsenrijden mocht al geene ongekende vertooring in Engeland zijn, het vond niet zulke volleerde beoefenaars als in de Hollandsche Republiek, en zij, die daar ginder heenzwierden en heengleden en het eene geveugelde been over het andere wierpen, op de smalle ijzers voortgestuwd en voortgezweept, zij behoorden tot de bewoners der Republiek. Langs de oevers drong zich dan ook een bonte menigte saâm, die het spel aanzag onder het uiten van opmerkingen, die soms bewondering aanduiden, maar telkens achtervolgd werden door een of ander woord, dat beleedigend was voor het volk, waartoe die schaatsenrijders behoorden. De geest van het volk, deed er zich in kennen.

»Zie dien eens! Die zwiert op zijn holsblokken over de baan heen!» riep er een uit den hoop, die zich verzameld had bij het kraampjen of tentjen, dat als uitgangspunt voor de schaatsenrijders mocht gelden.

»Holsblokken? Dat zijn echte Hollandsche voeten!» antwoordde een ander, die voor dien snedigen uitval door algemeenen bijval werd beloond. Het was de reusachtige en breedgeschouderde heer van Valkenburgh, die voorbijreed en wien de opmerking alzoo gold.

»Het is toch kunstig om op zulke ijzertjens voort te schuiven!» zei een ander.

»En met zulk een gewicht,» viel een tweede spottend in.

»Ik zal het mijn vetsten os ook nog leeren eer hij gedold wordt,» viel met een stentorstem een derde in, die zoo vierkant en log gebouwd was, dat hij de aanmerking wel terug had mogen houden. De straf volgde dan ook op het misdrijf, want een pieperig stemmetjen liet de woorden hooren: »En niemant zal het den vetsten os ook beter kunnen voordoen.»

Een luid gelach begroette en beloonde deze woorden.

»Wie zegt dat?» riep de reus uit, zich toornig omkeerende. »Waart gij dat?» vroeg hij een klein manneken af, op wien hij met de grootste minachting neerkeek.

»Ja, dat was ik,» klonk het antwoord vrij brutaal.

»Kalf!»

»Os!»

De reus kon het niet langer uitstaan en pakte het manneken beet.

»Laat hem los, man!» riep een burger uit de menigte. »Hij maakt van zijn vrijheid gebruik om te spreken; gij hebt dezelfde vrijheid. Vecht met gelijke wapenen!»

Het was onze Wilkins, die met vrouw en twee dochters een feest van dezen dag had gemaakt en zijn winkel aan de zorg van zijn jongens had toevertrouwd.

Het woord bleek gehoord en begrepen te zijn, want verscheidene stemmen herhaalden of ondersteunden het. Misschien, dat de reus had blijven goedvinden om de wapens te gebruiken, die hij het best te hanteeren wist, zoo er geen heilzame afleiding zich had opgedaan door de verschijning van een nieuwe groep schaatsenrijders. Een bleek mager jonkman, die zich den bonten doek om de ooren en den hals had gebonden, en een klein haakjen in de hand hield, reed voorop, en de Heeren, die hem volgden, konden of wilden hem niet voorbijstreven of zelfs naderen, daar er altijd dezelfde tusschenruimte overbleef. De jonkman scheen hen zelfs uit te tarten om hem in te halen en vertraagde zijne vaart om hen te laten naderen, maar versnelde die weder, zoodra zij hem bijna bereikt hadden.

»Langerak!» zeide een van de vier Hollandsche edellieden en wel de heer van Goudriaan, »laten wij langzamer rijden, en dus Zijne Hoogheid verplichten hetzelfde te doen. Ik vrees dat hij zich te veel zal vermoeien.»

Maar Zijne Hoogheid, voor wie die vrees gekoesterd werd, bleek van geene vermoeidheid te weten, al paerelde hem ook het zweet op het voorhoofd.

Een blijde lach verhelderde het anders zoo strak gelaat en gaf het geheele wezen een schijn van gulle goedhartigheid, die zich zoo duidelijk uitsprak in de enkele kinderlijk vrolijke woorden.

»Wie mij lief heeft volgt mij, Heeren! Goudriaan, wilt gij achter blijven? riep hij, terwijl hij weder omzwenkte en zich voortrepte.

»Uwe Hoogheid neme zich toch in acht ... Daar ginder is er pas gebijt. Er ligt maar een dun vlies!»

»Waar de heer van Valkenburgh gedragen wordt, daar kunnen er een half dozijn van mijn zwaarte over!» gaf de Prins lachend ten antwoord.

»Het is de Prins van Oranje!» riepen eenigen uit den hoop, die op den vasten wal het groepjen reeds eenigen tijd van verre had gadeslagen en den snel naar hen toe zwiërenden jonkman telkens beter te zien kreeg. Eenigen namen de hoeden af hetgeen door den Prins niet bemerkt scheen te

worden, want hij sloeg er geen acht op en reed zonder te groeten verder.

»'t Is een lomper!» waagde er een te zeggen, en er was niemand die het tegensprak.

Och, de jonkman daar ginder hechtte zoo weinig aan de goed- of afkeuring eener menigte, dat hij deze bijna niet eens bespeurd had en haar alzoo niet in hare bewegingen gadesloeg. Hij was thands zoo vrolijk, zoo vrij! vrolijker en vrijer dan op het Binnenhof of op den huize Honsclaarsdijk. Wat Hare Genade, de Hertogin van Portsmouth, wel gedacht zoude hebben, zoo zij het groote kind hier had gadeslagen?

IV.

Lady Castlemaine had gelegenheid gevonden, den draad van het gesprek met hare trouwe Kate, door de komst van Zijne Majesteit afgebroken, weder aan te knoopen. Kate had Mylady's nieuwsgierigheid opgewekt en hare eigene geldzucht bevredigd gezien; thands moest zij hare belofte vervullen en werd zij, zoo zij die vergeten mocht zijn, daaraan tijdijk door hare meesteres herinnerd. Kate, die overal hare bekenden scheen te hebben, had den eenvoudigen John Dirkens in het verhoor genomen. De jongen verheugde zich in de tedere vriendschap van Alice, een der kameniers Harer Majesteit. Die tedere vriendschap, in den aanvang zich bepalende tot een enkelen hoofdknik elkander bij het voorbijgaan geschonken, was in trouwelijkheid allengs toegenomen en had zich sedert ettelijke dagen in menig onderhoud weten uit te spreken. De innigste vriendschap was sedert den nacht van het *bal masqué* ontstaan, toen zij als bij toeval elkaar in den vleugel, door hare Majesteit bewoond, hadden ontmoet, zich op een der sofa's in een der vertrekken bij een vrolijk knappend en knetterend haardvuurtjen hadden nedergezet, en geheel verzonken in elkaars aanblik, niets van de koude wereld vernamen en alzoo ook niets van de Gravinne de Panalva, die iets van Alice behoefde en dien nacht zich zonder de hulp van deze had moeten redden.

De uren krompen bij die zalige mijmerijen en koserijen tot minuten in, zoo dat het reeds nabij middernacht was, toen zij zich ter nauwernood meenden nedergezet te hebben. Maar hun schoonen droomen beidde een plotseling en een onzacht ontwaken. John was voor de twintigste maal met de verzekering begonnen, dat hij Alice lief had, ja zoo lief had als hij niemand lief had, Alice had herhaald wat zij reeds ettelijke reizen had aangemerkt, dat zij het niet geloofde en dat alle »heeren» hetzelfde zeiden, hetgeen weder eene innige en plechtige verzekering uitlokte van de zijde van John, dat hij slechts eens een boeren deerne had gekust die hem nog wel daartoe verlokto had, en dat hij na dien tijd naar geen vrouwenrok meer had omgekeken, tot dat hij in haar, Alice, had gevon-

den, wat hij nooit geloofd had te zullen vinden. Het verschil van beider meening werd vereffend door een kus, die John niet behoefde te rooven, al zorgde Alice ook, dat hij er den schijn van moest aannemen. Daarop had John blozend van een huwelijk gewaagd en had Alice haar best gedaan mede een blosjen op hare konen te lokken en gestamerd van de weinige bekendheid met elkander en hare onkunde omtrent de gezindheid zijner ouders. Hij had zich toen aan eene schildering gewaagd van de goede ouden, die, hoewel zij haar niet kenden, eigenlijk reeds lang naar haar schenen uitgezien te hebben. En dan het huisjen, dat zij zamen zouden bewonen! Het was verscholen onder bloemhout en welriekend kruid; het lag op het zuiden en had dus altijd zon; en voor de deur zouden zij een notenboom planten, die groot zou worden, zoo groot zelfs, dat zij en al hunne kinderen... Daar ontsnapte Alice een kreet van ontzetting. De arme John dacht, dat hij haar beleedigd had en wilde op zijn laatste woorden terugkomen en zeggen dat zij er plaats zouden nemen zonder kinderen, toen hij de rechte oorzaak van Alices schrik leerde kennen en in den spiegel, op den schoorsteenrand steunend, een gedaante weerkaatst zag, die onhoorbaar de kamer doorsloop en in de vertrekken Harer Majesteit verdween.

»Ik heb twee vurige kolen in plaats van oogen gezien!» had John gepreveld.

»Ze droeg een masker,» had Alice huiverend gestamerd.

Alice waagde het niet naar binnen te gaan. Schoon zij zich spoedig genoeg van haar schrik hersteld had en de heerschappij over zich zelve herkreëg, kon zij de vragen, die bij haar oprezen, niet beantwoorden. Die gedaante was in de vertrekken der Koningin verdwenen en zij scheen daar te worden toegelaten en dus bekend te zijn. Maar Hare Majesteit, die dien avond ziek was en de Gravin de Penalva, die altijd zich ziek gevoelde, zouden toch te middernacht geen bezoek ontvangen. Weinig tijds zou Alice echter gegund worden om gevolgtrekkingen te maken, waarin John, maar ongelukkig meestal, haar poogde te helpen; want daar klonk een herhaald geschel. Alice beefde toen in die mate, dat de voeten zich niet konden bewegen. De geheimzinnige gedaante had daar binnen zeker ook den grootsten schrik veroorzaakt, en er werd om bijstand geroepen en wel den bijstand van haar, die zelve zoo verschrokken was. Zij stond op het punt, om John te verzoeken mede te gaan, maar zag nog bij tijds het onbehoorlijke, het onmogelijke van zulk een daad in. Zij besloot dus alleen te gaan, maar verzocht John, toch om haar te wachten en hij het eerste geschel naar binnen te stormen. John knikte toestemmend. Hij werd echter zijne belofte ontrouw, toen hij zich alleen zag in dat vreemde vertrek, half verlicht door de kaars, die op tafel stond, en door den weerschijn van het kolenvuur. Hij meende die gedaante weër te bespeuren en de vurige kolen in de plaats van oogen

te zien. Het was verbeelding; hij wist het. Nochtans hield hij de hand voor de oogen om de verschijning niet weder te zien oprijzen. Het middel was echter weinig afdoende, want diezelfde gedaante zag hij weder, maar thands veel verschrikkelijker, en hij hoorde nu zelfs het kraken van een voetstap. Dat was te erg. Hij rees op, zocht den uitgang, snelde heen en dacht zich niet eer veilig, dan in den makkelijken leunstoel zijns jongen meesters. Maar weder zou zijn hart van angst in zijn binnenst opspringen. Nauw was hij neergelopen of hij hoorde een zacht kloppen aan de kamerdeur. Hij stopte zijn ooren dicht om het niet te hooren, maar hij kon te gelijkertijd niet zijn oogen bedekken en beletten te zien; derhalve zag hij, en daar stond tegenover hem... Alice. Deze sprak gejaagd en verzocht, of liever beval, hem dadelijk de stad in te gaan en den eersten geneesheer, dien hij vinden kon, naar White-hall te brengen, daar Hare Majesteit ernstig ongesteld was geworden.. Dus ook Hare Majesteit was verschrokken, dacht John. En dat spook, waar was dat gebleven? Was het in de lucht of in den schoorsteen verdwenen of was het veranderd in een zwartten kater met een witte vlek, vlak op de borst? Die vragen en meer dergelijke werden John niet beantwoord, want Alice had hem vrij onzacht de deur uitgeduwd en hem nog berispt over zijn verdwijnen, terwijl zij hem inscherpte, in beider belang, niets van hetgeen hij gehoord had te vertellen. John beloofde het en had zich van den hem opgedragen last met den meest loffelijken ijver gekweten. Dit had echter niet geheel onopgemerkt kunnen geschieden, zoodat zijn uitgaan en terugkeeren met den geneesheer door de wacht van het paleis den volgenden morgen ruchtbaar werd gemaakt. Kate had daarvan iets bemerkt en met hare bewonderenswaardige gaven, die zij het fret zeker had afgezien, wist zij het binnenste van den cerlijken John te dringen en het daar verborgen geheim er uit te verjagen. En daar zij wist, dat niemand dergelijke behendigheden milder beloonde dan Mylady, werd aan deze het belangrijke nieuws verkocht.

Kate had natuurlijk niet al de *phases*, die Johns gemoedsbeweging doorloopen had, kunnen vernemen, zij kon Mylady alzo niet in alle bijzonderheden laten afdalen, zoodat het voorgevallene haar weinig belangrijk voorkwam. Zij had zich dan ook reeds bij de ontvangst der guinjes er op gewapend, een van de gewone lieflijke kastijdingen te ontvangen, welke Mylady, en zij alleen, bij teleurstellingen wist uit te deelen, maar hoezeer was zij verbaasd, toen zij ondervond dat haar verhaal een zeer genegen oor had gevonden en een zeer goedgunstige en welwillende waardeering. Mylady had haar zelfs op de puntige schouderen geklopt en haar toegevoegd, dat zij het verhaal wel niet zeer pikant vond, maar er toch den goeden wil van Kate in waardeerde, om haar verslag te geven van alles wat er rondom haar voorviel. »Misschien, Kate!» had zij haar ten slotte nog toegevoegd »is

het oogenblik nabij, dat ik u beloonen zal zoo als ik het wensch te doen, zoodra ik de macht bezit, die mij nog ontbréekt."

Mylady was zeer genadig en de dienaarsses ongewoon verlegen, alsof de haar toegezwaaide lof en de haar voorgespiegelde belooning hare bescheidenheid kwetsten. Zij verliet het vertrek en ging dat van Mary niet binnen, zoo als zij dagelijks op dat en op menig ander uur gewoon was te doen.

Mylady bleef nog eenige oogenblikken alleen in haar *boudoir* achter. Zij gaf door geen enkel woord de gedachten te kennen, die in dat brein oprezen, die weér anderen deden ontstaan en haar verre uit het heden in de toekomst verplaatsten en wel in eene blijde toekomst, want zij hief het hoofd trotsch omhoog en prevelde als gold het eene belofte aan zich zelve afgelegd: „Ik zal slagen."

Zij ging eenige gangen en zalen van White-hall door en hield stil voor de vertrekken, door Hare Majesteit bewoond, waar zij door Alice met eene diepe nijging, gepaard met de grootste verbazing, werd bejegend.

„Hare Majesteit is nog eenigzins ongesteld," verzekerde haar de kamenier.

„Ik vreesde het, maar juist daarom te eer wensch ik mijne opwachting te maken en Hare Majesteit een blijk mijner belangstelling te geven."

Mocht Alice ook bevroeden, dat zulk een bezoek verre van aangenaam zoude zijn en Mylady daarom willen terughouden, hare bescheiden tegenwerpingen mochten haar weinig baten, want Mylady trad binnen met de woorden, die eene aandiening overbodig maakten: „De Lady der slaapkamer zal Hare gebiedster wel zonder eenige etikette kunnen naderen."

Mochten er ook reeds ettelijke dagen sedert den avond van het *bal masqué* verlopen zijn, en het toeval, dat Hare Majesteit dien avond overvallen was, zich niet hebben herhaald, nog altijd scheen de ziektoestand te blijven bestaan. In welke verschijnselen die zich openbaarde werd daar buiten niet bekend, daar de Gravin de Penalva de eenige verzorgster was en het ziekbed harer zusterlijke vriendin niet verliet. Had de Gravin het echter noodig gerekend verslag te geven van hetgeen zij had opgemerkt, dan zou zij gewis hebben bericht, dat de koorts de lijdende bijna geene rust gunde, dat de zieke soms verrast konde worden, haar slaapvertrek haastig heen en weder gaande, onder het slaken van korte, afgebroken uitroepingen, of, op haar bidstoel neergezegen, het kruisbeeld aan hare lippen gekneld, biddend tot de Moedermaagd, wier ontfermen zij afsmeekte voor eene diep gevallen zondaresse.

Vergeefs had de zachte, teedere stemme der vriendin geklonken; vergeefs had de schrandere der zusterlijke liefde in dat blijkbaar gewonde hart gepoch; de stem had geen echo gehoord, het peillood geen grond gevonden. De nachtwaken en de inspanning hadden het wegterend lichaam der Gravin zoodanig afgemat, dat zij de twee laatste

dagen zieker dan Hare Majesteit, die te bed lag, op haar leunstoel was neergezegen. Ging de ademtocht ook zwaar, werd de bloedstroom ook naar het brein gestuwd, waar hij iedere gedachte bijna belemmerde, knaagde de pijn ook in het gebeente, de arme lijdende scheen in geestkracht toe te nemen, naarmate de sterkte haars lichaams afnam, scheen in ijver en trouw te verdubbelen, naarmate het hart harer zuster raadselachtiger en onbegrijpelijker werd. Het doel van haar leven toch was: Catharina van Braganza, de fiers hartstochtelijke vrouw, half gebroken door den jarenlangen smaad, maar toch bij wijlen dezelfde als in hare vroege jeugd, uitgezonderd slechts de aanminnige vrolijkheid en de openheid der ongeschokte onschuld, te leiden. te troosten, te ontwikkelen voor een hooger en heiliger leven, dan hier op aarde kan worden geleid. Zij gevoelde dat het einde van haar aardse bestaan naderde en zij zag, dat het nagestreefde doel zich telkens meer verwijderde. Toch zou zij volharden tot den laatsten ademtocht, toch zou zij Catharina niet verlaten, zoolang zij nog op aarde vertoefde en niet ophouden haar gade te slaan en te omringen met de bewijzen harer liefde.

Zij had Catharina schijnbaar kalmer doen worden; zij had haar kunnen bewegen den gewonen arbeid te verrichten en de naald tot het kunstig borduren doen bezigen. De arme blinde! Zij zag niet, dat een lang verholen gebleven traan ten laatste neerdrupte op het borduurwerk, en het fluweel en de zijde deed vlekken. Welk een onrust moest zich niet van haar meester maken, toen een onbekende voetstap haar een vreemd bezoek spelde en zij Catharina den gevreesden naam van Mylady de Castlemaine hoorde uitspreken. Zij had de tegenwoordigheid van de Hertogin van Portsmouth leeren verdragen, beter dan zij die van Mylady vermocht. De Hertogin was meer en meer met Catharina bevriend geworden sedert den middag, dat zij veroordeeld was geworden met Hare Majesteit het middagmaal te gebruiken. De Hertogin van Portsmouth bleek eene geheel andere te zijn dan de Castlemaine. Wel school er in den toon, dien zij bezigde, een medelijden, dat beledigen en kwetsen kon, maar de Penalva alleen bemerkte dat en de gebogene Koningin niet.

Wij weten, dat Lonize de Quérrouaille scherp en bits kon zijn zoo als niet eene in White-hall, maar in het verblijf der verstootene had zij den takt — was haar gemoed fijner ontwikkeld geweest, we zouden een woord kunnen kiezen dat haar meer vereerde — om geene andere snaren aan de roeren, dan die daar konden trillen en klank geven! Hoe meer zich Catharina aan haar begon te hechten, des te meer keerde zij zich van de andere vrouw af, hoe meer zij aan de macht van gene begon te gelooven, des te meer dacht zij de zich nederbuigende genade der andere te kunnen ontberen. De onrust der Gravin de Penalva was bij de Koningin wrevel, toen Mylady zoo onverwacht binnen trad, en wel een wrevel, die bijkans steeg tot toorn bij den

aanblik van haar, die zoo vriendelijk naar de gezondheid Harer Majesteit onderzoek kwam doen.

»Het gaat mij zeer wel, Mylady!» antwoordde de Koningin, die voort bleef werken, hoewel de naald in de vingeren trilde. Zij hield zich over het borduurwerk heengebogen en liet Mylady staan. Zij kon dus ook niet den blik opmerken, dien Mylady op haar wierp en die juist niet van vriendschappelijke gezindheid getuigde. Het zwijgen duurde eenige oogenblikken. Het scheen vooral voor de Penalva pijnlijk te zijn, die haar in het oor fluisterde: »Spreek toch; verbitter haar niet,» maar Catharina gaf dier vermaning geen gehoor, maar bleef zwijgen en drukte de lippen op elkaar, als was zij bevreesd dat zij, ondanks haar vast voornemen, der gehate eenige woorden toevoegen mocht.

Mylady was middelerwijl nader getreden en had zich over het borduurwerk gebogen. Zij scheen eene meesteres, die het werk eener leerling gadesloeg en gereed was voor ettelijke fouten eene kastijding toe te dienen. Hare woorden weerspraken echter de aangenomen houding, want zelfs goedkeurend en vleidend klonk het: »Ik moet erkennen, dat Uwe Majesteit groote vorderingen heeft gemaakt in het borduren. Zij zal er ook voorzeker veel tijd aan hebben kunnen besteden. Maar, mij dunkt, dat werk is niet in de laatste dagen verricht; daarvoor zie ik thands de naald te veel in haar vingeren beven, hetgeen zeker nog een gevolg is van de laatste ongesteldheid Uwer Majesteit. Het was een verrassend toeval, dat vooral gevaarlijk moest zijn, omdat het plaats had toen de hulp zoo verre af was. Het was immers in den nacht van het *bal-masqué*?»

»Ja,» klonk het kortaf, en Hare Majesteit boog het hoofd nog dieper.

»Het had weinig te beteekenen,» viel de Gravin de Penalva in. »De dokter kwam spoedig en verklaarde de ongesteldheid voor zeer voorbijgaande.»

»En zeide hij niet wat er de oorzaak van was?» vroeg Mylady belangstellend, terwijl zij zich de vrijheid gaf van een stoel te nemen en naast Hare Majesteit te gaan nederzitten. Deze stond plotseling op. Wilde zij de onbeschaamde daardoor noodzaken mede op te staan? Zoo zij dat bedoelde, dan werd haar oogmerk geenzins bereikt, want Mylady bleef rustig zitten en Hare Majesteit aanstaren.

»De dokter gaf geene oorzaken op,» zeide de Gravin in antwoord op Mylady's laatste vraag.

»Zoudt gij denken, dat er verschillende zijn, Gravin?»

»Ik, Mylady? Hoe komt gij op die gedachte?»

»Omdat gij het meervoud bezigtet en ik slechts het enkelvoud.»

»Zoo ik het deed was het onbewust.»

»Het blijkt van achter goed te zijn, dat Uwe Majesteit het bal niet heeft bijgewoond, anders zou dat wellicht de oorzaak genoemd worden, en Uwe Majesteit en hare vriendin zijn maar te zeer geneigd om dergelijke uitspanningen te veroordeelen.»

»De meeste uitspanningen zijn in zich zelve on-

schuldig; zij worden schuldig door de wijze waarop men er aan deelneemt,» zeide de Gravin.

»Denkt Uwe Majesteit dat óók? vroeg de Castlemaine, terwijl zij een buitengewone klem op deze woorden lei.

»De Gravin heeft gelijk,» prevelde de toegesprokene, die aan het venster stilstond en den rug aan de beide anderen toekeerde.

»Als dat waar is, waarom ontzegt Uwe Majesteit zich dan altoos dergelijke genietingen? Zij zou er toch altijd zóodanig aan deel weten te nemen, dat elke uitspanning eene zeer onschuldige bleef.»

Er volgde geen antwoord. Mylady scheen er ook geen behoefte aan te hebben, want zij vervolgde: »Het is jammer dat Uwe Majesteit dat bal niet heeft bijgewoond; het was prachtiger dan ik er ooit een zag en het is misschien wel het laatste, dat de gastheer geven zal.»

»De Hertog van Buckingham is toch niet erger?» vroeg de Koningin gehaast.

»Helaas, ja! Uwe Majesteit vergeve mij dat vertoon van droefheid. Dikwerf waren wij oneinig, maar het is mijn bloedverwant, en bloedverwanten, zelfs zij die in doods vijandschap met elkaar leven, verzoenen zich aan een sterfbed.»

»Maar hij zal toch niet sterven, Mylady? Van morgen hoorde ik zelfs dat hij iets beter was. O dat zou verschrikkelijk zijn!» riep de Koningin uit.

»Het zal den Hertog zeker nog een troost zijn in zijn lijden, als hij verneemt hoe Uwe Majesteit in zijn lot belang stelt. Ik zal zorgen dat hij het verneemt. Ik weet, dat Uwe Majesteit een medelijdend hart bezit, maar zulk een medelijden met een vreemde treft mij.»

»Maar Zijne Genade was van morgen beter en buiten gevaar. Wanneer is er zulk eene verandering bespeurd?» vroeg de Koningin.

»Men kan die officieele berichten zelden slechts gelooven. Ik verzeker Uwe Majesteit dat de Hertog niet buiten gevaar is.»

»Jezus, Maria!» klonk het van Katharines lippen, terwijl hare handen zich onwillekeurig vouwden.

»Hem te moeten verliezen door zulk een verfoeilijk duel — een duel om eenige guinjes, die een berooide landjonker niet betalen kon! Uwe Majesteit ziet mij vragend aan, zij zal er toch van gehoord hebben dat een zekere Digby de moordenaar is.»

»Dat woord is hard, Mylady!» zeide de Koningin. »Wie in een duel overwint is toch geen moordenaar.»

»Uwe Majesteit schijnt haar medelijden ook tot dien jonkman uit te strekken. Ik geloof, dat de troost, dien ik den Hertog straks brengen wilde, veel van zijn kracht verliest, daar het medelijden Uwer Majesteit alles en allen schijnt te omvatten.»

»Het is de bloedverwante van den Hertog van Buckingham, en deze alleen, te vergeven dat zij zoo spreekt,» merkte de Gravin wel zacht en bedaard, maar daarom niet minder puntig aan.

»Sla den toon der berisping niet aan, Maria! hij zal hier toch geen gehoor vinden!» riep de Koningin uit, wier wangen gloeiden. Zij voer voort, zoo

hartstochtelijk als zij straks koud en kort was geweest. »Gij verwonderdet u straks, Mylady! dat ik u vragend aanstaarde. Het was omdat ge dien jonkman, die, naar het zeggen van eenigen, in uwe gunst heeft gedeeld, thands eensklaps beschuldigt en beschimpt. Op wie zal de ongelukkige kunnen steunen als gij hem ook verlaat, gij, die hem eerst door uwe bescherming zoo verre hebt geleid, die hem daardoor wellicht den treurigen moed deedt verkrijgen, om zijn gastheer uit te dagen en te wonden.»

»Ik wist niet, dat Uwe Majesteit het der mosite waard achtte op de dingen dezer zondige aarde acht te geven; ik mag toch niet onderstellen dat het hier als bij uitzondering is geschied? Men heeft Uwe Majesteit zeker veel onbehoorlijks verhaald van mijne verhouding tot dien landjonker, die dan ook menigmaal voor mij is gewaarschuid, dikwijls op zeer geheimzinnige wijze gewaarschuid. Londen geloof zo gaarne alles wat op de Castlemaine een vlek te meer kan werpen. Ik heb mij dat getroost en heb de kracht, om nog lang het kleed te dragen, dat men mij omhangt. Ik ben misschien beter dan ik schijn, of ik ben zoo als ik schijn, en dat is altijd eerlijk en een getuigenis van moed; dat is altijd veel eerlijker en moediger dan de handelwijze van anderen, van die lieve, tedere, heilige zondaressen, die mislukte Madonna's, die het kruisbeeld op haar boezem dragen, maar Mijnheer Satan, in den vorm van een beeld-schoon jonkman, daar binnen.»

Wat overkwam Hare Majesteit? Zij waggelde en klemde de handen aan de vensterbank, en mompelde: »Heilige moeder Gods, zie in ontferming op mij neder... doe die booze de lippen sluiten...!» en bij die woorden greep de eene hand naar het krusifix, dat om haar hals hing.

»Mylady de Castlemaine!» zeide de Gravin de Penalva, terwijl zij het hoofd ophef en de toegesprokene met de doffe oogen opzocht, als of die nog in staat waren het beeld dier vrouw te weerspiegelen. »Mylady de Castlemaine, het komt niemant in Engeland toe dús tot Hare Majesteit het woord te voeren. Hare Majesteit heeft hier geene gelijken, maar slechts onderdanen; het is tijd, Mylady! dat u dit herinnerd wordt.»

»Ik geloof dat gij de herinnering meer behoeft dan ik, Gravin! als gij onderstelt dat ik het woord voerde of liever richtte tot Hare Majesteit,» hernam de Castlemaine woedend. »Ik geloof, dat uw gehoor vermindert even als uw gezicht, en dat gij het eerste zult verliezen zoo als het laatste, tenzij gij spoedig een warmer luchtstreek opzoekt. U daar heen te doen vertrekken zou dus eene christelijke daad zijn.»

»En daarom zult gij die niet verrichten,» zeide Hare Majesteit, op wier voorhoofd de aderen waren gezwollen. »Gij zoudt nog wel vóór de Gravin de Penalva dit rijk kunnen verlaten, Mrs. Palmer!»

Een dergelijken aanval had de Koningin nog nooit tegen haar durven wagen. Was het de moed, dien

de wanhoop of die, dien het bewustzijn van de zwakte der tegenpartij geeft? Hoe dikwijls de Koninklijke Majesteit door de Castlemaine ook met voeten werd getreden, toch kon zij niet alle ontzach vergeten en vooral tegenover die vrouw niet de uiterste grens overschrijden. Bovendien voelde zij zich overvleugeld en zag zij in, andere wapenen te moeten gebruiken, om die vrouw te bekampen en te overwinnen. Hoe ook de woede tintelde in haar oog, zij wist die te bedwingen; zij wist zich te matigen en schijnbaar bedaard den draad van het gesprek daar weder aan te knoopen, waar zij dien had laten glijpen.

»Ik ben hier gekomen met een ander doel dan om Uwe Majesteit aanleiding te geven tot toorn. Zij vergunne mij de eigenlijke reden mijner komst aan te duiden; tot dusverre had ik er zoo weinig de gelegenheid toe. Uwe Majesteit veroordeelde mijn gedrag tegenover Mr. Digby, die eerst door mij beschermd en daarna verlaten werd. Ik heb geleerd te zwijgen waar het veroordeelend vonnis mij trof. Ik stel echter te veel prijs op het oordeel Uwer Majesteit, die mij vroeger soms wel met haar vertrouwen vereerde, om niet een poging aan te wenden mij in haar oog te verdedigen. Ik was als Buckingham's bloedverwante verplicht den jongen Digby te veroordeelen en mocht Zijne Majesteit geene genade voor den schuldige vragen. Toch blijf ik dien jonkman genegen, en daar het thands zijn leven geldt kom ik tot Uwe Majesteit om haar te bidden bij haren Koninklijken gemaal...»

»Gij zegt?» vroeg de Koningin haar in de reden vallend, hoewel haar hoofd afgewend bleef. De woorden werden echter trillend uitgebracht en lokten, naar het scheen, op Mylady's lippen den glimlach, die er zich thands op vertoonde.

»Zijn leven loopt gevaar,» verzekerde Mylady. »Ik kom Uwer Majesteit smeken dit als eene vertrouwelijke mededeeling aan te merken, maar tevens, indien zij mij nog met eenige welwillendheid vereert, in het redden van den jonkman behulpzaam te zijn.»

»Omdat gij hem lief hebt?» vloot het van de lippen der Koningin, en ditmaal hartstochtelijker dan ooit. Zij scheen geheel onder den invloed van haren haat jegens die vrouw, die haar sedert jaren vernederde en wier macht zij voorzeker gebroken dacht.

»Uwe Majesteit wil dus geene poging aanwenden om hem te redden?»

Hare Majesteit zweeg en Mylady stond op, om heen te gaan, evenwel niet dan na het vertrek in zijn geheele lengte doorloopen te hebben en alzoo de Koningin voorbij gegaan te zijn, wier vingers zij bezig zag de venstergordijnen te kreuken, wier stijf uitstaand zijden kleed zij hoorde ruischen, zoo zeer trilde het lichaam dat er door bedekt werd.

»Ik vraag Uwe Majesteit nederig verschooning voor de stoornis» zeide Mylady op den drempel.

De Koningin wenkte met de hand alsof zij haar tot blijven wilde nopen en voegde haar haastig en

heftig, half smeekend toe: »Gij komt mij het behoud van een menschenleven vragen, mij, die zonder invloed, zonder macht is door úw toedoen. God is rechtvaardig, als hij u de onwettige macht eindelijk ontneemt, als hij u vernedert en u straft in een jonkman, dien... dien gij heet lief te hebben... Ik kan niet helpen... geen menschenziel redden van het verderf.. en dat is úw schuld... Als gij hem behouden wilt, dan zullen u echter wel andere middelen ter dienste staan... dan zult gij wel den invloed van anderen weten in te roepen... want gij zijt even behendig als gij...»

»Ik versta Uwe Majesteit» zeide Mylady, »ik versta haar ten volle.» Het mocht echter nog betwijfeld worden of zij het woord wel geraden had wat de ongelukkige, thands in angst verkeerende Koningin, op de lippen zweefde. »Zij had toch willen zeggen: »even behendig als boos.» Mylady gaf echter aan hare verzekering, dat zij Hare Majesteit ten volle begreep een anderen zin, een zin, dien gene er niet in zocht of zoeken kon, want, om dat te doen, had zij moeten kunnen gissen zich verraden, zich ontsluitend te hebben, had zij moeten kunnen gelooven, dat de heerschappij over zich zelve, het bedwingen van dat krimpemde hart, het fier geheven houden van dat met centenaarslast bezwaard hoofd, het scherpe oog dier vrouw, die alleen was gekomen om te bespieden, had kunnen bedriegen. O, hoe de keel, die den adem niet meer dreigde te laten doorgaan, eensklaps zich verruimde; hoe die brandende oogkassen plotseling mild besproeid werden door een vloed van tranen, toen zij die vrouw verdwenen wist. Toch wilde zij een oogenblik daarna haar volgen; toch wilde zij haar toeroepen: »Red hem toch, red hem, Mylady! en ik zal u dankbaar zijn, eeuwig dankbaar zijn;» maar toen zij zich om wilde wenden, voelde zij de kniën knikken, het hoofd duizelen en stortte zij met een doffen kreet ter aarde.

»Arme lijderes!» fluisterde de Penalva, toen zij weder aan de sponde zat waarop Katharina neder lag. Zij had de koude klamme hand der kranke in de hare, en telde de polsslagen, als vroeg zij aan deze om haar de geheimen van dat onbegrepen hart mede te deelen.. »Arme lijderesse, indien eens...!» Zij bracht de gedachte niet ten einde; zij waagde het niet.

V.

Mylady, die Hare Majesteit vroeger slechts ééns zoo moedig en toen nog trotscher had gezien — het was kort na hare aankomst in Engeland -- ging heen zonder zich geslagen of verslagen te achten. De harde woorden, die zij vernomen had, waren wel niet vergeten; in tegendeel zij trilden haar nog in het oor; maar zij deden geen ander gevoel in haar binnenste ontstaan dan wat daar reeds heerschte; zij hadden daar geen schrijnende wonden geslagen, maar veeleer de bestaande kracht nog doen

toenemen en voor de gekoesterde hoop het uitzicht op vervulling nader gebracht.

Zij ging thands een ongewonen weg. Zij betrad het kabinet Zijner Majesteit, waar Karel I gewoon was geweest met zijne Sekretarissen te arbeiden en Karel II het ook had kunnen doen, indien hij er lust toe had gevoeld.

In de eerste weken zijner regeering had hij getracht in dat kabinet eenige uren van den morgen door te brengen; gelukte hem dat ook, hij slaagde er niet in, om, in dat kabinet gezeten, werkelijk regeerder en dus anders dan gewoonlijk te zijn. Hij bracht den jongen, lichtzinnigen, dartelen Karel met zich mede en daar deze zich nog vrijer en lustiger bewegen en uiten kon in andere gedeelten van White-hall, werd het kabinet altijd minder en minder bezocht en alleen gebezigd om, wanneer de Sekretarissen van Staat niet weggezonden konden worden, hen eenige oogenblikken te laten wachten tot ze in de slaapkamer Zijner Majesteit, die er aan grensde, konden worden toegelaten. Mylady wist dan ook wel, toen zij de bekende deur opende, den Koning daar niet te zullen zien, en schreed het vertrek door, om de andere daaraan grenzende kamer te bereiken. Terwijl zij voortging wekte het echter hare verbazing in de hoogste mate op, dat de tafel in dat kabinet met papieren was overdekt en er twee stoelen zoo geplaatst stonden, als of zij voor een onderhoud van twee personen hadden gediend.

»Wie zou zich die vrijheid hebben veroorloofd?» dacht Mylady. Zij nam zich voor Zijne Majesteit, die zeker nog sluimerde en die zij wekken ging, daarop te wijzen. Hare verbazing klom echter tot den hoogsten top, toen zij de slaapkamer binnentrad en Zijne Majesteit niet alleen ontwaakt en reeds geheel gekleed, maar hem op den divan vond uitgestrekt, terwijl een paadje — een knaap van zestien of zeventien jaren — op een vouwstoel bezig was overluïd te lezen. Van wien had Zijne Majesteit het geduld ontvangen om te luisteren? Of was het misschien een nieuwe roman van de Scudéri, met den laatsten post uit Parijs overgebracht, en dien Zijne Majesteit alleen liet doorbladeren, om met den inhoud bekend te worden en met zijne kennis tegenover het hof te pralen?

Hij was vriendelijk als altijd; hij verwelkomde haar teder zoo als hij gewoon was, en toch lag er een waas van strakheid over dat anders zoo bewegelijk gelaat.

»Hebt ge bezoek gehad, Rowley?» vroeg zij hem, na den paadje een wenk gegeven te hebben om te vertrekken en zich naast hem op den divan te hebben nedergezet.

»Ja, Barbara!»

»En dat schijnt u vermoeid te hebben. Waarom is men toch Koning als men werken moet, niet waar, oude vriend?» vroeg zij hem een tikjen op den wang gevend.

»Zie ik er slecht uit? Waarlijk, Barbara! zie ik bleeker dan gewoonlijk? Ik voel mij ook niet wel.

»En ik hoor dat nú eerst. Wat deert u? Zeg het mij. Hebt gij uw dokter niet doen ontbieden. Gij moet het niet licht tellen.»

»Och, weg met die gedachten! Ik ben nog jong en vrolijk als altijd. Het doet mij goed u hier te zien. Werkelijk, het geeft mij afleiding.»

»Maar wat gaat er dan toch om? Ik heb wel eens meer de rimpels van het voorhoofd mijns Konings weten glad te stroken, en ik ben niet veranderd. Hebt ge daar iets nieuws, Rowley? Laat het mij ook lezen.» Zij boog zich naar het boek heen en las den titel. Thands kende hare verwondering geene grenzen meer.

»De geschiedenis van Koningin Elisabeth? Ba, dat zal droog zijn.»

»Zij wist Koningin te zijn!» hernam de Koning.

»En vrouw tevens; dat weten de meeste Koninginnen, merkte Mylady aan. »En mijn Rowley schept behagen in dat boek? Zeker had hij daar straks een genoegelijk bezoek en wekt hij bij wijze van tegenstelling de verveling op?»

»Neen, Sara! bewonder en aanbid. Ik heb een uur lang Arlington aangehoord over zaken, degelijke zaken, zoo degelijk, als de hoofdschotel op de tafel van een rijken Londenschen burger op Kersmis.»

»Ik bewonder en aanbid; maar ik moet tevens belijden dat er reeds iets duf perkamentsachtigs in Uwe nabijheid bespeurd wordt. Met Arlington zaken behandeld, vervolgens een geleerd gesprek gehouden met de schim van de Koningin-maagd! Er ontbreekt nog maar aan, dat Rowley vervolgens gaat bidden, ha, ha, ha!»

»Gij zijt vrolijk, Barbara!» zeide de Koning droog.

»Gij zegt dat zoo zonderling!» hernam zij openhartig. »Hebt gij ook een boozen geest gesproken in de gestaltenis van.... de Hertogin van Portsmouth?»

»Neen, neen!» zeide hij, het boek dat hij opgenomen had van zich wegwerpend, en vervolgens de kamer op en neder gaande. »Maar ik ben een dwaas! Ik wil vrolijkheid om mij heen... Het is of alles met zwart behangen is en White-hall niet meer het oude White-hall is. Sara, van avond wil ik de spelers uit Covent-garden hier zien en wil ik de Sarabande dansen. Zorg gij er voor, dat alles in orde komt. Als ik er mij aan stoorde, zou ik waarachtig oud voor mijn tijd zijn en wat men ook van Rowley vertelle dat niet...» Veel zal er echter niet van hem verteld worden, zeker niet zooveel als van Koningin Bessy!» voegde hij er aan toe. »Ik had van haar het geheim wel eens willen leeren hoe men genieten kan en toch regeeren, want groot was ze, Barbara! Zij wist zich te doen gehoorzamen.»

»En dat weet Karel Stuart ook!» zeide Barbara, die niet meer wist wat te denken en haar gewone taktiek volgde, om Zijne Majesteit zich zelve te doen verraden door hem eerst gelijk te geven en dan weder te bestrijden.

»Karel Stuart?» herhaalde de Koning. »Als de Stuarts het ernstig meenen, dan houdt men hun het hoofd af, en als zij het leven willen genieten dan werpt men hen met slijk. Mijn vader getuigt van het eerste en ik van het tweede... Het leven is ernstig, zoo roept men. Bij God! dat is het; maar omdat het dat is, zoek ik verstrooiing, zoek ik de vreugde om mij heen te doen schateren, ten einde al dien ernst te vergeten. Ik heb van al dien ernst genoeg gehad, toen ik rondzwierf als een vagebond. Barbara, ik wil van avond een prachtig *souper*: vrolijk moet gij zijn, Sara!»

»Zullen wij onzen Neef dan noodigen?»

De Koning keek haar plotseling aan, als of hij op haar gelaat wilde lezen wat zij meende. Toen hij een spottenden glimlach er op waarnam, zeide hij vrij scherp: »Oordeel niet over hetgeen gij niet begrijpt.» Toen zij op die woorden het gelaat in een ernstige plooi zette, vatte hij haar goelijk bij de mollige onderkin en voegde hij haar op den vroeger zoo gewonen toon toe: »Kom, Sara! pruil maar niet; ik was ondeugend, hoort ge, wij moeten vrolijk zijn. Was onze geede dolle Will maar hier!»

Was dat ook misschien de oorzaak van 's Konings sombere stemming?

»Hij wordt beter; hij is geheel buiten gevaar, zoo als ik straks vernam,» zeide Mylady, die thands de waarheid sprak en dus tegen de Koningin niet oprecht was geweest. »Nu ik de hoop mag voeden mijn bloedverwant te mogen behouden is mijn wrok jegens den beleedigde bekoeld. Schenk Digby de vrijheid, schenk hem vergiffenis. Alles wel beschouwd, is het een levenslustige jongen, die een les moest ontvangen en een kastijding verdiende, maar daarna des te bruikbaar wordt.»

De zin, dien Mylady aan het woord bruikbaar hechte, kon door den Koning niet worden begrepen. Mylady had te laat ingezien, en nooit zoo duidelijk dan na het onderhoud met de Koningin, dat zij een dwaasheid had begaan toen zij tot Digbys gevangenschap medewerkte, dat die jonkman haar veel beter dan ooit te voren in hare plannen dienen kon, mids hij weêr vrij werd in zijne bewegingen.

»Te bruikbarer!» herhaalde de Koning en zag daarbij Mylady strak aan. »Ik hou niet van de menschen, die men overal voor gebruiken kan. Neen, het zal niet gezegd worden, dat het leven van den eersten edelman in mijn rijk gevaar kan loopen door den dolzinnigen aanval van den een of anderen knaap, zonder dat er recht wordt geoefend. Ik wil toonen, dat ik de Heer en Meester ben. Die jonkman zal zijn misdrijf boeten. Niets meer over hem, Barbara!»

Wat ging er toch om in het binnenst Zijner Majesteit? Wie of wat was de oorzaak dat Karel Stuart, meest zoo begeerig om den last van het gezach van zich af te werpen, thands zulk een koortsachtig verlangen om zijn macht te toonen openbaarde?

»Het zij zoo, Rowley! ik word meer en meer gewoon te buigen voor den vijandigen invloed die u beheerscht. Hebt ge mijne beschermeling in kort bezocht?»

»Waarom?»

»Gij werpt mij een blik toe, die mij doet beven. Heb ik weder iets gezegd wat uw toorn opwekt? Is dat kind in ongenade gevallen? Maar zij zoekt geenerlei gunst, zij is geheel anders dan anderen..»

»Dat is waar!» hernam Karel met nadruk en een innigheid, die Mylady eenig spoor in den doolhof deed bespeuren.

»Ik heb haar moeten bidden om hier te blijven; want zij wilde zich weder in de eene of andere woestenij gaan begraven.»

»Waarom hebt gij haar niet laten vertrekken?»

»Hoe nu, Sire? Wenscht gij waarlijk dat zij heen gaat? Hoezeer heb ik mij dan in uwe wenschen bedrogen, ik, die alleen om uwentwil haar tot blijven bewoog. Ja, om uwentwil, Sire! want ik meende te bespeuren, dat het meisje indruk op u gemaakt had, en waar ik mijn Rowley van dienst kan zijn, moge het ook gepaard gaan met het ten offer brengen van eigen wenschen, daar zal ik het nimmer nalaten. Bovendien mijne Mary is een heilige.»

»Des daags misschien, maar des avonds kan zij verrast worden in een geheim onderhoud met... den een of ander. Och, ik gun haar van harte het genoegen; ik ben zelfs blijde dat zij er behagen in schept, want het toont ten minste nog, dat zij een vrouw is en geene heilige. Aan die laatste hoedanigheid zou men waarachtig geloof gaan slaan als men haar hoort.»

»Maar, Rowley! zijt gij dan voor alle redeneering doof?» riep Mylady driftig uit. »Herinnert gij u dan niet, dat ik u bij herhaling de onschuld van Mary bewezen heb, en tevens de sluwheid eener andere, die den argwaan jegens mijn onnoozele duif wist op te wekken?»

»Goed, goed, ik geloof u. Uwe beschermeling is eene heilige zonder vlek of rimpel; ik wil zelfs gelooven, dat die vlekkeloosheid de band is, die u aan haar bindt. Ik voor mij, ik hou niet van die heiligen, die altijd een berisping of een les op de lippen dragen, die altijd den schijn aannemen alsof zij het den lieven Heer eens recht goed naar den zin, en zich jegens Hem zoo verdienstelijk willen maken, dat een oude zondaar zoo als ik door de óververdiene gered kan worden! Ik hou niet van heiligen!»

»Ik zal Mary doen vertrekken, Sire!» De Koning wandelde eenige keeren de kamer op en neder. Hij sprak niet, maar zag Barbara toch van tijd tot tijd van ter zijde aan, alsof hij haar iets zeggen wilde wat slechts moeielijk over zijne lippen wilde komen.

»Ik zal haar doen vertrekken, Sire!» herhaalde Mylady.

»Zij hindert mij niet; laat haar blijven; maar zeg haar, dat zij haar gelaat in minder ernstige plooi

zette, dat zij eens schertse en werkelijk vrouw zij. Zeg haar dat in vertrouwen; maar zij moet niet weten dat het van mij komt. Mijn God! ze ziet er te lief uit, om geen zondig schepsel te zijn zoo als ik..»

»Ah, zoo!» prevelde Mylady, die thands iets meer van 's Konings gemoedstemming begon te begrijpen. »Uw wil is mij een wet, Rowley! Ik zal haar een wenk geven en haar zeggen, dat zij de Hertogin van Portsmouth tot model kieze.»

»Zijt ge dwaas?»

»Waarom, Sire? Uwe Majesteit zou dan dubbel genieten kunnen. Eenmaal bij den aanblik van het origineel en de tweede reize bij de beschouwing van de navolging.»

»Waarachtig, Barbara, ik heb genoeg aan het origineel; nooit geene navolgingen!» riep hij lachend.

»Heeft Uwe Majesteit van morgen reeds het origineel genoten?»

»Omdat ik zoo slecht geluimd was?»

»Beantwoord geen vraag met een tegenvraag, lieve vriend! Was zij wéder niet geestig, ons Chineesch poppen?»

»Drie dagen geleden wilde zij geestig zijn.»

»Hebt ge haar toen het laatst gezien? De arme, wat zal zij zich thands vervelen!»

»Zij heeft mijn neef en dan haar aap.»

»Oordeel niet over hetgeen gij niet begrijpt!» hernam Barbara met kluchtigen ernst, en den toon nabootsende, waarop de Koning straks die woorden gezegd had, toen zij over dien neef sprak.

»Kom, kom! Vergeef dat! Ik was in een slechte luim! Begrijp, dat zij langer dan twee uur met elkaar hebben gekeuvel en dat zij hem een zeer verstandigen jongen heeft genoemd, die het ver zal brengen.... Waar is het, dat zij hem wist te doen praten! Behendig is ze toch, want ik geloof niet, dat iemand het nog zoo ver met mijn neef heeft gebracht!»

»Ja er gebeuren vreemde dingen! De zwijgers worden praters en de fiere Koninginnen worden zwakke vrouwen!» zeide Mylady luchtig.

»Wat bedoelt ge? Gij hebt straks daar óók op gezinspeeld. Of is het alleen een van uw diepzinnige opmerkingen aangaande den zondigen toestand van het menschedom, een toestand, waarin men zich toch zoo behagelijk weet te schikken, niet waar, Sara?»

»Ja, Rowley!» hernam zij op denzelfden toon, waarop de Koning zijn »niet waar, Sara? uitsprak. »Wat ik bedoel? Och, iets wat uw innige wenschen te gemoet komt. Gij hebt mij den last gegeven, om zekere heilige tot een mensch te doen afdalen en ik zal dat beproeven, hoewel ik voorzie niet te zullen slagen. Daar is echter eene andere heilige, die het bevel Uwer Majesteit niet heeft afgewacht, om naar de zondige aarde en het slijk, waar andere nietige stervelingen zich in bewegen, neer te dalen, en dat heeft gedaan uit vrije beweging of misschien — dat wil ik liever gelooven — omdat Uwer Majesteits wensch geraden was.

Om wier hoofd straalde de lichtkrans heller dan om dat Harer Majesteit de Koningin van Engeland? Die is thands verbleekt, zoodat men haar aan kan staren. Ik wensch er u geluk meê, Rowley! gij kunt thands haar aanblik genieten en behoeft niet het hoofd afgewend te houden uit vrees van de oogen aan het verblindend licht te voelen blootgesteld."

»Wat is dat? Staak die scherts... De Koningin van Engeland is geene vrouw met wie men spot, Barbara Palmers!"

»Ik spot ook niet met Hare Majesteit; Hare Majesteit doet het alleen met u, en dat is tusschen gelijke en gelijke, niet waar? Misschien oordeel ik geheel verkeerd en bespot Hare Majesteit Zijne Majesteit niet, maar handelt Hare Majesteit weleer op geheim bevel van Zijne Majesteit, die niet gaarne den Hertog van York en diens beminnelijke dochters den troon van Engeland gunt en alzoo zeer gaarne een prins van Wales in zijne tedere armen drukken zou!"

»Barbara Palmers!" riep de Koning toornig uit. »Gij durft meer zeggen dan eenig onderdaan tot dusverre nog waagde, met uitzondering alleen van dien half krankzinnigen knaap. Ik heb u verwend. Ik heb allen verwend, maar het is nog niet te laat, om een anderen weg in te slaan en Koning te leeren worden waar ik tot dusverre dienaar was. Ik wil Koning zijn, Barbara Palmers!"

»Dat doet mij zeer veel genoegen, Sire! De rollen zullen dan nu worden verwisseld. Uwe Majesteit wil den troon opklimmen, nu Hare Majesteit bezig is er van neer te dalen."

»Barbara, wees gewaarschuid! Gij zet uw bestaan, de toekomst uwer kinderen op het spel!" riep de Koning met dreigenden blik.

»Onzer kinderen, Karel! Gij speelt de beleedigde! Gij denkt recht te hebben op die rol en begrijpt niet dat gij gruwzaam onrechtvaardig zijt. Gij speelt de beleedigde en begrijpt niet hoe gij de vrouw tegenover u, die gij waagt te dreigen, hebt vernederd en vertreden. Die vrouw moge thands weinig meer te schenken hebben; zij moge arm zijn, maar zij is het omdat zij u alles ten offer bracht. Ja, alles, en zij smaakt zelfs nog niet de voldoening van te weten dat het door u wordt begrepen. Barbara Palmers heeft geen gevoel, zoo spreekt gij zoo gaarne de honderden na, die mij het hoofd fier zien opgeheven, al werpt men mij het slijk van de straat ook naar het hoofd. Barbara Palmers leeft van mijne genade, roept gij in uwe trotschheid, als gij haar uwe oodmoedige dienaress ziet blijven, terwijl gij dartelt in de armen eener andere. Barbare Palmers is mijn werktuig! zoo denkt gij luide genoeg, om door uwe hovelingen verstaan en begrepen te worden, omdat zij uwe geheimste wenschen zocht te raden en te vervullen, terwijl dat raden en vervullen uwer wenschen gepaard ging met de vernietiging van de hare. En toch, Karel Stuart, Barbara Palmers had wél gevoel, leefde niet van uwe genade, was méer dan uw werktuig! Hare kin-

deren zijn de uwe en voor deze heeft zij gedaan wat zij deed. Zij heeft gewacht tot het gunstig oogenblik was gekomen en het is thands gekomen. Ik heb die vrouw ginder, die uw naam uit staatsbelang draagt, haar leven in de eenzaamheid gegund; ik heb zelfs erkend, dat zij den naam, dien het staatsbelang haar dragen deed, duur genoeg had gekocht; ik heb de stille verachting, die er uit hare oogen straalde, verduurd en alleen het gebrek aan moed, dat haar de lippen altijd sloot, geminacht. Die vrouw was onkwetsbaar, zoo lang zij een marmere heiligenbeeld wilde zijn. Het staatsbelang was reeds sinds lang voorbij, want de millioenen die zij aanbracht zijn verteerd en nieuwe schatten kan zij niet geven. Zij gaf u geen kinderen; ik wel. Zij heeft uit hare onderdanen een minnaar gekozen en bereidt het huis Stuart eene schoone toekomst voor. Thands vorder ik Karel Stuart op, een Koning en vader te wezen, en een onrecht van jaren te herstellen. Ik weet, dat de vurige liefde, die u aan mij bond, sedert jaren voorbij is, maar tevens, dat de band der gewoonte u aan mij bindt, dat ik u noodig ben als in den eersten oogenblik toen ge mij te Oxford zaagt. Liefde zult gij op den troon ook niet vragen, want tot dusverre hebt gij bewezen er buiten te kunnen. Een krachtige hand echter aan uwen troonstoel behoef gij wel, behoef gij meer dan ooit en die zal ik u aanbrengen. Gij weet thands, Karel, wat ik wensch, wat ik het recht heb te wenschen!"

Hij stond als wezenloos haar aan te staren; dús had hij die vrouw nimmer gezien. Als een Medea stond zij voor hem en hij was geen Jason. Het gemeen wulpsche was uit haar wezen verdwenen en het was of slechts de beleedigde moeder voor hem stond.

»Karel Stuart heeft er van gesproken Koning te willen zijn," zeide zij eindelijk toen hij altijd nog bleef zwijgen. »Dat hij het thands bewijze! Het zou niet het eerst zijn, dat eene Engelsche vrouw den Engelschen troon beklom. Een al ware het ook nooit geschied, Barbara Palmers zou voor het voorbeeld niet terugdeinzen."

»Waar zijn de bewijzen, dat Catharina van Braganza den naam van Stuart waagt te onteeren?"

»Ik zal ze u verstrekken, indien gij ze ten minste wilt hebben en zelf niet de intrige door ontijdige drift verstoort. Maar voor ik ze u verstrek, wensch ik wel te weten hoe uwe erkentelijkheid zich uit zal."

»Onmogelijk, onmogelijk!" prevelde de Koning, die het hoofd op de hand liet zinken.

»Wat bekommert ge u daarover? Ik heb u immers beloofd de bewijzen te verschaffen?" riep Barbara uit.

»Wie is hij, die het waagt...?"

»Gij zult hem zien. Gij zult toch wel den moed hebben uw huwelijk te ontbinden, zoo gij minnaar en minnares in zoete koserij verrast?" Karel zweeg. »Zou het toch waar zijn," vervolgde zij, dat de

leden van het huis Stuart hunne Koninginnen alles vergeven kunnen?" Gloeiend rood werd de wang des Konings. Die vrouw waagde te zinspelen op een vermoeden, dat niemand in Engeland zou durven uitspreken. De gemalin van Karel I had een gunsteling aan wien Engeland — zoo fluisterde men — meer verplichting had dan aan den Koning. De beschuldiging, tegen zijne moeder ingebracht, wekte Karels drift op tegen de vermetele, die tegen hem opstond, maar daarbij ook wist dat zij hem beheerschte. Hij waagde niet het woord te spreken, dat hem op de lippen trilde, en bleef zwijgen. Op de groote overspanning volgde eene even groote uitputting. Barbara Palmers had er op gerekend en haar plan was vooral daarop gebouwd.

»Ik ben met één woord te vreden, Karel!» zeide zij, den arm om zijn hals slaande en zijn hoofd naar haar toe buigend en op haar borst als ter ruste leggend. »Gij zult uw huwelijk doen ontbinden; niets is gemakkelijker dan dat. Zijt gij het hoofd niet der Engelsche kerk? Ik zal geene despote voor u zijn en niet vorderen, dat al de vrouwen heiligen voor u worden, mijn goede vriend!»

»Indien gij de beschuldiging bewijst, verjaag ik haar uit Engeland...»

»En daar Karel Stuart niet lang zonder eene trouwe gade kan zijn, zal ik Mylord Castlemaine verzoeken zijn naam terug te nemen, ten einde mij de vrijheid te geven den uwen aan te nemen.»

»Gij zoudt een fiere Koningin zijn!» zeide Karel, haar van ter zijde aanzierende; en als werd hij verast door een vlaag van tederheid jegens haar, wier armen hem omstrengelden, vervolgde hij: »Welnu ik zal James misschien van wanhoop doen stikken; maar beroep u niet weer op mijn vaderschap, Sara!»

»Gij hebt gelijk, Muzelman!» lispelde zij hem toe. Al de behendigheid, waarover zij te beschikken had, werd aangewend, om hem in het hands opgevat voornemen te versterken. Zij wist wel, dat hij na ettelijke uren weder zoude weifelen, maar zij wist ook dat de omstandigheden, wier drang hij meer dan iemand onderging, door haar konden worden beheerscht. Zij had het eerste woord gesproken van de vele, die zij in de laatste drie maanden rijpelijk had overdacht en overwogen. Zij had den vermetelen blik gevestigd op den troon van Engeland. Met zulk een verheven doel voor oogen had zij de verheffing van Ma'am Carwell kunnen leeren verdragen en had zij slechts behoeven te zorgen, dat de invloed der mededingster den haren niet te boven ging. Den stoel, waarop de arme Catharina nederzat, had zij reeds lang doen waggelen, maar de hefboom, dien zij thands konden aanwenden, zou dien doen omkantelen. Zeer tevreden over den aanvankelijken uitslag harer pogingen verliet zij den ouden Rowley, dien zij geheel onder hare heerschappij meende terruggebracht en uit wiens brein zij de zotte gedachte had verjaagd, die het dweepzieke kind zeker er had doen ontstaan. Dit kind had toch reeds goede diensten bewezen en Ma'am

Carwell op den achtergrond doen schuiven. Het zou nog betere diensten kunnen verrichten en Mylady ging haar mededeelen wat zij te doen had. Mary moest het ontslag van Charles Digby vragen; de Koning zou het haar niet weigeren en zij zoude zeker niets liever van Zijne genade wenschen te vragen dan de vrijheid harer speelnote.

Maar hoe verbaasde het haar van dat kind te vernemen, dat haar wensch niet kon ingewilligd worden en de vraag aan Zijne Majesteit niet zoude worden gedaan. Uit den vasten, hoewel nederigen toon, dien Mary aansloeg, mocht worden afgeleid dat zij wist wat zij wilde, dat zij naar een beginsel handelde, waarvan zij niet zoude afwijken.

Er was eene niet geringe verandering te bespeuren in de houding van dat kind, sedert wij haar het laatst zagen. Het bericht van de gevangenneming van Charles Digby had haar doen blijven en het dringend verlangen van Mylady doen opvolgen. Zij kon nuttig zijn, zij kon eene ziel wellicht redden van het verderf. De onderstelling, dat zij dat zoude kunnen vermogen was niet zonder laatdunkendheid, maar zij werd telkens gevoed door de verzekering van Mylady. Bovendien wilde het altijd nog weerbarstig hart zoo gaarne de waarheid dier verzekering gelooven en haar een reden geven om in 's jonkmans nabijheid te blijven. De herhaalde bezoeken des Konings verdrotten of liever beangsten haar in den aanvang. De eerbiedige houding Zijner Majesteit, de ernstige aard der gesprekken, die zij met den Beheerscher der drie koninkrijken voerde en dien hij niet alleen duldde maar zelfs uitlokte, deden bij haar het vermoeden ontstaan, dat zij, het nederige, nietige kind der velden en bosschen, de dochter van een martelaar, door God den Heer konde uitverkoren zijn, om het middel te zijn in Zijne hand tot bekeering van een groot zondaar. De sfeer van het hof was haar minder vreemd geworden, en de voornaamste bewoners had zij leeren kennen, hoewel zij, behalve den Koning, slechts Mylady had ontmoet. Maar Kate bezocht haar dikwerf, Kate, de norsche, wrevelige Kate, die hare meesteres zoo dikwerf tergen kon en voor elken geeselslag, dien zij ontving, een speldeprik terug gaf; Kate, die het eenvoudige boerenkind in het begin met een spottenden glimlach had beschouwd en haar had aangezien als een der vele offers, die Mylady had aangebracht, offers, die allen hare verbazing opwekten door de gewilligheid, waarmede zij ter slachtbank traden. Die Kate had den invloed dier heldere blauwe kijkers, van dien vurigen godsdienstigen zin, zich openbarend in onderworpenheid en waardige kalmte, niet kunnen ontgaan. Zij was begonnen haar met onwil, met barschheid te bejegenen, zij was geëindigd met haar een eerbied, een liefderijke zorg te betoonen, waaraan zij hare meesteres nooit had gewend.

Het deed die oude, zedelijk bijna verminkte, vrouw goed, de zachte stem van de deerne te hooren en haar zoo eenvoudig te laten verhalen van hetgeen zij hoopte en geloofde. Het was Kate, alsof zij, smachtend en tot bezwijkens toe afgemat, eens-

klaps een bron bespeurde van kristalhelder water. Zij dacht er niet aan, dat zij er een tent bij zou kunnen opslaan; zij vond het voldoende dat zij er zich voor een oogenblik aan verkwikken mocht: want voort moest zij, altijd voort. De booze neigingen waren in dien boezem als vastgeworteld en al de laagheid van een geest, door de slavernij gebogen en verbogen, had er zich een zetel gekozen. Zoo iemand ooit toegang verkreeg tot dat gesloten binnenste, dan was het Mary. Deze vernam de korte, maar zoo rijke geschiedenis van dat menschenleven. Die oude vrouw was als jonge deerne gevleid en geliefkoosd; zij had de banden der liefde gekend, zonder dat de Kerk er haar zegel op gedrukt had; zij was moeder geworden, maar de godsdienst had de innige betrekking nimmer geheiligd. Zij had van haar moeder-zijn slechts moeilijke bezwarende plichten gekend; zij had voor het onderhoud harer telgen moeten zorgen en de liegende weelde, die haar omringde, vlood spoedig bij het verdwijnen van haar blos, van hare middelmatige schoonheid. Zij was verbonden geworden aan Mrs. Palmer, verbonden door belang, door de zonde, door zoo menige daad, die wel onedel moest geweest zijn, want zelfs tegenover Mary gleed zij er over heen, zelfs haar vertrouwde zij den aard van het verrichte niet toe. Mary sprak met haar soms uren lang; Mary zag de ijsschors van dat hart smelten; Mary deed haar den verhevensten eisch van het Christendom kennen en drong er op aan dat zij zou leeren liefhebben waar zij haatte, dat zij dus de vrouw zou leeren liefhebben, die de vonk van het goddelijke, dat in dat verschrompeld hart nog gloorde, nog dieper onder de asche had doen begraven.

In het dikwerf herhaald onderhoud werd Mary alles verklaard wat er aan het hof was omgegaan of nog omging. Zij leerde de rechte verhouding van Mylady en de Hertogin van Portsmouth tot den Koning kennen; zij zag de gordijn oprollen, waarachter zoo veel ongerechtigheid en gruwelijke zonde werd gepleegd. Hoe verklaarbaar scheen het haar thands, dat haar speelnoot, de goede, vrolijke, maar hartstochtelijke en licht bewogen Charles, was afgedwaald; dat hij, door den boozen Buckingham verleid, van stap tot stap naar den afgrond was gevoerd, waarin hij neergezonken was, om — zij bad het zoo innig en teder — weder op te staan en den moeilijken reddingstocht langs de steile wanden te ondernemen. Hoeveel te meer voedsel mocht het voornemen ontvangen, dat bij hare gesprekken met den Koning, gesprekken, die door Mylady zoo veel mogelijk en zonder dat Mary dit wist bevorderd werden, meer en meer rijpte, het voornemen om den heerscher in die bedorven sfeer boete te prediken en bekeering. Schoon hij niet begeerig was hare woorden te hooren, werd toch zijn gelaat niet ernstiger, verloor zijn stem niet dat gemeenzame, bijna het gemeene, werd zijne houding niet waardiger als hij tegenover haar stond?

En dat kind, zoo géneigd om het goede te doer,

zoo innig gehecht aan het voorwerp harer eenige liefde, weigerde niettemin Mylady de vrijheid van hem dien zij lief had te verzoeken. Was het een luim dier deerne, die haar invloed begon te bespeuren en niet begreep, dat zij slechts een werktuig was, in beweging gebracht en afgebroken naar de willekeur van Mylady? De Castlemaine kende de vrouw, die zij als werktuig wilde gebruiken, ingeene deele. Zij had het in haar belang geacht, om Mary van haren speelnoot te verwijderen en had dus niet nagelaten haar te verhalen, welke een onedele drijfveer Charles tot dat tweegevecht had gespoord. Zij dacht het nu in haar belang om Charles de vrijheid te doen hergeven en geloofde dat er slechts een wenk van haar noodig zou zijn, om de deerne, die zij het leven van eenige dagen, misschien weken, verzekerde, te doen verrichten wat zij verkoos, zonder zich af te vragen of hetgeen nu van haar verlangd werd ook in strijd was met hetgeen vroeger besproken of behandeld was. Neen, Mary wilde, ja kon zoo weinig werktuig zijn, dat zij al de verschillende mededeelingen van Mylady aangaande Charles' gedrag in haar hart bewaarde, voor de onderscheidene afdwalingen haars speelnoots, die er haar kenbaar uit werden, oorzaken opspoorde en uit die oorzaken de middelen zocht af te leiden tot herstel.

Zij had van haren vader veel geërfd. Veel wat dezen kenmerkte leefde in haar, maar in gewijzigden vorm voort. Bij godsdiensttwist en kontrovers was zij opgewassen, en de redeneering had ruim zoo veel deel aan het bestaan van het onwankelbaar dogma, als het innig en warm geloof. Zij had de leering, die zij voor de waarheid erkende, geproefd en beproefd en verdedigd waar zij werd aangevochten, en bij de verdediging al de wapenen, die de Schriften haar geven konden, gebezigd. Zij had geleerd te trachten al de voegen van de wapenrusting der tegenpartij op te merken, en was het in den engen kring, waarin zij opwies, meest op het kerkelijk gebied dat zij gebruik maakte van de krachten, door de opvoeding en de ervaring haar verleend, de omgang met Charles leerde haar reeds vroeg de analyse ook op ander gebied toepassen. Was het alzo wonder dat zij, schoon in ruimer werkkring werkzaam, ook thands zich niet verloochende, en, op straffe van grovelijk zich te vergissen, zich een gedragslijn afteekende en zich de vervulling van plichten voorschreef, waaraan haar toch echt vrouwelijk hart zich zoude moeten onderwerpen?

Wel verre van dus te willen medewerken tot de verlossing van Charles, keurde zij eene eenigzins verlangde boetedoening noodzakelijk, eene boetedoening, welke bovendien het voorrecht had, dat zij den vriend een poos aan de verleiding onttrok en hem tijd gaf tot nadenken. Zij waagde het dus van Mylady in gevoelen te verschillen; en toen deze haar op hoogen toon naar de reden vroeg en haar, zelfs niet zeer ingewikkeld, gevoelen deed dat zij het recht had te bevelen, durfde zij zelfs andwoorden, dat eene hogere macht haar beval om

niet te doen wat Mylady verlangde, maar dat Mylady, die zoo machtig was, de hulp van haar niet behoefde. Mylady drong niet verder aan; het was alsof zij begreep, dat in die schijnbaar deemoedige woorden eene vastheid school, welke niet te overwinnen was. Bij het heengaan wierp zij echter Mary de woorden toe, dat het raadselachtig werd waarom zij nog langer de gastvrijheid inriep, nu de vriend, om wiens wille zij dat gedaan had, toch niet meer door haar bleek geholpen te worden.

„Ik zal vertrekken, Mylady, als gij het wilt,” klonk het, en Mylady was genoodzaakt hare woorden in te trekken en haar te verzoeken te blijven en haar daardoor nog lang gelukkig te maken. De kleine strijd was dus niet tot Myladys voordeel geëindigd.

Dien dag betrad Zijne Majesteit weder Marys vertrek. Zij had, door Kate te verzoeken bij haar te blijven, Zijne Majesteit doen te kennen geven, dat zij geen onderhoud onder vier oogen wenschte. Mylady had om licht te bevroeden redenen hare volkomen goedkeuring aan Marys besluit gehecht en Kate gelast tegenwoordig te blijven en goed toe te luisteren. Zijne Majesteit, die om die gril gelachen had en er in den beginne weinig meer dan berekenende preutsheid in zag, ontzag de schuchterheid der vrouw zelfs in die mate, dat hij bij elk bezoek den schijn aannam als bij toeval te komen en er tevens voor zorgde, dat hij juist op den tijd kwam dat Kate bij Mary bezig was. Gelukkig voor de zielekalmte van Mylady dat zij Zijne Majesteit, na haar vertrek alleen achter gebleven, niet had kunnen gadeslaan, dat zij zijne gedachten toen opgerezen niet had kunnen raden. Louise had fijner hare eerezucht weten te bemantelen en die daarom te beter weten te vervullen. Dit was de eerste gedachte die bij Karel was opgerezen. Het was zonderling in dien man, te zonderlinger, omdat het zoo weinig samenhang met de gevoelens en gewaarwordingen, welke hij meest zoo openhartig beleed, maar de eer van zijn geslacht van zijn Koninklijk geslacht, was hem dierbaar. Het was of al de hoogheid zijner vaderen zich bij hem in dit eene punt had saamgetrokken. Hij, de Koning, kon zich wel vernederen om de slaaf te zijn van eenige wulpsche vrouwen, die met hem haar spel drevén. Hij kon dat echter doen eindigen als hij het wilde, ofschoon hij zelfs wist het nooit te zullen willen. Hij beleedigde en vernederde zijne gemalin, maar hij wist dat geene zijner beleedigingen en vernederingen haar den rang zouden kunnen doen ontnemen, dien zij bezat door de Gratie Gods. Het dartelen met zijne boelinnen, het vernederen of veronachtzamen zijner gemalin, deed Karel Stuart uit vrije beweging, deed hij omdat hij het zoo goed vond, deed de persoon, die op dit oogenblik de kroon droeg, niet het lid van het geslacht, dat naar Gods genade het recht had die kroon als zijn eigendom te beschouwen. Naast den Koning van Engeland kon slechts een gelijke troonen en uit de verbindtenis van zulk een paar kon alleen de erfgenaam voort-

komen. Zelfs in de bitterste uren zijns levens, zelfs later bij den drang der partijen, die hem het Koningschap bijna tot een folterbank maakte, zelfs toen hij alles kon doen verkeeren door de enkele verklaring, dat Monmouth, zijn lieveling, de eenige zijner bastaarts, die hij om zich heen duldde, hem opvolgen en zijn broeder James, dien hij haatte, zoude vervangen, was hij, de dubbelhartige, de altoos weifelende, de altoos geslingerde Karel Stuart dat beginsel niet ontrouw: Monmouth werd niet tot erfgenaam verklaard en James volgde zijn broeder op.

Mylady had evenmin als alle andere dezen karaktertrek opgemerkt. Zij had hem altijd aan hare voeten gezien en kon niet denken, dat zulk een trots zich in een der binnenkameren van dat hart verschool. Geenszins kon zij dus bevroeden, dat zij een niet te vergoelijken, een nooit uit te wisschen fout had begaan, toen zij op eene ongeoorloofde verbintenis van Karels moeder zinspeelde, dat hare eerezucht ditmaal hare grootste vijandin was geweest, daar zij haar de lijn wilde overdrijven, die Karel onherroepelijk besloten had niet te doen overschrijden.

Hoe luchtig, hoe dartel, hoe spottend en speelziek Karel ook scheen, hoezeer hij ook gestaagd den invloed van anderen en de heerschappij zijner maitresses onderging, toch waren er oogenblikken, dat hij walde van het hem omringende, dat hij dit meer duldde dan zocht, dat hij het slechts uit gebrek aan veerkracht liet bestaan of ook uit een soort van ongeloof aan de mogelijkheid van iets beters in het leven te roepen. De levenslustige, die man, overgegeven aan alle genietingen en lusten des vleeschens, zocht de vrolijkheid zoo zeer buiten hem, omdat zij in hem niet bestond. Hij had zelfs een afkeer van de menschen, voor het minst hij koesterde minachting jegens de menschelijke natuur. In zijne jeugd had hij als balling de zelfzucht, maar zeker ook de zelfverloochening zijner natuurgenoten leeren kennen; de herinnering van de eerste scheen die der tweede geheel te hebben uitgewischt. Toen hij Koning werd, had hij ruimschoots gelegenheid, om de laagheid in hare afzichtelijkste gedaante te zien, had hij koele vijanden plotseling zijnen verkeer in de warmste vrienden, de bitterste spotters in de eerbiedigste vereerders, en dat alles omdat een stuk fluweel hem de schouders was omgeworpen. Zoo als hij de menschheid beschouwde, zoo als hij het eigenbelang als het eenige roersel van 's menschen daden aanmerkte, moest hij onbekwaam zijn om de edele aandoeningen te kennen, welke slechts voor hem, die niet wanhoopt aan het ideaal van het menschelijk geslacht, zijn weggelegd. De liefde moest bij hem wellust worden; het Koningschap kon niets anders zijn dan een middel om te genieten en de lange dagen door afleiding te doen inkrimpen. Het egoïsme stond om den troon geschaard, zou iets anders dan het egoïsme er op zetelen? Evenwel, en bij zijne inborst was het verklaarbaar, waren er

oogenblikken, dat de afleiding ontbrak, dat de verslachte zenuwen weigerden zich te spannen en een soort van doffe wanhoop zich van hem meester maakte. Dan klonk er een stem in dat binnenste, zeer zacht en fluisterend en meestal spoedig tot zwijgen gebracht; een stem van beklag, van murmureering over de jaren onnut doorgebracht, over de genietingen, welke slechts een oogenblik verdooving en slechts zoo zelden verkwikking aanbrachten. Er was in zulke oogenblikken eenige overeenstemming tusschen de stem, die Mary Hollis deed hooren, en die in zijn binnenste. Met de Predikers der Puriteinen, met de Bisschoppen der Engelsche kerk, die weinig meer dan verkleede hovelingen waren, had hij gespot; van de strenge vermaningen der eerste had hij zich met toorn, van de flauwe leeringen der tweeden had hij zich met walging afgewend, en beiden had hij huichelaars gescholden. Maar dat kind, dat tegenover hem stond, zonder schroom, maar ook zonder vermetelheid, zonder een verzoek om de eene of andere gunst op de lippen, maar ook zonder stichtelijke lessen die van buiten schenen geleerd, dat kind kon een dweepster zijn — en zoo zij het ware dan was zij een schoone — maar zeker geen huichelaresse. Hij was er verre van, haar in hare reinheid te huldigen en te waardeeren; bij wijlen, en dikwijls genoeg rees de gedachte nog bij hem op, dat zij een volleerde intrigante was, want, aan een eerbhaarheid en een deugd, waarvan zij blijk gaf, kon hij niet gelooven. Maar al ware zij ook wat hij haar dikwijls dacht al bedroog zij hem ook, zoo als allen hem bedrogen, toch nam zij den schijn aan van het anders te zullen doen. Hij was voor het oogenblik verzadigd van de wulpsche omarmingen van Barbara Palmers; hij had een soort van vrees opgevat voor de koele, spilzieke, scherpe Louize de Quérouaille: hij vond eene geheel nieuwe verschijning in Mary Hollis.

Schoon hij het zich niet bekennen wilde, onderging hij reeds haren invloed. Als hij soms met haar was, dan had de galanterie slechts weinig deel aan het gesprek; dan was dat zoo ernstig getint dat »de dolle Will" er over gegrinnikt zou hebben, ja geschaterd van lachen. Maar de dolle Will kon thands zijn lach niet doen hooren; hij lag nog altijd op de donzen kussens en kon den gewonen invloed niet uitoefenen. Misschien dat zijne afwezigheid den invloed van Mary wel zoo snel deed toenemen. Karel Stuart was alléén en somber gestemd. Hoewel hij meestal nog somberder van het bezoek der deerne terugkeerde, hoewel hij dan met geweld den invloed bekampte, die hem neêrdrukte, hoewel hij dan oogenblikken kende, waarin hij zich voornam de zwarte boetelinge — zij had zich sedert 's vaders dood in het zwart gekleed — niet terug te zien en in de dolzinnigste vermaken verstrooïng te zoeken, toch voelde hij de neiging telkens terugkeeren om haar weder te bezoeken, weder te hooren spreken, weder woorden te hooren, die hoe langer hoe meer een echo in

zijn binnenste verkregen. Het was geschied, dat hij plotseling zijn voornemen om een banket aan te richten prijs gaf, zich in zijn kabinet nederzette en zich herinnerde, dat zij hem gesproken had van den zegen, van de zieleruste, die een nuttige arbeid kon aanbrenge. Dan liet hij de Sekretarissen van Staat roepen en beproefde tot aller verbazing over Staatzaken te spreken, hetgeen hij echter spoedig staken moest, daar hij er geen belang in stellen kon. Dan liet hij zich voorlezen om te beproeven of dat hem eene uitspanning beoefde en als hij weldra het boek weder sluiten liet, dan voelde hij behoefte om met dat kind te spreken en... nieuwe kracht te gaan opdoen.

Na het vertrek van Mylady, die hem een oogenblik zich zelven had doen vergeten, jegens wie hij weder had gesproken van feest te willen vieren, was hij nog wreveliger geworden, en krulde een glimlach van minachting zijne lippen. Hij had zoo als wij vernamen dien ochtend willen werken, willen lezen; hij had de deerne willen vergeten, maar na Myladys vertrek hoorde hij weder die zachte zuivere stem, zag hij den kalmen helderen blik dier licht-blaauwe oogen.

Hij stond op, om zijn Will te gaan bezoeken, maar toen hij in den gang was gekomen wendde hij zijne schrede naar Marys vertrek.

Daar zat zij, het hoofd op de hand geleund, in diep gepeins aan een der vensters neêr, terwijl het handwerk, dat haar vingeren ontgleden was op haar schoot russte.

»Mary, laat ons saâm wat praten!" hoorde zij eensklaps naast zich. Zij stond op en boog zich voor haren Koning.

»Waar dacht gij aan, Mary?

»Aan het verleden, Sire!"

»En dat verleden was zeker vrolijk en blij, vrolijker en blijder dan het heden, anders zoudt ge daar niet aan denken. Een geringe vergoeding, niet waar, en een magere spijs, als ge op het genot van het verleden moet teren?"

»Ik geloof, Sire! dat wij het best doen, indien we hopen op de toekomst, en midderwijl verrichten wat onze hand vindt om te doen. Uwe Majesteit ziet er vermoed uit. Heeft zij zich ook te veel ingespannen?"

»Ik heb daarvoor gezorgd, kind! Ba, die mufte papieren en die eentonige geschiedenissen! Als Mylady de Castlemaine mij niet had opgezocht, zou ik mij in mijn doodkist, die ik in de laatste dagen mij heb laten maken, te slapen hebben gelegd. Mylady de Castlemaine is een schrander innemende vrouw, vindt ge dat ook niet?" De Koning wachtte haar antwoord; het scheen dat hij haar oordeel over Mylady wilde vernemen.

»Ik geloof, dat Mylady zeer schrander is en zeer goed, ten minste voor mij."

»Waarom voor u alleen, Mary?"

»Ik geloof, voor velen... maar toch niet voor allen," voegde zij er na eenige aarzeling bij. Zij

kon hare meening niet verbloemen; zij zou vreezen een logen te spreken,

»Waarom niet voor allen, Mary?»

De deerne dacht na als peinsde zij er over hoe het duidelijkst zich te uiten. Zij begreep wat zij zeggen wilde, maar zij kon er de juiste vormen nog niet voor vinden.

»Ik geloof dat er zijn, Sire! die bij elke hunner daden luisteren naar de stemme Gods, die er spreekt in de Schrift en in het hart, en die bij het verkeer met Mylady eene berisping van die stem zouden vernemen. Het voegt mij niet, Sire! Mylady te beoordeelen, wier... bescherming ik geniet.»

»Mij dunkt dat gij reeds bezig zijt in het veroordeelen wat nog erger is dan het beoordeelen,» merkte Karel Stuart aan, die in de wijze waarop Mary over de Castlemaine sprak, eene berisping jegens zich zelve meende te hooren. Hij had met die vrouw verkeer, en dat verkeer werd door de stemme Gods, zoo als zij het in hare vroomheid uitdrukte, afgekeurd.

»Ik gebruik de maat, Sire! die het Evangelie mij in handen geeft, alleen voor mij zelve... Ik werd echter gevraagd om te doen kennen wat ik gemeenten had en ik moest antwoorden.»

Ja, juist; zoo zijt gij immers allen. De honig op de lippen en de gal in de keel! Gij wildet niets anders dan goeds van Mylady mededeelen, en ik dwong u om niets anders dan slechts te zeggen, hé? Ik dwong u, om onder den schijn van verschoonende liefde de zondige zuster een gelapten mantel om te hangen, die hier en daar een duchtige scheur heeft. O die lieve vroomheid, en die christelijke liefde!»

Karel was bitter; het was of hij het Mary weet, dat hij zich zoo somber gestemd gevoelde en of hij er behagen in schiep, in de deerne niets dan een lage intrigante te zien.

Mary zag den Koning zacht verwijtend aan. Zij had hem nog niet in die luim aangetroffen. De blik, dien zij op hem wierp, scheen bestemd om in zijn hart te peilen, en de oorzaak van zulk eene goedstemming op te sporen.

»De christelijke liefde, Sire! bedekt alle dingen en vraagt daartoe geen gescheurden mantel; zij kan echter geen ding veranderen en de logen niet doen verkeerren in waarheid. »Wij struikelen allen in velen,» zegt de Apostel, en daarom voegt het ons niet elkaar te veroordeelen; maar wij kunnen allen kennen wat goed is en wat God begeert, en daarom voegt het ieder onzer elkaar te vermanen waar hij dreigt af te wijken of alreede afgeweken is.»

»Ik dank u dan zeer voor de vermaningen, die ik van u ontvang, kind!»

»Ik heb dat niet gewaagd, Sire! maar de waarheid Gods koos mij misschien tot haar nietig werktuig. Ik dacht echter, Sire!» — en bij die woorden sloeg zij de oogen neder — »dat ik veeleer vermaningen ontvangen had van u.»

»Van mij? Op dat punt ben ik de nederigste mijner onderdanen.»

»Volgens mijn gevoelen is het zich onthouden van alle vermaningen juist geen bewijs van nederigheid, evenmin als het geven er van er een van trotscheid is.»

»Niet? Wat is het dan naar uw gevoelen?» en bij het uitspreken van het laatste woord kon hij zich niet onthouden om de deftigheid van dat woord even te glimlachen.

»Het zou een teeken kunnen zijn van een weinig godvruchtig hart, van een hart, dat de plichten vergeten had, die de Christen jegens zijn Heer heeft te vervullen.»

»Ik dank u.»

De Koning wendde zich gekwetst af en scheen met de oogen de kleuren van het behangsel te tellen; hij voelde zich beleedigd, en toch kon hij dat kind niet verlaten.

»En ik dacht, dat ik u zoo vele vermaningen gegeven had!» zeide hij eensklaps. Het mocht een bewijs zijn dat hij den gang der redeneering bij zich zelve was nagegaan, terwijl hij zoo onverschillig voor zich uitstaarde.

»Ik ontving ze, Sire! dóór of liever in u. Wat is, zoo als de wereld het noemt, macht, zonder de kracht, die de geest Gods geeft: wat is verstand, zoo het oog van de ziel gesloten is?»

»En dat leerdet gij door mij?... Stoutmoedig kind!» riep hij uit, en het fletsche oog tintelde een oogenblik van toorn.

Mary hield hare oogen altijd nog nedergeslagen en vervolgde: »Pracht en weelde en ledigheid voeden de begeerlijkheden en ondermijnen de krachtingsten en maken de verstandigsten dwaas, en doen de staanden vallen. Menigeen op wie thands een steen wordt geworpen zal wellicht met een onschuldig hart den drempel van dit paleis overschreden zijn... Ik beschuldig niet, Sire! en ook gij moogt het niet doen!»

Welk eene tegenstelling vormde hare deemoedige houding en hare vermetele woorden! Karel Stuart had eerst eene scherpe bestraffing, toen het woord: waarom? op de lippen, maar beiden werden teruggehouden.

Zijn onwil klom echter door den dwang dien hij zich oplei. De laatste woorden door haar gesproken hielden wél eene beschuldiging tegen hem in. Zijn paleis was in haar oog de slachtbank der onschuld, de verzamelaars van al wat onrein was...

»Trotsche, hoovaardige deerne! wat doet u dan toch blijven aan dit hof, dat gij schildert als het rijk van Satan? In plaats van uw goed geluk te zegenen, dat u in een kring voerde, waarvan gij hebt mogen droomen, maar waarvoor gij niet zijt geboren, gaat ge de plaats, die gij door een toeval inneemt, verspelen? Zijt gij dan niet bevreesd te vallen, of weet ge, dat u een paar krukken of liever u een paar vriendenarmen ter dienste staan? De bede, die ge mij hadt te doen, is immers vervallen door den dood van uw vader, wiens evenbeeld

gij zeker zijt? En toch blijft gij, en zijt niet bevreesd voor de macht en de weelde, die mij hebben verdorven. Zou het ook zijn, omdat gij ze zelve nog hoopt te verkrijgen? Maar gij slaat daartoe den verkeerden weg in. Wat men hier verkrijgt, verkrijgt men door mij, door mij alleen, en ik word juist niet aangenaam gestreeld door uwe liefderijke opmerkingen. Het is waar, gij zijt een geheel nieuwe verschijning voor mij, maar de nieuwigheid, die gij ten toon spreidt, zal mij spoedig verzadigen. Wees dus gewaarschuid!"

"Ik kan niet anders zijn dan ik ben, en ik zou het ook niet willen, indien het van mij verlangd werd om menschen te behagen. Ik heb eene roeping aan dit hof te vervullen, en ik zal die trouw zijn zoo lang ik kan."

"En welke is die?"

Mary zweeg. "Welke is die?" vroeg de Koning nogmaals. "Och, ge zijt niet beter dan alle anderen. Onnoozele, durft gij het niet bekennen? Allen, die hier wonen, geven ook voor eene roeping te hebben en waarlijk niet ten onrechte; slechts weten zij het niet zoo deftig te zeggen. Wil ik u de bekentenis eens gemakkelijk maken? Gij woont nu in één der vertrekken van Mylady de Castlemaine en gij begeert ze alle te betrekken; gij moogt van tijd tot tijd, als ge eens zeer onderworpen aan Mylady zijt, de diamanten van deze zien, en verlangt ze te bezitten, om ze altijd te kunnen beschouwen en ze ook van tijd tot tijd te dragen. En dan zult gij ook niet te wreed zijn jegens den Koning, zoo hij slechts eerst voor u heeft weten te buigen; want men weet dat men niet onbevallig, ja zelfs zeer bevallig er uitziet. Dat is uwe roeping, niet waar, mijn kind?"

"Neen, Sire! daarvoor behoeft mij God!" zeide zij met kracht en het oog opheffend.

Zij had die verzekering niet noodig; hij geloofde het ook niet, al deed hij het zoo voorkomen. Hij wilde in haar een zondares, hij wilde in haar een gelijke zien van de vrouwen die hem omringden, want zij was schoon en bevallig en nog eene frische bloem; maar hoe hij ook weerstreefde, de overtuiging van het tegendeel vestigde zich meer en meer.

"Maar welke is dan uw roeping? Toch niet om mij te bekeeren, om van mij een heilige naar uwe opvatting te maken?"

"Misschien is ook dat mijne roeping, Sire!"

"Ha, ha, ha!" lachte hij gedwongen. "En zulk een heilige ziet er uit als een rondkop? Ik blijf liever een zondaar, een kavalier."

Mary scheen die woorden niet gehoord te hebben, want zij ging voort: "Misschien heeft God de Heer mij hier heen gevoerd, mij, arm en geslagen kind, mij een kind uit het volk, om den Koning namens dat volk te spreken... Het werkt voor het dagelijksch brood en het moet een deel er van geven aan den Koning: het moet werken voor vrouw en kinderen; het moet den wil volbrengen van de overheid die over hen gesteld is. Weet onze Koning,

dat wij dat alles doen en hem in onze gebeden denken? zoo vraagt dat volk. En dan klinkt er een stem »die het antwoord geeft: De Koning viert feest in zijn paleis en het is niet om zich te verheugen in het aanschijn van haar, aan wie hij zich voor het oog van God heeft verbonden, en terwijl hij feestviert gaan des Konings knechten uit, om de ongelukkigen te vangen en te binden, die God willen dienen in geest en in waarheid; en zoo volgt de dag op den nacht en de nacht weder op den dag en de Overheid, waaraan ook de Koning gehoorzamen moet, wordt zelfs niet aangeroepen."

"Nog zal het niet gezegd worden, dat een kind mij beheerscht door hare zotte dweeperijen!" riep de Koning uit. "Ik hoop uwe prachtige droomen weldra verstrooid te zien. Eene schoone roeping voorwaar! Den Koning te bekeeren en te overtuigen, dat hij moet worden als den boer achter een ploeg of als een verjaagde non-konformist, wien de aard een gruwel is, omdat hij er niet meer op regeeren kan zoo als zijn vaderen eens deden, na een Koning te hebben vermoord! O ik zal u een heerlijk schouwspel bereiden: gij moogt het van verre genieten. Ik zal mij niet met asch bestrooien, zoo als gij het wenscht, mijn kind! Van avond noodig ik u uit om uwen aanstaanden heilige te zien... Van avond zal ik voor u bidden, ik en mijne Edelen!"

"En dan, Sire?" vroeg Mary koud.

"Morgen avond en overmorgen en zoo lang..."

"En dan, Sire?"

"Dan, dan? Heb ik de macht niet om te gebieden over hetgeen Engeland heeft? Een dwaas, die een kroon niet zoo wichtig vindt om haar meer dan noodig is op het hoofd te zetten. Overmorgen ga ik ter jacht."

"En dan, Sire!"

"Dan zullen we zien!"

"En als alles is genoten, wat dan? Als het hoofd duizelt van zwakte en het zich buigt en de rug zich kromt, wat dan? En als God u op het ziekbed werpt en de dienaars verre zijn en het laatste uur slaat, wat dan, Sire, wat dan?"

Hij kon den invloed, dien hij tot dusverre bestreden had, niet meer weerstaan; hij kon den spottenden lichtvaardigen toon niet weder doen hooren; hij moest het masker doen vallen.

"Dan, dan?" stamde hij zacht. "Ga weg van mij!" zeide hij haar met de hand heen wenkend; maar zij bleef staan en hem aanstaren en hij naderde haar weder en vatte zelfs hare hand. Hij fluisterde haar toe en liet haar daarbij zijn vochtig oog zien: "Ik zal er over denken: ge zijt een goed kind! maar te somber, om voor mij te zijn wat ik misschien wenschte. Vaarwel, Mary! ik vergeef u wat gij mij zeidet."

Was dat de indruk dien zij gemaakt had? "Was dat lichtvaardig hart niet te bemachtigen?" vroeg Mary zich af toen zij alleen was. Het hoofd boog in diepe verslagenheid neer. De Koning had zoo menigmaal blij gegeven haar te willen hooren en nu

zij gesproken had zoo als zij het moest, zeide hij haar dús vaarwel. Het was zulk een grievende teleurstelling! Zij zou zich zalig hebben geprezen in Gods hand het middel ter bekeering te mogen zijn. Bij die gedachte zwoegde soms haar boezem. Was dat hart toen zonder hoogmoed? Was dat hart dan toen nog zoo heilig en onschuldig, als in Hallam, toen het hare grootste vreugde was haren vader de rimpels van het voorhoofd te vagen, en, haren speelnoot te leiden en.... zoo dikwijls te dienen? Ook zij was mensch en moest gehoorzamen aan de algemeene wetten der menschelijke natuur: ook zij had wenschen, begeerten, en hartstochten, die bij het leven in den schoot der natuur hadden gesluimerd, maar thands ontwaakten, evenwel ontwaakten met de edele aandoeningen waarvoor zij vatbaar was. Ja, het was een gevoel van hoogmoed als zij dacht te zullen triomfeeren, maar haar triomf zoude zijn over een verdwaald en aan de zonde overgegeven hart. Dat zij zich echter bewake! Dat zij den maatstaf, waarvan zij gewaagde, voor zich zelve leere bezitten, want de verzoeking is aanstaande. De nederlaag toch, die zij dacht geleden te hebben, was werkelijk een zegpraal.

Zij had het misschien kunnen opmerken als zij Zijne Majesteit op den terugtocht had kunnen gúslaan. Hij schreed in gepeinzden voort, somber, somberder dan hij gekomen was en betrad den drempel van zijn kabinet. »En dan, en dan?» prevelde hij. Hij wierp zich neder in den zachten leunstoel en bleef voor zich zien, maar rees plotseling op en zeide: »Ik wil het anders.» Daar werd hem een briefje gebracht van de Hertogin van Portsmouth, die hem bij zich opontbood. »Och, laat mij genade vinden in uw oogen, o mijn Ahasverus! en laat de blik van de trotsche Vasti uwe Esther niet langer vernederen. Mordechai is bij mij, o verheven Ahasverus, zoon van de zoon en beheerscher der waereld, vader uwer onderdanen en zelfs van velen in dubbelen zin! Ik beef en sidder, terwijl ik deze schrijf, want mij is gezegd, dat ge ergens een pottbakkerskind hebt gevonden, een der slavinnen van Vasti, en dat ge met dat kind over de geheimen der pottbakkerskunst bij zon- en maanlicht spreekt.

Ik kan niet meer; mijn tranen stroomen.

*k Vergeet mijn rol van Esther schier!

Och, spoed u toch tot mij te komen:

Spoed u; — de juwelier is hier!

Karel wierp het briefje van zich. Het beeld van Louize plaatste zich naast dat van Mary en het was of gene den aanblik van deze ontvluchte of de engel van den booze vloed voor den engel des lichts.

»Ba, hoe smakeloos!» mompelde hij, terwijl hij den voet zette op het weggeworpen papier. »Zoo ik vrede maakte met mijn Parlement, dan zou ik haar kunnen ontberen...» Hij schelde en de kamerheeren snelden aan. »Van avond gaat het aan-

gekondigde feest niet door. Ik voel er mij niet toe opgewekt. Roep Lord Shaftsbury en laat niemand anders toe.»

Lord Shaftsbury wilde hij spreken; hij wilde alleen zijn! En dan...? En dan...?

VI.

Er gebeurden tusschen Windsor en Marlow dingen, die de pachters de haren te berge deden rijzen. De winter was reeds zoo streng, als hij zich in geen jaren had getoond en de armen hadden reeds zoozeer gebrek aan het noodige. Het mocht getuigd worden, dat de meer gegoede pachter den minderen daglooner van het zijne gewillig gaf, maar de aalmoes mocht den nood lenigen, dien te doen ophouden vermocht hij niet... En bij die winterkoude voegde zich nog een andere vijand! Een arme veefokker in de omstreken van Marlow, wiens eenige hoop op het twintigtal schapen berustte, die hij nu, bij de overvloedig gevallen sneeuw, slechts met moeite nog kon voeden, maar met inspanning van alle krachten in het leven hield, daar zij hem tegen het voorjaar eene voor hem rijke winst beloofden, zag in één nacht al zijn hoop verdwenen, zag zich tot den bedelstaf gebracht. 's Avonds had hij de kooi — eene uit oud hout gebouwde stalling, zoo zwak dat, bij elke eenigzins hevige windvlaag, de reeds hinkende loots dreigde in te vallen — 's avonds had hij haar nog gesloten en de schapen nog helpen voorzien tegen den schrillen Oostenwind, die door reet bij reet beenbles, en 's morgens vond hij de deur opengebroken, de sneeuw rood bevekt en bestrooid met vlokken wol, en daar binnen vijf zijner kleiner kudde met afgebeten kop of opgescheurde buik. Van de vijftien overige, die hij na lang zoeken her- en derwaards verstrooid terugvond, waren er nog verscheidene verminkt, gewond en zeltogend. Wie had de schuld aan die slachting? Men verdiepte zich in gissingen; men begon te betoogen dater aanleiding bestond om aan de omzwerfing van een verschrikkelijk gedierte te gelooven, en die onderstelling werd ondersteund, ja gestaafd door het voorval van slechts weinige dagen later. Een knaap van drie jaren, bezig in het nabij liggend bosch eenig hout te sprokelen met zijne moeder, die zich echter eenige schreden van hem verwijderd had, werd plotseling aangevallen door een grooten hond. Op het angstgeschreeuw van het kind kwam de moeder aansnelen en hoewel deze geenerlei wapen bezat viel zij het wilde beest, dat gloeiende oogen had, met een stuk hout bij het sprokelen gevonden aan. Geen soldaat, al schemert de officiersrang ook in het verschiet, streed zoo moedig als de zwakke moeder voor haar aangevallen kind. Het dier had den knaap losgelaten, maar wierp zich op de vrouw en greep haar rechter arm in zijn bek en deed het gebeente kraken bij den beet van zijn scherpe en sterke tanden. Daar naakte eindelijk de redding. Op het hulpge-

schrei kwamen eenige boeren aan, en bij hun verschijnen nam het dier de vlucht. Een hunner zag hem in het bosch verdwijnen; het was een der oudsten, die meer strenge winters had bijgewoond en hun thands wist te vertellen, dat de schrik der omliggende dorpen geen dulle hond was, maar een reusachtige wolf, uit het Noorden opgejaagd door den honger, die hem stouter en stouter maakte en zelfs een aanval op menschen wagen deed. Het gerucht, dat zulk een dier in den omtrek kruiste, werd algemeener en algemeener, werd steeds verbreid, en de ongelukken, door het monster te weeg gebracht, niet weinig vergroot. Eenige *landsquires* hadden een samenkomst bepaald en daarop besloten, dat er eene algemeene jachtpartij zou gehouden worden. De dag was reeds bepaald, toen er bevel kwam van het hof, de jacht nog een paar dagen te verschuiven, daar Zijne Majesteit waarschijnlijk daaraan deel zoude nemen. Toen dat vernomen werd, kwamen de loyale *squires* nog eens bijeen en verzekerden elkaâr, bij het overvloedig genot van ale en porter, dat de tegenwoordigheid Zijner Majesteit de grootste eer en het grootste geluk was dat hun te beurt konde vallen. Zijne Majesteit was toch een vader voor haar volk, zoo riep er een, en zijne redeneering vond dadelijk ingang. Zijne Majesteit toch wilde in eigen genadigen persoon den vijand van eenige Zijner onderdanen komen bestrijden, en achtte niet het gevaar daaraan verbonden. »God zegene onzen goeden Koning!» klonk het van alle kanten, en het gejuich overstemde de opmerkingen van sommige der pachters, die van 's Konings voornemen hadden gehoord en half luide morden: »Hij is ons ook wel wat schuldig voor al het geld, dat wij hem opbrengen.

Maar beiden — *squires* en pachters — oordeelden verkeerd over de beweegredenen van 's Konings besluit. Zijne Majesteit, hoe goed en genadig ook voor velen zijner onderdanen, had er niet aan gedacht, om haar gezalfd hoofd voor het heil van eenige boeren in gevaar te stellen, en zou wellicht niet op het denkbeeld gekomen zijn, om den schrik der omstreken te helpen verdelgen, zoo niet een edelman, uit het gevolg Zijner Hoogheid, den Prins van Oranje, namens zijn meester verlof had gevraagd, om aan de wolvenjacht te mogen deel nemen. Het zou Zijne Hoogheid, die een hartstochtelijk liefhebber was, het genot nog verhoogen als Zijne Majesteit in persoon den stoet aanvoerde.

Zijne Majesteit gaf eerst wel ten antwoord, dat hij zijn Neef aan dergelijke vermoedenissen en gevaren niet wilde blootstellen, dat hij niet wist of zijn Neef, hoe hartstochtelijk liefhebber ook, wel de kracht had uren lang te paard te zitten; maar gaf toch bij een vernieuwden aandrang toe en voelde toen plotseling de begeerte weder bij zich ontstaan, bij den kamp tegen het ondiër tegenwoordig te zijn. Zulk een jacht zou werkelijk eene verpozing zijn, en naar zulk eene verpozing haakte hij vooral na het laatste onderhoud met Mary. Het genot der jacht zou zij toch niet afkeuren, neen, zij zou het

toejuichen, vooral als hij haar vertelde, dat hij het deed om den wille der arme verschrikte boeren.

Op een prachtigen Decemerochtend verzamelde zich dan ook in den tuin van White-hall een stoet ven Edellieden, die het besluit Zijner Majesteit van harte toejuichten en er een terugkeer tot het vroegere en blijde leven in hoopten te zien. In geen tien dagen was er speelklub in White-hall geweest; de *levers*, die gehouden moesten worden, werden gehouden, maar hoe? Er werd niet meer gesproken dan noodig was, en zoodra mogelijk keerde Zijne Majesteit terug naar haar kabinet. In plaats van schoone vrouwen, kon men in de gangen de Sekretarissen van Staat ontmoeten, wien mede de verveling en het verdriet op het gelaat stonden geschilderd, want de vroegere meester in naam scheen er een inderdaad te willen worden.

»Zijn Majesteit,» had Arlington verteld, »hoorde mij geduldig aan, toen ik sprak over de brieven aan onze gezanten te schrijven. Toen ik de ontvangsten rapporten op haar bevel ging voorlezen, kon Zijne Majesteit zich echter niet bedwingen en vloog op, maar, na eenige oogeblikken nagedacht te hebben, ging zij weder zitten, en luisterde tot den einde toe. Zijne Majesteit zou haren tijd aangamer kunnen besteden.»

Clinton en Louderdale spraken niet anders. De eerste was geroepen en had in het kabinet Zijner Majesteit Lord Shaftsbury gevonden, die bezig was Karel eenige papieren met cijfers overdekt te laten inzien, en Karel had aandachtig op de hieroglyfen toegezien. Zijne Majesteit had zelfs met hem gerekend, om den staat der tegenwoordige schulden op te maken en had zich zelfs verwaardigd te gaan afrekken, vermenigvuldigen, optellen of deelen.

»En Shaftsbury scheen in hooge gunst,» zoo besloot Clinton met beteekenis, waarna hij de schouders optrok en van een luim gewaagde, die spoedig voorbij zou zijn.

»Men wensch wat men hoopt!» had er een toen geandwoord. »Het kwaad zit dieper dan ge denkt. Het is weder een vrouw...»

»Des te beter!» werd er glimlachend verzekerd.

Om de meest verschillende redenen, maar met hetzelfde doel wenschten zich allen dus geluk, toen de paarden hinnikten en trappelden op het plein, en Zijne Majesteit in de elegante jagerskleedij: zwart fluweel met bont, nauwsluitend om het lijf, van hetwelk het den bevalligen vorm liet zien, zich in den zadel zette. Hij was bleek. Met de gewone vriendelijkheid en voorkomenheid groette hij allen, maar zijn gelaat stond toch strak. De fiere hengst knabbelde op het ijzeren gebit en deed de vlokken schuim langs de breede borst stuiven; hij trappelde van ongeduld en groef in de sneeuw en woelde haar om, en Zijne Majesteit strookte niet den sierlijk gebogen nek, maar zette alleen de sporen in de zijde van den viervoet, toen allen zich in beweging zetten. Buiten Londen gekomen, vormde de stoet een heerlijk schoon schouwspel te midden van het prachtige natuurafeel. Een wit donzen

kleed overdekte de aarde; de bosschen hadden het groene lover reeds sinds lang verloren, maar mochten thans bogen op een wit gebladert, dat als fijn kant om de twijgen geslagen was. De grijze mist, die in de nacht op de aarde was neergezegen, trok thands op, als ware hij een half doorzichtige sluier, die voor het vergezicht hing, en de gouden stralen der zon tintten het uitspannel donker blauw en het sneeuwveld purper. Maar het landschap, hoe prachtig ook, zou den eenzamen wandelaar door de doodsche stilte somber hebben gestemd, zoo daar niet het geluid van menschenstemmen, het dof hoeftgetrappel, het vrolijk gehinnik van paarden, het gebas van honden was vernomen.

Een bonte stoet daalde ginder van den heuvel neder; de pluimen wapperden op de hoeden, de scherts dardelde op de lippen. De plaats van verzameling was even buiten de stad aangewezen. Derwaards had Hugh zich met zijne leerlingen begeven en was ook de Prins van Oranje met eenige Heeren van zijn gevolg gereden. Hugh had zijn beste wambuis aangetrokken, de roode hanenveder aan zijn hoed gestoken en den ouden vaak beproefden en goed geslepen hartsvanger aan de heup gesespt. Hoe gehoorzaam zijne leerlingen anders ook waren, thands toonden zij zich weerspanning, en hadden hij en zijne dieaars al hun gezag noodig, om Diana en Myrmodon, Jove, Castor, en Cerberus in den band te houden. Het was, of zij het wild roken zoo rekten zij den kop uit, zoo repten zij de poten, terwijl zij in een oorverdovend gebas elkaar hunne gewaarwordingen mededeelden of tot den aanstaanden strijd aanmoedigden. De Prins was met de zijnen door den Engelschen stoet met alle bewijzen van eerbied ontvangen, en wonder was het, geene der gewone opmerkingen werd onder de Edellieden gehoord. Zijne Hoogheid had wel niet de sierlijkheid Zijner Majesteit, maar scheen toch het boersche in zijne houding te hebben afgelegd, of, als hij te paard reed, het te kunnen verbergen. Op dat oogenblik toch was hij geheel anders dan gewoonlijk. Hij bereed een vurig ros, dat hem als een veder droeg en als een slaaf gehoorzaamde. De sporen schenen niet gebruikt te worden om den gang te verhaasten, de teugels niet aanwezig, om de vaart te vertragen of de luimen van den krachtigen viervoet te beteugelen. Het ros scheen aan den rijder te behooren en één met hem te zijn. En, welk eene verandering! het Hoofd stond fier op den slanken hals, niet door bont of zijden doek tegen de koude gedekt; een glimlach vervrolijkte het gelaat, en de hand wuifde Zijne Majesteit zoo ongedwongen het welkom toe, als kwam de groetende buiging van Buckingham. Zijne Majesteit scheen verrast en ontveinsde het niet.

„Ge zijt een goed ruiter, Neef! maar, alsof de zadel u geheel doet verkeerren, een onvoorzichtig jager! Dampier!” riep hij tot een van Hughs dienaren, „breng eens een *plaid*. Hang dien om, Neef! want ge zijt te licht gekleed.”

„Geen nood, Oom! Zou Uwe Majesteit het sein niet geven om op te rukken?”

„Hoe voortvarend!” zeide de Koning glimlachend over het kinderlijk ongeduld zijns Neefs. „Ge zult nog tijd genoeg overhouden.”

Hoe de knaap van twintig jaar kon genieten zelfs bij het vooruitzicht van het genot! En hij! Het was waar, de nevelen trokken ook voor hem, even als daar ginder over het sneeuwveld, op. Er was iets versterkends in dien kouden frischen dampkring, iets verkwikkends in die vrolijkheid rondom hem; ja, hij begon te vergeten wat hem drukte; hij begon zelfs meer kracht te gevoelen, om te verrichten wat hij zich had laten dwingen te doen.

De hoorn werd gestoken en de stoet stelde zich in beweging. Hugh toog aan de spits met de lieveling Diana; Dampier en de andere knechten volgden met de overige honden. Daarop kwam een deel van 's Konings en 's Prinsen gevolg, lachende en schertsende, en vervolgens Zijne Majesteit en Zijne Hoogheid, die met elkaar een druk gesprek voerden; de stoet werd gesloten door Edellieden en eenige bedienenden der spijkamer, die belast waren de noodige ververschingen mede te voeren. De Edellieden voor en achter de beide vorstelijke personaadjes lieten bescheiden eenige ruimte open, ten einde het ondershoud niet te hooren, dat thands gevoerd werd, ofschoon zij er zoo gaarne naar hadden wenschen te luisteren.

De Prins van Oranje had in de laatste dagen geene officieuse bezoeken meer gebracht en geen blijk gegeven, dat hij de verandering in 's Konings gezindheid ten zijnen aanzien, na het gehouden gesprek met de Hertogin van Portsmouth, bespeurd had. Lord Arlington was hem komen bezoeken en had hem medegedeeld, dat Zijne Majesteit bevolen had om de eerst beschikbare gelden, tot een bedrag van honderd duizend pond sterling, voor Zijne Hoogheid te bestemmen, en dat Zijne Majesteit het besluit van het groote zegel had doen voorzien, waarbij Zijne Hoogheid opgenomen werd in de orde van den Kouseband. Zijne Excellentie verzekerde dat deze gunst, in zich zelve reeds groot, nog verhoogd werd door de redenen, welke Zijne Majesteit hadden bewogen haar te verleen, daar het geschied was uit aanmerking der buitengewone capaciteiten van Zijne Hoogheid, die zijne Majesteit had geleerd op hare hooge waarde te schatten.

Zijne Hoogheid had toen diep gebogen en had zijne hoop niet ontveinsd van spoedig eenige gelden beschikbaar te zien, waarna hij zich in de blijvende gunst en bescherming van zijn Oom aanbeval. Hij stelde zich geheel ter beschikking Zijner Majesteit, had Zijne Hoogheid er nog bijgevoegd, welke woorden door Mylord Arlington door een veelbetekend hoofdknikken beantwoord werden. Sedert dien tijd werd de Prins van Oranje overladen met bewijzen van gunst en beleefdheid. Hij werd uitgenoodigd tegenwoordig te zijn bij den doop van de dochter van den Hertog van York, het kind, dat voor weinig dagen door de bijkans stervende

Hertogin was ter wereld gebracht; hij werd door Mylord Arlington ten middagmaal genoodigd, die de beleefdheid had Zijne Hoogheid na het diner, in plaats van op eene of andere tooneelvoorstelling, bij welke de gast toch in slaap zou zijn vallen, op een diorama van de Kerk van Haarlem, dat aller bewondering opwekte en in dien tijd onder de hoogere kringen veel opgang maakte, te onthalen. Als hij te zijnent het middagmaal gebruikte, dan kwam het eelste uit 's Konings keuken op zijn dích. Zoo groot werd het aanzien geacht, dat hij bij Zijne Majesteit verkregen had, dat verscheidene leden van den Geheinen Raad, of zij, die het gaarne worden wilden, bij hem hunne opwachting maakten, en er onder de Edellieden van 's Konings huis een luid geroep uitging over de groote capaciteiten Zijner Hoogheid, ofschoon zij ondeugend genoeg waren elkaár in het oor te fluisteren, dat het verborgene capaciteiten moesten zijn.

De begroeting van beide bloedverwanten was dezen morgen ook zeer vriendschappelijk geweest, en het begonnen onderhoud was dan ook zeer vertrouwelijk. Het ving van de zijde des Prins met eene dankbetuiging aan voor het ontvangen gunstbewijs en werd vervolgd door 's Konings verzekering, dat hij het niemand liever dan zijn beminden neef gunde.

„Thands eerst hebt gij uwe beschroomheid leeren afleggen en kan men u begrijpen,” verzekerde Zijne Majesteit, met welgevallen op den ruiter naast zich ziende.

„Zijt gij ziek geweest, Oom?” vroeg de Prins plotseling.

„Neen; hoe zoo?”

„Ik had u een bezoek willen brengen; mij werd echter verzekerd, dat gij u in uw kabinet hadt opgesloten en niemand ontvingt.”

„Ik had gewichtige bezigheden.”

„Er zijn toch geene slechte tijdingen uit Versailles ontvangen?”

„Neen.”

„Men zeide mij dat Uwe Majesteit zeer droefgeestig gestemd was.”

„Herinner mij dat niet. Het is gelukkig voorbij. Gij moet toch óók kennis met haar maken. Het is het zonderlingste kind, dat ik ooit ontmoette, Willem! Vroom en strak als John Knox (*), maar even ondragelijk en vervelend, zoo zij minder schoon ware. Gij hebt nog nooit zulk een wezen ontmoet. Nu, gij kent ook nog weinig vrouwen, maar ik, die op dat veld van eer mijn sporen veroverd heb, ik verzeker u dat haars gelijke niet bestaat. Zij zal u misschien nog beter bevallen dan de Quérouaille, ofschoon ik geloof, dat u die toch is medegevallen. Beste Neef, ik benijd u bijna dat laatste onderhoud met haar! Wij danken het der *Française* dat wij u mochten leeren kennen, niet waar?” De Koning zag hem van ter zijde aan en glimlachte.

„Ja, zij is een schrandere vrouw,” hernam de Prins droog.

„Nu, nu, het zal u toch niet spijten met haar zoo vertrouwelijk gesproken te hebben. .? Maar Neef! dacht ge waarlijk tegenover haar te kunnen blijven zwijgen? Zij is zoo fijn, hé, maar soms wel wat vermoeiend!”

„Ik heb dat niet gemerkt, Oom!”

„Hebt ge ooit fraaier voetjen gezien?”

„Ik heb er niet op gelet, Oom! Ik merkte wel, dat zij te Versailles hoog in aanzien moet staan. Oom, ik heb mij nooit tegenover wien ook verborgen gehouden en dus ook niet tegenover haar. Uwe Majesteit zal gehoord hebben, dat wij over het traktaat van Dover spraken?”

„Wat? Welk traktaat bedoelt ge?” hernam de Koning snel.

„Dat door mijne Tante, namens den Koning van Frankrijk, met Uwe Majesteit gesloten is ter verdeling der Republiek.”

„Neef, hebt ge dat met haar besproken?” Zijne Majesteit verschoot van kleur en wierp onrustige blikken om zich heen.

„Heeft de Hertogin van Portsmouth u dat niet verteld?”

„En wie heeft u van dat traktaat gesproken?”

„Zij.”

„Onmogelijk.”

„Maar het verwondert mij, dat zij het verzwegen heeft. Zij heeft mij tevens medegedeeld, welke voordeelige voorwaarden Uwe Majesteit bedongen heeft, ofschoon ik het vreemd vind, dat Frankrijk zooveel grooter leger dan Uwe Majesteit naar de Geünieerde Provinciën zal zenden.”

De Koning zag hem doordringend aan. Louise had hem niets van dat alles gezegd, en door dat niet te doen had zij hem toch niet willen bedriegen, want zij zelve verkeerde in den waan, niets te hebben verraden daar de Prins toch reeds alles wist. Zij had Zijne Majesteit dan ook alleen medegedeeld dat de Prins zich verklaard had. Wat Karel thands hoorde moest alzoo zijn verbazen ten top voeren.

„Nu gij alles schijnt te weten, ben ik van de moeite ontheven het u mede te deelen, waartoe ik zou zijn overgegaan zoodra ik het daarvoor den tijd achtte. Gij waart ook altijd zoo teruggetrokken en naamt den schijn aan van niets te wenschen dan de verevening onzer rekening. Maar daarvan was Mijnheer van Beuningen de oorzaak, niet waar?”

De Prins knikte toestemmend.

„Gij begrijpt, dat het uw belang is, dat het traktaat voor als nog geheim blijve” merkte Zijne Majesteit in zichtbare onrust aan. „Ik geloof, dat gij kunt zwijgen, en daar gij weet dat voor uw belang gezorgd is...”

„Ja, Oom! maar die éene voorwaarde aan de uitvoering van het traktaat verbonden doet mij vreezen...”

„Welke voorwaarde?”

„Dat Uwe Majesteit zich openlijk Katholiek moet verklaren.”

(*) De bekende hervormer van Schotland.

»Wie heeft u dat gezegd?» vroeg de Koning zichtbaar verbleekend.

»Zij.»

»Heeft zij mij willen verraden?» vroeg Karel zich af. Maar met welk doel? Zoo zij een storm wilde verwekken in het Koninkrijk, dan zou zij het eerste slachtoffer zijn. En zoo dit haar voornemen ware, zou zij dan dat alles aan dien knaap, den vreemdeling, verteld hebben en aan geen ander; want het bleek niet, dat van het geheim bij anderen iets was uitgelekt. Bovendien om hem in moeilijkheden te brengen, zou zij tevens Lodewijk XIV niet willen schaden, en dit zou het gevolg zijn van eene openhartigheid jegens den Hollander, indien die geene bewijzen had gegeven van de goede zaak te willen dienen. Neen, hij kon zich de ware toedracht van zaken niet voorstellen, maar alles noopte hem tot de onderstelling, dat zijn Neef aan Louise bewijzen had gegeven van ernstig zijn voordeel te willen. Alle schijn van wantrouwen was dan ook geweken. De terughouding, die altoos nog tusschen Oom en Neef in zaken van politiek had bestaan, eene terughouding die aan de zijde des laatsten echter niet meer scheen aanwezig te zijn, liet hij thans ook varen.

»Willem!» zeide hij »ik geloof niet dat Lodewijk daarop zal aandringen. Ik moet daarvoor den juisten tijd afwachten, anders stort het gantsche gebouw in. Maar in uw eigen belang moet ik u een raad geven. De zaak van het Protestantisme is yerloren, en dat is gelukkig ook. Bedenk dat ge Lodewijks bijstand behoeft om uw plan te bereiken en misschien het u toegedachte gebied vergroot te zien. Verlaat de Hollandsche ossen voor goed en breek met al die sekten. Gij zult er toch niet aan gehecht zijn, nu het strijdt tegen uw belang? De macht en de eenheid zijn bij Rome. Wat kunnen de Protestanten uitrusten met hunne eeuwige verdeeldheid en haarkloverijen, die tot niets leiden dan om afkeerig te maken van het leven, dat toch nog op deze aarde zoo kwaad niet is.»

»Als ik overtuigd word van de voortreffelijkheid van de oude Kerk boven de leer, waarin ik onderwezen ben, dan zal ik niet aarzelen...»

»Overtuiging? Wacht ge op een overtuiging? Ge zijt te verstandig om zoo dom te zijn. Ik beloof u mijn steun, mijn onvoorwaardelijken bijstand, indien gij overgaat.»

»Ik beloof u er over te zullen denken, Oom!»

Het onderhoud werd afgebroken door het getoet van verschillende horens, die van achter de rij van heuvels, welke zich voor hen uitstrekten, gehoord werd. Het was de groet van den adel uit de omstreken, die, te paard en voorzien van hunne jagers en honden, Zijne Majesteit en haar hoog gevolg opwachte. Het welkom werd uit 's Konings stoet beantwoord, en toen de heuvels bestegen waren zag men de schare, die daar verzameld was, zich het hoofd ontblooten, hoorde men de honden aan weêr zijden vrolijk lussen, maar boven alles uit het geroep van: *„God save the King!”*

Karel Stuart brak dadelijk zijn bekeeringsproces af, nam den hoed van het hoofd, wuifde daarmede en mengde zich onder zijne trouwe onderdanen met de vrolijke welwillendheid en hartelijke vriendelijkheid, die echter nooit zijne waardigheid schade deed, eene gulheid en rondheid, welke altijd de harten, zelfs de stugste, innamen. Zoo die trouwe en loyale onderdanen eens hadden kunnen vermoeden, dat de Koning, wien zij buigend omringden, hen verkocht had aan Frankrijk en een verdrag had aangegaan, om hen door het geweld van vreemde wapenen onder het juk te brengen! Zij zouden hem wellicht...! Maar zij weten het op dezen oogenblik niet en zijn er te gelukkiger om. Zij denken aan geene politiek en wij zullen het evenmin pogen te doen. Veel liever hooren wij hunne gesprekken over den algemeenen vijand aan, van wien telkens nieuwe berichten inkomen, berichten, die echter elkaâr niet zelden vernietigen, daar de een verzekert dat de wolf gister avond nog ontmoet is in het woud tusschen Windsor en Marlow en de anderen weder beweren, dat hij op dat tijdstip juist in de richting naar Reeding is gezien.

»Ja, mijne Heeren! dat is moeielijk uit te maken! Wat te doen?»

De Prins van Oranje was Zijne Majesteit naar den kring der edellieden gevolgd en had blijkbaar met de meeste belangstelling naar de verschillende berichten geluisterd.

»Wat denkt gij er van, Neef?» vroeg de Koning uit beleefdheid, terwijl hij echter het oog naar Hugh wendde en dezen wenkte te naderen.

»Het is jammer, dat men niet getracht heeft hem naar een plaats te lokken door een of ander aas. Dan had men ten minste eenige zekerheid. Nu zou ik er voor zijn ons te verdeelen, zoo men althans in het naaste dorp geene nadere inlichtingen kan krijgen.»

Hugh vereenigde zich met die meening en maakte aan 's Konings besluiteloosheid een einde.

»Mijne Heeren!» riep Zijne Majesteit hun toe, terwijl hij zijn ros de sporen gaf, »een zilveren beker loof ik uit voor wie het beest velt... Allen kunnen mede dingen behalve mijn Neef, die voor het eerst zulk een feest bijwoont, en van wiens stoot ik nog niet zeker ben. In galop, mijne Heeren!»

»Oom! ik wensch er meê naar te te dingen. Maak geene uitzondering voor mij. Ik begeer ze niet!» De laatste woorden werden met zooveel kracht uitgesproken, dat het 's Konings aandacht trok. Maar was die ruiter wel dezelfde ziekelijke, zwakke, stille knaap van vroeger, hij, die weinige oogenblikken later daar ginder met heftige gebaren tot eenige der Edellieden zoo vurig het woord voerde en wiens linksheid geheel verdwenen scheen?

»In galop, Mijne Heeren!» klonk het nogmaals en de gantsche stoet gehoorzaamde die aansporing.

Hugh en zijne dienaars bleven met de honden achter, maar ontvingen bevel, om denzelfden weg te blijven vervolgen daar zij in het naaste dorp Zijne Majesteit en de zijnen, die de noodige berichten gingen inwinnen, zouden terugvinden. De ruiters snelden op hunne rappe paarden door de koude lucht, die hen tegensnerpte en de wangen rood verwe. Geen hunner, zelfs niet de zwakke bleeke Neef wien het bloed niet door de huid scheen, niet een, die den sterksten gezoudsten boer in de hooge gelaatskleur thands niet op zijde streefde! Niettegenstaande de ondervonden teleurstelling, dat de landedellieden niet beter op het spoor van den wolf hadden doen letten, schaterde er menige lach uit de schare, werd er menig gul, hartig of vernuftig woord gehoord waartoe de Koning niet het minst de aanleiding gaf. Hij scheen zich zoo behagelijk te midden zijner Edelen te vinden, die zijne vrolijke uitvallen toejuichten en beantwoordden! Wist Zijne Majesteit dan in zulk eene hooge mate te veinzen, want er was straks zoo veel geweest wat hem drukte en neêrgeslagen deed zijn? Neen, Zijne Majesteit wist niet te veinzen; hij wist slechts te vergeten: Karel Stuart, ontvankelijk voor alle indrukken, onderging steeds den invloed van alles wat hem omringde.

Het naaste dorp was bereikt, maar, helaas! geene juiste aanduidingen waren ook daar te verkrijgen. Hetzelfde verschil van meening, dat zich vroeger reeds had opgedaan, deed zich ook thands kennen, zoo dat men besloot, toen Zijne Majesteit de straks geuite meening van zijn Neef als de zijne uitbracht, zich te verdeelen en op eene zekere plaats in het bosch boven Marlow elkaâr terug te vinden. Vooraf echter zoude men eenige ververschingen gebruiken in het jachthuis van Lord Slove, dat in de nabijheid lag, en daartoe ter dier plaatse de aankomst van Hugh en de zijnen, benevens van hen die de spijze mede voerden, afwachten.

Het jachthuis was niet meer dan een gebouw uit hout opgetrokken, dat een paar vierkante vertrekken had met de noodzakelijkste meubels gestoffeerd. Thands lag het eenzaam en verlaten, te midden van het kale doorzichtige bosch; maar des zomers, als eik en beuk zich de groene huive hadden opgezet, en de koele schaduw zich uitgebreide verre over het voorplein, en de moede en warm gestoofde wandelaar zich verkwikte onder de geurige groene tente van lover, bij het ruischen van de beek, die over het fijne en filtreerende kiezelzand ter zijde van het nederig gebouw heengleed, dan was het er zoo verkwikkend, zoo lieflijk, zoo gezellig en toch zoo kalm tevens, dat de keuze van de plek grounds den smaak van den eigenaar eer aandeed.

Thands vond men het reeds zeer verkwikkend een reusachtig vuur in de breede schouw aangelegd te vinden, en achtte men zich gelukkig, toen, na een wijl wachters, de puntige bol van Hughs hoed in de verte zichtbaar werd. Met den meesten spoed werden eenige korven geleëgd en op de

eenige tafel stukken zwijnsvleesch met brood en kroezen voor wijn of rum gereed gezet.

»Komt, mijne heeren! valt aan. Waar uw Koning voorgaat zult gij wel volgen. Op den overwinaar!» riep Zijne Majesteit zijn kroes met rum gevuld opheffend.

Met geestdrift werd aan de aansporing gevolg gegeven, en niet het minst door den Prins van Oranje, die met echten jongenseetlust het vleesch en brood naar binnen sloeg. Voor den rum werd echter bedankt.

»Neef!» zeide de Koning, die door een der vensters Hugh bezig zag den honger zijner viervoetige vrienden te stillen. »Neef! zeg hem dat hij het late. Straks kunnen zij niet loopen, vooral Riper die zich dadelijk dik eet.»

Zijne Hoogheid vond het gemakkelijker Hugh binnen te laten komen dan tot hem naar buiten te gaan; hij tikte tegen de ruiten en wenkte den bedoelden persoon, die binnentrad en van Zijne Hoogheid den wil Zijner Majesteit verstond. Hugh, de verwende Hugh, waagde onbewimpeld te antwoorden, dat hij altijd gewoon was te doen wat hij nu deed en het daarom ook thands niet zoude laten; Zijne Majesteit wist bovendien van zijne honden ook te weinig om daarin te kunnen medespreken.

Zijne Majesteit had van Hughs knorrigte luim niets gemerkt, want zij was middelerwijl met Lord Slove in gesprek geraakt en had dezen eenige welwillende woorden van dank toegesproken. Deze antwoordde, dat hij de verschijning van den wolf in den omtrek zegende, daar zij hem de onvergetelijke eere deed genieten zijn Koning en Heer eenige oogeblikken te zijneut te mogen ontvangen. Het was sedert zestien honderd acht en veertig niet gebeurd, dat hij zijn Koning ontvangen mocht.

»Is dan mijn vader hier ook geweest?» vroeg Zijne Majesteit.

»Ja, Sire! Toen Zijne Majesteit, zaliger gedachtenisse, hier beidde, werd zij omringd door eene talrijke schare, maar het waren geene Edellieden zoo als thands. Uwe Majesteit vergunne mij de aanduiding: hier schreef de koninklijke martelaar zijn naam neder; die letters zijn voor ons heilige gedenktekenen.» De Koning volgde zijne aanwijzing en vond er de handteekening zijns vaders en daaronder de woorden: »uit mijn Gethsemané.» Hij verbleekte; die naam was gezet, die woorden waren geschreven op de laatste reiz van zijns vaders van Holmbyhouse naar Londen waar hij onthoofd zoude worden. De herinnering was somber, was zelfs onheilspellend. Zijn vader was jegens zijn volk nooit in die mate schuldig geweest als hij het in deze ure was. Wat hij een oogenblik vergeten had, trad hem weder levendig voor den geest, en zich plotseling afwendende en zonder een woord meer tot Lord Slove te richten, riep hij allen toe op te zitten. »Wij zijn nu versterkt tegen al de vermoedenissen van den veldtocht. Te paard, te paard!» Hij nam nog een goede teug rum en wierp zich toen in den zadel.

»Maar het was of de vrolijkheid van weinige oogenblikken vroeger geweken was. Zou de onbekendheid van het te volgen spoor, of de kunstwarmte straks gevoeld en thands afgewisseld door de scherpe koude, of wel de strakheid van Zijner Majesteits gelaat daarvan de oorzaak zijn? Hoe het zij, zwiiggend had men zich in een halven kring geschaard en wachtte de bevelen Zijner Majesteit af.

»Hugh!» riep deze, en de hondenopzichter kwam tot ergernis van niet weinigen zich mede in den kring plaatsen, »hoe zouden wij het best ons verdedden, dunkt ge?»

»Lord Slove kent het terrein, Sire! ik niet,» hernam Hugh, schijnbaar nog onder den indruk der straks ontvangen vermaning.

Zijne Majesteit scheen echter Lord Slove, die reeds naderbij was gekomen, niet te willen raadplegen, maar wendde zich tot een van de Edellieden van zijn hof, een die de sarabande en de menuet zelfs bevallig danste, maar tegenover een wolf minder dan een lam heten mocht. Het antwoord klonk dan ook niet bevredigend en maakte aan al dat weifelen geen eind. Het scheen Zijne Hoogheid niet weinig te verdrieten. Het pleisteren, het gebruiken van ververschingen, dat zoo veel kostbaren tijd had doen te loor gaan, en volgens hem zeer goed in den zadel had kunnen plaats hebben had hem geërgerd. Hij bekommerde er zich weinig over of hij de etikette ook schond, maar hij trad uit het gelid en bracht eenigzins lomp en op den toon van ongeduld uit: »Waar liggen de beide naaste dorpen?» Lord Slove haastte zich de richting aan te wijzen. »Dan moeten wij van die dorpen uitgaan. De wolf zwerft 's nachts zeker daar waar er buit te vinden is en gaat zich over dag verhuizen.»

»Neef, gij zijt een uitmunten jager misschien... op kleiner wild,» hernam Zijne Majesteit wrevelig, maar eer hij voort kon varen viel Hugh in: »Zijne Hoogheid kan gelijk hebben, en wat Zijne Hoogheid voorstelde is nog het best wat ik hoorde.»

Maar er kwam een ongedachte hulp opdagen, een hulp, die in den aanvang niet als zoodanig werd herkend.

Langs den heirweg, die niet ver van de plek verwijderd was waar de jachtstoet bij een was, zag men een drietal ruiters voorbij trekken, die weldra aller aandacht wecten. Hij, die voorop reed, kon beschouwd worden als een kavalier uit de dagen van Zijne Majesteit Karel I, want zijne kleedij was geheel uit dien tijd. Als of het een tocht gold door vijandelijk land en er een hinderlaag ieder oogenblik gevreesd kon worden, reed de kavalier met ontbloot zwaard, dat hij van tijd tot tijd als om zich de armen lenig te houden heen en weder zwaaide. Achter hem volgde, op een paard van inlandsch ras, forsich maar lomp gebouwd, een stijve boer, mede in de dracht van vóór twintig jaren. Reert als of hij van hout ware zat hij in het zaal, en zoo hij niet dikwijls zijn hoofd met eenige haast

had omgewend, dan zou men hem voor een versteenden ruiters hebben kunnen houden. Maar die het meest aller aandacht trok was de achterste. Hij bleef de achterste, hoeveel moeite hij ook deed om den tweeden ruiters gelijk te blijven: maar de oude hit met lang rossig hair maakte het onmogelijk en deed hem telkens meer achterblijven, tot een trap met de beide voeten tegen den buik of een slag met de vuist op den hals, het kleine beest tot een wanhopige inspanning dwong en in een sukkeldraf deed voortbewegen, tot dat hij de staart van zijn voorganger bereikt had, waar hij weder stapvoets ging. De ruiters vormde wat zijne grootte betrof een scherpe tegenstelling met den hit. De beenen waren zoo lang, dat zij met eenige inspanning elkkaar zekere onder den buik van het paard door hadden kunnen ontmoeten. Een groote oude hoed met breeden rand - het was ook een aflegger van den voorsten ruiters - bedekte het grootste gedeelte van zijn gelaat. Wat daarvan nog zichtbaar was, maakte, zelfs op den afstand van welken de jachtstoet het beschouwde, een verrassenden indruk. De groote neus en de groote open mond, met dikke lippen bezoomd, maakte de figuur reeds grotesk, de kale mantel, die het wambuis ten deele te zien gaf, de mouwen, die veel te kort waren en de groote handen niet alleen, maar ook een deel der polsen vrijlieten, waren daarmede als ook met den hit en met de daar langs hangende beenen zoozeer in harmonie, dat de meeste der toeschouwers het uitschaterden en een oogenblik hun jachtverdriet vergaten.

»Bij St. George!» riep de Koning, »zoo iets zag ik nooit. Mijne Heeren! zulke exemplaren zijn nog zeldzamer in den omtrek van Londen dan onze wolf. We moeten nader kennis maken.»

Hij gaf zijn paard de sporen en werd door allen gevolgd, door velen echter met weezin, daar zij de nieuwe luim des aanvoerders als een vernieuwd en overtollig oponthoud veroordeelden.

De aanblik eener zoo talrijke schare ruiters, in galop aanrennende uit het bosch, moest bij het drietal op den heirweg tot de vreeslijkste onderstellingen leiden. Het was merkbaar aan de houding die zij aannamen. De achterste vooral was koddig in zijn angst. Hij stompte met beide beenen en hamerde met beide handen op den hit, en bukte zich, toen hij het paard van den houten ruiters naderbij was gekomen, voorover en greep naar den staart van het ros zijns voormans, waaraan hij zich vasthechtte, bij welke beweging er een algemeen gelach uit den stoet opsteeg. De voorste ruiters had, voor hij dat bewijs van goede stemming vernam, zijn zwaard nog vaster gegrepen, had zich in den zadel opgeheven als wilde hij zijne volgers overzien en tot de beide anderen geroepen: »Laten we onze huid duur verkoopen. Kapellaan, in het midden, anders snijden ze je af! Wel verdoemd, zoo veel fielten nabij Londen! Zoo de Koning dat eens wist!»

»Een goed voortteeken! Uit den drop in den regen is het bij ons!» hernam de tweede.

Toen het luid gelach vernomen werd veranderde de oorlogszuchtige stemming des eersten en deelde hij zijn vorsten volgeling zijn vermoeden mede, dat die ruiters wel met vreedzame bedoelingen zich daar konden bevinden.

»Nieu... we... vij... an... den!» bracht de achterste met moeite uit, toen hij den vorsten genaderd was, achter wien hij zich wegschool. Op het voorhoofd paerdele het zweet, en het stugge haar, voor zoover het onder den rand van den hoed zichtbaar was, begon te rijzen.

In een oogenblik waren zij overvleugeld en bevonden zij zich in het midden van den stoet.

»Waarheen gaat de reis, goede vriend?» vroeg de Koning zoo ernstig mogelijk. »Was onze goede Will hier bij!» vervolgde hij fluisterend tot zijn buurman.

»Ik meen, Sir!» klonk het antwoord, »dat niemand het recht heeft mij dit te vragen.»

»Niet zoo driftig, goede vriend! Zijt ge met uw bloedverwanten op reis? Dat zijn ze toch?» vroeg de Koning op de beide volgelingen duidende.

De onderstelling scheen den anderen te ergeren, ja te beleedigen, want op hoogen toon voerde hij den vrager te gemoet: »De een is onze rentmeester, de ander onze kapellaan. En als ik u verzoeken mag laat ons thands door en vreedzaam onzen weg vervolgen.»

»Niets liever dan dat. Gij gaat zeker naar Londen, en die goede stad gunnen wij gaarne zulk uitstekend gezelschap. Eerwaarde Heer, rijdt de hit neg al gemakkelijk?»

»Hij... is... zoo mager!» stamde de toegesprokene, voor welke openhartige bekentenis hij een toornigen blik van zijn meester ontving.

De aankomst van Hugh met eenige honden deed den vreemde het doel, waartoe de stoet die hem omringde vereenigd was, gissen, en deed zijn wrevel, altijd nog gemengd met eenige vrees, verdwijnen.

»Ik merk het, ik merk het, gij zijt op de jacht. Wel verdoemd, als ik reeds geen tien mijlen achter den rug had zou ik van de partij willen zijn.»

»Om Gods wil, neen, Sir!» kermde Zijn Eerwaarde, die de laatste woorden alleen goed verstaan had.

»Zijne Eerwaardigheid schijnt een heiligen afschuw te gevoelen... Dat is jammer, want werkelijk de jacht zou uw eelust opwekken en die van uw hit, dien ik toch waarlijk nog zoo mager niet vind,» zeide de Koning. »Ge schijnt vast in den zadel te zitten,» vervolgde hij op de beide lange beenen van den ruiter doelende »en dat is altijd goed als het door dik en dun, over sloot en greppel en hegge gaat.»

»Over hoeveel slooten en greppels ging het bij u van morgen wel?» vroeg de houten ruiter droog, die al dien tijd bedaard had toegelusterd en vrij in het rond had gezien. Sir Henry liet den Koning geen tijd tot antwoorden, ondersteld dat Zijne Majesteit daartoe lust gevonden had, want hij riep

uit: »Och, ze kunnen toch niet gezien hebben wat wij zagen. Heeren, verdoemd! het is of St. Hubert je van daag hier heen zendt om ons te wreken of lever onzen kapellaan, die, naar ik wedden wil, tien pond lichter is geworden van angst, daar hij al zijn vet in een oogenblik in zweetdruppels zag wegdruijen.»

»Zijt gij misschien den wolf ontmoet?» vroeg de Koning, die thands eerst op de gedachte kwam, dat het zoo bespottelijke drietal hun onschatbare diensten bewijzen kon.

»Ja... ontzettend... een reus!» zeide de kapellaan met klem.

»Waar hebt ge hem gezien? Robin Hood en de zijnen zullen u ongemoeid laten voorttrekken, zonder van u den eijns te vragen, dien zij vorderen van elken rijken edelman, zoo als gij zeker zijt, indien gij ons een juiste aanwijzing weet te doen.»

»Een oogenblik voor we u ontmoetten,» zoo begon het verhaal, »en juist toen onze kapellaan er van sprak om even te pleisteren, waarop ik hem zeide, dat hij de pony verdoemd afjakkerde en als hij daar niet meê ophield, dat ik hem dan het beest op den nek zou laten nemen om ook eens te onder vinden hoe het smaakte...»

»Toen kwam de wolf statig op je aanschieten, dat begrijp ik,» viel de Koning hem in de reden, »maar waar gebeurde het en langs welke zijde deedt ge het dier met bebloeden kop afdeinzen.»

»Neen, dat deden wij niet,» zuchtte de kapellaan.

»Gelukkig voor de heeren!» merkte de houten ruiter, met een der oogen spotachtig knippend aan.

»Geen nood; ze zullen hem niet krijgen, Dirkens!» merkte de eerste aan, die gebelgd scheen over de vrijheid, waarmede de aanvoerder van den jachtstoet hem in de reden was gevallen. »Je wilt het kort en goed weten, wel luister dan! Hij is dezen weg overgegaan naar den kant van het bosch, waar gij uit zijt gekomen als een troep roovers. Hij zit in dat bosch daar wil ik op zweren, en als ge hem daar niet vindt, dan kunt ge beter zwetsen dan jagen waaraan ik ook niet twijfel. Goede vangst!.. King laat den pony omkeeren! Dirkens, help hem een handtjen, want de hit schijnt het loopen na dat vervloekte staan geheel en al verleerd.... Ransel er op, Dirkens! Zoo, zoo gaat het.»

»Dag, Heeren! ik zou wel een pond durven bieden voor den kop van den wolf!» zei de ruiter, die met den naam van Dirkens was toegesproken.

Na den bijstand aan den kapellaan bewezen om den hit weder in beweging te brengen, sukkelde het drietal weg onder het luid gejuich van allen, die op 's Konings voorbeeld de hoeden zwaaiden en hun goede reis en behouden aankomst op spottenden toon toewenschten. De vrolijkheid, waarvan verre de meesten blijk gaven, vond geen echo bij 's Konings Neef, die den wrevel op het strak geworden gelaat niet verbergen kon en met alle teekenen van ongeduld Zijne Majesteit verzocht, het aangeduide spoor te doen volgen en den stoet in twee deelen te doen splitsen.

„Goed, goed!” antwoordde Zijne Majesteit met eenige heftigheid. „Om uwen ijver te beloonen benoem ik u tot aanvoerder van de eene helft, terwijl ik het bevel over de andere op mij neem, Ormond!” fluisterde hij tot een zijner Edellieden, „hou den knaap in 't oog. Hij heeft nog nooit zulk een jacht bijgewoond.”

Men verdeelde zich, na een denkbeeldigen cirkel om het bosch getrokken en tevens bepaald te hebben waar beide helften van den stoet elkaâr zouden dienen te ontmoeten. Hugh kreeg bevel om zich bij de afdeeling Zijner Majesteit te voegen. Een oogenblik had deze er over gedacht dien ervaren jager zijn neef mede te geven, maar de zelfzucht behield ook ditmaal de overhand. Waar Hugh zich bevond waren de kansen voor de zegepraal het gunstigst, en Zijne Majesteit zoude niet gaarne den palm der overwinning aan anderen afstaan. De wrevel op het gelaat des Prinsen, straks zoo zichtbaar, scheen hem getroffen te hebben, want toen Zijne Hoogheid wegreed staarde hij hem een oogenblik achterna en prevelde:

„Ik zou haast geneigd zijn een premie uit te loven, voor wie mij een oogenblik tot vrolijkheid konde stemmen en hij schijnt het mij waarachtig euvcl te duiden. Jammer misschien dat hij weet wat hij weet! Maar weg met White-hall en leve onze wolf!” Hij maakte een gebaar als wierp hij een last van zich af, een last, dien hij echter niet van zich kon verwijderen.

De gekoppelde honden werden los gemaakt: de hoorns schalden van deze zijde en werden van gene in de verte beantwoord; de eigenlijke jacht nam thands eerst een aanvang. Men was van weêrszijden zeker reeds een half uur voortgegaan, en nog gaven de brakken geen enkel blijk van de nabijheid eens vijands. De Prins van Oranje had zijn onderhebbenden het diepste zwijgen opgelegd; het gehoorzamen aan dat gebod kostte niemand minder moeite dan hem, wiens aandacht alleen was gewijd, hier aan een afgebroken boomtak, ginder aan de indruksele op de sneeuw, welke naauwkeurig werden geraadpleegd, terwijl het oor zich sperde als om de fijnste geluiden in het rond op te vangen. De Hertog van Ormond waagde het echter, het algemeen zwijgen, in den aanvang somtijds nog door een zacht gefluister afgebroken, dat bij het fronsen van 's Prinsen wenkbrauw echter later gestaakt werd, te verstoren, door Zijne Hoogheid bescheiden te doen opmerken, dat hij hen allen op een verkeerden weg dacht, daar zij bij den laatsten kruisweg links, in plaats van rechts hadden behooren te gaan. Zijne Hoogheid schudde ontkennend en wendde zich zonder te spreken af. Daar werd een hevig gebas vernomen, en stortten de brakken, die in het gezicht der jagers waren, zich in het kreupelbosch. De honden, die als reserve werden teruggehouden, waren bijkans niet te bedwingen en rekten de leëren halsband en deden een dof gebrom hooren, terwijl de poten zich in de sneeuw plantten en de neusgaten zich driftig bewogen.

„Er is iets in aantocht!” zeide Ormond.

„Niemant uit het gelid!” klomk het kort en bevelend uit 's Prinsen mond.

Het bassen nam in hevigheid toe en ging thands gepaard met een dof gebrom en werd na eenige oogenblikken afgewisseld door gehuil en gekerm. De stoet rept zich voorwaards, sloeg den hoek van den bochtigen weg om, die naar eene opene heide leidde, en had juist den tijd om den wolf te zien vluchten, achtervolgd door eenige brakken. Zijne vervolgers waren twee minder in getal dan bij den aanvang, want Damper en Viper, twee van de beste, altijd de voorsten bij den aanval en de achtersten bij den terugtocht, waren voor altijd onbekwaam gemaakt voor een nieuwen strijd. Zij werden op den rand van den weg waar het gevecht, getuige de omgewoelde sneeuw, de gebroken boomtakken, zelfs de beleedigde schors van den eik die daar in de nabijheid stond, hevig was geweest, zieltoegond gevonden. Het brekend oog werd nog op den stoet gevestigd, en het was of het zich nog even verhelderde bij de nadering van de jagersgezellen, wien zij zoo lang en zoo innig trouw waren geweest.

Het werd erkend in hunne laatste oogenblikken, want toen de leden zich voor het laatste rekten en een vlies de oogen dekte, strookte de hand des menscher, de reeds verstijfde en kille huid.

Niet lang kon de stoet bij de trouwen vertoeven. Men wist nu met zekerheid het spoor van den wolf, die door de honden in het bosch opgestooten en naar de vlakte was heen gejaagd.

Derwaards ging de tocht. Op de heide gekomen zagen zij den wolf, een reus van zijn geslacht, met borstelend hair en opgespalkten muil het hoofd bieden aan de doggen, die hem van achter, ter zijde en van voren aanrandden, maar telkens terug stoven bij zijne verdediging. De neusgaten rookten en dampden den heeten adem uit; de klauwen waren gerekt en haakten in de huid der aanvallende brakken, die daarop huilend terugdeinsden en bij dat deinzen de wonde deden openhaken en scheuren. Toch deed hij het niet ougestraft, noch waren Damper en Viper geheel ongewroken gestorven. De sneeuw was in den omtrek rood gekleurd, en het was niet alleen door het bloed van de honden. Ook den wolf ontvlood het lauwe vocht uit verschillende kwetsuren in den buik en op den rug, maar ze waren niet ernstig genoeg om hem te verzwakken en toch te pijnlijk om hem niet tot woede aan te hitsen.

„Dat de reserve aanrukke!” gebod Zijne Hoogheid, die in die woorden te kennen gaf, dat hij zich als op een slagveld dacht. De terug gebleven honden vlogen uit den band, onder luid geblaf en gebrom, terwijl tevens de onderjagermeester in zijn binnenst protest aanteekende tegen dat kort en hem toegesnuwd bevel, dat hij echter niet waagde te weerstaan.

De versterking was noodzakelijk, want de wolf had een der aanvallers in den buik weten te grijpen, en in den neep van dien scherp getanden muil de

beenderen gekraakt, het vleesch en de ingewanden vermaald. Het derde offer viel en blies den adem uit, toen de los gelaten doggen kwamen aanstuiven. Of hij deze versche krachten vreesde dan of hij den in galop aanrukkenden stoet met ontblooten hartsvanger duchtte, hij sloeg als laatsten aanval den klauw uit, en deed daardoor een paar doggen van zich af tuimelen, waarna hij zich snel wendde en de vlucht nam.

»We moeten hem afsnijden!» riep Zijne Hoogheid, terwijl hij zijn ros de sporen gaf. Men poogde hem te volgen — misschien meer schijbaar dan wezenlijk want men wilde het gevaar juist niet opzoeken — men poogde hem te volgen maar moest het opgeven, zoo dat men den jonkman alleen zag voortstuiven, om den wolf vooruit te komen en zich tusschen dezen en het bosch, dat aan de tegenovergestelde zijde lag, te plaatsen.

Het was een schoon gezicht over de vlakke: ter zijde dien gewiekten ruiter, die, één met zijn ros, nauw den grond scheen te raken; die wit en bruin of zwart en wit gevlekte brakken, zich golvend voortbewegend en bij wijlen in de verte zich voordoende als een reuzenslang die in talloze bochten zich kronkelde; en op den achtergrond, dien graauwen reus, de overmacht moedig bekampend, de sneeuw bepurperend met de druppels van zijn bloed, en het spoor teekenend dat zijn moed zich baande, — nu ter rechter dan ter linker den zoo machtigen klauw uitslaande, den dampenden muil ten aanval spalkend, om zich den aftocht voor ettelijke sekonden te verzekeren, waarna de strijd en de aanval op nieuw begon. Hij scheen den nieuwen vijand, die op hem aan kwam rennen, bemerkt te hebben, want hij stak den kop in de hoogte en hief een angstig maar onheilspellend gehuil aan.

Als of hij dien vijand het gevaarlijkst dacht begon hij, altijd gekweld, vermoed en gekwetst door de hem omringende brakken, af te houden naar den kant tegenover gesteld aan dien, van welken de ruiter opdaagde. Deze was bevreesd, dat de prooi hem ontsnappen zou en zwenkte om den wolf weder af te snijden, maar kwam daardoor zoo zeer in de nabijheid, dat hij den adem van het gejaagde wild konde hooren snuiven. De stoet die het in de verte aanzag deed den hoorn schallen als om hem te waarschuwen en verhaaste thands werkelijk den stap der rossen. De Prins scheen het gevaar echter weinig te achten en blies op zijn hoorn, terwijl hij den hartsvanger zwaaide en in de zon liet schitteren. Maar zoo er gevaar dreigde voor den wel wat roekelozen knaap, daar naakte een onverwachte hulp. De hoorn, door hem en de zijnen gestoken, werd weldra beantwoord; en weinige minuten later, toen de Prins het huiverend en weerbarstig ros gedwongen had den wolf te naderen, zoo dicht te naderen, dat de berijder een stoet met den hartsvanger konde wagen, werd de jachtstoet onder bevel Zijner Majesteit zichtbaar.

Hugh, de ervaren Hugh, die meermalen den wolf had gejaagd, vond Zijne Hoogheid in een gevaar-

lijke positie, in aanmerking genomen de onervarenheid en de weinige vlugheid, die den roekeloze kenmerkten; hij ontveinsde het Zijne Majesteit niet, die met hem instemde en zijn angst te kennen gaf in een krachtigen vloek.

»Sidney, rijd op, en zeg Zijne Hoogheid af te houden. Ge zijt een goud schutter: leg den wolf neer!»

»Met verlof Uwer Majesteit, dat niet!» zeide Hugh. »We moeten zuiver spel spelen; dat heeft de wolf aan ons verdiend. Hem door een dommen kogel te vellen ware schande en tegen alle tradities. Mylord! met het blanke geweer, anders niet,» dus besloot hij zich naar Sidney wendende.

Middelertijd had de Prins een stoot gewaagd, maar de onervarene had niet op de goede plaats weten te treffen, de driftige had het juiste tijdstip niet weten af te wachten. Hij had gekwetst, maar niet doodelijk, en van al de doggen die op den vijand waren losgelaten, waren er nog slechts twee, die den strijd volhielden.

De wolf scheen deze niet te achten en keerde zich schuimend van razernij tegen de nieuwen bestrijder. Weder stiet hij het huiveringwekkend gehuil uit, en maakte zich gereed het paard, dat op de fijne rappe poten trilde, wiens neusgaten zich sperden en uit wiens oogen de schrik lichtte, aan te vallen.

Eindelijk had Hugh toegegeven om de laatste honden los te laten, hoewel hij het altijd nog te vroeg heette en het schoone spel zoo als hij zich uitdrukte bederven ging om dien knaap, die wel een goede les behoefde. Zijne Majesteit kon den dienaar niet geheel ongelijk geven en prevelde verbolgen in zich zelve: »Wat hij vroeger te langzaam is, is hij nu te snel. Het blijft toch een knaap.» Of het oordeel Zijner Majesteit geene wijziging onderging toen zij haren Neef, die door Hughs aansnellende doggen van den aanvaller gered werd, weinige oogenblikken later was genaderd? Nogmaals vroeg hij, vroegen allen zich af: is dat dezelfde knaap van vroeger? Zijne oogen bliksemde, zijne groote, meest zoo kalme, oogen, sparkelden van het vuur van den hartstocht, zijn rechterhand was opgeheven als neep zij een veldheerstaf: zijn schelle, altijd meest haperende stem was vol geworden en klonk als die van het gezach.

»Hij is zoo goed als gevangen!» riep hij Zijner Majesteit toe, terwijl hij hem wees op den vijand, wiens krachten niet bestand waren tegen de krachten, die tegen hem waren los gelaten.

»Zonderling, zonderling!» prevelde de Koning den jonkman aanstarende, die met handgeklap door de Engelsche Edellieden werd ontvangen. Zou die knaap werkelijk geheel anders zijn dan hij gedacht had, ja het tegenovergestelde van hetgeen hij en allen vermoed hadden? Hij had reeds lang zijn vroegere beschouwing prijs gegeven: hij was zelfs reeds vergeten, dat hij eens weinig meer dan medelijden voor den zoon zijner zuster had gekoesterd, en was reeds begonnen met hem verstand toe te ken-

nen, natuurlijk verstand, dat echter door zijne opvoeding gewelddadig onderdrukt was geworden. Hij had hem nog kort geleden een ziekelijke broeikasplant genoemd, die verdorren zou bij de aanraking van den kouden dampkring der werkelijkheid, en ... daar stond hij thands voor hem met den bos op het gelaat, terwijl iedere beweging, iedere blik leven en wel een rijk leven verkondigde. Zou die knaap, bezitter van zijne geheimen, anders zijn dan hij dacht?

»Oom, nu is het tijd!» klonk het tot hem, en het was den Koning of hij een bevel vernam. Hij was onder den indruk van zijn argwaan en deze tintte thands alles wat zijn Neef deed of sprak. Deze had zijn paard weder de sporen gegeven en reed op het wild toe, dat hij thands den laatsten stoot wilde toebrengen. De Edellieden, die altijd enger kring om den vijand getrokken en aan den strijd reeds lang een einde hadden kunnen maken, weifelden, daar zij, niettegenstaande de uitgeloopte premie, Zijner Majesteit de eere der overwinning wenschten te laten.

Zijne Hoogheid begreep van die weifeling niets en wilde overwinnaar zijn, maar Zijne Majesteit was hem weldra op zijde, en joeg den wolf eer zijn Neef hem met den hartsvanger bereiken kon een kogel door den kop.

»Goed getroffen, Sire!» juichten allen, behalve Zijne Hoogheid, die eenigzins teleurgesteld was, en Hugh, die prevelde dat het niet eerlijk was.

»Neef, voor u is de huid. Neem haar meê naar den Haag.» riep de Koning.

»Ik dank u, Sire! ik heb haar niet verdiend en heb er dus geen recht op.»

Het was reeds middag geworden. De beweging en de frische lucht hadden bij allen een eelust doen ontstaan, welke bevrediging eischte. Geen voorstel Zijner Majesteit werd zoo van gantscher harte bijgestemd dan het thands gedane, om naar Marlow terug te keeren en de aldaar achtergebleven dienaren van Zijner Majesteits spijskamer een bezoek te geven. Onder vrolijke gesprekken keerden men terug, met den gedooden wolf, waarvoor de zorg aan Hugh was opgedragen, aan de spitse. Zijne Hoogheid werd met loftuitingen en huldewijzen overladen. De stille knaap was levendig, vrolijk, minzaam, goedaardig bij de onschuldige plagerijen, die hij zich vooral jegens de Hollandsche Edellieden veroorloofde, en Zijne Majesteit daarentegen was stil, afgetrokken, zelfs bij wijlen norsch geworden. Zij bleef dat ook bij het middagmaal en het gebruik van den fijnen wijn, die toch zoo heerlijk paerde in het glas, bij het gebruik van het malsche rundvleesch en de eêle oosterpastei.

De stoet had weder de terugreis aangenomen in dezelfde orde als zij was uitgetrokken. De land-squires waren met de hunnen vertrokken, na hunne hartelijke hulde aan hunnen Koning gebracht te hebben. Overal waar zij langs trokken en de landbevolking zich had verzameld, steeg een jubel uit de menigte, zoodra zij Zijne Majesteit bespeurde,

den goeden Koning, die zoo minzaam groette en allen van een gevreesde plaag was komen verlossen. De wrevel toch, die zich vroeger nog wel eens hooren liet, was bij het zien van den Koning en bij de vangst van den wolf verstomd.

»Uwe Majesteit is toch zeer geliefd door haar volk,» merkte de Prins op.

»Hebt gij er ooit aan getwijfeld, Neef?» hernam de Koning ongewoon bits.

»Hoe kon ik dat, Sire? Ik zag Uwe Majesteit nog nooit te midden harer onderdanen... Toch ontving ik eenmaal een blijk hoezeer Uwe Majesteit werd bemind. Het was toen ik bij mijne aankomst Londen doorvoer. Het volk juichte en dat was niet om mij, maar omdat ik een Neef Uwer Majesteit was... Geloof gij dat ook niet, Oom?»

»Het volk juicht alles toe wat slechts eenig goud op den rok draagt.»

»Zoo mijne Tante dat al niet zelve gedragen heeft, toch zal haar stoet er wel in dubbele hoeveelheid meê voorzien zijn geweest.»

»Wat meent ge daarmeê?»

»Als het volk alleen het goud toejuicht, waarom was het dan zoo stil toen mijne Tante Londen doorvoer?»

»Was het dan zoo stil?»

»Is u dat onbekend, Oom? Dat verwondert mij. Het werd mij dadelijk bij mijne aankomst verteld!»

»Maar wat wilt ge toch met dat alles zeggen? Hecht gij dan zooveel waarde aan volksgejubel? Het is waar, men zal u in Holland niet verwend hebben. Zoudt gij waarlijk vermoeden, dat het gejuich bij uwe aankomst u had gegolden?»

»Ik zeide immers reeds, dat ik het aanmerkte als den Neef Uwer Majesteit te gelden, maar daarom bevreemde het mij te meer, dat de zuster Uwer Majesteit niet even eens is ontvangen door het volk... Uwe Edellieden, naar ik hoor, waren minder karig met hunne hulde. Zou het ook kunnen zijn, omdat mijne Tante Hertogin van Orleans heette, en het volk, al wat van Frankrijk komt, haat?»

»Dan zou het ook mij en de mijnen moeten haten, want in den rechten zin van het woord kom ik ook uit Frankrijk. Toen ik rondzwierf op het vaste land heb ik mijne ware vrienden leeren kennen. Het hof van Versailles heeft zich toen edel jegens mij gedragen en ondankbaar ben ik niet!» zeide de Koning geprikkeld. Hij scheen te begrijpen wat zijn gedachten Neef op de lippen zweefde, schoon het er nog niet over glipte. »In Versailles,» vervolgde de Koning bitter, »was men minder koopman dan in den Haag, Neef!»

»Ik dacht dat de Heeren Staten Uwe Majesteit vele bewijzen van genegenheid hadden gegeven.»

»Ja, vele bewijzen; ze waren te gering om mij te baten, te groot om mij gants onverschillig te doen zijn. Ze zijn goede kooplui, Neef, goede wegers!»

»Maar konden zij wel anders, Oom? Zij moes-

ten Engeland ontzien en Frankrijk tevens tevreden stellen."

„Gij hebt goed leeren lezen door den bril van Mijnheer de Witt; beter dan ik dacht."

„Ik heb in de laatste maanden veel historie gelezen en geluisterd naar het geen er over de zaken van het vaste land werd verteld. Ik leerde daardoor veel begrijpen wat mij vroeger duister was; ik leerde daardoor inzien dat veel uit vrees is gebeurd, wat ik dacht dat uit genegenheid plaats had. Uwe Majesteit noemt de Heeren Staten goede wegers; ik hoop, Oom! dat zij het kunnen blijven, ofschoon ik vrees voor het gewicht, dat Frankrijk in de schaal werpt..."

„Neef...! Vreest gij dit rijk?" vroeg de Koning verwonderd.

„Ik heb het nooit ontveinsd!"

Een kreet van verbazen kon Zijne Majesteit niet onderdrukken. „En gij wildet naar Versailles? Weet gij zelf nog wel wat gij wilt?"

„Ja wel, Oom! Ik zou gaarne willen, dat het vaste land meer dan één rijk bleef en dat de Rijken Uwer Majesteit genee leenen werden van Zijne Allerschristelijkste Majesteit!" zeide Willem levendig.

„Goed! goed! Laat ons onzen stap verhaasten; de avondlucht zal u nadeelig zijn."

„Uwe Majesteit zal toch opgemerkt hebben hoe Frankrijk zich uitbreidt. Het huis van Habsburg is gezonken naarmate dat van Bourbon rijst. En het laatste is veel gevaarlijker dan het eerste ooit was. De Koning van Frankrijk heerscht alleen en de Keizer van Duitschland deed het nooit. Zijne Allerschristelijkste Majesteit bedreigt Lotharingen zooals de Spaansche Nederlanden en door deze de Republiek. De eenige, die de verovering beletten kan, is Uwe Majesteit, wanneer zij het wil. Uwe Majesteit zou veel vermogen, en dat weet de Koning van Frankrijk en daarom heeft deze een zoo nauw verbond met Uwe Majesteit aangegaan. Ik geloof dat de Koning van Frankrijk een goed koopman is."

„Neef, genoeg van die staatkunde! Gij zijt nog te jong om u daarin te mengen. Straks waart ge veel gezonder en natuurlijker dan nu," hernam de Koning scherp. Beiden reden zijwend voort. Slechts weinige en dan nog slechts onbeteekenende woorden werden door hen gewisseld. Zijne Majesteit wilde en Zijne Hoogheid kon er geene andere spreken, daar de eerste Ormond en Sidney aan zijn zijde riep en hen bij zich behield tot aan Londen.

Had die zijgende, linksche knaap hem bedregen? was er een spel met hem gespeeld door zijn Neef, een spel, waarbij de Republiek eigenlijk de kaarten had verdeeld? Hij kon het nog niet gelooven, want de klove tusschen de bovendrijvende partij in de Republiek en het huis van Oranje was daarvoor te wijd. Maar dan had toch die jonkman een spel voor eigen rekening gespeeld, de looze knaap, die geveinsd had zich aan hem aan te sluiten en eigenlijk een politieken tegenstander heten

mocht. Hoe had hij echter een geheim leeren kennen, dat slechts aan de getrouwsten bekend was, die hun eigen toekomst, daar zij deelgenoten waren, op het spel zouden zetten door het te verraden? Hoe had hij ze weten om te koop? De Koning velde een scherp oordeel over zijn eigen hof, door, bij de mogelijkheid van een verraad, alleen aan zulk een middel te denken! Op de jacht had die knaap zich zeker vertoond zoo als hij werkelijk was, en dan was hij géen zwijger. géen droomer, géen suffend kind, in wien de levenslust bijkans was uitgebluscht. Zoo die knaap eens de macht had, hij zou misschien ver, zeer verre gaan. Droomde hij nu reeds niet van een strijd tegen Frankrijk, tegen Frankrijk dat ook hij — hij fluisterde het zichzelf toe — begon te vreezen, van het welk hij zich zou willen losmaken indien hij het kon. Wat de jonkman van twintig jaar hem zeide, hadden velen zijner schranderste onderdanen hem óók gezegd. Wat was hij thands? Een dienaar van den trotschen Lodewijk, die hem met minachting behandelde, die zijne lakeien met hem gelijkstelde en lovende en dingende zijne subsidiën verstrekke. En hij, de Koning door Gods genade, zou een gewicht in de schaal van Europa kunnen leggen die den evenaar deed overslaan; hij zou de eerste kunnen zijn in het verbond der Vorsten tegen Lodewijk, maar dan zou hij zich in de armen moeten werpen van zijn volk, dan zou hij zijn Parlement moeten raadplegen, dan zou hij de voorwaarden, die dat Parlement hem stelde, moeten ondergaan, dan zou hij moeten regeren met zijn volk...!

De Koning wentelde zich onrustig op zijne legerstede om en kon den slaap maar niet vatten.

VII.

Daar waren ongunstige, zeer ongunstige berichten in Hallam aangekomen. De eerwaarde King, die door de sneeuw naar York had moeten rijden, had ze niet medegebracht; integendeel, Zijn Eerwaarde had het verdriet gehad een doelloze reize te hebben gemaakt en 's avonds teruggekeerd te zijn, half dood van vermoeienis, met een ledige tasch. Maar Dirkens, de onheilskraai, zoo als Sir Henry hem gewoon was te heeten, want de man kwam hém of Mylady niet tegen, of hij schudde bedenkelijk het hoofd en wist altijd een uitlegging ten kwade te geven aan elk feit, aan elke gedachte van Charles, Dirkens had tijding. Het waardig echtpaar had zich, na de terugkomst van den Kapellaan, overgegeven aan de hoop, dat alles overdreven, misschien wel gelogen zou zijn wat de lompe kinkel, die vader tegen Dirkens zei, had geschreven. Gevoelig werden zij echter uit hun behagelijke rust wakker geschud door de tijding, die de Hollander vijf of zes dagen daarna op het kasteel had gebracht. De brief, die het bericht inhield, was een dag na den vorigen geschreven, maar was zoo lang onder weg gebleven, daar de post over de bijna ongaanbare wegen niet

andere dan voort kon kruipen. Het was geen brief van Charles, maar weder een van den lompen kinkel, dien zij nu echter wel gelooven moesten, want elk woord droeg het merk der waarheid. Ongewoon bleek was Dirkens binnen gekomen. Hij had gevraagd Mylady alleen te spreken, want zijne kennis van beider karakter had hem doen wenschen het vreeselijkste wat Digby overkomen kon, het eerst aan Sir Henrys echtgenote mede te deelen. Het ijzer kan er beter tegen dan het lood, had hij tot zich zelve gezegd. Hij zag zijn voornemen echter verijdeld door de tegenwoordigheid van Sir Henry. De Kapellaan, dien hij na de eerste proefneming niet weder tot wegbereider had gekozen, was gelukkig afwezig. »De kraai!» had Sir Henry bij zijn binnentreden weder geroepen, maar de vrolijke stemming, waarin hij die woorden uitbracht, verdween spoedig toen de brief werd gelezen. Het ergste was gebeurd. zoo jammerde John de briefschrijver. Hij had den jongen Heer tusschen twee gelederen *Life-guards* zien wegvoeren. Hij had Alice »een allerliefst meisje» zooals hij zich weder uitdrukte, om hulp aangezocht en die had hem naar Mylady de Castlemaine verwezen. Deze echter had hij niet willen naderen; zij had den jongen heer genoeg gekweld. Hij had de stoutmoedigheid gehad naar den Hertog van Monmouth te gaan, den besten vriend van den jongen heer, maar hij had eene weigering ondervonden. De reden daarvan kon hij nu wel gissen, daar de Steward Zijner Genade hem in het oor had gefluisterd dat de jonge heer valsch had gespeeld. Dien ochtend had hij vernomen, dat Mary in Wite-hall bij Mylady woonde, bij Mylady, die zeker toch zoo boos niet was als zij wel werd afgeschilderd en zelve had gedacht, daar anders Mary niet bij haar zoude zijn. Door haar zou hij misschien op Mylady kunnen werken. Hij was haar gaan bezoeken, had haar dezelfde als altoos gevonden, alleen kwam het hem voor, dat zij grooter geworden was. Hij had haar gevraagd of zij van het ongeval gehoord had en zij had ja gezegd; toen had hij haar verzocht voor haar speelmakker te spreken en daarop had zij met neen geantwoord.

»Neen? Daar straffe haar God voor!» riep Sir Henry buiten zich zelve schier. »De deerne, die ik nooit verbood met den jongen om te gaan...»

»De Heere God is een wreker, Sir!» zeide Dirkens uiterlijk bedaard, maar inwendig kokend, inwendig verwoed over die onverwachte wraakneming van Mary Hollis, het reine kind, dat óók al in dat Babylon vernield was en dat hij gestorven wenschte. John gaf aan het slot van den langen epistel te kennen dat hij geen uitkomst zag.

»Mijn jongen, mijn arme jongen!» jammerde Sir Henry. »Heb ik hem daarvoor grootgebracht? Heb ik hem daarom lief gehad? O die vervloekte Buckingham, want als het waar is dat hij valsch speelde, dan heeft hij het hem geleerd!»

»Maar dat is niet waar!» zeide Mylady, die al dien tijd strak, nog strakker en rechter dan ge-

woonlijk, had gezeten en een steenen beeld had geleken, zoo niet de lippen van tijd tot tijd zich stuipachtig hadden bewogen. Zij stond op en ging naar haar echtgenoot, wien zij hare hand, haar ijsskoude hand, op den schouder lei, en in de nat beschreide oogen keek. »Wees bedaard, Henry! schrei niet, handel!»

»O kon ik óók zoo kalm wezen als gij; kon ik zoo koud wezen! Maar is hij dan ook úw kind niet? Hebt gij dan niet gehoord, dat hij gevangen zit, thands werkelijk gevangen zit? O mijn jongen, mijn jongen! Ik ben in staat om met den hondsvot van een Buckingham te vechten.. Hij en al die vrouwen hebben het hem gedaan.. God, ik zal het besterven..!»

»Vriend Dirkens, wij danken u voor uwe mededeeling; uw zoon heeft braaf jegens ons kind gehandeld... zeg hem er dank voor... Wilt ge wel zoo goed zijn Mr. King te roepen?» Mylady bracht die woorden zacht, hoewel vast, uit. Toen de Kapellaan binnen kwam en zij hem bevolen had Sir Henry gezelschap te houden, verwijderde zij zich naar hare slaapkamer en sloot zij zich aldaar af. De koele koude vrouw! had Sir Henry geroepen. Hoe had hij gewenscht te zijn zoo als zij was! Maar als hij haar in de eenzaamheid had kunnen bespieden, als hij had kunnen zien, hoe zij aámechtig was nedergezonden onder de beeltenissen zijner en harer voorvaderen, hoe de zenuwen haars lichaams zich stuipachtig bewogen, en het oog strak heenstaarde als was het van glas; hoe de smart, de werkelijke diepe, innige smart, die het hart deed krimpen, geene tranen kon vinden om zich te verlichten; hoe zij de handen vouwde en met al de innigheid der beangste moederliefde de woorden uitstamde: »Heere, Heere! mijn kind!» als hij dit alles had kunnen zien, dan had hij haar voorzeker niet langer koud en kalm en ongevoelig gescholden, al uitte hare smart zich ook niet zoo luide als de zijne. Toen zij weder te voorschijn kwam, verried niets op haar gelaat den geleden angst, verscheen zij bedaard en statig als altijd. Sir Henry werd alleen gewaar, dat zij in de eenzaamheid over de te nemen maatregelen had nagedacht. want hij hoorde haar zeggen:

»Henry, zoudt ge niet naar Londen gaan en Dirkens en den Kapellaan medenemen? Beiden kunnen u van dienst zijn...

»Ja Lucy! ja! overmorgen, hoor!»

»Overmorgen? waarom niet van daag? Denk, dat hij alleen zit, gevangen, en dat niemand zich zijner aantrekt!»

»Ik had het van den Koning niet gedacht. Digby heeft het niet aan Stuart verdiend! Het is God geklaagd, Lucy!»

»Ik zal Dirkens en den Kapellaan zeggen, dat zij zich gereed maken!»

»King niet Wat heb ik aan King?»

»Het is een trouwe ziel, die u allerlei kleine diensten bewijzen kan. Of wilt gij dat ik met u ga?»

»Gij? zulk een reis? Neen, Lucy! goede Lucy! onze jongen, onze arme jongen!» hij snikte aan den hals zijner vrouw, die hem steunde, die hem moed in sprak, die hem er toe bracht om zelfs nog van daag te zullen vertrekken.

Dirkens zag niet vreemd op, toen hij het verzoek, of liever het bevel van Mylady ontving, om mede naar Londen te gaan. Hij had het verwacht en er naar verlangd. Hij had voor eenige dagen een brief van Mary ontvangen, die hem meldde dat zij in White-hall was geherbergd, dat zij den Koning dagelijks sprak, dat zij hem over het volk Gods onderhield en meer en meer de aanbiddelijk besturingen der Voorzienigheid leerde kennen, zoo blijkbaar in den loop van haar lot.

Het beviel Dirkens in het geheel niet, dat Mary, hoe krachtig hij haar ook kende, aan dat hof in Londen verbleef, in een stad waar ook Charles verdorven was. Zij was sterker dan de jongen, maar de sterkste kon wel eens niet krachtig genoeg zijn. En dan de Koning, die haar dagelijks bezocht! Hij schudde bedenkelijk het hoofd en voelde een leed, dat hij bijkans niet verzwijgen kon. Hij meende reeds een bewijs van hare verbastering te vinden in de weigering, om Charles te helpen, maar hij moest bekennen onrechtvaardig te zijn geweest, toen hij uit een brief van haar vernam, waar om zij geweigerd had voor Charles te spreken, »Kom gij met Sir Henry hier en neem Charles mee! Ik heb zoo veel bespeurd wat mij doet vreezen,» had zij geschreven.

De Kapellaan ontving de tijding van het aanstaand vertrek met minder gelatenheid. Hij durfde echter niet weigeren, maar waagde alleen de opmerking, dat het reeds laat op den dag was en de schemering hen reeds op den weg zou overvallen. Toen Dirkens daarmede instemde werd de afreis tot den volgenden morgen verschoven.

Het was stiller op het voorplein dan toen Charles met Buckingham was heengetogen. De bedienden stonden zwiiggend en somber in het portaal, om Sir Henry goe dag te zeggen, die hen voorbijging zonder iemand te zien. Mylady bracht hem naar zijn paard en fluisterde hem toe: »Schrijf mij hoe ge alles vindt en kom zoo spoedig mogelijk terug. Het is daar ginder zoo duur. Denk eraan, dat er vijftig guinjes in de tasch zitten, en hou die dus goed gesloten. Zie het daarmee te doen. Ik zal Bessy Nugent het een en ander mededeelen, eer zij het van anderen hoort, en ga haar uitnoodigen bij mij te komen. Spreken doet veel meer af dan schrijven. Nu, Henry! laat den Kapellaan voor u zorgen en denk er om goed toe te zien, welken porter gij drinkt. Goede reis, goede reis!»

Zij liet haar treurigen echtgenoot niet aan het woord komen en ijde na haar laatsten groet heen. Sir Henry had haar nog zoo veel te vragen, zoo veel te zeggen gehad; hij riep haar, hij wilde haar eens zien, de oude, arme, grijskop, die bijna niet scheiden kon van de vrouw, die hij altijd, natuurlijk in haar afwezigheid, beknorde, maar die hij zoo innig, innig lief had.

»Weg is ze!» prevelde hij wrevelig. Het was haar buiten zeker te koud! En ze is zelve een brok ijs...» Hij bemerkte den Steward onder de bedienden en wenkte hem nader te komen: »Je past nu op alles... goed sluiten en op het vuur passen... Kijk goed in het rond, want ik ben er nu niet... Zorg voor Mylady.»

Dirkens had zelf zijn paard gekozen en de keuze bewees dat hij zich zelve goed kende. Den kapellaan was de hit te beurt gevallen en hij reed tusschen beiden in, toen het sein tot vertrekken gegeven werd.

De beweging, de vrolijke zonnestralen deden wonderen in het gemoed van Sir Henry. De somberheid verdween en tevens elk angstig voor gevoel. Charles was een knappe, jolige jongen, die veel van hem had en zich er wel door zou weten te slaan; Mylady was ook altijd zoo angstig en droefgeestig, zag in alles zoo veel kwaad. »We zullen ons de reis plezierig maken, King! Maar waar zit de kaerel Dirkens?» vroeg hij, toen hij hem niet meer zag.

Zijne Eerwaarde was hen in het eerste half uur bijgebleven, hoewel de klacht hem op de lippen zweefde dat hij zoo snel niet mee kon; toen was hij eenige stappen achter gebleven en eindelijk werd hij niet meer gezien.

»De verdoemde luiaard!» riep Sir Henry, maar toen hij eenige stappen terug had gedaan tot aan den bocht dien zij om waren geslagen, zag hij den Kapellaan in de verte bij den hit staan. »Dat spelt onheil, Dirkens!» riep hij dezen toe, die het meer met hem eens was dan hij het wel liet blijken. Toen Sir Henry echter de oorzaak van s' Kapellaans vertraagden gang vernam, keerde zijn goede luim terug. Zijn Eerwaarde had het mogelijke gedaan om met hen gelijk te blijven en zich bij de schokken, waartoe de galopperende hit hem veroordeelde, zoo zeer in den zadel moeten klemmen, dat de buikriem die genen bevestigde, gebroken en de ruiter op den grond was neer gebuiteld. Zijn hulpgeroep was niet gehoord. De breuk werd zoo goed mogelijk geheeld en de Kapellaan besteeg weder zijn hit, na de belofte ontvangen te hebben dat men langzamer zou rijden en in het eerste dorp, dat men bereiken zou, den gebroken riem zou laten herstellen.

»Waarom moest hij ook mee?» mompelde Dirkens, die, als ware hij bevroren op zijn paard, tot dus verre nog geen enkel woord had gesproken.

»Waarom? Omdat ik het wilde, omdat ik het noodig dacht... Begrijp je, Dirkens, omdat ik...»

»Dat wil zeggen, Mylady, Sir!»

»Vlegel, je durft alles zeggen...»

»Wat waar is, Sir!» hernam Dirkens, die een deel van zijn koelheid aan Sir Henry scheen te hebben overgedaan, want deze, die altijd een woordenstrijd met den Hollander schuwde, zweeg ook ditmaal en sprak in zestig sekonden geen enkel woord.

De kleine ongelukken, onafscheidelijk aan een reis, die door de slechte wegen en door het barre

weder en ook door de weinige gehardheid van zijn Eerwaarde ettelijke dagen duurde, vielen hun ruimschoots ten deel.

Reeds in de eerste herberg waar zij hun intrek namen kon Sir Henry zijn toorn niet bedwingen bij den spotachtigen glimlach, dien hij bij hun komst op het gelaat van dezen en genen zag te voorschijn komen. De waard was niet vlug genoeg in het dienen, de waard was niet onderdanig genoeg, en de waard, hoewel tusschen de tanden eene onbeschoftheid prevelend, dulde de telkens terugkeerende verwijten, maar had zich daarbij voorgenomen *revanche* te nemen. Hij nam die ook, hetgeen door Sir Henry ondekt werd toen het te laat was. Ze waren toch reeds geruimen tijd weder op weg en konden den kerktoeren van het dorp, waar zij vernacht hadden, niet meer zien, toen Sir Henry eensklaps het zwijgen afbrak door den gebruikelijken uitroep: »Wel verdoemd!»

»Wat is het, Sir?» vroeg Dirkens.

»Reken eens meê. Een taaië kip, een halve schilling, drie pond droog lamsvleesch zes pence, vier kruiken slechte porter acht pence, drie bedden, hard als keisteenen, twaalf pence... twee glazen rum en een glas melk twee pence, en de rum was met water; over de melk kan ik niet oordeelen. Nu, hoeveel is dat?»

»Dat is twee shillings tien.»

»En de rondselaars hebben me drie schillings tien afgenomen. Terug zullen we. Mij, Digby van Hallam-Castle en magistraat Zijner Majesteit, durven ze zoo bestelen, hoe zullen zij het arme stakkers dan wel doen!»

»Och, Sir! het is maar een shilling en we zijn al zoo ver!» merkte de Kapellaan bescheiden aan.

»Het is maar één shilling!» grauwde Sir Henry hem toe. »Het is maar één schilling! Is het niet of jij ze uit de mouwen van je lange armen schudt? Het is maar één shilling! Je heele plunje is het niet waard! Maar je spreekt den dief voor? Heb je ook iets genomen zonder dat ik het wist? Opgebiecht, King! Wat heb je van morgen nog besteld na de melk en het stuk weit?»

»Niets, Sir! niets!» hernam de Kapellaan de hand op de borst leggend als om den meesten ernst aan die woorden bij te zetten.

»Ik geloof je; maar dan zal de kaerel het mij weêrom geven. Omgekeerd, marsch!»

»Gedane dingen nemen geen keer, Sir! Er is meer verloren dan een shilling als we een halven dag later aankomen, Sir!»

Gelukkig, dat Dirkens zich er mede bemoeide, want Sir Henry wendde weder zijn paard, hoewel hij den oude boos aankeek. Hij nam zich echter voor in het vervolg goed toe te zien en wat hem voorgerekend werd, goed na te rekenen en »de gedroogde spiering» zoo als hij Dirkens noemde die het geld kende, alsof hij het zelf gemaakt had, meê te doen tellen.

Zoo waren zij eindelijk Oxford voorbij getrokken en hadden daar de laatste dagreize aangevangen...

In die stad had in de door hem betrokken herberg een spotvogel het genoeg gehad Mr. King aan zijne lippen te boeien door het verhaal van de stoutmoedigheid der bende struikroovers, welke de omstreken van Oxford, ja tot Windsor toe, onveilig maakte. Had Robert King met zijne gantsche ziel geluisterd, hij deed het niet ongestraft, want eer hij het zich bewust was had de vrees zich van hem meester gemaakt en overviel hem een siddering bij de gedachte, dat hij den volgenden dag die streken zou doortrekken. Hij had de treurige vooruitzichten aan Dirkens meêgedeeld, die de hulpeloosheid en het kinderlijk naïeve van den medereiziger, die hem op den hals was geschoven, moede, onverschillig ten antwoord gaf, dat hij ook van zoo iets gehoord had en het dus in hun voordeel was weinig waarde bij zich te dragen. In het geheel niet gerustgesteld besteeg hij dien ochtend zijn verheven plaats en berekende hij met een zucht, dat zijn martelgang nog wel zeven uren konde duren, na welken tijd hij zich zalig zoude prijzen in Babylon te mogen uitrusten.

Het vrolijk zonnelicht, tintelend op het sneeuwveld en er millioenen vonken wekkend, had Sir Henry, altijd nog achterdochtig tegenover elken waard sinds de plundering van den bewusten shilling, weder in een goed humeur, had zelfs Dirkens uit de gewone plooi gebracht, zoodat de Kapellaan reeds gereed was zich aan de blijde hoop over te geven, dat hij met zijn hit zonder aanranding de poorten der City zoude intrekken. Na een groote vlakte te zijn overgetrokken kwamen zij aan een heuvelachtige en met hout bewassen streek. Uit het kreupelbosch keek hier en daar een rietendak, rookte een schouw en werd de karnmolen gehoord bij het vrolijk schateren en kouten der bewoners.

»Wat is dat veranderd, sinds ik 't laatst zag!» riep Sir Henry. »Het is nu tien jaren geleden en ik heet geen Henry als het hier toen niet zoo kaal was als mijn hand. Al de zware bosschen waren onder Noll omgehakt. Maar de goede God geeft zijn zegen aan de Stuarts en het volk dat het geluk heeft onder hen te leven. Waarachtig, het is vette grond, Dirkens! vindt ge niet, man? De rog staat er goed in, niet, oude?»

»Het kan wezen, maar er ligt sneeuw!» hernam de oude het hoofd twijfelachtig schuddend.

»Daar heeft men het weêr! Niets is goed dan in Hallam en dan nog wel op de plek waar Dirkens de voeten zet. Wij kunnen niets; wij, Engelschen zijn doênieten en moeten alles leeren van de kaasboeren aan de overzij!»

»Ik moet den Prins toch zien, Sir!» hernam Dirkens, en als of hij door Sir Henrys verbaasd gezicht zich eerst bewust werd dat zijne woorden in het geheel niet sloegen op die zijns meesters, voegde hij er bij: »'t Is beste grond en de rog zou er nog beter in staan als ze maar dieper geploegd hadden... Vat je, Sir! die een goede oogst wil hebben moet het ijzer er diep inzetten. 't Is met den mensch ook dikwijls zoo, Sir!»

De *squire* had reeds te dikwijls van Dirkens' menschkundige opmerkingen genoten, om er niet verzadigd van te zijn en zich voor te nemen, zoo hij ze weder hoorde, ze in het begin van haar loop te stuiten. Hij werd echter voorkomen door het verward geluid van verschillende stemmen, voortkomende uit een tiental boeren, boerinnen en kinderen, op een honderdtal schreden van hen af saamgeschouwd. Op de vraag van Sir Henry wat er gaande was, wees een der boeren op een geit, die met opgereten buik neêrslag en door den eigenaar, een jongen van tien à twaalf jaren, met heete tranen werd beschreid.

»Wie heeft dat beest zoo toegetakeld?» vroeg Sir Henry.

»Ja, Sir! dat vragen we elkaâr ook en krijgen juist zoó veel antwoord, als gij van mij krijgen zult.»

»Ik wil wedden dat het de wolf is,» viel een ander in.

»De wolf? Wat praat jelui van wolven! Hebt je er wel ooit een gezien?» vroeg Sir Henry de schouders ophalend.

»Gezien? Ik niet, maar Dick Willin bijgenaamd Roodhair heeft hem gezien en die zegt dat hij zoo groot is als een groote vaars, en dan Hal van het veêr, de doodendans weet je, die heeft er zijn kind bij ingeschoten, een wurm van vier jaar, dat hij verscheurd vond, van mekaâr getrokken, Sir! nog veel erger dan dat stomme beest...»

»Och God!» hoorde men eensklaps. De uitroep en de zucht, die er op volgde, deden allen het hoofd naar den Kapellaan wenden, die het beeld der vrees geleek en de toeschouwers tot vrolijkheid stemde.

»Kijk hij eris!» klonk het jowend in het rond, en een werd er boven de anderen gehoord, die zijn Eerwaarde verzekerde, dat een oude rood en langharige hit tot de lekkerste beetjens van een wolf behoorde, en dat zoo'n beest bovendien verzot was, op steil hair en lange ooren van menschen.

»Ezels zijn in de omstreken van Londen niet duur, wel, man?» vroeg Dirkens die medelijden had met den armen vriend, die niets te antwoorden wist en bij zijne pogingen om eenige woorden te spreken hoe langer hoe koddiger werd in de oogen van den boerenhoop.

»Ze zijn hier eens zoo duur als in het land waar jij van daan komt, lummel!» riep men Dirkens achterna, die zijn paard een paar stappen vooruit had laten doen.

»Met dat volk is geen praten, Dirkens! Dat oproerig gepeupel! En in de nabijheid van Zijne Majesteit!» zeide Sir Henry, die Dirkens overhaast was gevolgd.

»We zullen nog wel wat anders zien, Sir! Hoe dichter bij Zijne Majesteit hoe lomper misschien! Mr. King, kom tussehen ons inrijden. De tanden klapperen hem waarachtig! Ze hebben van dien wolf gesproken om u beangst te maken.»

»Zoudt ge denken? Man, hebt ge ook iets gezien?»

vroeg de Kapellaan, die zijn schroom ditmaal te boven kwam, aan een voorbijganger.

»Gezien? Wis en waarachtig heb ik iets gezien! Goedenmorgen, grappenmaker!»

Hij wist niet wat te gelooven, maar neigde er toe Dirkens' verzekering vertrouwen te schenken, toen zij na een rit van een tweetal uren nog niets hadden bespeurd. Met veel moeite hadden zij een hoogen heuvel bestegen, den hoogsten in den omtrek, van waar hun een uitgestrekt vergezicht werd gegund en zij aan den gezichtseinder de torens van Windsor, half wegdommelend in het wazig blauw, konden bespeuren. De weg was glad en de glooïing nog al strak, zoodat de paarden meer dan eens dreigden uit te glijden en de ruiters met meer of minder schrik naar beneden keken, den weg langs dien zij moesten afdalen.

»Kom aan, King! wie het eerst beneden is,» zeid Sir Henry zijn paard op de glooïing brengend. »Ik geef u twee stappen voor; je hit in de voorhoede, King! jij vooraan, man! ik wil het.»

»t Is den Heere verzoeken!» riep de arme man, wiens hit, in den toom gegrepen door de krachtige hand van Sir Henry, op de gladde helling van den heuvel gebracht werd. Sir Henry gaf het teeken, en de hit en het paard gleden de glooïing af. De gebaren, die Zijne Eerwaarde op den hit onder het glijden maakte, waren zoo koddig, dat zelfs Dirkens zich niet bedaard kon houden. Maar die gebaren werden nog heftiger en spelden nog grooter angst, toen de ongelukkige, ter helfte van de gladde baan gekomen, het kreupelbosch aan zijne linkerhand hoorde schudden en kraken, en een ontzachelijk dier, een dog zoo als hij er nog nooit een gezien had, of liever een vreeselijke wolf te voorschijn zag springen, gereed om den weg over te gaan, maar zoo als de Kapellaan vreesde, gereed om hem te verslinden. Voor die meening bestond eenige grond, want de wolf, schijnbaar mede verast door het zonderlinge schouwspel, dat die schuivende hit en die armen en beenen bewegende ruiter bood, bleef een oogenblik op den weg staan en wel in de richting, naar welke hit en ruiter met onweêrstaanbare kracht heengleden.

»Help, Sir! Dirkens, schiet!» riep de Kapellaan, die echter zag dat hij op eigen kracht moest vertrouwen en daarom met den moed der wanhoop het beest tegenover zich vrees zocht aan te jagen. Tot zijne onuitsprekelijke vreugde bleek hem dit te gelukken, want de wolf nam de vlucht in het tegenoverliggende bosch. Sir Henry was eer tot vloeken dan tot zegenen geneigd en verweet den Kapellaan zijne lompeid, om het wild weg te jagen, dat hij juist voornemens was geweest te bevechten, en bij die woorden zwaaid hij zijn ontbloot zwaard in het rond.

»Mr. King nam het wisse voor het onwisse, en hij had gelijk,» merkte Dirkens aan, die weder aan alle woordenwisseling voor het oogenblik een einde maakte.

Ieder was echter op zijne hoede; ieder was min of

meer overspannen, zoodat de vrees, die hen blijkens ons vorig hoofdstuk bij de plotselinge verschijning van den jachtstoet overviel, daardoor hare verklaring vindt. Zonder te kunnen vermoeden dat hij, Sir Henry Digby van Hallam-Castle, Zijne Majesteit den Koning van Engeland zulk eene gewichtige dienst had bewezen, maar wel gebelgd over den vijand en spottenden toon, dien men jegens hem had durven voeren, reed hij voort. De aanblik van het zich ontwikkelend Londen, dat seder tien jaren en vooral sedert den brand, zulk een uitbreiding en verandering had ondergaan, was alleen in staat om hem in eene betere stemming te brengen. Ook Mr. King, die wel den meesten aanstoot geleden had, maar ook zoo veel lichter vergaf en vergat, was zijne verbazing, zijne bewondering niet meester. »Maar wie ons daar den weg in wijzen zal? Geen wonder dat onze Charles daar verdwaalde!» riep hij uit.

De herinnering aan zijn zoon op dat oogenblik was Sir Henry onaangenaam. Hij gaf zijn paard de sporen en galoppeerde verder, wachtte de achterblijvenden toch een eind verder weder op, daar hij alleen zich niet onder het gewoel begeven wilde.

»Waar, schreef je jongen, moesten we onzen in-trek nemen?» vroeg hij Dirkens.

»King Charles Tavern.»

»Op den naam af kies ik die. Dat belooft al iets goeds.. Maar, oude, je jongen heeft er toch wel aan gedacht dat ik komen zou?»

»Wees maar gerust, Sir! zelfs de Hertog van Buckingham zou er kunnen slapen.»

»Zoo, zoo! Dat bewijst nog niets!» mompelde Sir Henry, die echter naast Dirkens bleef voortstap-pen.

Na herhaalde malen aan dezen of genen voorbij-ganger den weg te hebben moeten vragen, na telkens de vrolijkheid der menigte, in hooge mate dikwerf, te hebben opgewekt, kwamen zij aan de aangewezen herberg aan, die Sir Henry bijna een paleis toescheen, want het huis was geheel van steen gebouwd, had een breede stoep en een dubbele deur met koperen klopper. Toch was het slechts een herberg van den tweeden rang al renden ook een drietal bedien-den naar voren, om de drie reizigers in ontvang te nemen en al vonden zij karpotten onder de tafel en vóór de bedstede op de slaapkamer, die Sir Henry zich koos.

Den Kapellaan ging de mond onwillekeurig open toen hij in den gang gekomen de geur van het ge-braad rook. De lust, die zich hoe langer hoe meer van hem meester maakte, scheen zich op zijn gelaat te teekenen, want Sir Henry klopte hem op den schouder en zeide: »Eerst werken en dan eten!» Hebben we dan niet gewerkt? het gelaat van den Kapellaan scheen die vraag uit te drukken, maar het antwoord dat die mimiek ontving was verre van bevredigend, want Sir Henry zette zijn hoed weder op en wenkte beiden te volgen.

»Waar wilt ge heen, Sir?» vroeg Dirkens.

»Wel, waar anders heen dan naar Zijne Majesteit.

Ik zal van den Koning het best kunnen vernemen hoe de zaken staan, en met hem over de maatregelen spreken die wij in het belang van Charles zullen nemen.»

»Altijd ondersteld dat men hem genade schenkt.»

»Wel, stijve boer! zoudt ge dan denken dat Zijne Majesteit de Engelsche edellieden niet kent en hoog-aacht. De Digby's hebben overdiens, man! en wat Charles te kort mocht gekomen zijn, waaraan ik waarachtig hoe langer hoe meer begin te twijfelen, dat wordt meer dan vergoed door Sir Henry of Sir Henrys vader en grootvader...»

»Ik zou opklimmen tot vader Adam toe, Sir!»

»Ik ben in staat om van Zijne Majesteit komen-de dadelijk naar Buckingham te gaan en met hem vrede sluiten. 't Was zoo'n jolige vent en dat is hij zeker gebleven.»

»Misschien is hij al begraven en dan zou ik bang wezen voor Charles ook... Maar hoor! dat 's een stap dien ik ken... Die stem! Dat 's mijn jongen!» riep Dirkens in vervoering naar den gang gaande en dadelijk weder binnen tredende met John aan de hand.

»Hoe maak je 't? Hoe kom je hier?» vroeg de vader, en de zoon vertelde zoo vlug als hij kon, dat hem voor een tweetal dagen was aangezegd, White-hall met pak en zak te verlaten daar de jonge heer weldra zijn ontslag als officier der *Life-guards* zou ontvangen en hij, John, dus niets meer in het paleis te maken had, hetgeen een logen was, daar hij er juist zeer veel in te doen had. Toen had hij besloten de komst van Sir Henry hier af te wachten en dus in deze herberg zijn verblijf gekozen. Dirkens had bij het onopgesmukt verhaal Sir Henry herhaal-de malen aangezien en bemerkt dat deze van kleur verschoot. »Het scheelt hem aan den omloop en niet aan Karel Stuart, waarachtig niet!» prevelde Sir Henry, zijn wrevel nauw meester.

»En hebt ge onze Mary ook in kort gezien?» vroeg Dirkens.

»Ja gister nog, toen ik afscheid nam. Onze Mary? Ge kunt u niet voorstellen wat er met haar ge-beurd is. Ze is de grootste vriendin van den Kon-ing.»

»Ge liegt, John!» hernam de vader met ongewone heftigheid.

»Het is waar, vader! Zijne Majesteit schijnt niet meer buiten haar te kunnen. O het is daar reeds zoo veranderd. Er wordt niet éen feest meer ge-gewezen, en het hof bezoekt trouw de kapel, wat anders, uitgezonderd op groote feestdagen, niet ge-beurt. Er wordt wat op haar gevloekt onder de jonge edellui! Maar dat komt omdat ze haar niet kennen en haar niet zien, want zij is voor niemand te zien.»

»Zij zal zich schamen! Gelukkige Jakob Hollis!» prevelde Dirkens, de oogen ten hemel heffend.

»Ik heb het van de meid wel gedacht. Er zit een trotsch hart in!» zeide Sir Henry.

»Neen... dat niet!» viel de Kapellaan in met duidelijke teekenen van verontwaardiging.

Dirkens greep ter sluik Robert Kings hand en drukte die.

»Ze ziet niemand buiten mij en den Koning en dan nog een oude heks, die altijd bij haar zit. Trotsch zegt ge, Sir? Neen, dat is ze niet. Sprak zij me gister niet aan zoo als vroeger? Alleen vind ik dat ze gegroeid is!''

»En wou zij toen nóg niet over Charles spreken?'' vroeg Dirkens.

»Zij antwoordde er niets op!''

Dirkens keek voor zich en Sir Henry was nauw zijn toorn meester. »Ik zou verdoemd ook niet willen, dat Charles op zoo'n manier gered moest worden. Is de waereld dan verkeerd, dat men een edelman gevangen zet of de vrijheid hergeeft op het verzoek van de eene of andere deerne, die wat lief uit hare oogen kijkt! Wel, vervloekt, ik ben in staat om het den Koning te zeggen en hem een hartig woordtjen toe te spreken zoo als ik het nooit behoefde te doen jegens den zaligen martelaar, God hebbe zijne koninklijke ziel! maar deze schijnt....''

»Niet veel aanleg te hebben om ooit martelaar te worden,'' zeide Dirkens. Daarna viel hij in gepeins, en aan de beweging zijner lippen kon men merken, dat hij telkens den naam van Mary zacht uitsprak.

»Oordeel niet opdat gij niet geoordeeld wordt; met de maat waarmee gij meet zult gij weder gemeten worden,'' klonk het achter hem.

Het was King, die, zoo als hij daar stond de hand gelegd op Dirkens schouder, een geheel andere scheen dan de berijder van den lang- en roodhairigen hit. De woorden, die hij sprak, schenen invloed te oefenen en Dirkens uit zijne misnoedigheid op te wekken, want hij stond op, naderde zijn zoon en vroeg dezen: »Brenge mij bij haar; zij moet met ons, dadelijk!''

Een onverwachte hinderpaal deed zich op, maar van welken verrassenden aard! Een quurrijtuig had voor de herberg stil gestaan; daaruit waren twee personen geklommen: een heer en een dame. Gene had naar een zekeren John Dirkens gevraagd die zich boven ophield, zoo als men gezegd had, waarna hij zich derwaards had begeven zonder veel te letten op de dame, die hem niet zoo spoedig volgen kon. Hij stiet de deur open, en op den drempel vertoonde zich Charles, de in vrijheid gestelde Charles. Stond deze als versteend bij den aanblik zijns vaders en al de zijnen, terwijl hij slechts John had verwacht, zijn vader scheen vleugelen te hebben verkregen in de overspanning der vreugde.

»Jongen, Charles, jongen, weér vrij!'' riep hij hem toe, terwijl hem de tranen uit de oogen stroomden. De vader was nog bezig den zoon te omhelzen, toen de dame die met hem uit het rijtuig was gestapt op den drempel verscheen.

»Mylady de Castlemaine!'' fluisterde John verbaasd tot zijn vader.

De oude Digby was bij de plotselinge verschijning niet minder verrast; hij had zijn zoon losgelaten en nu dezen dan gene aangezien.

»Ma'am... hebt ge u ook vergist? Gij zijt...''

»Bij den vader van onzen vriend Charles Digby van Hallam-Castle?''

Charles, die begreep dat een langer stilzwijgen tot verkeerde gevolgtrekkingen zoude kunnen leiden, noemde haar naam en stelde haar voor als degene, die straks in zijne gevangenis was gekomen om hem aan te zeggen, dat Zijne Majesteit hem vergiffenis had geschonken en bovendien handhaafde als officier zijner lijfgarde.

»Maar dien naam heb ik meer gehoord!'' zeide Sir Henry, nog niet wetend of hij voor die Lady zich buigen zoude. »Dirkens! herinnert ge u dien ook niet?''

»Ik heb de eer bijna zoo veel als de Digbys bekend te zijn!'' hernam Mylady met een buiging.

»Ik wil het gelooven!'' riep Sir Henry haar toe, gestreeld door hetgeen hij als een vleierij opnam.

»Een achtingswaardig man is uw vader, Charles!'' fluisterde Mylady,

»Te achtingswaardig voor spottend. Ik hoop dat gij het bewijs zult leveren het met mij eens te zijn,'' hernam hij scherp.

»En die Lady is je komen verlossen, jongen! Ge schijnt toch bemind vleesch te zijn!''

»Vader! ik kan evenmin als gij nog begrijpen waarom Mylady deed wat zij deed!''

»Dus eene verrassing? Nu ik denk, dat men wel eens meer zoo verrast zou willen zijn!''

»Een achtingswaardig man is uw vader!'' fluisterde Mylady.

Charles stond als op vurige kolen. Dirkens had Sir Henry al dikwijls bij zijn kleed getrokken, maar nog geen gehoor gevonden. Eindelijk wendde zijn meester zich driftig om en vroeg wat hij hem te zeggen had en waarom hij dan niet hardop sprak.

»Alle dingen stichten niet!'' bromde Dirkens.

»Is dat een bediende, Sir Henry, en hij ook, die daar zit te sluimeren?'' vroeg zij op den Kapellaan wijzende.

Sir Henry knikte toestemmend en wilde het gesprek met haar voortzetten, toen Dirkens zijn mond aan 's meesters ooren bracht en fluisterde: »Dat 's nu de eene, die Charles zoo ver gebracht heeft, Sir! Wees voorzichtig, Sir! Het is een gevaarlijk vrouwensch, Sir!''

»Je kunt, bij me ziel! gelijk hebben. Ja Ma'am! het is toch vreemd, dat ge in een jong edelman als mijn zoon zoo veel belang stelt... Hij vindt het zeker wel aardig en heel vriendschappelijk, en ik zou het ook wel aardig vinden....'' Hij hield op en begreep een dwaasheid te hebben gezegd.

»Ik dank u voor dat laatste woord, Sir Henry van Hallam-Castle! Zoo word gij immers altijd genoemd? Ik wist, dat niemand er meer recht op had dan ik, uw zoon het eerst zijne vrijheid aan te kondigen!''

»Dat 's te zeggen, Ma'am! Had niemand er meer recht op? Ik wou, verdoemd, wel eens weten wie u dat recht heeft gegeven, Ma'am!''

»Wel, de vriendschap!'' Zij wendde zich tot

Charles die zich stond te verbijten. »Een allervrolijkst, een allerliefst man is uw vader, Charles! Ik wil u niet langer storen in de uitingen van uw gevoel en van uwe blijde verrassing. Uwe vertrekken zijn echter in White-hall weder ter uwer beschikking. Ik zou u echter raden,» voegde zij er fluissterend bij, »uw goeden vader met zijn twee noord-sche marmotten niet hij u te laten wonen. Het mocht den braven man eens te gevaarlijk worden. Ha, ha, ha! Vaarwel, Sir Henry van Hallam-Castle, vaarwel!»

Zij boog tot viermaal toe voor den ouden Henry, die werkelijk niet wist wat hem overkwam en iedere harer buigingen met een stijven groot beandwoordde.

»Dat is toch en raar wijf!» zeide Sir Henry, die haar echter niet zonder welgevallen had aangezien.

»Let niet op haar, vader! Zij is een gevaarlijke vrouw, zij is een vrouw die niet waard is...»

»Holla, jonge heer! En door die vrouw laat je je verlossen, en met die vrouw waart ge altoos, zoo lang die andere zich nog niet vertoond had? Ik begin nu alles eerst te doorzien. Het is goed dat Bessy Nugent ver af woont. En nu heb ik je daarover genoeg gezegd, en doe ik je de groeten van je moeder, die je daar verder wel over onderhouden en je beduiden zal, dat je maar hals over kop naar het outer moet duikelen. Wat heeft je moeder angst om je uitgestaan! Charles was in de gevangenis, Charles had Buckingham, een schurk in het voorbijgaan, overhoop gestoken, Charles had vals gespeeld! Jongen, als dat laatste waar was geweest, ik had je niet weër willen zien en de Digbys waren uitgestorven, want, wis en waarachtig, ik had je niet meer als mijn zoon erkend en je moeder ook niet. Maar je schijnt in je gevangenis geen honger en weinig verdriet geleden te hebben, want je ziet er goed uit. Nu, ik dacht wel, dat je 't niet zoo erg zoudt hebben en dat Zijne Majesteit onze diensten nog wel gedenken zou.»

»Onze diensten, vader?» riep Charles pijnlijk uit. »Wacht niets van hém.»

»Dat zullen we eens zien, jongen! maar lang zal ik mijn tenten hier niet opslaan!»

»Dat is zeer goed, vader! Het zou u hier ook niet bevallen.»

»Dat 's te zeggen...! Voor tien jaar had ik niemant die mij rondleidde, maar nu heb ik er een jongen, die den weg verdoemd goed weet, he? Wanneer kunt ge klaar zijn?»

»Ik? Waarom?»

»Om meê terug te gaan. Ik heb je moeder moeten belooven om je meê te brengen. Je hebt nu genoeg van Londen gezien en weet van Zijne Majesteit toch niets te krijgen. Je weet wat Bessie Nugent meêbrengt, en er mochten, eens, als het lang duurt, zulke wonderlijke geruchten gaan rondlopen, dat het me veel plezier zal doen Bessie Lady Digby te hooren noemen en Hallam met eenige morgen land vergroot te zien. Je hebt hier toch waarachtig niet als een heilige geleefd en ik weet juist niet of

je 't zoudt doen als ik weër weg was; dus, kort en goed, je gaat met mij terug.»

»Dat kan ik niet, vader! Hebt ge dan niet gehoord dat ik weder in mijn eer en mijn rang ben hersteld? Ik zou nu Londen verlaten waar eene schoone toekomst mij wacht...?»

»Die wacht je in Hallam-Castle, bij Bessie.»

»Vader, ik ben de kinderschoenen ontwassen en laat me niet wegschenken als een stuk vee. Al was die Lady zoo schoon als ze nu leelijk, zoo lief en zacht als ze nu scherp en snibbig is; al bracht ze een lusthuis aan als Hatfield-manor in plaats van een stuk bouwgrond, ik zou haar hartelijk bedanken. Ik trouw niet, voor het minst nóg niet...»

»Dat zullen we zien!» hernam de oude driftiger en driftiger wordende. »Dat zullen we zien! Denkt ge de baas te zijn, omdat ge een paar maanden op eigen voet hebt gestaan en gezwalkt en gezwierd en gezwaaid, dat het een godvergeten schande was! Laat me niet streng worden en je verwijtingen doen.»

»Maar wie heeft u toch gezegd over te komen? Wie heeft u alles zoo zwart afgeschilderd en u in den waan gebracht, dat gij mij hadt kunnen redden indien er werkelijk gevaar ware geweest?»

»Ik ben hier, en dat is genoeg. Wees nu vader; zit dagen te paard midden in den winter; bagger de sneeuwhoop door, om dan nog te hooren: Wat doe je hier? Dat 's toch verdoemd hard, hoor! Kwaje jongen!» ging hij in toorn voort. »Je zult gaan, hoor je, je zult met mij weërom gaan.»

's Vaders klacht had Charles meer getroffen dan hij deed blijken. Zij weerhield hem er van verder te weerstreven, ofschoon hij zich voornam den goeden oude, die hem thands zoo ongelegen kwam, zoo spoedig mogelijk te doen vertrekken.

Dirkens was met zijn zoon uitgegaan om Mary te bezoeken; King lag te slapen, zoo dat vader en zoon geruimen tijd samen doorbrachten. De eerste vernam nu de ware toedracht van zaken, ten minste voor zoo verre de tweede die kon of wilde mededeelen. Charles vertelde de eigenlijke aanleiding van het tweegevecht, maar hij verzweg de schuld, die hij aan Buckingham had; hij verzweg de onbekende aan wie hij zijne vrijheid toeschreef, schoon Mylady de Castlemaine hem afgehaald en niet onduidelijk had te kennen gegeven, dat zij, die als een bloedverwante van Buckingham had moeten voorgeven zijne vijandin te zijn ten einde hem te beter te kunnen beschermen, thands, nu de toorn Zijner Majesteit was bedaard, van de eerste gunstige gelegenheid had gebruik gemaakt om over hem te spreken en hem in gunst te doen aannemen. En toen hij Sir Henry vertelde van al de partijen, die hij had bijgewoond, van den klub waarvan zooveel leden waren, die zich zijne vrienden noemden of genoemd hadden, toen klopte de oude hem op den schouder en riep hij, de booze luim van straks vergeten, uit: »Ge moet mij dat alles eens laten zien, jongen! en als ik dan Zijne Majesteit gesproken heb, dan vertrek ik, dat is te zeggen, wij samen.»

»Dat ik mij zoo beangst heb kunnen laten maken!

Die Dirkens, dat oude wijf! De jongen heeft zich als een leeuw gedragen!" zeide Sir Henry toen hij na zijn avondgebed in zijn bed stapte.

Charles was minder wel te moede op het leger van dons, dat hem zoo hard werd als ware het met steenen bevoerd. Dat juist Sir Henry moest komen in deze oogenblikken, nu hij zoo zeer vrijheid in zijne bewegingen behoefde; vrijheid in zijne bewegingen om haar te zien naar wie hij smachtte, niet om hen te ontmoeten, die hem in de ure des gevaars hadden verlaten. O, bittere uren in de eenzaamheid doorgebracht en thands weder herdacht, toen hij zich afvroeg waar die allen waren, die hem eeuwige vriendschap hadden gezworen! toen hij zich afvroeg wat een glorie beteekende, die in eenige minuten verloren kon gaan en al die geheuchelde tederheden en verknochtheden en al die genietingen die het harte zoo koud lieten en tevens zoo leë! Slechts éene, zoo dacht hij, kon vergoeding, ruime vergoeding schenken voor wat hij verloren had en ook gaarne prijs gaf.

VIII.

Mary woonde nog altijd in het kleine, maar smaakvol gestoffeerd kamerken, dat de gunst van Mylady haar had ingeruimd. Alles scheen in denzelfden staat als het voor ettelijke dagen was, maar het was ook niets meer dan schijn. Uitwendig mocht er niets gewijzigd zijn, inwendig was de verandering echter groot. Mylady had dit kind, eerst kinderlijk-onnoozel, toen aantrekkelijk-naëf gevonden; maar waren die hoedanigheden ook al niet geschikt om haar op den duur eenige belangstelling te blijven inboezemen, de nadere kennismaking met die deerne deed haar zoovele andere eigenschappen ontdekken, die Mylady's belangstelling nog eer deden verdwijnen. Van het kinderlijk-onnoozele, van het aantrekkelijk-naëve was geen spoor meer, maar wel van geestelijken hoogmoed, maar wel van een bewustzijn van kracht, van een vertoon van zelfstandigheid, die Mylady eerst verdroot, toen kwetste, eindelijk zelfs vrees aanjoeg.

Zij had dat kind, dat zij uit het slijk waarin het rondwoelde had opgeheven, het geluk toegedacht om hare beschermster te verplichten en Mary had stout-weg durven weigeren en wagen te zeggen, dat zij nóg niet kon medewerken tot het in vrijheid stellen van haren speelnoot. Mylady was na dien tijd nog eens bij haar geweest, maar had haar bezoek verkort, omdat ieder woord dat die deerne sprak haar bijna kwetste. O, zoo het werktuig dat zij zich gekozen had eens bleek geene dienst te kunnen doen, hoe spoedig zou zij het verbroken en weggeworpen hebben! Thands moest zij echter geduld oefenen en was het wijsheid, de deerne, die voor haar arbeidde, in haar werk niet te storen. Was Ma'am Carwell reeds verslagen? De Koning bezocht haar niet meer, en in plaats van met Karel Stuart moest zij zich den langen tijd korten met den Franschen

gezant.. De leden van het kabinet, zoo gewoon hunne opwachting bij de Hertogin van Portsmouth te maken, lieten zich in hare vertrekken niet meer zien, maar kwamen 's morgens arbeiden met den Koning. Zij, de Castlemaine, had er wel eens bij willen wezen, het zoude gewis zijn om te schateren! Karel Stuart, zijn zwakke wieken uit slaande in den altijd gistenden modder der politiek!

Dat Karel Stuart zich daarin waagde, het moest met den innigsten tegenzin en niet dan na inwendigen strijd geschied zijn. Het getuigde te meer voor den machtigen invloed van haar, die hem er toe had weten te bewegen. Vroeg de Castlemaine zich ook al een oogenblik af, of die invloed ook te machtig konde worden en haar zelve schaden, zij, die Karel dat kind had geschonken, zij, die van hem geene tederheid meer vorderde, maar alleen macht, zij zou, op de plaats gezeten naar welke zij nader en nader kwam, en verlost van de intriges der vreemdelinge, die zich tot Hertogin had durven doen verheffen, verkregen hebben wat zij wilde.

Maar meer nog dan de Castlemaine, dan iemant aan het hof kon vermoeden, was er in Mary veranderd. Liet zij zich uitdossen in prachtige kleederen, rondrijden in de karossen Zijner Majesteit, huldigen op de recepties, of op de *levers* ten hove? Verre van daar. Het hof onderging haren invloed, maar kende haar niet; zij was en bleef onzichtbaar; zij schuwde alle praal. Maar in haar had eene groote verandering of liever ontwikkeling plaats gehad. Het eenvoudig kind van het land was met haar evangelie midden in een waereld geplaatst, die zij niet kende, die zij niet begrijpen kon. Zij had die echter ten deele leeren kennen door zelve in die waereld te lijden en te strijden. Maar er bleef aan het hof van Engeland nog zooveel verborgen wat zij moest kennen, wilde zij een krachtig werktuig worden in de hand Gods. De mensch Karel Stuart was niet blijvend op te wekken tot boete en bekeering, indien zij niet tot den Koning wist te spreken en dezen op zijne plichten wijzen kon. Niet door het toeval maar door het noodzakelijk gevolg van hetgeen er plaats had gehad, werd ook dat gedeelte harer opvoeding voltooid.

De nieuwe gunsteling Zijner Majesteit, en zoodanig werd zij beschouwd, moest even als de anderen, die meer wilden zijn dan een kapel, die een oogenblik door hare frissche verwen bekoorde, invloed pogen uit te oefende op de regering van Engeland. De invloed der onbekende deerne was afwijkend van die, door Ma'am Carwell of de Castlemaine geoefend. De nationale partij, die weldra onder den naam van Whigs eene bepaalde gedaante zoude aannemen, vestte hare hoop op den invloed der nieuwe gunsteling, wier streven haar vertrouwen inboezemde en die, door haar geleid en gesterkt, eene geheele omkeering in de staatkunde van de drie Vereenigde Koninkrijken zoude kunnen te weeg brengen. Lord Shaftsbury liet zich daarom bij Mary aandienen. De verheven Staatsman boog zich voor dat nederig kind, maar was minder nog teleurge-

steld dan verbaasd bij de ontdekking, dat haar de geringste kennis van den politieken staat van zaken ontbrak. Toen hij haar er over onderhouden wilde ontving hij ten antwoord, dat zij andere dingen dan die van deze wereld bedenken moest, maar toen hij, door de vreemde vormen heen, waarin die deerne hare wonschen en verwachtingen hulde, tot deze was doorgedrongen en daarin een streven erkende zoo als hij .en de zijnen het hoopten, toen getroostte hij zich de moeite om haar te overtuigen van het nauw verband tusschen den Koning en den mensch, en hoe God haar niet alleen had uitverkoren om den mensch Karel Stuart te redden van het verderf, maar veel meer nog den Koning en in dezen zijn treurend en verslagen volk. Thands vernam Mary dingen waarvan zij nimmer had vernomen, en verbaasde zij den Staatsman door de snelheid harer opvattingen en gevoltrekkingen, meest zóo zonderling getint door hare begrippen aangaande God en de waereld, dat hij nauw een glimlach terug houden kon. Mocht zij hem al niet kunnen volgen in zijne berekeningen als Engelsch Staatsman en partijhoofd, zij begreep hem ten volle, toen hij den verderfelijken invloed schilderde van de Castlemaine en de Quérouaille. Alleen teruggelieven overdacht zij het gehoorde, poogde zij alles te overzien en een plaats te geven in het stelsel dat zij zich gebouwd had. Schandelijke vrouwen heerschten over den gezalfde Gods en maakten dezen tot een bespottling en een spel der filistijnen. Dat was eene omkeering van de inzetting Jehovahs. De vrouw, die den man tot genote gegeven was, mocht door de macht der liefde invloed oefenen, zij mocht zich echter niet verheffen boven haar gemaal. Maar hier leed die vrouw en werd zij vernederd door andere, door Delilahs. Zij bad God om kracht, ten einde zich te verheffen tot de hoogte harer roeping, ten einde de wan in de hand te mogen nemen en het kaf te scheiden van de korrelen graans! Wie haar in die oogeblikken had gadeslagen, hij zou op dat gelaat, waarvan de schoonste uitdrukking de reinheid was, een kracht hebben bespeurd, die het gantsche zoo zachte en tedere wezen een schijn van beslotenheid en beradenheid gaf, welke haar onaangenaam aandeed en aan het vrouwelijke, dat die maagd zoo schoon, zoo rein deed schijnen, afbreuk deed.

Het was kort na het bezoek van Shaftsbury, dat John haar meldde wat hij op haren raad naar Hallam geschreven had. De overkomst van Sir Henry zoude daarop wel volgen. Zij berekende in hoeveel tijds de reize kon worden afgelegd en vroeg tegen den tijd, dat Sir Henry kon aangekomen zijn de vrijheid van Charles.

Beminnelijke inkonsequentie van dat anders zoo consequente karakter! Zij had altijd beweerd, dat er geen deugd zonder strijd bestond; zij had tegenover Mylady het weinig afdoende van eene afsluiting van de waereld betoogd, daar de zonde voortkwam uit het hart en niet uit de waereld en op Charles waagde zij die stelling niet toe te passen. Schijnbaar wreed en ondankbaar had zij zijne ker-

kerstraf niet willen verkorten, maar wat wreedheid scheen was de angstige zorg der vriendschap om hem buiten den invloed der verleiding te plaatsen, tot dat Sir Henry en de zijnen waren aangekomen om hem in ontvang te nemen en met hem terug te keeren. Mylady had door den Koning zelven vernomen wat Mary had gevraagd en de voorwaarde, die zij er aan verbonden had, om hem niet te ontslaan voor Sir Henry was aangekomen. Mylady had er voor gezorgd, dat Zijner Majesteit de aankomst van den ouden edelman reeds den volgende dag bericht werd en tevens in overweging werd gegeven of er Mary geene aangename verrassing door bereid zoude worden, indien Charles, wat zij niet gevraagd had of niet had willen vragen, weder in zijn vorigen staat werd hersteld. Buckingham was buiten gevaar en de hoon dezen aangedaan was reeds ettelijke dagen oud, zoodat Zijne Majesteit toegaf.

De vergiffenis, den jongen Digby geschonken, werd als het belangrijkste nieuws van den dag rondgefluisterd, maar deed weinigen nog besluiten om de onzijdigheid, die zij in deze zaak hadden aangenomen prijs te geven. Harry, zoo vermetel tegenover Zijne Majesteit, Sidney en zoo vele anderen die Charles vriend noemden, hadden Buckinghams invloed te veel gevreesd, om voor een Digby zich in gevaar te stellen. Hoewel de Koning vergeven had, was er nog geen blijk dat ook Zijne Genade het deed, en tot zoo lang was het beter op zijne hoede te blijven en »dollen" Will, die »den dood te dol bleek te zijn daar hij hem reeds in zijn klauwen had gegrepen en hem toch weder los liet," niet te verbitteren.

Toch scheen de tijding van de betoende genade niet tot allen te zijn doorgedrongen. Of behoorde de vreemde Lady, die zoo bescheiden aan de deur van Marys kamer klopte, niet tot het hof? Mary was alleen; de oude Kate had haar verlaten, hetgeen bespied was door een jong meisjen, die in den gang als op post stond en zoodra zij Kate had zien heen gaan, weg was gesnel.

»Mag ik u een oogenblik spreken, Mylady?" vroeg de onbekende zacht, terwijl zij de deur afsloot.

»Mij voegt de titel niet, die mij gegeven wordt," klonk het antwoord, eenigzins schoorvoetend geuit.

»Mag ik weten wie mij de eer doet mij te bezoeken en waarom?"

»Gij zult het niet vreemd vinden dat men bij u komt... bij u, die zoo machtig zijt..."

Een blos vloog over Marys gelaat. Het vermoeden, dat zij zoo dikwerf in haar binnenst terug dreef waar het was ontstaan, werd door een ander uitgesproken. Een schitterende oneer! dat was de naam waarmee men haar noemde. Zij hield zich van allen terug, zoodat zij den hoon niet vernemen kon, maar deze vrouw was nu tot haar gekomen om het haar mede te deelen. Wie was die vrouw die haar kwam beschimpen? Eene smekeling, want de vreemde stond daar in eene deemoedige houding, met de oogen neder geslagen, en de stem klonk zoo

zacht, ja nauw hoorbaar, en de woorden werden zoo moeielijk uitgebracht, dat er geen twijfel overbleef of het was een verslagene, die voor haar stond en van haar hulp wachtte.

»Wie heeft u doen gelooven dat. . . dat ik iets vermag?» vroeg Mary, terwijl zij de vreemde een stoel aanbood.

»Veel vermag. Gants Londen weet het en weldra zal geheel Engeland het ondervinden, dat de scepter uit de hand van de Hertogin van Portsmouth in de uwe is overgaan.»

Het was thans de beurt van Mary om de oogen neder te slaan. Was der vreemdelinge de vernedering bewust, die er in de woorden school? Zij dacht haar in de plaats van de Hertogin van Portsmouth, in die van Mylady de Castlemaine. Bedoelde zij niet haar te kwetsen, dan was die vrouw tegenover haar een laaghartige, die haar meende te vleien met het huldigen van zulk eene heerschappij.

»Indien men gebrek heeft aan nieuws, dan zoekt men en vindt het bij voorkeur in het slijk der straten. Het is vaak zoo zelfverheffend om den naasten klein te maken, niet waar?» vroeg Mary.

»Niet dus, niet dus!» hernam de andere levendig.

»Ik bedoelde waarlijk niet u te beschuldigen. Hoe zou ik dat kunnen, ik, die zelve zoo zeer behoefte heb aan vergeving.»

»En om die reden alléén zijt gij er bevreesd voor? Mylady, als ge aan mijn macht gelooft, en ge hier werkelijk gekomen zijt om den steun er van in te roepen, dat moet ik erkennen dat uwe woorden niet juist zijn gekozen.» In het besef harer onschuld en misschien ook wel in dat harer macht, zag zij de andere fier in het aangezicht.

»Hoe zal ik mijne woorden kiezen om u niet te grieven, u die zoo prikkelbaar zijt!» riep de vreemdelinge uit. »Ik heb gehoord dat gij een edel hart hebt, dat gij deugdzaam zijt en schoon. Over het laatste kan ik thands oordeelen, en nu dit ten volle bevestigd is zal ook al het andere zich bevestigen. Ja, gij zijt zeker een edelaarde, een reine jonk-vrouw!»

»Niet meer, Mylady! niet meer. Ik begrijp wat u dus doet spreken en daarom zijn die woorden nog het pijnlijkst van allen. Niet dergelijke vleierijen — en ik noem ze de ijdele woorden die volgens het Evangelie de Heidenen gebruiken — niet dergelijke vleierijen behoeven u mij nader te brengen. Ja, ik heb door de kracht Gods eenigen invloed. Zijn uwe wenschen billijk, is de zaak die gij wenscht te bevorderen, rein, zoo beschik over hetgeen mij gegeven is.»

De andere, hoe daartoe door de woorden ook uitgenoodigd, bleef nog zwijgen; het scheen haar thands zelfs moeielijker te worden om den wensch te uiten die haar op de lippen lag. Zij had van de zonderlingheid dier deerne vernomen, maar de werkelijkheid overtrof zooverre het gerucht! In plaats van door de laatste woorden tot spreken te zijn aan gemoedigd, scheen zij er door teruggehouden te worden.

»Zijn uwe wenschen niet billijk, zoo zeg ze mij niet,» vervolgde Mary.

»Onbillijk zijn ze zeker niet. Zoo waar als gij vrouw zijt zult gij ze billijken. Gij zijt gants anders dan de anderen, maar daarin zult gij wel vrouw zijn. dat ge weet wat hartstocht is, dat ge weet hoe die daar binnen kan regeeren... hoe hij de gantsche ziel inneemt, hoe hij zelfs de waereld kan doen vergeten! O dat kan toch niet zondig zijn voor Gods vierschaar!»

»Verdedig u niet. Mijlady! gij wordt immers nog niet aangeklaagd!» merkte Mary bewogen aan.

»Ik vertrouw mij aan u; gij zijt de eenige aan wie ik mij verklaar.»

»En gij kent mij niet. Neen, ik mag zulk een vertrouwen niet aannemen.»

»Wanneer ik zelve het u aanbied? Wanneer ik zelve tot u kom en zeg: gij zijt de eenige die mij troosten, mij helpen kan?»

»Dus dat vertrouwen geeft ge, omdat gij het moet. Wees oprecht, Mylady! en wisch de laatste valsche kleur weg, die dit hof maar te veel op het gelaat legt. Welnu, ik hoor u aan.»

»Beloofst gij mij het geheim te zullen bewaren en nimmer ook er op te doelen?»

»Indien het niet strijdt met de stem van mijn geweten, ja.»

»Maar dat is zoo ontwijkend! Het geweten...»

»Is de strengste rechter; het is immers de stemme Gods in den mensch? Geloofst ge dat óók niet? Wat deed u straks uzelve aanklagen, Mylady, zoo het niet uw geweten ware?»

De vreemde trilde. Was het een profetesse, die voor haar stond, een heilige, die wonderen konde doen en wist wat er omging in het menschelijk hart? Wat werd de vreemde klein tegenover dat meisjen, zij, die niettegenstaande hare deemoedige houding, bij haar binnentreden zoo zeer op dat kind had neergezien.

»Zoo het dus niet strijdt met de stem van uw geweten,» hernam zij, »en dat zal het niet. Zou uw geweten ooit den dood eener zuster kunnen eischen, en dat zou het gevolg zijn indien mijn geheim ooit werd ontdekt.»

»Ik wil het niet weten, Mylady!» hernam Mary huiverend. »Ik wil niet in zulk perikel vervallen.»

»Maar gij moet het weten om mij te helpen, en uwe hulp is noodzakelijk. Neen, neen, gij begrijpt den hartstocht der liefde niet... Gij hebt het aangezicht eener heilige, en de heiligen hebben rust en vrede daarbinnen...»

»De zonde, Mylady! is tot alle menschen doorgaan en door de zonde de dood! Wat roemt ge dan op heiligen, uit menschen geboren, die allen den dood onderworpen zijn?» Zij sprak deze woorden met kracht uit en was gereed voort te varen, toen de andere haar in de reden viel met de betuiging, dat zij niet bedoeld had haar in hare overtuiging te kwetsen, dat zij zich geheel onderwierp aan de voorwaarde door Mary gesteld, maar daaraan slechts éene bede toevoegde, eene bede,

wier vervulling nooit zou kunnen strijden met de stem van haar geweten. »Ik moet u mijn naam verzwijgen, maar woon aan dit hof... Gij zult er later mij zeker ontmoeten! O deel dan aan niemand mede, dat de smekeling van thands en de vrouw die ge daar zien zult dezelfde zijn.»

»Maar aan welk eene misdaad kent gij u dan toch schuldig?» vroeg Mary, werkelijk verschrokken door al die voorzorgen, en beangst, dat zij in een ongeoorloofde zaak gewikkeld zoude worden en verleid tot dingen die zij veroordeelen moest.

»Het is misschien eene misdaad voor uwe vier-schaar, voor iedere andere zeker niet... Vat het niet zoodanig op, alsof ik u wreed en koud oordeel. Maar ik ben een dwaze! Ik werd het grootste deel mijns levens bedrogen, beschimpt. Ik heb de menschen leeren vreezen, schuwen en wantrouwen. Mijne onschuldige daden werden misdrijven geheeten, en daardoor leerde ik vreezen voor allen en alles, en daardoor ook misschien was de verleiding zoo sterk. Ik vertrouw u; ik behoef geene belofte; gij zult handelen zooals uw hart u zeggen zal dat gij behoort te doen. Ik bemin een jong edelman, die in 's Konings ongenade is gevallen. Gij ziet dat ik oprecht ben; ik had kunnen voorgeven dat slechts vriendschap, dat slechts een gevoel om wel te doen mij tot u leidde, om uwe tusschenkomst voor hem af te bidden maar gij wilt dat ik oprecht zij en ik ben het...»

»En wie is... die edelman?» vroeg Mary, wie de gorgel eensklaps als dichtgeklemd werd.

»De luitenant Digby!»

O, die naam wekte plotseling de heerlijkste herinneringen en het folterendst wee bij Mary op! Den naam van haren speelnoot dús uitgesproken door een vreemde! Het was of zij alléén er recht op had en geene andere vrouw. »De luitenant Digby!» Zij had hem nimmer anders dan Charles genoemd. Die liefde, die zij zelve altoos in haar binnenste verborgen had gehouden, werd door die vreemde dadelijk blootgelegd. Was dat oprechtheid? Neen, het was schaamteloosheid.

Haar gelaat moest van den strijd in het binnenst eenige sporen hebben vertoond, want de vreemde vroeg, evenwel meer angstig verbaasd dan deelnemend: »Wat deert u? Kent ge dien edelman?»

Mary kon die vraag thands niet beantwoorden: zij vervolgde veeleer met eene tegenvraag: »En wat wilt gij dat ik voor hem doe?»

»Om mij nient wille altijd. Doe hem ontslaan uit zijne gevangenis. Hij is niet schuldig. Buckingham heeft hem beledigd...»

»Ik wist het, ik wist het!» riep Mary in arren moede uit en haar met de hand wenkend te zwijgen. Er was een oogenblik van stilte, het was een oogenblik dat Mary behoefde, om den baaiert in haar binnenste te ordenen, en den duivel die haar verzocht te verjagen.

»Ik ben verheugd voor u, Mylady! u te kunnen zeggen dat hij... de jeugdige edelman dien gij be-

doelt..., reeds vrij is. De Koning stond het mij toe...»

»Wees gedankt, wees gedankt!» juichte de vreemde. »Mary, wie verzocht u daarom te vragen? Wie toonde zooveel belangstelling?»

»Mylady de Castlemaine!» klouk het koud. Mary, Mary! was het u niet of een zalig gevoel u doortilde bij het uiten dier woorden, welke de vrouw tegenover u eyen diep moesten wonden als de hare het u hadden gedaan? Mary, hoort ge ook thands de stem van het Evangelie die u toeroept: Kruisig het vleesch? Mary, gij, die het werktuig Gods wilt zijn en een Koninkrijk redden van het verderf, gij zijt niets meer dan een vrouw, een zwakke vrouw!»

»Mylady de Castlemaine!» herhaalde de ander. »En waarom vroeg zij de verlossing van Digby, terwijl zij zijne inhechtenisneming had kunnen voorkomen? Gij, die zoo goed zijt, Mary, zoo edel en tevens zoo machtig, kunt gij die vrouw niet gebied den jongen edelman niet weder in hare strikken te lokken? Mylady de Castlemaine heette wel uwe beschermster, maar dat kan zij niet meer zijn. Niet waar? gij veracht die vrouw, die ieder vernietigt die zij omhelst.. Gij veracht haar?»

»Kunt gij dat doen, die straks zooveel verschooning inbracht voor den hartstocht uwer liefde?» vroeg Mary gesmoord; haar stem scheen te stikken in verborgene tranen. De vreemde sloeg de oogen neder en zweeg; want daar was verpletterende waarheid in die eenvoudige opmerking, meer waarheid dan Mary nog wel denken kon. Deze toch vond de vergelijking bij nader indenken onjuist en voegde er daarom bij: »Maar ik ben zeker onrechtvaardig: de liefde van Mylady de Castlemaine, zoo zij nog bestaat, is gewis eene andere dan de uwe. Ik twijfel daaraan niet, want de uwe zal toch niet misdadig wezen.»

»Wat bedoelt ge daarmee?» vroeg de andere.

»Gij kwaamt met zooveel angst, met zooveel geheimzinnigheid tot mij. Gij badt mij met zooveel aandrang om stilzwijgendheid... Mylady, hebt gij dien edelman, die zooveel jonger is dan gij schijnt te zijn, werkelijk lief met al de kracht uwer ziel, zoo als God heeft gewild dat de vrouw den man liefhebbe, met geheel uw hart en met geheel uw verstand, lief niet uit zelfzucht, maar lief tot zelfop-offering toe?»

»Mary! die woorden...! Gij kent dien edelman!»

»Waarom?»

»Gij kent hem, want gij weet dat hij jong is, ja nog wel jonger dan ik ben. Waarom dat verzwegen? Waarom straks zoo koel en thands zoo heftig?»

»Ik ken hem en zal hem gaarne gelukkig zien!» zeide Mary, het bijna onmogelijke beproevende om zich bedaard te veinzen. »Ik ben een dweepster, niet waar? en stel mij een hemel voor, die nooit te bereiken zal zijn... Ik hoop dat gij hem gelukkig zult maken... Waarom zoudt gij dat ook niet kunnen, als hij u lief heeft zoo als gij hem? Maar waarom waart gij dan straks zoo angstig? De

bekentenis eener reine en heilige liefde behoef immers jegens eene zuster niet zoo zwaar te wegen. Eene reine, heilige en eene beandwoorde liefde behoef zich immers niet te maskeren. En dat deedt gij toch, niet waar? want gij zijt voorzeker dezelfde, die op het bal van Zijne Genade den Hertog van Buckingham u zooveel moeite hebt gegeven om verborgen te blijven, die mij dat lint om de hand wondt, als om op mij het vermoeden te vestigen. Waarom deedt gij toch dat alles? Waarom verbergt gij u zoo zeer?"

Ondanks haar zelve had de hartstocht Mary weder overheard. Gelukkig dat de vreemde het niet bemerkte, daar zij door de tot haar gerichte vragen immer meer in verwarring geraakte en het oog niet meer waagde op te heffen bij dien strakken blik op haar gevest.

„Ik bekende het u straks reeds, dat alles wat mij sedert jaren omringde mij met een vrees vervulde die ik niet overwinnen kon. Iedere aandoening heb ik moeten leeren bedwingen, omdat zij bespied werd en verkeerd uitgelegd. Ik wantrouw ieder; ik wantrouwde zelfs zijne liefde en daarom naderde ik hem altoos gemaskerd, daar ik nog niet zeker genoeg was van zijne tederheid. O, ik ben diep rampzalig!"

„Rampzalig? En gij moogt u bemind gelooven!" riep Mary uit. „Het is immers uw verkeerd wantrouwen alleen, dat u tot dusverre van eene openlijke bekentenis heeft teruggehouden? Maar de geheimzinnigheid waarmede gij te werk gaat zal juist veroorzaken wat gij wenschte te voorkomen. Waarom u niet openlijk aan hem verbonden....? Waarom niet?" vroeg zij nogmaals toen haar eerste vraag niet beandwoord werd.

„Omdat... omdat ik... zoo verre boven hem verheven sta... omdat mijne bloedverwanten zich er tegen zouden aankantelen."

„En is dat uwe liefde? Begrijpt ge dan niet, dat ge met zijn geluk speelt? Gij ontmoet elkander en belooft hem trouw; gij eischt die wederkeerig van hem en waagt het niet openlijk daarvan belijdenis te doen! Gij hebt hem lief en durft hem niet tot u verheffen; gij heet hem lief te hebben en vraagt niet wat gij hem lijden doet. Dat is geene liefde, geene reine, heilige liefde!"

„Gij kent de wereld niet; gij noemdet u zelve dweepster; ja gij zijt er eene!" hernam de andere met telkens sneller jagenden ademtucht. „O als gij wildet, hoe gelukkig zoudt gij hem en mij kunnen maken! Uwe vertrekken zijn een heiligdom, waarin niemand den voet waagt te zetten dan die gij daartoe machtigt. Laat ze het heiligdom onzer liefde zijn!"

„Hoe, ik zou mede werken tot eene berispelijke daad! Ik zou u het veinzen en bemantelen uwer gevoelens gemakkelijk maken! Ik zou u beiden hier ontvangen! Ik gruw van uw voorstel! Indien gij hem werkelijk lief hebt, kom dan met mij. Om uwent en mijnentwil zal ik den voet zetten waar ik dien nog nimmer zette — in de vertrekken van den Koning. Ik zal een titel vragen voor hem, die

thands nog beneden u staat. Hij zal u gelijk worden in rang... kom dan met mij!"

„Vreeselijk kind!" snikte de andere, terwijl zij zich het gelaat met de handen dekte. „Neen, ik kan dat niet doen! O ik heb mij aan u overgeleverd!... Vergeef die woorden! Gij zijt een waardige Christinne even als mijne... Maar, ik kan dat nog niet doen."

„Dan geloof ik niet aan uwe liefde!" riep Mary bijkans juichend uit. „Dan is het slechts een luim, waaraan hier aan het hof reeds zoo velen zijn opgeofferd... Dan zal ik hem, dien gij bedriegt, doen waarschuwen en hem overtuigen dat de vriendschap van de Castlemaine minder misdadig en oonteerd was dan de uwe..."

„Neen, ik bid u, neen! O mijn God! mijn God! doe mij sterven eer dit geschiedt! Mary, gij verwijt meer in den hemel bij de engelen Gods, dan op aarde onder de menschen, gij weet niet wat hartstocht is, neen gij weet het niet!"

Mary werd marmerbleek. „Ik weet het niet!" herhaalde zij werktuigelijk. „Mylady, ga! Uw geheim is mij heilig! Ik geloof dat gij hem denkt lief te hebben; mijne beschouwing van de toestanden in de wereld der grooten kan valsch zijn. Ik kan ook niet juist oordeelen, daar gij mij niet alles zegt, daar gij mij het wezentlijke verbergt... Maar, ik bid u, Mylady! heb medelijden met hem..."

„Dat woord is wreed... en zoo ik het wel begriep...! Mary! gij kent dien jonkman, gij kent hem lang. Gij betoont zulk een innig medelijden... Mary, gij bemint hem, en wilt hem mij ontrooven: gij bemint hem en spreekt daarom zoo roerend van zelfopoffering..."

„Ik heb hem met u willen vereenigen, Mylady! Ik wenschte uw en zijn geluk! Ik heb zelfs een daad willen verrichten, die ik mij had voorgenomen nimmer te zullen doen, namelijk naar den Koning te midden van zijn hof te gaan en mij aan hem te verplichten. Mr. Digby is een edelman, met een schoon en lang leven van eer en roem voor zich, en ik, een arme laaggeborene weeze, die na volbrachten arbeid spoedig hoopt uit te rusten naast haren vader! De klove is te wijd om haar over te springen, zelfs al mocht hij of ik het wenschen. Voor het aangezicht van den Alwetende, Mylady, verklaar ik, dat niets mij blijder de opgelegde taak zal doen afwerken dan de aanblik van uw beider geluk. Bemint elkander; maakt elkander gelukkig; maar nogmaals, heb medelijden met hem!"

De vreemde was niet zoo zeer overtuigd als getroffen. Zij nam Marys hand in de hare en drukte die: „Gij schijnt u geen blijde toekomst te voorspellen;" zeide zij, „ik geloof dat ge gelijk hebt, want de wapenen, waarmede gij strijdt, zullen u hier niet de overwinning verzekeren. Gij zijt thands de machtige; gij kunt echter weder worden die gij waart, en alsdan alleen staan in het midden van vijanden... Kom dan bij mij... Ik woon in den vleugel, dien het hofgezin der Koningin inneemt. Vraag slechts naar Miss Kennedy en zij zal u naar

eene vriendin voeren. Vaarwel, Mary! Ik heb u vertrouwd! Toon nooit dat ge mij kent, als gij mij ontmoet zoo lang gij machtig zijt."

Mary knikte haar het vaarwel toe; zij deed haar geen uitgeleide, maar zag van de plaats die zij innam haar vertrekken. Toen zij alleen was hief zij het oog omhoog, vouwde zij de hand, en zoo bleef zij staan terwijl de dikke tranen langs de wangen parelden, en het overkroopt gemoed zich poogde lucht te geven door een bede tot God, maar het niet vermocht.



De jacht dreigde Zijne Hoogheid een duur gekocht genoeg te zullen worden. Thuis gekomen had hij van overspanning niet kunnen slapen, welke donzen kussens hem ook telkens onder het hoofd of langs den rug door de nauwlettende zorg zijner dienaren werden neer gespreid. De zacht verwarmende drank, door Widerts gereed gemaakt, mocht niet baten, en de geneesheer stond tegen den verklaarden wil van den patient den volgenden morgen reeds vroeg aan het bed.

Met schrik zag Zijne Hoogheid de groote flesch verschijnen, die geleidigd moest worden, zoo hij ten minste de lastige kortademigheid en de pijn in voorhoofd en keel kwijt wilde zijn. Maar beter geneesmiddel scheen zijn Koninklijke Oom hem te bereiden, die te elf ure hem bezoeken kwam, en van den kamerdienaar, die Zijne Hoogheid was komen uitnoodigen om op White-hall te komen, vernomen had dat Zijne Hoogheid belet was te verschijnen. Zijne Majesteit scheen het gezelschap van haren Neef niet meer te kunnen ontberen, en toch scheen beider verhouding tot elkander veel minder vriendschappelijk dan toen de Oom den Neef nog met een soort van bescherming, uit medelijden voortgesproten, behandelde, en de Neef den Oom met kinderlijke beschroomheid scheen te ontwijken. De rollen schenen thands bijkans verkeerdt. Hoewel de Oom den Neef opzocht, was hij teruggetrokken en zoozeer op zijne hoede, dat hij in elk woord dat zijn Neef sprak een vijandigen zin meende te ontdekken, en die Neef praatte thands zonder eenige terughouding met zoo veel genoeg, met zoó veel openhartigheid alsof hij een allergenoeglijkst uur doorbracht! En hij deed zich geweld aan! Hij lag van kussens omringd in een grooten leunstoel en was voorzien van medicijnfleschjes en potjes met verschillende konserven. Had Zijne Majesteit zich ook kunnen laten verlokken om hare somberheid te laten varen, om te kouten zoo als hij koutte, het denkbeeld dat de ziekte slechts voorgewend was, weerhield hem daarvan, en deed hem telkens naar de aanvankelijk ingenomen positie terugkeeren. Toch oordeelde Zijne Majesteit verkeerdt. De ziekte Zijner Hoogheid was niet voorgewend; de tevreden stemming, het vertoon van openhartigheid, evenmin. Willem van Oranje was gewoon aan lichaamslijden

en dat te vergeten bij de inspanning des geestes, bij de behandeling van zaken, welke hem na ter harte gingen en zijne gantsche aandacht en belangstelling vorderden.

De komst Zijner Majesteit was op zichzelf reeds eene belangrijke zaak en deed zoo veel gissen wat nog niet werd uitgesproken. Hoewel Zijne Majesteit alleen voorgaf te komen uit belangstelling in de gezondheid zijns Neefs, hoewel de Neef alleen gewag maakte van de genoegens op de jacht gesmaakt, toch gaf geen van beiden de ware reden te kennen en van het bezoek en van de graagte waarmede het ontvangen werd. De woorden, door den Neef op de jacht of liever bij het terugkomen gesproken, hadden in hooge mate de verbazing, ja den schrik van den Oom opgewekt, die ze een andere richting zoude wenschen te geven en alzoo gekomen was, om te trachten zijn Neef op een dwaalspoor te leiden en dezen te doen gelooven, dat alles slechts spel ware, een spel met Lodewijk XIV, die hij subsidiën liet betalen om er kruit en lood voor te koopen, waarmede hij hem bevechten zou. Willem, op het terrein van politieke zaken overgebracht, bleek er even meegaande, even goed gestemd te zijn, en geloofde alles. Hij kende, zeide hij onder anderen, zijn verheven Oom te veel scherpzinnigheid toe, om niet te gelooven aan een politieke maskerade zoo als hij er eene bij Zijne Genade den Hertog van Buckingham had bijgewoond, om niet te weten, dat zijn verheven Oom reeds lang achterdocht zou hebben opgevat jegens een vriend, die zelf honderdduizend man naar de Republiek zoude zenden maar er van den bondgenoot maar twee à drieduizend vroeg. Het zou Zijne Majesteit den Koning van Engeland kunnen gaan als den wolf tegen het dozijn doggen. Gene was verre weg het sterkst, maar tegen het aantal vermocht hij op den duur niets. Bovendien, om als gelijke met gelijke te blijven handelen, moest men gelijke verplichtingen hebben, en de vriendschap, zoo dacht hem, waarvan slechts één der beide vrienden al de lasten droeg, kon, zoo meende hij, op den duur niet bestaan. Hij had er een voorbeeld van gezien bij twee edellieden van zijne huishouding. Zij waren vrienden van der jeugd af geweest tot de een den ander een genoeg deed, dat deze niet wederkeerig bewijzen kon; de vriendschap leed er onder; de hechte band sprong. Wat kon Zijne Majesteit er anders op antwoorden, nu zij eens de logen begonnen was, dat ook de Koning van Engeland zoo dacht; dat hij aan het bondgenootschap van Frankrijk niet hechtte, dat hij zich waarlijk met de Republiek verbinden wilde, met zijn Parlement zich verzoenen, en Lord Shaftsbury daartoe reeds enige voorbereidende maatregelen had doen nemen.

De Koninklijke Oom vertrok, maar was geen oogenblik *dupe* van zijn Neef, die de logen Zijner Majesteit zoo gemakkelijk had aangenomen om er tevens uit te bewijzen, dat de logen de waarheid behoorde te zijn, ten minste zoo de Oom aanspraak

wilde maken op scherpzinnigheid en verstand. En alles wat de jonkman zeide als waarheid te moeten erkennen, Lodewijk den XIV als den grootsten vijand van den Koning van Engeland te hooren afschilderen en daarbij te moeten erkennen dat het niet anders kon zijn, het deed hem nog wreveliger in zich zelve, met nog meer wrok jegens dien kamillen drinkenden, konserf en olie lekkenden, als een oud wijf in de kussens gedoken, jonkman terug keeren!

»Dat Louise hem alles heeft verraden! De slang!» prevelde hij nog, toen hij in zijn kabinet was teruggekeerd waar hij Lord Arlington vond, dien hij weldra wegzond en, voor hij dat deed, nog deed sidderen bij de woorden die hij hem toevoegde: »Ook gij waart zoo dom, om mij dat traktaat aan te raden... Ik wil daarover niet en ook over niets anders spreken.»

»Als Hendrik» — en hij dacht hierbij aan Hendrik Boreel den opvolger van van Beuningen — »als Hendrik waarlijk eens een nieuw verbond kon sluiten door mij... en ik keerde terug op het Binnenhof, wat zou de prijs zijn?» vroeg Zijne Hoogheid zich af, waarna hij naging welk antwoord er op zijne vraag te geven was. Het luidde zeker bevredigend, want niettegenstaande hij weder benuwd ademhaalde en een koortsige huivering hem door de leden liep en het hoofd door den bloed-aandrang gloeide, lag er een schijn van glimlach op zijn gelaat. Weldra zonk hij echter in zijne kussens terug en poogde te sluimeren. Het ziekelijk scherp gehoor deed hem het geluid van eenige stemmen als een hinderlijk gejoel, zelfs als een twistend gekijf voorkomen, waarom hij de oorzaak door Widerts vernemen liet, die hem berichtte, dat een boer beneden was, die een Hollander verklaarde te zijn en »den Prins» wilde zien; men had hem gezegd dat Zijne Hoogheid niet te spreken was, waarop hij gevraagd had wanneer hij dan terug kon komen, want dat hij zich voorgenomen had den Prins te zien.

»Laat den man boven komen, Widerts!» Wat deze ook daartegen inbracht, het mocht niet baten, en onze bekende Dirkens, in zijn zondagskléeren uitgedoscht, klotste met zijn dubbel gezoalde schoenen de marmeren trappen op en den houten vloer over, zoo stevig maar ook zoo lomp en plomp; dat Zijne Hoogheid door de donzen kussens heen er van trilde.

»Dag, goede vriend!» zeide de Prins in zijne moedertaal terwijl hij hem de hand toestak, die de boer vatte en in zijn grove knuist drukte, waarbij hem de tranen in de oogen stonden.

»Ik heb er naar verlangd, Prins, u te zien!» zeide Dirkens mede in zijn moedertaal, die hij nog, hoevel met een vreemd tongval, sprak.

»Ik hoorde van Sir Henry, dat Uwe Hoogheid hier was en toen moest ik u zien, vat je! Je Hoogheid kent me niet? Maar 't is waar dat kan niet, want ik ben al twintig jaar weg en je Hoogheid was nog niet geboren, toen ik de erwten opbond in den tuin van Honselaarsdijk.»

»Zijt ge in mijns vaders dienst geweest, goede vriend? Ga zitten! Ga maar gerust zitten; wij zijn landgenoten. En zijt ge hier getrouwd? En gaat het je goed?»

Dirkens had plaats genomen en was spoedig in een druk gesprek gewikkeld. Hij vertelde van zijn vrouw en kinderen, van Sir Henry en Mylady, van Jakob en Mary Hollis, hij sprak over alles meer dan de Prins weten wilde en begrijpen konde; hij sprak met een geestdrift zoo als hij slechts zelden in zijn leven had laten blijken; maar had Zijne Hoogheid hem niet de hand gereikt, had de Prins hem niet doen nederzitten, zat hij niet naar hem te luisteren zoo als zelfs Sir Henry nooit nog gedaan had? »En nu zijn we in Londen en ik sta hier te kijken krek als een haas in den top van een boom, benauwd om te blijven en benauwd om er af te klimmen. Gelukkig dat we onzen Charles terug hebben, maar het staat nog te bezien hoe wij hem terug krijgen, want er heet geen koe bont of er zit een vlekken aan, en de jonge heer is duchtig bont genoemd! Hadden we nu onze Mary ook maar terug, maar die is niet te bewegen; ze heeft zich vast gevlogen in het net.» Na de uitlegging dier voor den Prins raadselachtige woorden bleek het, dat Dirk Jansz. ook om den wille van Mary Zijne Hoogheid was genaderd. Hij verzocht toch dat Zijne Hoogheid een woord zou willen meespreken, om het kind uit 's Konings hof te doen heengaan. Het werd Zijne Hoogheid duidelijk dat het meisje, waarvan Dirkens sprak en het zonderlinge kind, waarvan de Koning, gewaagde, een en dezelfde waren. Zijne belangstelling werd meer dan tot dusverre opgewekt en hij deed eenige vragen aangaande de afkomst en het karakter van dat kind. De gantsche geschiedenis werd verteld: Dirkens spaarde hem geen enkel feit en eindigde met de volgende woorden:

»Het is een meisje, zooals ik je Hoogheid er een wenschen zou, vat je, als ze Prinses was.... Soort zoekt soort, meen ik; en daarom moet zij uit dat mooie huis, hoe eer hoe beter weg: beter een arm en hongerig eekhorentje in het bosch dan een vetgemest kalf op stal!»

Zijne Hoogheid knikte hem vriendelijk toe, schelde en gaf Widerts bevel den gast een lekker glas wijn te schenken.

»Een landgenoot, Widerts, en een oud dienaar van mijn vader, mag wel een goed glas hebben en een aandenken er bij... Zeg eens, Dirk Jansz, wat wilt gij hebben? Zie maar eens dit vertrek rond en kies; natuurlijk mag ik u alleen de keus laten van hetgeen mij behoort: dus het mobilair en wat er toe behoort niet, mijn vriend! Kom, zeg het nu maar vrij uit.»

Daar stond nu de bedaarde, zelfs tegenover Sir Henry zoo dikwerf vrije, Dirkens beschaamd als de Kapellaan; daar stoude hij met bevende lippen en met een ontroerd gemoed voor den knaap, dien hij wel in zijn armen had willen sluiten.

»Kom, zeg het nu maar vrij uit!» klonk het nog-

maals, nadat hij hem den tweeden roemer met wijn toeschoof, en Widerts gewent had hem bescheid te doen, daar hij op dat oogenblik geen smaak in wijn had.

»Als ik het zeggen mag zoo als ik het meen... mag ik dan dat wat daar hangt?» en hij wees op den oranjezijden bandelier, aan de slippen tusschen zilveren sterren van een W voorzien; welke letter echter met niets, zelfs niet met een baronnenkroon was gedekt.

»Wel zeker, vriend! neem hem meê! Ik weet wel niet of hij u ooit van dienst zal kunnen zijn!» merkte de Prins schertsend aan.

De eenvoudige huisman ging verrukt met zijn schat heen, na Mary nogmaals Zijner Hoogheid te hebben aanbevolen. Hoe minzaam, hoe vriendelijk was de Prins jegens hem geweest! Kon hij op zijne beurt maar iets voor Zijne Hoogheid doen. Als de Prins tot het voorjaar bleef, dan kon hij hem iets bereiden wat in Engeland zoo vroeg en zoo goed door weinigen slechts verschaft kon worden. Opgetogen kwam hij in de herberg terug waar hij den Kapelaan alleen vond, dien hij deelgenoot van zijn geluk wilde maken, maar die hem stil aanhoorde en eindelijk de betuiging waagde, dat ook hij eens uit zou gaan, dat hij Westminster-Abbey graag eens wou zien, maar dat hij zoo duizelig werd van al de menschen op straat, die hem aan bleven staren.

Het was zonderling in Zijne Hoogheid! Zoo onbevungen, zoo ongedwongen, zoo snappend als hij met Dirkens was geweest, had hij zich nog niet met eenig Engelschman getoond. Het was of hij wist, dat ieder landgenoot, of die het door geboorte en afkomst had kunnen zijn, hem lief had om hem zelve en de Engelschen, die hij bovendien niet begreep in hunne eigenaardigheden, hem slechts met eerebewijzen overlaadden uit staatkunde en om de hooge verwantschap. Hij was zelf zoo eenvoudig van nature en afkeerig van titels en praal; daarom wist hij altijd zoo goed om te gaan met de nederigen van stand en de eenvoudigen van harte.

»Widerts, goede vriend! ge moest mij het hoofd eens met koud water wasschen, en dan mijn pels klaar liggen... Ik moet uit,» zeide hij kort na Dirkens' vertrek. Den trouwen dienaar ontglipte een kreet van ontzetten, want hij begreep zeer goed uit het eerste verzoek dat de hoofdpijn ten top was geklommen. Niettemin wilde de jonge meester, die bijna nooit op een genomen besluit terug kwam, uitgaan, en behalve die hoofdpijn had hij nog meer wat hem kwelde.

»De wind is opgestoken; de lucht is grauw; de zon is den geheelen morgen niet door geweest,» merkte Widerts aan, terwijl hij Zijne Hoogheid het brandend hoofd bette.

Er volgde geen antwoord.

»Het is om het flerecyn te krijgen, als men het reeds niet onder de leden heeft. Een tocht kan bij een vatbaar gestel veel kwaads doen.»

Zijne Hoogheid wees op den pels en hief zich uit zijne kussens op. »Zeg, dat de karos voorkomt,

Widerts! ik ben spoedig weêr terug, maak u dus maar niet boos.»

Kon de trouwe dienaar boos blijven, al ware hij het ook? Hij was begonnen tegen zijn zin te gehoorzamen, en nu rende hij de trappen af, om den karos ten spoedigste te doen voorkomen en verdedigde hij de handelwijze Zijner Hoogheid tegen twee der dienstdoende Edellieden, die het uitgaan Zijner Hoogheid een spotten met hare gezondheid noemde. Wel moest de reden, die tot den tocht aanleiding had gegeven, gewichtig zijn en daarom werd het oor gesperd, toen de dienstdoende edelman vroeg waarheen de koetsier moest rijden. Naar White-hall, klonk het antwoord, zonder meer, waarna Zijne Hoogheid van niemant vergezeld, maar goed tegen de koude voorzien, in den karos plaats nam.

Hij ging naar White-hall en de meester, die daar woonde, was dien morgen nog bij hem geweest. Had hij hem dan iets te melden dat geen uitstel dulde en dat van morgen niet besproken of besloten was? IJdel waren die vragen; onjuist de daarop gegronde onderstellingen; want Zijne Hoogheid vroeg bij het binnentreden door eene der zijpoorten naar een zekere Miss Mary Hollis.

»Ik weet niet of zij u zal toelaten,» zeide een lakei die den bezoeker niet herkende. »Gij kunt het echter beproeven, maar als ik u een goeden raad schuldig ben, maak dan vooraf kennis met de oude Kate.»

Ook zonder medehulp van de oude Kate werd hij toegelaten, toen hij liet weten, dat een bekende van Dirkens Miss Mary wenschte te ontmoeten. Hij stond weldra tegenover het zonderlinge kind, dat zulk een diepen indruk op Zijne Majesteit had gemaakt en hem voorkwam als een deerne, zoo als hij er — in de verte — wel meer had gezien.

»Gij hebt een goeden vriend in Dirkens,» zeide hij om het gesprek te beginnen, daar zij hem verbaasd aanstaarde en zwijgen hleeft.

»Mag ik weten, Sir! wie mij een bezoek brengt?»

»Een vriend van Dirkens.»

»Als zoodanig zijt ge mij welkom; de vrienden van Dirkens dragen echter allen een naam.»

»Ik ben een landgenoot van hem: de naam doet er niet toe. Hij verzocht mij u een goeden raad te geven en ik wilde er nog een bijvoegen.»

Met vrijpostigheid nam hij een stoel en zette er zich op neder, zonder te wachten dat zij het voorbeeld gaf en zonder zich er over te bekommeren of zij zijn voorbeeld volgde.

»Uw naam, Sir! zoude u alleen in mijn oog het recht kunnen geven om raad te geven.»

»Gij kent mij tóch niet, al noemde ik u mijn naam. Dirkens zag u gaarne van hier vertrekken; de reden zal u bekend zijn.»

Marys wangen werden vuurrood. Was die lompe onbekende tot haar gekomen om haar te beleedigen, dan had hij zijn doel bereikt. De wijze echter waarop hij het deed had anders kunnen zijn en minder grievend. Moest zij er toch niet uit afeiden, dat hij haar beschouwde als verre beneden

zich, dat hij haar misschien gelijkstelde met... andere vrouwen van dit hof?

»Indien gij een vriend van Dirkens zijt, dan zal hij u wel gezegd hebben waarom ik aan zijn wensch niet kan voldoen, Sir!»

»Vindt ge 't hier dan zoo genoegelijk?»

»Ik heb hier plichten te vervullen, waarvan gij misschien de waarde niet zult willen of kunnen erkennen, Sir!»

»Wel mogelijk.»

Beiden zwegen: zij was onder den invloed, dien dat paar flinkerende en op haar geveste oogen uitoefende; hij scheen zich te verliezen in haren aanblik en dat gelaat te willen vragen wat er in dat binnenste omging.

»Gij zijt de dochter van een predikant, niet waar? Zou uw vader het goedkeuren, als hij nog leefde, dat ge hier waart?»

»Dat is tusschen hem en mij, tusschen den Heere God en mij, Sir!»

Hij bleef weder een poos zwijgen en zij vond dat telkens afgebroken onderhoud met dien kuchenden en droogen bezoeker, dien zij niet wist jongeling of man te moeten heten, benauwend.

»Gij wildet mij een raad geven, Sir?» vroeg zij en vergat, in haar verlangen om het zwijgen afgebroken te zien, dat zij den vreemde, die nog zijn naam niet gezegd had, weinige oogenblikken vroeger het recht om haar een raad te geven ontzegd had.

»Gij kunt goeds verrichten indien gij wilt. Gij meent het zeker goed met uwen Koning.»

De woorden zoo koud gesproken deden haar pijn, deden weder eene minachting kennen, die men geene moeite deed te bemantelen. »Waarschuw hem voor zijn vijand op het vasteland, voor den Koning van Frankrijk. Zeg hem dat zijn eigen rijk gevaar loopt van dien machtigen nabuur, die zich nu zijn vriend veinst om hem te gebruiken... Begrijpt ge mij?»

Mary bleef hem vragend aanzien, zoodat hij de laatste woorden nog eens herhaalde.

»In het belang van uwen Koning moet gij hem aanraden de spion van Lodewijk XIV te verwijderen. Wend al uwen invloed aan, om de Hertogin van Portsmouth te doen wegzenden. Het is in het belang van uwen Koning, dat ik u dien raad geef. Wilt ge dien volgen?»

»Wat ik doen moet, Sir! zegt mij de stem van mijn geweten, en indien ik God bid, dat Hij den invloed van den Booze aan dit hof vermindere en vernietige, dan volg ik niet uwe beschouwingen, Sir, die ik niet begrijp. Ik wensch van de Staatkunde niets meer te vernemen dan ik reeds hoorde.»

Zijne Hoogheid beet zich op de lippen. Hij begreep een verkeerden weg te zijn inslagen, want hij stond tegenover een vrouw, die niet meer en niets anders dan een vrouw wilde zijn, en zulk eene was hij nooit of slechts, als hij het niet ontwijken kon, genaderd. Met de Quérouaille had hij niet naar zijne woorden behoeven te zoeken, want hij had in haar eene politieke intrigante te bestrijden; tegenover

deze stond hij een oogenblik verlegen, want hij bespeurde niets in dat karakter wat hij grijpen kon. Zooveel bespeurde hij echter wel, dat hij eene vrouw tegenover zich zag, die eene afzonderlijke plaats behoorde in te nemen onder de minnaressen zijns ooms.

De blik van dat blauwe oog was zoo zuiver, zoo zacht, dat hij zich niet weerhouden kon dien op te zoeken en toen hij er toorn in meende te lezen, haar te gemoet te voeren: »Gij bedoelt zeker hetzelfde als ik, Miss Hollis! Ik hoop dat God het werk doe gelukken, en als het in Zijn raad besloten is dan zal het gelukken, hoe zwak ook schijnbaar het werktuig zij.»

»Ja, Sir! dat geloof ik met mijn gantsche hart..»

»Wanneer ik u straks van de politieke zaken sprak, dan deed ik het, omdat ieder aan dit hof, zoo hij nog over ernstige zaken spreken kan, wat er voorvalt slechts van die zijde beziet. De overmacht van Frankrijk bedreigt echter niet alleen de macht van Engeland, maar ook de Godsdienst die wij beiden aanhangen. De grootste steun van Frankrijk alhier is de Quérouaille, en daarom poog die te verwijderen.»

»Ik geloof u waarlijk een vriend van Dirkens te zijn, Sir! Ik geloof, Sir! dat die vrouw den Koning terughoudt het goede te doen, dat haar invloed hem ten verderve kan leiden, maar wat zal haar vertrek of dat van Mylady de Castlemaine tot het heil der ware Kerk Christi afdoen? In de Bisschopskerk schuilt reeds zooveel wat niet goed is, en ook na haar vertrek zouden de ware geloovigen verdrukt worden, zoo zelfs de vervolging die thands gestaakt is niet weder beginne.»

Zij begreep hem niet; zij begreep hem zelfs niet, toen hij begon uit te leggen, zoo als hij gewoon was kort en droog, maar helder, dat, welke verschillende gedaanten de Kerken buiten Rome ook hadden aangenomen, zij toch in het wezen één waren, en de eene afdeeling meer dan de andere maar toch allen waren aangekant tegen de dwingelandij des geestes; zij begreep hem niet, toen hij haar zeide dat de bloei van haar land afhing van de handhaving van 's volks vrijheden en deze weder van het bestaan der Engelsche Kerk, welke niet zoude kunnen blijven bestaan zoo de Zusterkerken op het vasteland vergingen; zij begreep hem niet, maar luisterde toch met aandacht, met klimmende aandacht zelfs. Zij kon zich niet tot de hoogte van zijn standpunt verheffen; zij kon niet de ruimte van zijn blik evenaren, want zij was een kind van haar tijd, hoewel een edel en ontwikkeld kind, hij daarentegen was nu reeds, hoewel de jongelingsschoenen nauw ontwassen, den tijdgeest vooruitgesnel en wist zich een ruimer gezichtseinder te kiezen, dan die de sektegeest in Roomsche of Protestantsche kerk aanwees. Ds. Trigland, die hem in de Christelijke Religie had onderwezen, schudde dan ook reeds bedenkelijk het hoofd, zoo vaak er sprake was van 's Prinsen gevoelens en noemde hem een Laodiceër, een, die koud noch warm was. Mary kende

slechts éene ware Kerk en dat was de Gemeente onder het kruis, de gemeente der verdrukte Non-konformisten, hoewel zij er verre van was haar vader in diens veroordeelen van de Bisschopskerk en van alle andere sekten na te volgen, want daarvoor woonde er te veel liefde in haar hart. De zegepraal van hare Kerk werd niet rechtstreeks door de wegzending van de Hertogin van Portsmouth bevorderd. Was er in 's Prinsen beschouwing ruim zoo veel politiek belang als religieus, in de hare heerschte alleen het laatste. Zij had Lord Shaftburys schets van de ellende haars vaderlands begrepen, want deze had den takt gehad, om haar de bloot menselijke zijde van het vraagstuk voor te stellen en haar de beide minnaressen te doen beschouwen als de oorzaken van 's Konings zedelijke vernedering en 's vaderlands wanhopigen staat. Bleef zij het verdwijnen dier beide vrouwen ook wenschen, had zij zich ook voorgenomen den Koning daarom te smeken om zijns zelfs wil, was zij daartoe ook reeds overgegaan, bij het ontwijkend antwoord dat hij gegeven had, bij zijne belofte, dat hij beiden geen vertrouwen meer schenken zoude, had zij gezwegen, had zij niet durven voortschrijden, ten einde het groote punt — de bekeering des Konings en de prediking van het Woord — niet in de waagschaal te stellen. En nu hoorde zij den vreemden bezoeker telkens aandringen op de verwijdering van de Hertogin van Portsmouth, ter loops ook op die van de Castlemaine, als het eerste, als het hoogste wat haar te doen stond.

»God de Heer heeft mij verordineerd om mijn Koning de rechte wegen te wijzen, Sir! en niets anders,» gaf zij dan ook ten antwoord.

»Maar de Koning wordt telkens van die wegen afgeleid door den invloed dier vrouw.»

»Indien de Heer wil, dat hij behouden worde, en Hem geve het Evangelie te hooren, dan zal hij die vrouw verstooten.»

»Hij moet het nu reeds doen, anders loopt uw werk gevaar. Het is God verzoeken, indien Gij niet alle middelen aanwendt, die ter uwer dienste staan.»

»Maar mijn werk zoude juist gevaar loopen indien ik de verwijdering dier vrouw vorderde.»

»De Koning blijkt dus aan haar gehecht te zijn, en haar invloed kan ten verderve leiden, dat erkent ge zelve. Zie, hoe ge u zelve tegenspreekt en tegenwerkt door niet te willen wat ik u raad.»

Zij wist niet te antwoorden; toch scheen zij niet overreed, want zij schudde het hoofd ontkennend.

»Gij begrijpt niet mijn toestand, Sir! Hoedanig moet de Koning mijn aandrang tot verwijdering zijner minnaressen uitleggen, hij, die zoo spoedig aan zelfzucht geloofd?» vroeg zij, de oogen nederlaande.

»Als uw conscientie u niets verwijt, dan kunt gij den argwaan verdragen.»

»Gij hebt gelijk, Sir!» zeide zij op vasten toon. Zij was het daarin volkomen met hem eens; wat hij daar zeide, had zij reeds zich zelve zoo dikwerf

moeten zeggen om den kwetsenden argwaan van zoo velen te kunnen verdragen. »Maar, indien de Koning nú nog bleef weigeren en ik de nederlaag leed, dan zou ik alles moeten prijs geven en door te veel te willen zou ik dan wat ik reeds won doen verloren gaan. O, de Koning heeft een goed hart; het goede zaad viel dan ook niet op de rots of in de dorens, Sir! maar het offer, dat hij later zoude kunnen brengen, kon, te vroeg gevraagd, hem een strijd kosten waartoe hij nog niet in staat is. Gij zijt een landgenoot van Dirkens en weet dus niet welke verandering reeds heeft plaats gehad. De Koning werkt en onthoudt zich van de zondige feesten, die hem afbrachten van den ernst des levens..»

»Ja, dat mag zijn... voor een oogenblik. Gij moet hem den terugtocht afsnijden. Maak het hem onmogelijk de proef te nemen wat eigenlijk genoegelijker is: de arbeid met u of de feestviering met de Quérrouaille... Gij huivert voor een doortastenden maatregel?» voegde hij er zachter en minder gebiedend aan toe. »Gij vertrouwt niet genoeg op uwe goede zaak, Mary Hollis! De Koning zal toegeven indien gij blijft vorderen. Gij moogt niet dralen; ieder oogenblik vermeerdert voor den Koning de verleiding en alzoo het gevaar..»

Zij stond een oogenblik in gepeins verdiept: er werd strijd gevoerd in haar binnenste.

»Gij moogt niet langer dralen; gelooft ge aan eene roeping, zoo vervul die!» zeide de Prins.

»Ik zal het doen. Ik geloof dat gij gelijk hebt en dat ik gebrek aan moed had, dat ik toegegeven heb aan vreeze... Ik zal het doen... Vriend van Dirkens, ik dank u voor uwe waarschuwing.» Zij trad op hem toe en vatte zijne hand die zij drukte, terwijl het oog, door de geestdrift verdonkerd en vonkelend, op hem gericht bleef. De Prins van Oranje voelde eene ongekende aandoening, vernam den eersten klank van eene tot dusver niet vernomen natuurstem in zijn binnenste. Alsof hij er voor schrikte, trok hij schuw de hand terug en trad hij een stap achteruit: het volgend oogenblik echter had hij er spijt van en had hij misschien die hand weder in de zijne willen voelen rusten, om dan waarschijnlijk weder hetzelfde te gevoelen en — met dezelfde schuwheid terug te treden.

Wat Mary argeloos had gedaan scheen haar misdadig, toen haar bewijs van vrouwelijkheid zoodanig werd opgevat. Een gloeiend rood overdekte haar gelaat en de tranen sprongen haar in de oogen, wat moeite zij ook deed ze terug te houden en hare schaamte tegenover den vreemde niet nog te vergrooten.

»Ik verzoek u Dirkens van mij te groeten,» zeide zij eindelijk, daar er een einde moest komen aan het zwijgen en zoo zij hoopte ook aan het bezoek. »Hij zal wel niet weder bij mij willen komen,» zeide zij met zoo veel droefheid, dat het den Prins, die den toestand van dat meisje aan dit hof begreep, werkelijk trof.

»Geloof dat niet, Mary!» zeide hij met meer in-

nigheid dan waarvan hij nog had doen blijken.

»Ik wel, Sir! maar ik heb dat kunnen voorzien.. Gods wil geschiede!»

»Kan ik iets voor u doen, Mary?» vroeg de Prins, zonder het zich helder bewust te zijn waarom hij het vroeg. Hij scheen nog niet te willen scheiden en den wenk daartoe door Mary gegeven niet op te merken

»Ik dank u; vaarwel, Sir!»

Thands moest hij wel gaan en hij ging; hij dacht er niet aan zich te verneugen, dat zijn wensch zou worden opgevolgd, dat de kansen voor de zegepraal van hetgeen hij verlangde grooter waren geworden. »Het is een dweepster," prevelde hij, »een dweepster... die een beter lot verdiende!»

Mary had bij het aanvaarden van de zware taak niet kunnen vermoeden welke krachten voor de vervulling zouden vereischt worden. Zij had het werk niet licht geacht, maar toch niet zoo zwaar, als zij het thands telkenreize meer bevond. Zij stond alleen; hier omringde haar de nauw onderdrukte spotternij der hovelingen, ginds achtervolgde haar de steeds aangroeiende argwaan der haren, want Dirkens had bij zijn bezoek dat niet ontveinsd. Hij, wiens bekeering zij wenschte, hij om wien zij zich dat alles getroostte, had bij elk onderhoud blijk gegeven haar niet te begrijpen, had in haar streven een voedsel gevonden voor zijne ijdelheid, had hare stem wel ten deele gehoord, maar alsof zij hem eene vergoeding daarvoor schuldig was, haar om hare genegenheid gebeden; had er van gesproken haar te willen verheffen tot zij gelijk stond met de eerste onderdane.

Toch zoude zij volharden en den goeden strijd strijden. Zij bestrafte zich zelfs over haar gebrek aan moed, zoo als zij na het vertrek des Prinsen hare vroegere weifeling, om den Koning tot de grootste opoffering te noodzaken, noemde. Vreemd was het, maar hoe langer zij in de nabijheid des Konings woonde, hoe meer zij haren invloed klimmen zag, des te minder werd hare hoop om te slagen om datgeen te bereiken wat zij alleen beoogde. De oogenblikken van misnoedigheid waren menigvuldiger, het heimwee sterker, en de herinneringen uit hare kindsheid machtiger. Slechts eens had zij Charles na zijne invrijheidstelling gezien. Hij was White-hall voorbijgewandeld met zijn vader en toen zij hem zag, strekte zij de armen van willekeurigheid uit, als wilde zij zich aan hem vastklemmen en met hem vertrekken, verre van Londen. Maar die oogenblikken van zwakheid werden bezworen en opgevolgd door oogenblikken van kracht, van opgewektheid en hope, als vrucht van het weder levend geworden geloof.

In een van zulke oogenblikken bezocht haar Zijne Majesteit, gevolgd van een paadje, die eenige schriften droeg en, na ze op de tafel te hebben nedergelegd, op 's Konings wenk vertrok.

»Er ligt een wolk op uw voorhoofd, Sire!» zeide Mary het somber gelaat van Karel Stuart bemerkend. »Kost het Uwe Majesteit nog zoo veel strijd

om te doen wat zij zelve als nuttig en noodig erkend heeft?»

»Gekheid, dwaasheid!» hernam hij op een toon die schertsend moest zijn. »Ik moet erkennen, Mary, dat het beter voor mij en mijn rijk ware geweest zoo ik altijd door eigen oogen had gezien. Had ik het mij van der jeugd af gewend, het zou mij nu minder moeielijk vallen; want moeielijk is het! Gij zoudt mij de proef echter gemakkelijker kunnen maken, indien gij het wildet... Ja, zie mij niet zoo verbaasd aan, mijn kind! Ik geloof dat gij mij op den goeden weg brengt en dat ik door uwen raad op te volgen, een rustig sterfbed kan krijgen... Maar als dat voor de verveling van een lang leven gekocht moet worden, dan is de prijs toch duur, Mary! Neen, rimpel dat blanke voorhoofd zoo niet; ik werd uwe lessen niet ontrouw; ik heb van ochtend reeds met Clinton en Shaftsbury gewerkt. Ik heb lange epistels gelezen, remonstranties van mijn Parlement, welks zittingen ik weder liet openen, ook al u ten gevalle... kon ik met mijn goeden Will, ik meen Buckingham, ook maar arbeiden! die is toch minder droog dan Clinton.»

»God verhoede dat Uwe Majesteit ooit met dien man verkeere!»

»Stil, stil! ik meen als Sekretaris van Staat. Maak u maar niet ongerust; zoo lang gij mij blijft, zal geen booze invloed mij deren; het is mij ernst dat alles anders zal worden, maar daarin moet gij mij helpen, Mary! Gij moet u niet langer zoo afsluiten als vreesdet gij de waereld; gij moet toonen deel te nemen in de zaken, tot welke behandeling uw invloed mij alleen in staat stelt. Kom, zet u daar naast mij neer! Ik ben moe van het lezen en daarom zult gij mij die akten voorlezen. Als ik uwe stem hoor dan luister ik goed, als ik uw schrandere oordeel verneem, dan handel ik nooit verkeerd. Arlington heeft die stukken opgemaakt, maar ik wil door eigen oogen zien, vooral in onze Buitenlandsche zaken; dat hebt ge mij altijd geraden is het zoo niet, Mary!»

Zij was gaan nederzitten, hoewel zij vond dat de Koning haar stoel wat te dicht naast den zijnen geschoven had. Zij begon te lezen; een lange diplomatische nota van den Britschen gezant te Versailles. Zij dacht aan de woorden door den onbekenden bezoeker gesproken en begreep den zin der nota, hoewel de woorden waarin zij vervat was, haar duister bleven.

»Dus Uwe Majesteit wil de uitvoering van een verbond verschuiven; daar zal Uwe Majesteit zeker zeer goede redenen voor hebben. Of dat verbond is niet eerlijk voor de wet Gods of het verschuiven van de uitvoering is misdadig naar diezelfde wet!»

»Ik wilde dat het verbond nooit gemaakt ware, mijn kind! Och, maar gij zijt veel te lief om u op al de kronkelwegen der politiek mee te voeren.»

»Daar behoeften toch geen kronkelwegen te bestaan, Sire! wanneer de voorschriften des Heeren werden gevolgd.»

»Gij zijt natuurlijk nooit in White-friars geweest,

waar al de dieven van het rijk zich ophouden Terwijl ge daar bezig waart de tien geboden te verklaren en vooral het gebod: gij zult niet stelen, zou men u zachtken ondoen van al datgeen wat de Heeren daar als overtoellig voor u beschouwden. Geloof mij, gij behieldt niet veel. Zoo is het ook met de politiek; wees eerlijk en ge zijt de bloed, die altijd alles betaalt. Eerlijk! Hoevele eerlijke menschen zijn er wel in de waereld?"

»Vele, Sire! Wees eerlijk en straf de oneerlijkheid en men zal overwinnen. Een schoonen triomf, indien de eene dief den anderen bedriegt! Toch zal dat moeten plaats hebben bij ieder verkeer... Het is een waarachtig woord des Heeren: met de maat, waarmede gij meet, zult gij weder gemeten worden. De Koning van Frankrijk heeft u mischien bedrogen en gij wilt het op uwe beurt hém doen, en als u dat heden gelukt dan zal hij morgen beproeven het geleden verlies te herstellen en als een struikroover naar een gunstige gelegenheid uitzien. Neen niet alzoo! Wat den nederigsten mensch zelfs onwaardig is, oentere, vernedere, verlage nooit den Gezalfde Gods!"

»Och, Mary! hoe zoudt ge uwe begrippen moeten wijzigen zoo gij zulk een gezalfde waart!"

»Neen, voorzeker niet. Sire! Wat de nederigste mensch kan doen, kan de verhevenste zeker. Ik heb u zoo dikwerf hooren weeklagen over de lasten die het Koningschap u oplegt. Dank er God voor, Sire! dat gij ze dragen moogt."

»En ik, Mary! zou ze misschien kunnen dragen indien gij mij steunen wildet."

»Wat de nederigste mensch vermag, moet de Koning in hoogere mate vermogen. De mensch, die de zonde doet, is een slaaf, de Koning, die niet regeert naar de wet Gods maar naar de inblazingen van dezen of genen hartstocht, is het evenzeer, en een slaaf die een kroon draagt en op een troon zetelt is een God ootterend schouwspel. God heeft den Koning de macht gegeven, en wee, zoo hij haar niet gebruikt, zoo hij haar niet aanwendt om de zwakheid te steunen en de hovaardij te vernederen, om de misdaad te straffen, zijn rijk te verheffen met de middelen welke God hem verstrekt heeft, om goed te doen aan allen en niet te denken aan eigen rust, aan eigen genot! Wees zulk een Koning, Sire! word het; gij waart het niet."

Hij hing aan hare lippen, terwijl zij in bezieling die woorden uitsprak. Zij troffen zoo als zij Karel Stuart konden treffen. De tranen welden hem in de oogen, en geschokt, mede gesleept, nam hij hare hand in de zijne en zeide hij diep geroerd: »Ik zal het zijn, met en door u... Mary, liefste! ik kan zulk een Koning alleen worden door u. Help mij en steun mij, beter nog dan tot dusverre. Gij hebt mij tot heden de weg gewezen, maar liet mij dien alleén inslaan. Mary, bewandel dien met mij... heb mij lief zoo als ik u lief heb!"

Was dat het eenige wat zij had uitgewerkt? Niet de woorden hadden zijne ziel ingenomen, maar alleen zij die ze gesproken had. Zij trok hare

hand terug en stond op. »Gij spreekt mij van uwe liefde zoo als gij vóór mij reeds zoo velen daarvan gesproken hebt. Liefde! Verontreinig dat woord niet, Sire! Men heeft slechts ééns lief! Liefde! De liefde heft op, maar vernedert niet, zij heeft de zelfverloochening en niet de zelfzucht tot grond; zij kan — ja, ik geloof het! — van God en Diens geboden doen afdwalen, maar zij voert toch nooit naar den pool der gemeenheid?"

»Wat is dat? Mary, wat is dat? Zou ik u daar henen willen voeren? Mary, wat heb ik gedaan om zulk een verwijt te vernemen?"

»Terwijl gij mij over uwe liefde spreekt, en gij doet het zeker niet om mij te beschimpen — is de vrouw die Gij voor Gods aangezichte tot echtgenote naamt, eene vreemdelinge, en regeeren in hare plaats twee anderen. Sire! spreek mij niet meer van uwe liefde, maar spreek mij van uwe plichten. Gij wilt een Koning zijn naar Gods harte; laat dat meer zijn dan ijdele woorden en beloften.... Gij wilt geen slaaf meer zijn op den troon van Engeland? Welaan geef er een blijk van door die vrouwen van uw hof te verwijderen."

Karel Stuart trilde en boog het hoofd. »Zij regeeren niet meer, Mary! Waarom dat wéder verlangd? Zij zullen u niet hinderen."

»Ik geloof dat gaarne, Sire!" zeide zij hoog. »Niet om mijnentwil, maar om uwentwil bid ik u; laat ze dadelijk van hier gaan; verwijder de getuigen... uwer schande, Sire!" fluisterde zij, na hem nader getreden te zijn en zich over hem te hebben heen gebogen.

»Mary!" riep hij uit; en de toorn vlamde een oogenblik in zijn oog; hij sloeg het echter dadelijk neder voor het hare. »Later, later zal ik doen, ik zweer het u..."

»Gij hebt het reeds meer gezegd. Waarom later een heilig werk verricht als gij 't heden kunt doen? Is de band dan nog zóo hecht, dat ge dien niet verscheuren kunt? Dadelijk, Sire! zoo gij mij hooren wilt, zoo gij erkent, dat ik u den rechten weg wijs, dan dadelijk!"

»En zult ge dan met mij dien weg bewandelen?"

Van haar antwoord scheen veel te zullen afhangen. Zij had die vraag altijd vermoed en van daar ook hare weifeling, om op de verwijdering der beide vrouwen aan te dringen. Indien zij bevestigend antwoordde, dan zou zij wellicht een gezalfde Gods, en met hem een volk kunnen redden! Maar dan... zou zij een Judith moeten kunnen zijn, en dat kon zij niet wezen.

»Dien weg zult ge ook met mij niet bewandelen, Sire!" gaf zij eindelijk ten antwoord, »indien ik alleen de oorzaak ben dat gij dien inslaat; en ben ik dat niet, dan kunt gij hem ook zonder mij ten einde gaan... Sire! hebt gij geene kracht om het offer te brengen, dat God door mij vraagt, dan heeft mijne roeping opgehouden."

»Gij wilt mij toch niet verlaten, Mary?"

»Ik zou het moeten doen."

»Gun mij twee dagen tijds!"

»Nee, Sire! Ik heb u niets te vergunnen of te weigeren, maar de stem Gods, en die roept u toe: dadelijk.»

»Maar, Mary! begrijpt ge dan niet, dat nog iets anders dan liefde mij aan die vrouwen hechten kan? Ik heb plichten jegens beiden te vervullen.»

»Gij zult ze vervullen, Sire! maar niet aan dit hof. De eene behoort in haar vaderland, de andere terug te keeren naar haren echtgenoot.»

»Onmogelijk! Voor het oogenblik onmogelijk. Ik bid u, Mary! verwoest uw werk niet.»

»Mijn werk blijkt of de toren van Babel of de tempel van Jeruzalem te zijn; is het 't eerste, zoo ga het te niet; is 't het tweede zoo zal het blijven bestaan en een zegen zijn voor velen...! Sire!» vervolgd zij na een poos en na den inwendigen strijd in zijn binnenst, zoo zichtbaar geteekend op dat geelbleek gelaat, te hebben gâgeslagen, »Sire! het is het oogenblik der beslissing. Kunt gij het offer brengen en uw voornemen om een Koning te worden door dat blijk bezegelen? antwoord!»

»Indien gij mij lief wildet hebben! Ik zal u groot maken boven allen, Mary!»

»Bewijs uw eigene grootheid eerst, Sire!»

»Kind! kind! ik geloof u een engel, maar gij kunt een duivel zijn,» riep hij in wanhoop.

»Ik heb het vermoed; hij kan het offer niet brengen,» zuchtte zij. »Ik heb alles gewaagd en verloren... Vaarwel Sire!» zeide zij luid.

»Nee, Mary! neen, verlaat mij niet. Gij zult mij leeren lief hebben. Het zij zoo, Mary! Dat zij vertrekken! Maar spoedig! Ik wil ze niet wêer zien; ik wil geen klachten hooren.»

»Sire, is het u heilige ernst? Besluit gij tot die daad omdat gij die goed en heilig vindt? Verricht haar anders niet, Sire!»

»Nu dát nog!» riep hij buiten zichzelve. »Moet ik nu nog danken...? Maar ga... verricht het noodige.»

»Niet ik, Sire! maar Uwe Majesteit behoort dat te doen.»

Hij scheurde een vel papier van de velen af die, er op de tafel lagen en schreef eenige regelen. »Daar heb gij het bevel... doe het uitvoeren. Mary, gij hebt veel te vergoeden!»

»Sire! ziedaar het papier terug; met die woorden neem ik het niet aan. Niet mij wordt een dienst verricht, maar u zelve, maar uw volk!»

»Ik geloof het. Behoud het!» en of hij bevreesd ware op zijn besluit terug te zullen komen snelde hij heen, en liet hij Mary alleen achter met het Koninklijk bevelschrift in de hand. Zij had de beschikking over het lot der twee beheerscheressen van Engeland tusschen de vingers geklemd!

Zij aarzelde geen oogenblik. Zij verzocht Lord Shaftsbury te komen en stelde den eerst verbaasden, maar toen verrukten Staatsman het papier ter hand.

»Engeland zal dankbaar weten te zijn!» riep hij uit. »Gij hebt den Koning en zijn rijk de grootste dienst bewezen.» Hij las het bevel aandachtig na:

»Mylady de Castlemaine en de Hertogin van Portsmouth worden uitgenoodigd White-hall te verlaten; de eerste wachtte te Oxford, de andere op Hatfield-manor onze nadere bevelen. Carolus, Rex.»

»De zegepraal is niet zoo volkomen, of wij moeten op onze hoede zijn. Wij hopen echter op onze hoede te blijven, Miss Hollis! Veroorlooft ge mij, dat ik u morgen verslag kome geven van hetgeen ik verricht heb?»

»Ik verlang er niets meer van te hooren, Mylord!»

»Ik begrijp u: het verleden ligt achter ons; wij gaan beide een schoone toekomst te gemoet. Onder uwe leiding zal een nieuw kabinet weldra worden saâmgesteld. Ik zal de vrijheid nemen, morgen u eenige personen te doen kennen wier richting u welgevallig zal zijn.»

»Dat is alles buiten mij, Mylord! Zijne Majesteit zal u misschien beter begrijpen dan ik.»

Zij wees met die woorden allen verderen aandrang van den Staatsman, om zich aan zijne zaak te verbinden, af en poogde, maar ook hier te vergeefs, te overtuigen, dat zij zich een hoogere roeping toekende dan om deel te nemen aan de regeering en door haren invloed eene partij te doen zegevieren.

Shaftsbury ging, alsof hij twijfelde aan den langen duur der behaalde zegepraal, alsof hij bevreesd ware dat Zijne Majesteit spoedig op haar besluit terug zoude komen, met den meesten spoed aan het werk. Hij ontbood den Bevelhebber der *Life-guards* bij zich en beval hem twee karossen te huren en twee eskorten te doen gereed houden. Van hem en een paar leden van den Geheimen raad, die hem geheel behoorden, vergezeld, ging hij eerst naar Mylady de Castlemaine, die juist bezig was eenige kostbare stoffen uit te zoeken, die een fransche *modiste* haar aanbod, tsrwi naast haar, in een mand met kostbaar bont bevolerd, een prachtige bologneesche hond lag, dien zij voor een paar dagen, waarom wist zij niet, gekocht had.

»Welk eene aangename verrassing Lord Shaftsbury te zien in zulk goed gezelschap!» riep zij uit. Vervolgens wierp zij de stoffen in de dozen, en wenkte de *modiste* te vertrekken.

»Welke ververschingen mag ik u aanbieden, Mylords! *parfaite amour* of...?»

»Geene, Mylady!»

»Zelfs geen brood met zout dat men aan geen wilde zoude weigeren?»

»Ook dat niet; dat zelfs het minst van alles, in aanmerking nemende het doel onzer komst.»

Hij toonde haar het bevel Zijner Majesteit. Zij las, zij las nogmaals en scheen niets te begrijpen, voordat Shaftsbury haar de liefdedienst bewees om haar in het lezen behulpzaam te zijn. »Maar dat kan niet waar zijn! Dat is een scherts, dat is een verraad, dat u het hoofd kan kosten. Ik ga Zijne Majesteit spreken.»

»Zijne Majesteit is niet voor u te spreken.»

„Ik wil.”

„Dat werkwoord heeft geen tegenwoordigen tijd meer voor u, Mylady!”

„Die slang! die fransche Sirene!” prevelde zij, en de vingers kraakten, toen zij ze aan de tafel klemde, om haar trillen te verbergen. „Ik zal van avond gereed zijn.”

„Gij dient het thands te wezen. De karos wacht buiten.”

Er volgde een aanval van woede, die met de meeste bedaardheid door Shaftsbury en de zijnen werd aangestaan en na het eindigen waarvan de uitputting het hem gemakkelijker maakte, om de in ongenade gevallen en door geen hunner beklagde in het wachtend rijtuig te doen plaats nemen. Pijlsnel en onder eene goede bedekking reed zij met een paar vreemde dienstboden weg.

Eene geheele andere ontvangst wachtte hen bij de Hertogin van Portsmouth. Deze was bezig haar papegaai te doen praten voor een stuk suiker, en bij het gesnap van het dier schaterde zij van genot. Een treurspel van Corneille lag opengeslagen op de sofa; zij had den treurspeldichter straks genoten; het slot der voorstelling gaf de papegaai. Toen zij den inhoud van 'sKonings bevelschrift vernam, vertoonde haar gelaat geen spoor van verbazen. „Bekent het, mijne Heeren! dat het toch wat te vroeg is om naar Hatfield-manor te gaan. Geliefte Zijner Majesteit mede te deelen, dat ik hem daar spoedig verwacht of.... in het geheel niet. Mijne onderdanige groeten aan Mylady de Castlemaine! Mijn goede Jack, die nu alleen blijft! Zeg aan Mylady, dat ik hem aan niemand liever dan aan haar toevertrouw.”

Na weinige uren was het gantsche hof in beweging. In de eetzaalen en de receptie kamers, in de gaanderijen, overal hadden zich groepen gevormd, die het gewichtig nieuws bespraken. Sedert de onthoofding van Zijne Majesteit Karel I was er in het Koninkrijk niet zoo veel gewichtigs voorgevallen. Met nauw te bedwingen ongeduld werd het uur van middagmaal afgewacht, maar, helaas! Zijne Majesteit verscheen niet; zij had bevolen alleen in haar kabinet gediend te worden. Men hoopte op de avond-receptie; weder vergeefs; Zijne Majesteit wenschte den avond alleen door te brengen.

„Zijne Majesteit wordt zelfstandig,” fluisterde een der Edellieden zijn buurman veel beteekenend in het oor.

„Gaat ge met mij naar Miss Hollis?” antwoordde de ander glimlachend. Weder te vergeefs! Ook Miss Hollis ontving niemand.

White-hall was als uitgestorven. „Het was of er een lijk boven aard stond,” zeide men beneden in de koninklijke keukens, en hetzelfde denkbeeld, hoewel minder schilderachtig, werd door den hoofdbewoner van dat paleis uitgesproken, terwijl hij in zijn kabinet alleen zat. Eene vergoeding voor al de plagen, die hij over zich gebracht had, wachtte hem echter. Door het venster viel het rosse licht naar binnen der pektonnen en pekkransen, die door

het joelend en jubelend volk werden rondgedragen, dat White-hall voorbijtrok met wapperende vanen, waarop de eer des Konings en de schande zijner minnaressen geschreven stond!

Lord Shaftsbury had er voor gezorgd, dat Londen kennis ontving van het plaats gehad habbende en er Zijne Majesteit hulde voor bracht.

X.

Charles had met gretigheid gebruik gemaakt van de hem weder verleende bevoegdheid, om de vroeger bewoonde vertrekken in White-hall in te nemen. Er school in die begeerte ook eenige schaamte over hen, die dat oogenblik hun intrek in de bewuste herberg hadden genomen, maar toch het meest het verlangen, om de onbekende, die hij vermoedde dat in White-hall woonde, nader te zijn. Vreemd was het, dat hij niets van haar vernam, dat hij door geen enkel teeken eenig blijk ontving harer voortdurende genegenheid, en — hij kon het zich niet langer ontveinzen — aan een dergelijk blijk had hij meer dan ooit behoefte. De laatste herinnering aan haar wierp toch een vlekjen op het tot dusverre zoo smetteloos beeld. Haar angst, om gered te worden, had immers hare liefde ter zijde gedrongen, zóozeer zelfs, dat geen woord van vaarwel, geene belofte tot wederzien was uitgesproken. Toch was zij de eenige nog, aan wie hij zich hechtte, door wie hij zich niet verongelijkt gevoelde. Neen, hij was onrechtvaardig; ook Mary, Mary, die nog altijd, zoo als hij daar juist van John en diens vader vernomen had, in White-hall onder de hoede van Mylady woonde. Waarom was zij niet vertrokken? Waarom bleef zij in een dampkring ademen, waarin de reine van hart verteren moest? Zou zij er zich waarlijk tevreden in kunnen gevoelen, zou ze er zich in kunnen bewegen zoo als Mylady dat vermocht? Die gedachte kon hij niet aannemen, die gedachte, bleef hem pijn doen. Van de hem hergeven vrijheid zou hij een beter gebruik maken dan hij vroeger gedaan had. Hij zou haar bezoeken, hij zou haar pogen te overreden terug te keeren met zijn vader en Dirkens; hij zou haar redden, zoo de redding nog mogelijk ware. John had hem de grievende bespaard van de mededeeling, dat zij alle tusschenkomst bij Mylady ter gunste zijns meesters had afgewezen en hem slechts bericht, dat al de pogingen door hem tot zijne redding aangewend vergeefs waren geweest; dat hij door al de hooggeroemde vrienden in den aanvang stuursch bejegend was, maar dat er bij elk bericht van de toenemende beterschap Zijner Genade den Hertog van Buckingham een plooi en een rimpel van de norsche aangezichten was weggevallen.

Het eerste bezoek, dat Charles brengen wilde, was aan Zijne Majesteit, die hem genade had geschonken, en jegens wie het gevoel van erkentelijkheid boven elke andere aandoening bij hem den boventoon behield. Op weg naar de Koninklijke vertrek-

ken ontmoette hij Harry en Sidney, die hem met een eenigzins gedwongen houding naderden.

»Wij wilden u juist een bezoek komen geven, Charles! Wij hoorden de heuchelijke tijding,» zeide Harry. »Wij hebben al dien tijd een monnikenleven geleid.»

»Uwe Genade draagt er al de teekenen van,» hernam Charles koud.

»Hoe zoo, Charles? Hij heeft, bij mijn eer! in den Tower niets dan koud water gedronken,» zeide Sidney tot zijn vriend.

»Juist, Mylord! Ik was weken lang in een staat van dronkenschap, maar het drinken van het water, waarop uwe Lordschap doelt, heeft mij geheel ontuchturd.»

»We voeren een vrolijk gesprek! Bij Jupiter, mijn bijzonderen vriend, Charles is er zeker gevoelig over, dat we ons niet met hem hebben laten opsluiten. Wordt de zaak zoo beschouwd, dan zijn we hem nog dank verschuldigd voor zijn goede opinie over ons, Sidney! want hij bewijst behoefte aan ons gehad te hebben. Maar, mijn jongen! wij hebben het beproefd, maar zijn aan de poort afgevozen en om uwe gevangenis stormender hand in te nemen, daarvoor waren wij niet sterk genoeg, hoewel wij er lust genoeg toe hadden. Uw hand, Charles! Goede vrienden?»

Beiden staken hem de hunne toe, die hij niet kon weigeren; maar de druk was niet hartelijk en het woord, dat er bijgevoegd werd, eenigzins in strijd met de daad, want hij voerde hun, pijnlijk glimlachend, te gemoet: »Zijne Genade de Hertog van Buckingham wordt zeker beter.»

Zij voelden den zet niet of merkten dien niet als scherp aan. Het laatste mocht ondersteld worden, daar getrouwheid in vriendschap even als in liefde in dien tijd en aan dat hof eene zeldzaamheid was, en men er zich niet over verbaasde, dat de vriend van gister morgen een onverschillige werd zoo al geen vijand.

Charles Digby bewees dus ook nog hierin uit Hal-lam te zijn en nog niet geheel het burgerrecht in White-hall verkregen te hebben.

»Ja hij wordt beter,» hernam Harry, »en dat is voor ons allen gelukkig. Ook voor u, Charles! zoo ge vrede met hem weet te sluiten waaraan ik niet twijfel; zoo als het nu hier toegaat is het om her-miet te worden. De Koning is vroom geworden, bekeerd door uwe vriendin, gelukkig sterveling!»

Harry klopte hem veelbeteekenend op den schou-der en lachte.

»Door wie?» vroeg hij verbaasd.

»Wel door Miss Hollis of liever de aanstaande Gravin of Hertogin van... vul den naam zelf maar in, man! Gij zult wellicht op de keuze invloed kun-nen oefenen.»

»Onmogelijk!»

»Men wist hem echter zoo veel bijzonderheden te verhalen, men schertste zelfs met zijn onbekend-heid met hetgeen om hem heen was voorgeval-len, namelijk: de plotselinge ongenade van Mylady

en hare Genade, dat hij niet langer twijfelen kon.

»Ge moet ons aan uwe vriendin voorstellen. Zij wil tot dusverre niemand zien, behalve Zijne Ma-jesteit natuurlijk, maar gij zult — Zijne Majesteit is nooit dan op Ma'am Carwell jaloersch geweest — om de oude betrekking...!»

»Zwijg, Mylord!» riep Charles uit, terwijl hij de hand aan zijn zwaard sloeg. »Ik stel den terug-keer van u beider warme vriendschap op hoogen prijs. Ik heb de eer u te groeten!»

Hij liet beide in de hoogste verbazing staan. Ver-toornd over hetgeen hij gehoord had en over de wijze waarop hij het gehoord had, was hij bovendien verontwaardigd over de berekeningen dier veel-belovende aankomende diplomaten, die hem aanzochten omdat hij de vriend heette van haar, die uit de armen van Buckingham zich in die des Ko-nings had geworpen. Schande, schande!

Een tijd lang ging hij bewusteloos voort. Toen hij tot bezinning kwam, bevond hij zich in een anti-chambre Zijner Majesteit, waar hij met vele ande-ren moest wachten, die alle hunne opwachting bij den Monarch kwamen maken, dien zij anders slechts bij de openbare maaltijden of op de vrolijke avond-recepties bezochten of spraken. Gold het dan altoos het een of ander *bon mot*, het een of ander sonnet of puntlicht, thands moest het andere zaken betreffen, daar ieder aangezicht een deftige strak-heid had aangedaan en vele Parlementsleden zelfs, met papieren onder den arm, op de toelating wacht-ten. Er lag een waas van ernst over allen heen-gespreid, alsof men wist, dat van de andere zijde dier vleugeldeuren iets dergelijks zou bespeurd worden en men zich alzoo bijtijds gelijkvormig moest maken aan den meester. Op velen hunner was echter die bittere aanmerking niet van toe-passing, daar de meester, nu hij ernstig was, hen meer daarin navolde dan zij hem. Sedert jaren hadden zij zich niet in White-hall laten vinden, maar de blijde mare van de verwijdering der beide gehate vrouwen had hen den troon weder doen naderen.

Had Charles nog kunnen twijfelen aan de waar-heid van het vernomen bericht, hij ontving van alle zijden de bevestiging. Geruimen tijd moest hij wachten en ruimschoots had hij de gelegenheid om de bijzonderheden van het gebeurde, toegelicht, ge-wijzigd en gekleurd naar ieders individueele op-vatting, te vernemen. Welken lof hij ook aan Mary Hollis hoorde toezwaaien, hoe hij ook hare kennis, hare schrandrheid, hare vroomheid hoorde roe-men, zijn wrevel, zijn leedgevoel nam toe, en dub-bel gelukkig achtte hij zich, toen hij de hem om-ringenden verlaten kon en bij Zijne Majesteit werd toegelaten.

Deze zat of liever lag in een leunstoel, het hoofd steunend op de hand, voor een tafel met papieren overdekt, die Lord Shaftsbury bezig was te orde-nen.

»Treë nader, Mr. Digby! klonk het kort.

Was de toon der stem reeds geheel anders dan

gewoonlijk, het gantsche gelaat Zijner Majesteit bleek Charles daarmede in overeenstemming te zijn.

In plaats van de luchtige opgeruimdheid, die den Engelschman altijd zooveel genoegde deed en de eenige oorzaak was van de populariteit, die de Koning genoot, lag er thands terugstootende wrevel op het gelaat.

Charles had het bevel gehoorzaamd en trad voort tot op eenige schreden van den leunstoel, waar hij zich op een knie nederliet. Hij bracht zijn dank uit voor de genade hem bewezen, niet zoo zeer door hem in vrijheid te herstellen, maar door hem weder te veroorloven het zwaard in Zijner Majesteits dienst te mogen dragen.

„Draag het niet alleen voor onze veiligheid, maar ook tot de eer van ons volk. Maak er beter gebruik van dan tot dus verre, Mr. Digby!”

„Sire! wie van Uwe Majesteit een zwaard heeft ontvangen, behoort toch zorg te dragen dat zijn eer vlekkeloos blijft.”

„Ik hoop dat de uwe het is. Ik heb u de vrijheid hergeven om den wille van iemand, die hoog bij mij staat aangeschreven, maar wier verlangen mij in dit opzicht wel een weinig verbaasde. Ik hoop, dat ge voortaan geene betrekkingen moogt aankopen die tot ergerlijke twisten kunnen leiden. Ik wil orde rondom mij. verstaat ge? Ik houd het oog op u gevestigd.”

Charles was ontzet door die scherpe, onverdiende en vernederende ontvangst Zijner Majesteit. Waarvoor hem genade geschonken, als de Koning nog op hem vertoord was, omdat hij den lieveling, den Hertog van Buckingham, had wagen te tuchtigen? Waarom? Hij begreep het eenigermate, toen hij een andere lucht inademde en uit het vertrek des Konings in den gang gekomen over het gehoorde kon nadenken. De Koning haatte hem, omdat hij de vriend was van Mary; de Koning, had hem vergiffenis geschonken op haar verzoek. Vernederend was de gunst die hij ontving, eene gunst, die zij van Karel Stuart gevraagd had. Niet Mylady de Castlemaine, maar Mary was het die hem verlost had. Zij had dus aan hem gedacht; maar het genoegen, dat hij daarover ondervond, werd meer dan opgewogen door de gedachte, dat zij zulk een invloed op Karel Stuart had kunnen uitoefenen. Hij moest haar zien, al berokkende hem dat bezoek ook weder de ongenade Zijner Majesteit, en met versnelde schreden trad hij de thands ledige vertrekken van Mylady de Castlemaine voorbij; met een kloppend hart tikte hij aan de deur van Mary Hollis, thands de bevoorrechte boven alle vrouwen in het gantsche Koninkrijk.

En die bevoorrechte vrouw trilde en beefde als eene misdadige, toen zij hem ontwaarde, die het had gewaagd aan te kloppen en die op den drempel bleef staan. Hij wist het niet, hoe dikwijls zij voor dat venster had post gevat om gade te slaan of hij ook voorbijging, en zoo hij dit deed, welke moeite zij dan aanwendde om hem in het gelaat te

staren en daaruit af te leiden, of zijne gezondheid was teruggekeerd of dat er droefheid op geteekend stond, droefheid wellicht over zijne verlatenheid.

Hij, die daar stond, kon het niet weten hoe hij door de oude Kate en al de genen, die zij in het werk konde stellen, in zijne gangen werd nage-spoord en hoe het Mary daardoor bekend was geworden, dat hij nog geen bezoek aan den verderfelijken klub had gebracht.

Charles zagen wij met het kloeke voornemen, om haar zoo mogelijk te redden, haar vertrek naderen, maar wel verre van als raadgever of als rechter stond hij, de wel gevormde edelman, anders zoo fier in het bewustzijn van gedurfd en gewild en ondervonden te hebben, bijna als de oude Charles van Hallam-castle voor zijne zoo veel krachtiger en verstandiger speelnote. Zooals toen zoo dikwerf plaats had gehad gebeurde het ook thands; zij moest de eerste zijn, die hem naderde, die het gesprek aanving en hem uitnoodigde kenbaar te maken wat hem op het hart lag. Thands echter deed zij het op gants andere wijze dan vroeger. Was hij veel veranderd, zij was het nog veel meer, en wat door de anderen, die haar omringden en haar in hare jeugd op het land bij haren vader niet gekend hadden, minder kon worden opgemerkt, trof hem bij den eersten aanblik. Neen, dat was niet de nederige, door den invloed van wie haar omringden, ernstig, zelfs somber gestemde deerne, die echter altijd zich een glimlach plooidde om de lippen, zoodra zij hem met zijne kinderlijke bezwaren zag naderen en die zocht op te heffen of te verminderen. Neen, dat was niet de vernederde, de verpletterde vrouw die hij zag nederzinken aan zijne voeten, dat was veel meer de beleedigde, de vertoornde Lady, die hem in het paleis des gehaten Hertogs van zich af stiet. Maar toch nog anders dan toen, was zij op dezen oogeblik. Toen gloeide die toorn in haren blik, toen welden er tranen in hare oogen, thands was haar blik ernstig, maar helaas! zelfs koud, was hare houding fier. O, hij had haar nog liever weder gezien vernederd of vertoord, dan zoo schijnbaar waardig, zoo bewust van haren invloed, van hare macht; want die fierheid, die kalme waardigheid kon toch volgens zijne meening uit niets anders dan uit zulk een bewustzijn voortspruiten en wat was die invloed, wat was die macht anders dan de schande?

Het kwam op dat oogenblik niet in hem op, dat hij geen beschuldiger zoude mogen zijn al ware zijne onderstelling ook juist, al ware hare schuld ook nog grooter dan hij zich voorstelde. Hij meende van haar te mogen vorderen, dat zij de reinheid der onschuld had moeten blijven bewaren.

„Mr. Digby, hebt ge u ook vergist en zijt gij verdwaald?” vroeg zij, maar met nedergeslagen oogen, terwijl hare kniën knikte onder het zwart fluweelen kleed.

„Waarom, Miss Hollis?” hernam hij haperend. De titel wilde hem niet van de lippen, en toch

wilde hij koelheid tegenover koelheid stellen, wilde hij evenmin als zij doen blijken dat hij zijne aandoening schier niet meester was.

»Ik had toch geen reden te onderstellen dat uw bezoek mij, maar wel haar zoude gelden die mijne gebure was.»

Een vluchtig rood overtoog Charles' gelaat. Was het eene beschuldiging die zij uitsprak? Eenigzins heftig hernam hij: »Die uwe gebure was. Dank zij den invloed dien gij verkregen hebt, is zij het niet meer.»

»En daarover beklagt ge u, niet waar, Mr. Digby?»

»Neen, Mary! neen, daarover niet; bij God! daarover niet, maar wel over den invloed dien gij verkregen hebt!» riep hij driftig uit, terwijl hij den dwang, dien hij zich bij de eerste woorden had oplegd, niet langer verduren kon.

Had zijne drift hem slechts fijner doen opmerken, hoe zou hij de plotselinge verandering haars gelaats hebben toegejuicht. Het is waar, het duurde slechts een oogenblik; maar de blik van dat oog was een polsslag zoo teder, zoo dankbaar, dat hij veel had kunnen gissen. Maar eene andere gedachte, dan die die wijziging deed ontstaan, deed het gelaat weder dezelfde kalmte aannemen, en zelfs eenigzins straf voerde zij hem te gemoet: »Op welk recht beroept Mr. Digby zich, als hij mij voor zijn vierschaar daagt en rekenschap vraagt?» Die vraag viel hem als ijs op het warme hart! Zij deed hem pijn, zij liet hem geene kracht om na te denken, om zijne woorden te berekenen, ten einde zijn antwoord in te richten naar de vraag, en bitter, maar in die bitterheid toch tederheid verradend, zeide hij haar: »Recht heb ik zeker niet, en al had ik het recht, dan zou ik het niet willen laten gelden, waar er op zulk een wijze naar de titels werd gevraagd. Recht heb ik niet, maar toch wel reden. Als men jaren wel en wee saam heeft gedeeld, als men het kind, dat men zedig en nederig, godvreezend en vroom heeft verlaten, dús terugvindt, dan heeft men wel geen recht, maar toch wel reden om haar te vragen, van waar uwe macht aan een hof, waar de zedigheid moet wegwijnen en de vroomheid versterven.»

»En van beiden heeft Mr. Digby de zekerheid?» zeide zij slechts half op vragenden toon. Het verwijt drong diep door, diep in zijn hart. O ware zij slechts toornig geworden had zij hem met dat altijd nog zoo helder blauwe oog slechts bestrafend aangestaard, hij zou het beter hebben kunnen verduren, hij zou eer een antwoord hebben kunnen vinden dan nu. Maar zij zeide hem dat alles zoo kalm, met de oogen van hem afgewend; zij was zich zelve zoozeer meester!

»En reeds lang voorzeker hadt ge van de verdorvenheid van dat Babylon de zekerheid, niet waar? En toch eerst nu komt gij tot mij, om het mij mede te deelen. Gij hebt geen recht, maar toch wel reden om mij te ondervragen, zegt gij. Maar die reden bestaat niet of bestond reeds vroeger, Mr. Digby!»

»Noem mij, Charles, Mary! Mary, noem mij Charles! Het is waar, de schijn getuigt tegen mij. Ik had u eer ter hulp moeten komen; ik had u eer ter zijde moeten staan; ik heb het geweld, want ik was altijd dezelfde voor u, maar de maalstroom van vermaken heeft mij doen warrelen en duizelen, heeft mij u doen vergeten, heeft misschien doen gebeuren wat ik ten deele althands had kunnen voorkomen.»

Daar was goedhartigheid, maar ook beleedigende trotschheid in die woorden. Om den wille der eerste zou zij, en zij van allen het eerst, de laatste kunnen voorbijzien, indien zij in hem dezen oogenblik nog iets anders, iets méer, had kunnen zien dan een afgedwaalde, die door omstandigheden, van zich zelve onafhankelijk, tot stilstaan gekomen was.

»Ik heb toch niet doen gissen dat ik zoo veel vroeg!» hernam zij met een zweem van bitterheid. »Uwe hulp! Misschien had zij mij nuttig kunnen zijn. Maar beklag u daarover niet in dezen oogenblik, nu ik haar zeker niet behoef. Laat uwe consciëntie u niet aanklagen, want gij hebt immers willen helpen? De brief, dien gij mij geschreven hebt, toen ik bij den goeden Wilkins ziek lag, ziek en veroordeeld zelfs door die brave menschen, beweest immers dat ge mij wildet helpen, dat ge mij hielp?»

»Mary, niet dien toon! Heb ik u door dien brief beleedigd? Ik meende het niet. Bij God! ik meende het niet. Maar wat stond er dan in, dat u zoodanig heeft gekwetst?» Mary wist daarop niet te antwoorden. Dat de toon zoo koel, zoo onverschillig was geweest kon zij hem niet verwijten, want had zij het recht een anderen toon te vorderen?

»Was het, omdat ik er op aandrong dat ge Londen zoudt verlaten? Heeft u dat beleedigd? Kon u dat beleedigen? O dat zou mij grievend leed doen... voor u, dat zou mijn vermoeden maar te zeer bevestigen Mary!»

»Indien uw hart u niet zegt, wat mij, eene verlatene, die haar vader zocht te verlossen, in die regelen heeft moeten grieven, dan kan mijn tong dat zeker niet doen, Charles Digby!» zeide zij met gemoorde stem. »Laat ons geene herinneringen opwekken die ons beiden verdriet doen. Wat ik leed is geleden. Laat ons een onderhoud afbreken, dat tot niets anders kan leiden dan om de klove, die ons scheidt, nog meer, nog beter te doen overzien. En ik, Charles! verlang daarnaar niet. Behoeft gij hulp, gij of uw vader, daar gij me nu bezoekt?»

»Neen, Mary, neen! En al ware dit zoo, toch zou ik mij eer de tong uitrukken, dan met een woord daarvan te doen blijken. Onderstelt ge dat, en is daarom uw toon zoo bitter jegens mij? Neen, zelfs de gedachte dat ik mijne vrijheid, dat ik het behoud van mijn ambt aan uwen invloed op den Koning moet dank weten, is pijnlijk, is grievend. Neen, ik kom niet hier, om u eene nieuwe gunst te vragen, zelfs niet om u voor de bewezene dank te zeggen, want ik wil geen voordeel voor mij en de mijnen, waarvan de prijs úwe oneer is.»

Zij volgde hem niet in zijne heftigheid, zij werd niet vernederd door de schimpende onderstelling, welke eindelijk zijn lippen was overgegleden. Integendeel, er kwam een plooi in die strakke trekken, er was iets op dat gelaat, wat zelfs aan eene ingehouden blijdschap deed denken. Hij geloofde aan hare oneer en die gedachte folterde hem!

»Maar vóór ik u mededeel, waarom ik hier kom, welke eene bede ik tot u richt, wil ik mij toch trachten te zuiveren van schuld, of... zoo ik dit niet kan, deze dan toch te verminderen» vervolgde hij, van aanklager, als hij had willen zijn, geheel verdediger geworden. »Ik wist niets van ontvoering en ik vond u plotseling te middernacht alleen in Londens straten. Gij vondt er ook mij, zult ge mij te gemoet voeren. Het zij zoo, ik kan niets antwoorden op dat verwijt. Ik had echter niet zooveel te verliezen als gij, Mary Hollis, die voor mij altijd het toonbeeld waart van goedheid en reinheid. Ik wist niet hoe gij zoo diep hadt kunnen vallen, maar alles dreef er mij toe te gelooven dat gij het wáart. Later vernam ik eerst wat er met u was geschied; ik vernam het door haar, die ge hebt doen weggagen... misschien... om hare plaats te bemachtigen...»

»Ga voort, Charles!» zeide zij zacht, toen hij na die woorden een oogenblik ophield.

»Later vernam ik het; ik had het eer kunnen vernemen indien ik zelf u bezocht had. Die gedachte, nevens het bericht van uw lijden heeft mij toen tot een daad gedreven, die men hier, onbezonnen, dwaas, noemt, maar die ik nog zou moeten verrichten, indien zij niet reeds verricht ware! Toen heb ik pogen goed te maken wat ik jegens u misdreef; toen heb ik mij zelven bewezen wat mij mijne speelnote waard was.»

»Van welke daad spreekt ge?» vroeg zij verwonderd.

»Zij, die mij in de gevangenis bracht. Ik verhef er mij niet op, Mary! maar ik wil u overtuigen van dwaling en wil u daarvan overtuigen om mij straks grooter invloed te doen oefenen op uw besluit.»

»Maar ik begrijp u niet» riep zij eenigzins haastig uit. »Gij hebt gespeeld, en zoo als men mij zeide... valsch gespeeld... dat was een laagheid des harten...»

»En zij heeft u dat verteld, zij, Mylady de Castlemaine, die mij is komen bevrijden, na mij eerst vertreden te hebben? Afschuwelijk! Neen, ik heb u gewroken, Mary! ik heb uwen verleider...»

»Dat was hij niet, Charles! Hij was slechts een laaghartig man! En ge hebt om mijnentwil uw leven gewaagd? Gij hebt om mijnentwil gestreden tegen dien man? ik dank u, Charles, ik dank u!» De tranen welden haar in de oogen; zij reikte hem de hand, neen, zij vatte de zijne, zij drukte die; haar doorstroomde een gevoel van zaligheid, haar welde eene aandoening weder uit het diepste diep haars harten op, eene aandoening, die zij gemeend had voor goed te hebben doen versterven en die nog altijd bleek te bestaan en over wier bestaan zij thands gereed was te jubelen. Zij kon zich bijkans niet

bedwingen en trok daarom hare hand ijlings uit de zijne, stond op en keerde haar gelaat naar het venster, waar zij den traandrup, die hare wimpers bevochtigde, weg zocht te pinken.

Charles ging eenigzins verbaasd hare bewegingen na. Wel verre van de ware oorzaak te kunnen vermoeden, schreef hij hare gemoedsbeweging toe aan hare spijt over haar vroeger koel gedrag jegens hem, aan hare blijdschap, dat de speelnoot harer jeugd haar toch niet gants en al vergeten had en nog vatbaar bleek te zijn voor goede indrukken en in staat tot het verrichten eener moedige daad. Het laatste zelfs stemde hem onaangenaam en beheerschte alle andere overwegingen, zoodat hij eenigzins gebelgd zelfs aanmerkte: »Die daad was toch niet van zoo veel gewicht, als gij haar toekent, Mary! Ieder edelman zou het in mijne plaats hebben gedaan.» Zij hoorde hem niet; zij was in hare gedachten een anderen weg ingeslagen. Zij moest het gantsche gebied dat zij weder betreden had, verkennen; zij moest zekerheid hebben waar de twijfel zich weder begon te doen hooren. Charles Digby had door die eene daad getoond zich niet verloren te hebben in de omarmingen der zondige minnarijen, kracht en moed te hebben behouden om de laagheid te bestrijden, zelfs waar die strijd eene zelfopoffering vorderde, maar was Charles Digby, haar speelnoot, haar vriend, vrij van elk en band? Zij had zich hersteld en wendde zich weder tot hem.

»Charles!» en haar stem klonk als vroeger, toen zij met hem wandelde van den tuin van Dirkens naar hare woning. »Charles, wie dacht gij te ontmoeten, toen gij mij vondt in het paleis van den Hertog van Buckingham?»

»Hoe kwaamt ge daar, Mary?»

»Door haar, die vroeger hier woonde. Maar ik spreek niet over mij, maar over u, Charles! Voor wie houdt ge mij, toen ge zoo vrij, ja ik zoude bijkans zeggen, als een blinde heiden mij bejegendet? Het kan toch niet getuigen, Charles, voor haar, die ge in mij dacht te ontmoeten!» De laatste opmerking deed geheel de zwakheid der vrouw kennen; zij was er niet boven verheven, hoe sterk en moedig zij zich ook heten mocht.

Charles bleef nog altijd zwijgen en dit verblijdde haar. Was het niet of hij zich jegens haar over die minnarij schaamde zoo als hij het straks reeds over de andere had gedaan? Maar hoe bitter was hare teleurstelling, toen hij in de woorden, die hij sprak, te kennen gaf, dat een andere reden dan de door haar vermoede tot zijn stilzwijgen had geleid. »Mary, verklein haar niet, dat is beneden u. Zoo gij haar kendet, gij zoudt haar voorzeker als eene vriendin lief hebben, gij zoudt God danken dat hij uwen speelnoot zulk eene vrouw deed ontmoeten.»

»Gij kent haar dan wél goed?» vroeg zij met trilende stem.

»Zij is een engel, die mij heeft doen kennen wat liefde is. Hare stem lispelt zoo zoet en zoo teder als ik mij verbeeld dat de Engelen in den hemel moeten

doen; hare liefde is zóo innig, dat ze daardoor eene vreemdelinge wordt aan dit hof. Dat ge haar kendet, Mary!"

»Hare liefde is innig, en daarom berekent zij zoo goed iedere kans, daarom hoort zij zoo scherp naar ieder dreigend gevaar, niettegenstaande het masker dat hare trekken verbergt! Hare liefde is machtig, maar toch niet machtig genoeg om de klove te dempen, die de geboorte tusschen haar en u groeft."

Wat bedoelt ge? Mary, wat beduiden die woorden?"

»Ik heb haar gezien zonder masker, Charles!"

»Haar, de onbekende, mijn goede geleigee? Gij hebt haar gezien? Schilder mij haar gelaat, hare trekken, Mary!"

»Dat is nog slechts het uitwendige, en zelfs dat kent gij niet, terwijl gij stout beweert haar te kennen" hernam Mary scherp.

»Het oog behoeft toch niet te zien, om de ziel eene overtuiging te geven. Mary, al had ik u nimmer aangestaard maar u slechts eens gehoord, ik zou u hebben gekend!"

»Er is geen sprake van mij, de dochter van Jakob Hollis; wel van haar de hooggeborene, die u heet lief te hebben en zich over u schaamt, Charles!"

»Dat is niet waar! Dat is een slecht woord, Mary! dat is een woord, dat ik van de Castlemaine had kunnen verwachten maar niet van u..."

»Hij bemint haar wel," prevelde Mary.

»Vergeef mij die woorden: zij werden zonder nagedachte gesproken, Mary! Gij hebt zeker niet dús gemeend! Zij is tot u gekomen, zegt ge, ik begrijp met welk doel. Zij heeft uwen invloed ingeroepen om mij uit de gevangenis te doen ontslaan. Ik wist wel dat zij mij niet vergeten kon, zoo als de anderen. En groote gevaren omgeven haar; zij wordt bespied en bewaakt; toch waagde zij het u te bezoeken, u om hulp te vragen! Zij kende u niet; toch wilde ze alles wagen om mij te redden. Dat was harer waardig!"

De blanke hand van Mary balde zich in de plooiën van haar kleed. »Zij kwam te laat," hernam zij. »Ik had uwe vrijheid reeds gevraagd. Hare meening was — ik betwijfel het niet — zeer goed, maar zij kwam te laat."

»Toch heeft zij mij willen redden; de daad behoudt voor mij alle waarde," hernam Charles met vuur. »Maar zeg mij: is de uitdrukking haars gelaats niet edel? Gelijkt zij niet op de engelenbeelden, zoo als wij die op de schilderijen in dit paleis zien? Getuigt de blik van het bezielde oog niet van zachtheid en tevens van kracht?" Zonder het te weten gaf hij een teekening van het gelaat van haar die voor hem stond; zonder zich daarvan bewust te zijn had zijne fantasie, toen zij hem de beeltenis der geliefde voor oogen tooverde, hem het beeld zijner speelnote gemaald.

Mary schudde het hoofd ontkennend.

»Ik onderneem geene schildering, die mij mislukken zou en nimmer door u zou worden goedgekeurd. Misschien dat zij eens den moed erlangt, om zich voor u ongemaskerd te vertoonen."

»Maar het is geen gebrek aan moed, geen gebrek aan liefde, dat haar tot dus verre weerhouden heeft dat te doen. Gij zijt onrechtvaardig, Mary! Zij heeft blijkt gegeven van alles om mijnentwille te durven trotseren!" Hij werd heftiger en heftiger, als moest hij zich zelven ook nog de overtuiging geven, waartoe hij Mary zocht te overreden. »Waarom wilt ge toch niet anders dan het kwade van haar gelooven? Ondersteld dat zij het masker draagt uit beschroomdheid, uit zedigheit, is Mary Hollis dan reeds zóo verre gevorderd in de kennis van Whitehall, om dat te veroordeelen, om dat te bespotten?"

»Gij zijt overspannen, Mr. Digby!" zeide zij, weder koud als in den aanvang. »Gij zijt overspannen en daarom onrechtvaardig. Gij hebt die vrouw wél lief, maar.... gij bemindet reeds zoo vele andere."

»Mary, Mary!" riep hij getroffen uit. »Maar ik heb dat verdiend. Toch had ik geene lief zoo als deze. Ik wilde, dat ik u de overtuiging er van geven kon, want dan zoudt ge ook anders over haar oordeelen! Wat heeft zij u toch gedaan, dat gij haar zoo vijandig zijt?"

»Mij, Charles! niets, maar ik meende te bespeuren dat zij voor u niet was wat zij behoorde te zijn. De woorden die ik straks gesproken heb vloeiden voort uit mijne... belangstelling in uw lot. Wien zoude ik liever gelukkig zien dan u?"

Hare stem trilde, hare vingers beefden; hare oogen dwaalden weder af en werden niet op hem gevestigd.

»Heeft zij dan gezegd, Mary! dat zij niet bemindde?" vroeg de jongeling, terwijl hij, met den angst op het gelaat, het antwoord verbeidde, het antwoord, dat zich zoo lang liet wachten, het antwoord dat Mary zoo veel kostte.

»Neen, Charles!" zeide zij eindelijk, »neen, zij verzekerde u innig te beminnen, maar ik kon niet gelooven aan den omvang dier liefde, daar zij haar rang nog boven hare liefde stelde... Maar laat ons daarover niet meer spreken. Gij gelooft aan hare genegenheid, zij gelooft aan de uwe! Dat ik u beiden gelukkig, u beiden vereenigd zag!"

»Nu zijt ge de oude Mary weder! Nu hervind ik mijne lieve speelnote!" riep hij in verrukking uit. Zij deelde daarin blijkbaar niet; zij boog het hoofd en stamerde eenige onverstaanbare woorden... »Heeft zij u haren naam ook bekend? Heeft zij aan u ook gezegd waar zij woonde! Zij is zeker ziek, want ik heb nog niets van haar vernomen, en reeds vier en twintig uren ben ik in vrijheid!"

»Zij moet in dienst der Koningin zijn!" hernam Mary mat. »Verder weet ik niets!"

»Dat is reeds veel! Tands ben ik zeker, dat zij niet de Hertogin van Portsmouth heet. Ik vreesde er voor, Mary! maar thands ben ik zeker. Gij troost toch altijd, in welke omstandigheden ik u ook ontmoet. Gij waart en zijt toch altijd mijn goede gids! Mocht gij het lang blijven!"

»Het is wel, Charles!" fluisterde zij.

»Maar gij hebt tot dus verre altijd over mij gesproken en ik liet dat maar te veel toe; toch kwam

ik hier om uwentwil, Mary! Veel is mij reeds verklaard wat mij duister scheen. Gij hebt u in de gevaren, die u dreigden, moedig gedragen, te moedig om niet krachtig te zijn tot den einde. Gij waart nooit eerezuchtig; gij waart altijd te vroom en te rein, om eer en rang te willen verkrijgen door oneer en schande. Mary, waarom toeft gij dan hier? Ik begrijp nu, dat de Castlemaine u hier bracht onder voorgeven u in staat te stellen uwen vader te redden, maar nu weet gij beter, nu weet ge, dat uw vader niet meer gered behoeft te worden. Ga met mij. Ik zal u bij Sir Henry brengen, en onder diens hoede gaat ge naar Hallam. O ik zal voor u zorgen als voor mijne zuster, en zoo ik mijn innigen wensch verkrijg en dan later ook naar Hallam afreis om er te wonen, dan zullen wij één gezin zijn, dan zullen wij saâm door het leven gaan, met en door elkander; want zij die ik lief heb, zal ook úwe vriendin zijn; zij is het zeker reeds, want zij heeft u immers eens ontmoet. Verlaat dit hof; ga met mij!"

»Ik kan niet!"

»Dus is het waar wat Dirkens mij verhaalde en ik niet gelooven kon. Dus blijft ge hier uit vrije beweging, dus blijft ge hier om den Koning?"

»Ja."

»Ja? Om den wulpschen man, den nietswaardigen, den...?"

»Hij is de Koning. Charles! Hij is van God verordineerd een voorganger en een overman van Engeland te zijn, en zoo de Heer het wil, zal hij waardig zijn dus te heten. Dring niet verder, Charles! Wat ik hier doen moet, zegt mij de geest Gods!"

»Maar het is uwe oneere, Mary! Neen, gij veinst: een zondige hartstocht houdt u terug, u, die boven elken hartstocht verheven moest zijn. Gij bemint Karel Stuart; maar neen, dat is niet mogelijk, gij kunt dien man niet beminnen evenmin als Buckingham! Dan is het de eerezucht, dan is het de begeerte om te heerschen! Dat zou u nog méer vernederen in mijn oog, Mary! Bij uwen vader, dien ge lief hadt en eerdet, bezweer ik u terug te treden!"

»Nóg kan ik niet! Eerst moet ik doen wat mijne hand vindt om te doen!"

»Maar elk oogenblik dralens vermeerdert het gevaar. Ik geloof nog, Mary! dat gij niet bezweken zijt in den strijd, maar niet altijd zult ge kracht behouden. Gij kunt over den Koning niet blijven heerschen, zonder te worden zoo als zij zijn, die gij verjaagd hebt."

»Martel mij niet, Charles! God, die de harten kent en de nieren proeft, weet hoe zwak ik ben en zal mij niet doen beproeven boven mijne kracht. Ik moet blijven! Het is mijne oneer, zegt ge, welnu, wat is er aan de eer verbeurd van eene deerne, die niemand toebehoort? De vader heeft geleden, de dochter is niet beter dan de vader..... Het einde van het aardsehe lijden wordt toch door allen onder de groene zode gevonden!"

»Mary, dat is de taal der wanhoop! Mary, waarom wilt ge verloren gaan? Neen, het kán niet uit heerschzucht zijn..."

»Maak het kort, Charles! Gij schijnt mij niet te kunnen begrijpen. Gij zijt de geschiedenis van Gods volk toch niet zóo zeer vergeten, om u niet te herinneren wat Judith eenmaal deed."

»Gij wilt toch niet zoo als zij den veldheer dooden!" riep hij met afschuw uit.

»Neen," hernam zij met een pijnlijken glimlach. »Ik wil den Koning doen leven..."

»Gij wilt hem bekeeren, hém? Weet gij dan niet wie hij is? Gij wilt de woorden van Jakob Hollis tot hem spreken en hem veranderen? Ik geloof u niet. Mary, voor het laatst, bezweer ik u met mij te gaan. Gij gaat verloren zoo ge blijft. Ik hoop u nimmer weder te zien zoo ge blijft!"

»Ik moet blijven!... Vaarwel... het zal dan een vaarwel voor altoos zijn, Charles, vriend mijner jeugd!"

»O Mary, gij verscheurt mij het hart! Een woord slechts, en gij maakt mij gelukkig! Uwe oneer is de mijne."

Zij wenkte hem met de hand te gaan. Zij had het hoofd weder van hem afgewend, zoo dat hij de tranen niet langs hare wangen zag biggelen, en hij slechts hare gestalte zag, die nog fierheid of liever trotschheid scheen te verraden.

»Vaarwel dan... vaarwel!" zeide hij met gesmoorde stem, en hij ijldede heen.

Weinige schreden slechts had hij zich verwijderd, toen de Koning hem ontmoette, de Koning, die haar ging bezoeken van wie hij zich verwijderde. De ellendige, die den val beoogde zijner zuster! Er lag felle haat in den blik, die het oog des Konings ontmoette, al boog het hoofd zich ook deemoedig voor den kroondrager van Engeland. Deze beandwoordde dien groet niet, maar ging hem met gefronste wenkbrauw en met een dreiging op de saâm getrokken lippen voorbij. Toen Charles de poort van het paleis had bereikt, hoorde hij het verwarde gedruisch van stemmen achter zich, zag hij verschillende lakeien hem voorbij stuiven. Hij vroeg een hunner wat er gebeurd was, en vernam dat Miss Hollis door Zijne Majesteit bewusteloos was gevonden en 's Konings geneesheer in allerijl moest worden opontboden.

XI.

»Wel, man! dat is vervloekt duur!" riep Sir Henry den waard zijner herberg toe, die hem, aan de ontbijt tafel, zijne nota van den vorigen dag overreikte en dit deed met eene diepe buiging en met hoofdsche manieren, maar met een spottenden glimlach op het gelaat, terwijl hij nú den edelman dán zijne beide bedienden aanzag. Dirkens was bezig met een groot mes het brood te snijden, Zijn Eerwaarde eenige kleedingstukken van Sir Henry na te zien, en de laatste kon zijn schrik niet verbergen bij het ontwaren van eenige sleten en scheuren, die hij als mat met de groote vingers, waarna hij met de grootste behoedzaamheid Dirkens van achteren aan-

stiet, om hem over het boeten der breuken met fluisterende stem te raadplegen.

»Ik wil wel gelooven, dat jelui hier een grooten staat kunt voeren, dat jelui er bedienden op na kunt houden als of je edellui waart! Hoe meer verguldsel op zoo'n uithangbord, des te hooger cijfers op je rekening, hé! Dat zal je tegenvallen, man!»

»Maar ik verzeker u, Sir! dat ik u niet minder berekenen kan, ten minste als gij als een Edelman behandeld wilt worden.»

»Wis en waarachtig wil ik dat; maar dat betalen, nooit! Kapellaan, hebben we wel ooit tien shillings voor een middagmaal betaald?»

De aangesprokene wierp plotseling de onderzochte kleedingstukken weg en keek Sir Henry even nadenkend aan, waarna hij plotseling neen schudde.

»Wat betaalden we dan? Zeg, je moet het weten.»

»Het kwam nooit hooger dan twee shillings voor ons achten, maar dan hadden we het kalf of het varken zelve gemest en dan paste Mylady op den afval.»

»Dat vraag ik je niet!» riep Sir Henry, verwoed wordende bij den betekenissenvollen glimlach van den waard. »Op reis, zotskap, op reis meen ik!»

»Dan zal ik er mijn boekjen op na moeten slaan, maar dat ligt nog onder in het valies op mijn slaapkamer boven in het huis!» stamperde de Kapellaan.

»Te Oxford, Sir!» viel Dirkens in, terwijl hij het brood en het mes bedaard naast zich neêrlag, »hebben we twaalf shillings betaald voor ons drieën en hier betaalden we even zooveel, maar voor ons viereën, want mijn jongen heeft gister meê gegeten.»

»Domoor!» mompelde Sir Henry, Dirkens aanzien- de als of hij hem verslinden wou. Maar Dirkens was zoo'n domoor in deze zaak niet, want hij sneed alle tegenstribbelen van Sir Henry af, die met zijne zuinigheid de eer van zijn huis in gevaar bracht.

De zegepraal van den waard was volkomen. Sir Henry rukte hem de eerst geweigerde rekening uit de hand, daarbij echter grommende, dat het afzetterij was, dat de groote stad wemelde van gauw- dieven in fatsoenlijke manskleeren, hetgeen de waard met een diepe buiging beantwoordde, waarna hij zich verwijderde met de woorden, dat hij Sir Henry nog menigmaal zulk een rekening hoopte te mogen aanbieden wat hem niet anders dan een hooge eer zoude zijn.

»Ik geloof, dat de kaerel mij voor den gek houdt toe!» riep Sir Henry, toen hij zich met de beide anderen alleen bevond, hetgeen door Dirkens door een hoofdknik werd toegestemd.

Dit deed Sir Henrys ergernis zoo mogelijk nog meer klimmen. »Waarom me hier ook naar toe getrouwd? Wat doe ik hier? Je zoon John had zich, wat mij betreft, in een oxhoofd porter mogen verdrinken, versta je. Zult ge mij andwoorden, Dirkens! Wat heb ik hier nu te doen?»

»Nog heel veel, want er is nog niets gedaan. Onze

Charles moet meê; het is hier te duur, dat onder- vindt ge zelf, en dan moet nog een ander ook meê, maar dat komt later. En dan.... misschien weten we alles nog niet.»

»Je weet meer, Dirkens! Opgebiecht, oude! Wie heeft het je verteld? Je jongen? Dan geloof ik er niets van.»

»Neen, neen, maar ik heb óók nog mijn oogen. John is zoo gek niet.... het is me nog niet klaar, maar er zit nog meer. Daar heb je die Madam van eergister.»

»Een jolig wijf, Dirkens! Ik heb er in mijn jeugd ook zoo gekend, maar dat 's voorbij, man! en de jongen moet er nu niet meer aan denken! Ik heb er al een hartig woordtjen over gesproken, en de Kapellaan ook, en de jongen heeft beterschap be- loofd. Als dat nu al je bezwaren zijn, dan betee- kenzen ze niets... Daarom, wat doen we hier?»

»Wel, plezier nemen en dan den Koning over de bewuste goederen spreken, als ge toch zoo goed be- kend met hem zijt, Sir! In dien tusschentijd zal het donker misschien wel opklaren en krijgen wij Char- les aan een zoet lijntjen meê.»

»Kerken zien!» voegde de Kapellaan er bij.

»Kerken? begraaf je er in!» bromde Sir Henry, »Kerken zien! en dan sermoenen hooren, he? Daar komt niets van.»

Er was echter in den raad van Dirkens veel dat hem bleek aan te staan, want na het ontbijt, van het- welk Sir Henry, overtuigd dat hij drie dubbel be- taalde, ook drie dubbel zijn deel nam, liet hij zich door den Kapellaan helpen kleeden en ging hij de stad in, als gids vergezeld van John, die naar de herberg was gezonden met de boodschap dat de jonge heer niet voor den middag vrij zoude zijn. Dirkens en de Kapellaan mochten medegaan. John maakte bescheiden eenige bedenkingen en spraker van, om een huurrijtuig te bestellen, daar het een edelman niet voegde te voet over de straat te gaan, vooral niet een edelman, zoo rijk gekleed en met zulk een talrijk gevolg als Sir Henry. Eigenlijk was de goede jongen bevreesd voor aanstoot en wilde hij allen daarvoor bewaren. Sir Henry gaf aanvankelijk toe, maar toen hij in onderhandeling kwam over den prijs, begon hij weder af te dingen, waarop de koetsier de zweep lei over het magere paard, dat voor den karos was gespannen, hem toevoegde: »Huur een wagen met een paar bokken, man!» en wegreed.

»Het is hier brutaal vee!» riep hij uit, en met de verzekering dat nu niet één koetsier een penning aan hem verdienen zou stapte hij voort.

De aanstoot, waarvoor John had gevreesd, bleef niet uit. Trok het eens prachtige, maar nu wel wat verlepte kostuum van Sir Henry uit den tijd »van den Koninklijken martelaar» ook het eerst de aandacht, de twee dienaren, die hem volgden en vooral de Kapellaan vervolgens nog meer. Dezen duizelde het bij al die drukte. In zijne beleefdheid, om den een te mijden, trapte hij den ander op den voet; in zijn verlangen om een kar te ontwijken, struikelde hij tegen de manden aan eener koopvrouw, die oranje-

appelen ventte, en deed hij de gouden vrucht over de modderige straten knikkeren en boldoren. De schimp- en scheldwoorden bleven niet uit en zouden misschien door gevoeliger kastijding gevolgd zijn, als Dirkens hem niet onder den arm had genomen. Een tijd lang ging alles goed, tot dat Zijn Eerwaarde, die weder tot eenige kalmté en gerustheid was teruggekeerd en weder om zich heen begon te zien, en al het nieuwe en vreemde in zijne eenvoudigheid te bewonderen, een nieuw gebouw bemerkte, met ongewoon groote vensterruiten, achter welke op verschillende stellingen groote boeken met groote platen stonden gerangschikt.

»Dirkens! een oogenblik... kijken... Een geheel nieuwe uitgave van »de zeven kampioenen» geloof ik... met platen.»

Dirkens gaf der nieuwsgierigheid zijns medgezels gehoor, stak de straat over en bleef een oogenblik naar de boeken turen; toen zij zich omkeerden vonden zij Sir Henry met diens geleider niet meer. Hoe zij ook zagen en hoe zij ook speurden, de uit het oog verlorenen bleven uit het oog verdwenen. Of zij de straat vervolgd of den hoek hadden omgeslagen, het bleef hun verborgen, zoo dat Zijn Eerwaarde, ten einde raad, er van gewaagde om op de eene of andere stoep te blijven wachten tot Sir Henry, die toch eindelijk met John terug moest keeren, daar voorbij kwam. Schoon Dirkens verre van gerust was, zoo geheel zonder geleide in die drukke en woelige stad, kon hij zich niet weêrhouden te glimlachen over het kodige voorstel van den Kapellaan, die blijkbaar daarbij vergeten was dat Londen meer dan eene straat bezat.

»We zullen met vragen wel verder komen en moeten zien den weg te vinden; maar eerst zullen wij er het onze van nemen, nu we toch op reis zijn, Mr. King!» zeide Dirkens, die met eene vrijpostigheid, welke den andere ten hoogste verbaasde, een der voorbijgangers aansprak en hem naar de ligging van een der wandelplaatsen vroeg. Zoo als het meer gebeurt onder dergelijke omstandigheden, de terechtwijzing werd gegeven, maar zoo duidelijk, dat het Dirkens voor de oogen schemerde van al dat rechts en links ontslaan, en het eenige wat hij onthield was, dat hij na ettelijke huizen voorbij te zijn gegaan, maar weder eens vragen moest. Zij waren eenige schreden in de aangewezen richting voortgegaan, toen zij zich eensklaps op de schouders voelden geklopt en een grove stem en een schelle lach hun een ouden bekende, met name Dick Wharton, herrinnerde.

»Wel, wel! de Heeren zoo in Londen! Alleen, en loerend als de kater op zijn prooi! Hoe maakt zijn Eerwaarde het? En de niet minder eerwaardige Dirkens?»

»Goed gelijk ge ziet!» zeide de laatst aangesprokene, waarna hij wilde voortgaan daartoe mede aangespoord door Mr. King, die blijkbaar liever met Dirkens dwalen dan door Dick Wharton te recht gebracht wenschte te worden.

Wij hebben in geruimen tijd niets van den waardigen gunsteling des Hertogs van Buckingham vernomen. Wij hadden dan ook geene nieuwe helden-

daden van hem te vermelden. Niet dat hij na het laatst verrichte op zijne lauweren was gaan inslapen, daarvoor had zijn genadige meester gezorgd, die hem telkens van zijne onmisbaarheid overtuigde: maar wat hij sedert verricht had, mag geacht worden buiten den kring te liggen, waarin onze geschiedenis zich beweegt. Was hij nog dikwerf ongerust geweest over de gevolgen eener daad, welke hij op 's meesters last had ondernomen, maar die hem den hals kon kosten, van lieverlede was zijn teder geweten tot rust gekomen en onderstelde hij dat de daad vergeten was, omdat hij er niet meer van hoorde. Plotseling echter werd hem alles herinnerd, toen hij de beide vreemdelingen, die de aandacht van de voorbijgangers tot zich trokken, herkende als bewoners van het gehate Hallam. Waarom liepen die beiden in Londen? Waarom waren zij daar gekomen? Toch niet om als getuigen op te treden in eene zaak, die hij voor altijd vergeten dacht? Hij moest het weten, ten einde des gevorderd op zijne veiligheid bedacht te zijn, en daarom was hij een gesprek met hen op de hem eigene schertsende wijze begonnen.

»Mag ik u den weg wijzen, edele Heeren?» vroeg hij hun hoffelijk, en Mr. King haastte zich daarop toestemmend te antwoorden. Dirkens echter was nog van eene andere meening en merkte droog aan, dat Mr. Wharton nog nooit bewezen had een goede gids te zijn. Mr. Wharton dacht in die woorden misschien meer te hooren dan Dirkens er meê bedoelde; hij vermoedde ze eene zinspeling te zijn op die bewuste onaangename zaak en voelde zich daardoor nog meer aangespoord om het rechte te vernemen.

»Ik zal u bewijzen een goede gids te kunnen zijn, waarde vriend! hernam hij. »Gij wilt naar St. James Park? Maar dan zijt ge op een geheel verkeerd weg. Dan moeten we links afslaan.»

Hoewel schoorvoetend toch volgden de beide anderen

»Is Sir Henry met u gekomen, Mr. King?»

Het antwoord was natuurlijk toestemmend. »Heeft de jonge heer het wat bont gemaakt?» vroeg hij verder, daarbij met de valsche oogen als teeken van verstandhouding knippend.

»Och God, ja! Zaten we maar allen weêr in Hallam!» zuchtte Mr. King.

»Eigenlijk zijn we hier om eene andere reden, vat je? We hebben het spoor van de deerne die ontvoerd is, vat je? en dat spoor volgen we.»

»Langs dezen weg?» vroeg Dick, die zijn best deed om te lachen, maar bij het starend oog van Dirkens een zweem van onrust niet verbergen kon.

»Waarom niet? Als iets ontdekt moet worden dan wordt het ontdekt, al zouden de raven het uitbrengen, vat je?»

»Vervloekt galgenaas!» prevelde Dick.

»Je bent niet lang gebleven toen zij weg was!» vervolgde Dirkens.

»Zoo als ge weet volgt een goed dienaar altijd zijn meester. Weder links af, meester!»

»Het kon wel eens slecht afloopen voor den dienaar als hij zijn meester overal volgt, vat je?»

»Neen ik vat je niet en ik verzoek dat je iets duidelijker spreekt. Denkt je, dat ik je lieve deerne meê nam? Ze was de dienst wel waard, maar zeker heeft ze voor eigen rekening zaken gedaan!»

Een sterke vuistslag van Dirkens beloofde hem voor die woorden. »Die kwaad doet kwaad ontmoet, vat je!» zeide hij daarbij zeer bedaard, terwijl de gekastijde de eene hand op het beleedigde deel lag, de andere aan het rapier bracht en dreigend een stap achteruit trad.

»Wel, oude kerkuilen, waarom blijft ge niet in je toren gat? Wat belet me...? Maar neen, ik heb schuld. Goede vrienden weêr tusschen ons?»

»Weêr? We zijn het nooit geweest.» gromde de ander.

»Zeg hem, dat Mary in White-hall woont; dat zal hem nog beleefder maken en ons op een anderen weg brengen, want het is hier niet pluis, Dirkens! Zeg hem maar, dat ge zijn vriend zijt,» prevelde Mr. King.

»Niets er van spreken; de schobbejak zou de val ontloopen! Maar het bevalt me hier óók niet.»

»Nu rechts af, Heeren! Dat is de kortste, al is het niet de beste weg. Daar achter ligt St. James Park waar nu juist de Life Guards parade maken. We moeten ons haasten.»

Hij nam ze vriendschappelijk onder den arm. Of-schoon Dirkens eerst besloten had den gids ongehoorzaam te zijn, volgde hij toch, maar altijd langzamer, en richtte hij daarbij van tijd tot tijd achterdochtig den blik op Dick Whartons gezicht, dat hem hoe langer hoe terugstootender begon te worden. Wel had de goede Kapellaan gelijk, toen hij zijn vrees te kennen gaf dat hij het hier niet pluis dacht. De straat of liever steeg, waarin zij zich bevonden, was zoó nauw, dat zij met hun drieën naast elkaar gaande die geheel besloegen. De grond was met gaten en met allerlei vuilnis; de armzalige huizen aan weêr zijden knikten en waggelden en bogen als of zij, vol van porter en ale, duizelig dreigden neêr te vallen. In de kleine vensters was sedert jaren geen enkele glasruit meer gezet, maar fladderden stukken geolied papier, die de dienst van het glas niet dan hoogst gebrekkig vervulden. De deuren hingen schuins in de kozijnen of ontbraken zelfs hier en daar, en lieten den blik vrij in eenige dier woningen, waaruit een vuile walm hen tegenwoei. Schemerdonker was het, hoewel het overal elders middag heette; toch brandde slechts hier en daar een enkele vetkaars, bij wier rossig licht tusschen de reet eener deur of een kier van eenig venster, een behairde kop en een paar vlamvende oogen of een ontvleschte en geele gerimpelde hand zichtbaar werden.

»White-friars! White-friars! voort!» riep Dick Wharton plotseling, terwijl hij ijlings wilde ontvluchten. Doch de bedaarde Dirkens, die lang achterdochtig maar besluiteloos gebleven was, had al de bewegingen van den gids bespied en vatte hem met sterke vuist bij de kraag van zijn wambuis, juist toen hij gereed was te ontsnappen. Uit alle woningen

kwamen de havelooze bewoners te voorschijn. Hier strompelde er een op een houten been, ginder hinkte een kreupele nader, verder sloop een half me-laatsche te voorschijn, en ook menig nog krachtig man waagde zich in de groep, bij wiens geel bleek gelaat en bij wiens schuwen blik echter ook vermoed kon worden, dat er niet minder gebreken in het binnenste scholen dan er bij de anderen reeds dadelijk zichtbaar waren aan het lichaam.

»Heeren, komt binnen!» joelde het uit de groep van bankroeters, dieven en moordenaars, die in deze vrijplaats de gerechtigheid ontvloden en in ellende en zonde het veeg bestaan zochten voort slepen. »Komt binnen, Heeren!» schaterde het, maar boven al die ruwe en grove stemmen drong het schelle lachen heen van eenige half waanzinnige vrouwen, die met loshangende hairen en de bloote uitgeteerde armen in het half vermolmd vensterkozijn geleund, uit de tweede verdieping zich met den schrik der verdwaalde bezoekers vermaakten.

Voor al de Kapellaan was het toonbeeld van ontzetting. Ter zijner eer moet echter getuigd worden, dat zijn schrik minder ontstond uit vrees voor zich zelve dan uit afgrijzen voor die zondaars rondom hem. Hij hield het aangezicht tegen den muur gekeerd, om niet langer het schouwspel te zien en had zich wel de ooren willen toestoppen, indien hij niet op het voorbeeld van Dirkens de handen had vastgeklemd aan Dick Wharton, die tusschen hem en den Hollander in stond.

»Tol betalen, Heeren! Tol betalen!» riep een schrille stem. Zij kwam uit de keel van een kreupele, die een kruik in de hand hield, welke hij, na er den laatsten druppel vocht te hebben uitgezogen, naar de drie vrienden wierp.

»Gij hebt er ons in gebracht, gij zult er ons uit brengen, Dick Wharton!» zeide Dirkens.

»Plukt de ganzen, broêrtjens!» riep deze, terwijl hij weder een poging aanwendde, om zich aan Dirkens' greep te ontrukken. »Plukt ze; ik heb ze hier gebracht, ik, Dick Wharton, uit oude betrekking! Valt ze op het lijf!»

»Ken je dat, vuillik?» fluisterde Dirkens, den verraderlijken deugniet zijn snoeimes, dat hij altijd bij zich droeg onder den neus houdend. »Eer ze mij en den Kapellaan op het lijf vallen, doe ik het jou... We zijn vreemden, en willen in Londen alles zien en kwamen daarom ook hier. Hoeveel moeten we betalen?» vroeg hij aan de menigte die op hen indrong.

Een paar van de rapste en vlugste handen hadden Mr. King weten te bereiken, met ongelooflijke snelheid diens zakken onderzocht, en toen zij daar niets vonden diens mantel losgescheurd Reeds waren zij bezig — geholpen door eenige anderen die toe waren geschoten — hem zijn wambuis los te knopen, toen Dirkens hem weg trok en Wharton, die voor de kracht des anderen verre onderdeed, in de plaats duwde, terwijl hij dezen toebeet: »Bij mijner ziele zaligheid! het gaat er door en door, indien je niet je beurs en wat er in is,

maar stuk voor stuk, aan dien kant onder de bende gooit." Toen Wharton nog weifelde en een poging aanwendde om zijn rapier uit de schéé te trekken liet hij het koude staal in zijn hals voelen. De beurs werd getrokken; het geld — er was zelfs goud onder — werd naar de zijde, tegenovergesteld aan die van waar zij gekomen waren, neergestrooid, waarop de gantsche schare zich naar één punt bewoog, het deel der bende, dat den ingang afsloot die een uitgang moest worden, hen voorbij drong en allen ondereen naar de muntstukken zochten, die op hen neerregenden en een woedenden strijd uitlokten. De weinigen, die terug bleven, werden terug en weg gestooten zelfs door Dick Wharton, die ook verlangde uit de hinderlaag verlost te worden, waarin hij uit wraakzucht de anderen gelokt had.

Alle drie ijlden heen, maar werden op den voet gevolgd door den vijand, die de poging tot ontsnapping, maar te laat, bemerkte. Het was een oorverdoovend gesis en gefluit; het was een regen van modderkluiten, potscherven en steengruis; maar de vluchtenden waren den uitgang — de grens der vrijplaats — nabij, en weldra op de straat, waar de Londensche politie dubbel scherp waakte en altijd loerde, of een der misdadigers zich ook buiten zijn gebied en op het hare waagde, om hem daar aan te houden. Het buitgewoon gedruisch, dat er in de vrijplaats sedert ettelijke minuten gehoord was en in de laatste oogenblikken nog was toegenomen, had een schare burgers in de nabijheid der vrijplaats doen verzamelen, en onder die schare ook eenige constabels. Deze staken nieuwsgierig het hoofd vooruit, toen het drietal naderbij kwam en het zichtbaar werd dat een der drie door de anderen als gevangene werd medegevoerd.

„De Heere God zij gedankt!” riep de Kapellaan, die zonder mantel en met zijn half losgeknoopt, half losgescheurd wambuis, er deerniswaardig uitzag.

„Heeren!” riep Dirkens altijd nog met zijn snoeiemes gewapend, „dit is de schurk, die ons in dat wespennest bracht: hij heet Dick Wharton en is de bezem, waarmee de Hertog van Buckingham zijn vuile baan gewoon is te vegen. Ziet hem goed aan, en wacht je voor schade. Ga nu heen, schobbejak!”

„Met je verlof!” zeide er een, die zich als een konstabel kennen deed. „Dick Wharton, in naam Zijner Majesteit, ge zijt mijn gevangene!”

Hij was dien morgen gezocht en niet gevonden. Daar hij werd nagespoord zonder medeweten van den Hertog van Buckingham, aan wiens paleis men dus geene inlichtingen aangaande Dicks persoon konde inwinnen, en daar hij zich in de laatste weken met voordacht zeer bescheiden op den achtergrond gehouden had, vreesde men lang te zullen moeten zoeken, terwijl de hoogere macht, die het onderzoek bevolen had, hem spoedig, zeker vóór het algeheele herstel Zijner Genade, den Hertog van Buckingham, in hechtenis wenschte. Dick Wharton

was dus, bij deze laatste proeve zijner beminnelijke trouw jegens de Hallamsche vrienden, zijn geld en zijn vrijheid kwijt geraakt.

Aan een verder voortzetten van hunne wandeling werd natuurlijk door Dirkens noch door den doodmoeden Kapellaan meer gedacht. De laatste had geen enkel stuk gelds, de eerste slechts weinig bij zich, zoodat het nemen van een huurrijtuig een te groote weelde voor hen was. Na veel vragen en dwalen kwamen zij echter aan de herberg aan, die zij begroetten even als de dorstige Arabier een waterbron in de woestijn, maar, ach! ook na hun vermoeienden zwerftocht was hun geene liefelijke ruste beschoren, want zij vonden Sir Henry daar gants anders terug dan zij hem hadden verlaten.

Wij verlieten Sir Henry onder geleide van John, den zoon van Dirkens. De Edelman had het te druk met vragen, met het betuigen van zijne ver- en bewondering over alles wat hij rondom zich en veranderd zag, om spoedig het achterblijven van de beide anderen te bemerken. Toen hij echter iets zag, waarover hij den ouden Dirkens wilde raadplegen, keek hij om, altijd in het geloof dat de medgezel hem volgde, maar maakte de opmerking tegen een geheel vreemde, die in de plaats van Dirkens en den Kapellaan achter hem ging. Hij bleef wachten, hij ging zelfs een eind terug, maar het spoor der achterblijvers werd niet gevonden.

„De verdoemde slakken!” riep hij uit. „Laat ze kruipen, wat mij aangaat. Ze zullen eindelijk wel weer thuis komen.” Na die woorden gaf hij elke opsporing op en vervolgde hij met John zijn weg. Na eenigen tijd voortgegaan te zijn, bleef hij staan voor een huis met een dubbel balkon, wat, naar Johns inlichting, de klub van den jongen heer was, de klub, waar de jonge heer ieder dag naar toe ging, de klub, waar de eerste Edellui bijeen kwamen.

„Ik wou ook wel eens zoo'n ding zien,” zei Sir Henry nieuwsgierig naar binnen glurend.

„Wel, Sir! ge zult er op naam van den jongen heer wel binnen kunnen gaan. Ik zal u wel benden wachten, Sir!”

Sir Henry kon de verzoeking niet weerstaan en trad binnen. Hij was in het eerst wel wat bedwelmd door de benauwde lucht die hem tegenwoei, maar vond het weldra geen onaardig gezicht, toen hij een blik kon werpen op die bonte, krievende, joelende en schaterende menigte. Had Sir Henry ook nog een oogenblik een geheime hoop gehad, Charles daar te zullen ontmoeten, dan vond hij zich teleurgesteld. Het kostte hem in den aanvang moeite door de eerste groepen heen te dringen, maar toen hij die door was, maakten de anderen hem gewillig plaats. Ieder ging voor hem ter zijde en het geschiedde om den vreemden bezoeker in zijn oud-modiesch kostuum met zijn boersch voorkomen en zijn klotsenden voetstap te beter te kunnen opnemen.

Hij hoorde om zich heen fluisteren, zelfs glim-

lachen. en waar hij naderde elk gevoerd gesprek staken, ja zag zelfs de spelenden de kaarten nederleggen. De ronde oude begreep in het geheel niet, dat hij de oorzaak van dat alles was, en in de twee laatste minuten het onderwerp uitmaakte van elk onderhoud. Eindelijk, toen hij in het achtereind der zaal was gekomen, naderde hem een rijk gegalonneerde lakei, dien hij voor een Edelman van hoogen rang aanzag, en wiens diepe buiging hij derhalve even diep beantwoordde.

„Mag ik uw naam weten, Sir! en wie u hier heeft ingeleid?“ klonk de vraag.

„Wel zeker mag je dat weten. Ik heet Sir Henry Digby van Hallam-castle; mijn zoon Charles zal hier wel bekend zijn.“

„Gewis, Sir Henry!“ zeide een der Edellieden, die nauwelijks dien naam had vernomen of dadelijk was nader getreden. „Het is ons zeer veel eer, den edelen vader van onzen dapperen, edelen vriend hier te zien. Wij zijn allen Charles' vrienden, maar ik vooral, Sir Henry!“

„Je heet, Sir?“

„Lord Chester.“

„Mijn jongen heeft me toch nooit uw naam gezegd, Mylord! God zegen je, Mylord!“

Er had zich een kring om hem heen gevormd en verschillende handen drukten de zijne.

„Ge hebt een dapperen zoon, Sir! Hij heeft den eersten duellist van onzen tijd gestaan. Sir!“

Sir Henry zwol de borst van trotschheid.

„Staat hij niet hoog aangeschreven bij Zijne Majesteit, die de dapperheid weet te waardeeren?“ vroeg hij, geheel vertrouwd geworden met wie zoo zeer de vrienden zijns zoons bleken te zijn.

„Daar kunt gij zeker van zijn! Voor al nu!“ zeide een jonkman, die zich tot dusverre op den achtergrond had gehouden, maar nu het gelaat, waarop een spotachtige glimlach zich vertoonde, tusschen de hoofden van eenige der omstanders heen stak.

„Waarom nu vooral?“ vroeg Sir Henry.

„Ge komt immers ook uit Hallam, en zoudt het niet weten? 't Is een groot geluk voor de gantsche familie, oude Heer!“

„Wat zou dan zoo'n groot geluk wezen? Dat Charles in den knip heeft gezeten dagen lang, dat hij...“

„Wel zeker; want toen kon hij gered worden door haar...“

„Door wie dan, voor den duivel?“

„Wel de vriendin van de gantsche familie; veel geluk, oude heer!“

„Oude heer! Oude heer! Wie zijt ge dan, jonge kwant?“ vroeg Sir Henry eenigzins verbolgen.

„Harry, Hertog van Monmouth.“

Den ouden edelman ging een rilling van genoegen door de leden. „Het doet me veel genoegen kennis te maken! Uwe Genade is óók een vriend van mijn zoon? Maar wie is toch die vriendin, waarvan Uwe Genade spreekt?“

„Alsof gij haar niet kent; alsof gij niet toondet een goede lucht te hebben met juist nu herwaards

gereisd te zijn! Ze moet beeldschoon zijn, de dochter van den rondkop! Nu word niet driftig, Sir! zij zal u geluks genoeg aanbrengen meer zogen misschien hier dan zij u in uw oud kasteel kon geven!“ riep Harry.

De omstanders lachten en Sir Henry, die iets begon te begrijpen, zou gekleurd hebben als de hoogroode bloes die hem van nature eigen was, het niet onmogelijk had gemaakt. „Ge spreekt van Mary, van onze Mary? Is die...?“

„Wel zeker, houd u maar niet zoo onnoozel, oude!“ zeide er een, hem gemeenzaam op den schouder klopend. „Ze zal u de guinjes wel in de beurs doen glijden; houd die goed dicht en de hand van een zeker iemand van je naaste betrekkingen er buiten... Hebt ge lust in een spel lansquenet? Maar niet zoo als een zeker iemand van je naaste betrekkingen het wel eens gespeeld heeft!“ zeide Sidney, die scherper woude dan zijn vriend Harry en na het laatste onderhoud met Charles alle hoop en allen lust had opgegeven, om dezen weder in den vriendenkring op te nemen. Sir Henry, die meer van die duistere woorden begreep dan Sidney konde vermoeden, voelde zijn bloed koken en kon slechts met moeite zijn lust bedwingen om den onbeschaamden edelman een oorveeg te geven. „En hoe heeft Charles het dan wel eens gespeeld?“ vroeg hij.

„Vraag het Mylord Buckingham als het u lust? Welnu, waagt ge er een honderd guinjes aan?“

„Ik dank je. In mijn jeugd vocht men beter dan men speelde; ik heb het in het spel zeker nooit zoo ver gebracht als de Edellieden van onzen tijd... Maar toen waren er verdoemd meer kroonen in de kast, dan er nu penningen in de beurs zijn!“ riep hij driftig, met een wrevelligen blik op al het goud, dat op de verschillende speeltafels lag opgehoopt.

„Goed, oude! begin maar eens duchtig op hem los te branden, maar eindig met voor hem te betalen!“ zeide Harry op een toon van gemeenzaamheid, die den ouden edelman weder kwetste.

„Och, hij weet nog van niets... Laat hem in zijn bekoorlijk Eden... De Cherub met het vlammend zwaard zal spoedig genoeg verschijnen“ riep er een uit den hoop.

„Ik wou wel eens weten wie hier met mij den draak durft steken?“ vroeg Sir Henry, die een schimp zag in de woorden die hij niet begreep.

„Dat zal niemand onzer wagen, Sir Digby van Hallam-castle.! Wij kennen uw oud geslacht en gelooven aan uwen nieuwen... invloed!“ zeide Harry deftiglijk buigend.

„Hm, hm! Maar wie bedoelt ge met dien Cherub? Dat wou ik graag weten...“

„De Hertog van Buckingham zou u dat weten te zeggen; jammer slechts dat hij nog niet geheel hersteld is.“

Het denkbeeld rijpte bij Sir Henry om dien Hertog hoe ingenomen hij ook tegen hem ware, te gaan zien. Charles had hem iets verzwegen en dit moest hij weten. Hij wist, dat de jongen beticht was valsch gespeeld te hebben, maar dat geloofde

hij niet, al doelden daarop ook al die scherpe en stekende wespen om hem heen. Zou Charles zich in schulden hebben gestoken, zou hij geld schuldig zijn aan dien lichtmis? Hij had het hem ter loops gevraagd, maar herinnerde zich niet meer welk antwoord hij ontvangen had. Hij zou het weten, en na den roemer wijn geweigerd te hebben die hem uit aller naam werd aangeboden; na het aanzoek, hem zoo hoffelijk gedaan, om allen de eer en het genoegen van zijn bijzijn nog wat te gunnen, kortaf te hebben afgeslagen, ging hij heen, tot den drempel echter gevolgd door niet weinigen, die den koddigen oude van hunne eerbiedige hulde verzekerden.

»In het veld met die melkmuilen!» mompelde hij op weg naar het Paleis van den Hertog van Buckingham. »Den grond tot rustbed en een tent tot verblijf voor die ijdele jonkers, die het geld met hoopen wegdobbelen en den jongen misschien bedorven hebben!» Bij de laatste gedachte verhaastte hij zijn stap, zoo dat John hem ter nauwernood kon bijhouden.

»Maar Uwe Edelheid zal niet bij Zijne Genade worden toegelaten! Zouden we niet liever vader en den Kapellaan gaan zoeken?» vroeg de jongen, die sedert het verdwijnen die beiden in eenige onrust had verkeerd.

»Ze zullen wel te recht komen. Gevaar van verdrinken is er toch niet, en ze hebben een mond om te vragen... Hij zou me niet toelaten? Dat zullen we eens zien!»

De vrees van John werd ten dien aanzien ongegrond bevonden. Na een oogenblik het prachtig en uitgestrekt paleis, waarbij Hallam-castle minder was dan de woning eens armen pachters, met bewondering te hebben aangestaard, en daarbij wrevelig het hoofd geschud en gedacht te hebben aan de schatten, die de gunsteling bezitten moest: na een oogenblik in de prachtige vestibule te hebben gewacht, bracht de Steward hem de boodschap, dat Zijne Genade hem gehoor zoude verleen. De toon, waarop die bediende tot hem sprak, ergerde Sir Henry en misschien had hij met zijn gewone rondborstigheid dit laten blijken, zoo hij minder onder den invloed ware gebracht van al de grootheid en de weelde die hem omringde.

»Zijne Genade is nog zwak en mag nog niet veel spreken!» zeide de Steward stijf, terwijl hij de deur van het slaapvertrek opende en hem eenigzins bevelend wenkte naar binnen te gaan.

Ja, dat was wel het gelaat van Sir George, zijn joligen, maar toch dikwerf reeds vervloekten gast. Het was alleen nog wat bleker en matter dan vroeger. Grooter onderscheid vertoonde echter de kleeding. De zieke had zich in een rood fluweelen mantel gehuld, die om zijn midden werd dicht gebonden door een koord van gevlochten gouddraad. Hij lag op een weelderige sofa en had een mahonehouten tafeltjen voor zich, waarop zich onder zijn bereik eenige kristallen flacons bevonden met cyprus- en andere eële wijnen gevuld. De zware

zijden damast gordijnen lieten slechts een half licht naar binnen. In den schoorsteen van wit en rijk gebeeldhouwd marmer vlamde een vrolijk vuurtjen, terwijl de rijkst en bontst gekleurde vogels, van wier bestaan Sir Henry zelfs nooit had kunnen droomen, tusschen de zeldzaamste gewassen, van een net van wijd gevlochten koperdraad omgeven, heen en weder hupten en tjlpten en snaterden en snaptten dat het gehoorvlies er van trilde.

»Welkom in Londen, mijn edele en gulle gastheer!» riep Buckingham Sir Henry toe. Hij veranderde de onachtzame houding niet, maar wees hem een der stoelen aan, ten teken dat hij zich kon nederzetten. Voor ge mij nog een woord toevoegt, dank ik u reeds voor uw belangstelling, die ik dan ook wel een weinig het recht had te verwachten. Mylady Digby is immers wel en betoont zich immers altijd nog dezelfde bezige, onvermoeide en eerbiedwaardige huismoeder?»

Dat woord van huismoeder bedierf den gantschen fraaien volzin in de schatting van Sir Henry. Hij knikte toestemmend, maar sprak niet, ja voelde dat hij niet kón spreken.

»En gij zijt in Londen gekomen om mij te bezoeken? Wel, dat is vriendschappelijk. Maar iets anders kon ik van een Digby ook niet verwachten. Een glas wijn, Sir? Goede porter heb ik niet; dat spijt me wel, want ik weet dat het uw lievelingsdrank is.»

»Ik geloof dat Sir George dien ook wel mocht,» bracht hij met moeite uit. Er was iets in den toon van de stem Zijner Genade dat hem niet beviel. Of het bewustzijn van thands den Hertog van Buckingham te hooren daarvan de oorzaak was, wist hij zich nog niet te verklaren. Sir George had ook gemeenzaam, hem soms te gemeenzaam kunnen praten, maar hij had dat aangehoord zonder dat het hem toen ergerde.

»Wel zeker! ik hield veel van porter... altijd in Hallam-castle wel te verstaan. Nu, Sir! een glas wijn!»

»Ik dank u.»

»Wel, man! hoe kort af! We waren zulke goede vrienden. Mij dunkt, dat het u een genoegen moet zijn in uw vriend George een anderen vriend te herkennen, van wien ge altijd zoo veel goeds verteldet. Ge kunt begrijpen, wat ik gevoelde toen ge welsprekend uwe achtung voor den Hertog van Buckingham uitspraak! Ha, ha, ha!»

»Ge schijnt weér hersteld, Sir!» merkte Sir Henry aan, terwijl hij zich op zijn stoel onrustig heen en weér schoof, en begon te wenschen dat hij een zijner beenen gebroken mocht hebben, eer hij de stoep van het paleis was opgeklimmen.

»Ja, ik zou bijna weér een uitstapjen naar het lief gelegen Hallam kunnen maken. Ge weet dat ik het u beloofd heb. Uw veelbelovende zoon zal dan toch meê van de partij zijn? Het is jammer, Sir! dat gij er maar één hebt!»

»En dat ik dien eenen levend heb terug gevonden is niet úw schuld,» zeide Sir Henry, wiens toorn

niet meer te bedwingen was en die thands eerst duidelijk bemerkte, dat hij en de zijnen bespot werden door »dat rammelend karkas,» zoo als hij den zieke in zich zelve noemde.

»En dat ik nog het kostbaar leven behouden heb is ook zijn schuld niet,» hernam de Hertog lachend. »Wat gij hem ook vergeten hebt te leeren, het vechten niet. Ge moest hem naar Amerika zenden; hij zou een slachting kunnen aanrichten onder de wilden...»

De lofspraak, die Sir Henry in de eerste woorden meende te hooren, was in de laatste weder schimp geworden. Zijn bloed kookte, en met schorrem beet hij hem toe. »Wel, verdoemd, daarom moet hij juist hier blijven!»

»Heel goed! Ja, er zijn hier wilden genoeg! Jammer maar, dat hij hier zelf een van de ergsten is en daarom weinig kans heeft, om lang het edele handwerk uit te oefenen!»

»Wat meent ge met die woorden?»

»Och, mijn goede edele gastheer! het is een waarschuwing. Oude, neem het jong maar onder de slagveeren, of het loopt mis. Hadt ge een tweeden, dan zou ik zeggen, werp dezen het nest uit, want het bederf zit hem in de veeren!»

»Dat is niet waar! hij heeft zich als een echt ridder gedragen. — Maar ik neem het niet kwalijk dat ge zoo spreekt; gij hebt onder gelegen!»

»Gij spreekt er van als gold het een straatgevecht, meester! en een van beiden stond daarvoor te hoog,» hernam de andere trotsch. »Hij heeft zich als een echt ridder gedragen? Dat is waar! Ik kan mij begrijpen, hoe Mylady genoten zal hebben bij het hooren van de tijding... Uw zoon is een dapper ridder, zoo wel aan de speeltafel als des nachts in de straten. Goede Heer! hoe veel heeft de opvoeding van den edelen ridder u wel gekost?»

»Niet veel, want de aanleg was goed... Voor anderen is misschien verdoemd veel geld verkwist en alles voor niets. Mocht de zoon ook moede zijn, de vader is nog frisch, Hertog van Buckingham! Hij zal wachten tot ge hersteld zijt.»

»Bedaar, goede eerwaardige vriend!»

»Ik ben uw vriend niet; ik ben een eerlijk edelman!»

»Dat zullen we zien, mijn waarde... gastheer dan! als ik u niet meer vriend mag noemen. Bij de talrijke zegepraalen, die uw zoon behaalde, voegt zich echter een nederlaag. Het is jammer voor zijn naam, maar hij tartte de fortuin ook en zij is een vrouw. Hij is mij een duizendtal guinjes schuldig. Gij zijt een eerlijk edelman, dat verheugt me. Het jong zal niet kunnen betalen, maar de oude zal het zeker doen, want hij is een eerlijk edelman.»

»Duizend guinjes? Duizend!» zuchtte Sir Henry.

»Ruim duizend,» verbeterde de andere op luchtigen toon.

»Maar dat is niet eerlijk toegegaan!»

»Ik moet u wellicht gelijk geven; het jong kon eens niet zoo eerlijk wezen als de oude!»

»Hertog!» riep Sir Henry stampvoetend en met de vuist op het tafeltjen slaande, zoo dat alles wat er op stond rinkinkte. De Hertog zag hem verbaasd, maar altoos met dien verachtenden glimlach op de lippen aan. Het was of Sir Henry begreep tegen die koele spotternij niets te vermogen, hij boog het hoofd en fluisterde: »Nee, dat kan niet waar zijn! Nee, hij zal geen valsche speler zijn!»

»Dat heb ik ook niet gezegd, Sir! maar gij zelf, toen gij beweertet dat het niet eerlijk was toegegaan en dit natuurlijk slechts op hem kon worden toegepast. Waarom laat ge nu op eens de slagveeren zoo hangen? Ik vrees niet voor mijn geld. Maar ik vermoed iets. Zijt gij ook hier gekomen om de rekening te verevenen; dan kan alles onder ons blijven.»

»Geen penning betaal ik!» bulderde Sir Henry. »Geen penning, Hertog! Is dat de zorg, die ge voor hem dragen zoudt? Gij zijt zijn Satan geweest en ik heb den verleider van mijn jongen gevoed en gehuisd. Ware de porter verkeerd in azijn en het brood in steen! Geen penning betaal ik!»

»En ge zijt een eerlijk edelman? Hoor eens, Sir! nu ge mij al de weldaden verwijt, die ik van u ontving, wil ik ze gaarne betalen. Buckingham vergeldt altijd dubbel, Sir! Uw zoon is mij twaalf honderd guinjes schuldig; ik schenk er u twee honderd. De huisvesting is, dunkt me, nu wel goed betaald. Stil, val mij niet in de reden,» voer hij bitser en hooger voort. »Gij zult geen penning betalen? Ik zal geen deurwaarder zenden om de schuld in te vorderen, maar gij gaat u met den jongen opsluiten in het aangenaam Hallam-castle en waagt er niet meer eenig edelman te ontmoeten, want hij zal u den rug toekeeren, want hij zal weten, dat ge geen eerlijk man zijt en dat uw zoon en zeker ook gij er wel van houdt om de gewonnen guinjes op te strijken, maar niet om de verloren te betalen. Gij kunt gaan, Sir!»

»Dat zal niet gezegd kunnen worden!» riep Sir Henry eindelijk aan het woord gekomen uit. Hij was zoo rood geworden, dat Buckingham een oogenblik voor een beroerte vreesde. »Maar tóch zal ik niet betalen. Ik zal het Zijner Majesteit zeggen, hoe er weér een is kaal geplukt door den Hertog van Buckingham; en de Koning zal mij hooren en Mary Hollis — kent ge Mary die ge hebt laten wegvoeren, het is bekend genoeg! — zal het hare meêspreken, en dan zullen we zien, wien de rug van Englands adel wordt toegekeerd. Wel verdoemd, zoo iets is me nog nooit gezegd! En het wordt me toegeduwd door iemand, die zoo veel op zijn rekening heeft, dat er nog geen voordeelich overschot zou zijn al woog één goede daad tegen een dozijn schurkenstreken op.»

De Hertog van Buckingham rekte zich uit en begon harder te geeuwen, naarmate de drift des anderen klom. Eindelijk bewoog hij een zilveren

tafelschel die onder zijn bereik stond. De Steward trad binnen.

»Doe dien man uitgeleide; maar tel hem vooraf twee honderd guinjes uit. Ik wil mijne schuld betalen!» Hij wenkte Sir Henry te vertrekken, Sir Henry, wien de ergernis en de toorn over het aanbod, waarvan hij, een Digby, het kwetsende voelde, den mond schenen te sluiten.

»Ik heb... uw geld niet noodig... Hertog!» bracht hij met moeite uit, waarna hij haastig vertrok.

John kon den in zich zelve prevelenden, beveden en koortsig verhitten edelman op den terugweg naar de herberg bijna niet bijhouden. Hij leidde uit eenige afgebroken woorden af, dat het den jongen heer gold, van wien hij beproefde eenige goede daden in het licht te stellen. Voor hij echter nog aan de inleiding was hoorde hij reeds het bevelende: »zwijs!»

»Waar is Charles?» vroeg hij, bij het binnen treden van de herberg, aan den eersten die hem tegen kwam. Het antwoord bleef men hem schuldig, daar men niet wist wie Charles was. De oude gaf zich geen tijd om inlichting te geven, maar holde den trap op naar boven en viel daar uitgeput in een stoel neer.

»Zal ik een dokter halen, Sir?»

»Zwijs!» klonk het weër. »Dadelijk Charles hier brengen, dadelijk hier!»

De goede jongen wist niet waar hij zijn meester vinden zou; toch scheen hij te gehoorzamen want hij vertrok, maar het was om een kroes porter te bestellen, dien hij na verloop van eenige minuten boven bracht. Juist werd een bekende voetstap op den trap gehoord. Charles trad binnen en gedwongen vrolijk op zijn vader toe. »Nu ben ik den gantschen dag vrij en tot uwe beschikking. Wilt ge ook van avond naar Covent-garden?»

»Naar Covent-garden? Naar de gijzeling met je, slechte knaap!» riep Sir Henry. »Eervergeten Digby! valsche dobbelaar!»

»Vader!» stamde Charles, die zich als door een ijeren vuist in de borst voelde vastgegrepen.

»Breng me dadelijk naar den Koning. Het huis Stuart heeft verplichting aan de Digbys. Het zal nu goed komen om er een kleinigheid op af te doen... Breng me naar den Koning!»

»Die is nu niet te spreken: nu vooral niet. Hij is in een slechte luim!»

»Dan naar Mary! Dan zal zij ons helpen om ons op dien schoelje te wreken... Begrijp je 't nog niet? Kijk me niet langer met die valsche oogen aan. Ik heb Buckingham gesproken, vat je 't nu? Ben je hem geld schuldig, ja of neen!» en hij schudde hem heen en weër.

»Ja, vader! maar vraag het mij niet op zulk een wijze. Ik ben geen kind meer, dat men kastijdt, vader!» zeide hij zich losrukkend, en een stap terug-tredend.

»Geen kind? Een kwājongen, die geen penny in zijn tasch had behooren te hebben! Een deugnet,

die opgesloten moest worden. Een vloek van je ouders, versta je, die het huis moest worden uitgegooid...!» Hij lichtte in zijne razende drift de kroes op, gereed om die in het aangezicht van zijn zoon, zijn eenig kind, te werpen, terwijl de blik in het rond zocht naar een voorwerp, ter kastijding geschikt.

Op dit ontzettend tooneel van onnatuurlijken strijd kwamen Dirkens en de Kapellaan binnen. Beiden vergaten den doorgestanen angst en alle vermoedheid bij het dreigen van den razenden vader. Dirkens overzag het gevaar. Hoewel hij de oorzaak van den twist niet kende, waagde hij het den woedenden vader tegen te treden, de kroes te grijpen, voor die Charles naar het hoofd kon worden geslingerd, en hem toe te voegen: »Bedaar, Sir! het is Charles, je eenig kind!»

»Het was eene welsprekendheid, zoo als Dirkens maar alleen bezat, eene welsprekendheid, door welke de man Sir Henry altijd wist te treffen. Dat woord van: eenig kind, en de kalme moed waarmede de driftige weerhouden werd, brachten dezen werkelijk tot eenige bedaardheid. Gewillig liet hij zich de kroes ontnemen en door Dirkens in den stoel nederzetten. De Kapellaan had niet wagen te spreken, maar hij had toch gehandeld.

In zijne vrees dat Sir Henry de dreiging volvoeren mocht en de kroes of een stoel of tafel den zoon naar het hoofd zoude slingeren, plaatste hij zich voor Charles, dien hij alzoo met zijn lichaam tegen elken aanval dekte.

Sir Henry was begonnen Dirkens deelgenoot te maken van zijne ontdekking, van zijn gesprek met dien vileyn, aan wien hij — Sir Henry kon den naam van Charles nog niet uitspreken — aan wien hij wel twaalf honderd guinjes schuldig was! Dirkens en de Kapellaan bogen het hoofd bij het noemen van zulk een som.

»Maar ik zal den Koning spreken! Ik zal onze Mary opzoeken, en die zal...

»Neen vader! ik bezweer u dat niet te doen... Buckingham moet betaald worden, maar niet door Mary, vader! Ik zal hem betalen, ik, die de schuld gemaakt heb.»

»Hoor dien verdoemden zwetser!» riep Sir Henry Dirkens toe. »Hij heeft in geen veertien dagen de kleur van een penny gezien en hij wil twaalf honderd guinjes betalen. O die vervloekte Buckingham!»

»Ik ga naar het vasteland, vader! en zoek een patent als officier onder de huurtroepen der Hollandsche Republiek. Sterf ik dan heeft Buckingham alle recht verloren; blijf ik leven dan zal ik hem eenmaal kunnen betalen. Dus geene verwijten meer, Sir Henry!»

»Charles!» fluisterde de Kapellaan, »eer uwen vader en uwe moeder op dat het u wel ga...»

»Zou men niet zeggen dat de slechtaard gelijk had, Dirkens? Hij spreekt of hij Cromwell had neergesabeld! Dat spreekt naar het vaste land te gaan; dat spreekt over sterven en leven, alsof hij

een kind van een jood was, alsof hij niets op de wereld had dat hij lief had, ja dat hij, verdoemd! verplicht was lief te hebben... He, Dirkens 't is een slechte deugniet! Och, God! Och God! naar het vaste land!" De oude man bedekte zich het gelaat met de handen. Langs de trillende vingers, die de oogen bedekten, biggelden de tranen heen. De man, die voorgaf van staal en steen te zijn, had maar te zeer een warm menschelijk hart in den boezem.

Charles, die niet gebogen had en ook niet gebogen zou hebben, voor de kracht zijns vaders, boog voor diens zwakheid. Hij had nauw die tranen gezien, tranen die hij had doen vloeien, of hij ijde op zijn vader toe, knielde voor hem neêr, trok diens handen, om ze in de zijne te vatten, van de oogen weg, en stamerde: »Goede beste vader, vergeef het mij! Ik moet u die smart aandoen; ik moet heengaan en boeten voor hetgeen ik deed. Denkt ge, vader! dat mij het afscheid niets kost?"

»Jongen, jongen! waarom hebt ge u afgegeven met dien vileyn? Dirkens, ik wil met den schoelje vechten! Charles, je moet bij ons blijven.."

»Hij moet heen!" zeide Dirkens.

»Heen? Heen? 't Is of het een hond is, die je het hok uitjaagt!" antwoordde Sir Henry.

»Vechten met den Hertog geeft niets.. Hij kan vallen maar gij ook. In beide gevallen blijft de schuld bestaan, wat je?"

»Vader, laat mij mijn plan volvoeren. Het is het beste.. Ik moet nog afscheid nemen van... iemand en dan.."

»En dan blijven ik en je moeder alleen! En zou jij de wijde wereld in....! Dirkens, hij mag niet gaan!"

»Dat behoeft ook niet!"

»Wat? Heb je een middel? Gij weet overal raad op.. Voor den dag er mede, oude!"

»Gij betaalt, wat je?"

»Dat wist ik, verdoemd, zelf wel," zeide Sir Henry niet weinig teleurgesteld. »Betalen? Twaalf honderd guinjes! Waarvan, domkop?"

»Van je eigen geld, dat toch eens het zijne wordt. Leenen bij anderen, als men het zelf nog bij elkaâr kan scharrelen, is schande, en met iemand te vechten omdat je hem geld schuldig zijt, is niet eerlijk, en te klagen en te kniezen waar je je zelf helpen kunt, is kinderachtig."

»Dirkens! Ben je aan 't raaskallen?" riep Sir Henry uit.

»Neen, Sir! maar er is wel geraaskald. Hallamcastle is vijftien honderd pond waard en daarop kunnen wij wel duizend krijgen. Dan maar weer lustig geploegd en gezaaid, en, zoo God de Heer het wil, zullen wij overvloedig maaien en die duizend pond er wel weer afkrijgen.. Dan blijft ieder eerlijk man en heeft geen van die vergulde poppen, zoo als ik er bij hoopen gezien heb, zich er in te mengen, en de gauwdief van een Buckingham zich niet op te blazen van plezier, dat hij

een Digby het land kan uitdrijven. Zie je, zoo vat ik het."

»Dirkens! goede, beste Dirkens! neen, dat kan niet!" riep Charles uit. »Neen, ik wil de oorzaak niet zijn van de armoede mijner ouders.. Neen ik heb de schuld gemaakt, ik wil die ook betalen.."

»Zacht wat, jonge heer! je zult die ook betalen, maak je maar niet ongerust... Het lui en lekker leventjen heeft een eind. Nu, Sir!" vervolgde hij zich tot Sir Henry keurend, »een kordaat besluit genomen! Wilt ge of wilt ge niet?"

»Maar je moeder... Charles!" zuchtte de oude.

»Gedane dingen nemen geen keer, en dat zal Mylady ook wel begrijpen, wat je. Kort en goed, Sir! Charles gaat naar het vaste land en vecht zich dood of hij gaat terug naar Hallam, wat wilt ge, Sir?"

»Dirkens, hij moet meê naar Hallam... al moet ik ook met mijn laatste tanden op een korst zwart brood knabbelen.... Dirkens, maak het maar in orde.."

Charles had zwaar misdreven, maar de boete was óók zwaar. Bij dit onderhoud voelde hij een pijn, die hem de borst verscheurde en kwam de wensch hem dikwerf op de lippen, dat hij den avond niet beleven mocht. Vader en moeder had hij arm gemaakt, hij, hun eenig kind, wiens plicht het geweest ware hen rijk te maken.

XII.

Mylady de Castlemaine en de Hertogin van Portsmouth hadden reeds eenige dagen in ballingschap doorgebracht. Het hof, in de eerste oogenblikken verbaasd en verrast, maar weder in staat om na te denken en het gebeurde te beoordeelen, was toen tot het besluit gekomen, dat de deerne, die zich altijd nog verborgen hield, een gewaagd spel speelde, ja een spel, dat zij verliezen moest. Maar toen er dagen waren verlopen, en beide vroeger oppermachtige minnaressen in hare ballingschap bleven, toen het gerucht zelfs liep dat de Fransche naar Versailles en de Engelsche naar haar gelukkigen echtgenoot terug zoude worden gezonden, toen moest men het ongeloofbare wel gelooven, het onmogelijke wel mogelijk achten. Men verdubbelde de pogingen om door te dringen tot het heiligdom, waar de machtige toovergodin, die de wereld had weten om te scheppen, zich ophield, maar zag zich, even als vroeger, teruggevoeren. De eenige die toegelaten werd was, altoos behalve den Koning, Lord Shaftsbury. Deze werd dus met aanzoeken bestormd en het hoofd van het Kabinet geheten. Men ging zelfs zoo ver, toen ook Shaftsbury bewijzen gaf van niets te kunnen of te willen, de oude Kate het hof te gaan maken; en zelfs Harry, Hertog van Monmouth, die ditmaal zelfs beducht werd voor zijne plaats in de genegenheid des Konings, werd eens in een vertrouwelijk

tête à tête verrast met Kate, die geheimzinnig en koud als een Egyptische Sphynx bleef.

Onderging men ook den invloed der nieuwe machthebbende, ieder leverde echter daar protest tegen in. Het leven toch, zoo vrolijk en genotrijk vroeger, werd ondragelijk vervelend. De bijbeltexten, waaraan de meeste hovelingen sedert hunne jeugd, toen zij ze onder Cromwell hadden moeten leeren, niet meer gedacht hadden, behoorden nu weder in de herinnering terug te worden gebracht want — het onmogelijke bleek mogelijk — Karel Stuart was vroom geworden. De zaal, waar vroeger de vrolijkste spelen, de prachtigste balletten — eene nabootsing van Versailles — vertoond werden, was gesloten; de salon, waar zoo dikwerf het goud op de groene speeltafels blonk, de prachtigste van allen — het heilige der heiligen van Karel Stuart — waar de meest intieme vrienden bijeenkwamen om te genieten, evenzeer. In plaats daarvan was het Kabinet Zijner Majesteit altijd geopend en zag men er de Sekretarissen van Staat in en uitgaan, hoorde men niets anders dan over zaken en politieke kwesties spreken, met voorgevende belangstelling de debatten van het heropend Parlement gadeslaan, en de waarschijnlijke kansen van de aangevraagde en door Shaftsbury krachtig verdedigde subsidiën berekenen. Van al de Sekretarissen van Staat, zelfs Clinton niet uitgezonderd, die rekening en verantwoording voor het Parlement afleggen en daarbij de eerbiedige opmerkingen van het alleen in de vormen eerbiedig Huis der Gemeenten aanhooren moest, van al de Sekretarissen van Staat had Mylord Arlington de moeielijkste plichten te vervullen. Hij toch werd gedwongen om te gaan ontbinden wat hij saâmgevochten had, werd gedwongen om het geheim traktaat van Dover zoo mogelijk te doen verscheuren en met de Republiek de alliantie te vernieuwen. Zijne Hoogheid de Prins van Oranje was vriendelijker dan ooit te voren, overstelpte hem met bezoeken en gaf daarbij telkens te kennen, dat hij zijn Oom tot dusverre altijd veel goeds van Mylord Arlington had verteld en dat hij tegenwoordig dikwijls bezoeken aflei bij zijn Oom. Dit laatste was ieder bekend. De Koning had zelfs openlijk verklaard, dat hij gaarne met zijn jongen neef werkte, die boven zijn jaren de zaken inzag. De noodige gelden waren reeds aangewezen, om zoo dra de subsidiën door het Parlement werden goedgestemd, Zijner Hoogheid verstrekt te worden.

Jonkheer Boreel, die er zelf over verrast was zoo volkomen te zullen slagen waar Mijnheer van Beuningen had moeten terug deinzen, ondervond tot zijne grievende teleurstelling van de zijde der Heeren Staten niet dien steun en die goedkeuring, op welke hij gemeend had te mogen en kunnen rekenen. Men scheen in den Haag weinig te gelooven aan de oprechtheid van het kabinet van St. James, welke overtuigende blijken de Ambassadeur er ook van gegeven meende te hebben. Tevens had men in den laatsten brief aangedrongen op den te-

rugkeer Zijner Hoogheid, voor wie het een dringende behoefte was de vergaderingen van den Raad van State bij te wonen, ten einde langzamerhand op de hoogte der zaken te komen, waarnaar ieder vaderlander verlangen moest.

»Eene uitnodiging, Uwe Hoogheid, om terug te keeren!» zeide Boreel, toen hij den Prins den pas ontvangen brief ter lezing aanbood.

»Een bevel, vriendlief!» klonk het antwoord. »Er moet aan gehoorzaamd worden, wil ik niet in den Haag verliezen wat ik hier won.»

Het offer, dat van hem gevergd werd, bleek echter thands zoo groot niet. Den arbeid die nog restte zou de trouwe Boreel wel kunnen verrichten. De breuk tusschen Engeland en Frankrijk, de alliantie tusschen het eerste rijk en de Republiek kon niet meer uitblijven; en in den Haag teruggekeerd zoude het gebeurde, voorzichtig en bescheiden medegedeeld, hem voorzeker eenigen invloed geven voor het vervolg, terwijl de steun Zijner Majesteit hem meer dan ooit verzekerd was. Hoewel de dag van den terugkeer nog niet bepaald was, werd de terugkeer zelf toch besproken en maakte Zijne Hoogheid zich gereed om Zijne Majesteit daarop voor te bereiden en haar een plechtig afscheidsgeloof aan te vragen.

Te midden van al die woeling en warreling der hartstochten, van al die kuiperijen en intriges der eerzucht, van al de plannen en overleggingen der schrandereheid en het rondtasten, beproeven en handelen der behendigheid, scheen hij wel vergeten, die vroeger de werkelijke Koning mocht heten van het Rijk en den Koning door de Genade Gods ruim zoo veel beheerschte, als de meest in gunst zijnde minnaressen. Karel Stuart had de wonde, den Hertog van Buckingham toegebracht, gevoeld als ware zij hém geslagen; hij had den geliefden vriend en deelgenoot en in menigerlei opzicht zelfs voorganger, herhaaldelijk bezocht, en dit had dan ook aanleiding gegeven, dat de *antichambres* van het paleis van den Hertog van Buckingham in den aanvang meestal gevuld waren met eene schare belangstellende Edellieden, die fluisterend, als om den zieke niet te storen, zich met elkaâr onderhielden en met de bedruktheid op het gelaat de mededeelingen van den Steward aanhoorden. Zoo veel te meer bevreemding mocht het baren, dat die *antichambres*, na al lens lediger te zijn geworden, in het geheel niet meer bezocht werden. Toch was Zijne Genade niet dood, maar integendeel toegenomen in kracht; kon zij er reeds aan denken, in een gemakkelijken karos neergevlid, eenige beweging te gaan nemen, want de wond was gesloten en liet reeds nagaan welk likteeken zij vormen zou. De belangstelling der Edellieden hield altijd gelijken tred met die Zijner Majesteit en waar deze er steeds minder gaf bleven ook genen terug. Buckingham had bij het eerste blijk van verminderende belangstelling reeds door zijne afhangelingen opgaven ontvangen van de vermoedelijke oorzaken; maar had ze als te ongerijmd verworpen. Toen Zijne Majesteit niet meer persoon-

lijk kwam, maar slechts elken dag eens aangaande Buckingham berichten liet inwinnen, moest deze wel aannemen dat er eenige verandering plaats had, dat er politieke vijanden in het spel waren, die hem uit den zadel poogden te lichten; maar hij was overtuigd stevig te zitten en vond er geen bezwaar in den geneesheer, die hem alle beweging toen nog verbood, te gehoorzamen, en rustig te zijnen te verblijven. Daar werd hem eenklaps de ongenade van beide minnaressen gemeld. Had hij nog een oogenblik geloofd, dat de intriges in White-hall door die beiden aangesponnen ten doel hadden een van die beiden te doen vallen; had hij daarom te eer kunnen beiden, in de hoop van niets behoeven te doen vóór de zegpraal door eene van beiden behaald was, thands zag hij in, zich schromelijk vergist te hebben, begreep hij, toen de naam van Mary Hollis genoemd en geroemd werd, gevaar te loopen om nog meer de gunst Zijner Majesteit te zullen verliezen, en bloot te zijn gesteld aan de aanslagen van een vijand, voor wien zelfs de gunst Zijner Majesteit hem niet zoude kunnen beschermen. Hij besloot niet langer te dralen, maar, getrouw aan zijn verleden, eene schuilplaats te gaan zoeken in de tent van den overwinnaar.

Wel kwam de gedachte in hem op, dat hij de deerne, die thands had gezegepraald, had beledigd, dat hij door haar gehaat werd, maar hij meende het vrouwenhart te kennen zoo het slechts eene of andere zwakheid had doen blijken, en het kind had daarvan dan toch eindelijk blijk gegeven, door zich den Koning in de armen te werpen om te kunnen heerschen. Welnu, hij zou vrede met haar maken; hij zou haar voorstellen hare heerschappij te helpen bevestigen, mids zij uit haar verleden eenige dagen vergeten en hem beschouwen wilde als haar vriend. De tijding van 's Konings wonderbare verandering, van de puriteinsche ingetogenheid, van de puriteinsche dwaasheden, waaraan White-hall onderworpen was, bracht geene verandering in zijne plannen, want hij achtte het vertoon van vroomheid een nieuw bewijs van de macht der nieuwe minnaresse, maar tevens als voorbijgaande, daar Karel Stuart zich onmogelijk op den duur daaraan onderwerpen kon en de minnaresse dat zelve spoedig genoeg zoude inzien.

Hij had reeds bevel gegeven zijn karos te doen inspannen, toen hem een brief van Mylady de Castlemaine overhandigd werd.

Deze had spoedig genoeg ervaren wie haar in ballingschap had doen wegzenden, en dat Ma'am Carwell in hetzelfde lot deelde. Het was haar tot troost geweest in de donkere dagen die zij in Oxford had doorgebracht, dat ook Louize de Quérouaille niet meer in dat White-hall woonde, waarvan zij het gemis thands eerst wist te begrijpen, White-hall, waar een niet te bedwingen heimwee haar heen dreef. Dat kind, dat zij groot gemaakt en dat haar had verjaagd, zou zij pogen te vernietigen, en indien haar dat gelukte, zou zij voortaan alleen regeeren en Ma'am Carwell buiten White-hall doen verblijven.

Op die wijze zou uit de nederlaag de zegpraal kunnen ontstaan. Om echter Mary te doen vallen behoefde zij hulp en bijstand, en van die van Buckingham kon zij zich verzekeren. Welke lagen zij hem gelegd had was hem altijd onbekend gebleven en welk belang zij in zijne kwetsuur had gesteld had hij voorzeker vernomen.

Bovendien rekende zij op zijne vrees om eene deerne, die hij grievend beledigd had, het gezach te zien uitoefenen. Al die overleggingen hadden haar tot het schrijven van haren brief geleid, welke Buckingham las en herlas. Hoe geslepen Mylady ook dacht te zijn, hoe zij Buckingham ook meende te kennen, hoe zij hem in zijne zwakste plaatsen meende aangetast te hebben, het bleek toch dat zij in hare berekeningen nog veel had voorbij gezien. Bij de onzekerheid of hij er wel in slagen zou vriendschap met Mary te zullen kunnen sluiten, verwierp hij Mylady's voorstel om haar van dienst te zijn niet dadelijk. Hij besloot zelfs haar te zien, maar niet alleen voor haar te arbeiden. Om zich zelve het meest mogelijk voordeel te verschaffen, zou het veel beter zijn het gewone bascule-systeem — men vergeve mij de nieuwerwetsche uitdrukking — te vervolgen en den schijn aan te nemen van de beide beledigde minnaressen te ondersteunen, met voorbehoud om diegene trouw te blijven, die zelve de meeste krachten, om zich de zege te verschaffen, aanbracht. De Hertogin van Portsmouth werd dus in haar schoon en behagelijk Hatfield-manor, waar zij zich echter gants niet behagelijk gevoelde, op zekeren dag verrast door de komst van een bode, die op geheimzinnige wijze haar alleen te spreken vroeg en haar de uitnoodiging van George Villiers, Hertog van Buckingham, overbracht, om op een bepaald uur en in strikt inkognito zich in Buckingham-paleis te laten vinden. De Hertogin van Portsmouth nam het schijnbaar onverschillig aan, na eerst haar tegenzin niet ontveinsd te hebben tegen de geheimzinnigheid, waarmede haar bezoek verlangd werd en het inkognito dat haar daarbij werd opgelegd. Oogenschijnlijk toch was zij niet ongeduldig om hare ballingschap te zien eindigen en maakte zij zich voor de toekomst niet beangst.

Die gerustheid en kalmte waren echter voor een goed deel geveinsd, vooral sedert de in de laatste dagen ontvangen berichten van den Franschen gezant.

Wij hebben haar schertsend zien vertrekken, spottend met de minnares, wie zij hare verwijdering meende te moeten wijten. Zij was er ook zeker van, dat de geldnood weder spoedig zoude dreigen en Karel Stuarts hart zoude vertederen. Daar kwam echter de tijding, dat de Koning pogingen aanwendde, om met het Parlement op goeden voet te geraken, dat hij subsidiën had aangevraagd: en zoo die werden verleend, dan kon hare ballingschap wel verlengd, zelfs veranderd worden in een verwijdering uit Engeland. Geen wonder dus, dat zij aan Buckinghams verzoek een genegen oor leende en dat meer deed dan zij scheen te doen.

Mylady de Castlemaine had zich niet lang laten wachten, had, na vele maatregelen van voorzorg genomen te hebben ten einde niet ontdekt en aangehouden te worden, Oxford verlaten en was ongedeerd in Buckingham's paleis aangekomen. Zij heette de wel bekende vestibule en zalen welkom en voelde de begeerte, om er weder even als vroeger te verkeerden, vuriger dan ooit in zich opkomen. De vernederde, die het oog op den troon had gevestigd en zich nu reeds blijde heette in Londen eenige uren terug te kunnen keeren! Zij was door den Steward ontvangen, die haar door ettelijke benodengingen, die haar wel bekend voorkwamen, naar de *Serre* en door deze in het bewuste goudlederen kabinetjen bracht, waar de Hertog van Buckingham in een zijner prachtigste pleeggewaden, stijf en wichtig van het gouden borduursel en de glinsterende diamanten, in een gemakkelijken leunstoel nederlag.

Had zijn toilet hem ook vermoed en de ziekelijke trekken nog meer doen uitkomen, het blanketsel had het weten te bedekken, en als of hij geheel weder tot zijne vroegere kracht was teruggekeerd trad hij Mylady tegen. Hij wilde beiden doen gelooven aan zijn volkomen herstel en alzoo aan zijn voornemen, om weldra weder aan het hof te verschijnen en daar aan al de onrustbarende geruchten omtrent het slepende zijner ziekte een einde te maken. Tegenover Mylady slaagde hij volkomen; want deze wenschte hem vrolijk geluk met den terugkeer zijner gezondheid, terwijl zij hem met al de innigheid der tederste vriendschap beide handen drukte.

„Al wel, al wel, Sara!” zeide hij lachend, haar een stoel aanbiedend, waarna hij zich echter weder haastte te gaan zitten.

„George, er zijn kwade dagen voor de Villiers aangebroken, maar door eendracht en volharding hopen wij alles te boven te komen.”

„Waarlijk een plechtig begin, Sara! Me dunkt, zoo of in dien trant ten minste hadt ge op mijn grafzerk kunnen spreken, altijd in het eerste uur na mijne begrafenis, want in het tweede hadt gij het weder te druk gehad met uwe grootsche plannen... die... alle zoo goed gelukken!”

„Ik heb het verwijs verdiend, George!” hernam zij onderworpen, ofschoon zij den fijn leëren handschoe kreuken en tusschen de vingers wrong. „Ik bedoelde de glorie der Villiers en had het doel bereikt, indien al de Villiers met volharding hadden gestreefd.” Zij gaf hem het verwijs terug, maar thands zoo zacht en fijn mogelijk, want zij was in de macht van dien man.

„Ik weet niet of de volharding van al de Villiers wel iets had gebaat. Wat baat den visscher zijn aas als de visch niet azen wil. Goede Sara! kent ge dit kabinetjen?” vroeg hij lachend.

Zij klemde de tanden op elkaar. Was het zijn doel haar te doen gevoelen dat zij in zijne macht was? Wilde hij haar eerst vernederen om haar dan uit genade weder op te heffen? Indien het zoo ware, welnu, zij zou zich laten vernederen, maar, eenmaal opgeheven, het hem zeer duur doen betalen.

„Ma'am Carwell was slim,” zeide zij, „zij was misschien de visch, die wel geneigd was te azen, maar den hoek bemerkte. Doch zwijgen wij daarvan en bespreken wij liever onze belangen.”

„Gij zijt wel beleefd om ook mij te gedenken waar het echter alleen u betreft. Ik geloof nog niet aan mijne ongenade, Sara! maar ik geloof wel aan de uwe. Laat mij echter uw plan kennen, dan kan ik zien of het weder met de gewone behendigheid is beraamd.”

„Het plan is zeer eenvoudig. Nog kunt gij Karel naderen en tot de dweepzieke bende die hem omgeeft doordringen. Eenige tooverwoorden van uwe lippen en de oude Rowley is genezen. De snaren op het speeltuig zijn veel te sterk gespannen om niet te springen.”

„We zullen zien.”

„Niet zoo onverschillig, George!” zeide Mylady met eenige meerdere klem. „Niet zoo onverschillig, want ook úw behoud staat op het spel.”

„Gij hebt er mij meermalen van pogen te overtuigen. Herinnert ge wanneer het laatst? Toen ge die kaal geplukte Yorksche gans in de nabijheid van de Quérouaille wildt plaatsen.”

„Toen wildet ge u nog op de Quérouaille wreken, die u verschopte, maar later hadt gij de heldenkracht om dat te vergeten, en zij, de zachtvaardige, gedoogde uw knieval. Deze werd toen ook als onderdaan of liever als dienstknecht, niet meer als minnaar gedaan, niet waar, George?”

„Och neen, goede Sara! de hand, die ik uitsteek, wordt nog al spoedig gevat, door ieder, door de Quérouaille even als door u. Maar ik heb nu geen haast om haar uit te steken.”

„Geen haast? Onvoorzichtige, gij slaapt aan den rand van een afgrond. Zij, die de macht in handen heeft, werd door u vervolgd.”

„Ik weet het.”

„Zij zal zich wreken!”

„Zij zal een berouwhebbend zondaar vergeven, Sara! Is zij geen vrouw zoo als gij, en hoe menigen zondaar hebt gij wel niet vergeven, zelfs al had hij geen berouw.”

„Gij hebt de habeas corpus akte geschonden, en het Parlement is bijeen, en Shaftsbury is alvermogen minister.”

„Daar is alles voor gezorgd, liefderijke, zorgende Sara! Ik ben daaraan onschuldig; die misdaad werd door een deugniet, een zekeren Wharton, gepleegd, dien ik zelf zal overleveren. Gij ziet dat ik zeer openhartig ben.”

„Gij vergist u. De razende dweepende zal u niet vergeven, daarvoor ken ik haar te goed. Ge moogt u vrij pleiten tegenover het Parlement, maar tegenover haar niet: zij schijnt een heester, maar de sappen van den eik schuilen er in. Ik waarschuw u...”

„Wij zullen zien.”

„Maar van waar die gerustheid? Zij is geveinsd. Waarom? Geloof ge, dat ik u vijandig geweest ben, dat ik het ooit zou kunnen worden? Ben ik het

niet geweest, die den jongen boer in hechtenis deed nemen?"

»Maar hem weder deed ontslaan.»

»Nee, dat deed zij en daaruit kunt gij den omvang van hare macht leeren kennen. Wel ging ik zelve hem zijne vrijheid aanzeggen, maar het was om mij den schijn der werkelijk geleden nederlaag te besparen. Maar wat verdedig ik mij tegen iemand, die mij hier heen lokte als in een hinderlaag, die mij hier heen lokte om mij te tergen!» Zij was opgestaan alsof zij alle verder onderhoud overbodig rekende; toch trad zij de deur niet nader, daar zij vreesde, indien zij den schijn aannam van te willen vertrekken, niet weerhouden te zullen worden. Was hij dan zoo zeker van zijn eigen behoud, dat hij het waagde haar te vertrappen, dat hij het waagde — haar binnenste riep het haar toe — *renanche* te nemen?

»Blijf toch zitten, Barbara!» hernam Buckingham. »Gij zijt wel zeker van geslagen te zijn, daar gij zoo betrekkelijk kalm blijft... Ziet ge, Sara, daarvan wilde ik slechts de proef nemen. Als ge geholpen wordt zal dit u des te dankbaarder doen zijn, terwijl het bewustzijn van uw tegenwoordige onmacht u later te gehoorzamer zal maken. En van dit laatste vooral moet ik overtuigd worden, want waarom zou ik u anders willen bijstaan? Wat kunt ge mij in ruil geven voor hetgeen ik bied? Al te milde Sara! gij hebt zoo veel gegeven, dat ge thands niets meer te geven hebt.»

Dat te moeten hooren en te moeten zwijgen, dat te moeten hooren en op het gelaat te doen lezen hoe het daar binnen woelde en woedde...! Zoo zij slechts de macht weder erlangde, één dag slechts de macht, hij zoude boeten! O het was waanzin thands aan den troon van Engeland te denken, en toch dacht zij er aan! toch wilde zij het genot van één uur daarop te zetelen en dien George Villers voor zich te zien nederbuigen, met tien jaren haars levens betalen!

»Gij hebt een verdrag gesloten met Ma'am Carwell,» viel zij eensklaps uit, »en gij hebt mij uitgenoodigd om getuige te zijn van u beider tedere vriendschap. Maar neem u in acht voor die vrouw, zij is sluw als de slang.»

»Vertel haar dat, Sara! gij zult haar op het oogenblik hier zien.»

»Hier? Ma'am Carwell hier met mij?»

»Wel zeker. Bedenk, dat ik weken achter de bedgordijnen heb moeten zuchten en dus wel het oogenblik van genot mag smaken, dat gij beiden mij voorzeker zult willen en kunnen schenken.»

»George, gij zult die vrouw verwijderd houden. In het belang van ons geslacht moet hare ballingschap niet eindigen.»

»Maar in mijn eigen belang misschien wel, goddelijke Sara! Ik maak liever twee dankbare zielen dan slechts eene, die ondankbaar zou kunnen worden.»

»Maar dat ge zoo weinig man zijt, om den hoon door haar u aangedaan te vergeten. Zij zal niet

rusten voor zij mij verdreven heeft en dan... zijn ook úwe dagen geteld. Wie heeft het op uw leven toegelegd? En zij die zich er op beroemde in uw eigen paleis, toen zij naast mij op uw *bal masqué* er op zinspeelde...!

»Hebt gij dat gehoord?» vroeg hij met eene vreemde uitdrukking in zijne oogen en een onheilspellenden trek op het gelaat. Zij leidde er uit af, en waarlijk niet ten onrechte, dat hij die woorden niet vergeten had en dat hij de kastijding, hoewel verschoven, nochtans niet had kwijtgescholden.

Plotseling echter veranderde de uitdrukking van dat wezen, toen, de Steward op fluisterenden toon den naam van de Hertogin van Portsmouth uitsprak en deze met leuchtigen tred binnen trad.

»Wees gegroet, *chevalier sans peur et sans reproche!*» riep zij Buckingham vrolijk toe, terwijl zij hem de kleine hand toestak. Zonder iets van hare innerlijke verbazing en ergernis te doen blijken, neeg zij zeer diep tegenover Mylady, terwijl zij haar toevoegde: »De fortuin is mij wel gunstig. Op zulk een klein plekje gronds zoo veel uitstekends te ontmoeten.»

»Uwe Genade schijnt op Hatfield-manor niets van hare aanminnige vrolijkheid verloren te hebben,» merkte Mylady stekelig aan.

»Hoe zou dat ook mogelijk zijn? Het lustoord is vol van herinneringen aan den Hertog van Buckingham. Gij moet mij toch het genoeg doen dezen zomer er eenigen tijd te komen doorbrengen, Mylady!»

Indien ik de zekerheid had dat gij alsdan gastvrouw zoudt kunnen zijn!... maar de toekomst naar het heden beoordeeld, Hertogin van Portsmouth, bestaat er weinig hoop!»

»Hoe zoo somber gestemd? Werken dat de herinneringen uit, te Oxford opgewekt?» vroeg zij lachend en schertsend, hoewel zij wist Mylady met vergiftige naalden te prikken. In Oxford toch had zij Karel Stuart leeren kennen, had zij zijne eeden van eeuwige trouw het eerst vernomen.

Zonder eenig antwoord van Mylady af te wachten wendde zij zich tot Buckingham. »Maar ik zou haast u en uwe belangen vergeten. Welnu, beste Hertog, wat hebt ge mij voor te stellen?»

»In de eerste plaats bied ik u mijne hulde aan. Eene vrolijkheid, zoo onverstoortbaar als de uwe, wekt mijne bewondering. Weet gij, hoe het in White-hall is gesteld?»

»Nee; is er iets bijzonders? Jack is immers niet dood?»

Mylady bemerkte welk groot voordeel de mededingster op haar had. Louise was door Buckingham uitgenoodigd en alzoo door hem als bondgenote noodig geacht; zij daarentegen was smekeling en had om hulp gebeden. Buckingham liet niet blijken dat hij dacht als Barbara Palmers. Hij vond zijne positie tegenover die vrouwen, beiden even zwak en hulpeloos, te schoon, om niet beider trots te buigen. De eene had hij reeds vernederd,

de andere, hoe opgeruimd, hoe vol moed ook, zou hij van toon doen veranderen.

»Als Jack de eenige is, waarin de Hertogin van Portsmouth belang stelt, dan kan ons onderhoud kort zijn, want uw aap is gezond.»

»En de andere, waarin ik belang stel, zijn het evenzeer; want die zie ik thands voor mij... Beste Hertog, het is toch onbarmhartig om mij het heerlijke Hatfield te doen verlaten voor een tijding, die ge mij wel bij geschrifte hadt kunnen doen kennen... Of neen, ik begin u beter te begrijpen. Gij wildt mij het genoeg doen smaken Mylady ten uwent te ontmoeten. Wie moet ik daarvoor danken, Mylady of u?»

»Mij niet,» zeide Barbara heftig. »Ik mag mij niet toeëigenen wat mij niet toekomt. De gelukkige gedachte behoort Buckingham geheel. Maar gij hebt het voorrecht om herdacht te worden, al ziet men u niet.»

»Ge wilt dus zeggen, lieve vriendin! dat ge juist niet veel behoefte hadt om mij te zien? Wat tegenstelling vormt ge met mij! Ge zult dien uitroep zeker al zeer vleidend noemen. Maar welk eene tegenstelling! Ik verlangde u zóo zeer te zien, dat ik mij meermalen op Hatfield-manor heb moeten bedwingen, om niet naar Oxford te ijlen en er de halde mijner bewondering te bieden. Met die deerne van het land hebt ge mirakelen verricht! Jammer, dat de lieve kleine zich niet erkentelijker toont jegens de weldoende fee!»

Mylady kon zich niet langer betoemen. Zij stak het hoofd trotsch omhoog en zag haar doordringend met de vonkelende oogen aan, haar, de onverzettelijke, die zelfs in het grootste gevaar haar achtervolgde met haar venijnigen spot. »Ik heb beter het doel bereikt dan gij denkt, Louize de Quérrouaille! Dat kind, dat u heeft doen verstooten, is een Engelsche; dat kind, dat de goedheid had u naar Hatfield-manor te doen vervoeren, weet dat ge aan de anderen zijde van de zee te huis behoort en zal u daarheen doen brengen...»

»Dan zal ik toch het genoeg hebben met u de reis te doen?» vroeg Louize. »Weet ge ook al, Mylady, wanneer we gaan? Ik beloof u recht vrolijk te zullen zijn.»

»Ge zijt het reeds tot vermoemens toe, waarde vriendin!» beet Mylady haar toe.

»Ik wist niet, dat er nog iets was wat u vermoenen kon. Dus werkt mijne vrolijkheid bij u nog meer uit dan al de folteringen uwer laatste teerhartige liefde voor dien landjonker, op wien ik eigenlijk had moeten verlieven? Lieve vriendin, wat zijt ge toch gelukkig in het kiezen uwer werktuigen!»

Buckingham vond den strijd, dien hij voorzie had maar niet voorkomen wilde, thands hoog genoeg geklommen. Mylady was verre de zwakste en moest daarom even worden bijgestaan. »Verbeeld u, dat Jupiter plotseling eens binnen trad, hij zou ijlings weder verdwijnen, daar hij niet weten zou aan wie van u beiden den palm te reiken. Louize, wees eens een oogenblik ernstig en denk aan het gevaar dat u dreigt.»

»Dus was het om mijneuwil, dat ge mij verzoekt tot u te komen? Welk een goedheid! Maar ik heb geen haast om mij ongerust te maken... Ik ben niet ongeduldig; Hatfield bevalt mij uitnemend.»

Buckingham beet zich op de lippen. In plaats van beschermer te zijn, werd hij door die vrouw tot beschermde verlaagd, door die vrouw, die naar zijn oordeel in hetzelfde gevaar moest verkeerden als de andere, maar hem door hare onverschilligheid op het denkbeeld bracht dat zij kansen had welke hij niet kende. Om te trachten te vernemen wat zij verborgen hield veranderde hij geheel van tactiek. Hij repte met geen enkel woord meer van een bondgenootschap, maar gaf een wenk aan zijn Steward, die na verloop van eenigen tijd terug kwam en even zijn meester toeknikte. Daarop rees hij zoo vlug hij het kon op, bood beide Ladies een arm en leidde haar naar de *Serre*, waar, te midden van de geurigste gewassen, een *dejeuner* gereed stond. Een overvloed van vruchten, een keur van wijnen, tintelend in de fijn geslepen flacons, sierde den disch, waar het drietal weldra aanzat. Mylady staarde somber voor zich heen en sprak weinig: zij wist dat zij daardoor de geestige vrolijkheid van Ma'am Carwell nog hielp vermeerderen, maar zij kon zich niet dwingen anders te zijn. Zij gebruikte niets, voor dat haar waarde bloedverwant en diens feestgenote van dezelfde vruchten en denzelfden wijn, als haar werden aangeboden, hadden geproefd, eene voorzichtigheid, die zij in de gegeven omstandigheden raadzaam oordeelde. Buckingham was vrolijker en vrolijker geworden en achtte het oogenblik gekomen om de raadpleging met zijne gasten ernstig te beginnen, toen de Steward met behoedzamen tred binnen trad en Zijner Genade een klein stukken papier overhandigde.

De Hertog verbleekte zichtbaar toen hij den inhoud er van gelezen had. Het kwam van Dick Wharton en bevatte het bericht zijner gevangenneming en de bede om redding. Dick was gevangen. Dick, dien hij juist naar het vasteland had willen zenden, zoo de mededeeling van de Castlemaine had gebleken waar te zijn en het onderzoek naar de ontvoering van Mary Hollis werkelijk mocht zijn aangevangen. Het gevaar naderde zijn persoon. Hij beproefde niet meer de Quérrouaille te overtuigen van de noodzakelijkheid zijner bescherming; maar hij schreed recht op het doel af, verklaarde dat de toestand gevaarlijker was dan hij zelf nog wel gedacht had en erkende dat Mylady de Castlemaine den toestand goed had overzien. Mylady zag verbaasd op. Was die loftuiging een blijk van toenadering, en zoo het dit ware, wat was daarvan dan zoo plotseling de oorzaak? Dat briefjeen wellicht? Maar wat stond daar dan in? Zij vernam het niet en verkreeg alzoo niet de bevestiging van haar vermoeden, dat echter werkelijk gegrond was. Spoedig zal het ons blijken wat den Hertog bewoog de hulp van Mylady na Dicks gevangenneming hooger te schatten dan straks. De mededeeling zij thandsolvdoende

dat hij bij de raadpleging, welke hij thands aanving, vooral het oog op Mylady gevestigd hield. Misschien was de gedeeltelijke oorzaak daarvan ook het stilzwijgen van de Quérrouaille, die wel niet langer beeerde dat zij geduld had tot wachten, maar ook geenerlei blijf gaf van werkend te willen optreden.

»Gij moet den ouden Rowley dadelijk gaan bezoeken!» zeide Mylady.

»Gij hebt gelijk, Barbara! en als de toestand is zoo als ik mij dien denk, dan heb ik een plan dat gelukken moet. Maar gij beiden moet in mijn blij-eindend treurspel een rol spelen, gij ook, Louize!»

»Misschien... zoo ze mij bevalt!»

»Ze moet u bevallen. De twee rollen kunnen slechts door u beiden vervuld worden... Louize, welke voorwaarde stelt ge?»

Mylady fronsde de wenkbrauwen.

»Geene,» antwoordde Louize. »Laat hooren wat ge mij toebedeelt.»

»Verschoon mij, lieve vriendin! maar ditmaal geef ik mijn plan van den veldslag niet vóór den veldslag.»

Buckingham nam van beiden een teder afscheid: de hemel, straks nog met dikke onweerswolken bedekt, was klaar geworden; de beide Ladies reikten elkaar de hand en beloofden elkaar trouw te zullen ondersteunen. Terwijl beider lippen echter het woord van trouw uitbrachten, was het voornemen reeds bij beiden aanwezig, om voor zich zelve en ten koste der andere zoo veel mogelijk partij van de zegepraal te trekken, zoo die behaald mocht worden. Indien wij een blik werpen in beider hart, dan merken wij in dat der schijnbaar luchtige en zorgelooze Louize echter de meeste vastheid en gerustheid op.

Buckingham steeg met ernstig kloppend hart den karos voor de groote poort van White-hall uit. Niemand droeg kennis van zijn bezoek of van het doel van zijn bezoek, en toch was hij een oogenblik bevreesd, dat reeds de officier der buitenwacht hem zoude tegentreden en aanzeggen, dat Zijne Majesteit voor Zijne Genade niet te zien was.

Zijne vrees werd gelukkig niet bewaarheid, en hem werd gegund voort te gaan langs den bekenden weg. Eenige Edellieden, die hij op zijn pad ontmoette, konden hem verlegen houding niet ontveinzen, want zij wisten niet of de gunsteling van vroeger tijd, thands nu er zoo veel was veranderd nog wel dezelfde waardigheid innam; terwijl zij zich niet in gevaar wilden stellen den Hertog lomp te bejegenen daar hij, als bij uitzondering, nog wel gebleven kon zijn die hij was. Buckingham mocht het opmerken, hij liet het echter niet blijken; hij ging de wel bekende *antichambres* door en bevond zich weldra op den drempel van 's Konings vertrekken, die hij, naar de oude gewoonte, onaangediend binnen trad. Hij vond er Zijne Majesteit in gesprek met verschillende personen, of liever, hij vond er den Koning, luisterend naar hetgeen één persoon namens de anderen hem voordroeg. Karel wenkte hem haastig terug te gaan en Buckingham gehoorzaamde met de vrees in

het hart. Was het dan werkelijk zoo ver gekomen dat hij, dien hij zijn besten vriend noemde, hem niet meer wilde zien? Wat zou hij doen? Blijven, om straks het paleis ontzegd te worden, of gehoorzamen en zich daardoor den terugkeer afgesneden te zien en den kamp als verloren op te geven?

Gelukkig dat er spoedig een einde aan zijn twijfel werd gemaakt door de komst van een paadje, die hem uit 's Konings naam verzocht te toeven tot de deputatie uit het Huis der Gemeenten vertrokken was. Dus de personen, die hij had getroffen, waren leden van het Parlement, en Zijne Majesteit had voor hen gestaan als een arme zondaar, of, zoo deze uitdrukking te sterk ware, toch zeker nie als een gebiedend Koning. En dat Parlement moest hij, Buckingham, vooral duchten, vooral sedert de gevangenneming van Dick Wharton, die, hij twijfelde er geen oogenblik aan, tegen hem zou getuigen.

Aan zijne gants niet genoegelijke overwegingen werd een einde gemaakt door het binnentreden van den Koning, die met beide armen uitgestrekt naar hem toekwam. »George, gij hier! Welkom, welkom!»

Die hartelijke begroeting scheen Buckingham een zeer gunstig teeken. Karel Stuart was dus niet iedere vriendschap ontrouw geworden. Bij een naderen blik echter op het strak en somber gelaat Zijner Majesteit, een gelaat dat bijkans dat van den martelaar Karel I herinnerde, werd Buckingham's vreugde een weinig getemperd. Toch beantwoordde hij de begroeting even hartelijk en drukte hij de Koninklijke hand. »Hoewel nog niet geheel hersteld kon ik het verlangen niet weerstaan om u te zien. Ik had toch in zoo lang niets van u gehoord! Maar wat zijt ge veranderd, Karel? Het is of gij aan een zware wonde lijdt; uw aanblik zou zelfs nog aan geen begin van herstel doen gelooven.»

»Goed, goed!» hernam Karel eenigzins haastig, »gij zijt thands terug; ik ben nu niet meer alleen. Maar, Will, ge moet óók veranderen.»

»En dus worden zoo als ik u thands vind? Hartelijk dank! Mijn God, Karel, wat is er toch gebeurd? Ik vernam dat ge weggezonden hebt wie u het lange leven minder langwijlig deden schijnen, en ik hervind u tegenover de lijkbezorgersgezichten van het Parlement. Arme vriend, wie heeft u toch zoo ver gebracht?»

»Wie? O het is een engel in de heerlijkste vrouwengestalte; het is een Madonna, zacht als een lam, en verstandig als een Bisschop... het is...»

»Ik begrijp het: iets nieuws. Maar het was onverstandig om het oude nu reeds weg te werpen; of deedt gij het om het oude des te eer weér nieuw te doen worden? Karel, wie weet de aarde zoo tot een hemel te maken als de Castlemaine, of den gouden regen zoo mild te doen neêdruppelen als de Quérrouaille?»

Karel zweeg en wendde zich af. »Het goede volk is uitgelaten,» zeide hij na een poos, »het jubelt mij toe als het de uiterste punt van de pluim op mijn hoed maar ziet. Het is toch zoet bemind te zijn!»

»Ja, het is zoet daar buiten toegejuicht te worden, als men daar binnen sterft van verveling.»

»Wie zegt u, dat ik dat doe?» vroeg Karel haastig.

»Gij zelf. Uw gelaat predikt het zelfde genoegen dat gij laatst hadt bij het sermoen in Westminster, dat een uur duurde... Oeh, goede vriend! het is zoet bemind te zijn, en gemakkelijk tevens. Zorg maar, dat ge altoos de gril van het goede volk volgt.»

»Nee, Will! nee. Ik ben nimmer meer Koning geweest dan thands. Ik regeer en niemand anders; ik zie thands wat er gebeurt.»

»Ik geloof u! Gij ziet wat er gebeurt. Nu dat zien hadt ge voor minder opofferingen kunnen verkrijgen. Gij regeert? Maar, mijn goede vriend! de Madonna toch óók, zou ik meenen. Zij heeft het verstand van een Bisschop, maar een verstandige Bisschop is vervelend; zou de Madonna het ook zijn?»

»Spreek niet van haar, Will! Zij geldt meer dan wij beiden; zij is de edelste die ik ooit ontmoette.»

»Misschien wel de slimste; ik ken haar óók, Rowley!» zeide hij zacht en zich tot den Koning overbuigend.

»Waar hebt gij haar dan leeren kennen?» vroeg de Koning gehaast.

»In Hallam! Zij was toen reeds niet ouverbiddelijk.»

»Gij liegt! En ik duld geen logen op dat punt, George Villiers! Zij is de eenige in wie geen bedrog schuilt, de eenige, verstaat ge?»

Buckingham zweeg een oogenblik; het bleek dat hij het spoor bijster was en een verkeerden weg was ingeslagen. De uitvoering van zijn plan was moeilijker dan hij zich nog wel had voorgesteld; want Karel Stuart had een vrouw gevonden die hij had geleerd te achten. Nee, van dezen kant was de vesting onneembaar; hij moest zelfs op zijne hoede zijn bij den terugtocht.

»Gij hebt haar in Hallam-castle gekend? Weet gij ook wie haar hier heen bracht?» vroeg Karel.

Was het een strik vraag? Had de deerne hem aangeklaagd? Hij vreesde er voor, en, bij de bestaande stemming Zijner Majesteit ten haren opzichte, kon dat zeer gevaarlijk worden. Hij moest door vermetelheid zich pogen te redden en bedacht, dat de blijdschap van Karel, toen hij hem zag, altijd nog een gunstig teeken bleef.

»Heeft zij het u nooit gezegd? Heeft zij u nooit van den vriend harer jeugd gesproken, den lieven speelnoot, die mij bijna naar de onderwaereld deed verhuizen? Zij is hem toch nog niet vergeten, want, naar ik verneem, is hij weder in vrijheid, weder in zijn vorigen rang hersteld, en dat nog wel door haar! Karel, ik vrees voor uw Madonna!»

De andere verschoot van kleur. »Ik geloof gaarne dat gij voor iedere vreest,» zeide de Koning kort af. »Ik zal het onderzoeken, George! om u van logen te overtuigen en getuigt dat onderzoek tegen u, dan... waar zij woont kunt gij niet ontvangen worden.»

»Hetgeen zeer beleefd zeggen wil, Sire! dat ik mijn afscheid moet nemen als ik het niet ontvangen

wil. En als ik dan vertrokken ben, Rowley, dan wordt mijne plaats ingenomen door den een af anderen rondkop, dien gij uit het graf doet opstaan. Een heerlijk gezelschap! Een Madonna, die het schoonst is als zij weent, een rondkop, die met zijn texten niet ophoudt voor hij het laatste gezegde van den laatsten profeet heeft uitgesproken, en dan op den achtergrond Lord Shaftsbury, die in de eene hand een narrenkap houdt, en met de andere de Parlementsloggen op u aanhitst! Kondet gij bij het geblaf nog maar slapen, Karel!»

Hij had vermoed, dat de Koning vuur zoude vatten en den schertsenden toon ongepast zoude heten, maar tot zijne bevreemding en niet mindere blijdschap werd er niets geandwoord. Karel wendde zich wrevelig af en wierp zich op de sofa, en vroeg hem na ettelijke oogenblikken zwijgens op een toon, die veel op den ouden gelek: »Hoe vindt ge Whitehall toen ge binnen kwaamt?»

»Westminster abbey vind ik veel schooner.»

»Een wonderlijk antwoord!»

»We spreken immers over prachtige begraafplaatsen, Sire?»

Karel verviel weder in gepeins.

»Jammer, dat er zelfs niet voor een opschrift op de graven van de Castlemaine en de Quérouaille gezorgd is.»

»Zoudt ge gelooven, dat dit noodig ware om ze niet te vergeten?»

»Ja, en eigenlijk toch nee. Rowley, wat doet ge u zelve geweld aan om anders te schijnen dan ge zijt! Ge zijt ze niet vergeten, die beide godinnen, die den Olympus verheerlijkten, die de rimpelen der verveling met satijnen hand glad vaagden en iedere kwade luim met de donzen lippen weg kusten! Rowley, waarachtig, uwe Madonna is heerlijk in het marmer, maar de beide anderen heb ik liever... naast mij in het gewoon menschelijk omhulsel!»

»Van de dooden niets dan goeds, Will! Ik heb u vroeger nooit zoo christelijk-bewonderend over beiden hooren spreken. Hebt gij ze in kort ontmoet?»

»De oude achterdocht! Onderstel, dat ik ze gesproken had, dat ik gewoeklaagd had met de arme slachtoffers van intrige en list, dat ik de bevallige Magdalenaas in een nieuw kleed had ontmoet, namelijk in dat van het berouw...! Rowley, ze waren allerliefst...»

»Dus gezond? Zeker verbolgen op den ondankbaren minnaar? Wat dacht en zeide Sara wel? Maar niets meer; ik wil er niets van hooren. Zij hebben met mij gespeeld als met een nar, zij hebben mij tot haar speelbal gemaakt, mij, den Koning! Heeft de eene, de spionne van Lodewijk XIV, mijne geheimen niet verraden? Heeft zij niet alles verklaapt aan mijn Neef? Will, dat geldt ook u... Oranje weet alles, alles! En dan de andere...!»

»We zullen er ons wel doorheen slaan, Rowley! Het is misschien zelfs niet kwaad dat zij geklaapt heeft; des te eer moet de mijn springen. En dan... de wissels worden betaald! vergeet dat vooral niet!»

»Maar dat maakte mij afhankelijk en ik wil dat niet zijn!"

»Alsof gij 't niet méer zult wezen van het Parlement, wanneer ge daarop begint te steunen. Ik heb van de dwaasheid gehoord, Rowley! Het huis der Gemeenten is bijeen! Subsidiën zijn aangevraagd! Voor elke penny krijgt ge een zedeles, voor elk pond sterling vraagt men u een edelsteen uit de kroon van Engeland! Ik ben liever de bondgenoot van Lodewijk XIV dan een beschermeling van mijne onderdanen. Ik wil er op zweren, dat ge straks juist bezigt waart een remonstrantie van de hoeren aan te hooren, natuurlijk geheel in de vormen, zeer onderdanig, maar toch ook zeer venijnig."

Hij had den vinger op de wond gelegd. Karel hief zich in drift op en ging heen en weër, terwijl hij eenige onverstaanbare woorden prevelde. Buckingham volgde hem met de oogen, zocht zijne gedachten te raden. Viel hem dit ook moeielijk, toch was hij er zeker van terrein te hebben gewonnen en met vasten tred voort te moeten gaan.

»Weet ge wel welke dag het is, oude vriend?"

»Will, zijt ge dwaas!" riep de Koning in wrevol uit, zeker omdat hij in ernstige overleggingen gestoord werd.

»Van dag is het donderdag, dus morgen vrijdag en vrijdag avond hadden we onzen klub; onzen klub! Moogt ge er wel aan denken? Ik wed, Rowley, dat ge Uwe Madonna er nooit over hebt durven spreken! Daar werd dan ook nooit geklaagd en geweend, maar geschertst en gekout; daar zat men niet neër met den angst in het hart, dat het gelaat niet genoeg in een godzalige plooi zoude staan en dat de een of de ander onderdaan, die nu om geld wordt gevraagd, ook mocht oordeelen dat de Koning te veel goud aan het lijf droeg en te fijnen wijn uit te fijn geslepen kelken dronk. We hebben er ons menigmaal vrolijk gevonden, broeder! en Karel Stuart was nergens geestiger dan daar. Hij oefent zich nu in het psalmzingen... Waarachtig, Karel! de gril heeft te lang geduurd!"

»Het is geen gril, Buckingham!"

»Morgen avond komen we bijeen?"

»Neen; volstrekt niet; ik wil dergelijke bijeenkomsten niet meer; ik heb er maar te veel bijgewoond."

»Gij wilt ze niet meer? Koning van Groot-Brittanje, gij moogt ze niet meer willen. Gij denkt meer Koning te zijn dan vroeger? Vroeger konde gij het voor het minst nog zijn in uw klub; nu zijt gij het zóo weinig, dat ge zelfs niet meer waagt te genieten."

»Indien ik het wilde, Buckingham, dan..."

»Zou de Madonna nog niet willen. Gij denkt te regeeren? Weet Zijne Majesteit het dan, dat men van morgen mijn dienaar heeft doen gevangen nemen, om een getuige in handen te krijgen tegen mij?" vroeg Buckingham, terwijl de onrust waarin hij verkeerde, niet geheel verborgen bleef.

»Dwaasheid! Men zal ú niet deren."

»Denkt Uwe Majesteit dat? Maar, zij duidde het

mij niet euvel, gants gerust ben ik na die meening nog niet. Het Parlement is zeer machtig."

»Het Parlement zal u geen hair krenken. Ik zal de zaak onderzoeken. Gij twijfelt aan mijne macht? Welnu, Will, wat de kaerel ook heeft ondernomen, ik schenk hem genade omdat hij ú heeft gediend..."

»En omdat Rowley niet wil dat hij zijn vriend, zijn eenigen, verlieze. Dat blijk van uwe macht is nog niet voldoende... Laat ons morgen met de oude broeders bijeen komen... laat ons nog eens het verleden gedenken; het is nog wel waard herdacht te worden, Rowley! Ik beloof u een *quattrain* of iets anders zoo als ik in geen twee jaar maakte."

De paadje opende de deur en diende Zijne Majesteit aan, dat Lord Shaftsbury de vergadering van den Geheimen raad niet waagde te openen voor dat Zijne Majesteit tegenwoordig was, zoodat hij zijn genadigen Soeverein eerbiedig in overweging gaf te willen verschijnen. Zijne Majesteit loosde een diepe zucht en zeide Buckingham, bij den arm vattend: »Will, ga meë!"

»Verplicht, Sire! Ik kan, door er niet heen te gaan, ten minste een bewijs geven van vrij te zijn. Veel genoeg, Sire!"

»Will, wanneer zie ik u terug?"

»Morgen avond in den klub."

»Kom van avond, en ik zal u mijn besluit meedeelen. Tot van avond, Will!"

»De wensch Uwer Majesteit is mij een wet!" zeide Buckingham diep buigend, waarna hij den Koning, die naar den Geheimen Raad ging als het slachtoffer naar de offerplaats, voldaan over de aanvankelijke zegepraal verliet. Toch was het goed, dat zijne ziekte niet langer geduurd had en de bekeering in Rowleys binnenste geene dieper wortelen had geschoten.

XIII.

De zaal, welke in White-hall zoo vaak werd ingericht voor de maskes of de balletten, zelfs een enkele maal om Shakspeares spelen te doen vertoonen, was in ettelijke weken niet meer gebruikt geworden, en werd door het hof reeds beschouwd als veroordeeld, om weldra in een kapel of een Presbyteriaansche kerk veranderd te worden. In meer dan een opzicht zou men dat eene verminking, eene schennis van den goeden smaak, hebben genoemd. Hoewel die goede smaak bij het stoffeeren dier zaal niet overal tegen overlading gewaakt en het kwistig aanbrenge van verguldsel gedoogd had, toch had het geheel eene treffende uitwerking. De vloer, hoewel kunstig ingelegd was geheel met een Smyrnaesch tapijt bedekt, dat schatten had moeten gekost hebben, daar de kleedjens van weinig omvang, zoo als zij meest werden gebezigd, reeds zulk een hoogen prijs golden. De wanden, in vakken afgedeelde door vergulde pilers, waren met tapijten uit de fabriek der Gobelins behangen — een geschenk uit Versailles, bij de keuze waarvan Karels smaak

zeker geraden was, want de meest wulpsche idylle werd daarop aanschouwelijk gemaakt. Mollige divans stonden langs de wanden, leunstoelen met donzen kussens om de mahoniehouten tafel in het midden van het vertrek, terwijl de zoldering in gloeiende verwen de ontknooping der idylle, waarvan de aanvang aan de wanden was voorgesteld, te genieten gaf. Bij het binnentreden kon men de geheele ruimte niet overzien, daar hij de tooneelvoorstellingen op den achtergrond het theater zich bevond, dat door eene kleine verhevenheid gevormd werd, verborgen achter twee blauw damasten gordijnen, welke door een dik koord van zilverdraad gevlochten aan beide zijden kon worden weggetrokken en als dan op den voorgrond van het tooneel een bevallige draperie vormde. De zaal kon nooit bij daglicht worden gebruikt, want men had gemeend van de kostbare ruimte langs de wanden niets te moeten afnemen voor het aanbrenge van vensters. Het was in het voordeel van den prachtigen *salon*, dat geen zonnestraal naar binnen kon vallen en slechts het kunstmatig licht der *bougies*, honderdvoudig weerkraakt in het geslepen glas der luchters, het damast en het verguldsel tinte. Hier en daar zouden de vlekken op beiden zich hebben verraden en een vraag hebben uitgelokt naar de oorzaak, welke men aan het hof niet zeer gewillig zou geweest zijn mede te deelen. Aan de intieme samenkomsten, waartoe slechts de meest vertrouwden werden toegelaten, mochten voor een goed deel de gebreken geweten worden, gebreken, die, bij het waslicht ontstaan, ook bij het waslicht bedekt bleven.

De vrees, door het hofgezin een oogenblik gekoesterd, scheen niet bewaarheid te zullen worden, want zeer onvoorziens, maar ook zeer geheimzinnig, zag men een Edelman en eenige lakeien daar binnen sluipen en de deur achter zich sluiten, waarna men, van buiten in den gang staande, het verzetten van eenige meubelen, het ordenen en schikken daar binnen konde hooren. Zelfs zag hij, die zoo gelukkig was door een reet der meest gesloten gehouden deur naar binnen te kunnen gluren, tegen den wand al de luchters van waskaarsen voorzien, en de zaal hetzelfde prachtig aanzien verkrijgen, als zij het had in den goeden ouden tijd. Juist de stilte, waarmede de voorbereidselen werden gemaakt, prikkelde de nieuwsgierigheid, en deze zocht naar de reden van van hetgeen plaats had, opperde hier en ginder eene bedenking, welke echter, wel en nader beschouwd, onhoudbaar bleek te zijn. Zou de nieuwe gunsteling eindelijk eens haar glorie willen genieten en de hulde van het hof ontvangen? Maar dan zou de groote receptiezaal wel in orde zijn gebracht. Zou de heilige van haar voetstuk willen aftreden en op de aarde als andere stervelingen rondwandelen en het genot van masker of ballet willen smaken? Maar de heilige had dienzelfden morgen Zijne Majesteit nog uit den Bijbel voorgelezen en Zijne Majesteit bewogen een bevel in Rade uit de vaardigen tegen het schenden van den Sabbath. Men vroeg, men spiedde, men hoopte op eene gunstige veran-

dering in den zwoelen dampkring van het hofleven; men hoopte op een onweder, maar zag de donderkoppen aan de kimmen nog maar saampakken. Toch waren zij aanwezig, toch was het onweder in aantocht en giste menigeen juister dan hij vermoeden kon.

Dolle Will had Rowley den vorigen avond gezelschap gehouden en het was of de uren tot minuten waren ingekrompen. Een gullen lach liet Rowley hooren; het gerimpeld voorhoofd werd ontplooid; geene lessen werden er gegeven waarvan de wijsheid erkend moest worden maar de waarheid tevens wondde: van geen Parlement werd er gewaagd; aan geen subsidie getwijfeld. Dolle Will was opgeruimd, vol snedige invallen, hoewel de wonde aan de borst hem nog niet geheel toeliet de oude te zijn. Nochtans had hij wonderen gedaan; hij had Karel Stuart weder een gantschen avond Rowley doen zijn en Karel Stuart wilde dit nog wel een gantschen avond wezen. Hij stond Will zijn wensch toe, om nog eens den ouden klub, maar geheel in het geheim, te gedenken, en oordeelde dat dit voor het laatst nog wel zoude kunnen geschieden zonder dat Mary er zich over ergeren zoude, vooral als hij 's ochtends haar een half uur langer uit haar lievelingsboek liet voorlezen, Shaftsbury, zonder ongeduldig te worden, aanhoorde en bovendien, wat het zekerst was om van Mary geen verwijt te hooren, haar er niets van liet merken. In alle stilte werden alzoo, onder oppertoezicht van Buckingham, de noodige voorbereidselen gemaakt, voorbereidselen, die, zoo de Koning ze had gezien, voorzeker ook van zijne zijde een vraag van verwondering zouden hebben uitgelokt. Toen 's Konings middagmaal was afgelopen, toen ieder was weggezonden behalve de vertrouwde kamerdienaar, die bevel had ontvangen Zijne Majesteit te blijven wachten, was Karel den weg ingeslagen, dien hij sedert lang niet meer betreden had en door een reeks vertrekken voor een deur gekomen, waarvan hij alleen den sleutel bezat. Toen de deur opening bleek die een verborgen toegang te geven tot de bewuste zaal, waar nu een overvloed van waslichten over alles een helder en toch zacht en mollig licht heenwierp... Een aangename warmte straalde hem tegen en welbekende vrolijke stemmen verwelkomden hem. Daar zaten toch Buckingham, Milford, Arundel en nog een tweetal edellieden, die allen Karel lang, ja te lang, hadden gemist en op menige receptie der laatste dagen door hun Koning en vriend zoo koud en onverschillig waren bejegend, dat zij zich in ongenade hadden gedacht.

»Will, alles is toch in stilte geschied? Niemand heeft iets bemerkt?»

»Neen, grootmachtig Heer en Koning!» klonk het antwoord eenigzins sarkastisch. »Ik heb Uwer Majesteits lakeien in een zwarten domino gehuld en hen de kleine zijdeur van White-hall doen in en uitgaan; ik heb hunne voeten met wol omwonden en een klemschroef gezet op hunne lippen, zoodat Uwe Majesteit zich overtuigd mag houden, dat geen

harer onderdanen het geringste vermoedt en geen Parlements lid er morgen in allen eerbied op doelen kan. Is Uwe Majesteit door haren oodmoedigen onderdaan thands gerustgesteld?"

»Meer dan genoeg, Will!" riep Karel goed geluimd uit. »Tom en Bob" vervolgde hij zich tot Milford en Arundel wendende, »gaat zitten, jongens! ieder op zijn oude plaats. Ge ziet mij vreemd aan? Vergeet wat er laatst gebeurde... Ik moest zoo deftig zijn op de receptie; hoort ge, ik moet. Nu ben ik Rowley weër."

»Altijd voor het laatst, niet waar?" viel Will in. »Zoudt ge hun dat niet reeds nu mededeelen? dat zal ons allen aanspooren om alle krachten in te spannen ten einde tienvoudig te genieten... Ja, broeders! het is een woord van afscheid van de zonde; morgen trekken wij allen in nieuw lijnwaad het nieuwe Jeruzalem in."

»Laat ons het oude nog maar wat behouden!" zeide Arundel, een jong edelman, wien het aan te zien was, dat hij met de zondige aarde op den meest intimen voet leefde.

Het gesprek werd voortgezet, maar sleepte nu en dan. Buckingham deed bijkans het onmogelijke, maar werd door de overige broeders niet of ter nauwernood ondersteund. Milford en Arundel en de anderen hielden zich op den achtergrond, als of zij bevreesd waren geworden dat Rowley reeds vóór morgen ochtend Koning mocht willen zijn. Rowley echter gaf thands het eerst van allen een blijk, dat hij de oude broeder en niets anders wilde wezen. Hij ging naar het dressoir en haalde de oude pijpen te voorschijn, die hij nevens de doos met tabak ronddeelde; daarna zette Will eenige fransche wijnen op tafel, en weldra wiegde een blaauwachtige damp over hunne hoofden heen als een wierookwalm, geëigend aan dien tempel en de Godheid daar aangebeden, en paerde het purperen nat in den roemer.

»Gij hebt goed gezorgd, Will! Waarlijk! Waar hebt gij dien tabak van daan?"

»Het is de gewone. De ontbering verhoogt het genot, Rowley!"

»Een zeer ware opmerking! In de gegeven omstandigheden meer treffend nog dan waar," merkte Milford aan.

»Houdt de glazen bij. Ik heb een voorstel!" riep Buckingham uit. »Ik stel voor, om weder nader kennis te maken. Weken hebben we elkaâr uit het oog verloren en in al dien tijd kan er veel met ons gebeurd zijn. Vertellen we elkaâr ons wedervaren!"

»Daar heb ik tegen," zeide Rowley.

»Welnu, gij behoeft het ook waarachtig niet te doen; wat er met u gebeurd is weten wij allen," viel Buckingham in. »Hoe ging het, Milford?"

»Ik ben belegerd geworden door een heirleger schuldeischers. Ik had ze lang weten te paaien door den eenen het deel uit te betalen wat ik van den anderen leende. Het was weken goed gegaan; ik kan het Rowley aanbevelen... Maar er was er een bij, mager als mijn wandelstok, hongerig als mijn

jongste hazewind, scherp als een haaienvel en lomp als een parlements lid; die maakte het mij al te bont. Ik had niets anders voor oogen dan een eerlijke gijzeling, want op Rowley viel niet te rekenen. Ik schreef aan den oude in Kent en verzocht hem eenige banknoten te zenden, om mij te doen begraven daar ik op het uiterste lag, maar had hem roerend en welsprekend, ten einde hem alle schokken te vermijden, niet over te komen om bij de begrafenis tegenwoordig te zijn. Het laatste verzoek volgde hij op, maar het eerste niet, zoo dat ik altijd nog boven aard moest blijven staan. Daar kwam een ander denkbeeld in mij op. Ik liet mijn ergsten plaag bij mij komen; ik verstond van hem, dat er onder al de beeren de heerlijkste verstandhouding bestond en ieder reeds had toegezegd zijn deel in de kosten van gijzeling te dragen. Ik vertelde hem in het grootste geheim, dat ik vijf honderd pond uit Kent had ontvangen, dat ik die eigenlijk onder allen verdeelen moest, dat ik ze hem, als den lastigsten schurk, echter het meest gunde, maar voorgenomen had ze te begraven als men mij naar de gijzeling dreef. De kaerel knoopte het in zijn oor, maakte dat er twist kwam onder al het geboefte en vervoegde zich van morgen bij me om zijn loon te ontvangen..."

»En wat zei hij, toen hij met leêge handen weër heen ging, Bob?" vroeg Rowley.

»De schoelje, hij bewees mij zonneklaar dat ik er nu nog erger aan toe was; want dat één schuldeischer met een vasten wil veel gevaarlijker was dan twee of drie, die oneenig konden worden en dat ik nu waarachtig naar de eerlijkste der gevangnissen zou gaan. Ik zal mijn lot met gelatenheid ondergaan en met Rowley zeggen, dat de ontbering het genot verhoogt. Dus ook ik zal onzen klub voor het laatst bezoeken, want het steenen hart van mijn geldgier zal niet vermurwd worden. Rowley, gij neemt toch zeker deel in mijn lot?"

De toegesprokene knikte lachend toestemmend en stiet den vollen roemer aan, hoewel hij, gedurende het verhaal maar vooral bij het slot, eene zinspeling op zich zelve meende te zien... Het was beter verscheidene schuldeischers te hebben dan een...! »Ja, bij al de Santen, dat is zoo!" riep Rowley meer vertrouweljk dan voorzichtig uit. »De ontbering verhoogt het genot? Ja als het genot er op volgt, maar zoo men niet verder komt dan de ontbering! Bob, gij zijt óók niet voor een gijzeling gemaakt."

»Gij evenmin?" vroeg Bob.

»Nu Tom!" werd er geroepen. Arundel was aan de beurt; hij leêgde zijn vollen roemer in één teug en gaf toen aan zijn bewegelijk gelaat een droefgeestige uitdrukking. »Ik ben nog dieper te beklagen nog rampzaliger dan Bob. Hij wordt bedreigd door zijne schuldeischers, ik door degenen, die zoo veel aan mij schuldig zijn... Anne en Caroline, aanbiddelijke Godinnen! ge zijt verdwenen door mijn eigen schuld! Beminnelijke feën, die het goud in mijn tash in ijzer wisten om te tooveren, en de

wijnbouwers in Languedoc en de modisten van Versailles tot de onderdanigste hulde te verplichten, gij hebt mij begeven! Wie zal me nu wakker schudden als ik dreig in te sluimeren? Wie zal mij nu inlichten omtrent den geur en den smaak mijner wijnen? Wie zal de sausen voor mijn tafel bereiden? Alles is weg, alles is verlooren... omdat ik — raadt eens waarom? — omdat ik eens in kwade luim er van sprak monnik te willen worden; zij namen de vlucht en doen niets van zich hooren... Och, Rowley, dat het waarheid ware en de ontbering ook hier het genot blijke te verhoogen...!"

»Ongelukkige Tom! maar je ongeluk is ingebeeld, man! Ge zijt nog geen monnik geworden; ik zou het de feën kunnen bezweren!"

»Rowley heeft gelijk, en wie verdient meer geloof op het punt van het al of niet-monnik-zijn dan hij," zeide Will, die bij die woorden algemeen, zelfs door Rowley, werd toegejuicht, en door dezen het woord werd gegeven. »Mijne geschiedenis is kort, bekend en het treurigst van allen. Ik heb in het dons moeten liggen, terwijl gij allen, op Rowley na, ten minste nog schuldeischers of schuldenaars kondet maken. Maar weet gij wel waarom ik in het dons heb gelegen?"

»Omdat je een duchtigen stoot van dat oeilam ontvingt!"

»Aardig aangemerkt, Bob! Maar waarom heb ik dien duchtigen — en ik voeg er bij — lompen stoot ontvangen? Omdat ik de oorzaak was, dat zijn *tête à tête* met zijn liefste verstoord werd."

»Wie was zijn liefste?"

»Wel de kuische Diana, of christelijk gesproken, de Madonna Mary Hollis."

»Will, dat is niet waar!" riep Rowley uit. Neen...! Zoo zij mij toch bedroog!" prevelde hij, en hij dacht er tevens bij, dat zij hem alsdan van alle verplichtingen zou ontheffen, dat hij weder vrij zoude zijn, hetgeen hij thands niet was, hoe hij ook het tegen-deel luide verzekerde.

»Wat zou Rowley zeggen, als we nu nog voor het laatst eens een kaartenblad in handen namen?"

»Voor het laatst? Ge slaat een rechte doodgra-verstoon aan, Will! Waar zijn onze vrienden? Daar liggen mijn guinjes! Bob, is er nog één tusschen de mazen van uw beurs blijven hangen? Anders zullen we broederlijk deelen..."

»Rowley, ik heb immers mijn vijfhonderd pond nog!"

»Dat is waar! Nu, jongens, opgepast!" De eene flesch voor de andere na werd geledigd en de werking van het purperen vocht kon bespeurd worden in het flikkerend oog van Rowley en het gezonde blosjen, dat zich op zijn wangen vertoonde.

»Rowley, hebt ge aan mijn armen Dick gedacht?" vroeg Buckingham zacht.

»De zaak word onderzocht, zoo als Shaftsbury mij zeide. Spreek daarover nú niet, Will!"

»Spreek daarover nooit, wilt ge zeggen. Arme Rowley, hebt ge nu nog het bewijs niet, dat men

met u speelt? Maar ik heb uw woord, dat hem geen hair gekrenkt zal worden..."

»Ja, ja! Naar den duivel met al wat regeering is," hernam Rowley, in verrukking een hoop guinjes naar zich toe halend. Hij speelde verbazend gelukkig en de goudstukken lagen bij hem opgehoopt. »Bob, je moet me morgen opgeven hoeveel je schulden bedragen. Ik zal ze betalen, ten minste als ze daar vatbaar voor zijn... Tom, word maar geen monnik en doe je schuldenaressen terugkeeren... Jongen, wat zou de hemel zelfs zonder vrouwen zijn!"

»White-hall geeft er ons een voorproef van!" klonk het antwoord.

»Maar White-hall staat onder de bescherming van een weldoende fee, die Rowley zeer genegen is! In een oogenblik kan White-hall de rouwkleederen wegwerpen en het bruiloftsgewaad, dat het vroeger zoo goed stond, weder aantrekken... Rowley bevele slechts en alles verandert..."

»Ja, Rowley is een groot man!" zeide Karel lachend. »Jongens, op de Godinnen, de schoone Priesteressen van den Dondergod die, onder ons, een kenner is!" vervolgde hij zijn roemer in de hoogte heffend.

»De fee gelooft, in die woorden Rowleys oppermachtigen wil te vernemen. Hoor maar!" zeide Buckingham, met eenige verheffing van stem.

Daar klonk werkelijk op den achtergrond het liefelijk geluid eener mandoline, en ruischten en trilden en goldden de tonen eener zilveren stem. Allen stonden op, werkelijk verrast en getroffen. Rowley vooral was verbaasd, waagde een stap voorwaards, maar bleef toen luisteren naar het lied, waarvan de eerste strofe door éene stem, het tweede echter door twee werd gezongen. Hij verstond de woorden:

Zoet herdenken, schoon verleden,
Rol voor 't laatst uw windlen op!
Onze woning was het Eden,
Onze wieg een rozenknop!

't Bloemtje' ontloek op onze schreden;
Nektar bruischte op ons bevel....
Voortgejaagd door 't woord eens wreedten,
Nokt het bloedend hart: vaarwel!

»Neen, geen vaarwel!" riep Karel naar den achtergrond tredend, terwijl het hem altijd nog melodisch tegenzuisde: »Vaarwel, vaarwel!" Hij wilde de hand aan de damasten gordijnen slaan, maar deze werden door een onzichtbare macht weggetrokken, en, of werkelijk een weldoende fee op de dorre aarde was neêrgedaald! daar geurde hem een bosch van bloemen, een woud van lover tegen, magiesch verlicht door verborgen waslichten, terwijl te midden dier gaarde, op een rustbank van mos en bloemen, twee godinnen waren neêrgezegen, die in hare kleedij de *bergères* op de behangels der zaal hadden nagevolgd.

»Sara, Louize!" riep Rowley, bij beider aanblik plotseling op de aarde nedergedaald.

Voortgejaagd door 't woord eens wreeden,
Nekt het bloedend hart: vaarwel!

klonk het weder, en beiden bewogen de armen ten afcheid.

»Welkom, welkom!» antwoordde Rowley, die beiden omarmde; en, onder het luide gejuich van de anderen, die eerbiedig het voor hen aandoenlijk schouwspel van verre aanstaarden, noodzaakte hij Sara en Louise met vriendelijken drang op te staan, uit het kunstige Eden naar de aarde te treden, waar haar echter niets dan hulde en aanbidding en zeker niet »het woord des wreeden» wachtte.

»Rowley, wat zijt ge bleek geworden! Zie eens, lieve Louise,» zeide de Castlemaine hare teder geliefde vriendin op de wangen tikkend, »zie eens, hoe hij om ons treurde, bijkans zoo veel als wij om hem.»

»Wij konden niet scheiden zonder u een vaarwel te hebben toegeroepen,» viel Louise in.

»En op zulk een wijze! Het doet uwen smaak eer aan. Nu, lieve kinderen! ik zal niet ondankbaar zijn. Will, beken het, hebt gij dit alles zoo bedacht?»

»Ik ontken niet dat ik in het geheim was: maar, gelukkige Rowley, het verlangen om u nog eens te zien, ontkiemde te gelijkertijd in beider hart, zonder dat ik iets behoefde aan te wenden om de groeikracht van dat heilig verlangen te helpen bevorderen. Rowley, nu mag slechts Nektar onze drank zijn en Ambrozijn onze spijze!»

Hij klapte in de hand en eenige boomen en bloemen schenen leven te ontvangen, heen te wandelen en plaats te maken voor een tafel met wijn en ooft voorzien.

»Maar dat is tooverij!» riep Rowley werkelijk verrukt uit.

»De fee zal de tafel niet naar ons toe doen wandelen,» zeide Will. »Ik stel dus voor haar hier heen te brengen.»

De voorslag vond ondersteuning en allen, behalve Rowley en de beide Godinnen, brachten de tafel naderbij. Rowley was in zoet gekout met Sara en Louise, die eenstemmig, als nooit te voren, geen ander doel kenden dan om »den wreeden» te overtuigen van de schoonheid van het verleden en het smartelijke van het vaarwel. Middelerwijl had Will de roemers met de *flacons*, die op de tafel stonden, gevuld en gebuik gemaakt van Rowleys druk gesprek met de beide geburen, om eenige druppels rum in diens roemer te gieten; het zou den Nektar nog geuriger en tevens vuriger doen worden.

Allen waren aangezeten. Het onderhoud werd levendiger en luidruchtiger; Rowley vrolijker en geestiger; dit laatste werd hem door allen verzekerd, die ieder zijner opmerkingen met luiden bijval begroetten, en daarop den vollen roemer weder ledigden.

»Ge zult toch voor Jack goede zorg dragen, Karel, als ik er niet meer zal zijn?» vroeg Louise, zoo ernstig mogelijk, maar de ironie schemerde er toch door heen. »Twee millioen livres in specie

zijn te Calais ingescheept, Karel!» fluisterde zij hem in het oor. »Aan mijn adres, goede vriend!»

Of Karel het hoorde? Hij scheen geheel onder den invloed van de smachtende blikken van de Castlemaine, die teder was als in het eerste uur van beider liefde.

»Uw *quatrain*, Will! ge hebt het mij gister beloofd, en onze geestige Louise zal Will wel kunnen beantwoorden.» Rowley begon moeielijk te spreken, maar de oogen tintelden van geestdrift en de wangen gloeiden van genot.

Louise begon:

Daar leefde een groote Koning,
En machtig was zijn rijk ...
Daar leefde een groote Koning,
En geen was hem gelijk.

Van Mars had hij de blikken,
De sterkte van Vulkanaan.
De Koning heette vader
Van menig onderdaan.

De schoonheid wist hij te eeren,
En na de schoonheid 't goud.
De Lady en de guinje
Zij werden nimmer oud;

Want beider leven duurde
Als dat van 't malsche gras.
De Lady gleed door 't harte,
De guinje door de tasch.

»Brava, bravissima!» jubelde Rowley.

»Milford, het is tijd; zorg dat ge onbemerkt vertrekt ... Vooral zalvend en ernstig spreken, hoor!» fluisterde Buckingham zijn buurman in het oor.

»Nu, Will! nu moet ge haar antwoorden. Voltooi de schilderij, Will, van dien ... Koning!»

»Den grooten Koning!» lispelde de Castlemaine.

»Ik dank u, Sara! Nu, Will, zijt ge haast klaar, dulle, dulle Will?»

»Ik zal alleen vertellen hoe het oordeel was der nakomelingschap.»

»Zijt ge dwaas? Dat weet ik al, Will!»

»Maar het grafschrift weet ge nog niet, Rowley, hoor maar:

Het land sloeg aan het treuren;
De vogels werden stom:
Want ach! de groote Koning,
Hij stierf van ouderdom.

Toen schreef er op zijn groeve,
Een, die hem had gekend,
Een trouwe vriend en dienaar,
En lid van 't Parlement:

»Wij krijgen nooit zoo'n tweede!
En daarom weeklaagt vrij:
Hij was de plaat van 't nurwerk,
De wijzers waren wij.»

»Bravo!» riep Karel, maar hij was de eenige. De overigen wachtten eerst dat bewijs van goedkeuring af, eer zij het waagden bij zulk eene vermetelheid iets van hunne gezindheid te doen blijken.

»Will, dat is gelogen! 't Is wel aardig. De wij-

zers zijn zij, willen ze zijn, maar wij zullen het niet willen, niet waar Louize? we laten ze weêr naar huis gaan, niet waar, Louize? Will, laten we naar Coventgarden rijden... Laten we....!"

Hij hield op; de oogappel bleef op één punt starren, de hand stak den wijsvinger een oogenblik vooruit, maar viel toen slap neder, even als hij zelf neêrzeeg in zijn zetel, opgevangen door de gedienstige armen van de Castlemaine.

Daar, op de verhevenheid, midden tusschen de reeds half verlepte bloemen en bladeren, midden tusschen de gebroken roemers en de ledige wijnflesschen, welke daar heen waren gebracht door den dollen Will, die van zulke tegenstellingen veel hield was een vrouw in zwart gewaad verschenen, een vrouw, marmerbleek getint door het licht, dat van ter zijde en beneden haar op haar afstraalde, en met het ontzetten op het gelaat. Het was Mary, die door Milford uit haar vertrek was gelokt, onder voorgeven, dat de Koning in groot gevaar verkeerde, een gevaar, waaruit zij hem nog redden kon, een gevaar, dat hij niet nauwkeurig beschreef, maar dat zoo dreigend was, dat hij op zijn kniën was neergevallen, toen zij weifelde en haar met tranen in de oogen bezworen had hem dadelijk te volgen, daar elke minuut vertragens de redding onmogelijk kon maken. Kate was verre van haar en kon haar niet inlichten. Zij besloot te gaan. Was zij niet overal in Gods hand, en had die hand haar niet langs wonderbare wegen voortgeleid naar een doel, heerlijker en heiliger dan zij het zich ooit had kunnen, ja durven voorstellen?

Zij ging en stond daar de *orgie* aan te staren; zij aanschouwde daar vóór zich de feestvierenden met de verwildering in het oog, en de verhitting op de wang, onzinnig lachende en fierende; en te midden van hen, den Koning van Engeland, dien zij den Hemel dacht nader gebracht, dien zij de woorden des levens had doen hooren, jeigens wien God de Heer haar de vervulling van heilige plichten had opgelegd. En, gruwel der gruwelen! aan zijne zijde hadden zij zich neergeveld, de Baals-priesteressen, die hem van Jehova hadden doen afdwalen en hem geworpen hadden in den pool der ongerechtigheid. Maar God de Heer scheen niet te willen, dat hij verloren ging en had haar nogmaals geroepen om den zwakke te sterken en den dwalende te roepen. De vreemdeling, die haar gewaarschuw had, was werkelijk een vriend des Konings; hij had niet ten onrechte het gevaar dreigend genoemd en hij verwachtte van haar hulp en redding. De vreemde, — Milford, die op den wenk van Buckingham zich ongemerkt had weten te verwijderen — was haar tot op den drempel gevolgd, maar hield zich nu schuil achter de heesters en de bloemen. Hij was echter onder het bereik van haar gehoor en fluisterde haar toe: »Red hem, red hem!"

Zij overwon bij die woorden haar ontzetten en trad naar den disch toe. Als een lirie, die de onbesmette kelk heenwiegert over den slijkpoel, stond zij daar tegenover allen, tegenover den verbleekten

Koning, die zich in de armen van Castlemaine als beschermd vond.

»De Heer is een ijverig God, Koning van Engeland, en Hij duldt geene afgoden naast zich. Maak u los uit de armen dier Filistijnsche vrouwen en doe boete..."

»Brava, brava, brava!" juichte Buckingham, en de indruk van Marys plechtige woorden ging verloren. De profetesse scheen den Koning een aktrice geworden.

»Een aardig kind! Het is wel jammer dat zij krankzinnig is" zeide Louize koud, met haar elpenbeenen waaiër zich verkoelend. »Was dat uwe meesteres? Och, Karel!" Een glimlachjen verzelde die woorden, die eenvoudige woorden, welke hem toch zoo zwaar op het hart vielen.

»Mary Hollis!" zeide hij met moete. »Wat doet ge hier!"

»Ze vraagt meê haar deel van het feest... Mary, kom bij ons zitten!" zeide Buckingham naar haar toetredende. Zij herkende hem nu eerst en deinsde vol afgrijzen terug... »Hoe nu, mijn duifjen, wilt ge de kennismaking niet vernieuwen? Blijft een Koning altijd nog beter dan een Hertog...?"

»Will, ik wil niet hebben, dat gij haar aanraakt," riep Karel.

»Laat haar bij ons zitten; ik zal het niet euvelduiden!" lispelde de Castlemaine.

»Koning van Engeland!" zeide Mary met kracht nu zij eindelijk het gebruik harer stem had terug ontvangen, »Verlaat het rijk van den Satan... Ga met mij!"

Hij had die woorden slechts ten halve gehoord en meer geluisterd naar Mylady, die hem, met den takt van een kenner, aandachtig maakte op de schoonheid van dat kind, dat hem thands zelfs boven Buckingham verloor.

»Beste Mary!" riep hij haar dan ook toe. »Gij bedriegt u, waarlijk... Het is niet het rijk van den Satan... Kom, Mary, kom bij ons..."

»Bid nog oodmoediger, Karel, kniel zelf neêr!" fluisterde Louize.

»Mary, ik wil dat ge hier komt!" Buckingham maakte zich gereed de uitvoerder te zijn van Karels bevel, maar de koning, die jaloeersch die beweging gadesloeg, wilde hem vóór zijn en trad haastig op haar toe. Zij deinsde, sloeg het oog in verwijfeling ten hemel en ijde heen, sneller en sneller, toen zij het vurig oog en het door de uitspatting verwrongen gelaat des Konings achter zich zag. Zij rende voort, zoo als zij meende den weg langs dien zij gekomen was, maar bemerkte eindelijk hare dwaling. In de verte hoorde zij het geschater der uitgelaten vrolijkheid, en het klonk haar tegen als de kreten die de hel aanhief over hare overwinning; want de hel had gezegevierd, zelfs al had de Koning van Engeland hare roepstem gehoor gegeven en haar gevolgd. Dat hij zich wederom te midden van die verpeste sfeer begeven had getuigde tegen de innerlijke bekeering, waaraan Mary was begonnen te gelooven. Eensklaps

vielen haar de schellen van de oogen en zij zag, terwijl het hart verscheurd, de kracht vernietigd, de moed was beschaamd, dat zij een ijdele schim had nagejaagd.

Terugkeeren naar hare vertrekken was onmogelijk. Haar onnutte arbeid was voorbij. Zij had niets meer te hopen, niets meer te verrichten. Maar werwaards dan? In den nacht naar Dirkens te vlieden? De hoogmoed weerhield haar niet, want die was thands vernietigd. Neen, zij zou tot hem gaan en hem belijden: gij zijt wijzer geweest dan ik; maar dat zou zij morgen doen. . . . Van nacht moest zij nog eene schuilplaats zoeken, maar eene, die haar verborg en beschermde voor den Koning van Engeland. Daar gedacht zij de woorden door die onbekende gesproken, die óók wijzer was geweest dan zij, die haar voorspeld had wat thands gebeurde, en haar een toevluchtsoord had aangewezen. Die vrouw was zijne geliefde! Maar alles was immers verloren, voorbijgegaan, verdwenen. . . ? Zij boog het hoofd, maar nogmaals verhief zich het gevoel en geschater, en het was of het naderde. Zij overlegde niet meer, zij moest handelen, en trad voort. Den eersten dien zij ontmoette vroeg zij naar Miss Kennedy. Toen zij bij deze was gekomen en met aandrang vroeg, dadelijk naar hare meesteres te worden geleid, toen zij zoo innig bad om toegelaten te worden en het ongewone uur te verschoonen, toen zij zeide Mary Hollis te heten, toen werd haar verzoek ingewilligd en bevond zij zich weldra tegenover de onbekende, die haar bezocht had en, naast de legerstede eener zieke gezeten die zij het hoofdkussen schudde, haar vriendelijk wenkte nader te treden.

XIV.

De mare van den dood van Olivier Cromwell had niet zooveel verrassing bij de kavaliërs en aanhangers van het huis Stuart te weeg gebracht, als het gebeurde in dien nacht bij het hof van White-hall, toen het 's morgens ontwaakte. Eerst was het een enkele lakei, die het gerucht verbreidde en niet geloofd werd, daar hij het verhaal der bijzonderheden schuldig bleef en in zijn mededeeling zoo vele voorstellingen zijner eigene verbeelding vlocht, dat het feit eer tot de sfeer der droomen dan tot het gebied der werkelijkheid scheen te behooren. Maar weldra verhieven zich andere stemmen, welke alles bevestigden, en eindelijk werd er een gehoord, die Mylady de Castlemaine in de vroeger bewoonde vertrekken tot hare oude Kate het woord had hooren voeren. Weldra was er geen twijfel meer mogelijk, want Mylady trad hare vertrekken uit en de zaal binnen, waar de edellieden het *lever* van den Koning verbeidden. Met trotsche statigheid trad zij de buigende rijen door en verwaardigde zich even bij Harry Mommouth stil te staan.

»'t Is waarlijk of gij gegroeid zijt, Harry!» fluisterde zij hem toe.

»En het is of gij getreurd hebt, Mylady!» klonk het antwoord.

»Ik deed het ook mijn jonge vriend! Waar is uw boezemvriend Sidney? En dan de andere makker?»

»De eerste kon niet vermoeden, dat hem de eer zoude weêrvaren dat zijn naam door u zoude worden uitgesproken, anders ware hij hier gekomen. De tweede, Mylady! treurde even als gij; misschien dat zijne droefheid tegelijk met de uwe zal verdwenen zijn.»

»Denkt ge dat werkelijk? Maar die droefheid hebt gij toch wel kunnen doen ophouden?»

»De onderstelling is zeer vereerend dat ik iets zou kunnen wat Mylady de Castlemaine zelfs niet vermocht. Mijne wenschen strekken zich toch niet zóo ver uit, om met Mylady de Castlemaine te worden gelijk gesteld.»

»Zeer bescheiden, Harry! De jaren ontwikkelen u toch wel. Maar, mij dunkt, gij spreekt zoo koel over uw vriend. Zou hij den trouwen Monmouth reden tot klachten hebben gegeven?»

»Zeker minder dan aan de trouwe Mylady de Castlemaine!»

Mylord Arlington naderde schoorvoetend en knoopte een gesprek aan met eenige nabijstaande Edellieden. De diplomaat was, welke blijde hoop er ook bij hem ontstond dat de verderfelijke invloed, die Zijne Majesteit in de laatste weken beheerscht had, voor goed was vernietigd, evenmin gerust als alle anderen. De ommekeer scheen te plotseling om stand te houden. De beide in ongenade gevallen minnaren waren teruggekeerd, maar men wist nog niet of de andere, die beiden had doen verjagen, wel op hare beurt was verjaagd. Van daar dat Mylady, die dadelijk haren triomf wilde gaan genieten, veel minder genoot en veel minder hulde ontving dan waarop zij gemeend had te mogen en kunnen rekenen. Van daar dat zij eenige terughouding bespeurde en den diplomaat slechts in hare nabijheid en niet tegenover zich zag. Het was of zij de alom heerschende gedachte begreep en het hof eenige nadere inlichtingen tot geruststelling der wankele gemoederen wilde schenken, want zij verliet den jonkman, die de spitse tong nog niet geleerd had in toom te houden en er geen gevaar in zag haar met gelijke wapenen te bevechten. Zij wendde zich snel tot Arlington, eer hij den tijd had om haar met eene beleefde buiging te ontwijken.

»Mylord! een enkel oogenblik slechts. Ik zal u den kostbaren tijd niet ontrooven.»

»De tijd wordt kostbaar indien men het genoeg heeft dien met u door te brengen, Mylady!»

»Als altijd galant. Engeland zal geen enkelen vijand meer te overwinnen overhouden. Gij overwint ze allen door uwe beleefdheid. . . Maar, Mylord! indien ge straks eens een verloren oogenblik voor mij beschikbaar hebt, zoo schenk het mij. Doe mij het genoeg u te laten aandienen naast mijn *oudoir*, vroeger de slaapkamer mijner kamenier, toen de woning van de Yorksche deerne, die dat vertrek zoo zeer met den wierook harer heiligheid zal hebben

vervuld, dat ik mij voorgenomen heb er voortaan mijn verblijf te gaan houden."

»En de Yorksche deerne verhuist naar uw *boudoir*?» zeide Arlington op half vragenden toon.

»Zij verkiest de vrije lucht en zal nu wellicht in Londens straten huizen, waar zij goed bekend mag heten."

De Edellieden kwamen allengs nader en vormden, voor zoo ver de etikette dat gedoogde, bijkans een kring om haar en den Sekretaris van Staat. Hoe Mylady zich thands verlustigde in hare zegepraal! Welke blikken van minachting zij op de haar omringenden wierp, die hoe meer zij zich van hare macht weder bewust werden, ook des te meer de overtuiging erlangden van de noodzakelijkheid hare goede gunsten te verwerven. Bij niemand kwam het op, wat onkieschheid er school in de wijze waarop zij de gevallene, niet alleen met de hiel trapte, maar als in slijk bedolf. Er was niet een, die het ongelukkige offer beklaagde, want niemand had ooit eenige gunst door haar toedoen verkregen of had het flauwste begrip van hetgeen dat kind had gepoogd. Allen doorstroomde min of meer het gevoel, als of een eng toegeregen keurslijf hun was afgevallen en de nevelen, die den hemel zoo lang bewolkten, waren weggevaagd. Geene Sabbathsvieringen, geene onthouding meer van de meest geliefkoosde genoegens; en ware dat slechts het eenige wat Mylady aanbracht, het zou haar in hun oog reeds een aanspraak geven op hunne hulde.

Mylady hoorde de thands niet meer ingehouden betuigingen van aanhankelijkheid, eerst met welgevallen en met eene genade, die tevens van hoogheid getuigde, maar later blijkbaar met eenig ongeduld aan. Zij zocht met de oogen in het rond en het bleek weldra wien, toen Charles Digby binnen trad en zich in de rijen der Edellieden scharen wilde. Zij hield het oog een oogenblik op hem gevestigd. Waar was de bloes, eenmaal gloeiend op dat gelaat? Waar was de uitdrukking van frisheid en kracht, eens zoo tintelend in die heldere oogen, zoo spelend op die roode welgevormde lippen? Het was of die Jonkman een tiental jaren ouder was geworden en het vuur der koorts hem verteerde. Zij had die lippen even zien trillen toen zijn blik den haren ontmoette; zij had hem terstond plaats zien nemen in de achterste rijen als of hij zich verschuilen wilde. Maar dat was niet de wil van Mylady.

Ongemerkt trad zij voort en naderde hem, en toen hij weder van plaats wilde veranderen om haar nogmaals te ontwijken, riep zij luide zijn naam. Een vluchtig rood kleurde zijn ingevallen gelaat.

»Mr. Digby, men vergeet zijne vrienden niet, zoo dat men ze herkent al zijn ze ook veranderd. Ja veranderd! Gij spant u zeker te veel in bij uwe exercitiën." Zij was hem zeer dicht genaderd en wierp een veel beteekenenden blik op de Edellieden, die ter rechter en linker zijde stonden, zoo dat deze zich bescheiden terugtrokken, en zij weldra met hem alleen stond. Hij wilde zich zoo gaarne mede terugtrekken om tegenover het gantsche hof niet dat-

geen te ondergaan, wat hij nu een smaad heette. Hij wilde den schijn niet op zich laden om nog de gunsteling te zijn van die vrouw; wat hij echter zoo gaarne wilde ontvlieden wenschte zij. Zij wilde den hand weder aanknoopen of liever allen doen gelooven, dat zij het wilde en dat die jonkman haar even als vroeger behoorde.

»Hoe zoo treurig, Charles? Vreest ge voor mijne wraak over menige ongetrouwheid van uwe zijde? Vrees niet meer, mijn vriend! mijne ballingschap heeft vrucht gedragen en mij boven die zwakheid doen verheffen. Ik ben wreed jegens u geweest. Ik hoop te kunnen herstellen wat ik misdreef en u gelukkig te kunnen maken met opoffering, van vroegere, misschien dierbare, wenschen. Kom straks bij mij, Charles, en we zullen over uwe liefde spreken. Ik ken de zwartoogige met de prachtige ravenzwarte okken. Zij heeft mij vertrouwd en gunstiger leeren beschouwen. Nu, mijn vriend! gij antwoordt niet? Zij is u immers niet ontrouw? Gij hebt haar toch weder gezien?"

»Mylady, kent gij ook het verblijf van Mary Hollis?" vroeg hij koud beleefd.

»Charles, zijt ge om deze haar vergeten, die ge zoo teder bemindet?"

»Van mijne liefde of mijne verachting is hier geene sprake, Mylady! Slechts van de ongelukkige, die dezen nacht van hier is verjaagd. Waar heen ging ze? Gij zult dit wel weten, gij, die altijd zoo veel belang in haar hebt gesteld!"

»Dat moet als verwijt klinken, niet waar? Kom straks bij mij en ik zal u misschien eenige aanwijzing kunnen doen. Zult ge? Het is uw belang, Charles!"

»Zijne Majesteit zal heden ochtend niemand ontvangen," kondigde de Lord Kamerheer aan, op den drempel van het vertrek, dat toegang gaf tot de slaapkamer des Konings.

Charles maakte van de opschudding, welke deze onverwachte verschijning maakte, gebruik, om na eene gedwongen buiging Mylady te verlaten. Deze, door de aankondiging van den kamerheer op eene andere gedachte gebracht, weerhield hem niet langer, maar wendde zich van hem af, na hem evenwel nogmaals op een toon, als of zij hem een hooge gunst aankondigde, gezegd te hebben van straks bij haar te komen.

Zij naderde den Kamerheer, die diep voor haar boog, maar haar tevens herhaalde dat Zijne Majesteit niemand ontving. Alsof zij oordeelde dat het haar niet gelden kon, wilde zij hem voorbij gaan. Eenigzins verlegen boog hij zich tot haar over en fluisterde: »Zijne Majesteit is niet alleen. Hare Genade de Hertogin van Portsmouth bezoekt Zijne Majesteit."

»Een reden te meer om daar óók een bezoek af te leggen. Ik neem alle verandwoordelijkheid op mij, Mylord!"

Zij trad voort en bevond zich weldra tegenover Zijne Majesteit en de Quérrouaille. Deze had op eene gants anders wijze dan hare mededingster van

de behaalde zegepraal gebruik gemaakt. Zij had niet haren triomf willen genieten, maar wel dien bevestigen. Terwijl Mylady na een kortstondige rust zich gehaast had te midden van het hof te verschijnen, was zij zonder eenigen ophief naar de slaapkamer van den Koning geslopen, ten einde tegenwoordig te zijn bij diens ontwaken en diens gedachten te leiden. Zij vermoedde toch, dat op de overspanning van den vorigen nacht eene even groote uitputting zoude volgen en vreesde, dat er in die oogenblikken een besluit zou kunnen worden genomen wat het thands met moeite verkregene weder vernietigde.

Zij had zich bescheiden aan zijne sponde nedergezet en in hare tedere zorg een glas van het helderste water, waarin zij eenige druppels citroen goot, naast hem geplaatst. Toen de Koning ontwaakte, zag hij haar verbaasd aan, wreef hij zich het voorhoofd, geeuwde en wierp zich weder in de kussens.

„Goed gerust, Karel?” vroeg zij, terwijl zij den verfrisschenden drank toereikte, dien zij had gereed gemaakt.

Het was of hij zich nu eerst goed het gebeurde herinnerde. Hij knikte haar toe en vroeg toen waar Sara was? Louize beet zich even op de lippen en antwoordde, dat zij hare vriendin nog in diepe rust geloofde. Zij bemerkte werkelijk met eenige onrust, dat hij nog onder den invloed was van de Castlemaines liefkozingsen, dat hij tegenover de smart, die straks wellicht over het verlies van dat zonderlinge kind gevoeld zou worden, alleen de liefde van Mylady als vergoeding zoude stellen. Voor zoo verre zij het terrein had kunnen verkennen, was het haar gebleken dat, wat het Yorksche kind uit geloofsijver begonnen was, Lord Shaftsbury en de zoogenaamde nationale partij met zeer verklaarbare politieke bedoelingen hadden voortgezet en pogen te ontwikkelen. Men had Karel in de armen geworpen van het Parlement; men zocht hem onafhankelijk te maken van de subsidiën Zijner Allerchristelijkste Majesteit en dan kon hij haar ontberen; want zij maakte zich geenerlei illuziën omtrent den aard zijner gezindheid jegens haar. Zij had reeds spoedig na hare aankomst in Engeland begrepen, dat de Castlemaine de gunsteling bleef uit gehechtheid, en zij gunsteling werd uit belang. De laatste kon zich vaster gezeteld achten dan de andere, en daarom had zij zich ook altijd met de hulde, die haar uit belang gebracht werd, te vreden gesteld. Maar nu het oogenblik gekomen was dat het belang ophield te bestaan, dat zij hare redding aan den wisselzieken Buckingham moest dank weten, die haar alleen te dienste had gestaan omdat hij niet gaarne eene gunsteling, die hem gevaarlijk konde worden, zag ontmoeten, nu vreesde zij voor het behoud harer macht, voor den invloed der andere.

„Waar is zij? Waar is Mary?” had Karel gevraagd, na ettelijke oogenblikken in pijnlijke overdenkingen te hebben doorgbracht.

„Men zegt, Karel! dat zij bezig is in een synode van non-conformisten voor te zitten, waarin beraadslaagd

wordt over de u op te leggen boete... Dat gij 't ook gewaagd hebt vrolijk te zijn!... Maar, mijn vriend! Mylord Arlington is hier geweest en Mylord Lauderdale, vervolgens Clinton, met een boek vol cijfers, al te maal sommen die hij u wil laten maken. Zeker wil men de proef nemen of ge nog rekenen kunt.”

„Gij hebt ze toch weggezonden? Ik heb een vreeselijke hoofdpijn!”

„Ik voorkwam alzoo uwe wenschen. Laat ons liever straks een wandelrid langs de Serpentine doen... Het is zulk heerlijk weer! Het zal u goed doen. Ik moet u nog zeggen, dat er enige *comédiens* en *comédiennes* van Versailles zijn aangekomen met de nieuwste stukken en balletten.. Zij zullen zich een maand ter beslikking Uwer Majesteit stellen.”

De Lord Kamerheer herinnerde Zijne Majesteit, dat het uur voor het *leer* had geslagen, maar ontving het bevel waarvan wij de uitvoering reeds kennen.

De genietingen, waarvan Louize sprak, schenen Karel uit zijne doofheid te doen ontwaken. Hij sprak er toch van op te staan en was reeds, met medehulp van Louize, die ditmaal den bijstand van den kamerdienaar overbodig keurde, aan zijn toilet gevorderd, toen Mylady binnen trad.

„Goede morgen, Sara!” riep hij haar toe, terwijl hij haar in de verte reeds de hand reikte. De begroeting mocht hartelijker heten dan die Louize te beurt gevallen was.

„Ik wist u niet zoo vroeg reeds in zulk aangenaam gezelschap! Hare Genade is mij voorgekomen in hare bezorgheid, niet zoo zeer voor uwe nachtrust, dan wel voor uw ontwaken.”

„Gij komt anderen zoo dikwijls voor, lieve vriendin!” hernam Louize haar vriendelijk toelachende.

„Wat is de hemel van daag blauw!” zeide Karel.

„En het zal onze schuld niet wezen, zoo hij het niet blijft. Wij hebben saâm geleden toen wij beiden u niet meer zagen en ingezien dat wij, zoo eenmaal de zon weer voor ons doorbrak, u ook saâm moesten omringen, niet waar, Barbara?”

Deze knikte toestemmend, was even vriendschappelijk gezind en sprak er mede van, niets anders dan het geluk Zijner Majesteit en dat wel op dezelfde wijze als Louize te willen. Deze begon met dadelijk een bewijs harer vertrouwelikheden te geven, door Barbara mededeeling te doen van den voorslag, door haar aan Karel gedaan, een voorslag, die door hare vriendin terstond werd ondersteund. Men moest Karel toch ook geen oogenblik tot zich zelve laten komen; men moest hem genoeg verschaffen en afleiding en verstrooiing. Zonder dat dit gezegd behoefde te worden, begrepen de beide vriendinnen elkander.

„Maar waar is Mary, Barbara?” vroeg de Koning eensklaps, terwijl de toegesprokene bezig was de pruik Zijner Majesteit met een welriekend poeder te bestrooien.

„Ik weet het niet, Rowley! maar als gij er op gesteld zijt, zal ik er onderzoek naar doen.”

»Doe dat, doe dat!»

Beide vrouwen zagen elkander aan.

»Ik heb maar eens gezondigd, en er zal wel een of andere bijbeltext zijn die daarin voorziet, en waarmee zij alzoo haar geweten te vreden zal stellen. Waarom zou zij niet hier blijven? Ik zie zoo gaarne een klaverblad!»

Daar werd bescheiden getikt en trad onze oude bekende Hugh binnen, die zichtbaar verschrikte, toen hij de beide aanwezigen bemerkte. Na eenige aarzeling, welke juist aller nieuwsgierigheid prikkelde, moest hij de reden van het onverwacht bezoek mede deelen. Viper, die zich van de ketting had weten te ontdoen, had hem een verrassend geschenk gebracht. Van morgen had hij hem joliger nog dan gewoonlijk gezien, zoo jolig, dat hij al de honden in de hokken in opschudding bracht, en vrolijk had hij aan de voeten van Hugh een stuk leerwerk, wat wel voor handschoe gediend had kunnen hebben, nedergelegd. Daar hij niet wist of zijne Majesteit het ook verloren had, bracht hij het kleinood mede, dat er verscheurd en bevekt uitzag en slechts een gedeelte van den oorspronkelijken vorm vertoonde.

»Goed, goed, eerlijke, al te eerlijke Hugh!» riep de Koning lachend uit. »Voortaan moogt ge die schatten behouden.»

»Zoo, maar...»

»Wat hebt ge?»

»Als die handschoe niet van Uwe Majesteit is, dan is hij van een ander, dat wilde Hugh zeker zeggen!» merkte Mylady aan, Karel veelbeteekenend aanstarend.

»Juist, Mylady! Ik weet niet waar die handschoe gevonden is; misschien wel dicht bij de boot, die ik 's avonds bij de kleine waterpoort eens zag liggen.»

»Zou men de honden Uwer Majesteit 's nachts ook een bezoek geven?» vroeg Louize, die blijkbaar niets van het gewicht van al die mededeelingen begreep.

Karel zag Barbara aan, die veelbeteekenend knikte. Hij wilde echter niets meer hooren, daar hij Hugh eenigzins wrevelig wenkte heen te gaan, met de mededeeling dat hij weldra beneden zou komen. Een nieuwe en blijkbaar een zeer gewenschte bezoeker, de dolle Will, was binnen getreden en trok dadelijk de aandacht Zijner Majesteit. Wills gelaat droeg de duidelijke sporen van de nachtelijke feestviering, welke zorg hij ook aangewend had om ze te verbergen. Het had hem veel krachtsinspanning gekost om op te staan en zich naar White-hall te begeven, maar hij begreep, dat Rowley de eerste dagen behoorlijk omringd behoorde te zijn. Hij hoorde met welgevallen welke voorstellen reeds gemaakt waren, sprak er van, het gantsche hof aan den wandelrid te doen deelnemen en de muziek der *Life guards à la tête* te plaatsen, daar de goede Londenaars sedert weken niets hadden gezien of genoten; schertste nog eenige oogenblikken met den ouden Rowley over diens val, zwaaide hem den lof toe, waarvoor hij altijd zoo gevoelig was, van de joligste broeder in den klub te zijn, deelde hem

eenige nieuwe bladzijden mede van de *chronique scandaleuse* en verjoeg daarmede de laatste nevels, die Karels blik verduisterden.

Daarna vroeg hij Mylady of zij hem een oogenblik gehoor wilde schenken. »Het zijn slechts private zaken, die tusschen Barbara en mij behandeld moeten worden,» verzekerde hij Zijne Majesteit, die beiden met leedwezen zag vertrekken.

»Wij laten u een der schoonste paerelen uwer kroon!» zeide Buckingham daarbij Louize aanzien, die hij een wenk wilde geven den Koning niet te verlaten.

»Zijne Majesteit geeft, naar ik geloof, de voorkeur aan groote diamanten!» hernam Louize eenigzins bits, daar zij met klimmende onrust den stijgenden invloed der lieve Barbara gadesloeg. Karel had deze reeds, voor zooveel hij het in het bijzijn der andere durfde doen, vele blijken van onderscheiding gegeven, en de machtige Buckingham, aan wie beiden hun aanvankelijk triomf te danken hadden, vroeg haar een geheim onderhoud.

De tijd van handelen was voor haar gekomen. Castlemaine of zij moest vallen, en Buckingham, die altijd nog een veete jegens gene had, maar zijn wrevel zoo meesterlijk wist te verbergen indien zijn belang het mede bracht, moest haar ter hulpe snellen. Zij had misschien een ander oogenblik van krisis willen afwachten, om alsdan zekerder te treffen. Haar kalme blik erkende thands echter het dreigen van het gevaar. Zonder evenwel iets van de overleggingen in haar binnenste te doen gissen, die veeleer verbergende onder de gewone luchtige scherts, welke Karel in lang niet gehoord, hem weder als eene nieuweid toeklonk en een oogenblik boeide, bleef zij nog eenige oogenblikken bij hem, tot dat Arlington en de Fransche gezant haar kwamen verlossen. Aan beiden kon zij Zijne Majesteit gerustelijk toevertrouwen. Zij nam dan ook weldra afscheid en ijde naar hare vertrekken, waar zij door een vertrouwde iemand liet roepen, die wij nooit te harent hebben ontmoet en die we niet dachten daar ooit te zullen ontmoeten. De oude Kate toch kwam behoedzaam binnen, de oude Kate, wier gelaat nog meer vinnige scherpte vertoonde dan gewoonlijk.

Die vrouw, welke als eene waardige dienaarssse van de Castlemaine door ieder werd veracht, maar ook gevreesd, die vrouw had bittere tranen geweend, toen zij in den afgehoopen nacht Mylady terug zag gekeerd en, alsof alles slechts een droom ware geweest, op den gewonnen toon door haar weder in dienst was gesteld. Zij had het arme spoorloos verdwenen kind lief gekregen en dus geen oogenblik gearzeld bij haar te blijven, toen Mylady alleen vertrok. En nu kwam deze terug, en haar eerste daad was de wegdrijving van Mary geweest. De oude Kate knarste de tanden van woede. Zij had er een oogenblik aan gedacht Mary te gaan opzoeken, maar wat zou het haar baten het kind terug te vinden, dat zij den verloren invloed niet kon doen herwinnen? Zij had slechts de macht om het booze, niet om het goede te doen, en het eerste nog wel

alleen voor of tegen Mylady. Had de wrok jegens de meesteres reeds sedert jaren in hare borst gehuisd, hij was nu zoo fel en zoo hevig geworden, dat zij dien ter nauwernood meer bedwingen kon.

Daar kwam de uitnoodiging van de Hertogin van Portsmouth tot haar, en zij haastte zich er aan te voldoen. Die uitnoodiging scheen haar niet te bevreemden; de vertrekken, die zij doorging om Hare Genade te naderen, niet onbekend. Met blijdschap werd zij door de Hertogin welkom geheten; en de geheimzinnige woorden, bijna fluisterend geuit: »Kate, het is thands de tijd!» schenen door haar ten volle begrepen te worden.

»Ik ben gereed; ik was het reeds lang!» hernam zij.

»Tom Buddie zal gewaarschuwd worden. Gij zult haar niet meer behoeven te dienen, daarvoor zorg ik.»

»Gij belooft het mij ten minste!»

»Gij wordt de intendante van Hatfield-manor. Morgen vertrekt ge daarheen.»

»Het is goed; maar ook zonder belooning zoude ik thands willen doen wat ge vraagt.»

De Hertogin zag de oude nog met meer aandacht in het gezicht en las er haat op. Zij was geheel gerust gesteld en twijfelde niet meer aan de goede uitvoering

»Hij is juist bij haar, Kate! wij konden geen beter oogenblik uitkiezen,» zeide zij, terwijl zij eene geheime lade in haar bureau opende en daaruit een doosjen te voorschijn kreeg, dat zij Kate ter hand stelde.

»Wie had het ons eergister kunnen voorstellen, Barbara! dat wij heden weder in uw elegant *boudoir* zouden zitten te kouten!» zeide Buckingham, die zich behagelijk voelde in de kussens van den divan, hem dadelijk door Mylady ingeruimd.

»Ik zal nooit vergeten, George! wien ik dat schulddig ben!»

»Met die bedoeling is het niet gezegd. Als ge wellicht nog een soort van *rancune* mocht voeden over mijne schijnbare onverschilligheid om u te helpen, dan wil ik u gaarne alle mogelijke genoegdoening geven. Ik erken, dat het eene wraakneming was over uwe koelheid, toen ik den jongen gans uit Hallam mede bracht.»

»En ook, George, om mij na de overwinning niet te trotsch te doen zijn, en Ma'am Carwell niet te jaloesch te maken.»

»Mij dunkt, dat ik mij over het laatste juist niet veel bekommer. Ik zag haar verbleeken van spijt toen ik met u vertrok.»

»Gij hebt ons beiden bescheidenheid geleerd, och, neem zelf ook een paar lessen! Gij trotseert hare jaloezij? Lieve vriend! dat doet ge, om haar straks te heter weer te kunnen bevredigen. Wij kennen elkaar; en om u daarvan een bewijs te geven, zal ik uwe gedachten gissen. Sara heeft het meest tot de overwinning bijgedragen, en is daarom ook het machtigtst; Sara heeft persoonlijk invloed op Rowley en is dus het best te gebrui-

ken. Bij gevolg komt George Villiers Sara de eene of de andere gunst vragen. Is het niet zoo?»

»Een gunst? Gij hebt het in de bescheidenheid toch óók niet verre gebracht! De eene dienst is dunkt me de andere waard, vooral als er op die eene nog meerdere kunnen volgen, want, Sara! we zijn nog niet alle klippen te boven.»

»Laat hooren, George, maar spoedig, want ik heb niet veel tijd!»

»Men heeft een armen duivel gevangen genomen, niet om den kaerel te doen hangen, maar mij te treffen in hem.»

»Hoe heet hij?»

»Dick Wharton.... Het is een onvoorzichtige schurk, die...»

»U in gevaar kan brengen.»

»Ik vertrouw Shaftsbury niet. Hij zoekt van 's Konings misslag, om het Parlement saâm te roepen en subsidiën te vragen, partij te trekken.»

»Daar kunt ge gelijk in hebben.»

»Welnu, gij staat tegenover Portsmouth, tegenover de Fransche politiek en in dat geval naast Shaftsbury. Beloef hem uwen steun, mids hij de zaak van Dick Wharton doe staken en den schurk late ontsnappen.»

»Ah zoo, ja wel!» zeide Barbara, zich in den rug van haar leunstoel neervlijend en hem met een spotachtig glimlachen aanstarend: »Is dat uw wensch? Nu, wij zullen zien!»

»Sara, geene dwaze wraaknemingen! Ik bied u de hand; weigert gij, dan reik ik haar Louize, die haar aannemen zal.»

»Ik weiger voltrekt niet; maar ik stel slechts eenige bepalingen.»

»Welke?»

»Dat ge u zelve voor altijd de gelegenheid ontnemt om de lieve Louize de hand te reiken. Zij moet heen. De gelegenheid is gunstig; Karel heeft haar niet meer noodig en wil met Versailles breken. Wij moeten saam den aanval wagen, en gelukt het ons, dan doen wij haar niet naar Hatfield-manor voeren, maar naar Portsmouth om zich daar dadelijk in te schepen. Het zou niet on aardig zijn, dat gij zelf haar daarheen bracht, gij, die mij eens zoo vriendschappelijk het eerst hare verheffing kwaamt berichten.» De Castlemaine had te hevige hartstochten om te kunnen veinzen; zij liet George maar te veel gissen wat er in haar binnenste omging en hoe al zijne tekortkomingen door haar geheugen waren opgeteekend. Toch moest hij van haren invloed gebruik maken: zij was hem noodig.

»Ik belooft u te zullen helpen, om haar te doen wegzenden,» zeide hij.

»En zoodra zij te Portsmouth is, zal ik Shaftsbury overtuigen van de dwaasheid om u te vervolgen... Dan is de Fransche invloed ook verdwenen en zou men weinig winnen met u ten lande uit te drijven.»

»Zoo als ge wilt, Sara! Maar vóór dien tijd kunnen de klachten van het Parlement beginnen en

kan Wharton tot allerlei leugens zijn toevlucht hebben genomen om zich zelve te redden. Het is niet zoo zeer Fransche of Engelsche invloed dan wel Buckingham of Shaftsbury. Deze overwint indien ik val.."

»Anders niet...? Dezen speldeprik kon ik uwer ijdelheid niet sparen... Ik zie in, dat gij haast hebt, maar dat is ook ten voordeele van mijn plan, want dat heeft óók haast. Van avond moet Carwell op weg naar Portsmouth zijn, George! Gij hebt dus geen tijd te verliezen."

De deur werd met gedruisch geopend en Kate stormde binnen, een glinsterend kleinood in de opgeheven hand houdende.

»Mylady, eindelijk is de ring van Buckingham teruggevonden..'' Zij hield plotseling op, toen zij den Hertog bemerkte.

»Wie heette u hier te komen? Vertrek, onbeschaamde feeks!'' riep Mylady in drift.

»Mijn ring? Hoe komt die in het bezit van die vrouw? Den ring, dien ik aan dien Jack, die mijn moordenaar moest zijn, verloor? Laat hem mij eens zien. Ja, het is dezelfde... Is ú die ter hand gesteld, Mylady?''

»Ik weet van niets... de boeve is krankzinnig of beschonken!''

»Het een noch het ander, Mylady, ofschoon ik het eerste had kunnen worden, indien men in uwe dienst niet vereelt."

»Ik raad u te zwijgen!'' riep Mylady dreigend uit. »Zij heulde met Carwell en wil u thands doen gelooven, dat ik het op uw leven heb toegeleid.. Voort, uit mijne oogen!''

»Straks, Mylady! maar eerst moet ik mij toch verontschuldigen jegens Zijne Genade. Tom Buddie heeft dien ring aangebracht en ontving daarvoor twee honderd pond."

»Was ik niet meer waard, goede Barbara?'' vroeg Buckingham, wiens lippen een loodkleur hadden aangenomen en in wiens oogen iets ongewoons schitterde.

»Gij schertst, George!''

»Maar Uwe Genade geloove toch niet, dat ik de schuldige ben... Mylady sprak zelve met Tom Buddie in mijn bijzijn. Ik zwoer het nooit te zullen zeggen, maar ik moet het nu wel doen..... Als Uwe Genade Tom Buddie mocht willen zien, dan is hij te onbieden, want hij is niet opgehangen zooals men voornemens was... Och, Mylady, ik had gewenscht dat Tom maar onder de oproermakers aan de galg was geëindigd; het was voor menigeen goed geweest..''

Mylady had haar telkens in de rede willen vallen, hetgeen haar door Buckingham belet werd, die het verhaal der oude met belangstelling aanhoorde.

»Logenachtige tooverkol, zijt gij door Ma'am Carwell...?''

»Och neen; Tom Buddie had er, geloof ik, de hand in. Door een toeval ben ik er achter gekomen, wie ze uit uw *boudoir* gesloten heeft."

»Het is wel, oude vrouw! geef mij den ring

waarop ik, na rooden Jack, het meeste recht heb. Ik zal dien dragen als eene herinnering aan de vriendschap van Mylady. Moest ik daarom de reize naar het Noorden ondernemen? Wat heeft men u bedrogen, Barbara Palmers! want die twee honderd pond sterling hebt ge zeker moeten betalen, en ik kwam terug! Ge hadt een of ander akteur een prachtig kleed voor die som kunnen laten maken en hem er nog bovendien eene gedachtenis van kunnen geven. Trouwe vrienden! Goede Barbara, ik hoop u te toonen dat ik deel neem in uwe teleurstelling!''

»Vervloekte historie!'' mompelde hij, toen hij den gang doorliep. »Vroeger of later had het mij bekend moeten worden. De kwaadaardige en vergiftige slang! Ik zoude geene sekonde zeker zijn van mijn leven zoo ik haar niet den kop vermorzelde!''

Mylady maakte zich geene illuziën omtrent de gezindheid, waarmee George vertrok. Zij begreep, dat er een niet te dèmpen klove tusschen hen beiden gegraven was, dat het eene vijandschap voortaan moest zijn tot den dood. Kate was verjaagd en was vertrokken met een vloek voor haar op de lippen, met het woord, dat met al de kracht eener ruwe profecy haar tegengeworpen werd: »gij zult lijden wat ge Mary Hollis hebt doen lijden; mijne zonden komen op uw driewerf gevloekt hoofd!''

Mylady stond een oogenblik als duizelde zij bij de hevigheid der haar toegebrachte slagen. Eene gedachte overheerschte echter alle andere: zij moest Buckingham in zijne wraak zoeken te voorkomen. Hij had haar zelf zijne kwetsbare plek gewezen en daar zou zij hem zoeken te wonden.

Met onrust liep zij haar vertrek op en neder. Nog was Charles Digby niet gekomen en zij had hem met zooveel aandrang gezegd te harent te verschijnen. Zij besloot hem niet langer te wachten, maar zoo mogelijk hem te verrassen, zoo als haar vroeger gelukt was. Kate, de listige Kate, was niet meer ter harer beschikking; zij moest dus zelve tot haar onderzoek overgaan. Charles was niet in zijne kamer, maar wel John. Deze meldde haar, dat de jonge heer dien dag niet terug kwam maar bij zijn vader bleef, en hem zelfs gezegd had dien nacht niet te behoeven te wachten. De eerlijke John dacht niets onbehoorlijks te hebben gezegd en toch had hij zijn jongen meester een zeer slechte dienst bewezen. Mylady ten minste maakte eene zonderlinge gevolgtrekking, hoewel zij er niets van liet blijken.

Vrolijk en opgeruimd woonde zij den wandelrid bij; slechts poogde zij het bijzijn van Louize te ontwijken, die haar met bewijzen van vriendschap achtervolgde. De wonde, die Kate had geslagen, bloedde voort; Kate, die zij vertrouwd had als zich zelve, Kate, die zij beschouwd had als haar eigendom, waarmee zij doen kon wat zij wilde, was sedert maanden misschien het eigendom van Carwell geweest! Kate had haar verraden en had op Carwells last die kleinodiën gestolen, opdat het bewijs

van den aanval tegen Buckingham niet vernietig zou kunnen worden! Die gedachte deed haar het bloed in de aderen zieden. Was die kleine, zwakke, snappende Fransche vrouw dan in alles hare meerdere?

Na het middagmaal gaf zij voor door zware hoofdpijn gekweld te zijn, en liet zij Karel met het hofgezin de voorstelling der Fransche tooneelsten bijwonen. Zij liet Hugh bij zich komen, dien zij mededeelde dat hij dien avond weder bezoek zou ontvangen in den tuin; dat hij op den uitkijk moest staan, maar den Edelman, die er mocht komen, in niets moest belemmeren en zelf zich niet moest doen zien. Dadelijk moest hij er haar echter van kennis geven, in welk geval zijne belooning vorstelijk zou zijn. Hij zou een titel bekomen, die hem gelijk stelde met een onderofficier van de Life-guards en zijne jaarwedde verdubbeld zien.

's Avonds bracht Lord Shaftsbury, op eene daartoe ontvangen uitnodiging van hare zijde, Mylady een bezoek. Hij had zich voorgenomen op zijne hoede te zijn en de valsche vrouw niet te vertrouwen. Weldra echter bespeurde hij, niet met een vijandin, maar met eene vriendin te onderhandelen, die zeer goed zijn streven begreep en hem de kracht gaf om daarin met vrucht te volharden. De hand, die den steen geworpen had, bewoog zich niet meer: Mary was spoorloos verdwenen, en bleek zelve den strijd als hopeloos te beschouwen; maar wat zij had gewerkt en door Shaftsbury op politiek terrein was overgebracht, werkte nog voort. Niemand, zelfs niet het hoofd der partij, wist nog hoe verre men gaan, waarheen de logische gang der gebeurtenissen hen voeren zou, maar allen was het klaar, dat men het verderf, aan het hof bespeurd, het eerst in den persoon van Buckingham wilde aantasten. Om dat met vrucht te doen, moest men niet treden op het gebied van het intieme leven, hem niet aanranden als verderver der zeden, als oorzaak van alle verkwistingen, maar als overtreders van 's lands wetten, als oproerling tegen Koning, Lords en Gemeenten. Zoo had men eens tegen Lord Strafford, en later tegen den Kanselier Clarendon gehandeld; het had den eersten het hoofd, den laatsten zijn vaderland gekost. Daarom werd het oplichten van een onaanzienlijke deerne een belangrijk feit, dat verklaard moest worden en bewezen, en, daar het slachtoffer, hoe hoog ook gestegen, geene enkele beschuldiging uitbrengen, geene enkele toelichting geven wilde, maakten Shaftsbury en de zijnen van alle middelen, welke hun ter dienste stonden, gebruik, om zich de noodige bewijzen te verschaffen, zich voorbehoudende, als de tijd gekomen was, het offer zelf als getuige tot spreken te noodzaken. De gedane nasporingen hadden Dick Wharton reeds doen vatten. Uit het verhoor van dien man bleek echter, dat hij slechts het werktuig geweest was, en zoodanig gebruikt was geworden, dat de hand, die hem in beweging had gebracht, niet kon worden gevat. Toen Shaftsbury Mylady echter verliet, had hij vernomen wat

hij wenschte en meer dan hij hoopte. Hij had toch gehoord, wie de schaking op Buckingham's last had volbracht; de naam van de rooden Jack werd opgeteekend, en het bevel werd dien avond nog verzonden om dien man te vatten en hem onder een goed geleide naar Londen te zenden.

Buckingham was de onverzoenlijke vijand geworden van de Castlemaine, maar deze had alle redenen te onderstellen, dat zij hem zoude doen vallen, eer hij het haar konde doen.

XV.

Mary had allen verderen strijd opgegeven toen zij den Koning en diens gezellen ontvlood. Het mocht de hovelingen, het mocht de minnaressen zelve bevreemden, het toonde dat zij Mary en haar streven nimmer hadden begrepen. Had zij getracht naar macht en invloed voor zich zelve en de vroomheid, die zij predikte, slechts als middel aangegomen, dan zou zij den strijd nog niet als hopeloos hebben beschouwd, dan zou zij met de krachten, die haar nog ter dienste stonden, nog invloed hebben kunnen uitoefenen op den Koning, die hij zijn ontwaken naar haar gevraagd en in zijne afmatting en uitgeputheid haar had willen zien.

Maar wij kennen haar streven als hooger en edeler; we kennen haar als dweepster, maar eene, die we geene achtung en hulde kunnen ontzeggen en die voor zichzelf eene vreeselijke ontdekking deed, toen zij hem, dien zij geloof en bekeering had gepredikt, dien zij op den rechten weg dacht gebracht, eensklaps op de gezette schreden terug zag keeren. Neen, dat gemoed had zich niet vernieuwd, die man had haar nooit beschouwd als een stem Gods! Hij was gebleven wie hij was; hij mocht later weder berouw toonen over hetgeen hij dien avond gedaan had, toch zou hij bij de eerste aanleiding nogmaals afdwalen om nogmaals berouw te toonen. Het naleven van Gods wet was hem geene zaligheid, maar een ondragelijke last, een gedurige kruisiging van de begeerte, die in hem gebied voerde. Zij dacht er in die oogenblikken niet aan, zichzelf te verwijten dat zij den onbekenden bezoeker, den vriend van Dirkens, gehoor had gegeven en de oplossing van het vraagstuk daardoor had verhaast. Ja, zij had beter geoordeeld dan de Prins van Oranje, die op de verwijdering der minnaressen had aangedrongen; zij had beter geoordeeld dan hij, omdat zij slechts het zieleheil van Karel bedoelde en de Prins een politiek wit beoogde, dat, met minder drift nagejaagd — en in een latere levensperiode wist hij die drift te overheerschen — nochtans beter zou zijn bereikt.

Toen de nevelen van de dronkenschap waren weggetrokken en Karel Stuart zich alles herinnerde, had hij in het diepste geheim onderzoek laten doen naar de verdwenen deerne, die hij om vergiffenis had willen vragen, die hij, zoo ze op dat oogenblik ware terug gevonden, wellicht tot een hoogen rang onder

een grootschen titel zou hebben willen verheffen. Maar zij kon niet terug worden gevonden en weinige uren later was Karel in de zijden netten der verleiding weder zóo zeer verstrikt, dat hij geen tijd meer had, aan haar te denken.

Mary hield zich nog altijd in de vertrekken der onbekende op. Miss Kennedy — de Alice van den eerzamen John — had van die onbekende met zóo veel eerbied gesproken, naderde haar met zóo veel ontzach, dat Mary wel aan den hoogen rang harer gastvrouw gelooven moest. Zij hield haar voor een der eeredames der Koningin, een afstammeling van een der edelste geslachten van Engeland. Een gevoel van blijdschap bezield haar bij die ontdekking, om weldra weder plaats te maken voor eene van beklemde. Hij was zeker door een diepe kloof van haar gescheiden en toch wilde hij die overspringen!

Zij had Alice naar den naam der beschermster gevraagd, maar ontwijkend antwoord ontvangen. Den volgenden morgen kwam de hooggeplaatste Lady tot haar. Zij had hetzelfde gedwongene wat haar bij haar eerste bezoek had gekenmerkt, sloeg zelfs bij Marys deemoedigen blik de oogen neder, maar noodigde haar toch vriendelijk uit plaats te nemen.

»Ik heb het u voorspeld, mijn kind, dat gij een onmogelijk werk ondernaamt,» fluisterde zij als ware zij bevreesd, dat het geluid harer stem door de laken *portière* zou dringen, welke dit vertrek van het aangezende afsloot.

»God heeft niet gewild, dat uwe voorspelling eene onwaarheid zoude zijn!» hernam zij mat.

»De teleurstelling buigt u neder, Mary Hollis! Berust in Gods wil!»

»Ik poog te berusten.» Zij borst in tranen uit. »Vergeef het mij, Mylady! Ik gevoel het; het werktuig was te zwak voor het werk, ik zal berusten.»

De vreemde zag haar eenige oogenblikken met medelijden aan, poogde haar te troosten en haar te overtuigen, dat niemand wie ze ook ware in hare plaats had kunnen slagen: dat de Koning zóo verre was afgedwaald... maar Mary staarde haar met de oogen zoo zonderling aan, dat Mylady zich niet meer in staat gevoelde voort te gaan.

»Acht ge u misschien nóg niet geslagen?» vroeg zij aarzelend.

»Ik kan niet geslagen zijn; ik streed niet voor mij zelve,» hernam Mary. »Maar ik vergeet, dat het mij niet voegt anders te spreken dan als een werkelijk verslagene. Indien ik u, Mylady, door mijne vrije taal mocht hebben beleedigd toen gij mij kwaamt bezoeken, dan vraag ik u nederig verschooning. O, Mylady, gij moet mij wel uw volle vertrouwen hebben geschonken, toen gij mij de vrijheid gaaft mij tot Miss Kennedy te wenden!» riep zij onvoorzichtig, scherp zelfs, in een opwelling van wrevel uit.

De andere begreep haar maar te wel en antwoordde niets. Slechts na een poze vroeg zij haar wat zij voornemens was te doen.

»Ik keer terug van waar ik gekomen ben. God heeft mijn zondigen hoogmoed vernederd en zal mij,

naar ik bidde, toelaten te wonen waar ik ben opgevoed. Zou ik u éene gunst mogen afsmecken? De reis naar Hallam is wel niet kostbaar, maar gaat toch boven mijne krachten.»

»Zijt gij zóo arm gebleven!» riep Mylady uit, en de toon waarop zij die woorden sprak getuigde van bewondering. Zij dacht een oogenblik na. »Neen mijn kind! nog niet. Men heeft voorzeker nog te veel het oog op u gevestigd dan dat gij zonder gevaar zoudt kunnen vertrekken. Niemand vermoedt u hier: nergens zijt gij veiliger; de vertrekken door Hare Majesteit en haar gevolg bewoond, zijn den Koning en zijn hof heilig en worden niet bezocht.»

Zij hield weder op alsof een invallende gedachte haar het voortspreken belette.

»Ja, gij moet nog eenigen tijd hier blijven.» vervolgde zij na eenige oogenblikken. Een nieuw denkbeeld trad haar voor den geest. Het geheim dat zij in haar binnenst bewaarde, het geheim, waarvan de ontdekking haar ellendig, haar rampzalig zoude maken, was door dat kind ontdekt, had zij, toen zij haar den toegang tot hare vertrekken openstelde, in een oogenblik van vertederdheid, van medelijden met dat moedige wezen laten ontdekken. Het was in haar belang te zorgen, dat dit kind niet in de gelegenheid, niet in de noodzakelijkheid kwam te zeggen wat de geslepenheid der teruggekeerde Castlemaine haar misschien ontlokken zou. Neen, onder het geleide dat zij voor haar kiezen zou, moest Mary vertrekken. Hoewel deze haar verzekerde, dat een vriend haars vaders op dit oogenblik in Londen was, wilde de vreemde niet toegeven, daar Mary niet kon verzekeren dat die vriend, die in dienst van een ander was, dadelijk met haar zoude kunnen afreizen.

»Gij hebt den Koning evenzeer te vreezen als de Castlemaine; blijf dus hier tot Kennedy in alle stilte uitziet naar eene veilige gelegenheid om u te doen vertrekken.»

Haar aandrang om bij haar te blijven was wel een afdoend bewijs, dat de vreemde de gedachte, die zij een oogenblik tijdens haar bezoek van Mary gekoesterd had, prijs had gegeven en haar niet meer als medeminnares beschouwde. Toch vermeed zij den naam van Marys speelnoot uit te spreken. Telkens zweefde haar die naam op de lippen, telkens wilde zij Mary een vraag hom betreffende doen, maar altijd sloot een klem haar den mond. Tegenover dat arme, geslagene, hulpeloze kind, dat zij barmhartigheid bewees, dat zij redde, stond zij — ze kon het bewustzijn niet verdrijven — als misdadige, beefde zij, als vreesde zij eene vraag te hooren, die haar den bloot op de wangen jagen zou.

Mary had hare drangredenen tot blijven eerbiedig aangehoord, hoewel soms een beweging van ongeduld haar onwillekeurig ontsnapte. Zij schudde weemoedig het hoofdjen en zocht eene reden te kunnen voorwenden voor hare weigering, daar zij de wenzelijke niet bekennen kon. Het zoude de voorname Lady toch hebben moeten beleedigen van de lippen der laaggeborene deerne te vernemen, dat het deze stuitte de aangeboden gastvrijheid te ontvangen,

dat de gedachte om beschermd te worden door eene die hém lief had, wiens naam zij niet meer noemde, al stond hij ook daar binnen onuitwischaar afgeprent en hem lief had tot zijn verderf, haar onverdragelijk was. Zij bleef daarom spreken van te willen vertrekken; zij had voor zich zelve niets meer te vreezen, zij zou den weg, die haar geteekend werd, wel alleen kunnen opsporen en ten einde gaan. Maar Mylady gedoogde het niet en betuigde, dat zij te veel belang in haar lot stelde, om haar niet bij zich of liever bij hare trouwe Alice te doen verblijven.

»Waarom heb ik die belangstelling van Mylady verdiend?» vroeg Mary met enigszins trillende stem. »Wat de onbekende van mij wenschte, was immers reeds geschied?»

Mylady wendde zich verlegen af bij deze herinnering, bij dat heenwijzen op een bezoek en op eene bede, welke zij slechts in den angst den wanhoop had gewaagd. Gelukkig dat het onderhoud, hetwelk zulk een onaangename wending dreigde te nemen, door eene onverwachte, misschien wel zeer onwelkome verschijning werd afgebroken. De deur, die naar de binnenvertrekken leidde, werd geopend en op dien drempel werd eene aëmechtige vrouw zichtbaar, die, op een kruk steunend, met moeite zich voortbewoog; de oogen staarden zonder uitdrukking en om de lippen en neus waren diepe voren gegroefd.

»Catharina, waar zijt ge?»

»Hier, Maria! maar blijf in uwe kamer; hier is het koud en alle koude moet ge schuwen... Ga terug, Maria!» riep zij gehaast, terwijl zij haar arm nam en Mary wenkte heen te gaan. Deze was gereed om het ontvangen bevel te voldoen.

»Wie gaat daar? Dat is de voetstap van een vreemde...! Uwe Majesteit heeft bezoek?» vroeg de Gravin de Penalva die den gemeenzamen toon liet varen.

Mary bleef als verstomd staan. »Uwe Majesteit!» herhaalde zij in de hoogste verbazing.

»Uwe Majesteit heeft bezoek?» herhaalde de Penalva.

»Ja, Maria. Een ongelukkige, een kind, dat vervolgd wordt en verlaten is en dat ik mij heb aangeetrokken.»

Mary voelde een oogenblik de fierheid in haar binnenst bij die woorden herleven. Zij had toch de hulp, de bescherming die zij ondervond niet afgebedeld, en wat was het meer dan een almoe die zij ontving, nu dergelijke woorden haar tegenklonken?

»Kent Uwe Majesteit haar naam?» vroeg de Penalva.

Catharina noemde dien. Er kwam een geheel andere uitdrukking op dat ziekelijk en pijnlijk geelaat der kreupele. Zij strekte den arm uit en zeide met haar welluidende stem: »Och, Catharina, breng haar bij mij!»

Mary stond verlegen voor haar: zij wist niet wat te denken van die vreemde, die zij een oogenblik krankzinnig dacht, maar waarover zij weldra anders

leerde oordeelen, toen de Gravin haar de hand drukkend toevoegde: »God zegene u, mijn kind, zoo als ik het u doe. Ik ben een oude, afgeleefde en moë gepijnde vrouw, die niets vermag dan voor u te bidden: maar de bede van het oodmoedig hart is een geurige offerande voor God en Hem welbehagelijk. Uwe poging is ijdel geweest; uwe poging moest ijdel zijn, en ge hadt het geweten, indien deze waereld u minder vreemd ware geweest. Maar gezegend waart ge in uwe onkunde, mijn kind! want zij deed u een taak aanvangen, die Godverheerlijkend was. De waereld kent slechts het hare en zal u oordeelen naar de uitkomst, God ziet op het hart, mijn kind! en op den moed der zelfverloochening en op de kracht waarmede gestreden is. Wees gezegend, mijn kind!»

Mary had zich onwillekeurig gebogen en lag gekniel voor haar, terwijl de magere uitgeteerde vingers van de Gravin de Penalva op hare blonde lokken waren gelegd en de zachte welluidende stem stamde: »Wees gezegend, mijn kind!»

»Mylady, Mylady! gij weet te troosten,» lispelde Mary, en bij de klem op dat woord gij meende Catharina de Braganza een scherp verwijt te vernemen. Hare Majesteit, de Koningin van Engeland, stond als eene veroordeelde zondares naast die beiden. Ieder woord van hare stervende vriendin klonk haar als eene aantijging in de ooren en bijkans was zij gereed voor die beiden neder te knielen en haar te vragen: »Heiligen, bidt voor de zondaresse!»

De Gravin de Penalva, die Mary in haar streven had gevolgd, die, hoewel op een afstand geplaatst, het pogen van het kind, dat zij nooit had gezien zoo juist had beoordeeld en, door de reinheid van haar eigen hart geleid, de reinheid van dat de vreemde had weten te gissen, de Gravin de Penalva had van Alice de zo gepraal der zonde vernomen en tevens, dat de verslagene een schuilplaats bij Catharina gezocht had. Of zij misschien vreesde voor den zedelijken moed harer zuster, die de arme niet zou wagen te beschermen en haar wellicht zoude prijs geven aan de woedende en wraakademende minnaressen, welke de zege hadden behaald? Hoe ziek en zwak ook, zij sleepte zich het rustbed af en naar het vertrek, waar zij Catharina met Mary had aangetroffen. Toen zij uit den mond harer zuster vernam, dat Mary een schuilplaats was verzekerd, toen knikte zij haar zoo goedkeurend toe, dat Catharina weder een oogenblik van blijdschap kende.

De zieke had echter hare krachten te groot gerekend en moest weder op haar rustbed worden neergevljgd, waar zij weldra van uitputting indommelde. Nogmaals waren Catharine en Mary alleen. Deze wist zich geen rekenschap te geven van de aandoening die haar beheerschte, maar zij huiverde. Was het eerbied voor de Majesteit der Koningin, was het medelijden met de vrouw, was het haat jegens de minnares of afschuw voor de echtgenote die hare plichten vergat? Misschien een deel van al die aandoeningen saâm. Welk een pool van onrechtigheid was dit hof! Dus zelfs de eenige, die zij rein had gedacht, was óók melaatsch!

De Koningin van Engeland had zich vernederd tot minnares van... Marys speelnoot!

De stilte, die er eenige oogenblikken geheerscht had, was der Koningin onverdragelijk. Zij moest worden afgebroken; zij moest iets anders hooren dan het bonzen van haar eigen hart; zij moest zich verdedigen tegenover de aanklacht, welke het zwijgen van dat kind tegen haar inbracht.

»Mary, gij hebt thands vernomen, welk een naam ik draag. Gij kunt thans begrijpen welk een mate van vertrouwen ik in u stelde, toen ik u hier eene schuilplaats aanbod. Spreek, Mary!» zeide zij zelfs eenigzins gebiedend, toen zij altijd nog diensteldenstarren blik op zich gevestigd zag. »Spreek!»

»En... Charles Digby?» lispelde de ander, slechts voor Catharina verstaanbaar.

Gloeiend rood werd de wang; maar het woord, dat zij zoo lang gevreesd had, was eindelijk gesproken, en het scheen haar of de zoo lang reeds gevoelde beklamdheid haar voor een deel verliet.

»Mary, hij weet niet wie hem bemint.»

»Maar Uwe Majesteit is het toch wél bekend!»

»Ja... ik begrijp dat verwijt... Mary, gij woont in den hemel met uwen geest, en kent de kloppingen niet van het aardsche hart!»

»God gave, dat Uwe Majesteit juist oordeelde... Ik zou dan nooit hebben leeren twijfelen aan het schepsel Gods! Neen, neen, het voegt mij niet te veroordeelen: dat komt God alleen toe!»

»En Hij heeft mij veroordeeld! Mary, dat de Moeder der smarte u de weën bespare die ik lijde... Mary, gij zijt de gelijke mijner zuster, gij zijt een engel: maar eene, die toch met den eenen voet nog de aarde drukt en mij misschien beter kunt begrijpen dan zij. Haar heb ik het nooit durven vertrouwen; voor haar heb ik verborgen gehouden wat daar binnen mij verscheurt. God heeft mij veroordeeld, Mary! Wees gij mijne voorbede bij Hem! Is er geene verdediging voor de vrouw, die alleen stond in de wereld, zonder liefde; die vastgeketend werd aan een man die haar terugstiet? Ik was als de gevangene, die uit het kerkerraam de zon ziet stralen op de bloemtuinen daar buiten waar hare zusters wandelen en genieten, en die toch ook smacht naar de koesterende warmte van het licht en de geuren der bloemen.»

»Waarom heeft God de Heer zich geopenbaard aan Zijne menschenkinderen en iederen boezem de vatbaarheid gegeven om te begrijpen wat Hem welbehagelijk is, zoo het niet was om elken tocht van het zondige hart aan band te leggen?» De Koningin was voor Mary verdwenen, de vrouw bleef voor haar alleen over. »Moest niet de kruisiging aan de opstanding voorafgegaan? wordt niet de volmaking verkregen door het lijden en strijden?»

»Neen, ook gij begrijpt niet wat de liefde is in het hart der vrouw!» riep Catharina in wanhoop uit.

»De liefde? Is het liefde wat daar gekoesterd wordt?»

»Ja! Ik heb hem lief met geheel mijn hart!»

Mary werd doodsbleek... »De heilige liefde zoekt zich zelve niet en Uwe Majesteit zoekt slechts zich zelve!»

»Mary! ik zou mijn leven geven...»

»Ik heb Uwe Majesteit, toen zij als onbekende tot mij trad, opgevorderd om voor God en menschen uwe liefde te belijden, en zij heeft het geweigerd, omdat zij het niet kon. Dat blijkt nu waar te zijn, want een niet te dempen afgrond scheidt u van hem.»

»Toch heb ik hem lief! Vraagt de liefde naar stand en naar rang, naar naam en naar titel?»

»Een heilige liefde vraagt toch naar de geboden Gods!» hernam Mary vast.

»Een vurige liefde kan ze doen vergeten!»

»Misschien,» fluisterde de ander. »De Heidenen, geloof ik, moeten een dergelijke liefde hebben gekend... Zulk eene vurige liefde wordt hier gekoesterd, hier, waar men den moed niet heeft der zelfopoffering? De afgrond, die U van Charles Digby scheidt, is niet te dempen; maar hij is over te springen... Heeft uwe liefde daartoe den moed?»

»Gij meent?»

»Heb den moed bij den hartstocht en denk ook aan het wee dat hij lijdt. Sta af van uwen rang en volg hem... De wereld is groot; heb hem werkelijk lief en ga met hem...»

»Mary! ge zijt een kind!»

»De Heere zeide tot den rijken jongeling: Verkoop uw goed en geef alles den armen, maar hij vermocht het niet. De jongeling gaf voor, den Heer lief te hebben, maar tot de opoffering van eigen wenschen was hij niet in staat.»

»Mary, zoo als gij tot mij spreekt heeft nog niemand gewaagd tot mij te spreken. Mary, zoo het waarheid ware wat ik soms vermoed en gij hem...»

Mary bleef een oogenblik zwijgen als overlegde zij in zichzelf, als wilde zij haar eigen harte beproeven. Plechtig zeide zij eindelijk: »Nogmaals bezweer ik u bij den Alwetende dat ik niet uit zelfzucht de opoffering predike! Wat zal het einde zijn?» vervolgde zij na een poze. »Het is zijn ondergang en uwe vernietiging. Misschien kan eene vereeniging het eerste voorkomen. Dus, om zijuent en uwentwil, neem een besluit. Zie hem nimmer weder, of verbind uw lot aan het zijne door... een misdad.»

Catharina kromp in een; het was of zij voor haren biechtvader lag neergeknield en zij uit diens mond de geboden Gods vernam.

»Nogmaals, wat zal het einde zijn?»

»Ik kan hem niet vergeten!»

»Welnu, spring dan den afgrond over. Satan heeft vleugelen even als de Engelen des lichts!»

»Vluchten? Dwaas kind! De gantsche aarde zou tegen mij opstaan. De laagsten zouden mij steunen en de slechtsten mij vloeken.»

»En zij doen het Uwe Majesteit thands niet, omdat... ja alleen omdat zij Uwe Majesteit nog niet kennen...»

Catharinaas donkere oogen vlamden een wijle

en hare lippen trokken zich krampachtig saâm. Maar de toorn van de dochter van het Zuiden verduwen plotseling, toen Mary voor haar nederknielde en haar met tranen in de oogen bezwoer het goede deel te kiezen, de kracht te vinden om een onheiligen hartstocht te onderdrukken, en den band te verscheuren, die slechts de zonde gevlochten had.

»Rijs op, Mary! niet ú voegt het neder te knielen!» zeide Catharina snikkend. »Is er geene andere uitkomst? Moeder Gods erbarm u mijner! Mary, ik heb hem niet weder gezien sedert dat feest...

»Uit eigen verkiezing?»

»Ik schreef hem: ik bepaalde eene ontmoeting, maar toen de ure sloeg, waagde ik niet tot hem te gaan... Het was zeker Gods stem die mij weerhield.»

»Of misschien vrees voor eigen veiligheid: maar de zijne, loopt die dan geen gevaar?»

»Dat is een hard woord!»

Toch was het een waar woord. Zij waagde het niet meer Charles op eene plaats buiten het paleis te gaan bezoeken en had hem dus het paveljoen aangewezen. Wat voor haar veiliger mocht heten bracht hem in gevaar: daaraan dacht zij niet. Door een omweg en langs den waterweg kon men aan die zij den tuin bereiken Charles was er geweest en had toen een doellose reize gemaakt.

»Zal Uwe Majesteit hem niet wederzien?» vroeg Mary eindelijk.

»Nog eens! Nog eens... het zal zijn om afscheid te nemen. Heilige moeder, ontferm u mijner en doe mij ruste vinden in het graf...! Mary, ik ben zoo diep rampzalig!»

Wie wel van die beiden de rampzaligste mocht heten? Stille smart is diepe smart, en die van Mary was stil, was ingehouden en verborgen. De andere was luide en hevige in hare droefheid en kon niet begrijpen, dat elke uiting harer smart een griete te meer was voor het hart van dat kind. Had Catharina hem dan werkelijk lief, lief zoo als zij dacht dat hij geliefd moest worden, boven alles, boven de wereld, ja zelfs — zij huiverde bij de gedachte — boven haar God?

Maar voor de liefde van de Koningin van Engeland was geene andere toekomst dan voor de hare. Zij moest bestreden, zij moest overwonnen worden en daarom bleef zij haar bidden: »Zie hem niet meer!»

Catharina had daartoe de kracht niet. Hoe Mary ook trachtte te bewijzen, dat meer kracht vereischt werd om bij het wederzien het afscheid uit te spreken, Catharina bleef onverzettelijk, doch zwoer haar bij het heiligste dat zij den geliefde voor het laatst zoude zien. En om den verderen aandrang van het kind te vermijden, een aandrang, die een weêrklank vond in haar eigen hart, stelde zij haar voor, zelve bij het onderhoud dat in het Paveljoen zoude plaats hebben, tegenwoordig te zijn. Mary verwierp het met heftigheid. Het was de eerste reize dat Hare Majesteit zoo veel toorn en dat oog zag vonkelen, zoo veel beleedigde fier-

heid op dat gelaat waarnam. Zij vatte haar vriendelijk bij de hand en zocht haar voorstel te doen vergeten: zij verzekerde haar van hare vriendschap en herhaalde de belofte, dat het onderhoud dien avond het laatste zou zijn.

»Maar is Uwe Majesteit zeker dat zij niet bespied wordt?»

»Heden avond viert hij feest met de zijnen... Ieder uur, door uw toedoen verloren gegaan, moet immers door hem worden ingehaald?»

Die vrouw veroordeelde en zag laag neder op de zonde, die ginder joelde, maar kon de zonde voorbij zien, die op lichten tred voortschreed in haar eigen hart. Mary merkte het stil op en had door het ontvangen antwoord op hare schijnbaar zoo los daarheen geworpen vraag, haar vroeger schijnbaar zoo hard oordeel over die liefde bevestigd gevonden. Niet het geweten had die vrouw weerhouden van het vorig door haar bepaald onderhoud, maar werkelijk de vrees voor zich zelve. Waarom weerhield haar diezelfde stem dan thands niet? Omdat de Koning heden avond feest vierde?

Zij wist dan nu zeker dat er eene samenkomst zoude plaats hebben! Te sterk had zij zich geacht! Zij had niet geheuehd toen zij den Alwetende had gezworen dat het vermoeden der Koningin een logen was. Zij had zich de kracht toegekend om nog voor de medeminnares te kunnen bidden die hij de zijne mocht noemen! En toch bij de gedachte van die samenkomst voelde zij de beet der jaloezy. Langen tijd stond zij door het raam te turen naar het dus genoemde paveljoen, dat tot de vertrekken, door de Koningin bewoond, toegang gaf en wel door het kabinetjen dat Mary was ingeruimd. Toen de avond was gevallen stond zij daar nog, bleef zij daar staan, hoewel zij achter zich een voetstap vernam van iemand, die behoedzaam het kleine vertrek doorging. Zij wist wie dat was en verwaards die voetstap zich richtte. Alles bleef donker en stil. Maar was het daar ginder niet of zich een gedaante over het witte sneeuwveld voortbewoog, spiedend en sluipend met den angst van den roover, die voor verrassing beducht is bij de aanranda van het eigendom eens anderen? Zou die gedaante Charles zijn, Charles, die vroeger bij geene zijner daden het zonnelicht behoefde te schuwen? Alles bleef stil; alles bleef donker! Maar daar flickerde een lichtjen, dat spoedig weder verduwen achter de dikke damasten gordijnen, die aan een der ramen niet volkomen sloten maar terstond toegeschoven werden. Het was wel een groote angstvalligheid, die daar binnen de opening had weten op te merken.

Het zuisde Mary in de ooren; het hart bonsde met ongelijke slagen; zij leed onuitsprekelijk. Hoe lang zij daar reeds gestaan had wist zij niet; want het was haar niet meer bewust dat zij leefde. Toch ademde zij; toch zag, toch dacht zij nog, want eensklaps staarden de oogen, en slaakte zij een half ingehouden kreet. Daar gleden verschillende gedaanten over het sneeuwveld, omzigtig rondsziende

en voortsluitend in de richting waar het paveljoen lag. Zij hoorde tevens het naderen van een driftigen voetstap in de binnenvertrekken. Alice ijde het kabinet binnen, doodsbлек en bevend en vroeg haar waar Hare Majesteit zich bevond. De Lord Kamerheer wachtte met een bevel van den Koning, dat door hem mondeling moest worden overgebracht.

»Wijs mij den weg naar het paviljoen!» klonk het bevelend van Marys lippen. De andere gehoorzaamde en wees haar na eenige vertrekken te zijn doorgegaan de deur die daarnaar toe leidde.

»Het is wel; keer terug!» zeide zij haastig en ijde toen verder.

Charles had zijn ideaal verwerkelijk gezien; Charles had de onbekende van aangezichte tot aangezichte mogen aanschouwen. Nog was hij onder den indruk zijner fantasie, die hem te huldigen gaf wat gants anders was dan hij het zich gedacht had en nochtans hem toescheen te zijn wat hij zich zelf had voorgetooverd. Hij vroeg zich niet af of die lijnen trekken vormden zoo als hij ze had gemeend te zien, of in die oogen de blik lichtte, dien hij zoo vaak op zich gevestigd dacht. Of de waan bij het zwijgen der hartstochten later niet zou worden verstoord? Of hij dan zich zelf niet zou moeten bekennen: mijn ideaal is niet verwezendlijkt, voor het minst het omhulsel is anders dan ik het met het oog der verbeelding zag? In dezen oogenblik echter was daarvan geen spoor. Zij was anders dan de Castlemaine en dat was hem genoeg. Met vurige welsprekendheid bekampte hij zijne geliefde, die schoorvoetend en telkens bescheidener van een eeuwig afscheid sprak. Wegslepend was hij in zijne verzekering van zijne liefde, van zijn vertrouwen op de hare, maar tevens klemmender dan ooit te voren waren zijne redenen voor het openbaar worden hunner genegenheid. Met heftigheid zelfs drong hij er op aan, dat eene verbintenis als de hunne niet langer den stempel bleef dragen eener ongeoorloofde en misdadige. Er was in dat gemoed blijkbaar veel veranderd sedert beider samenkomst in het kabinet van Buckingham paleis; want de eisch dien hij thands liet hooren was hem toen zelfs niet op de lippen gekomen.

Hij lag voor haar geknield en staarde smekend in het oog, dat zich poogde af te wenden maar het niet vermocht, als werd het door een tooverkracht, die van het zijne uitging, beheerscht. Waar was hare kracht, de vastheid van haar voornemen, dat juist gevoeld had moeten worden door zijn verlangen om te wandelen in het licht des dags. Zij staarde met tederheid op hem neêr; zij kon hem niet prijs geven: den schoonen jonkman, schooner dan zij er ooit zag? Zij droomde zich in het Eden! Maar de Cherub stond aan de poort en dreef de vermetelevan de plaats waar zij niet meer behoorde. Een trilling voer beiden door de leden! De klink, die de buitendeur sloot, werd opgeheven, maar te gelijktijd de deur van de tegenovergestelde zijde geopend. Mary stoof binnen en kon alleen het woord uitbrengen: »Vlucht!» terwijl hare hand naar de

zijde wees van welke zij gekomen was. Catharina van Braganza wenkte haar terug te blijven en haar niet te volgen en vlood toen zelve als op wicken gedragen. Charles Digby en Mary Hollis waren alleen aanwezig toen Karel Stuart, Buckingham en de Castlemaine binnen traden.

»Zij!» ontglipte den Koning, terwijl Buckingham in lachen losbarst en de Castlemaine daarbij veelbetekenend aanzag.

»Hoorde ik Uwe Majesteit mij zoo ernstig bevelen haar te volgen, ten einde mij te doen zien wat ik reeds lang wist? Dat is uwe tweede verrassing, Mylady! Zou de derde nog moeten volgen?» zeide hij bijtend tot de Castlemaine.

De verrassing kon nog wel eens grooter zijn dan ge denkt, Mylord!» hernam de Castlemaine zich op de bleeke lippen bijtend en de beide verrasten met onderzoekenden blik aanziende. »Uwe Majesteit vergunne dat wij verder gaan en Hare Majesteit een bezoek geven! De Koningin van Engeland zal nog niet verre zijn, Sire!»

Zonder de toestemming des Konings af te wachten zette zij den voet vooruit, gereed om het opgevatte voornemen te volvoeren.

Een oogenblik, Mylady!» viel de Koning in, terwijl een gebiedende wenk haar deed stilstaan. »De Koningin van Engeland wordt niet op dergelijke wijze genaderd... Mr. Digby, gij schijnt een onbedwingbare neiging te bezitten voor galante avonturen en daarbij in de keuze van de plaats waar zij voorvallen, vermetel, zeer vermetel te zijn, zoo vermetel zelfs dat, bij God! menig hoofd voor minder gevallen is. Mr. Digby, om wier wille zijt gij hier gekomen?»

Het was een oogenblik van vreeselijken strijd. Of hij weigerde een naam te noemen en zich beriep op de wetten der eer zoo als hij eenmaal deed, of dat hij de waarheid zeide, het gevaar voor haar, die hem verlaten had, die zich had meenen te redden, bleef even groot! Maar zoo hij het eerste deed en zweeg dan zou bovendien Mary, de onschuldige Mary, het slachtoffer kunnen zijn, Mary, die naast hem was blijven staan, bleek en de armen over de borst gekruist, bleek als een doode, maar toch altijd naast hem, moediger en trouwer dan de andere...! Het schemerde hem voor de oogen; hij kon niet zwijgen, hij kon niet spreken, en de Koning bleef hem aanzien met eene uitdrukking op het gelaat, die hem vrees zou hebben aangejaagd, zoo hij een oogenblik aan eigen gevaar had gedacht.

Maar de redding, hoedanig eene hij nimmer vermoed had, was nabij; eene redding, die hem in de eerste oogenblikken een aandoening deed ondervinden zoo als hij nog nooit had gevoeld.

»Sire, om mijnentwille kwam Mr. Digby hier,» lispelde Mary.

»Om uwentwille? Denk hem niet te redden door die bekentenis!» hernam de Koning. »Is het waar, Mary Hollis, dat gij, de zoogenaamde heilige, die mij het voorbeeld wilde geven van alles wat goed en heilig was, dat gij dien loszinnigen jonkman hier hebt ontvangen? Is het waar, Mary Hollis?»

»Heere, mijn God!» zuchtte zij, die nu eerst den omvang van de opoffering begreep, die nu eerst inzag dat zij haar werk geheel vernietigde. Maar een blik op den verpletterden speelnoot, die zulke bittere vruchten oogstte van den door hem geplante boom, die recht had op hare hulp, die het leven door haar kon behouden, gaf haar een meer dan menschelijke kracht, de kracht om de schande te dragen, en zij zeide, met trillende maar toch hoorbare stem: »Ja, het is waar!»

»Dus gij bemint hem? Dus gij zijt...»

»Ja, ja,» viel zij haastig in, uit vrees van een woord te hooren, dat haar het bloed naar de wangen drijven zou.

»Mary! Mary!» klonk het met gebroken stem naast haar, en de toon van dien uitroep scheen haar eene heerlijke belooening voor wat zij deed.

»Hutche! aressé!» riep Karel Stuart, zich met verachting afwendend, en thands eerst het beeld prijs gevend, dat hij te midden der verstrooïingen nog van tijd tot tijd voor zijn geest zag verrijzen. »Ik dank u, Mylady! dat ge mij van een gevaarlijke ziekte genezen hebt! Een ander middel dan het gekozen zou mij echter welkomer geweest zijn. Zij ontving hem hier!»

»Het bevreesde Uwe Majesteit niet!» merkte Buckingham schamper aan, Buckingham, wien de vernedering van dat kind en de misgreep van de Castlemaine om meer dan eene reden verblijdde. »Zij leefden altijd op zeer vertrouwelijken voet met elkaar! Ik wist dat!»

»Hertog van Buckingham, gij liegt!» riep Charles buiten zich zelve van woede.

»Stil, stil! Het is waar!» werd er naast hem geslispeld. »Maak het kort; ik kan niet meer.»

De Castlemaine wist niet wat te denken. Zij was geneigd om te twijfelen aan de waarheid van die verzekering, en toch was er zoo veel wat den schijn bevestigde. Zou zij zich weder vergist hebben, en thands zich hebben vergrepen aan de Koninklijke Majesteit? Neen, dat kind offerde zich op uit liefde voor den speelnoot; dat kind was haar een vijandige kracht, die haar in alles bestreed, had een logen gezegd en in die logen Catharina van Braganza gered! Ja, gered! Karel Stuart zou reeds geneigd zijn geweest bij minder waarschijnlijkheid, de betuiging van dat kind te gelooven en de eere van zijne gemalin of liever der Koningin te redden. Thands kon hij zeer licht den schijn aannemen van alles te gelooven; want was het niet die zelfde deerne, die hij reeds eens op het gemaskerd bal met Charles verraste, en van wie Buckingham altijd op zulk een zonderlingen toon gesproken had? »Och zij was niet beter dan al de anderen!» zeide Karel dan ook in zichzelf, en het leedwe en, dat hij in het eerste oogenblik dier ontdekking gevoelde, was reeds verdwenen. Toch kon en wilde hij ditmaal niet de stoutmoedigheid van den jonkman, dien hij reeds niet zeer gunstig gezind was, ongestraft laten. Met waardige strengheid wendde hij zich tot hem en voerde hij hem te gemoet. »Dat

kleed, dat u verhief tot een wachter voor het huis uws Konings, voegt u niet langer te dragen. Dank het mijner genade dat geene andere straf den onbeschaamde treft, die zijne minnarijen waagt over te brengen tot in de nabijheid van de Koningin van Engeland. Voer haar mede. Hare Majesteit kan niet langer hare beschermster zijn. Lord High Steward van Engeland, zorg dat White-hall voor dezen gesloten blijve!»

Hij ging, gevolgd door Mylady, en, eenige oogenblikken later, ook door den Hertog van Buckingham, die niet kon nalaten krachtens het ambt, dat hij bekleedde, waaraan hij door den Koning was herinnerd, Mr. Digby koud beleefd in overweging te geven, of hij met zijne schoone niet langs denzelfden weg zoude vertrekken, als hij straks gekomen was. Charles klapperden de tanden: de hand voelde naar het dolkmes aan zijne zijde, maar de blik op Mary, die altijd met de oogen neder geslagen en de handen op de borst gekruist als eene boetende Magdalena naast hem stond, deed hem zijn toorn bedwingen. Zij wist wel te zwijgen en te lijden, zij, de reine, de fiere, de moedige, de edele vrouw, en zou hij het dan niet moeten? Hij bedwong zich, maar behoefde het slechts eene korte poze te doen, want Buckingham was verdwenen, en hij was met haar alleen. Plotseling sprongen hem de tranen uit de oogen en stortte hij voor haar neer. »Mary, Mary! zoo deze plaats heiliger ware, ik zou u toeroepen...»

»Brenge mij naar Dirkens! Wij moeten elkaar voor het laatst hebben gezien,» hernam zij het geelaat met de eene hand bedekkend, terwijl zij met de andere hem terugwees.

»Neen, neen!»

Zij herhaalde hare bede en trad vooruit naar de buitendeur van het paveljoen. Hij begreep hare haast en weerstreefde niet langer; ook hij ademde vrijer in de buitenlucht dan in de vertrekken waar hij haar had ontmoet, die — hij kon niet langer twijfelen — Koningin van Engeland heette. Er werd geen woord door hen gewisseld; er werd niet omgezien naar de vensters, waar een schemer van licht door de damaste gordijnen scheen. Mary, hoe ook in zich zelve gekeerd, had opgemerkt dat hij geen blik achterwaards sloeg. Zij stapte in de slechte en lekke schuit, die door hem met moeite door de stuk geslagen schotsen werd heengestuwd. Het was vinnig koud, en hare kleeding was niet ingericht op een dergelijken tocht. Charles haakte echter zijn mantel los en wierp dien om haar heen. Zij was in weelde White-hall binnengeleid en verliet het als eene misdadige, maar in geen oogenblik van haar leven was zij edeler en reiner geweest dan in dezen. Zij had zich geroepen gedacht een gants rijk te behoeden; zij had zich zelve verheven geacht tot een profetesse des ouden verbonds en had hare kracht gevonden in de opwinding der dweeperij. Zij had thands echter alles prijs gegeven en zich opgeofferd voor éenen; zij had het kunnen doen omdat zij niets meer wilde

zijn dan vrouw: de minnaresse had de zweepest overwonnen.

Het waren donkere dagen voor de Digbys. Wij zagen het hoofd van het geslacht een oogenblik verpletterd door den slag, die zijne blijde toekomst vernietigde, die hem het middel ontnam, om den naam van Digby te verhoogen en hem in luttel oogenblikken deed verliezen wat hij sinds jaren door ontbering en vlijt gewonnen had. Langer dan gewoonlijk bij een of ander ongeval plaats had, bleef het grijze hoofd gebogen, bleef de gulle lach, het ruwe maar ronde woord van die lippen uit. In plaats van het aloude erfgoed vergroot te zien door de bijvoeging van de bezittingen zijner naburen, had hij het huis zijner vaderen, de landerijen, door hem en Dirkens vruchtbaar gemaakt, moeten verpanden om de schulden zijns eenigen te voldoen. Het zij ter zijner eere getuigd, dat, toen hij zich gemeenzaam had gemaakt met de gedachte van zijn erfgoed te moeten bezwaren, hij geen oogenblik meer in twijfel had gestaan, of het offer gebracht en »den schoelje» Buckingham afbetaald, dan wel of het geld behouden en de schuld, die niet opvorderbaar was voor de wet, door hem ontkend zoude worden. »Geen Digby zal de schuldenaar zijn van zulk een boef!» had hij gezegd en met vaste hand de schuldbekentenis geteekend. Sedert dat oogenblik had hij verlangd den terugtocht met den »kwajen jongen» aan te nemen, na Zijne Majesteit gesproken te hebben, aan wiens onverschilligheid te hemwaart, aan wiens verregaande losbandigheid, hoe vaak ook door menigen dien hij sprak bevestigd, hij nog maar niet gelooven kon. De zoon van den martelaar kon niet zoo zeer ontaard zijn, en altijd bleef Sir Henry al het kwade, dat hij niet loochenen kon, aan »den omloop» wijten. Charles had verzekerd dat Zijne Majesteit nog niet genaderd kon worden, zoodat men nog eenigen tijd vertoeven moest; hij sprak er van, dat hij zoo dadelijk niet zijn ontslag kon vragen uit de dienst, die voor ieder edelman zulk een hooge eer was, en zocht aller verblijf in Londen alzo te rekken, ten minste indien zijn vader er bij bleef, dat hij met zijn zoon terug zoude keeren. Dirkens hield niet op bedenkelijk het hoofd te schudden bij Charles' redeneering en ook bij Charles' zichtbare vermagering, waarop de Kapellaan, die een geheel nieuwe opmerking dacht te maken, hem wees, terwijl die reeds ettelijke reizen bij den Hollander tot ernstige overdenkingen had geleid. Dat de jongen onder 's vaders opoffering leed was duidelijk, maar hij moest toch genoeg gezond verstand bezitten, meende Dirkens, om te weten dat treuren en kniezen niets baat, en een stevige hand aan de ploeg geslagen meer recht geeft op een oogst, dan honderd schietgebeden om zegen. Neen, er moest nog iets anders schuilen wat den jongen dikwijls zoo wanhopig maakte. Hij zou spoedig genoeg doorzicht in de zaak krijgen en geroepen worden om meê een handtjen uit te steken, ten einde den wagen in het spoor te brengen. Sir Henry had gezegd, dat geen Digby de schuldenaar zou zijn van

Buckingham, en in die woorden weder van den trots doen blijken, die, hoe arm het geslacht ook werd, toch ongeknakt was gebleven... De ure was aanstaande, dat ook dien trots eene gevoelige wonde zou worden toegebracht.

De meester en zijne dienaren — Dirkens en Robert King — zaten bij elkaâr zich te warmen aan het vrolijke haardvuur. Charles had reeds bij het vallen van den avond zich verwijderd, onder voorgeven dringende dienstplichten te moeten verrichten. Sir Henry, door niets en niemand in zijne gepeinzen belemmerd, zat te denken aan zijne terugkomst, aan zijn optreden tegenover Lucy Morton, toen hij eensklaps schreden op den trap vernam. Dirkens en de Kapellaan waren even als hij vol verwachting en zagen evenzeer met de hoogste bevreemding het paar verschijnen, dat wij in den tuin van White-hall voor een oogenblik verlieten. Charles leidde Mary bij zijn vader in: hij bracht de deerne, die marmarbleek zag en als bewusteloos voortging, naar zijn vader en scheen de kreten van blijde verrassing niet te hooren, die Dirkens en de Kapellaan, ieder op zijne wijze, slaakten. Sir Henry zag beiden als spoken aan en schoof den leunstoel achteruit toen zij naderden en riep met eene ruwheid, waaronder zich werkelijk angst verschool: »Charles, Mary, kom je uit de maan vallen?»

»Vader!» zeide Charles, de ijsskoude hand van Mary in de zijne nemende. »Vader, haar, wier hand in de mijne rust, heb ik lief...»

»Dirkens, red mij!» riep Mary zich in de armen des ouden stortend en haar gelaat aan zijne borst verbergend.

»Zijt ge allebei dol? Waar komt ge beiden van daan?» vroeg Sir Henry. »Zeg me dan ten minste nog goê dag, Mary! Wel verdoemd! ik wil toch een groet hebben!»

»Spaar haar, vader! en hoor mij aan, eenige oogenblikken slechts! Mary was mijne speelnote, had ik lief als mijne zuster in den tijd, toen ik nog niet wist wat liefde was, in een tijd, toen ik als droomend door het leven ging. Gij hebt mij de gelegenheid gegeven om de waereld te zien... Gave God! vader, dat ik een beter gebruik daarvan had gemaakt, dat ik geleerd had op eene wijze, die u, beste vader, minder verdriet had berokkend...»

»Stil, jongen! het is immers betaald! Spreek zoo niet. Ik zou waarachtig het water in mijne oogen krijgen, zoo deftig begint ge!» riep hij uit, terwijl hij het water reeds in de oogen had.

»Ik meende lief te hebben, vader! maar thands nu alles voorbij is, zie ik in gedwaald en gezocht te hebben in het verre, wat dicht bij mij bloeide en geurde. Vader! wie ik dacht dat mij beminde verliet mij in de ure des gevaars en zij, die ik dacht dat mij onverschillig was, heeft de schande veracht om mij te redden. Vader! Mary heeft zich zelve opgeofferd voor mij.»

»Dat 's braaf van haar! Kom hier, kind! als ge ten minste niet te grootsch zijt geworden.»

Maar Mary kwam niet naderbij en bleef zich bij

Dirkens verschuilen. Zij wenschte zich van hier, honderd uren ver, ten minste niet gezien door hem, in wiens betuigingen van liefde zij alleen de stem der dankbaarheid meende te vernemen. Charles bemerkte dat zijn vader een misslag beging, een misslag, misschien veroorzaakt door het verwarde zijner mededeelingen. Hij overwon allen weerzin dwong zijne fierheid terug en begon als boetedoend zondaar zijne afdwalingen te erkennen. Hoewel een grazen sluier zijne bekentenissen overdekte gaf hij toch zoo veel te kennen, dat hij begreep door de Castlemaine en door eene andere uit zinnelijkheid te zijn aangelokt, dat hij, waar hij liefde zocht, koele zelfzucht had gevonden en bij de onvoldaanheid zijns harten telkens had heengeblikkt naar het verleden, dat hem iets anders had kunnen, "misschien had willen schenken.

Sprak hij den naam van de Castlemaine ook uit, een soort van schroom weerhield hem den naam der onbekende te noemen, dien hij dan ook alleen maar gissen kon, weerhield hem, om anders dan met een enkel woord op het gestoorde *tête à tête* te doelen, terwijl hij met vuur den moed van Mary in het licht stelde. Sir Henry begreep dan ook niet den rechten samenhang, maar begreep toch zóoveel, dat de deerne met den jongen verrast was, en de goede naam van gene daaronder lijden moest, hetgeen volgens hem zulk een groot verlies voor haar juist niet moest zijn, daar er toch niet veel verloren kon worden. Toch wilde hij zich dankbaar toonen tegenover haar die zijn zoon, volgens diens zeggen, van een groot gevaar had gered en daarom zeide hij na een oogenblik nadenkens: »Mary, we zullen het gebeurde voor altoos bedekken. Mary, onze Kapellaan zal u zijn hand en zijn naam geven... Schrei nu niet meer, kind! Zijt gij nu niet te vreden? Ge krijgt een geestelijke tot man en een goeden kaerel boven dien, Mary!»

»Vader! beleedig haar niet, dien ik mij tot mijne echtgenote wensch... Mary, hier mag ik het belijden: ik heb u lief, werkelijk lief. Wijs mij niet terug! Gij hebt toch straks niet geveinsd, toen gij voor den Koning uwe liefde hebt beleden... Mary, zie mij aan, mij, uwen speelmaat, die zich zelve thands begrijpt!»

»Aan die vertooning moet een einde komen,» riep Sir Henry vertoornd. »Ge zijt óf dronken óf gek geworden. . Die deerne Lady Digby!»

»En dat zou goed zijn ook, Sir! Zulk een dochter brengt geluk aan en eer ook. Aan beiden, vat je, is er op het oogmerk behoefte!»

»Dirkens, snoer je mond! Denkt je, dat vijf en twintig jaar rond slenteren in Hallam recht geeft tot alles? Ik wil er niet meer van hooren! Den Kapellaan kan zij huwen en een uitzet zal ik haar geven!»

»Vader, zoo waar er een God leeft, niemand dan Mary wordt mijne echtgenote!»

De Kapellaan, de slaaf der Digbys, had zich heen en weder op zijn stoel geschoven, had willen spreken en de woorden zich telkens in de keel voelen

steken, maar hij kon niet langer zwijgen. Had hij ook de kwetsuur gevoeld, die hem werd toegebracht, hij achtte die niet; zijn leven was een leven van dulden en lijden geweest. Maar hij voelde voor het arme kind, dat het hoofd telkens dieper boog bij elke nieuwe beleediging en Dirkens, die star voor zich zag, hulp en steun vroeg. Dirkens scheen verslagen, Dirkens scheen alle geestkracht verloren te hebben, en hij, de verdrukte menschenziel, de spot van den naasten, verhief zich. Neen, hij verweet Sir Henry niet, dat hij waardig werd geoordeeld, zoo als zoo menigeen van zijn gelijken in het Engeland dier dagen, om den mantel te zijn die de schande van anderen bedekte, dat er over hem beschikt werd als over het lastdier; want hij geloofde niet aan de mogelijkheid van Marys verontreiniging en hij was gewoon den teugel of de drijfzweep zijns meesters te gehoorzamen. Maar hij verweet Sir Henry zijne zondige trotschheid, die door niets werd gewettigd.

»Niet wie den langsten naam heeft, Sir, is de grootste in het Koninkrijk Gods, maar wie de beste is; en vreemd zou het niet wezen als menig kooknecht in den oordeelsdag boven menigen edelman ging...»

»King! waar hebt ge al die woorden van daan gehaald? Zwijg zeg ik je; we zijn niet in de kerk, man!»

»Als ik te kiezen had, Sir! dan was ik liever Mary Hollis dan Sir Henry Digby,» vervolgde de Kapellaan, die het zelfs waagde zijn meester tot zwijgen te wenken. »Het is niet geld of goed, Sir! maar de ziel, Sir, die adelt, en daarom acht ik Marys adel hooger dan de uwe, Sir!»

»Wel, vervloekte paap, zult ge zwijgen!» riep Sir Henry opspringend en de beweging makend als of hij King in de borst wilde vatten. Hij gaf echter aan zijne dreiging geen gevolg, omdat de Kapellaan in plaats van te deinnen staan bleef en den meester met het thands straf en ernstig starend oog aan bleef zien. Sir Henry waagde het voor de eerste maal zijns levens niet, dat grotesk en verminkt menschenkind te tuchtigen. Charles echter verdroot de tusschenkomst van de dienaren van zijn huis; hij deed den Kapellaan zachtkens terug treden en trad in diens plaats. »Vader! om den wille van den naam dien wij beiden dragen en lief hebben, geef toe... Mijn besluit is onwrikbaar genomen... Charles Digby huwt geene andere!»

»Je hebt geen wil, kwaje jongen, dien me God in zijn toorn gegeven heeft... Eerst mij arm gemaakt en nu te onteeren...!»

Daar hief zich Mary uit hare verdooving op. De schok moest hevig zijn wilde zij dien gevoelen en tot haar bewustzijn terugkeeren. »Sir Henry, niet ik zal het middel zijn, waardoor gij onteerd zult worden! Heb ik u met een enkel woord doen gissen dat ik verlang wat uw erfgenaam begeert? Uw erfgenaam beschikt over mij als ware ik zijn eigendom! Het ware voorzichtig geweest, Sir! voor gij met geweld de u dreigende oneer voorkomen wil-

det, van mij, die haar zou moeten aanbrengen, te verstaan of ik haar aanbrengen wil!"

»Mary, vergeef mij, maar ik dacht zeker te zijn van uwe liefde... Gij hebt het recht mijn vonnis te spreken... Mary, hebt gij mij lief? Wilt gij de mijne zijn?"

Hij had hare beide handen gevat en blikte haar in de oogen. De strakheid, de fierheid verdween van haar gelaat.

»Charles, Charles!" lispelde zij.

»Gij hebt mij lief! Ik weet het, ik weet het!" juichte hij. »Vader, voor het oog van God en van u allen neem ik Mary Hollis aan tot mijne echtgenote; waar zij is zal mijne woonplaats zijn, waar zij..."

»Niet alzo, Charles! De zoon sta niet op tegen het vaderlijk gezach! O, dat ik een vader had die het voor mij uitoefende! Sir Henry, ik bemin uwen eenigen... God heeft toegelaten, dat die liefde in dit hart zich wortelde, zich zóo vast wortelde, dat geen macht en geen kracht haar uitroeien kan. Maar, Sir Henry, ik buig mij voor uw gezach... Ik zal nimmer uwen naam dragen, tenzij gij mij dien aanbiedt."

»Maar dat zal hij nimmer!" zuchtte Charles, die zulk een besluit, met zoo veel vastheid en kalme angekondigd, onwrikbaar wist.

Sir Henry zat ontzet: hij begreep wel niet al de kracht, die voor het nemen van zulk een besluit was noodig geweest, maar hij waardeerde de gehoorzaamheid van dat kind, dat lieve, bleke kind, dat er werkelijk uitzag als een geboren edelvrouw.

»Charles, wij mogen elkaar niet weder zien vóór uw vader dat woord spreekt. Vaarwel, mijn Charles! vaarwel."

»Dat woord zal gesproken worden, of... het vaarwel dat ge mij toeroept, roep ik vader en moeder toe!"

»Geene dreiging, Charles! Geene overreding zelfs...! De daad van Sir Henry en Mylady moet een vrije zijn." Zij verlangde naar het einde en bad Dirkens haar heen te leiden.

»Als Lucy maar hier ware!" bromde Sir Henry, die iets begon te voelen voor die laaggeborene deerne. Hij was zoo week gestemd; hij had het trotseeren van zijn vader gezach geduld en de laatste bedreigingen van zijn zoon aangehoord, zonder de hand uit te strekken ter kastijding! »Mary, kind!" riep hij eensklaps toen zij met Dirkens op den drempel stond, »Kom hier! ge zijt een goed kind... geef me een hand. Wel te rusten, Mary!"

Dirkens boog zich over haar schouder naar zijn meester heen en fluisterde met bewogen stem: »De goede Henry zal den kwaden nog wel overwinnen! God zegene dezen nacht, Sir!"

En daar ginder in een vleugel van het Koninklijk paleis, waar de zware gordijnen voor de ramen waren neergelaten, als om wat daar binnen plaats vond af te sluiten van de wereld daar buiten, daar lag eene vrouw geknield voor eene andere en gebogen over een kruisbeeld, dat zij met

hare tranen besproeide. Daar werd de bekentenis gehoord van een zondig hart, dat bloedde aan zoo menige wonde, en die bekentenis werd door de zuster overgebracht tot voor den troon van Hem, die gekomen was onder de menschen om te dienen, ten einde hen vrij te maken, die verzocht was geworden, maar de verzoeking had weerstaan, die geleden had, maar uitermate was verhoogd! En het was of daar een stemme zoetelijk ruischte: »Uwe zonden zijn u vergeven, ga heen en zondig niet meer!"

XVI.

De onwéerswolken paktten zich aan den politieken hemel saam en spelden eene spoedige en hevige uitbarsting. Karel Stuart was te vergelijken bij het kind, dat den helschen geest had opgeroepen, maar de tooverformule vergeten was, waardoor hij weder terug was te jagen. Het Parlement was bijeen gekomen en was, even als zoo vele vroegere onder Karels regering, met eerbied en onderdanigheid begonnen te klagen over spilzucht en losbandigheid en had zich, krachtig tegenover het verzoek om subsidie van de zijde der Kroon, verstout aanmerkingen te maken, regeeringsdaden te bedillen, veranderingen te verzoeken en eindelijk te vorderen. Reeds meer dan eens had het huis der Gemeenten er op gedoeld, dat er éen persoon was onder de hooggeplaatsten, die de voorname oorzaak mocht heten van de immer stijgende nispattingen van het hof. Lord Shaftsbury gaf er Zijne Majesteit een trouw verslag van en wees vrij duidelijk, zonder echter eenigen naam te noemen, den bedoelden persoon aan.

Daar werd echter weinige dagen later de tijding in White-hall aangebracht, dat het huis der Gemeenten zich naar het huis der Lords had begeven en, na bescheiden te hebben aangeklopt, binnen was gelaten en toen openlijk een aanklacht had ingediend tegen George Villiers, Hertog van Buckingham, den ontrouwen raadsman Zijner genadigste Majesteit, den verkrachter van de wetten door Koning, Lords en Gemeenten gemaakt, den schender van den *habeas corpus act*, en die aanklacht was gestaafd door de meest onwrikbare getuigenissen. Het verleden gaf er blijk van wat zulk eene aanklacht beduidde. In de ure van het hechtste geloof aan den onwankelbaren steun des Soevereins had menig gunsteling, die zulk een aanklacht vernomen had, gesidderd, had hij zijne kostbaarheden pogen bijeen te zamelen en den blik gewend naar het vaste land. De indruk, dien de thands gedane aanklacht op Buckingham maakte, kon derhalve worden gegist. Geheel ontzet, had hij White-hall betreden om te zien of Karel Stuart genegen, of liever hij machte zoude zijn, hem te steunen, en te zien of hij zijn koninklijken vriend thands konde bewegen tot een daad, die hij gister nog weigerde of niet waagde te doen. Er was geen

spoor van dien koud spottenden overmoed meer over, van dat snijdend sarkasme, van die onbezonnen vrolijkheid. Zonder een woord te spreken bogen de Edellieden, en wie het konden vermeden hem te ontmoeten. Het was of er in de lucht, dien hij inademde, reeds iets aanwezig was wat hem eene ongenade verkondde. Daar hoorde hij eene zachte stem zijn naam uitspreken. Het was Mylady, die met een innemenden glimlach op het gelaat hem op zij kwam, en na het goede morgen hem vroeg: »Heeft Uwe Genade er van gehoord hoe zij door de Gemeenten is belasterd geworden..? Men waagt te beweren, dat ge een vrije vrouw hebt geroofd, en naar ik verneem is een zekere Jack, die in Hallam-moor is gevat, gister avond laat nog in het Parlements-huis verhoord. Kent Uwe Genade dien Jack?»

»Laat mij, laat mij!» prevelde de Hertog, wiens gelaat loodkleurig scheen te worden en, onder den invloed van het gebeurde geene kracht in zich gevoelde om de spits van die slangentong af te wenen.

»Wat zijt ge stil, George! Altijd nog boos op mij? Of is het u alsof ge in een bijenkorf verdwaald zijt geraakt en de lieve beestjens u de angelen laten voelen?»

»Een wespennest, meent ge. Het zal uitgebrand worden...»

»Is er al een plaatsjen in de pakketboot naar het vaste land gehuurd, waarde George?» vroeg zij heel vertrouwelijk. »De wallen van den Tower liggen anders in het verschiet... Arme vriend, de eene vrouw stiet u weg, toen ge voor haar gekniel laagt en de andere doet u zoo duur den verheven waanzin van een hartstochtelijke luim betalen. Arme vriend! vaarwel, ik ga voor u bidden!»

Hij stond een oogenblik stil als om diep adem te halen toen zij vertrokken was en balde dreigend de vuist. De stervende panther is altijd nog gevaarlijk, want hij heeft zijn klauwen nog behouden. Onvoorzichtig, die zich te vroeg verlustigt in zijne overwinning en de buit te driftig nabij komt!

Toen Buckingham het kabinet betrad vond hij er Karel en tot zijne blijdschap ook den Hertog van York. Deze wandelde in zijn gewoon zwart kleed langzaam heen en weder door het vertrek en zag van tijd tot tijd, bij het enkele woord dat hij sprak, zijn broeder aan, die op de sofa neêrlag, zenuwachtig geeuwde en zich de armen rekte. Bij Buckingham's binnentreden stond hij echter op. »Will!» riep hij uit, »het geldt u, mijn jongen! Hebt ge er van gehoord wat zij vóór hebben? De ganzen worden arenden!»

»En zullen den eenigen, die recht heeft arend te zijn, ook nog wel van het nest drijven,» merkte York aan.

»Will, ziet gij 't mede zoo donker in?»

»Zóo donker, Sire! dat ik niet geloof van avond in mijn eigen bed te zullen slapen, tenzij Uwe Majesteit tusschen beide trede.»

»Ik? Maar Will, dat kan ik niet. Hadt ge die

deerne ook maar niet gestolen. Als ik daaraan denk word ik woedend! Mij in den waan te laten dat ik een smetteloze lელიe...»

»Karel, uw troonstoel waggelt! Staak het vangen van muggen en vliegen, en zie eens even om!» zeide York.

»Wat zoudt ge blijde zijn zoo ik ú vroeg dat voor mij te doen, niet waar?» vroeg de Koning. »Weg met dien doodschen ernst... Ge jaagt me den schrik en de verveling op het lijf. En zoo donker als gij beiden meent is het nog niet. Er is geen woord gesproken, dat mij kan doen denken aan eene ontdekking van dat vervloekte traktaat, dat gij beiden mij hebt doen sluiten.. Ja het komt u heiden wel toe, mij met klachten op het lijf te vallen! God en Zijn Heiligen!» De vrees die mij soms overvalt, wordt door u, door u beiden veroorzaakt.»

Naakter kon de zelfzucht zich niet openbaren; duidelijker kon het Buckingham niet worden geopenbaard hoe weinig steun hij van een meester zoude erlangen, die zich zelven niet aangerand dacht, en uit vrees van aangerand te zullen kunnen worden, indien hij zich in het gevecht mengde, zich er buiten wilde houden. Buckingham overzag het gevaar waaraan hij bloot stond.

»Doe het Parlement uit een jagen!» zeide York. »Geef het bevel en er zijn honderd zwaarden, die zich ontblooten.»

»Gij spreekt zoo als ieder vermoedelijk erfgenaam!» hernam de Koning luchtig. »Hartelijk dank, James! ik weet dat gij 't goed meent, maar ik hoop nog lang te regeeren!»

»Koning te hefen, meent ge, en dat is iets anders!» beet York hem toe.

»Sire, sluit het parlement!»

»Niets liever dan dat, Will! maar eerst moet ik mijne subsidiën hebben. Onze Neef heeft toch recht op eenige gelden en onze schuldeischers ook!»

»Maar ieder uur, dat het Parlement bijeen blijft vermeerderd het gevaar voor U. Men bedoelt niet George Villiers maar Uwe Majesteit!» De Koning schudde ongelooft het hoofd. »Uwe Majesteit vergisste zich niet. George Villiers beteekent te weinig om het ware doel van den aanval te zijn. Men wil hem van wege het Parlement doen verhooren en als George Villiers dan tegenover zijne rechters staat, dan zal men hem niet lang lastig vallen over de schaking van eene, die zich gaarne liet schaken, een kind, uit wat stof uit een armzalig dorp gemaakt; maar dan zal men, onder de leiding van Shaftsbury, hem uithooren over het traktaat van Dover, dan zal hij alles moeten bekennen en den geëerbiedigden naam van zijn genadigsten Soeverein moeten noemen...»

»Will, zoudt ge dat doen?»

»Ik zou het moeten doen, Sire! Wordt de arm gekwetst dan wordt het in het hoofd gevoeld; wordt de dienaar gevat, wiens eenig doel het was Uwe Majesteit te dienen en welgevallig te zijn, dan

moet de meester de boei breken, zoo hij niet wil gedrongen worden denzelfden band te dragen.. Sluit dus het Parlement, Sire!"

»Maar wie bracht u toch tot die dolzinnigheid waarvan men u beschuldigt?» riep Karel stampvoetend. Hij wilde maar niet begrijpen dat dolle Will gelijk had in zijne onderstelling, dat beiden gevaar liepen. Hij wilde het ten minste niet laten merken dat hij het begreep, dat hij bevreesd was voor de bedreiging van zijn besten vriend, die aanklager zou worden van het Koningschap zoo het Koningschap niet voor hem zorgde.

»De dolzinnigheid was zoo groot niet, Sire!» hernam Buckingham. »Er zijn wel grootere verricht, maar dan lag niet, zoo als nu, een eerezuchtige valsche vrouw in de hinderlaag. Barbara Palmers, Sire! hitst de doggen tegen mij aan en in hare verblindheid ziet zij niet, dat Uwe Majesteit achter mij staat en dus de losgelatene óók heeft te vreezen.»

»Barbara?»

»Ja, de vrouw die den Koning van Engeland mede wist te bewegen zich in een hinderlaag te leggen, om een prachtigen buit meester te worden en den Koning van Engeland deed afleinen met een aardmuis tot trofee. De vrouw, die in allen een hinderpaal ziet en met hare inborst iedere hinderpaal uit den weg moet zoeken te ruimen. Eerst Buckingham, dan Portsmouth, vervolgens de Koningin en dan... den Koning, want heeft zij geen kinderen, die troonopvolgers kunnen zijn?»

York, die in den aanvang niet geluisterd scheen te hebben, werd aandachtiger en zag nu Buckingham dan den Koning met verbazing aan.

»Maak u maar niet ongerust, James!» riep Zijne Majesteit hem toe. »Ik sterf zonder kinderen. Maar zou Sara, die zooveel verplichting aan u heeft, Will, werkelijk dezen storm hebben veroorzaakt? Zou misschien dat kind...?»

»Neen, neen, zij is het; zij heeft reeds vroeger mij door het mes van een gemeen struikroover willen doen vallen... Zij heeft Uwe Majesteit thands weder eene goede dienst bewezen, want ik herhaal het: in mij treft men u.»

»Karel, neem een besluit, dat allen verbaast! De *Life-guards* alleen zijn voldoende het Parlements gespuis uit een te jagen. Breng dan eenige hoofden op het blok; dat van Shaftsbury het eerst: breng een heilzame vrees te weeg. Gehoorzamen zij niet uit eerbied, dwing ze 't dan te doen uit vrees!»

»Maar, bij God en zijne Heiligen! James, ge zijt in scherpte van gezicht een mol gelijk. Waar blijven de subsidiën? Belastingen heffen op mijn eigen naam? Ik dank er voor, want ik verkies geen martelaar te worden als onze vader.»

»Sire! er is een ander middel,» viel Buckingham in. »Lodewijk XIV blijft uw bondgenoot en zal de laatste oogenblikken van weifeling niet in aanmerking nemen. Sire! één woord slechts en Portsmouth met den Franschen Gezant ligt aan uwe voeten.»

»Hebt ge reeds voor mij het noodige met die beiden in orde gebracht, Will?» vroeg de Koning bijtend.

»Ik heb met geen hunner nog gesproken.»

»Goed, goed, ik zal mij bedenken.»

»Dat Uwe Majesteit zich niet lang bedenke?» zeide James, die zijn ongeduld niet meer meester was. »Zoo het Parlement niet uiteen gaat, begeef ik mij naar Portsmouth om dicht bij zee te zijn en den uitgang vrij te houden.»

Hij vertrok. »Dat lucht op, Will! als die moedige troonsopvolger weg is! Wat hij mij gaarne een domme daad zou laten doen! Leg nu dien deftigen toon anaar af en vertel me maar in gewone menscheit wat de liefvallige Sara, in hare droefheid over de verjdeling harer liefste wenschen, jegens, u heeft verzonnen... Ze wou Koningin worden, Will!»

Buckingham was scherpziende genoeg om in dien uitroep iets meer te zien dan een gewone spotternij. De oude Rowley was werkelijk in zijn trots gekwetst en had den mislukten overval, die hem bespottelijk had gemaakt, niet vergeten en zeker niet vergeven. Al de geest, al het bijtend vernuft, dat in hem was wendde Buckingham aan, om Barbara Palmers te schaden, om haar beeld te verminken, dat wil zeggen tot een karikatuur te vervormen; om Karel Stuart heen te voeren waar Will in zijn eigen belang moest verlangen dat hij ging. Hij zag zijn geestkracht beloond, want geestkracht was het, te schertsen en te spotten over de meest onbeteekenende dingen waaraan de meester echter hing, terwijl de vrees voor levensgevaar in zijn binnenste woonde; te schertsen over het *embonpoint* van de Castlemaine, terwijl hij de forsche stem meende te hooren van den *speaker* van het huis der Gemeenten, die de aanklacht bij de Lords voorlas onder het daverend handgeklap van de domme menigte daar buiten. Hij zag zijn geestkracht beloond, want Karel Stuart ging met Clinton, Lauderdale en Arlington zich beraden, die allen denzelfden raad als Buckingham gaven en dien ook moesten geven. Het gevolg daarvan was, dat hij een bezoek ging afleggen bij Louise de Quérouaille. Het onderhoud duurde vrij lang, en na het eindigen daarvan reed Zijne Majesteit met een schitterend gevolg naar het huis der Lords, werwaards ook het huis der Gemeenten, zoo als het gebruik het wilde, werd opontboden; en van den Koninklijken troon sprak Karel II tot de vermete te vertegenwoordigers van zijn volk het woord van scheiding uit.

De sluiting van het Parlement wekte algemeene verbazing. Onder alle standen van het volk wekte zij verbittering op; slechts in de naaste kringen om den troon werd er een gejuich aangeheven, over het kloek besluit Zijner Majesteit. De mare van het gebeurde bereikte weldra den Prins van Oranje, die in het eerste oogenblik den handschoe, dien hij gereed was aan te trekken, in ziedende drift neerwierp en een hartstocht vertoonde, in de eenzaamheid te heviger, naarmate hij voor het oog der menschen

te meer bedwongen en ingehouden werd. Hij vermoedde dadelijk het gevolg van het gebeurde, en betreurde dit te meer, daar hij zich eene verdere inneming in eene zaak, die hem zoo na aan het hart ging, moest ontzeggen, daar Mijnheer de Witt nogmaals niet onduidelijk had doen blijken dat men zijne terugkomst verlangde. Hij had met schrik het verdwijnen van het zonderlinge kind vernomen en den terugkeer der beide minnaressen, maar had gehoopt dat Shaftsbury en de zijnen zich van de beweging, die het kind had veroorzaakt, zouden hebben kunnen meester maken en die voortzetten en uitbreiden. Na een oogenblik met haastige schreden zijn vertrek op en neer te zijn gegaan, na in zich zelve alle kansen te hebben gewikt en gewogen, liet hij zich naar White-hall voeren, waar hij zijn Oom vrolijk en luchtig, schertsend en lichtvaardig spottend, zoo als in de eerste dagen van zijn overkomst, aantrof. Het was of de last, die den Koning langen tijd gedrukt had, was afgeworpen, en de ernst hem weder voor goed had verlaten. Het welkom werd den Neef echter even hartelijk, misschien nog wel hartelijker, toegeroepen. De Oom begon zelfs reden te geven van zijne handelwijze en eindigde met de verzekering, dat hij voortdurend acht gaf op de belangen van zijn beminden Neef. De verzekering, hoe varig ook gedaan, was zeer algemeen en bracht den jongen Neef geen oogenblik op het dwaalspoor.

„Ik kwam u mededeelen, Oom! dat ik voornemens ben over weinige dagen te vertrekken. Ik mag de Heeren Staten toch de overtuiging overbrengen Uwer genegenheid?”

„Wel zeker, Neef! Maar waarom zoudt ge vertrekken? Blijf hier. Uwe toekomst is hier.”

„Ik geloof Uwe Majesteit in den Haag beter te kunnen dienen dan in Londen!”

Karel schouwde eenigzins verlegen in het rond. De jonkman begreep hem maar te goed. Zijne Majesteit wilde hem, die te veel van hare geheimen wist, onder haar bereik houden, om van hem meester te blijven, en het bleeke jonksken wilde juist de meester zijn, en in de verte, onder de vijanden van Karel Stuart zich bewegende, dezen dwingen tot dienstbetoon. Willem van Oranje had de nederlaag geleden, had zijne plannen voor het oogenblik verijdeld gezien, maar hij was misschien nog wel sterker ná dan vóór die nederlaag. Dat hij den kamp niet opgaf, dat hij partij meende te trekken van de positie, waarin hij met zoo veel geduld en zoo veel beleid zich had weten te schuiven, het kon den Koning blijken uit de karige woorden die er nog tusschen hen gewisseld werden. Er vloede betuiging op betuiging van verknochtheid, bijkans op te vatten als eene belijdenis van schuld, van Karels lippen, er kwam geen enkel woord van verwijt of beschuldiging van de zijne. Toch scheen hij met eene openhartigheid te spreken, die Karel vaak in verwarring bracht. Zijne Majesteit had toch de laatste maal verklaard met Lodewijk XIV gespeeld te hebben, en nu zeide de Prins, zonder zijn Oom die

woorden te herinneren, dat hij het sluiten van een hechter verbond met de Republiek nu niet aanstaande dacht, waarop Karel zelfs niet dorst te vragen: waarom? Eindelijk waagde hij nog met beminnelijke openhartigheid blijk te geven van zijn goed geheugen en Zijne Majesteit te vragen, of zij er aan dacht spoedig in het openbaar als Katholiek te verschijnen, en nogmaals waagde Zijne Majesteit eene poging om het bleeke magere jonksken op een dwaalweg te brengen, door hem te gemoet te voeren, dat, zoo lang Lodewijk XIV een rat was, hij het stukken spek in de val wilde zijn.

Het onderhoud had zijne Majesteit blijkbaar vele inspanning en moeite gekost. Goddank! mompelde hij toen de Neef was vertrokken »de aanval van die zijde is doorgestaan, maar overloopen doet de jongen niet. Dat ze zoo aartsdom zijn geweest om hem te vertellen wat hij nooit had moeten weten!”

Hij spoedde zich naar Louize. De omstandigheden dreven hem weder tot haar: zij zelve scheen geenerlei poging te hebben aangewend om hem tot zich te trekken, sedert zij zich weder in White-hall gevestigd zag. Voor hij het besluit had genomen het Parlement te schorsen, was hij bij haar geweest, en dat bezoek was het eerste dat zij van hem sedert haar terugkeer ontvangen had. Zij was vriendelijk, opgeruimd, zelfs kinderlijk vrolijk geweest, maar had zich als gewoonlijk van alle politiek willen onthouden. Toch had zij zoo veel laten gissen, dat eene Parlementschorning noodzakelijk en wel dadelijk noodzakelijk was. Zijne Majesteit had eerst de zaak der subsidiën willen ordenen en daarna schorsen, maar Louize beweerde dat het eerste nooit anders dan in orde was geweest en het tweede met den meesten spoed in orde moest komen, wilde het eerste — de subsidiën — niet op het spel worden gezet, daar het Kabinet te Versailles van ontrouw begon te mompelen. Zijne Majesteit viel in den strik en verbrandde zijne schepen vóór de zegepraal zich voor hem had verklaard: het Parlement was uiteen en de Fransche subsidiën waren hem uog niet verzekerd!

Ze moesten hem echter verzekerd worden en daarom zag zij hem weder bij zich komen, zag zij hem vertrouwelijk naast zich plaats nemen en hem heenbuigen over het kunstwerk, waaraan zij bezig was, met Jack voor haar raam en een paar prachtige papagaaien in vergulde kooien op sierlijke *guéridons* aan weërszijden van haar sofa. Het was een gesnater en geschreeuw dat alleen haar niet scheen te deeren.

„Gebied ze te zwijgen, Loe!” zeide Karel zich de ooren toehoudend.

„Het zijn geen Parlementsleden, Karel!”

„Waarachtig niet; maar daarom te eer. Het zal u beter met die beesten gelukken dan ik met de mijnen. Begrijp eens, nu heeft de Opperrechter zich ook met Buckingham bemoeid en wil den schaker vervolgen. Dick Wharton is door Will al prijs gegeven, maar de gauwdief die dat begrijpt doet zijn best om zijn meester er meê in te wikkelen.

Diek moet hangen en ik zal het hem laten doen. Het goede volk moet er toch iets van hebben."

»En Buckingham moet voor eenige maanden naar het vaste land."

»Ik kan hem niet missen, Louise!"

»Orestes! 't is uw plicht van Pylades te scheiden;
»'t is beter dat één vlucht, 't is beter één dan... beiden!"

deklameerde zij met kluchtigen pathos.

»Dat vervloekte volk! Geef me een recept voor een slaapdrank aan de hand, Louise! Het moet naar ale of porter smaken en ze zullen het drinken, vooral als ik op het leëgen van iedere kroes een half pond *roast-beef* als premie stel! Will, voor eenige maanden weg!"

»Dat is de beste slaapdrank, die ge voor het oogenblik het volk kunt ingieten. Gun Versailles hem slechts voor zes maanden; het zal Lodewijk en de bierbuiken hier genoeg doen."

»Als hij het zelf mocht willen!"

»Ge kunt hem bewijzen dat hij het moet willen."

»Louise! hij houdt ú nog al voor zijne vriendin."

»Juist omdat mij zijn leven lief is moet hij vertrekken."

»Van vertrekken gesproken! Weet ge wie óok van heengaan spreekt? Mijn neef. Mijn neef, wiens vriendin gij ook zijt en dat wel tot mijn spijt."

»Jaloersch?"

»Op hem? waarachtig niet. Gij hebt te veel smaak, maar soms ook te veel openhartigheid. Louise, zoo ik ooit boos op u ben geweest, dan is het om uw laatste onderhoud met hem. De jongen weet alles."

»Ik wensch er u geluk mee. Ge denkt toch niet dat ik hem iets gezegd heb wat hij reeds niet wist? Maar wees gerust, hij zal ons dienen in het land der kikvorschen:

Vlei rustig 't moede hoofd op 't u gespreide dons;
Die jongling waakt en werkt, en waakt en werkt voor ons!"

»Ik geloof het niet!"

»Maar ik geloof het. Slechts als gij het mij bevelen mocht zal ik in allen eerbied belijden, dat gij u nooit vergist hebt of vergissen kunt!"

Dus ook zij was door Willem om den tuin geleid, want Karel Stuart was schrander genoeg om te weten, dat hij thands beter zag dan de lieve, bevallige *Française*, die hem het tegendeel verzekerde met al de zekerheid eener onwrikbare overtuiging.

»Hij gaat niet naar Versailles, Louise!"

»Goed; in den Haag is hij beter te gebruiken."

»Hij is slim."

»Des te beter."

»Hij weet te veinzen."

»Uitmundend. Maar, bij de eeuwige Goden, vriend! laat ons bloemen lezen en niet langer distelen. Hoe gaat het met Hare Majesteit, sedert den schrik door uwe jaloerzij haar aangejaagd?"

Karel verkleurde. Louise schaterlachte. »Bar-

bara Palmers waakt toch voor uwe eer! Barbara Palmers is toch bezorgd voor uwen naam als droeg zij dien zelve! Karel. Karel! dacht ge, dat ik niet beter wist wat daar omging dan zij? Dacht ge, dat ik niet wist wie mijn kostuum gedragen heeft op het gemaskerd bal van Buckingham? Het was een voorbijgaande luim Harer Majesteit, een luim die ik vergaf, maar waarover ik waakte. Ik zorgde ook voor uw geslacht, maar niet om er een deel van uit te maken. Buckingham vertelde er mij van...! Arme Karel! wat stontd ge daar als een veroordeeld zondaar! Ha, ha, ha!"

»Laat dat, Louise!" zeide hij somber. »Ge zijt druk bezig distelen te lezen in plaats van bloemen."

»Welnu, ja dan, laat ons aan de bloemen beginnen... aan de subsidiën... De gezant heeft nieuwe instruktiën naar mij mededeelde. Drie millioen livres worden ter uwer beschikking gesteld, mids mijn goede vriend zich een kleine offering getrooste..."

»Weder een Hatfield-manor, Louise?"

»Volstrekt niet, mijn vriend! Ik vraag voor mij zelve niets; ik deed het nooit, want Hatfield-manor behoort u, en ik vroeg alleen het recht te mogen verkrijgen om er uwe gastvrouw te zijn."

»Maar welke opoffering dan?"

»Lodewijk wenschte kennis te maken met Mylady de Castlemaine..."

»Hoe nu?"

»Ja. Zijne Majesteit noemde het eene kleine offering van uwe zijde, maar ik vermoedde wel dat het eene groote zoude zijn."

»Lodewijk niet, maar gij vraagt hare verwijdering."

»Verwijdering is het woord niet. Volstrekt niet. Zijne Majesteit acht Mylady de Castlemaine een vijandin van Frankrijk, en daar die vijandschap op niets anders dan vooroordeelen berusten kan, wenschte de Koning door een verblijf te zijner hand daarvan te genezen. Drie millioen livres en Mylady's toekomst verzekerd te weten! Karel, het moet dunkt me een heerlijke voldoening voor u zijn!" Zij boog zich tot hem over en lei hare rozenlippen aan zijn oor en fluisterde: »Veins maar niet, lieve vriend! liever wensch gij drie millioen te ontvangen dan de dikke Barbara te behouden."

De stem ten voordeele van Barbara klonk flauw in Karels binnenste. Buckingham had reeds partij weten te trekken van al de misgrepen, waartoe de hartstochtelijkheid van Barbara haar verleid had. En nu ook Louise, de machtige Louise, met de drie millioen livres tegenover het gesloten Parlements-huis!

»Ik meen het niet kwaad met Barbara," vervolgde zij. »Integendeel ik raad hare wenschen. Koningin van Engeland kan zij niet worden, maar gij moet haar toch eenige tegemoetkoming verleenen. Zij heeft zich zeer beleedigd gevoeld toen ik tot Hertogin werd verheven. Karel, geef mijne vriendin dien titel ook! Ik getroost mij al de moeite van

hare verheffing, al de lust er van gun ik u. Gij moet het haar aankondigen ten aanhoore van het gantsche hof! Dat zal haar streelend zijn, mijn vriend!"

»En wanneer komt de Fransche gezant bij mij?" vroeg Karel.

»Zoodra Barbara en Will in zee zijn!"

Hij trilde. Niet alleen Barbara ook Buckingham moest hij prijs geven. Buckingham moest vertrekken; zij verlangde het, zij, die door den dollen Will in de laatste dagen met zooveel geestdrift in trouw was gediend. De ontrouwe, de wisselzieke Buckingham werd eindelijk met de eigen munt betaald. Karel Stuart was in de macht van die bevallige, schijnbaar zoo luchthartige, zoo vrolijke vrouw. De band die hem omgaf scheen er een van bloemen te zijn, maar hij was er een van ijzer. Barbara Palmers was een eerozuchtige, maar eene vrouw die door hare hartstochten werd beheerscht en daardoor te toomen en te temmen was; Louise de Quérouaille was mede eene eerozuchtige, maar zoo koud als de goudstaven waardoor zij regeerde, zoo koud en kalm in hare berekeningen, dat er nimmer een fout werd gemaakt in de cijfers die zij eenmaal had gezet.

Weldra werden de dubbele deuren van de prachtige eetzaal van White-hall weder geopend. De schitterende hofstoet vulde bijkans de ruimte. Wat Londen groots en edels bood was er vereenigd, want het gerucht had zich verspreid dat er iets ongewoons zoude plaats hebben. Waarin dat ongewone bestaan zou, wist niemand te vertellen. De leden van het Kabinet waren aanwezig, uitgenomen Shaftsbury, die elk oogenblik het bevel tot zijne inhechteniseming verwachtte en dit ook had kunnen zien uitgevaardigd, zoo de Koning zijne zegepraal meer afdoende had beschouwd en minder de natie, die hij verbitterd had, van eene andere zijde weder wilde tevreden stellen of ontzien. In zijne gantsche houding tegenover Buckingham was het zichtbaar. Hij had hem uit de handen van het Parlement gered, hij zou de rechtbanken verbieden de zaak verder dan men reeds met de veroordeeling van Dick Wharton gegaan was, te vervolgen, en toch zou men de openbare meening, waarvan men de kracht reeds begon te gevoelen, te wille zijn en Buckingham voor eenigen tijd naar het vaste land doen vertrekken. Het aandeel, dat Louise de Quérouaille aan een en ander had, bleef geheim en was slechts den Koning bekend.

Buckingham zelf wist van dat alles nog niets. Opperuimd en met een der welriekende handschoenen, dien hij los in de hand hield, spelende, terwijl de fijnkanten lubben bij iedere beweging der polsen sierlijk golfd en zwierden, schitterend van goud en edelsteenen en paerelen, bewoog hij zich, te midden der talrijke schare, met luchten tred, met goeden smaak en dus niet overdreven de gunst zijns Konings verheffende, die hem van een onrechtvaardigen aanval gered had, en voorgevende dat hij geheel aan Zijne Majesteit overliet de schan-

delijke aantijging der politieke partij voor de hoogste vierschaar des rijks al of niet te doen vervolgen. De jonge Mommouth met de luchtige barret, van welke een lange witte pluim neerhing, in de hand, in het blauw fluweelen wambuis en de lange wijde hozen, had zich een kostuum weten te kiezen dat afweek van de algemeene mode, maar zijn gestalte voordeelig deed uitkomen. Sidney, Ormond, Sunderland, Northumberland, de bloem van den adel volgden en omringden hem. En aan de andere zijde der grootsche zaal waren de Edelvrouwen geschaard en hoorde men de goudstof kraken onder het wicht der kostbaarheden en kleinodiën, daaraan gehecht of daarop rustend, terwijl al die fijne stoffaadjes ruischten als een zacht zomerwindtje door het bloemhout, bij de diepe nijgingen van haar, die ze droegen, als een antwoord op de nog diepere buigingen der Edellieden, die de bevallige schare naderden en een gesprek met deze of gene aanknoopten.

Gants achter in de zaal hielden zich de Edellieden van minderen rang op of die zich in ongenade wisten of als geheel vreemd in die kringen zich niet op den voorgrond waagden. De laatste reden mocht alleen de bescheidenheid van Sir Henry Digby, die zich mede op den achtergrond hield, verklaren, de beide andere opgenoemde zou hij zelf als geheel niet toepasselijk op hem verklaren. Hij zag eer met trotschheid dan met eerbiedige bewondering op die schare neder en verlangde alleen zijn goeden Koning te zien en te spreken, dien hij liever alleen ontmoet zou hebben; maar een bijzonder gehoor was hem telkens geweigerd, hetgeen volgens hem alleen aan de hovelingen moest worden toegeschreven, die Zijne Majesteit van de edelsten en den kern haars volks scheidde. Daar zag hij den Lord Kamerheer den witten staf bewegen en hoorde hij het ruischen om zich heen vermeerderen. De groepen verdeelden zich voor een oogenblik. De kleine deur naast den troon werd geopend en de Ladies van de slaapkamer en van de kleedkamer, de Castlemaine en de Hertogin van Portsmouth, traden binnen in al den glans harer hooge waardigheid. Sir Henry herkende in de eene »het rare wijf" dat hem in de herberg had opgezocht en staarde zich bijna blind op de diamanten, waarvan haar kleed schitterde. De andere vrouw was zeer eenvoudig, te eenvoudiger nu zij naast zoo veel pracht heen wandelde. In hare ceinture droeg zij slechts een roos en door hare lokken was slechts een snoer paerelen gevlochten. Toch bogen de Edellieden, met het instinkt van hovelingen veel dieper voor Portsmouth dan voor de andere, die echter wel te moede scheen en in het bewustzijn van hare macht nu dezen edelman tot zich riep, dan wéer een ander met een blik van bescherming van zich liet gaan.

Sir Henry stond op zijn teenen om te béter te kunnen zien. Buckingham was juist de Hertogin van Portsmouth genaderd, na zich voor Mylady de Castlemaine diep gebogen te hebben.

»Hij ziet er nog bleek uit, Sir! De stoet schijnt goed aangekomen te zijn!" zeide Sir Henry tot zijn buurman.

De toegesprokene mat hem van top tot teen en antwoordde: »Ja, maar die den stoot toebracht is er erger aan toe... de domme boer!»

»Wat zeg je, Sir! mijn zoon...?»

Maar er was zooveel beweging in de rijen, dat Sir Henry werd teruggedrongen en gescheiden van den buurman, dien hij zoo gaarne een hartig woordtjen had willen toevoegen. De Lord Kamerheer kondigde het bezoek aan van Zijne Hoogheid den Prins van Oranje. Met buitengewone zorg had de Prins zich doen kleeden: zijn gevolg was zoo talrijk als nog nimmer tijdens zijn verblijf in Engeland, bij welk bezoek ook, hem omringd had. En de keuze van zijn weelderig gewaad en die van zijn niet minder weelderig gevolg kon geen bloot toeval worden genoemd. Zijne Hoogheid ging vertrekken en wilde nog eenigen anderen indruk nalaten dan dien hij reeds op eenige der regeeringspersonen had gemaakt; hij wilde een indruk nalaten van de macht en rijkdom op de Engelsche Edellieden. Hij had zijn intrede gedaan als een schuchtere knaap; hij wilde afscheid nemen als Prins van den bloede. Misschien wilde hij den Koning bij het afscheid herinneren, dat hij niet zoo arm en hulpeloos was als Zijne Majesteit wel eens vermoed had en hij ook had laten vermoeden, en dat hij, hoewel de plannen die hij voorstond niet geslaagd waren, toch niet als verslagene vertrok. De Hertogin van Portsmouth was hem dadelijk op zijde, nam hem vrijpostig bij den arm en voerde hem een weinig uit den kring.

»Uwe Hoogheid gaat niet naar Versailles?»

»Over den Haag misschien, Hertogin!»

»Gij hebt mij bij Zijne Majesteit beschuldigd, Prins!»

»Van openhartigheid? maar ik was het ook, Hertogin!»

»Hebt gij mij niets vóór het afscheid te zeggen?»

»Blijf u mijns herinneren... in vele opzichten, Hertogin!»

»Ik zal het doen, mits Uwe Hoogheid niets minder doe.»

»Ik doe misschien nog meer.»

»Het doet mij leed, dat Uwe Hoogheid nu reeds vertrekt.»

»Ik heb mijn doel bereikt.»

»Zoo? Geheel bereikt?»

»Ik heb mijn oom leeren kennen en die hem het meest omringen. Als ik naar Versailles mocht gaan, dan houdt ge toch uw woord, Hertogin?»

Deze knikte toestemmend en was geheel gerust gesteld. Die jonkman was dezelfde gebleven; hij deed geene moeite om zich aangenaam te maken bij de Engelsche Edellieden, maar hield zich aan haar, uit belang dat wist ze, maar dat kon ze niet euvelduiden, want was er een ander roersel denkbaar behalve in een verhit brein?

»Mylady! zullen we gaan plaats nemen?» vroeg zij de Castlemaine, terwijl zij haar vriendelijk wenkte aan hare hooger hand vlak bij den troon zich neder te zetten. Mylady vond de Hertogin allerliefst.

De vleugeldeuren werden opengeworpen en de Lord Kamerheer riep met luider stemme: »Zijne Majesteit de Koning, Hare Majesteit de Koningin!» Al de groepen verdeelden zich; de aanwezigen schaarden zich in twee lange rijen, waar Hunne Majesteiten langs zoude gaan.

Slechts de Prins van Oranje als Prins van den bloede had een verheven gestoelte naast en iets lager dan den troon, en achter hem schaarden zich de Hollandsche Heeren. De etikette vorderde echter, dat hij bij de aankomst Hunner Majesteiten voor zijn zetel staan bleef. De Koning zag er vrolijk en opgeruimd uit en voerde de Koningin aan den arm, die op een slaapwandelaarster geleek en nauw bewust was van wat haar omringde. Zij werd door den Koning zoo spoedig mogelijk naar den troonstoel gebracht, waar zij met verglaasden blik den talrijken stoet aanzag.

»Een uitgebrande vulkaan is zelden een schoone berg!» fluisterde Louise Barbara in het oor; welk vernuftig woord door deze met een luide lach werd beloond. Of Hare Majesteit dien lach had gehoord of dat het uit toeval geschiedde, zij wendde het hoofd om en vestigde een zonderlingen blik op Barbara, zoo zonderling, dat de lach haar in de keel bleef steken. Er scheen licht terug te keeren in dat onbezield oog, telkens meer licht, zoodat Mylady het hoofd afwendde en hare opgewektheid voor een oogenblik verloor.

Zijne Majesteit had zich reeds geruimen tijd met haren neef, met diens gevolg en met Buckingham onderhouden. Hij scheen de Republiek en hare tegenwoordigers te dier plaatse van zijne vurige genegenheid verzekering te willen doen, hen met de bewijzen daarvan te willen overladen en tevens zijn vriend Buckingham van zijne voortdurende gunst voor aller oog te overtuigen.

»Ik heb Uwe Majesteit mijn dank te betuigen voor het onthaal dat ik heb mogen ontvangen. Mijn verblijf alhier heeft mij in zoo vele opzichten aan Uwe Majesteit verbonden, dat ik het mij wel telkens zal herinneren,» zeide hij op zijn gewonen kouden toon.

De betuiging scheen Zijne Majesteit niet in allen deele te voldoen, waarom zij het raadzaam achtte hem toe te voeren: »Ik twijfel er niet aan of gij zult mij in de gelegenheid stellen al uwe wenschen te ondersteunen.»

»Ik ken die van Uwe Majesteit en daarnaar hoop ik mij te kunnen richten.»

De bedreiging was fijn en alleen voor Zijne Majesteit verstaanbaar, wie het leed deed dat de Neef, met zooveel ballast bezwaard, zoo als hij de bekendheid met het Doversche traktaat en den aankleve van dien mocht heten, vertrekken ging. Hij voelde zich niet vrij meer tegenover dien knaap, met wien hij voortaan als met een gelijke moest onderhandelen. Hij verzekerde hem nog, dat er weldra eene verrekening zoude plaats hebben met den Heere van Zuilichem, die naar hij vernomen had, door den Prins zoude worden achtergelaten, en stelde hem

voor aan Hare Majesteit, die hem koud vaarwel zeide, vervolgens aan Portsmouth en de Castlemaine. Het was of de Prins weder al de manieren van een Edelman had vergeten die hij straks toch, ten minste in zijn taal, had in acht genomen. Hij trad de beide Ladies half droomend voorbij, terwijl hij stiff boog, ging de rijen op gelijke wijze, achtervolgd door de Hollandsche Heeren, langs, en werd toen door Zijne Majesteit na een officiele omhelzing aan Buckingham toevertrouwd, die hem tot aan de waterpoort uitgeleide zoude doen.

Karel had met de rimpels op het gelaat, en Buckingham somber nastarend, de rijen doorgewandeld en was naar de zijde gekomen waar Sir Henry stond met een stuk papier in de hand. Daar deze zich altijd nog achter aan bevond, reikte hij met den arm over de voorstaanden heen, en riep vrij luid: »Uwe Majesteit gelieve mij een enkel woord toe te staan. Laat me dan toch een oogenblik door, ik heb met mijn Koning te spreken!» voegde hij de geburen toe, die hij vrij onzacht op zij drong.

»Wie zijt ge?» vroeg de Koning eenigzins stug.

»Een soldaat van Uwer Majesteits vader, van den Martelaar, God hebbe zijne ziel! Ik ben gruwelijk mishandeld in mijn zoon door de dieuaren Uwer Majesteit, en ik vraag recht. Uwe Majesteit heeft er geen schuld aan, maar de anderen. Eerst was het de Kanselier die er dan ook het zijne van kreeg...»

»Wie zijt ge, man? Uw naam?»

»Sir Henry Digby van Hallam-Castle, en mijn klachten heb ik door mijn Kapellaan op dit papier laten zetten...»

»Al wel, al wel! Meld u aan bij eene betere gelegenheid. Ik heb uwe diensten niet vergeten, evenmin als die van uw zoon... God zegene u, Sir Henry Digby van... van Moorfield-Castle, ik blijf aan u denken, maar ik heb nu geen tijd!»

Hij ging voort en zag niet hoe den ouden *Squire* de tranen in de oogen stonden, de kniën knikten maar weldra ook de hand saâmtrok. Hij hoorde het niet, hoe een krachtige vloek tusschen de tanden werd uitgestooten, noch bemerkte, dat de oude Edelman met den toorn in het oog, met immer heviger verwenschingen op de lippen White-hall verliet en op den drempel het papier, dat de reeks zijner klachten bevatte, in zijne woede van één en in stukken scheurde.

Zijne Majesteit had dan ook veel belangrijker zaken te verrichten. Hij had den ganschen hofstoet aan te kondigen, dat het hem had goed gedacht Mylady de Castlemaine te verheffen tot Hertogin van Cleveland. Buckingham, die juist bij die mededeeling weder binnen trad, vertrouwde nauw zijne ooren.

Hij naderde Louize voor wie zijne bleekheid en de trilling zijner lippen niet verborgen bleef. Haar glimlach was hem een raadsel en nog meer hare woorden: »Meestal is het broeiend warm vóór een onweder.»

Het gantsche hof drong zich om de gelukkige saâm, die met nederbuigende genade de gelukwen-

schingen en de betuigingen van verknochtheid ontving. Daar klonk een scherpe gil. Eenige Ladies, die het naast aan den troonstoel zaten, schoten toe, want Hare Majesteit was in zwijm gevallen. Het toeval maakte spoedig een einde aan de receptie, waarvan het hoofddoel was bereikt. Zijne Majesteit nam ditmaal de vormen in acht en vergezeld de Ladies, die de bezwijmde weggeleiden, terwijl Louize zich met Mylady en Buckingham verwijderde.

»Hoe bevalt u die titel, Hertogin van Cleveland?»

»Uitmundend: ware het maar alleen, omdat hij mij aan u gelijken doet, Hertogin van Portsmouth!»

»Zijne Majesteit liet mij het genoeg voor u een titel te vragen en schonk mij ook de eer van de keuze.»

De Hertogin van Cleveland trilde en fronsde de wenkbrauw. De helft van het gesmaakte genot verdween. De Hertogin van Portsmouth veranderde echter van onderwerp en hief een klacht aan over het toeval Harer Majesteit en besloot met aan te merken, dat het wel in enig verband kon staan met den nieuwen titel Harer Genade. »Ik twijfel er echter niet aan of Hare Majesteit zal morgen geheel verzoend zijn met uwe verheffing, Hertogin van Cleveland!»

Het drietal was de vertrekken van de gewezen Mylady de Castlemaine genaderd. Portsmouth en Buckingham werden schoorvoetend genoodigd binnen te treden, hoewel Barbara Palmers liever niet de gastvrouw van die beiden had willen zijn. Daar lag tot hare verbazing een eigenhandige brief van den ouden Rowley op de tafel; in hare nieuwsgierigheid opende zij dien. Zij las... Hare oogen staarden... het papier klaterde in hare vingers... want die brief bevatte het vaarwel, dat Karel Stuart haar toeriep, een vaarwel, dat in beider belang moest plaats hebben, een vaarwel, dat echter van zijne zijde in vriendschap werd uitgesproken. Hij zou haar in liefde blijven gedenken en wenschte haar toekomstig verblijf aan het Fransche hof te doen aanmerken als het grootste bewijs van genegenheid dat hij zijn broeder Lodewijk geven kon.

Zij spande alle krachten in om te glimlachen bij de lezing, terwijl zij beider blikken op zich gevestigd gevoelde; zij deed bijkans het onmogelijke om nog te stameren: »De goede Rowley!» maar viel eindelijk overwonnen neder; de vernedering trof te pijnlijker na den triomf die vooraf was gegaan.

»Gij hebt mij gewroken, Louize! Ik behoor u geheel; beschik over mij!» fluisterde Buckingham haar toe, toen zij de verpletterde vrouw verlieten. Zij knikte hem, met een zonderlingen glimlach, toe bij de woorden: »Ik reken op uwe trouw,» en spoedde zich toen naar Hare Majesteit de Koningin. »Dat dartele kind!» prevelde Buckingham bij den terugkeer naar zijne woning, die hij in de laatst weken niet zoo vrolijk als thands betrad. »Die groote kleine Hertogin van Cleveland! Lodewijk te Versailles daarop te onthalen, het is een meesterstuk!»

Niet lang duurde echter zijne goede stemming, daar Mylord Arlington hem weldra met een bezoek vereerde en Zijne Genade zeer beleefd, maar ook zeer klemmend, namens Zijne Majesteit verzocht om voor eenigen tijd op het vaste land het onweer te ontvlieden, dat hem in Engeland bedreigde. »Het was eene noodzakelijkheid,» zeide Mylord, »waaraan Zijne Majesteit zich met een bloedend hart onderwierp en Zijne Genade zich mede onderwerpen moest.»

»Indien ik terugkeer...!» stamde George Villiers, Hertog van Buckingham, toen hij zich alleen bevond. »Vergiftige adder!» riep hij stampvoetend en de kreuken niet achtend, die hij bij zijne krampachtige bewegingen in de kostbare kanten sloeg. »Buckingham vergeet dat nooit, Louise de Quérouaille!»

Indien zij er bij ware geweest, ze zou voorzeker hebben wagen te verzekeeren, dat zij ook niet wenschte de ontvangen les ooit door hem vergeten te zien.

De Hertogin van Cleveland vertrok naar Frankrijk, even als de Hertog van Buckingham. Slechts een toeval verhinderde, dat beiden met dezelfde gelegenheid werden overgevoerd. De eerste kwam nimmer, de tweede binnen eenige maanden terug, maar bleef onderworpen aan de dartele Hertogin van Portsmouth.

Het Engelsche hof kende voortaan slechts eene gebiedster; de lichtzinnige Koning van Engeland eene meesteres. Indien hij tusschen Barbara Palmers en Louise de Quérouaille had mogen kiezen, hij zou de eerste hebben behouden...! Karel Stuart, onteerder van het Koningschap, vloek van uw volk dat ge nog veertien jaren lang zult vernederen, aan die vrouw zijt gij geketend, in de knellende neep dier fijne vingeren zult gij gedwongen worden te gaan waar zij gaat, tot aan het einde uwer levensbaan: Karel Stuart, uwe schuld was groot, maar de boete u opgelegd niet minder!

De Prins van Oranje vertrok den vijf en twintigsten Februari des jaars zestien honderd een en zeventig van White-hall, vergezeld van de Heeren van Bredode, van Opdam, van Zuytlestein, van den Baron van Gent, van Valkenburg en nog menig ander Edelman, op wien de Republiek dier dagen trotsch was. Hij werd uitgeleide gedaan door den Graaf van Ossory en vier koninklijke jachten met de bloem van den Engelschen adel. Het geschut van den over donderde, de menigte joelde en juichte even als bij zijne aankomst, maar bij het afscheid boog ieder Edelman en was Zijne Hoogheid vriendelijk en spraakzaam, wat bij de aankomst niet had plaats gehad.

Wat Zijne Hoogheid verkregen had? Schijnbaar niet veel. Of de gelden, die het huis Stuart aan het zijne schuldig was, ooit in zijn koffer zouden vloeien, het was onzeker, maar meer dan die gelden hem konden bieden droeg hij met zich. Zoo als in zijn later leven, wist hij ook thands de geleden nederlaag bijkans in een zegpraal te doen verkeeren. Hij had het Engelsche hof leeren kennen beter dan

eenig lid der Heeren Staten. Hij had wellicht zijn tweede overkomst en zijn huwelijk met de dochter van den Hertog van York voorbereid, dat hem den naasten erfgenaam van de Stuarts zou doen worden.

XVII.

Mylady had tijdens de afwezigheid haars echtgenoots stille dagen op Hallam doorgebracht. De veelvuldige bezigheid die meestal haar deel waren geweest, had haar afleiding gegeven; en alsof zij vermoedde dat wat haar nuttig en genoegelijk was het ook voor anderen zoude zijn, had zij hare onderhoorigen tot meer dan gewonen arbeid verplicht. Langzamerhand was de storm, dien de moederlijke liefde had doen ontstaan, bedaard, had de stem van den adeltrots die der natuur overheerscht en was zij in haar vroeger, maar onlangs voor een oogenblik prijs gegeven, geloof aan de voortreffelijkheid der Digbys en de volkmaaktheid der Mortons versterkt. Toch was het goed, dat Sir Henry zich met eigen oog van den staat der zaken overtuigde, daar Charles, hoeveel belovend ook, toch nog te jong was om te kunnen denken, dat hij al de lagen van de slechte menschen daar ginder roemrijk zoude kunnen ontkomen. In het diepst haars harten was zij er wel van overtuigd, dat Sir Henry alléén niet bij machte zoude zijn om de zaken te effenen, vooral niet als zij geduld en een scherp inzicht vereischten, in welk geval zij zich aan zijne zijde wenschte, maar zij geloofde, vooral na Sir Henrys vertrek en eenig kalm nadenken, het voorgevallene niet van zóoveel gewicht als John, in zijn dorperen onwetenschap, het wilde en moest doen voorkomen. Daarbij had zij zich voorgenomen van de afwezigheid haars echtgenoots partij te trekken tot het invoeren van eenige nieuwigheden, waartegen Sir Henry, hoe volgzzaam anders ook in de meeste dingen waar het Mylady gold, altoos bezwaar had geopperd. Zoo liet zij een groot gedeelte van den tuin, dien Dirkens had afgezonderd voor bloembollen en andere eële gewassen, omspitten om er bij de eerste gunstige gelegenheid Turksche tarwe of iets anders dat voordeel gaf te zaaien. De predikant van het dorp werd aangezegd, dat hij de dienst vroeger beginnen moest en vroeger moest doen eindigen, en al de pachters werd ingescherpt, dat Mylady het zou aanzien voor een bewijs van veronachtzaming hunner plichten, indien zij de kermessen der omliggende dorpen bezochten of 's zondags zich afgaven met allerlei dwaaze en zotte spelen. Die dat bleven doen, mochten zorgen dat de pachtpenningen stipt op het uur af werden betaald of zij zouden ondervinden, dat de Heer van Hallam zijn eigendom niet verwaarloosd wilde zien. Zij was geroepen om eenige pachthuren te vernieuwen of eenige hofsteden, die opengefallen waren, te verhuren, en zij had er voor gezorgd, dat de pacht was verhoogd, hoe de nieuwe huurder ook soms twee dagen lang er tegen gevochten had. Bij het invallen van de koude werd zij met verzoeken bestormd,

om herstellingen van deuren en vensters, van zolder en kelder; verzoeken, die ieder jaar terugkwamen en door Sir Henry altijd werden ingewilligd, nadat hij eerst had gezworen er niets van te willen weten, maar door haar alle werden geweigerd met de boodschap, dat zoo men het koud had, men zelf wel het best zou weten wat er tegen te doen was. Zij had daardoor menige shilling bespaard, maar wat zij daardoor had gewonnen werd weder in eens verkwist aan sterke soep, aan eieren en ouden wijn, dien zij aan deze of gene kraamvrouw zond, zonder dat men er om had durven vragen. Die gunstbewijzen werden slechts aan enkele dood-armen uitgedeeld, wien het werd ingescherpt, dat zij ongelukkig genoeg waren om zooveel hulp te behoeven en hun ellende niet noodig hadden te vergrooten door de ontvangen hulp te gaan rondkraaien. De stemmen, die Mylady alzoo zegenden, waren weinige en fluissterende; die, welke haar verwenschten, en om de terugkomst van Sir Henry riepen, vele en luide.

Maar was haar straffe hand voelbaar daar buiten, meer dan dat nog was zij daar binnen. Te zeven ure 's morgens moest de Steward aan den grooten bengel trekken en de luie meiden en knechts wekken, die te acht ure aan den arbeid moesten zijn en alsdan voor den tijd van zes uren gegeten en gedronken moesten hebben. Kamers, die sedert het martelaarschap van Karel I niet gestofd waren geworden, werden nu te onderst boven gekeerd, en het stof- en spinnewebhok, zoo als zij de bibliotheek van den Kapellaan heette, kreeg mede een beurt, waarbij de kostbare werken: »de zeven kampioenen der Kerk en het boek der martelaren,» zulk een afpoetsing en uitklopping ondergingen, dat de kalfsleeren omslag daarbij overleed en de titelbladen na vele kneuzingen zich scheidden van den moederstam. De wanhoop maakte zich bijna, zoo buiten als binnen het kasteel, van allen meester, en van den geringsten knecht af tot den Steward toe werd er ieder morgen en ieder avond uitgezien naar het Zuiden of Sir Henry nog niet kwam opdagen.

De goede heer kon beter jagen dan schrijven, beter vloeken dan stellen; maar hij had den Kapellaan, die de pen altoos nog kon blijven bewegen hoe stijf de knokkelige hand ook werd, belast om Mylady verslag te doen van hun wedervaren. Zijn Eerwaarde had een kort bericht gegeven van de volbrachte reize, maar had dat moeten verscheuren en toen alle bijzonderheden van die reize moeten mededeelen, waarbij hij zelf juist niet in een gunstig licht verscheen. Hij had vervolgens den toestand in Londen moeten beschrijven zoo als Sir Henry dien opvatte, en daarbij op uitdrukkelijke begeerte van zijn meester er bij moeten voegen, dat hij zich zelve voor een grooten ezel hield, omdat hij ooit aan de lasterlijke geruchten geloof had kunnen slaan. Mylady had die brieven gelezen en herlezen, zoodra de arbeid was afgedaan en zij alleen in het holle vertrek op hare gewone plaats — die van den afwezigen Sir Henry, hoewel dicht bij het vuur, bleef open — was neergezet.

Eens, het was een schoone winterdag in Januari, had zij plotseling den last gegeven haar paard te zadelen, daar zij met den Steward uit moest. Het had Lord Nugent en diens dochter Bessie gegolden, wien de groeten van Sir Henry en van Charles werden overgebracht en veel beteekenend werd medegedeeld, dat men den jongen Edelman weldra thuis kon verwachten en hem alsdan aan Bessie zoude voorstellen. Mylord had toen gebogen en zijne blijdschap te kennen gegeven, dat de jonge Edelman weder uit de gevangenis was ontslagen geworden, wat Mylady's wrevel een oogenblik opwekte, die evenwel spoedig bedaarde door de verzekering, dat men te veel prijs stelde op eene verbintenis met de Digby's, om, zoo er niets meer ware gebeurd, een enkele domme streek van een wilden jonker niet voorbij te zien. Indien er niets meer ware gebeurd! Die woorden klonken Mylady bij den terugkeer telkens in het oor; die woorden kon zij maar niet vergeten. Er was weder een brief gekomen, en ditmaal door Sir Henry zelve geschreven, met een kleineren van Charles. Het bleek haar spoedig dat er meer, veel meer, was gebeurd! Hoe Dirkens Sir Henry ook gebeden had zelf niet aan Mylady over de beide kinderen te schrijven, maar het met hen gebeurde liever mondeling te behandelen, of, zoo hij daartegen opzag, den Kapellaan daarmee te belasten, de man was er niet toe te bewegen geweest en had het veiliger gevonden de eerste mededeeling in de verte, dus schriftelijk, en, daar het familiegeheimen betroffen, ze zelf te doen. Wat hij tot dusverre voor haar verzwegen had zette hij thands voorop, namelijk, het verpanden van Hallam om Charles' schulden te voldoen. Mylady lei de brief even uit de handen en blikte star voor zich uit. Haar leven was zorgen en strijden geweest tegen de fatsoenlijke armoede, die altijd aan de poort van het kasteel had gestaan, en slechts in de laatste jaren zich wat verder verwijderd had. Al die zorg, al die strijd was vergeefs geweest en zoude op nieuw moeten beginnen; en de kracht, die het vroeger had weten te verduren, was niet meer aanwezig, want zij was oud geworden! Oud, maar toch nog niet zwak! Zij zou den strijd op nieuw beginnen; de spaarzaamheid zoude gierigheid worden, de zuinigheid ontbering van al wat naar weelde zweemde. Zij wilde het zoo en zij zou toonen dat zij kon en wat zij wilde. Meer dan de treurige toekomst greep haar de gedachte aan, dat Charles Digby, haar zoon, schulden had kunnen maken, terwijl hij wist ze niet te kunnen voldoen. Dit deed hem in hare schatting van de hoogte af dalen waarop zij hem had geplaatst; dat maakte haar eenigzins voorbereid op hetgeen de brief van Sir Henry verder bevatte. »Lucy», zoo stond er aan het slot, dat zij tweemaal las eer zij er iets van begreep. »Lucy, geen paling kan zich vaster in het net woelen als de verdoemde kwaje jongen er in zat. De eene liep hém na, en hij deed het een ander, totdat de derde bewees de echte te wezen. Al is ze van lage geboorte, toch zou ik het willen bezweren, dat Onze Lieve Heer zich vergistte, toen hij haar niet tot een

Edelman vader liet zeggen... en hij heeft haar lief, lief, zoo als wij elkaar hadden. Ik had er wel verdoemd veel op tegen, maar de jongen sprak zoo heftig en zij hield zich groot, alsof ze waarachtig een geboren Morton ware, zoodat ik ze waarachtig naar de Kerk had willen doen dansen, maar zij begreep het anders en wou hebben dat gij meëgingt.. Zoek het met Bessie maar af te maken; 't is jammer van het land, dat ze aanbrengen zou en dat we juist nu zoo goed konden gebruiken... Maar we mogen onzen jongen het niet te bang maken en bij een rijken Squire krijgen we nu toch den bons, want arm zijn we, onthou dat wel, Lucy! We moeten een paar meiden aflanken en een kruik porter minder drinken. Het spijt me waarachtig van jou, Lucy, die het beter gewend zijt, maar ik geloof, dat zij er zich wel in zal schikken. Morgen vertrek ik. Ik zal, Goddank! zeggen als ik weër in Hallam zit... het is hier een goddelooze boël... De Koning zou geen knip voor zijn neus waard wezen, als hij Buckingham niet naar het vaste land had gestuurd. Ik durf er een pond onder verdedden — één pond maar, Lucy! vroeger zou geen tien pond mij te veel zijn geweest! — dat Zijne Majesteit hem, om mij te plezieren en om zijn kwaad aan mij weër goed te maken, wegzond.. Dag, Lucy! Stel Bessie Nugent nu maar tevreden, en denk aan Charles. Dag Lucy! wees er van overtuigd dat zij werken kan... hou je goed, beste Lucy!" Onderaan stond nog met veel moeite gekrabbeld: »Je hebt zeker wel begrepen dat ik over Mary Hollis sprak... Dag Lu..." meer kon er niet op het papier. Het was of Sir Henry er niet ten volle van overtuigd was, dat Mylady genoeg met die verbintenis zoude nemen; het was of hij in een zekeren angst verkeerde over hetgeen er volgen zoude. Dirkens scheen daarin te deelen, want hij had de bede van Charles om te Londen nog met Mary vereenigd te worden ondersteund, had, door op 's meesters eigenliefde te werken, die door zulk een daad zijn oppergezach zoude toonen, Sir Henrys toestemming reeds verkregen. Alles echter stuitte af op Marys weigering. Niet alleen Sir Henry moest zijne toestemming geven, maar ook Mylady, zeide zij, en toen Dirkens, zich onvoorzichtig genoeg, uitliet dat die nooit gegeven zou worden, antwoordde zij daardoor juist in haar besluit versterkt te zijn en niet bij verrassing Hallam-castle te willen ingevoerd worden. Er was echter nog eene andere reden, welke haar weërhiel aan Charles' aandrang gehoor te geven. Nog altijd vreesde zij, dat erkentelijkheid door hem verward werd met liefde, en diep rampzalig zoude zij zich moeten gevoelen, indien zij, aan hem verbonden, de waarheid van hare vrees eens bevestigd zag!

Maar keeren we tot Mylady terug, die op haren stoel in het midden van het kille vertrek stijf en strak neêr zat en de fijne dunne lippen bijna ten bloede beet. Zij was er verre van, het edele van Marys hart te begrijpen en geene berekening, maar kracht tot zelfopoffering, in dat kind te vermoeden.

Een dochter uit het volk, een welp van den ge-

meenen rondkop zou plaats nemen aan dien disch als hare gelijke, als hare dochter? Nooit, nooit! Zij ontveinsde het zich niet, dat haar een bange strijd wachtte, dat ieder tegen haar zoude zamen-spannen, en de zwakke Sir Henry het eerst; maar zij zoude volharden. Dat was zwaarder bezocking dan de armoede konde zijn, en daarom ging zij naar hare binnenkamer en knielde zij weder neer voor hare voorvaderen, en bad om afwending van de schande, welke een gantsch geslacht bedreigde.

Drie dagen waren er na de bewaste mededeeling verloop. Het was tegen het vallen van den avond van den vierden, dat de Steward zonder te kloppen binnen trad en met de vrolijkheid op het gezicht haar kwam melden, dat er iets in het verschieft zich vertoonde wat op Sir Henry en de anderen geleek. Een der voorsten had zelfs nog iemand op het zaal, en het leek in de verte wel een vrouw.

»Goed, Steward! Als zij nader komen zult gij ze ook nader en beter zien," zeide Mylady scherp.

Weinige oogenblikken later klonk er hoefgetrappel op het plein en een vrolijk gejoel van stemmen, zoo als er in geen weken gehoord was. De vrolijke drukke meester was terug en het schrikbewind van de steenen kasteleins had een einde, zoo dacht ieder der huisgenoten, terwijl hij een lustig hoera deed hooren. Maar er klonk geen enkel gul, geen enkel hartig woord van zijn lippen, en er hing een wolk op zijn voorhoofd, even als op dat van den jongen meester, die een half uur later uit Dirkens' woning van Mary afscheid nam en met bedaard stap het voorplein opreed. Vader noch zoon waren gerust; beiden zagen tegen de ontmoeting van Mylady op. In de wijze waarop zij haar tegentraden gaf zich reeds eenigermate het verschil van beider inborst te kennen.

»Dag, Lucy, dag, best wijf!" riep Sir Henry reeds in de verte, terwijl hij gezorgd had Robert King bij zich te doen blijven.

Mylady reikte hem de hand en uitte statig hare blijdschap over zijn behouden terugkeer, hoewel zij gewenscht had hem anders te hebben kunnen wederzien. Sir Henry vroeg niet waarom, en begon een gesprek over hetgeen er in zijne afwezigheid was voorgevallen.

Midden in dat onderhoud trad Charles binnen. Mylady sprong onwillekeurig op, toen zij hem zag, en zou hem om den hals zijn gevlogen, indien zij de inspraak van haar hart had gevolgd, maar zij bedwong zich en deed haar best hem strak aan te staren en zijn hartelijken, maar korten groet stijf te beantwoorden.

»Wat hebt ge, moeder? Vader zal u reeds hebben medegedeeld wat hij voor mij heeft opgeofferd. Het doet mij leed, moeder, dat het is geschied, maar ik ben teruggekomen met het doel om te werken, en de schuld in te verdienen die op mij rust. Wat hebt ge, moeder? Zeg het, verzwijg het niet!"

»Mr. King, zoudt ge de goedheid willen hebben de bibliotheekkamer eens op te nemen?" vroeg Mylady, en Zijne Eerwaarde, die den beleefden maar stelligen wenk begreep, ging heen.

»Gij vraagt wat ik heb? Gij behoeft dat niet te vragen. Gij zegt te zullen vergoeden wat ge misdreven hebt? dat kunt ge niet dan door een geheele verandering!» zeide Mylady.

»En dat heeft waarachtig plaats gehad, zie maar eens, Lucy! het is een rechte edelman geworden... Het heeft wel wat veel gekost, maar Lucy! dat zullen we wel te boven komen zoo als ik je geschreven heb. Je hebt mijn brief immers wel ontvangen?»

»Ja ik heb hem gelezen en begrepen, Sir Henry! Wij zijn arm, maar hebben onzen naam, onze eer behouden! Gij hebt gehandeld zoo als ik wenschte dat gij handelen zoudt. Onze zoon heeft gedwaald, maar het zijn de dwalingen van een Edelman. Wij willen hopen dat het hem, nu hij tot stilstaan is gekomen, te beter zijne plichten als zoon zal doen begrijpen.»

»Ik hoop, moeder! dat ik ze nooit uit het oog heb verloren. Ik gaf er de blijken van, toen ik hier jaren achtereen als een kind werd behandeld en ik toch het recht had mij méer te gelooven.»

Zij zag hem donker aan, haar ontwikkelde zoon, die haar trots zou hebben opgewekt, indien zij minder onder den invloed van een klimmenden argwaan, van een stijgenden wrevel geweest was. Had Charles zijn bos ook ingeboet bij het veelbewogene van het leven der laatste maanden, bij den kamp der gewaarwordingen vooral der laatste dagen, hij zag er krachtiger, mannelijker uit dan toen hij naar Londen vertrok. Wat zijn aangezicht teekende, betuigden ook de woorden die hij sprak. Mylady begon te vreezen dat het paard, dat zij tot stilstaan dacht gebracht, werkelijk nú eerst zou beginnen te hollen, en den teugel, dien zij het wilde aanleggen, aan flarden zou bijten. Het stemde haar eenigzins tot bedachtzaamheid, maar geenzins tot zachtheid of toegeselligheid.

»Ik heb er nooit aan getwijfeld dat het gevoel van eigenwaarde zeer bij u ontwikkeld was!» hernam Mylady in antwoord op zijne laatste woorden. Toen keerde zij zich tot Sir Henry, daar zij zich niet langer tegenover den weerbarstigen bedwingen kon.

»Ik hoop, Sir Henry! dat het hoofd van het geslacht der Digbys met mij de luim van onzen erfgenaam als voorbijgaande zal beschouwen. De omgang met slechte vrouwen vernedert en verlaagt; de gezonde lucht van Hallam en een bezoek bij Lord Nugent zal de in Londen ontvangen indrukken wel weér doen veranderen.»

»Mylady!» riep Charles in drift uit, »niet gij moogt mij dien omgang verwijten. Ik ben begonnen te erkennen dat ik ben afgedwaald. Moeder! ik had verwacht dat ge mij anders zoudt zijn tegengetreden en daardoor mij het woord hadt doen terughouden dat ik nu uitpreken moet: eene andere opvoeding had mij voor dien omgang kunnen behoeden, eene andere opvoeding had mij hier kunnen doen vinden wat ik elders heb gezocht, en, na zoo veel dwalens, tóch gevonden heb. Ja, moeder! gevonden!» zeide hij met klimmende drift, toen hij den

trek van minachting op haar gelaat zag. »Mary Hollis is mijne bruid! Het hoofd van ons geslacht heeft mijne keuze bekrachtigd. Toon u toch eens mijne moeder te zijn door mijn geluk te willen.»

»Dus heb ik u dat nooit getoond!» hernam zij met eenigzins trillende stem; maar spoedig was de aandoening, bij haar ontstaan, bedwongen, en koud voerde zij hem te gemoet: »Ik weet wat uwe moeder verplicht is te doen. Sir Henry kan zijne toestemming niet hebben gegeven. Zijn verlangen moet ieder eerbiedigen, maar het kan niet zijn verlangen zijn, dat het geslacht Digby het laatst zal verliezen wat het bezit. Is dát uw verlangen, Sir?»

»Wel neen, wis en waarachtig niet! maar, Lucy, je spreekt als een rector. Zet al die deftigheid nu op zij, en laat me nu eens tijd om blij te wezen dat ik terug kom. Het andere zal zich wel schikken. Jongen, je bent pas uit den zadel en je denkt al weér aan de meid. Laat je moeder zich bedenken.»

»Ik behoef mij niet te bedenken, Sir!»

»Ik ga niet naar Lord Nugent, Mylady...! Moeder, zij is een engel die ik u tot schoondochter wensch! Gij kent haar niet: laat mij haar u doen kennen, Moeder!»

»Ik zal haar zien, morgen...» Mylady zeide het op zulk een kouden toon, dat Charles niet wist of hij juichen of wel zich bedroeven moest. Hij was gereed haar opheldering te vragen, toen de Kapellaan binnen kwam staiven met eenige losse bladen in de eene en een kalfsleeren omslag in de andere hand.

»Sir, Sir! zie eens! Dat heb ik teruggevonden... van de zeven kampioenen... Sir!» De man stikte bijna in zijne smart.

»Brenge me die voddens niet hier, King! Zijt ge dwaas?» riep Sir Henry.

»Voddens? Dat zijn ze geworden! Zoo ik wist wie dat deed!»

»Ik, Mr. King! Die stofnesten liet ik schoon maken, en, dank het mijner goedheid, dat ik ze u liet behouden.»

»Het laatste wat ik had!» stamde de Kapellaan, God geve, Mylady...

»Wat, Mr. King?»

»Dat er nooit een... vergelding kome, Mylady... Mylady kan zeker niet gelooven dat anderen iets lief hebben.»

»Het is genoeg! Is het oproer uit Londen met u mede gekomen en is het de laatste ure voor Hallam-castle? Gij kunt gaan. Mr. King, gij zult geroepen worden indien we uwe hulp behoeven.»

Charles vertrok met den Kapellaan, dien hij zocht te troosten en plechtig beloofde, dat hij van hem een ander en beter exemplaar zoude hebben. »Mylady meent het zoo kwaad niet, goede vriend!» zeide Charles bewogen met de diepe smart van den Kapellaan, die door zijne moeder gegriefd was, zijne moeder, wie het hem toch een behoefte was tegenover een vreemde te verdedigen.

Het overige van den avond werd in stilte doorgebracht. Sir Henry wilde meermalen de strakke

aangezichten verhelderen, maar hij moest het opgeven en erkennen, dat het niet altoos genoegelijk is in zijn eigen huis teruggekeerd te zijn.

Den volgenden morgen herinnerde Mylady haren zoon dat zij Mary wilde zien. Deze was door Dirkens geherbergd en door diens vrouw en door moeder Anna met open armen ontvangen. Toen Charles Mary de begeerte zijner moeder overbracht, verborgen de beide vrouwen hare blijde verwachting niet. Dirkens echter schudde bedenkelijk het hoofd en Mary bleef een oogenblik zwijgen. »Charles!» zeide zij toen, »gij zult mij wel niet van zondigen hoogmoed verdenken, als ik u zeg dat ik dien gang niet mag doen. Indien Mylady hare toestemming had gegeven, zoude ik geen oogenblik aarzelen, maar nu, Charles! zou het den schijn hebben als of ik iets kwam afvragen wat mij vrijwillig moet worden geschonken. Ik ben immers uw gelijke niet, mijn Charles!»

Wat hij ook daartegen aanvoerde, zij bleef even zachtzinnig maar ook even vast weigeren, zoo dat hij met looden voet terugkeeren en met kloppend hart zijne moeder een weigering moest melden. Maar zijne verbazing was groot, toen hij van Mylady gernerlei hard woord vernam, toen hij hoorde dat zij die deerne gelijk moest geven en haar zou gaan bezoeken onder zijn geleide.

Het huis van Dirkens genoot een eer, die het nog nooit had genoten: Mylady kwam in eigen persoon over den nederigen drempel. Dirkens was er echter niet, om te kunnen doen blijken hoezeer hij zich gestreeld achtte; slechts zijne vrouw en moeder Anna ontvingen haar. Met een licht hoofdknikken ging zij die beiden voorbij en naar het kind toe, dat bij haar binnentreden was opgerezen en haar schrandr zacht oog onderzoekend aanblikte.

»Lieve moeder! dat is mijn Mary!» zeide Charles haar bij de hand nemende en aan Mylady voorstellende.

»Ik ken haar,» klonk het. »Niet waar, zij is eens op het kasteel geweest, en toen was het u reeds als of zij er behoort? Toen had men misschien het uitzicht reeds of liever het voornemen, om zich op de plaats te schuiven, die men nu tracht in te nemen.»

»Mylady! zeide Mary met gesmoorde stem.

»Gij zijt een schrandr kind, dat van alles partij weet te trekken, zoo wel van den Hertog van Buckingham als van Zijne Majesteit — uwe eerezucht ging hoog!... Toch vond zij het voorzigtiger om, ware het ook wat lager, iemand te vinden die u een naam wilde schenken...»

»Moeder, niet verder! Zijt ge daarom hier gekomen? Moeder, zij kent Mary niet!»

»Laat Mylady spreken, Charles!» zeide Mary, wier lippen wit waren geworden, wier leden huiverden, maar wier oogen altijd nog Mylady bleven aanzien. »Ik heb geduld tot hooren, Charles! want het is uwe moeder. Gij zijt hier gekomen om mij te knaken, Mylady, maar dat zal u moeielijk vallen, want ik wil mij voor u buigen. Mylady, hebt zij nog

meer tegen mij te getuigen? Ik zal hooren en zwijgen.»

Mylady stond een oogenblik verstomd bij die zachtheid en tevens die kracht. De vormen mochten de eerste te kennen geven, de daad getuigde van de tweede. Dat kind bleef haar aanzien, en bleef zwijgen; en Mylady, begreep dat dat zwijgen in deze oogenblikken krachtiger was dan haar spreken. Het deed haren wrevel ten top stijgen; het deed haar zelfs woorden kiezen, die zij in bedaarder oogenblikken zelve zou hebben afgekeurd; het deed haar eindigen met de herhaalde verklaring, dat zij nooit de luim van haren zoon zoude inwilligen, dat zij haar nooit als haar schoondochter erkennen zou.

»En ik zal nooit aidus worden genoemd of ik zal het zijn met liefde ook door u, Mylady!» zeide Mary. »Ik vraag eene plaats in uw hart, niet alleen eene plaats naast de uwe aan den disch der Dighys.»

»Nooit!»

Dat was haar laatste woord. Zij ging heen, na Charles gewent te hebben haar voor te gaan, aan welk bevel hij niet gereed was te voldoen en ook niet voldaan zou hebben, zoo Mary het hem niet gebeden had.

»Het is uwe moeder, Charles!» fluisterde zij, maar toch luide genoeg om door Mylady te worden verstaan. Het deed de moeder goed dat te vernemen; het noodzaakte haar, die, hoe schijnbaar koud en hard ook, de zedelijke grootheid haars naasten zeer goed wist te waardeeren, dat kind te achten; het voltooide alzoo de nederlaag, die een zegepraal had moeten zijn. Zij had toch gedacht, een einde te zullen maken aan dat gedrochtelijk verbond, dat tusschen die beiden bestond, door de slechte deerne zoo diep te vernederen, dat Charles inzag hoe laag zij eigenlijk stond, en Mary zelve zou zijn afgeschrikt om hare intrige langer voort te zetten. En nu, dat kind was grooter, was hooger geweest dan zij..! Had zij het werkelijk slechts willen erkennen, en had zij daarbij begrepen dat een dergelijk wezen, eens door een jonkman gewaardeerd en bemind, banden deed vlechten welke onoplosbaar waren, hoeveel smarten had zij andere, hoeveel wee had zij zichzelf niet bespaard! Haar eenige toch keerde zich van haar af; hij verweet haar niets; hij stond niet openlijk tegen haar gezach op, maar hij bleef koud bij elk vriendelijk woord, dat zij gereed stond hem toe te spreken in zoo menig oogenblik, waarin haar hart week werd en zich moeder voelde. Tegen Sir Henry verzette Charles zich altoos met heftigheid, tegen Mylady was zijn verzet lijdelijk.

Maanden waren voorbijgegaan. De lente had hare bloesems gegeven en de herfst had de vruchten reeds doen rijpen. Sir Henry ontvluchtte den benauwendenden dampkring in zijn eigen huis zoo veel hij kon en stelde zich daar buiten, te midden zijner pachters, zooveel mogelijk schadeloos voor den dwang, dien hij zich daar binnen moest opleggen. Charles dwaalde gantsche dagen de heidevlakten langs. Had Mary het hem niet reeds te kennen gegeven, zijn eigen gevoel zou het hem hebben gezegd, dat beider

verkeer, bij den voortduur van de vijandschap zijner ouders, onmogelijk werd. De jongeling wrokte in zich zelve en verteerde zich in zijne droefheid. Maar het denkbeeld, dat hem weken reeds vervulde, was na veel strijd gerijpt.

Hij trad op een schoonen herfstavond naar Dirkens' woning, waar, onder een met vruchten beladen kastanjeboom, Mary was nedergezeten naast Alice Kennedy, de gelukkige echtgenote van den overgelukkigigen John.

Het jonge paar had een woning gebouwd in de nabijheid van 's vaders huis en Mylady was de eerste geweest om het geld, dat zij door zich ontberingen op te leggen bespaard had, aan Dirkens en zijn zoon ter hand te stellen als haar gift voor het nieuwe huisgezin. Zij was de eerste geweest die de plek voor het nieuwe huis had uitgezocht. Toen Dirkens zich verbaasd toonde en eene opmerking maakte waartoe hij alleen den moed had, had zij hem toegevoegd, dat zij gelijke met gelijke gaarne zag gepaard en zij de vreugde van hem en zijn vrouw begrijpen konde. Mary vond in de nieuwe bewoners eene vriendin, die haar met genegenheid, ondermengd echter met eerbied, bejegende. Dikwijls zat zij met de jonge vrouw onder den kastanjeboom, en dan zat zij er te spreken over het geluk van Alice en dan had Alice zelfs nooit den moed om Mary te spreken van het hare. Daar trad, toen zij weder eensde liefkoosde stoffe behandelden. Charles flotseling op beiden toe en verzocht Mary te spreken.

»Wandel met mij zoo als wij het vroeger deden!» zeide hij, toen hij hare weifeling bemerkte. Zij stond op en ging met hem.

Niet hij, maar zij begon het onderhoud. Ook zij had met zichzelf en God geraadpleegd en het besluit gevat om zich te verwijderen. »Het zal uwen strijd verlichten, lieve vriend!» dus besloot zij hare mededeeling met een pijnlijk glimlachen.

Hij hield eensklaps stil, nam hare handen in de zijne en zag haar in het oog, zoo liefdevol op hem gevestigd!

»Mary, ja gij bemint mij, ik heb er de overtuiging van! Welnu, laat ons naar York gaan en ons daar verbinden! Wij hebben genoeg hare tyranny verdragen. Mijn vader wenscht niets liever.»

»Neen, Charles! Ik kan niet anders; ik mag mij niet met geweld in den kring der uwen dringen. Uwe moeder moet mij zelve daarin voeren!»

»Ik verwachtte het van u te hooren; maar neem dan ook wat ik voornemens ben. Niet gij, maar ik zal mij verwijderen. Ik vertrek van avond en neem op het vasteland dienst. Ik zal mij daar een naam winnen en zoo dra ik dien bezit, dan zult ge toch niet weigeren dien aan te nemen, Mary?»

»Gij wilt den eervollen naam, dien ge thands draagt, prijs geven om mijnentwil? Charles, Charles, ik dank u!» riep zij in vervoering uit, den arm om zijn hals slaande en hem kussend. »Dat is tot afscheid,» lispelde zij even blozend, »maar een afscheid gants anders als gij het u denkt. Ik neem de zelfopoffering niet aan, Charles! Gij hebt een vader en een

moeder, wier steun gij zijt of kunt worden in hunne grijsheid: ik ben een weeze, die niemand dan u achterlaat en gij zult niet vertwijfelen, gij zult geduld hebben, want die gelooven haasten niet; ik zal van hier gaan, niet gij. Het zou te vreeselijk zijn om thands uwe moeder te verlaten, uwe moeder, die weder uwe moeder zal worden als ik niet meer hier ben...»

Charles bleef onverzettelijk; hij zou vertrekken, zelfs dien avond: langer kon hij niet hier blijven; want hij vreesde den haat, dien hij jegens zijne eigene moeder in zijn binnenste voelde aanwassen, telkens meer aanwassen.

»God de Heer vergeve u dat vreeselijk woord!» zeide zij huiverend. »Ik begrijp thands dat gij vertrekken moet.»

Het was schemeravond toen zij afscheid namen, een afscheid, dat telkens werd uitgesproken maar toch geen afscheid kon zijn, want telkens keerden zij na het scheiden terug om weder afscheid te nemen. De tranen stroomden langs de wangen, en snikkend werd nogmaals, en thands werkelijk voor het laatst, het vaarwel gestamerd.

Dirkens, die van den arbeid terugkeerde, zag hen van verre en ried wat daar gebeurde. De goede man vergat zijn eigen geluk en stampte met de grove holsblokken op de klinkers voor de deur zijner woning. »De snoek eet de voren,» mompelde hij, »waar blijft nu de otter, die de snoek zal eten?»

Het was dien dag drukkend warm geweest. De arbeiders trokken, moe van de inspanning, huiswaards waar vrouw en kroost hen wachtten, en neurieden een vrolijk liedjen in het vooruitzicht van het hen wachtend genot. Mary, nog niet ver verwijderd van de plek waar Charles haar had vaarwel gekust, schouwde met betraand oog over het schoone landschap heen, dat reeds den ernst van den komenden herfst hier en daar voorspelde: een ernst, die thands nog verhoogd werd door den dikken sluier, dien de optrekkende en saampakkende loodkleurige wolken over bosch en weide heenspreiden. »Vader, vader!» lispelde zij zacht; en na eenige oogenblikken van strijd voegde zij er besloten aan toe: »Neen, ik mag niet anders! God helpe mij!»

»Mary, Mary!» riep Dirkens »waar blijft ge, kind? Het onweer komt opzetten: maar dat is goed ook, het heeft al zoo lang gedreigd en na de losbarsting is de lucht frischer, kind!» Zij knikte toestemmend en trad met hem binnen. Weinig tijds daarna sloop zij het huis uit, gehuld in een dik regenkleed, dat echter niet bij machte was om de dikke druppels het doordringen te beletten. Zij sloeg den weg in naar het kasteel, en vroeg er met nauw hoorbare stem Mylady te spreken, maar geheel alleen. Deze was nog bezig met den Kapellaan de schepels tarwe en rogge te tellen, die dien dag in de schuur waren gebracht. Bij dien arbeid vergat zij de tjdning, die haar dien morgen van wege Lord Nugent was gebracht, eene tjdning, die zij voor allen had verzwegen, namelijk: de mededeeling dat zijne dochter verloofd was aan een ander. Het bericht was kort

geweest en in zijn korthed snijdend scherp. Hare laatste hoop was vervlogen. Zij stond alleen te midden der haren, alleen met hare verwachtingen van de roem en de eere, den Digbys beschoren, en dat geslacht was arm en veracht bij den nabuur en in zich zelf verdeeld! Toch boog het fiere hoofd nog niet, toch had het starre oog geen tranen, zocht het gewonde hart geen troost, voor het minst deeling van het wee dat het bekleemde: zij zweeg en verkropte het in haar binnenste.

Daar werd haar door den Steward gemeld wie er wachtte, wie haar verlangde te spreken. Het oog vlamde van toorn, de bleeke fijne lippen beefden, bij het hooren van dien naam, die haar de oorzaak van al haar lijden herinnerde. In de eerste opwelling van haren toorn wilde zij haar doen wegzenden, maar bij nadenken achtte zij het beter de deerne te ontvangen. Mary trad voor haar. Mary had óók geleden; zij was ook vermagerd, maar het lijden had een zacht waemoedigen trek op haar gelaat te voorschijn geroepen, gants anders dan bij Mylady. Het bitse woord bestierf deze weder op de lippen en de vraag klonk alleen koud:

»Wat wilt ge?»

»U voor een grooten ramp behoeden, Mylady! Charles is voornemens te vertrekken... alléén, Mylady!» zeide, zij toen zij de uitdrukking van minachting op het gelaat der trotsche bemerkte. »Hij wil naar het vaste land om als soldaat te dienen en een anderen naam te winnen...! maar hij mag niet vertrekken, Mylady!»

»En gij komt mij dat zeggen! Ik begrijp waarom hij niet vertrokken mag!.. Gij kunt zijn bijzijn niet missen, uwen invloed op hem niet verloren zien gaan... In den vreemde mocht hij eens vergeten wie hem hier zoo gelukkig heeft gemaakt! Kind, dat tweedracht durft zaaien tusschen moeder en zoon, dat den zoon zijne moeder leert ontvlieden, komt gij mij melden wat gij gedaan hebt? Komt gij mij vragen u te helpen om nog langer een vloek te zijn van dit geslacht? Ga weg, booze deerne!»

»Niet alzo, Mylady! Ik wil Charles niet hier doen blijven om mij,» hernam zij mat. »Hij zal mij niet terugzien, Mylady! want ik ga van hier. Haast u toch, Mylady! hem terug te houden, want hij wil zonder eenig afscheid stil van hier gaan. Zeg hem nooit, dat ik u zijn plan openbaarde, zeg hem dat nooit, Mylady!» zuchtte zij.

»Maar wat is uwe meening? Waarom wilt gij gaan en hem hier doen blijven?»

»Hij behoort aan zijne ouders, en dan.. Mylady! ik wil niet langer de vloek zijn van dit geslacht, ik wil den zoon niet scheiden van zijne moeder!»

»Mary!» Het was de kreet van het lang bedwongen hart, van de getroffen moeder: het was een kreet van dankbaarheid, het was er een van berouw!

»Vaarwel, vaarwel!» snikte de deerne, wier hart wegkromp van smart en naar het volbrengen van de offerande haakte. »Vaarwel, vaarwel! God zegene u in uwe grijsheid, en uw gantsch huis!»

Zij snelde heen; zij rende den donkeren weg over, en achtte niet den hagelslag, het flitsen van den bliksem, het geknal van den donder. Zij hief behoedzaam de klink der deur op en klom den trap op, die naar het zolderkamertjen leidde waar zij sliep. Daar wierp zij zich neder: zij wilde bidden maar zij had slechts tranen voor woorden en de enkele uitgesnikte klank ging onder in het statig en dreunend rollen van den donder door het uitspansel der hemelen.

Hoe lang zij daar gekniel had gelegen wist zij niet, toen zij tot de aarde terug werd geroepen door een verward gedruisch van stemmen, door een luid en angstig roepen van haar naam door Dirkens en zijne vrouw, door het daarop gevolgd openstooten van haar kamerdeur en het binnenvallen van het kaarslicht. Daar stonden op den drempel: Mylady en Charles, en achter die beiden Sir Henry. en de eerste kwam tot haar, breidde hare armen naar haar uit en riep: »Mary, mijn kind, mijne dochter!»

Zij voelde zich omarmd, zij voelde zich gekust, toen... niets meer!

Maar den volgenden morgen, toen de hemelen blauw waren, toen de zon haar leven wekkend licht op de gedrenkte aarde neêr liet dalen en de gantsche schepping haar ochtendlied zong; toen was het haar zoo wel en zoo zalig in de armen van Charles, tegenover Sir Henry, die schier in het rond draaide van blijdschap, van King, die de dikke vreugdetranen met de lange vingers van de wangen wischte, en van Mylady, die haar wel niet meer zoo teder als den vorigen avond kind noemde, die wel weêr deftig en statig daar nederzat, maar toch met welgevallen en liefde haar zoon beschouwde en haar toefluisterde: »Maak hem gelukkig!»

Alles was als tot een nieuw leven ontwaakt. Sir Henry had zijne vrolijkheid, Charles zijne veerkracht hervonden, Robert King zijne zielsrust in de schoongemaakte bibliotheekkamer met zijn nieuw exemplaar van »de zeven kampioenen» in de hand. Charles arbeidde en zwoegde met Dirkens en diens zoon om kasteel en hof te behouden en te ontheffen van den daarop drukkenden last. Mylady bleef hare taak met dezelfde kracht als vroeger vervullen. De jaren schenen haar niet te verzwakken, want zij duldde niet, dat Mary in hare plaats trad. Deze mocht wel arbeiden maar onder haar. Wat er in Mylady's harte altijd nog bleef omgaan, hoe hevige de strijd in dien boezem was geweest bleek Mary maanden daarna, toen zij als bij toeval de slaapkamer van Mylady betrad en daar de portretten der voorvaderen met een zwart floers zag bedekt. De moeder had in Mylady gebogen, de Edelvrouwe niet.

Mary merkte het op, maar ging met een flauw glimlachjen verder en deed door geen enkel woord gissen dat zij iets had gezien. Mylady had echter hare gangen nagegaan en fronsde even het voorhoofd, toen zij Mary op die gewijde plaats zag, maar zeide niets.

Maanden later echter, toen de eerste kreet van een erfgenaam der Digbys werd gehoord en Mylady door de reet van de deur, voor welke Sir Henry en Robert King stonden, hen in verrukking toeriep: het is een jongen!" toen kuste zij met even veel tederheid als dien bewusten avond de aämechtige moeder en fluisterde zij haar toe: »Gij kunt thands de portretten zien, Mary!"

Wij werpen nog een laatsten blik op de groep. Jaren zijn voorbij gesnel en hebben hun merk achtergelaten op al de bewoners van Hallam. Moeder Anna is in den Heer ontslapen en begraven bij haren broeder, haren beschermer, bij Jakob Hollis. Sir Henry is nog de oude, krachtige, opgeruimde man, even ruw in zijne vrolijkheid als in zijn licht op te wekken toorn; slechts kan hij niet meer zoo veel porter verdragen, en verlangt hij vroeger dan gewoonlijk naar de nachtrust. Mylady is altijd nog recht gebleven; het gezach zetelt in hare blikken, de deftigheid op haar gelaat, welks strakheid alleen verzacht wordt, als zij haar oudsten kleinzoon op den schoot heeft en met dezen zelfs... speelt. Toch is haar gezach meer schijn dan wezen en heeft zij stilzwijgend, maar ook zonder dat zij het wist, ten voordeele van Mary geabdiceerd. Deze was de werkelijke Lady. De heerschappij van de laaggeboren doerne werd zelfs met minder morren geduld dan die van Lucy Morton; want gene heerschte door de liefde. Sir Henry liet zijn kroes met porter staan, als Mary hem langs de hoogroode wang strookte en hem vroeg of de porter wel altijd goed deed slapen. Mylady verliet de keuken, als Mary haar vleierend meê troonde naar het gewone huisvertrek en haar den stoel wees door hare zorg met een kussen voorzien en haar toefluisterde, »als men grootmoeder is mag men wel eens rusten"; en grootmoeder ging dan rusten. En Robert Kings beenen wisten in de laatste jaren niet wat zij eigenlijk aan zijn lijf te doen hadden: en zoo hun de gave der spraak ware verleend, zij hadden een loflied aangeheven op de meesters des huizes, die hun een vol pensioen had verzekerd. Robert King hengelde en zette strikken uit, en sliep als hij verkoos; het laatste deed de suffende oude het meest, als wilde hij den tijd inhalen dien hij vroeger had willen slapen, maar wakende en werkende had moeten doorbrengen. En Charles! Hij was geen onderdaan zoo als Sir Henry was geweest en toch onderging ook hij den invloed van Mary, die door hare aanraking met het werkelijke leven, door de samenleving met allen die zij lief had en die haar lief hadden, hare vaak ziekelijke begrippen aangaande God en de waereld had afgelegd, en eenmaal zelfs, toen Charles na een dag van arbeid en zorg de zalige ruste en gemoedsvrede haar van de lippen gekust had, hem toelispelde: Wat is het goed dat wij ginder geweest zijn!" De schuld, die op Hallam kleefde, was ter helfte reeds gedelgd, en zij zou, spoediger dan een hunner het vermoedde het weldra geheel zijn.

Op zekeren dag dat het gantsche gezin onder den

bekenden kastanjeboom de zondagsruste genoot, dat Sir Henry met Mylady, nog het spelen en joelen der kleinkinderen niet moede, hen veeleer, elk op bijzondere wijze, tot nog dartelender vrolijkheid spoorde en prikkelde, zoodat Mary met de stichtelijke lectuur in de hand, het lezen moest staken om het spel der kleinen, waaraan zelfs Charles deel begon te nemen, werden zij verrast door de komst van den postbode, die Lady Digby-Hollis een pakiet uit Londen aanbracht. Het bevatte de eigendomsbewijzen van Bloomfield-house, de bezitting van den door Sir Henry zoo zeer gehaten, maar voor weinige weken overleden, Robert Stowe, den non-konformist, die een deel van de goederen der Digbys onder Cromwell verkregen had; en bij de akten, die haar den eigendom van het landgoed verzekerden, vond de verbaasde Mary een klein stukken papier, waarop slechts de woorden stonden: »De gestorvene Maria de Penalva aan haar, die zij zegende."

»Wel, verdoemd!" riep Sir Henry, »dat 's zeker van Zijne Majesteit, die ons toch niet vergeten kan. Leve onze goede Koning!"

»Mary, de Digbys danken u haren bloei!" fluisterde Mylady haar de hand drukkende.

En Charles, de eenige, die met haar die regels gelezen had, viel diep getroffen haar om den hals: »God zond u, op aarde, om in alles mijn goede engel te zijn!"

BESLUIT.

Achtien jaren waren voorbij gegaan sedert wij ons verhaal aanvingen. De winter van het jaar 1688 was aangebroken. Willem Hendrik van Oranje, dien we als onervaren knaap in White-hall zagen verschijnen, maar die aldaar deed gissen wat hij worden kon, had de stoutste verwachtingen overtroffen. Hij had zijn vaderland, dat hij zoo zeer liefhad, den oorlog niet kunnen besparen, dien Lodewijk XIV en zijn vazal Karel II in vereeniging met den Keurvorst van Keulen en den Bisschop van Munster wilden, maar hij had met dat vaderland in de ure des gevaars pal gestaan; hij was het plechtanker geweest van aller hoop, het vaandel waarom zich alle partijen hadden heengeschaard. Geene schitterende overwinningen had hij als veldheer behaald, maar te schitterender had hij weten te zegevieren als staatsman. Na den vrede, die de Republiek der Vereenigde Nederlanden glorieus uit den bangen strijd deed te voorschijn treden, ging hij ten tweedemaal naar Londen, betrad hij nogmaals White-hall maar thands als het Eminent Hoofd der machtige Republiek. Schoon hij Karel, zijn oom, had bestreden met al de middelen, die hem ter dienste stonden in de raadzaal en op het slagveld, wist hij het hoofd van het huis Stuart er toe te brengen, hem de vermoedelijke erfgename van den Engelschen troon, Maria, de oudste dochter van den Hertog van York, tot vrouw te geven; wist hij te zegevieren op de talrijke partij aan het hof, die den zwijgenden,

koelen, bedarden man weerstreefde. Karel II was eindelijk gestorven en opgevolgd door zijn broeder Jakob II, die als Koning het ideaal zocht te verwezenlijken, dat hij als vermoedelijk erfgenaam reeds had nagestreefd: een ideaal, dat het gantsche geslacht der Stuarts aankleefde en dat het vonnis verklaarde dat over het gantsche geslacht was uitgesproken. Jakob II was dommer dan zijn broeder, maar was krachtiger. Met een vasten wil toog hij aan den arbeid: de vestiging van een alleenheerschappij in Engeland, de vernietiging van het Protestantisme, dat hij als hinderpaal voor zijn gezach overwinnen moest.

Zoo lang hij de vrijheden der onderdanen alleen aanrandde, behield hij nog eene talrijke partij in de vurige aanhangers van de Kerk van Engeland, voor wie het goddelijk recht der Koningen een leerstelsel was, even onwrikbaar als dat van het bestaan der Heilige Drieëenheid. Welke wetten hij ook met voeten trad, de Bisschoppen predikten het onchristelijke van een opstand tegen den gezalfde Gods, terwijl de liberalen dier eeuw — de beschaafden en ontwikkelsten der natie, Whigs genoemd — zoodanig waren getuchtigd en verslagen, dat hunne stem slechts fluisterend werd vernomen. Maar Jakob ging verder en tastte de heilige Kerk van Engeland aan, en dezelfde Bisschoppen, die slechts een lijdelijk verzet hadden gepredikt, predikten wel niet den opstand, maar spoorden er toch toe aan. Allen wendden zich naar Willem van Oranje, die de uitgewekenen van alle kleur en allen stand te zijner in den Haag ontving, die zwijgen bleef, maar tevens in het ronde bleef zien met zijn arendsblik, die koel bleef bij den hartstocht rondom zich, en, hoe ook gedrongen tot den aanval, zijne ure bleef afwachten. Die ure sloeg. Zelfs toen zij nog niet had geslagen, had hij alles voorbereid, ten einde gereed te zijn op den juisten oogenblik. En welke hinderpalen had hij daarbij te overwinnen! De tocht vereischte schatten, die hij niet bezat, maar die hij verkreeg; vorderde troepen, die aangeworven moesten worden, onder de oogen van de Fransche en Engelsche Gezanten, die met Lynxoogen de minste zijner bewegingen bespiedden, moesten aangeworven worden met medeweten van de Staten Generaal, waaronder slechts weinige zwijgenden zich bevonden. En toen de troepen allen gereed waren en de vloot van vijfhonderd zielen zeilreë lag, toen kon het Kabinet van Versailles en St. James eerst volledig worden ingelicht aangaande het doel van den tocht. Een Engelsch admiraal, een uitgewekene, moest gebied voeren over de vloot der Staten; het behoorde te geschieden om Engeland alle denkbeeld te ontnemen van een verovering, en de hoovaardij der natie niet te kwetsen, maar het moest den toen niet minder trotschen Nederlander beleedigen, om het kruis van St. George van de masten zijner vloot te zien wapperen in de plaats van de Staten-vlag. Het gelukte hem nochtans, en de roemrijke Evertsen verklaarde zich bereid de bevelen te ontvangen van de schier onbekende Sir Herbert.

Verrukkelijk schouwspel, bij welks herinnering de borst van iederen Nederlander nog zwelt en gloeit, toen het mastenwoud, zoo dicht als nog geen zee had gedragen, zich voordeed aan de haven van Hellevoetsluis, toen de stijger kraakte onder het getrappel der ingescheept wordende paarden, de lucht weergalmde van het hoezee, de hooge overheid der Republiek zich schaarde om den bleeken, van den pokken geschonden, den kuchenden, maar scherp geteekenden, maar met adelaarsoog begiftigen man, die hun hartroerend en onder tranen uitgesproken vaarwel, kalm en schijnbaar onbewogen aanhoorde, maar dit toch warm beantwoordde met een kernig woord van dank en een vaste belofte om getrouw te blijven aan zijn verleden.

Het is schoon en aanschouwelijk geschetst, welke tegenspoeden die reusachtige vloot nog ondervinden moest voor zij het anker liet vallen: hoe ieder na den storm, die de schepen verstrooide, wanhoopde aan het welslagen, en Willem Hendrik van Oranje de eenige was, die dezelfde zich vertoonde als bij het afscheid of liever opgeruimder, vriendelijker, hartelijker en moediger nog dan toen; hoe hij uit den tegenspoed de stoffe putte voor den volgenden voorspoed, uit de schijnbare nederlaag de zegepraal voorbereidde, en de Hollandsche nieuwsbladen deed opvullen met overdreven verslagen van het werkelijk gebeurde, zoo dat Koning Jakob, die een oogenblik had gesidderd, de zorg verzette en van eene veiligheid droomde die niet bestond: hoe hij scheep gegaan midden in den winter, de zee tusschen Dover en Calais als bedekte met zijne vloot, thands wel tot zeven honderd zeilen aangegroeid; hoe hij de toevloede en wachtende toeschouwers op Albions kust het hart met blijde hoop vervulde, bij het salueeren met zijne kartouwen en het spelen van zijne vrolijke, in de verte schetterende, krijgsmuziek!

Onder gindsche toeschouwers zijn oude bekenden en deze zijn niet het achterlijkst in het betoonen hunner vreugde. Ginds staat een man van even veertig jaren, gekleed als de landlieden dier dagen en naast hem een dienaar, die oogenschijnlijk even veel jaren telt. Het is Sir Charles van Bloomfield-house met John Dirkens, en de jonkman, die achter hen staat en zich op de teenen heft om mede te zien wat de menigte om hem heen zoo zeer boeit, is Henry, de oudste zoon des eersten, een beeldschoone knaap zoo als menige deerne, achter hem en ter zijde, in zich zelve of tot hare gebure fluisterend zegt. De oude Sir Henry, weduenaar sinds een tweetal jaren, was niet te oud om mede te trekken naar het Zuiden, maar de herinnering aan den Koning-martelaar was nog te levendig, en zijn geloof aan het goddelijke van het Koningschap te sterk, om den overweldiger, zoo als hij den Prins van Oranje reeds noemde, te gaan helpen.

Zijn zoon dacht echter geheel anders. Hij had alleen de herinnering van Karel II en diens hof; hij had deelgenomen aan de wenschen der verdachte Whigpartij en had met de naburen van den omtrek

zich verbonden, om de goede zaak van de Engelsche Kerk en de Engelsche vrijheden te verdedigen. Ook daarin was de invloed van Mary Hollis op haar echtgenoot niet te miskennen. De hoofden der Whigpartij hadden hem getrouw kennis gegeven van de aanstaande overkomst Zijner Hoogheid en Torbay of Dartmouth als waarschijnlijke landingsplaats aangewezen. Zoo als wij boven zagen, verraste hen te Dover reeds de vloot, bij wier aanblik zij hunne geestvervoering niet langer meester waren, hoewel zij zich daardoor aan eene groote onvoorzichtigheid schuldig maakten, daar de spionnen van den kanselier Jeffries, den beul van duizenden Whigs, hen omringden.

»Ze kunnen morgen Torbay binnenvallen, John!» zeide Charles, »de wind waait stijf uit den oosthoek.»

»De wind kan keeren, Sir!» fluisterde een der geburen.

»Wenscht ge dat? riep een derde luid.

»Een paap, een Jezuiet onder ons!» schreeuwde een ander, waarop allen op den onvoorzichtigen Jakobiet indrongen, die met moeite dien aanval ontkwam.

Charles en de zijnen reden nog dienzelfden avond verder en bereikten den volgende morgen Torbay, waar zij ieder oogenblik de vloot verwachtten; maar, helaas! aan den gezichteinder werden slechts eenige stippen bespeurd, welke weldra verdwenen. De Edellieden, die met hen gekomen waren, uitten de angstigste onderstellingen, gewaagden van een waarschijnlijken aanval van de koninklijke vloot onder den Graaf van Bath en de verstrooiing van de Hollandsche schepen, welke niet in staat zouden zijn, met hun vracht van veertien duizend soldaten, den vijand het hoofd te bieden. Het hoopken, dat zich bij Torbay vereenigd had verstrooide zich en dacht alleen op zelfbehoud. Charles besloot echter te blijven tot hij nadere en zekere berichten ontving. De dag werd met eenige weinigen in telkens klimmende onrust doorgebracht. De wind was werkelijk gekeerd en uitgeschoten naar het Zuiden, hetgeen den ongeduldig wachtenden een noodlottig ongeval was. Zij wisten echter op dat oogenblik niet, dat juist het keeren van den wind den tocht deed gelukken, daar de felle Oostenwind de vloot gedurende den nacht Torbay voorbij had doen zeilen, terwijl de Zuidenwind haar nu naar de kust van Engeland dreef. Tegen den avond zagen de dorpelingen, altijd nog op het strand de eerste zeilen. Menigeen scheen verborgen op den uitkijk te hebben gestaan, want Charles en de zijnen zagen zich weldra weder versterkt door eenige bondgenoten. John achtte thands alle voorzichtigheid overbodig en haalde uit zijn zak een oranje-bandelier te voorschijn, prijkende aan de einden met den letter W. Een daverend handgeklap volgde en al de aanwezigen schaarden zich om den moedigen man, die het eerst de kleur des redders op Englands bodem vertoonde.

Zeil bij zeil klom uit de zee op, en een nog prachtiger gezicht dan bij Dover werd hun hier gegund.

Een groot fregat naderde de kust. Van de groote mast zagen zij een vlag waaien, op welke de wapens en zinnebeelden van den Stadhouder en diens Ge-

malin stonden afgebeeld, rondom welke in de Latijnsche taal de woorden geschreven stonden: »Voor de Protestantsche Godsdienst en de vrijheden van Engeland» en onder welke men de zinspreuk las van het Nassausche huis: *Je Maintiendrai*. Een boot werd van het fregat, dat den Briel heette, uitgezet. De trompetten schetterden, het geschut knalde, de hoeden wuifden. Willem van Oranje was met eenige zijner ervaren krijgshoofden in de boot gestapt en werd naar het strand gevoerd, gevolgd door een zwerm van boten, overvuld met soldaten. Daar ging een kreet van welkom van de kust op, een daverende jubel, die een oogenblik de krijgsmuziek deed verstommen. Vrouwen, zoo wel als mannen, liepen den redder tot in het water te gemoet en ontvingen hem met den kreet van: »God zegene u, God zegene u!» Hij was aan land gestapt en zag vriendelijk groetend om zich heen. Daar was niet het heir van Engelsche bondgenoten en aanhangers bijeen, dat men hem voorspeld had; daar waren slechts weinigen om hem te ontvangen. Hij deed niets van zijne teleurstelling blijken, maar nam de aanwezigen in door zijne hartelijke begroeting. Hij reikte Charles, die het dichtst bij stond, de hand en zag hem en John, die den bandelier droeg eenige oogenblikken met doordringenden blik aan. »Ik heb u beiden meer gezien, vrienden! Dien bandelier ken ik, dien gaf ik eens... aan uw vader zeker, en u zag ik...»

»Als baldadigen knaap in White-hall, toen... Uwe Hoogheid! toen we onze tijd verkwisten met het werpen van sneeuwballen.»

»Juist, we zullen er nu andere moeten werpen, zoo God het niet verhoedt.»

»Zoo het noodig wordt, Uwe Hoogheid! zal ik even goed pogen te raken en mijn trouwe John Dirkens wenscht niets liever.»

De Prins knikte beiden minzaam toe en nam na de ontscheping van soldaten en paarden te hebben geslagen, zijn intrek in een visschershut, waar hij den nacht in een armstoel doorbracht. Charles en de zijnen waren middelerwijl niet ledig. Zij zorgden voor de verspreiding van de groote tijding in de omstreken tot Exeter toe; zij verdubbelden in hunne berichten de hoegrootheid van het gelande leger en van het aantal Engelsche Edellieden, die den Prins waren bijgevallen. Den volgende morgen werd er in het open veld eene godsdienstoefening gehouden, en daarna opgerukt naar Exeter, dat in den aanvang zelfs een vijandige houding aannam. Weldra echter veranderde de staat van zaken. Lord Colchester, de vriend van den onthoofden Hertog Mommouth, die in zijne poging om te doen wat de Prins van Oranje thands deed, faalde en daarvoor den dood onderging, was de eerste van den hoogen adel, die zich verklaarde en des Konings zijde verliet. Lord Cornbury volgde met de meeste zijner soldaten. Daarop meldten Churchill, de later zoo beroemde Hertog van Marlborough zich aan, met den Hertog van Grafton, een van de basterts van Karel den Tweeden. De afval werd algemeen, en strekte zich

uit tot aan de treden van den troon. De Prins van Denemarken, gehuwd met de tweede dochter van Jakob, verliet zijn schoonvader om zijn zwager, en zijne echtgenote, het eigen kind van den rampzaligen monarch, haastte zich dat voorbeeld te volgen. Binnen weinige dagen was leger en parlement, adel en burger rondom de banier van Willem Hendrik van Oranje vereenigd, was de laatste Koning uit den huize Stuart een vluchteling en een gast van Lodewijk den Veertienden.

De subsidiën van Frankrijk hadden vrucht gedragen; wat Karel II had voorbereid was onder Jakob II voltooid. De Stuarts konden niet leeren; het volk van Engeland begreep het eindelijk en wierp hen uit.

Nog een heeten strijd wachtte de eerste konstitutioneele Koning van Europa, van wiens regeering Englands grootheid dagteekent. Een Fransch leger had de ontroonde Koning Jakob naar Ierland gebracht, waar het oude huis nog talrijke aanhangers telde. Koning Willem was eindelijk in staat zijn getrouwe Hollandsche regimenten met de beste van het Engelsche leger derwaarts over te voeren, en toen had de veldslag plaats, die voor goed het lot van Jakob besliste. De slag aan de Boyne deed hem weder naar St. Germain terugvluchten en Willem meester blijven van Groot-Brittanje. Het was een heete dag en voor vele der Engelsche Edellieden het eerste gevecht. Dit was het ten minste voor Charles Digby en John Dirkens. Lang stonden de kansen hachelijk. Eenige regimenten deinsden, maar daar wapperde weder in het heetst van het vuur de pluim van den Koning, daar flikkerde weder dat bezielde en bezielende oogenpaar, daar klonk weder de stem, welke thands van geestdrift vol was geworden en melodisch! De peze ontving nieuwe kracht, het harte verdubbelden moed en voorwaards ging het over de stapels lijken heen, den voet glibberend in het bloed, het oog gericht op den vijand, tot dat deze den rug keerde.

Het zwaard van Charles was voor de tweede reize

met bloed bespat, maar deze vlekken hadden de eerste, in het duel met Buckingham verkregen, uitgewischt. De oranjebandelier van Dirkens was purper geworden. De zege was behaald. De trompetten schetterden, de vaandels bogen, de pluimen wuifden. De Koning stond te midden zijner krijgsbevelhebbers en deelde de bewijzen zijner erkentelijkheid en vriendschap uit. Hier was het een handdruk die, tot het hart ging, ginder een woord of een blik, die nooit werden vergeten, verder werden nog grooter blijken van erkentelijkheid gegeven. Op het slagveld was Willem van Oranje zoo geheel anders dan in de raadzaal!

Charles Digby van Bloomfield-house werd voor den Koning geroepen, en voor het front van het regiment, aan welks hoofd hij gestreden had met den moed en de kracht van een Digby, boog hij een knie op den doorweekten grond, en stond op als Charles Digby, Viscount of Hallam.

Ditmaal had een Digby politieken takt getoond in het kiezen eener partij. Sir Henry doelde er op, toen hij bij het vernemen van Charles' verheffing uitriep: »Wel verdoemd, de overweldiger doet meer voor ons dan al onze wettige Koningen saam genomen.»

Koning Willem had van den vroegen ochtend tot den laten avond te paard gezeten en toen hij eindelijk een oogenblik mocht rusten belette hem dit weder de gewone zware hoofdpijn, die hij den gantschen dag gevoeld, maar weerstaan had.

En vele zulke dagen waren hem nog weggelegd eer hij de ruste mocht genieten, die de natuur voor ieder menschenkind heeft weggelegd. Het verraad omloerde hem, de ondankbaarheid wondde hem, de partijzucht beschimpte hem, de koorts verteerde hem, en nochtans volbracht hij de zware hem opgelegde taak en werd hij getrouw bevonden aan zijne roeping tot den einde toe.

Heerlijke bladen der geschiedenis, waarop zijn naam staat vermeld!

Wijze van uitgave.

In formaat, wijze van uitvoering en prijs gelijk aan *van Lenneps Werken* — doch met grooter letter gedrukt — wensch ik eene reeks *Romantische werken* van *Nederlandsche Auteurs* uit te geven.

Naast van Lennep verdienen de Romantische werken van Mevrouw *Bosboom-Toussaint* de eerste plaats. Met deze wordt de nieuwe uitgave aangevangen.

Naast deze geschriften hoop ik verder op te nemen de Romantische werken van *H. J. Schimmel*, *Lodewijk Mulder*, *den Ouden Heer Smits*, *Mevr. Elise van Calcar*, *Chonia*, *J. J. Cremer*, *Gerard Keller*, *W. A. van Rees* en anderen.

De werken van ieder Auteur zullen een afzonderlijk geheel uitmaken. Om meerdere verscheidenheid in de lectuur te brengen, zullen echter, bij afwisseling, afleveringen van twee of drie Auteurs verschijnen, doch zóó, dat telkens een roman geheel is verschenen, vóór met dien van een ander wordt begonnen.

In de eerste plaats zullen daarin, doch met afzonderlijke paginatuur, verschijnen: van de Romantische werken van

MEVR. BOSBOOM-TOUSSAINT:

HET HUIS LAUERNESSE. — DE GRAAF VAN DEVONSHIRE. — ENGELSCHE TE ROME. —
EENE KROON VAN KAREL DEN STOUTEN. — VERSPREIDE VERHALEN. — XIMENES.
ALBA. ORSINI. — DIANA. — MEJONKVVROUW DE MAULÉON. — EENIGE SCHETSEN. —
MEDIA NOCHE. — DON ABBONDIO. — DE ALKMAARSCHE WEES.

En van die van

H. J. SCHIMMEL:

BONAPARTE EN ZIJN TIJD. — DE EERSTE DAG EENS NIEUWEN LEVENS. — SPROKEN
EN VERTELLINGEN. — EEN HAAGSCHE JOFFER. — TWEE VRIENDEN. — MARY
HOLLIS. — MYLADY CARLISLE.

Met het oog op deze editie wordt met dezen jaargang de uitgave van *Neêrlands-Bibliotheek* gestaakt; zij wordt door deze onderneming vervangen.

Opdat ieder deze volks-uitgave zou kunnen steunen, zonder zich voor een te groot tijdsverloóp te verbinden, is de inteekening slechts geldend voor één jaar en de prijs bepaald, als bij van Lenneps Werken: op 12^s cents per blad druks, inhoudende vier vel gewoon 8^{vo}.

Jaarlijks verschijnen 24 afleveringen, van twee vel druks, waarvan maandelijks twee afleveringen worden verzonden.

De prijs per aflevering is 25 cents, dus / 6.— per jaar.

Men verbindt zich slechts voor één jaar.

Een op staal gegraveerd portret wordt, zoodra de werken van een Auteur compleet zijn, gratis geleverd.

Afzonderlijke afleveringen zijn alléén verkrijgbaar voor hen, die bij het einde van een jaargang hunne inteekening opzeggende, een alsdan wellicht nog niet geheel afgedrukten roman wenschen te compleeteeren. Zooveel mogelijk zal echter gezorgd worden, dat iedere jaargang een compleet geheel vormt.